

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2018

Ετήσια Έκθεση

2018

Υπουργείο Παιδείας
και Πολιτισμού

- Γενική Εποπτεία: Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου-Ευριπίδου
*Αν. Γενική Διευθύντρια
Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού*
- Εποπτεία: Χρίστος Παρπούνας
*Συντονιστής
Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων (Υ.Α.Π.)*
- Επιμέλεια έκδοσης: Γιάννης Οικονομίδης
Λειτουργός Γραφείου Τύπου – Γραφείο Υπουργού
- Γλωσσική επιμέλεια: Ειρήνη Ροδοσθένους
Επιθεωρήτρια Φιλολογικών Μαθημάτων

Στέλλα Κόντη-Θεοχάρους
τ. Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης - Αγγλικά
- Συντονισμός έκδοσης: Μαρίνα Άστρα-Ιωάννου
Λειτουργός Υ.Α.Π.
- Σχεδιασμός Εξωφύλλου: Έλενα Ηλιάδου
Γραφίστας, Λειτουργός Υ.Α.Π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	12
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ	
Συνολικές δαπάνες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού 2018	13
ΜΕΡΟΣ Α: ΠΑΙΔΕΙΑ	
1. Δημοτική Εκπαίδευση (ΔΕ)	16
1.1 Δομή και Οργάνωση ΔΕ	16
1.2 Σχολεία ΔΕ	24
1.3 Διδακτικό Προσωπικό ΔΕ	24
1.4 Μαθητικός Πληθυσμός ΔΕ	24
1.5 Δαπάνες ΔΕ	25
1.6 Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υλικοτεχνικής Υποδομής ΔΕ	27
1.7 Καινοτομίες – Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές στη ΔΕ	27
ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	60
2. Μέση Γενική Εκπαίδευση (ΜΓΕ)	79
2.1 Δομή και Οργάνωση ΜΓΕ	79
2.2 Σχολεία ΜΓΕ	83
2.3 Διδακτικό Προσωπικό ΜΓΕ	83
2.4 Μαθητικός Πληθυσμός ΜΓΕ	84
2.5 Δαπάνες ΜΓΕ	84
2.6 Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υλικοτεχνικής Υποδομής ΜΓΕ	85
2.7 Καινοτομίες – Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές στη ΜΓΕ	86
2.8 Συμμετοχή σε Προγράμματα και Δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	114
2.9 Άλλες Δραστηριότητες ΜΓΕ	116
ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	131
3. Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΜΤΕΕΚ)	139
3.1 Δομή και Οργάνωση ΜΤΕΕΚ	139
3.2 Σχολεία ΜΤΕΕΚ	147
3.3 Διδακτικό Προσωπικό ΜΤΕΕΚ	148
3.4 Μαθητικός Πληθυσμός ΜΤΕΕΚ	149
3.5 Δαπάνες ΜΤΕΕΚ	149
3.6 Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υλικοτεχνικής Υποδομής ΜΤΕΕΚ	150
3.7 Καινοτομίες – Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές στη ΜΤΕΕΚ	150
4. Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΑΕ)	157
4.1 Δομή και Οργάνωση ΑΑΕ	157
4.2 Ιδρύματα ΑΑΕ	161
4.3 Φοιτητές και Διδακτικό Προσωπικό ΑΑΕ	171
4.4 Κύπριοι και Ξένοι Φοιτητές ΑΑΕ	171
4.5 Δαπάνες ΑΑΕ	174
4.6 Καινοτομίες – Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές στην ΑΑΕ	176
4.7 Συμμετοχή σε Προγράμματα και Δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	182
4.8 Άλλες Δραστηριότητες ΑΑΕ	183
4.9 Υπηρεσία Εξετάσεων	185
5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)	191
5.1 Δομή και Οργάνωση ΠΙ	191
5.1.1 Τομέας Επιμόρφωσης	191
5.1.2 Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης	204
5.1.3 Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας	205
5.1.5 Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ)	215
5.1.6 Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων (ΥΑΠ)	221

6. Οριζόντια θέματα Σχολικής Εκπαίδευσης	223
6.1 Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ)	223
6.2 Μονάδα Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Μονάδα Τ.Π.Ε.)	240
6.3 Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας	251
6.4 Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής	258
6.5 Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας	273
7. Τεχνικές Υπηρεσίες	275
7.1 Δομή και Οργάνωση	275
7.2 Κτηριακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης	279
8. Μονάδα Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού	291
8.1 Γενική Διοίκηση	291
8.2 Ανθρώπινο Δυναμικό	292
8.3 Αποθήκη Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	292
8.4 Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών	293
9. Άλλες Υπηρεσίες Υ.Π.Π.	295
9.1 Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (Μονάδα Δ.Ε.Τ.)	295
9.2 Μονάδα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων	304
9.3 Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων	311
ΜΕΡΟΣ Β: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
1. Πολιτιστικές Υπηρεσίες	316
1.1 Λογοτεχνία	316
1.2 Μουσική	321
1.3 Εικαστικές Τέχνες	330
1.4 Χορός	333
1.5 Λαϊκός Πολιτισμός και Κληρονομιά	335
1.6 Θέατρο	336
1.7 Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2018»	337
1.8 Κινηματογράφος	338
1.9 Λειτουργικές Δαπάνες – Επιχορήγηση Φορέων και Ιδρυμάτων	345
1.10 Ανάγκες Προβολής, Επικοινωνίας και Διεθνούς Δικτύωσης (Επιχορήγηση)	345
1.11 Περιφερειακή Πολιτιστική Ανάπτυξη	345
1.12 Πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους Πολίτες»	346
1.13 Λειτουργία Μορφωτικών Κέντρων / Γραφείων στο Εξωτερικό	346
1.14 Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνείς Υποθέσεις	351
1.15 Θεσμική συμμετοχή σε προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου για θέματα πολιτισμού	352
1.16 Ευρωπαϊκά Δίκτυα	352
1.17 Σύμβαση της UNESCO	352
1.18 Μουσεία	352
1.19 Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO	353
2. Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	359
2.1 Σκοποί και μέσα για την επίτευξή τους	359
2.2 Βιβλιοθήκη και αρχεία	359
2.3 Εκδόσεις	359
2.4 Δραστηριότητες του 2018	360
3. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου	361
3.1 Νομικό καθεστώς	361
3.2 Σκηνική Δραστηριότητα	367
3.3 Τομέας Θεατρικής Ανάπτυξης	370
3.4 Θεατρική Υποδομή	371
3.5 Άλλες Επιχορηγήσεις και Δραστηριότητες	371
4. Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών	373
ΜΕΡΟΣ Γ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	
1. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού	376
1.1 Τομέας αθλητισμού	377
1.2 Τομέας τεχνικών υπηρεσιών και ελέγχου ιδιωτικών σχολών Γυμναστικής	390

1.3 Κλάδος Οικονομικής Διαχείρισης	397
1.4 Διεθνείς αθλητικές σχέσεις	398
1.5 Ακαδημία Αθλητισμού	403
1.6 Θέματα Προσωπικού	404
1.7 Τμήμα Αρχείου και Γραμματείας	405
1.8 Κέντρο Αθλητιατρικών Ερευνών Κύπρου (Κ.Α.Ε.Κ.)	406
1.9 Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών (ΑΣΥΑ)	407

ΜΕΡΟΣ Δ: ΝΕΟΛΑΙΑ

1. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου	410
1.1. Ποιοι είμαστε	410
1.2 Συμβολή στη διαμόρφωση πολιτικών για τη νεολαία	410
1.3 Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτικές	413
1.4 Προγράμματα και Υπηρεσίες / Ευκαιρίες Χρηματοδότησης	416
1.5 Επιχειρηματικότητα	420
1.6 Πληροφόρηση	422
1.7 Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	424
1.8 Άλλες παροχές προς τους νέους	428

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2018 αποτέλεσε κομβική χρονιά για το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) καθώς σημαντικές πτυχές της εκπαιδευτικής πολιτικής, όπως αυτή πηγάζει από το Πρόγραμμα Διακυβέρνησης, συνέχισαν να υλοποιούνται συστηματικά και μεθοδικά ενταγμένες στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού, δίνοντας διέξοδο και απαντήσεις σε πολιτικές που για χρόνια απασχόλησαν το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Πιο κάτω παρατίθενται συνοπτικά οι σημαντικότερες πολιτικές και δράσεις που υλοποιήθηκαν μέσα στο 2018 και προωθούνται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού:

- Πρόταση για Ενιαίο Σχέδιο Αξιολόγησης του Μαθητή/Μαθήτριας. Το Σχέδιο έχει ως πυρήνα του τη διαμορφωτική αξιολόγηση και προωθεί τη δημιουργία ενός, πάνω απ' όλα, μαθητοκεντρικού σχολείου. Η Πρόταση για το Ενιαίο Σχέδιο, η οποία υποβλήθηκε ήδη στο Υπουργείο, μαζί με τη συμπληρωματική έκθεση που ετοιμάστηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης -που εμπεριέχει τις απόψεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων- εξετάζεται από το ΥΠΠ.

- Πρόταση για διαμόρφωση του νέου Συστήματος Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών. Η εισαγωγή ενός νέου Συστήματος Αξιολόγησης αποτελεί μια αναγκαιότητα για εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος καθώς το υφιστάμενο σύστημα παραμένει αναλλοίωτο τα τελευταία 40 χρόνια και πλέον δεν συνάδει με τη σύγχρονη παιδαγωγική. Το Υπουργείο αξιολογεί την πρόταση που του παραδόθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης για τη διαμόρφωση του νέου αυτού Συστήματος, η οποία θα δοθεί σύντομα στις εκπαιδευτικές οργανώσεις για να προχωρήσει ο διάλογος.

- Μεταρρύθμιση της Ειδικής Εκπαίδευσης. Όσον αφορά στην Ειδική Εκπαίδευση αποτελεί στόχο ο εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας και των κανονισμών που αφορούν στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση, το ΥΠΠ εξασφάλισε τεχνική βοήθεια από την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (Structural Reform Support Service) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συνεργάζεται με εμπειρογνώμονες του Ευρωπαϊκού Φορέα για την Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση. Οι εμπειρογνώμονες ήδη ετοίμασαν προσχέδιο νομοθεσίας και σχετικό επεξηγηματικό σημείωμα, ενώ εξασφαλίστηκε από το ΥΠΠ πρόσθετη βοήθεια και οι εμπειρογνώμονες θα συνεχίσουν με τη δεύτερη φάση της προσπάθειας για διαμόρφωση των κανονισμών που είναι απαραίτητοι για την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας. Αναφέρθηκε, επιπρόσθετα, ότι για την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων στην Ειδική Εκπαίδευση έχει συσταθεί κοινή επιτροπή με τη συμμετοχή και εκπροσώπων των γονέων, όπως και Μονάδας Ειδικής Εκπαίδευσης στο Υπουργείο για οριζόντιο συντονισμό των ενεργούμενων ζητημάτων. Παραχωρήθηκε, επίσης, ποσό ύψους €500.000 για την αναβάθμιση της υποδομής και του εξοπλισμού των ειδικών μονάδων και με Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά από Προτάσεις του ΥΠΠ, δημιουργήθηκαν 132 επιπρόσθετες θέσεις σχολικών βοηθών/συνοδών, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των σχολικών βοηθών/συνοδών να ανέρχεται σε 992.

- Πολιτική για ένταξη των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου. Το ΥΠΠ συνεργάζεται με εμπειρογνώμονες της ΕΕ, με στόχο την αναβάθμιση και βελτίωση των δομών που ήδη εφαρμόζονται, αλλά και του περιεχομένου της εκπαίδευσης μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία στην Κύπρο. Η ομάδα των εμπειρογνώμωνων θα διεξαγάγει μελέτη και θα καταθέσει εισηγήσεις εντός της παρούσας σχολικής χρονιάς. Βασική επιδίωξη του ΥΠΠ είναι, με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς 2019-20, να λειτουργήσουν βελτιωμένες δομές, ειδικά στην φάση της υποδοχής των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία. Παράλληλα, αναπτύχθηκε υποστηρικτικό υλικό για εκπαιδευτικούς, με χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά διαθρωτικά ταμεία, ολοκληρώθηκε η εκπόνηση αναλυτικών προγραμμάτων της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης και αυξήθηκαν οι μεταβατικές τάξεις (από 24 σε 37) για τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.

- Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης (ΔΡΑ.Σ.Ε). Για το πρόγραμμα ΔΡΑ.Σ.Ε, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο σημειώνεται ότι τον Απρίλιο 2018 ο προϋπολογισμός του αυξήθηκε από 14 εκατομμύρια στα 29 εκατομμύρια, ενώ για το 2019 ο προϋπολογισμός του Έργου ανήλθε στα 36 περίπου εκατομμύρια (€35 962 700). Στο πρόγραμμα εντάσσονται 96 σχολεία και με τη νέα σχολική χρονιά ο αριθμός των σχολείων θα ανέλθει στα 102 καλύπτοντας το 15,6% του μαθητικού πληθυσμού. Επίσης, ο αριθμός των συμβουλευτικών και κλινικών ψυχολόγων που απασχολούνται στο πλαίσιο του προγράμματος αυξήθηκε από 10 που ήταν το Ιανουάριο του 2018, σε 25.

- Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και υγείας στις σχολικές μονάδες. Δόθηκε επιπλέον χορηγία €1 εκατ. για έλεγχο των σχολικών μονάδων κατά την καλοκαιρινή περίοδο και παραχωρήθηκε έκτακτη επιχορήγηση σε αριθμό Σχολικών Εφορειών, συνολικού ποσού ύψους €500.000, για αναβάθμιση των παιχνιδότοπων στα Δημόσια Νηπιαγωγεία και €10 εκατ. για τοποθέτηση περιφράξεων και θυροτηλεφώνων στις σχολικές μονάδες. Παράλληλα, ενισχύθηκε η ομάδα Άμεσης Παρέμβασης στα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, αναθεωρήθηκε το πρωτόκολλο διαχείρισης σοβαρού τραυματισμού μαθητή/μαθήτριας και θεσμοθετήθηκε η χρήση της κάρτας επισκέπτη στις σχολικές μονάδες. Επίσης, από τον Σεπτέμβριο του 2018 τοποθετήθηκαν συνοδοί στα λεωφορεία που μεταφέρουν μαθητές σε Δημόσια Περιφερειακά Νηπιαγωγεία και Δημόσια Περιφερειακά Δημοτικά Σχολεία και φρουροί ασφαλείας στα Δημοτικά και Νηπιαγωγεία, ενώ από τη νέα σχολική χρονιά θα εγκατασταθούν Επιτηρητές Ασφάλειας σε όλα τα Λύκεια, Εξατάξια Σχολεία και Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

- Πολιτικές που συνδέονται με την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς στο σχολείο. Υλοποιείται η Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο που καλύπτει την περίοδο 2018-2022. Συγκεκριμένα για το 2019 έχει προγραμματιστεί η υλοποίηση 20 δράσεων της Στρατηγικής. Μετά από αίτημα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού προς το Υπουργείο Οικονομικών, 27 νέες θέσεις Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων περιλήφθηκαν στον προϋπολογισμό του ΥΠΠ για το 2019 με στόχο να υποβοηθηθεί το έργο της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

- Αναβάθμιση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευση και Κατάρτισης. Προωθήθηκε η δημιουργία νέων κλάδων σε Τεχνικές Σχολές, οι οποίοι θα λειτουργήσουν από τον Σεπτέμβριο του 2019, όπως π.χ. είναι οι κλάδοι οινοποιίας και τυροκομίας στο Γυμνάσιο-Λύκειο Ομόδους, οι κλάδοι κομμωτικής και ηλεκτρολογίας στην Πόλη Χρυσοχούς, ναυτιλίας στη Α' Τεχνική Σχολή Λεμεσού. Παράλληλα, το Λύκειο Έμπας μετατράπηκε σε Λύκειο και Τεχνική Σχολή, με τα τμήματα της κομμωτικής, ηλεκτρολογίας, ξενοδοχειακών και βιομηχανικού σχεδιασμού να αρχίζουν τη λειτουργία τους από τον Σεπτέμβριο του 2019. Προωθείται, επίσης, η ανέγερση νέας Τεχνικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΤΕΣΕΚ) στη Λάρνακα (Ριζοελιά), όπως και η λειτουργία τριών Εσπερινών ΤΕΣΕΚ από τον Σεπτέμβριο του 2019, σε Πάφο, Λάρνακα και ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου. Προωθείται, επίσης, η συνεργασία με ΟΕΒ και ΚΕΒΕ για εντοπισμό των αναγκών στην αγορά εργασίας, με στόχο τη δημιουργία νέων κλάδων σπουδών, όπως και η αναβάθμιση του θεσμού της σύγχρονης μαθητείας.

- Βελτίωση της λειτουργίας των Εσπερινών Σχολείων. Εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο οι περί λειτουργίας των Δημόσιων Εσπερινών Σχολείων και Εσπερινών Σχολών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Κανονισμοί του 2019. Στο παρόν στάδιο το ΥΠΠ υλοποιεί Σχέδιο Δράσης για την αναβάθμιση της λειτουργίας των Εσπερινών Σχολείων. Για τον σκοπό αυτό έχουν συσταθεί ομάδες εργασίας για τη Δημιουργία Αναλυτικών Προγραμμάτων -στη βάση του Νέου Ωρολογίου Προγράμματος των Εσπερινών Σχολείων- για την εισαγωγή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και για την πιστοποίηση των προσόντων των ατόμων που φοιτούν στα σχολεία αυτά. Επίσης, το ΥΠΠ προχώρησε στην αγορά υπηρεσιών Κλινικού Ψυχολόγου, όπως και Εκπαιδευτικών για τη φύλαξη των παιδιών που φοιτούν στα Εσπερινά Σχολεία.

- Εκσυγχρονισμός των Προγραμμάτων Αγοράς Υπηρεσιών (ΠΑΥ). Για τον εκσυγχρονισμό των Προγραμμάτων εκπονήθηκε μελέτη από διεθνή συμβουλευτικό οίκο, με στόχο την ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους Εκπαιδευόμενους και τη στήριξη του σημαντικού έργου που επιτελείται από τους Εκπαιδευτές. Το Υπουργείο, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, επεξεργάζεται τα πορίσματα της μελέτης και συνεχίζει τον διάλογο.

- Αναγνώριση της υπηρεσίας διοριστέων και διορισίμων. Για το θέμα ψηφίστηκε σε Νόμο το τροποποιητικό νομοσχέδιο με τίτλο: «Ο περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019» και εγκρίθηκε η έκδοση των περί Εκπαιδευτικών Λειτουργών (Αναγνώριση Υπηρεσίας, Προϋπηρεσίας και Τεχνικής Πείρας για Σκοπούς Διορισμού, Προαγωγής και Προσαυξήσεων) Κανονισμών του 2019. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός και η ενιαία αντιμετώπιση στο θέμα της αναγνώρισης υπηρεσίας, τόσο των εκπαιδευτικών που διορίζονται από τους πίνακες διοριστέων όσο και αυτών που διορίζονται από τους πίνακες διορισίμων.

- Μετεξέλιξη της Εμπορικής Σχολής Μισή Λεμύθου σε Οικονομική-Εμπορική Σχολή (ΟΕΣ) ειδικού ενδιαφέροντος. Για τη μετεξέλιξη της Σχολής λήφθηκε Απόφαση από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5 Δεκεμβρίου 2018, μετά από πρόταση του ΥΠΠ. Με την εν λόγω Απόφαση

δεν διασφαλίζεται μόνο η μελλοντική λειτουργία της Σχολής, αλλά παρέχεται και η δυνατότητα σε μαθητές και μαθήτριες, που έχουν κλίση και ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις οικονομικές σπουδές, να διευρύνουν τις γνώσεις τους και να προετοιμαστούν κατάλληλα για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Στη βάση της απόφασης το Διαχειριστικό Συμβούλιο της Σχολής: 1. θα προβεί στις κατάλληλες ενέργειες για διασφάλιση της ύπαρξης κατάλληλων κτηριακών και άλλων υποδομών, 2. θα αναλάβει το κόστος σίτισης των μαθητών και μαθητριών, και 3. θα ετοιμάσει μελέτη και θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες που θα εξασφαλίζουν, μεσοπρόθεσμα, τη διαμονή ενός αριθμού μαθητών και μαθητριών -που θα προέρχονται από περιοχές που δεν επιτρέπουν την καθημερινή μετακίνησή τους από και προς τον τόπο κατοικίας τους- σε κατάλληλες και ασφαλείς συνθήκες, σε χώρους πλησιέστερους στη Σχολή. Η μετεξέλιξη της Σχολής συνδέεται, επίσης, άμεσα με την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδου.

- Λειτουργία Θερινών Δημόσιων Σχολείων (ΔΘΣ). Μετά από την επιτυχή εφαρμογή του θεσμού αποφασίστηκε η λειτουργία, από τη φετινή χρονιά, τεσσάρων επιπλέον θερινών σχολείων στη Δημοτική Εκπαίδευση.

- Επέκταση του ορίου ηλικίας πρώτης εγγραφής στην Προδημοτική τάξη και στην Α' τάξη Δημοτικού Σχολείου. Ερευνητικά δεδομένα, τοπικών και διεθνών ερευνών, καταδεικνύουν ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ ηλικίας εισδοχής στο Δημοτικό Σχολείο και μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ως εκ τούτου, το ΥΠΠ υπέβαλε Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για επέκταση του ορίου ηλικίας των μαθητών Προδημοτικής Τάξης και Α' Τάξης Δημοτικού, η οποία εγκρίθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2018. Ακολούθως, υποβλήθηκε σχετικό νομοσχέδιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων, το οποίο ψηφίστηκε σε Νόμο από την Ολομέλεια στις 18 Ιανουαρίου 2018.

- Προώθηση των διαδικασιών για τη λειτουργία της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών Γραμμάτων και Τεχνών. Στις 5 Απριλίου 2019 εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων οι κανονισμοί λειτουργίας της και στις 10 Απριλίου 2019 εξελέγησαν τα 12 ιδρυτικά μέλη. Με την εκλογή των μελών σηματοδοτείται η έναρξη της λειτουργίας της Ακαδημίας.

- Διεθνείς Συνεργασίες που έχουν συναφθεί από το ΥΠΠ. Υπογράφηκε με τη Σερβία Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία στους τομείς της Εκπαίδευσης για τα έτη 2019-2022 και για συνεργασία στον τομέα του Αθλητισμού για τα έτη 2018-2022. Επίσης, υπογράφηκε διμερής συμφωνία με τον Πρέσβη του Ισραήλ στην Κύπρο για τη συμπαραγωγή ταινιών μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Κράτους του Ισραήλ. Επιπλέον, με το Ιράν υπογράφηκε Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία στους Τομείς των Επιστημών, της Έρευνας και της Τεχνολογίας (2019-2024), όπως και Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία μεταξύ της Κυπριακής Βιβλιοθήκης του ΥΠΠ και της Εθνικής Βιβλιοθήκης και Αρχείων του Ιράν (2019-2022). Με το Ομάν, Μνημόνιο Συναντίληψης στον τομέα της Επιστήμης και της Ανώτατης Εκπαίδευσης, με τις Σεϋχέλλες το Πρωτόκολλο της 4ης Συνόδου της Διακυβερνητικής Επιτροπής των Σεϋχελλών-Κύπρου, για Οικονομική, Επιστημονική, Τεχνική και Βιομηχανική Συνεργασία, με τη Γαλλία Μνημόνιο Συνεργασίας στον Τομέα της Εκπαίδευσης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της

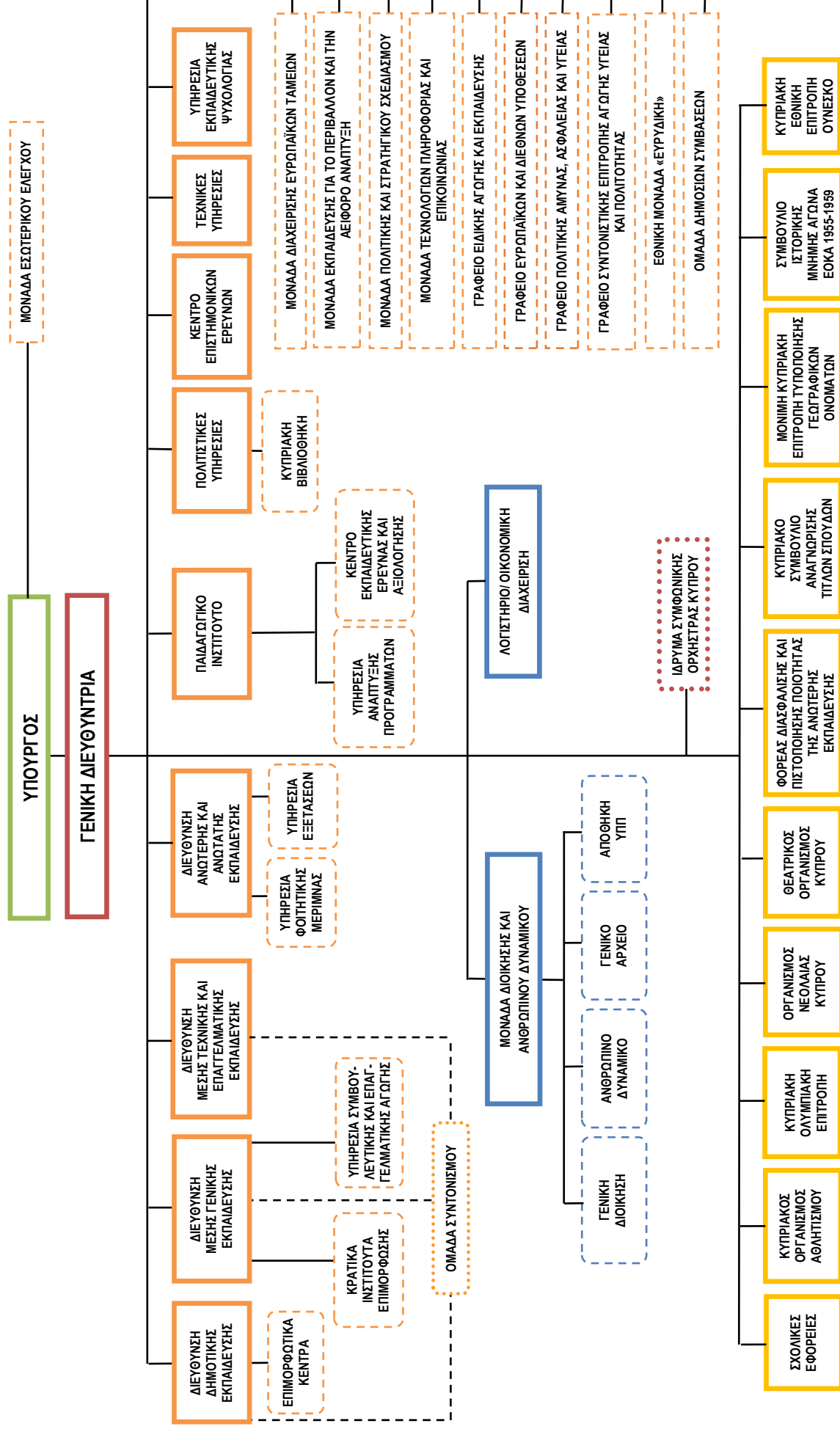
Ακαδημίας του Παρισιού για τα έτη 2019-2021. Εκτελεστικό Πρόγραμμα Πολιτιστικής Συνεργασίας για την περίοδο 2019 -2022 με την Κίνα όπως και Μνημόνια Συναντίληψης για συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης για τα έτη 2019-2022 στο πλαίσιο των τριμερών συνεργασιών Κύπρου- Ελλάδας-Αιγύπτου και Κύπρου – Ελλάδας – Ιορδανίας.

- Αναβάθμιση του τομέα του Αθλητισμού. Προωθείται η διαμόρφωση Εθνικής Στρατηγικής για τον Αθλητισμό και συστάθηκε Συμβουλευτική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ΚΟΑ, ΚΟΕ και ΥΠΠ, για τον καθορισμό του γενικού πλαισίου της Στρατηγικής και για τη δημιουργία ενιαίου νομοθετικού πλαισίου για τον αθλητισμό. Παράλληλα υιοθετήθηκε, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το «Πρόγραμμα Αξιολόγησης της Φυσικής Κατάστασης Παιδιών και Εφήβων Σχολικής Ηλικίας, Μέσης Εκπαίδευσης», με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας. Επίσης, ανατέθηκε σε διεθνή εταιρεία η ετοιμασία «Τριετούς Στρατηγικού Σχεδιασμού για τον Σχολικό Αθλητισμό», ο οποίος θα ενταχθεί στην Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη της ήδη πετυχημένης πορείας του Σχολικού Αθλητισμού.

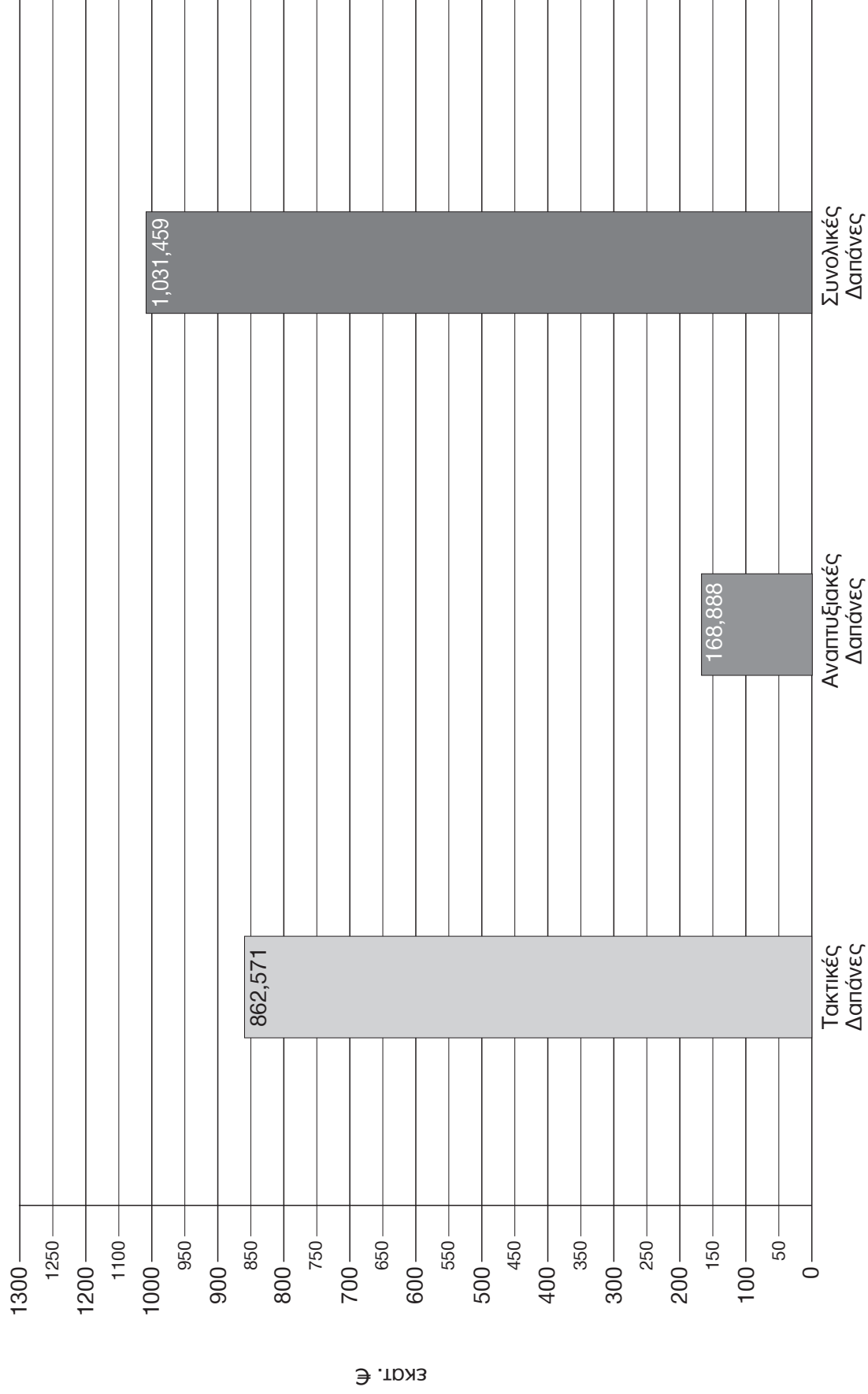
- Υλοποίηση του κτηριολογικού Προγράμματος του ΥΠΠ. Με στόχο τη διασφάλιση ασφαλούς, δημιουργικού και ευχάριστου σχολικού περιβάλλοντος, δημιουργώντας, ταυτόχρονα, περιβαλλοντικά και ενεργειακά αναβαθμισμένα σχολεία, από τον Μάρτιο 2018-Απρίλιο 2019 έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης 106 έργα, συνολικής δαπάνης €49 εκατ. ευρώ. Από αυτά τα 75 έχουν ολοκληρωθεί με συνολική δαπάνη €19 εκατ. ευρώ, 31, με συνολική δαπάνη €30 εκατ., βρίσκονται σε εξέλιξη και από τον Μάρτιο του 2018 έχει ξεκινήσει η υλοποίηση 30 νέων έργων συνολικής δαπάνης €17 εκατ. Παράλληλα, προωθούνται όλες οι διαδικασίες για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε σχολικές μονάδες.

Στην Ετήσια Έκθεση παρατίθενται με λεπτομέρεια οι δράσεις και τα επιτεύγματα όλων των Διευθύνσεων και των Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το ημερολογιακό έτος 2018, όπου μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί πλήρως για τη σημαντική δράση που αναπτύχθηκε μέσα σε αυτή τη χρονιά. Περιλαμβάνονται επίσης σχετικές πληροφορίες για την ετήσια δράση (2018) του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (ΘΟΚ), του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ) και του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ), που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΥΠΠ) 2018

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - 2018

Μέρος Α΄

Παιδεία

1.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

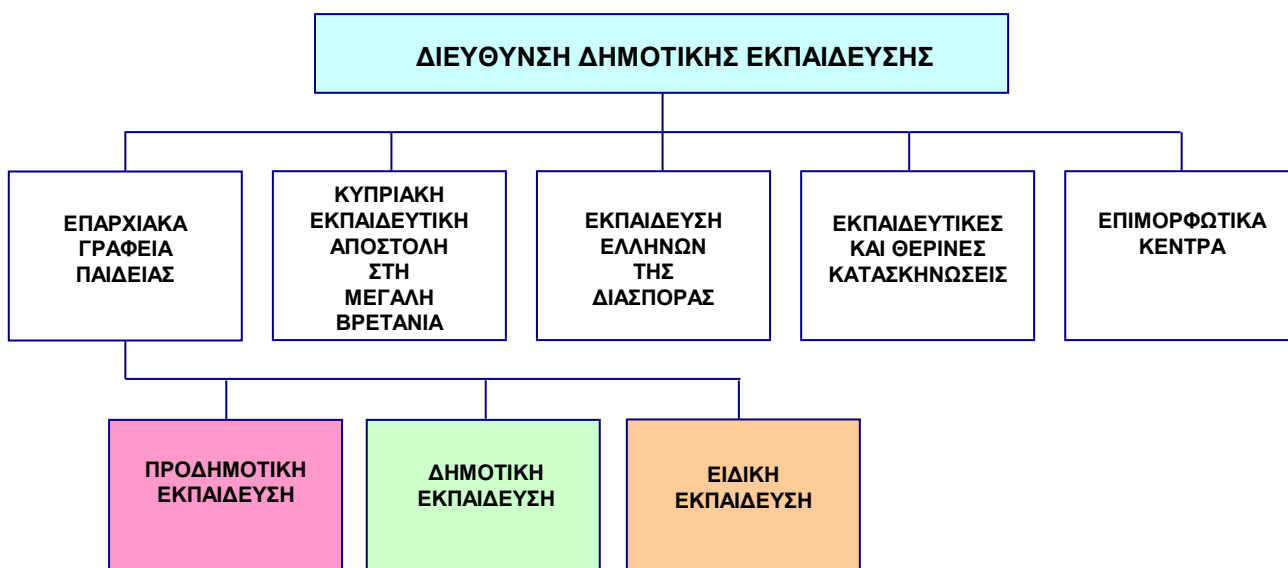
Η Δημοτική Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της εκπαίδευσης, η οποία θέτει τις βάσεις για την πνευματική, συναισθηματική και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών. Γι' αυτό, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης καταβάλλει, διαρκώς, κάθε προσπάθεια για συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Παράλληλα, στοχεύει στον εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων, στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή σύγχρονων αναπτυξιακών προγραμμάτων, στη βελτίωση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και Ειδικής Εκπαίδευσης, στην επέκταση και ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και, γενικά, στη δημιουργία της υποδομής εκείνης που απαιτείται για ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης.

Η Δημοτική Εκπαίδευση επιδιώκει, με συστηματικό και υπεύθυνο προγραμματισμό και σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, τη συνεχή βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση της προσφερόμενης εκπαίδευσης. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, συνεχίστηκε η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η παραγωγή νέου διδακτικού υλικού. Παράλληλα, συνεχίστηκε:

- Η εφαρμογή διάφορων εκπαιδευτικών προγραμμάτων (Περιβαλλοντικά Προγράμματα, Αγωγή Υγείας, Μουσικακή Αγωγή, Εικαστική Αγωγή, Φυσική Αγωγή κ.ά.), με στόχο την ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών/ριών μέσα και έξω από την τάξη και την επίτευξη της χαράς της μάθησης.
- Η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και των αλλοδαπών, ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλά στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Η εφαρμογή του θεσμού του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου σε 14 Δημοτικά Σχολεία και του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου σε 130 Δημοτικά Σχολεία, 7 Ειδικά Σχολεία και 58 Δημόσια Νηπιαγωγεία.

Οι διάφοροι τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

- τα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, τα οποία είναι υπεύθυνα για την ομαλή λειτουργία των Δημόσιων, Κοινοτικών και Ιδιωτικών Νηπιαγωγείων (Προδημοτική Εκπαίδευση), των Δημόσιων και Ιδιωτικών Δημοτικών Σχολείων (Δημοτική Εκπαίδευση), των Ειδικών Σχολείων, αλλά και για την παροχή εξατομικευμένης βοήθειας σε παιδιά με ειδικές ανάγκες που είναι ενταγμένα σε δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγεία ή ειδικές μονάδες (Ειδική Εκπαίδευση)
- την Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Παροικιακά Σχολεία στη Μεγάλη Βρετανία)
- την Εκπαίδευση των Ελλήνων/Ελληνίδων της Διασποράς
- τις Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις
- τα Επιμορφωτικά Κέντρα.

1.1.1 ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Προδημοτική Εκπαίδευση επιτελεί έργο αποφασιστικής σημασίας για την ποιοτική αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η αντίληψη αυτή είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα και τα πορίσματα επιστημονικών εκπαιδευτικών ερευνών. Η Κύπρος, ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και ως πλήρες κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετεί προγράμματα που εναρμονίζονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Η Προδημοτική Εκπαίδευση παρέχει τη δυνατότητα για μεθοδευμένη ενισχυτική παρέμβαση στους τομείς της φυσικής, κοινωνικής, συναισθηματικής και γνωστικής ανάπτυξης, όπως καταδεικνύουν πολυάριθμα ερευνητικά αποτελέσματα σε παγκόσμια κλίμακα. Ο σεβασμός των ατομικών διαφορών, οι εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, οι εξελικτικές μαθησιακές διαδικασίες και η συνεχής παρακολούθηση του ατομικού ρυθμού ανάπτυξης των παιδιών, συμβάλλουν στην απόκτηση και τη μονιμοποίηση δεξιοτήτων ζωής και θετικών γνωρισμάτων προσωπικότητας, στην υιοθέτηση και την έκφραση κοινωνικά αποδεκτής συμπεριφοράς και στη λειτουργία του ατόμου, με γνώμονα γενικά αποδεκτές στάσεις, αξίες και αρχές. Είναι παραδεκτό ότι η Προδημοτική Εκπαίδευση συμβάλλει ουσιαστικά στην προετοιμασία του παιδιού για το Δημοτικό Σχολείο και μειώνει τις πιθανότητες σχολικής αποτυχίας.

Για όλα αυτά, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) τα τελευταία χρόνια προχώρησε στην εισαγωγή καινοτομιών, με στόχο την αναβάθμιση της Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Το επισφράγισμα όλων αυτών των προσπαθειών ήταν η εισαγωγή της υποχρεωτικής Προδημοτικής Εκπαίδευσης για τα παιδιά ηλικίας $4^{8/12}$ - $5^{8/12}$ χρονών, από τον Σεπτέμβριο του 2004.

Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι αρμόδια για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας τριών χρόνων μέχρι $5^{8/12}$ χρόνων, που φοιτούν σε δημόσια, κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για τη συμπλήρωση του έργου της οικογένειας, την υποστήριξη, με κάθε τρόπο, της πληρέστερης δυνατής ανάπτυξης του παιδιού, την ικανοποίηση των βασικών αναγκών της προσωπικότητάς του και την έκθεσή του σε υποστηρικτικές και εποικοδομητικές εμπειρίες, με σκοπό να συνειδητοποιήσει τις ικανότητες και δυνατότητές του και να αναπτύξει θετική αυτοϊδέα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου αποσκοπεί σε έναν τρόπο ζωής που να διατηρεί, όσο το δυνατόν, περισσότερα στοιχεία από τον φυσικό τρόπο ζωής της οικογένειας, με έμφαση στην ελεύθερη και δημιουργική δραστηριοποίηση του παιδιού, μέσα από εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, σε ένα περιβάλλον που ενισχύει τη συνεργατική μάθηση, τον πειραματισμό και την ομαδική εργασία. Έμφαση δίνεται στην απόδοση προσωπικής σημασίας στο κάθε παιδί ξεχωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, τα χαρίσματα και τις ανάγκες του, στην αγάπη, στην υποστήριξη, στην εμπιστοσύνη, στην αποδοχή, στην ασφάλεια και στον σεβασμό της ατομικής διαφορετικότητας, ιδιαιτερότητας και ετερότητας.

1.1.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Δημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας 5 ⁸/₁₂ μέχρι 11 ⁸/₁₂ χρόνων, που φοιτούν στα δημόσια και ιδιωτικά δημοτικά σχολεία. Ακρογωνιαίος λίθος των επιδιώξεων της Δημοτικής Εκπαίδευσης ήταν και είναι η ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών. Δεν είναι, επομένως, τυχαίο το γεγονός ότι τα Αναλυτικά Προγράμματα βασίζονται σε τρεις κοινούς πυλώνες, οι οποίοι συλλειτουργούν για την υλοποίηση των επιδιώξεων αυτών. Συγκεκριμένα, ο πρώτος πυλώνας αφορά στο συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων και δεξιοτήτων που τα παιδιά αναμένεται να κατακτήσουν για κάθε γνωστικό αντικείμενο. Ο δεύτερος πυλώνας εστιάζει στις αξίες, στάσεις και συμπεριφορές που τα παιδιά θα πρέπει να αναπτύξουν ως σύγχρονοι, δημοκρατικοί πολίτες, ενώ ο τρίτος πυλώνας σχετίζεται με την καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων και κομβικών δεξιοτήτων που απαιτούνται από και για την κοινωνία του 21ου αιώνα, έτσι ώστε τα παιδιά να καταστούν ικανά να αναλαμβάνουν ευθύνες και να δρουν ενεργά στο σύγχρονο κοινωνικοπολιτισμικό γίγνεσθαι.

Αναλυτικότερα, κύριος σκοπός της Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι να οργανώνει, να εξασφαλίζει και να προσφέρει σε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, οικογενειακό και κοινωνικό υπόβαθρο και πνευματικές δυνατότητες, τέτοιες ευκαιρίες μάθησης, με τρόπο που:

- Να αναπτύσσονται ισόρροπα στον γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα, αξιοποιώντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα μέσα που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία.
- Να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα ποικίλα προβλήματα που είναι δυνατόν να συναντήσουν και τις τυχόν δυσκολίες προσαρμογής στο σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον και να προετοιμαστούν με στόχο την ενεργή και δημιουργική συμμετοχή τους στην κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ζωή.
- Να αποκτούν θετικές στάσεις έναντι της μάθησης.
- Να αναπτύσσουν κοινωνική συναντίληψη, αγωνιστικότητα, προσήλωση στις ανθρωπιστικές αξίες και σεβασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να εκτιμούν το ωραίο και να αναπτύσσουν διάθεση για δημιουργικότητα και αγάπη για τη ζωή και τη φύση, ώστε να ευαισθητοποιούνται αποτελεσματικά σε θέματα διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

1.1.3 ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Στις κατεχόμενες περιοχές, παρά τα εμπόδια και τη λογοκρισία που επέβαλαν οι κατοχικές αρχές, λειτουργούσαν αρχικά τρία δημοτικά σχολεία: ένα στο Ριζοκάρπασο, ένα στην Αγία Τριάδα και ένα στον Κορμακίτη. Κατά τη σχολική χρονιά 1996-1997, το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Τριάδας έκλεισε, παρά τις έντονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, εξαιτίας της άρνησης του κατοχικού καθεστώτος να επιτρέψει στη δασκάλα, κυρία Ελένη Φωκά, να επιστρέψει στο χωριό της. Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, το Δημοτικό Σχολείο Κορμακίτη, το οποίο λειτουργούσε μέχρι την προηγούμενη σχολική χρονιά με έναν μαθητή, έκλεισε λόγω αποφοίτησής του.

Κατά τη σχολική χρονιά 2004-2005, έπειτα από συνεχείς, επίμονες και επίπονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, επαναλειτούργησε για πρώτη φορά, μετά την τουρκική εισβολή του 1974, το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου. Προς το τέλος της ίδιας σχολικής χρονιάς και συγκεκριμένα στις 11 Απριλίου 2005, έγινε κατορθωτή η λειτουργία και του Νηπιαγωγείου Ριζοκαρπάσου.

Στο Δημοτικό Σχολείο Ριζοκαρπάσου, το μοναδικό ελληνικό σχολείο που λειτουργεί στα κατεχόμενα εδάφη μας καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής, φοίτησαν, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, δεκατρείς συνολικά μαθητές/μαθήτριες και δίδαξαν τρεις δασκάλες. Στο Νηπιαγωγείο Ριζοκαρπάσου, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, φοίτησαν δώδεκα παιδιά και δίδαξε μία νηπιαγωγός.

Από το 2003 το Δημοτικό Σχολείο Ριζοκαρπάσου εντάχθηκε στον θεσμό των Προαιρετικών Ολοήμερων Σχολείων και η φοίτηση των παιδιών παρατείνεται μέχρι τις 15:05 ή μέχρι τις 16:00, κατόπιν επιλογής των γονέων. Τον Ιανουάριο του 2006, στον πιο πάνω θεσμό, εντάχθηκε και το Νηπιαγωγείο Ριζοκαρπάσου. Από τη φετινή σχολική χρονιά, το Νηπιαγωγείο λειτουργεί ως ξεχωριστό Ολοήμερο Σχολείο. Στον θεσμό αυτόν πέραν των εκπαιδευτικών του πρωινού σχολείου αγοράζονται υπηρεσίες από ακόμα μία εκπαιδευτικό Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Προβλήματα, όπως λογοκρισία των βιβλίων, άρνηση αποδοχής κάποιων εκπαιδευτικών και προσπάθεια περιορισμού ή ελέγχου της δράσης των σχολείων από τις κατοχικές αρχές, υπήρξαν και κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018. Παρά τα προβλήματα αυτά, όμως, η παρεχόμενη εκπαίδευση προς όλους/ες τους/τις μαθητές/μαθήτριες του Ριζοκαρπάσου κρίνεται ικανοποιητική. Το Υ.Π.Π. φρόντισε να αποσταλούν στα σχολεία όλα τα απαραίτητα βιβλία, υλικά και διδακτικά μέσα και η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας ανταποκρίθηκε άμεσα στις ανάγκες των κατεχόμενων σχολείων για στελέχωση με το απαραίτητο διδακτικό προσωπικό.

1.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται στα δημόσια σχολεία σε παιδιά με ειδικές ανάγκες, από την ηλικία των τριών χρονών μέχρι την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών τους. Το Υ.Π.Π., από τον Σεπτέμβριο του 2001, εφαρμόζει τους Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμους του 1999 έως 2014, όπως αυτοί εκάστοτε ισχύουν, καθώς, επίσης, και τους Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 και του 2013, οι οποίοι διέπουν την εφαρμογή των Νόμων.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω Νόμων, παρέχεται η αναγκαία βοήθεια και στήριξη σε παιδιά με ειδικές ανάγκες όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (Προδημοτικής, Δημοτικής, Μέσης, Ανώτερης και Ανώτατης). Στόχος είναι η ανάπτυξη των παιδιών σε όλους τους τομείς (κοινωνικό, συναισθηματικό, εκπαιδευτικό) και η προεπαγγελματική και επαγγελματική τους κατάρτιση, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Παιδιά με ειδικές ανάγκες, για τα οποία οι Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποφασίζουν την παροχή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ή οποιωνδήποτε άλλων διευκολύνσεων, δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο.

Μετά από απόφαση των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, παρέχεται Ειδική Αγωγή και Λογοθεραπεία σε παιδιά που φοιτούν σε τάξεις *συνηθισμένου δημόσιου σχολείου* (δημοτικού ή νηπιαγωγείου), στις οποίες έχει δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή. Για κάθε παιδί καταρτίζεται Ατομικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης, προσαρμοσμένο στις δικές του εκπαιδευτικές ανάγκες. Τη σχολική χρονιά 2017-2018, φοίτησαν 5467 μαθητές/μαθήτριες με ειδικές ανάγκες σε τάξεις *συνηθισμένων Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων*.

Η στήριξη παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο καθορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση, μπορεί να γίνει με τη φοίτησή του και σε *Ειδική Μονάδα* που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο. Οι Ειδικές Μονάδες είναι ενταγμένες και ενσωματωμένες σε συνηθισμένα σχολεία και λειτουργούν σε χώρους άνετους και προσπελάσιμους. Τη σχολική χρονιά 2017-2018, λειτούργησαν παγκύπρια 102 Ειδικές Μονάδες σε Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία, στις οποίες φοίτησαν 582 παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται και σε *Ειδικά Σχολεία* για περιπτώσεις παιδιών με πολλαπλές αναπηρίες. Τη σχολική χρονιά 2017-2018, φοίτησαν 406 παιδιά στα εννέα Ειδικά Σχολεία που λειτουργούν παγκύπρια. Στα Ειδικά Σχολεία απασχολούνται Ειδικοί Εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων (Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθησιακών, Νοητικών, Λειτουργικών και Προσαρμοστικών Δυσκολιών, Κωφών, Τυφλών, Ειδικής Γυμναστικής, Μουσικοθεραπείας, Εργοθεραπείας, Λογοθεραπείας, Ακουσολογίας, Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και Φυσιοθεραπείας), καθώς και εκπαιδευτικοί που παραχωρούνται από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Για την παροχή της αναγκαίας στήριξης σε όλα τα παιδιά με ειδικές ανάγκες που φοίτησαν τη σχολική χρονιά 2017-2018 σε συνηθισμένες τάξεις Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων, σε Ειδικές Μονάδες και σε Ειδικά Σχολεία, απασχολήθηκαν συνολικά 715 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων. Πρόσθετα, 41 εκπαιδευτικοί από τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση παρείχαν στήριξη στα παιδιά που φοίτησαν σε Ειδικά Σχολεία.

Στους Προϋπολογισμούς του 2018 για την Ειδική Εκπαίδευση συμπεριλήφθησαν κονδύλια για κάλυψη διάφορων αναγκών, όπως:

- αγορά εξοπλισμού για τα Ειδικά Σχολεία, τις Ειδικές Μονάδες και τις αίθουσες αναφοράς (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα, εκπαιδευτικά παιχνίδια κ.λπ.),
- αγορά ατομικού εξοπλισμού σε παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδικά καθίσματα/τροχοκαθίσματα, εξειδικευμένοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, συστήματα επικοινωνίας κ.λπ.),
- αναπροσαρμογές των σχολικών κτηρίων (κατασκευή ειδικών αιθουσών, ειδικών αποχωρητηρίων, ραμπών κ.λπ.),
- προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού (σχολικών βοηθών/συνοδών για παιδιά με ειδικές ανάγκες),
- δωρεάν μεταφορά των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα Ειδικά Σχολεία,
- επιχορήγηση των οικογενειών για μεταφορά παιδιών με ειδικές ανάγκες, όταν η Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποφασίζει τη φοίτησή τους σε σχολείο εκτός της εκπαιδευτικής τους περιφέρειας,
- επιχορήγηση των Συνδέσμων Γονέων των Ειδικών Σχολείων για εφαρμογή προγραμμάτων απασχόλησης των παιδιών, κατά τον μη εργάσιμο χρόνο των σχολείων, με στόχο την ψυχαγωγία και κοινωνικοποίησή τους,
- επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού,
- κάλυψη λειτουργικών εξόδων των εννέα Ειδικών Σχολείων,
- εργοδότηση εκπαιδευτικού, διοικητικού, εργατικού και γραμματειακού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. έχει ως πρωταρχικό στόχο τόσο την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο στελεχώνει τις διάφορες υπηρεσίες της Ειδικής Εκπαίδευσης, όσο και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιθεωρητών, των διευθυντών των σχολείων, των εκπαιδευτικών των τάξεων και των εκπαιδευτικών Ειδικής Εκπαίδευσης στις βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας και στις υποχρεώσεις του κάθε μέλους της σχολικής μονάδας έναντι των παιδιών με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στο σχολείο τους. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- ενδοϋπηρεσιακά συνέδρια και συναντήσεις,

- προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
- συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνονται από ειδικούς εμπειρογνώμονες που καλούνται από το εξωτερικό.

1.1.5 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Κ.Ε.Α.) Μεγάλης Βρετανίας αποτελεί τον κύριο φορέα μέσω του οποίου, από το 1969, το Υ.Π.Π. ενισχύει τις προσπάθειες της κυπριακής παροικίας στη Μεγάλη Βρετανία για διατήρηση και καλλιέργεια της εθνικής, θρησκευτικής, πολιτιστικής και γλωσσικής ταυτότητας των παιδιών και του συνόλου των μελών της.

Η Κ.Ε.Α. στελεχωνόταν από εκπαιδευτικούς οι οποίοι μέχρι και τη σχολική χρονιά 2016-2017 υπηρετούσαν με απόσπαση, σε ετήσια βάση, από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Ε.Ε.Υ.), μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής (Υ.Π.Π.). Οι εν λόγω εκπαιδευτικοί αιτούνταν απόσπασης ανταποκρινόμενοι σε εγκύκλιο επιστολή του Υ.Π.Π. το οποίο είχε την ευθύνη για την επιλογή τους και την υποβολή σχετικής σύστασης στην Ε.Ε.Υ. Με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 03.03.2017, του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικού) Νόμου του 2017 [Ν.19(Ι)/2017], οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί που επιλέγονται να υπηρετήσουν στην Κ.Ε.Α. από τη σχολική χρονιά 2017-2018, δεν αποσπώνται αλλά μετατίθενται ή τοποθετούνται από την Ε.Ε.Υ.

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών στην Κ.Ε.Α., κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ήταν 24. Η στελέχωση της Κ.Ε.Α. συμπληρώνεται και από αριθμό ωρομίσθιων δασκάλων, οι οποίοι είτε βρίσκονται στη Μεγάλη Βρετανία με εκπαιδευτική άδεια είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας. Ο αριθμός του ωρομίσθιου επιτόπιου προσωπικού καθορίζεται με βάση τις ανάγκες και το εγκεκριμένο κονδύλι. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, εργοδοτήθηκαν 114 ωρομίσθιοι/ες εκπαιδευτικοί.

Τον συντονισμό των ενεργειών όλων των εκπαιδευτικών φορέων της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία έχει ο Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.), που είναι ο κεντρικός φορέας. Πρόεδρος του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας και αντιπρόεδροι οι εκάστοτε Προϊστάμενοι των Εκπαιδευτικών Αποστολών Κύπρου και Ελλάδας. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο τόσο στην ίδρυση και λειτουργία σχολείων και την αντιμετώπιση διάφορων προβλημάτων όσο και στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των αποδήμων.

Το Υ.Π.Π. καταβάλλει συντονισμένες προσπάθειες (αποστολή εκπαιδευτικών, επιμόρφωση προσωπικού, έκδοση και αποστολή βιβλίων κ.ά.) για την αποτελεσματικότερη επίτευξη του ρόλου της Κ.Ε.Α. και των παροικιακών σχολείων.

1.1.6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Στο πλαίσιο των προσπαθειών για παροχή εκπαιδευτικής βοήθειας στους Έλληνες της Διασποράς, το Υ.Π.Π. προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- Αποστέλλει βιβλία και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε όλα τα ελληνικά σχολεία και φορείς των απανταχού ομογενών, μετά από την εκ μέρους τους υποβολή σχετικού αιτήματος.
- Φιλοξενεί ομάδες παιδιών από τις διάφορες παροικίες στις κατασκηνώσεις του. Κατά τη διάρκεια της παραμονής των παιδιών, προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την Ελληνική Γλώσσα και τον Πολιτισμό.

- Προσφέρει εκπαιδευτικές διευκολύνσεις σε επαναπατριζόμενους ομογενείς στην Κύπρο μέσω ειδικών προγραμμάτων, τόσο μέσα στα σχολεία όσο και στο πλαίσιο λειτουργίας των Επιμορφωτικών Κέντρων, όπως δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε παιδιά και ενήλικες.
- Παραχωρεί τις υπηρεσίες ενός εκπαιδευτικού, με στόχο τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας τόσο στα παιδιά όσο και στους εκπαιδευτικούς των σχολείων του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

1.1.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Σκοπός του Προγράμματος Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων είναι να δώσει την ευκαιρία σε μαθητές και μαθήτριες Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης δημοτικών σχολείων της Κύπρου να γνωρίσουν, να αξιοποιήσουν και να αγαπήσουν το φυσικό περιβάλλον, να αναπτύξουν σχέσεις και φιλίες με τα συνομήλικά τους παιδιά, να γνωρίσουν την κυπριακή ιστορία, την Κύπρο και την κουλτούρα της. Τα παιδιά από το εξωτερικό που φιλοξενούνται στα προγράμματα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την Ελληνική Γλώσσα, καθώς και τα ήθη κι έθιμα της Κύπρου, αλλά και πληθώρα αξιοθέατων του τόπου μας.

Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ζήσουν μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε μία οργανωμένη κοινωνία, γεγονός που βοηθά, μεταξύ άλλων, στην κοινωνικοποίηση, στην αυτοεκτίμηση και αυτογνωσία, στην αυτοοργάνωση και αυτοσυντήρηση, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και στη δημιουργία του συναισθήματος της ευθύνης. Επίσης, συμβάλλουν στη βελτίωση της υγείας του παιδιού και του προσφέρουν οργανωμένη ψυχαγωγία. Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις υπηρετούν τις σύγχρονες τάσεις της αγωγής, μέσα από τη βιωματική περιβαλλοντική αγωγή και την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην οργάνωση κοινωνικής ζωής στην κατασκήνωση.

Το πρόγραμμα των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό και τα Αναλυτικά Προγράμματα, αφού μέσα από αυτό βρίσκουν πλήρη εφαρμογή τα θέματα Αγωγής Ζωής (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αειφόρος Ανάπτυξη), Ανθρωπογεωγραφία, Ιστορία, Θρησκευτικά, Συναισθηματική Αγωγή.

Τη σχολική χρονιά 2017 - 2018 οι Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν την περίοδο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου του 2017, με τέσσερις πενθήμερες σειρές και μία τετραήμερη σειρά. Τον Απρίλιο - Ιούνιο του 2018, λειτούργησαν με έξι πενθήμερες σειρές, δύο τετραήμερες σειρές και μία σειρά για παιδιά της Μαρωνιτικής Κοινότητας. Σε αυτές συμμετείχαν συνολικά 1094 παιδιά από 42 δημοτικά σχολεία της Κύπρου (18 τμήματα Ε΄ τάξης, 41 τμήματα της ΣΤ΄ τάξης και 5 συμπλέγματα Ε΄/ΣΤ΄ τάξης).

Το καλοκαίρι του 2018 λειτούργησαν τρία προγράμματα:

- Οι Θερινές Κατασκηνώσεις Προδρόμου, που φιλοξένησαν συνολικά 531 παιδιά, από 115 δημοτικά σχολεία της Κύπρου σε οκτώ επταήμερες σειρές και ένα παιδί από την Επιτροπή Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου.
- Το πρόγραμμα Φιλοξενίας παιδιών από το εξωτερικό, στο οποίο συμμετείχαν 94 μαθητές/μαθήτριες και συνοδοί άντρες και γυναίκες από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Ρωσία, την Ουκρανία, τον Λίβανο και τα Ιεροσόλυμα.
- Το πρόγραμμα Αποστολών παιδιών στο εξωτερικό, στο οποίο συμμετείχαν 110 παιδιά και συνοδοί άντρες και γυναίκες. Οι αποστολές φιλοξενήθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας και τον Δήμο Σάμου στις κατασκηνώσεις τους.

1.1.8 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα αποτελούν σήμερα το μεγαλύτερο πρόγραμμα γενικής επιμόρφωσης ενηλίκων, στο πλαίσιο της προώθησης της διά βίου μάθησης στην Κύπρο. Ο γενικός σκοπός των Επιμορφωτικών Κέντρων είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και η κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πρόοδος των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα. Οι επιμέρους στόχοι των Επιμορφωτικών Κέντρων συμβαδίζουν με την αναπτυξιακή πολιτική του κράτους και τους ευρύτερους στόχους του Υ.Π.Π. για παροχή ευκαιριών «Διά Βίου Μάθησης» σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και την καταπολέμηση των μορφωτικών ανισοτήτων για την αποτελεσματική ένταξη και δράση τους στην Ενωμένη Ευρώπη.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα άρχισαν τη λειτουργία τους το 1952, κυρίως στην ύπαιθρο με 19 επιμορφωτικά κέντρα. Το 1960, με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, λειτούργησαν 175 κέντρα με 3750 μέλη. Το 1974, επεκτάθηκαν και στις πόλεις και σήμερα καλύπτουν κάθε γωνιά των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου, προσφέροντας ευκαιρίες επιμόρφωσης σε χιλιάδες άτομα 15 ετών και άνω.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα προσφέρουν ποικιλία διεπιστημονικών θεμάτων, τα οποία εστιάζονται στη διδασκαλία και εκμάθηση ξένων γλωσσών, στις τέχνες και χειροτεχνίες, σε πολιτιστικά προγράμματα, στην υγεία, σε πρακτικές εφαρμογές, στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και σε άλλα θέματα γενικής φύσεως.

Παράλληλα, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν κάθε χρόνο, δωρεάν, σε Ιδρύματα, Στέγες Ενηλίκων, Κεντρικές Φυλακές, Στρατόπεδα, Κέντρα Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.ά., ειδικές ομάδες στις οποίες φοιτούν αναλφάβητοι/ες, άτομα με ειδικές ανάγκες, ανάπηροι/ες, εγκλωβισμένοι/ες, κατάδικοι, στρατιώτες, ψυχικά ασθενείς και άτομα τρίτης ηλικίας. Επίσης, προσφέρουν δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων, σε πολιτικούς πρόσφυγες και σε Τουρκοκυπρίους/Τουρκοκύπριες, καθώς επίσης και δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της Τουρκικής Γλώσσας σε Ελληνοκυπρίους/Ελληνοκύπριες.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση των πολιτών για την ποιότητα και το ευρύ φάσμα θεμάτων που προσφέρουν. Η επιτυχία του θεσμού διαφαίνεται μέσα από τη μαζική συμμετοχή των πολιτών σε αυτό, πέραν των 22.200 κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, και τη λειτουργία 1939 ομάδων σε 395 Επιμορφωτικά Κέντρα. Ποσοστό 64% παρακολούθησε τα προσφερόμενα θέματα σε αστικές περιοχές, ενώ στην ύπαιθρο παρακολούθησε το 36% των πολιτών. Οι γυναίκες συμμετείχαν σε ποσοστό 73,65% και οι άντρες σε ποσοστό 26,35%. Το ποσοστό των ατόμων 65 χρόνων και άνω ήταν 18,46%.

Τα επιμορφωτικά προγράμματα, όπως και όλα τα προγράμματα αγοράς υπηρεσιών (Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία, Θερινά Σχολεία κ.ά.), αποφασίστηκε και τυγχάνουν μελέτης από ειδικούς εμπειρογνώμονες. Οι εισηγήσεις τους θα εξεταστούν από το Υ.Π.Π., ώστε να υπάρξουν βελτιώσεις στη λειτουργία τους.

1.2 ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2015-2016	2016-2017	2017-2018
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	271	271	271
Κοινοτικά	83	80	78
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	334	332	332
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	9	9	9
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	62	68	67
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	395	435	395

Σε ό,τι αφορά στη σχολική χρονιά 2017-2018, τα σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, καθώς και ο μαθητικός πληθυσμός ανά σχολείο παρουσιάζονται στους Πίνακες Α' (Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία), Β' (Δημοτικά Σχολεία) και Γ' (Ειδικά Σχολεία) στο τέλος του Κεφαλαίου 1.

1.3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2015-2016	2016-2017	2017-2018
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	761	774	772
Κοινοτικά	111	110	110
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	4086	4153	4257
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Ειδικοί/ές Εκπαιδευτικοί)	175	184	202
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ:			
Μόνιμοι/ες	25	24	24
Ωρομίσθιοι/ες	117	118	114
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	689	666	655

1.4 ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2015-2016	2016-2017	2017-2018
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	12233	12254	12074
Κοινοτικά	2056	1999	1983
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	49567	50423	51082
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (3 - 21 χρόνων)	385	404	406
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	5591	5886	5972
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	25060	25193	22200

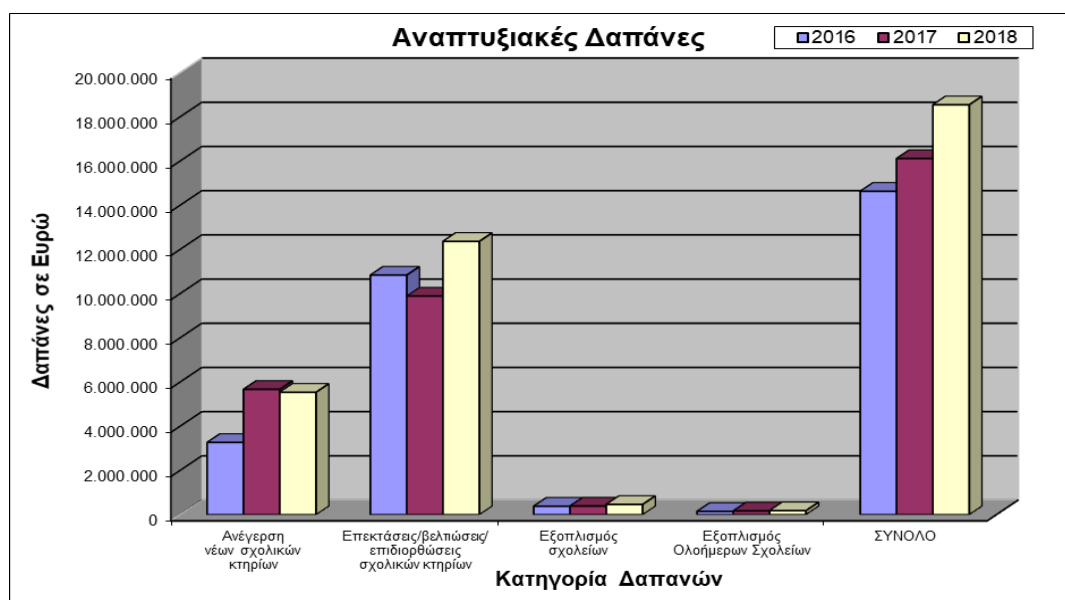
1.5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι αναπτυξιακές δαπάνες, για το οικονομικό έτος 2018, αφορούσαν:

- στην ανέγερση νέων σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης,
- στις επεκτάσεις/βελτιώσεις/επιδιορθώσεις σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης,
- στην αγορά εξοπλισμού για τις μαθητικές λέσχες,
- στην αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για τα Ειδικά Σχολεία,
- στον εξοπλισμό εργαστηρίων Σχεδιασμού και Τεχνολογίας,
- στον εξοπλισμό εργαστηρίων Οικιακής Οικονομίας,
- στην αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού, στο πλαίσιο της εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου.

Η κατάσταση των αναπτυξιακών δαπανών, για τα οικονομικά έτη 2016, 2017 και 2018, έχει ως εξής:

Αναπτυξιακές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2016 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2017 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2018 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Ανέγερση νέων σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	3.266.000	5.670.000	5.538.000
Επεκτάσεις / βελτιώσεις / επιδιορθώσεις σχολικών κτηρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	10.840.000	9.890.000	12.365.000
Εξοπλισμός σχολείων (Χορηγία Μαθητικών Λεσχών, αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για την Ειδική Εκπαίδευση / Σχεδιασμό και Τεχνολογία / Οικιακή Οικονομία)	380.994	388.821	462.325
Ολοήμερο Σχολείο (Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού)	145.929	166.790	180.000
ΣΥΝΟΛΟ	14.632.923	16.115.611	18.545.325

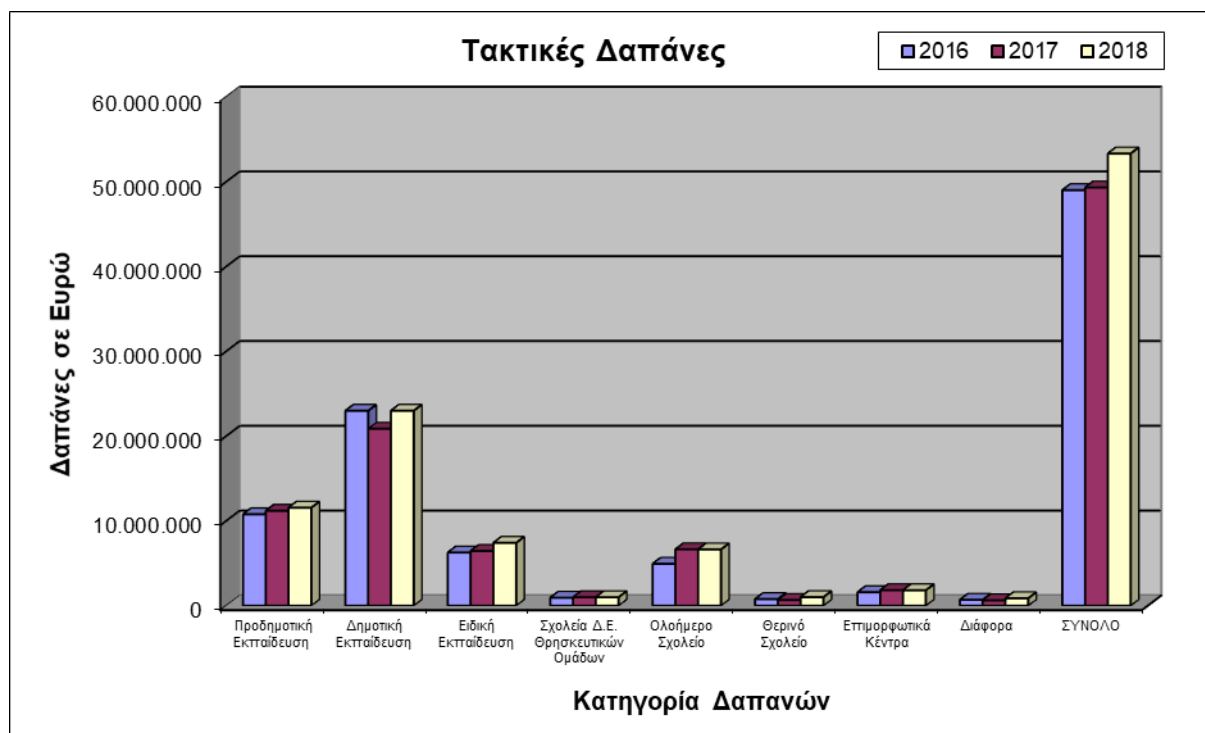
Οι τακτικές δαπάνες, για το οικονομικό έτος 2018, στη Δημοτική Εκπαίδευση, αφορούσαν:

- στην κάλυψη λειτουργικών εξόδων και συντηρήσεων, καθώς και στην αγορά διάφορων αναλώσιμων υλικών για την εκπαίδευση των παιδιών που φοιτούν σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Ειδικά Σχολεία και Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων,

- στη λειτουργία Θερινών και Εκπαιδευτικών Κατασκηνώσεων, Ολοήμερων Σχολείων, Θερινών Σχολείων και Επιμορφωτικών Κέντρων,
- στην εκπαίδευση ενηλίκων,
- στην παροχή εκπαιδευτικών διευκολύνσεων σε παρoικιακά σχολεία του εξωτερικού και στον απανταχού Ελληνισμό.

Η κατάσταση των τακτικών δαπανών, για τα οικονομικά έτη 2016, 2017 και 2018, είναι η ακόλουθη:

Τακτικές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2016 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2017 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2018 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Επιχορήγηση Προδημοτικής Εκπαίδευσης	10.782.093	11.197.371	11.563.827
Χορηγία Δημοτικής Εκπαίδευσης	22.995.191	20.876.547	23.000.000
Χορηγία Ειδικής Εκπαίδευσης	6.274.888	6.456.552	7.416.941
Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων	945.000	1.000.000	1.000.000
Ολοήμερο Σχολείο	4.947.802	6.654.981	6.638.117
Θερινό Σχολείο	782.287	674.193	1.012.600
Επιμορφωτικά Κέντρα	1.593.527	1.833.026	1.820.880
Διάφορα (Διευκολύνσεις Κυπριακών Παροικιών, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Θερινές και Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις, Αποστολή βιβλίων στον απανταχού Ελληνισμό)	697.825	637.330	880.418
ΣΥΝΟΛΟ	49.018.613	49.330.000	53.332.783

1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, παρά την οικονομική κρίση, μετά από αξιολόγηση των προτεραιοτήτων, προωθήθηκε η ανέγερση, βελτίωση, επέκταση, αντικατάσταση και αντισεισμική αναβάθμιση σχολικών μονάδων Δημοτικής Εκπαίδευσης, με στόχο την αντιμετώπιση των σοβαρότερων στεγαστικών προβλημάτων σε παγκύπρια κλίμακα.

1.7 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.7.1 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, συνεχίστηκε η έμφαση στην εφαρμογή των αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων, με εστίαση στην αξιοποίηση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας ως εργαλείων για τον προγραμματισμό της διδασκαλίας και την υλοποίησή της, καθώς και για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της. Οι Δείκτες Επιτυχίας αναφέρονται στα μαθησιακά αποτελέσματα που αναμένεται να επιδείξει ο/η μαθητής/μαθήτρια στο τέλος κάθε τάξης ή επιπέδου, ενώ οι Δείκτες Επάρκειας περιγράφουν τα διδακτέα, από τα οποία ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει αυτά που τον/την βοηθούν στη διδασκαλία του/της, για να οδηγήσει τους/τις μαθητές/μαθήτριες στην επίτευξη των Δεικτών Επιτυχίας.

Δόθηκαν οδηγίες για αναθεώρηση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας στη βάση του πραγματικού διαθέσιμου διδακτικού χρόνου. Επίσης, δόθηκαν οδηγίες για απλοποίησή τους εκεί και όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Η ολοκλήρωση της προσπάθειας αναμένεται νωρίς το 2019.

Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μέσα από την εφαρμογή των αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας καθορίστηκε ως ένας από τους στόχους της σχολικής χρονιάς 2017 - 2018.

Για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικές δράσεις σε μορφή δικτύων και ημερίδων και συνεχίστηκε η παραγωγή σχετικού έντυπου και ψηφιακού διδακτικού υλικού.

Σε ό,τι αφορά στην Προδημοτική Εκπαίδευση, δόθηκε έμφαση στην εφαρμογή του νέου Αναλυτικού Προγράμματος Προδημοτικής Εκπαίδευσης (3-6 χρονών) και στην επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών και στελεχών προδημοτικής εκπαίδευσης στα θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος. Για τον σκοπό αυτό ετοιμάστηκε ένα πενταετές πλάνο επιμόρφωσης, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2016 - 2017.

1.7.1.1 Διδασκαλία Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Η διδασκαλία των Ελληνικών στο Δημοτικό Σχολείο στηρίζεται σε μία ευρεία και επιστημονικά τεκμηριωμένη θεώρηση της Γλώσσας, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται συνεχώς στις ανάγκες της σύγχρονης εγγράμματης κοινωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, η γλωσσική διδασκαλία πραγματώνεται με τον συνδυασμό ποικίλων γλωσσοδιδακτικών προσεγγίσεων, την εξισορρόπηση και σύνθεση στοιχείων από διάφορες γλωσσικές θεωρίες και πρακτικές και τη στοχευμένη αξιοποίηση «παραδοσιακών» και «σύγχρονων» προσεγγίσεων, με συλλειτουργικό και ισόρροπο, μεταξύ τους, τρόπο.

Η Γλώσσα προσεγγίζεται ως ένα σύστημα σημείων που διέπεται από κανόνες (γλώσσα ως δομή), αλλά, ταυτόχρονα, και ως ένα δυναμικό μέσο επικοινωνίας και δράσης, που κάθε φορά, εντάσσεται σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο και επιτελεί συγκεκριμένο στόχο (γλώσσα ως λειτουργία). Η γλώσσα, επίσης, προσεγγίζεται ως μέσο κατασκευής της κοινωνικής πραγματικότητας (γλώσσα ως σύστημα ιδεών και αξιών). Στη βάση, επομένως, των αναγκών του κυπριακού εκπαιδευτικού συγκείμενου και, ειδικότερα, των εκπαιδευτικών και των μαθητών/ριών, επιδιώκεται η διαμόρφωση και η ανάπτυξη εγγράμματων πολιτών.

Προς τον σκοπό αυτό, οι Δείκτες Γλωσσικής Επιτυχίας και Επάρκειας αναμένεται να λειτουργήσουν υποστηρικτικά. Η αξιοποίηση των Δεικτών αφορά στην οργάνωση, τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση της διδασκαλίας της Γλώσσας. Επίσης, η αξιοποίηση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας συνιστά αντικείμενο συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, σε παγκύπρια κλίμακα, με την οργάνωση και διεξαγωγή ποικίλων επιμορφωτικών δράσεων, τόσο σε επίπεδο σχολικής μονάδας όσο και σε κεντρικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, η γλωσσική διδασκαλία αποτελεί αντικείμενο ενημέρωσης όλων των εταίρων του σχολείου και, ιδιαίτερα, των γονέων, οι οποίοι λαμβάνουν ενεργά μέρος σε ημερίδες και άλλες δράσεις, υποστηρικτικές προς το μάθημα των Ελληνικών.

1.7.1.2 Μαθηματικά

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών έχει ως κύριο στόχο να προετοιμάσει τους/τις μαθητές/μαθήτριες με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε να αγαπήσουν τα Μαθηματικά και να κεντρίσει το ενδιαφέρον και την επιθυμία τους να ασχοληθούν συστηματικά με αυτά. Παράλληλα, σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι κάθε άτομο θα αποκτήσει τις απαραίτητες μαθηματικές γνώσεις και ικανότητες που θα του επιτρέψουν να διαβιώσει ως αυτόνομο και παραγωγικό μέλος μίας σύγχρονης κοινωνίας. Στο πλαίσιο της μαθηματικής επάρκειας των μαθητών/ριών, εντάσσονται η ανάπτυξη του μαθηματικού συλλογισμού, της εννοιολογικής κατανόησης, της στρατηγικής λύσης προβλήματος, της διαδικαστικής επάρκειας και της θετικής προδιάθεσης-αυτοπεποίθησής τους.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών, ακολουθώντας έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό από την Προδημοτική Εκπαίδευση μέχρι το Λύκειο, εδράζεται σε τέσσερις αρχές:

- α) Οι μαθηματικές έννοιες διερευνώνται με τρόπο που υποκινεί το ενδιαφέρον και την περιέργεια των μαθητών/ριών.
- β) Δίνεται έμφαση στη λύση προβλήματος.
- γ) Η τεχνολογία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μαθηματικής εκπαίδευσης.
- δ) Όλοι/ες οι μαθητές/μαθήτριες ενθαρρύνονται να αποκτήσουν εμπειρίες μέσα από ένα ποιοτικό πρόγραμμα Μαθηματικών.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μαθηματικών περιλαμβάνει πέντε θεματικές περιοχές: Αριθμοί και Πράξεις, Άλγεβρα, Γεωμετρία, Μέτρηση, Στατιστική και Πιθανότητες. Για κάθε θεματική ενότητα περιγράφονται: (α) Δείκτες Επιτυχίας και (β) Δείκτες Επάρκειας. Οι Δείκτες Επάρκειας αναλύονται σε επίπεδα δραστηριοτήτων (προαπαιτούμενες γνώσεις, νέες έννοιες και αντίστοιχα παραδείγματα) και παραδείγματα μαθηματικών πρακτικών. Η οργάνωση του Αναλυτικού Προγράμματος, στη βάση των δύο πιο πάνω αξόνων, διασφαλίζει τη συνοχή και διασύνδεση των μαθηματικών εννοιών εντός και μεταξύ των τάξεων, καθώς και την ισορροπία μεταξύ της εννοιολογικής κατανόησης, της διαδικαστικής επάρκειας και των εφαρμογών. Παράλληλα, παρέχει στους/στις εκπαιδευτικούς ένα εργαλείο για την επιδίωξη και διδασκαλία των απαραίτητων διδακτέων σε κάθε στάδιο ανάπτυξης του/της μαθητή/μαθήτριας. Αποτελεί έτσι, πυξίδα για τους/τις εκπαιδευτικούς, ώστε να αξιοποιηθεί κατάλληλα ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος.

Παράλληλα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα, οι εκπαιδευτικοί έχουν στη διάθεσή τους καινούριο διδακτικό υλικό για τις τάξεις Α΄-ΣΤ΄. Βάση για τη συγγραφή του υλικού αυτού, αποτελούν αφενός οι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας και αφετέρου το διερευνητικό μοντέλο διδασκαλίας και μάθησης. Συγκεκριμένα, το διδακτικό μοντέλο περιλαμβάνει την Εξερεύνηση, τη Διερεύνηση, τις Δραστηριότητες και τις Δραστηριότητες εμπλουτισμού. Οι Εξερευνήσεις αποτελούν καταστάσεις που υποκινούν την περιέργεια των μαθητών/ριών, προκαλούν το ενδιαφέρον τους και στις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες εξερευνούν ελεύθερα μία μαθηματική έννοια. Στις Διερευνήσεις οι μαθητές/μαθήτριες εστιάζουν την προσοχή τους στην υπό μελέτη έννοια μέσα από ένα συγκεκριμένο και καθοδηγημένο πλαίσιο, το οποίο τους δίνει τη δυνατότητα να διατυπώσουν υποθέσεις, να ελέγξουν την εγκυρότητα των υποθέσεών τους και να καταλήξουν σε συμπεράσματα. Στις Δραστηριότητες οι μαθητές/μαθήτριες οικοδομούν, εμποδώνουν και εφαρμόζουν τις μαθηματικές έννοιες. Παράλληλα, δίνεται η ευκαιρία στον/στην εκπαιδευτικό να αξιοποιήσει, αν χρειάζεται, κάποιες από τις Δραστηριότητες Εμπλουτισμού, οι οποίες δίνονται διαβαθμισμένα, ώστε να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών/ριών.

Στο πλαίσιο της ομαλής μετάβασης των μαθητών/ριών από το δημοτικό προς το γυμνάσιο, το διδακτικό υλικό της ΣΤ΄ τάξης ακολουθεί τη δομή του διδακτικού υλικού Μαθηματικών του γυμνασίου. Συγκεκριμένα, στο διδακτικό υλικό της ΣΤ΄ τάξης προστέθηκαν οι εξής υποενότητες: (α) Τι θα μάθουμε: Παρατίθεται το περιεχόμενο και οι επιδιώξεις της ενότητας, όπως προκύπτουν από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθηματικών, (β) Τι έχουμε μάθει: Παρατίθενται βασικές έννοιες από προηγούμενες τάξεις που είναι απαραίτητες για την κατανόηση των νέων εννοιών της ενότητας (γ) Νέες Έννοιες: Παρατίθεται η νέα γνώση που πρέπει να κατακτήσουν οι μαθητές/μαθήτριες με το πέρας της μαθησιακής διαδικασίας του κάθε μαθήματος, (δ) Παραδείγματα: Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν λύσεις ασκήσεων και καλύπτουν σημαντικές παραμέτρους του μαθήματος, έχοντας ως σκοπό την καλύτερη κατανόηση και εμπέδωση των εννοιών του μαθήματος, (ε) Δραστηριότητες Ενότητας: Οι Δραστηριότητες Ενότητας αναφέρονται στις εμφάσεις της ενότητας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις εκπαιδευτικούς για περαιτέρω εξάσκηση, επανάληψη ή/και αξιολόγηση.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018:

- Αναθεωρήθηκε το διδακτικό υλικό της Δ΄ τάξης. Η αναθεώρηση του νέου διδακτικού υλικού γίνεται την τρίτη χρονιά της εφαρμογής του και μετά από την ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών που το αξιοποιούν στη διδασκαλία τους. Τα δεδομένα της ανατροφοδότησης συλλέγονται τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά.
- Άρχισε η αναθεώρηση του διδακτικού υλικού των Α΄ και Ε΄ τάξεων, λαμβάνοντας υπόψη την ευθυγράμμιση του διδακτικού υλικού με τον πραγματικό διδακτικό χρόνο. Το διδακτικό υλικό της Ε΄ τάξης, αναθεωρείται, υιοθετώντας τη δομή του διδακτικού υλικού της ΣΤ΄ τάξης.
- Οι Σύμβουλοι Μαθηματικών επισκέπτονταν τις σχολικές μονάδες και παρείχαν στήριξη και καθοδήγηση σε όλους/ες τους/τις εκπαιδευτικούς.
- Τα μέλη της συγγραφικής ομάδας Μαθηματικών πρόσφεραν προαιρετικά σεμινάρια σε Λευκωσία και Λάρνακα μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Στόχος των σεμιναρίων ήταν η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Δημοτικής σε ό,τι αφορά στο περιεχόμενο και στις εμφάσεις του Αναλυτικού Προγράμματος και του νέου διδακτικού υλικού, καθώς και η ανάπτυξη και εφαρμογή ημερήσιων μαθημάτων και διαμορφωτικής αξιολόγησης.
- Αναπτύχθηκε και υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Παιδιά και γονείς στο ίδιο θρανίο», που είχε στόχο το άνοιγμα της τάξης προς τους γονείς και την ενημέρωσή τους για το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία των Μαθηματικών, σε όλες τις τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.

Τη σχολική χρονιά 2018-2019 αναμένεται η ολοκλήρωση της αναθεώρησης του διδακτικού υλικού για την Α΄ και Ε΄ τάξη και θα αρχίσει η αναθεώρηση του εκπαιδευτικού υλικού της ΣΤ΄ τάξης, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των εκπαιδευτικών που το εφάρμοσαν τις σχολικές χρονιές 2015-2017. Οι Σύμβουλοι Μαθηματικών θα επικεντρωθούν, κατά τις επισκέψεις τους, στις σχολικές μονάδες στον προγραμματισμό του μαθήματος σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας/Επάρκειας και στη μεθοδολογία της διδασκαλίας των Μαθηματικών. Στο πλαίσιο της πραγματοποίησης της Διεθνούς Έρευνας TIMSS 2019, η Ομάδα προχωρεί στη στήριξη των εκπαιδευτικών με στόχο: (α) την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων προηγούμενων διεθνών ερευνών για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και (β) την εξοικείωση των μαθητών/ριών με τις διαδικασίες της έρευνας TIMSS.

1.7.1.3 Αγγλικά

Από τη σχολική χρονιά 2011-2012, τα Αγγλικά διδάσκονται στα Δημοτικά Σχολεία από την Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Το 2015-2016, για πρώτη φορά εφαρμόστηκε αναθεωρημένο ωρολόγιο πρόγραμμα, με αύξηση στον χρόνο διδασκαλίας των Αγγλικών για τις μικρές τάξεις, μετά από εισηγήσεις Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής.

Στο πλαίσιο των νέων Ωρολογίων Προγραμμάτων, τα Αγγλικά διδάσκονται δύο περιόδους την εβδομάδα για όλες τις τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. Η αύξηση του χρόνου για τη διδασκαλία των Αγγλικών εφαρμόστηκε και στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία, τα οποία εφαρμόζουν ενισχυμένο πρόγραμμα Αγγλικών με τρεις περιόδους την εβδομάδα για τις τάξεις Α΄-Γ΄ και τέσσερις περιόδους την εβδομάδα για τις τάξεις Δ΄-ΣΤ΄.

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του νέου Αναλυτικού Προγράμματος των Αγγλικών, έγινε αντιστοίχιση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας με το εκπαιδευτικό υλικό, έτσι ώστε να μπορούν να προετοιμάζονται οι εκπαιδευτικοί με μεγαλύτερη ευκολία και αποτελεσματικότητα. Επίσης, έγιναν σεμινάρια σε Διευθυντές/Διευθύντριες και εκπαιδευτικούς, τα οποία περιλάμβαναν παρακολούθηση μαθήματος, για περαιτέρω στήριξή τους σε ό,τι αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος στη βάση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας. Πραγματοποιήθηκαν τρία εργαστήρια για Διευθυντές/Διευθύντριες στην επαρχία Λευκωσίας, δύο στην επαρχία Λεμεσού και ένα στην επαρχία Πάφου.

Οι Σύμβουλοι του μαθήματος των Αγγλικών πραγματοποίησαν πολλές επισκέψεις στα σχολεία, στηρίζοντας εκπαιδευτικούς μέσω συζητήσεων, παρουσίασης δειγματικών μαθημάτων και συνδιδασκαλιών.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018, ετοιμάστηκε εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία των Αγγλικών στα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία. Συγκεκριμένα, ετοιμάστηκε υλικό για τη διδασκαλία Αγγλικών στην Γ΄ τάξη του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν βιωματικά εργαστήρια σε όλες τις επαρχίες για τους/τις αδιόριστους/ες εκπαιδευτικούς που εργάζονται με αγορά υπηρεσιών στα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, πραγματοποιήθηκαν, επίσης, δράσεις για ενημέρωση των γονέων, οι οποίες γίνονται πλέον συστηματικά κάθε χρονιά, από την έναρξη της εφαρμογής του νέου προγράμματος Αγγλικών στις μικρές τάξεις (2011-2012). Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018, πραγματοποιήθηκαν 56 συναντήσεις με γονείς σε διάφορα σχολεία της Κύπρου.

Σημειώνεται, παράλληλα, ότι η διδασκαλία των Αγγλικών στην Προδημοτική Εκπαίδευση συνεχίζει και ενισχύεται μέσα από την εφαρμογή του νέου Αναλυτικού Προγράμματος της Προδημοτικής

Εκπαίδευσης, το οποίο υιοθετεί την εισαγωγή της ξένης γλώσσας (Αγγλικά) μέσω της προσέγγισης CLIL. Η εφαρμογή της προσέγγισης CLIL στηρίζεται από το Συντονιστικό Κέντρο CLIL.

1.7.1.4 Αγωγή Υγείας

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017 - 2018, έγινε αναδιοργάνωση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας της Αγωγής Υγείας (Τάξεις Α' - Δ') και Αγωγής Υγείας-Οικιακής Οικονομίας (Τάξεις Ε' - Στ'), με βάση τον πραγματικό διδακτικό χρόνο. Επίσης, έγινε βελτίωση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας όλων των τάξεων, σε ό,τι αφορά στη διατύπωση, την ακρίβεια, το περιεχόμενο, τις παραπομπές σε δραστηριότητες και φιλιμάκια.

Μέσα στο πλαίσιο του έργου της Ομάδας Εργασίας του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας (Τάξεις Α' - Δ') και Αγωγής Υγείας-Οικιακής Οικονομίας (Τάξεις Ε' - Στ') και του Συμβουλευτικού της έργου, έγινε στήριξη των εκπαιδευτικών, μέσω των ακόλουθων επιμορφωτικών δράσεων:

- α) Συμβουλευτικό έργο στις σχολικές μονάδες για τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας, τις διδακτικές προσεγγίσεις (μεθοδολογία) του μαθήματος, δειγματικές διδασκαλίες από τη Σύμβουλο Αγωγής Υγείας και Συνεδριών Προσωπικού, στο πλαίσιο των αναγκών των εκπαιδευτικών και του Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης της σχολικής τους μονάδας. Πραγματοποιήθηκαν 60 επισκέψεις σε σχολικές μονάδες και επιμορφώθηκαν γύρω στους/στις 800 εκπαιδευτικούς.
- β) Διήμερο Εκπαιδευτικού (Σεπτέμβριος 2017) για τη Διδακτική του γνωστικού αντικείμενου της Αγωγής Υγείας (Προγραμματισμός - Μεθοδολογία - Αξιολόγηση) και εφαρμογή των Δεικτών σε μάθημα Αγωγής Υγείας. Επιμορφώθηκαν 150 εκπαιδευτικοί.
- γ) Δίκτυα Διευθυντών/Διευθυντριών και Εκπαιδευτικών (Μάρτιος 2018) Λευκωσίας και Λάρνακας στο θέμα «Αγωγή Υγείας - Ενσωμάτωση Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας» και διδασκαλία μαθημάτων Αγωγής Υγείας, στα θέματα «Δικαιώματα του Παιδιού, Α' τάξη» και «Τρόποι έκφρασης της σεξουαλικής ωρίμανσης, Στ' τάξης». Επιμορφώθηκαν 40 Διευθυντές/Διευθύντριες, 45 εκπαιδευτικοί και 3 Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες.
- δ) Παγκύπρια Επιμορφωτική Ημερίδα (Μάρτιος 2018) με θέμα «Ενδυνάμωση και Πρόληψη, μέσω του γνωστικού αντικείμενου της Αγωγής Υγείας στο Δημοτικό Σχολείο». Εφαρμογή πέντε βιωματικών εργαστηρίων, ένα για κάθε τάξη (Α' - Ε'). Τα εργαστήρια αφορούσαν στα εξής θέματα: Υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις (Α' τάξη), Αποδόμηση στερεοτύπων μέσω παραμυθιών και ΜΜΕ (Β' τάξη), Δεξιότητες επικοινωνίας (Γ' τάξη), Αξία ειρήνης (Δ' τάξη) και Ενσυναίσθηση (Ε' τάξη). Επιμορφώθηκαν 300 εκπαιδευτικοί.
- ε) Επιμόρφωση Διευθυντών/ριών (Μάρτιος 2018) για τη Διδακτική του μαθήματος, με έμφαση στον Προγραμματισμό, στη Μεθοδολογία και στην Αξιολόγηση του γνωστικού αντικείμενου της Αγωγής Υγείας. Επιμορφώθηκαν 45 Διευθυντές/Διευθύντριες.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών 2016-2019, η Ομάδα Εργασίας του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας έχει προβεί στις πιο κάτω δράσεις:

- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και Διευθυντών/ριών, παγκύπρια, σε Συνεδρίες Προσωπικού (40 συνεδρίες παγκύπρια) με θέμα «Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση στο Δημοτικό Σχολείο».
- Πραγματοποίηση 35 δειγματικών διδασκαλιών από τη Σύμβουλο Αγωγής Υγείας σε παιδιά με παρακολούθηση από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές/Διευθύντριες, σε θέματα του περιεχομένου της Αγωγής Υγείας (π.χ. αναπαραγωγικά και ιδιωτικά μέρη του σώματος, έννοια της οικογένειας και μορφές της, αποδόμηση στερεοτυπικών ρόλων των φύλων, εφηβεία, σχέσεις- φλερτ, αυτοεκτίμηση - ενδυνάμωση αυτοεικόνας, αναγνώριση και έκφραση συναισθημάτων, τρόποι σεξουαλικής ωρίμανσης, κ.ά.). Επιμορφώθηκαν περίπου 600 εκπαιδευτικοί.

- Επιμόρφωση 80 εκπαιδευτικών στις σχολικές τους μονάδες, σε πρόγραμμα με θέμα «Εκπαίδευση εκπαιδευτικών για αποδόμηση στάσεων και αντιλήψεων σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης».
- Παρουσίαση του θέματος «Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση στο Δημοτικό Σχολείο», σε συνέδριο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για εκπαιδευτικούς και Διευθυντές/Διευθύντριες.

Επιπλέον, σε ό,τι αφορά στην όλη αναδιοργάνωση των Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας, η Ομάδα Εργασίας του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας, στα πλαίσια οδηγιών της Επιτροπής Αναδιοργάνωσης του μαθήματος, έχει προβεί σε αλλαγές στο περιεχόμενο του μαθήματος της Αγωγής Υγείας-Οικιακής Οικονομίας, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί ο χρόνος χρήσης των εργαστηρίων την Οικιακής Οικονομίας στην Ε΄ και Στ΄ τάξη.

1.7.1.5 Γεωγραφία

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, εφαρμόστηκαν οι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας της Γεωγραφίας, στα πλαίσια εφαρμογής των Αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

Στις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄ και για μέρος της Δ΄ τάξης, για τις οποίες είχε συγγραφεί και διατεθεί στους/στις εκπαιδευτικούς εκπαιδευτικό υλικό, βασισμένο στους Δείκτες Επιτυχίας, στους Δείκτες Επάρκειας και σε σύγχρονες μαθησιακές προσεγγίσεις, το Αναλυτικό Πρόγραμμα Γεωγραφίας εφαρμόστηκε καθολικά σε όλα τα σχολεία. Σε επιλεγμένα σχολεία ο σχεδιασμός της διδασκαλίας από τους/τις εκπαιδευτικούς περιέλαβε την αξιοποίηση Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας. Για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας της Γεωγραφίας, πραγματοποιήθηκαν επιμορφωτικές δράσεις, τόσο σε επίπεδο κεντρικών επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών, όσο και σε επίπεδο δικτύων σχολείων. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, πραγματοποιήθηκαν επιμορφώσεις και σε σχολική βάση.

Η Γεωγραφική Εκπαίδευση στο δημοτικό σχολείο, έχοντας ως απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων μέσα στο περιβάλλον τους (φυσικό και ανθρωπογενές), στοχεύει:

- α) στην απόκτηση επαρκούς σώματος γνώσεων
  - που περιέχει γνωσιολογικά εφόδια κριτικής ερμηνείας του πραγματικού κόσμου, έτσι που να τίθενται οι βάσεις, ώστε οι αυριανοί πολίτες να ζουν ποιοτικά και ευτυχισμένα και να συμμετέχουν επιτυχημένα στο νέο παγκοσμιοποιημένο πολιτικο-κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον,
  - που αποτελεί προϋπόθεση για σχεδιασμό του τοπικού ζωτικού χώρου δημιουργικά και αποδοτικά, ώστε οι αυριανοί πολίτες να ζουν σε αρμονία μέσα σε αυτόν,
- β) στην καλλιέργεια των κατάλληλων δεξιοτήτων ανάλυσης του χώρου, έτσι ώστε, σε συνδυασμό με τα γεωγραφικά εργαλεία και την επαρκή γνώση, οι σημερινοί και αυριανοί πολίτες να είναι σε θέση να σκέφτονται και να λαμβάνουν καλά πληροφορημένες και ορθολογικές αποφάσεις για τον χώρο, σε ατομικό και, μέσω ενεργού συμμετοχής, σε συλλογικό επίπεδο,
- γ) στη διαμόρφωση πολιτών με τέτοιες στάσεις και συμπεριφορές, οι οποίες θα τους επιτρέπουν να παραδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα των ανθρώπων και των περιβαλλόντων, και να επιδεικνύουν διάθεση ορθολογικής διαχείρισης των πόρων και του χώρου, σε τοπική περιφερειακή και παγκόσμια κλίμακα.

Οι δράσεις του Υ.Π.Π. αποσκοπούν στην αποτελεσματική ανάπτυξη και καλλιέργεια Γεωγραφικής Εκπαίδευσης. Μέσα σε αυτό το συγκείμενο, η διδακτική της σύγχρονης σχολικής γεωγραφίας οργανώνεται με βάση τη διαδικασία της γεωγραφικής διερεύνησης (geographic inquiry), η οποία

περιλαμβάνει την καλλιέργεια δεξιοτήτων χωρικής σκέψης, την κατάκτηση εννοιών και τη συσχέτισή τους με παραστάσεις για τον χώρο, μέσω ποικιλίας γεωγραφικών εργαλείων αναπαράστασης, καθώς και διαδικασίες συλλογισμού. Οι μαθησιακές δραστηριότητες που υλοποιούνται κατά τη διδασκαλία βασίζονται στις Γεωγραφικές Αναλυτικές Δεξιότητες. Οι Γεωγραφικές Αναλυτικές Δεξιότητες είναι η κωδικοποίηση, για το μάθημα της Γεωγραφίας, φυσικών τρόπων χωρικής σκέψης.

Η ανάγκη καλλιέργειας της χωρικής σκέψης γίνεται πιο επιτακτική στις μέρες μας, καθώς η σύγχρονη ζωή επιβάλλει εφαρμογή της γνώσης και της κρίσης, αλλά και λήψη αποφάσεων για τον χώρο. Η εκδημοκρατικοποίηση της πρόσβασης σε πληθώρα χωρικών δεδομένων (μέσω του διαδικτύου και των ψηφιακών υδρογείων) από τη μια και οι προκλήσεις της σύγχρονης ζωής από την άλλη έχουν αναδείξει την αναγκαιότητα καλλιέργειας χωρικών δεξιοτήτων για οργάνωση, ανάλυση και αξιολογική κρίση σε ζητήματα χώρου, σε ιδιαίτερα σημαντικό ζητούμενο για την αρμονία ανθρώπων, κοινωνιών και περιβάλλοντος.

Η ανάπτυξη της Γεωγραφικής Εκπαίδευσης συνεχίζεται με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και την εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε σχολική βάση.

1.7.1.6 Θρησκευτικά

Το μάθημα των Θρησκευτικών στο δημοτικό σχολείο συμβάλλει στην επιδίωξη για δημιουργία μιας σύγχρονης, δημοκρατικής και πλουραλιστικής κοινωνίας, θεμελιωμένης στις αρχές και αξίες του λαού μας, η οποία θα σέβεται κάθε άνθρωπο ανεξαρτήτως θρησκείας, φυλής και καταγωγής.

Με σεβασμό στις αρχές της ουδετερότητας, της αμεροληψίας και του πλουραλισμού, το μάθημα των Θρησκευτικών διακρίνεται, αφενός, από την Κατήχηση και υπερβαίνει, αφετέρου, τη θρησκευσιολογική θεώρηση. Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσει στους μαθητές/μαθήτριες την ορθόδοξη πίστη και το διαχρονικό, πανανθρώπινο φαινόμενο της θρησκείας. Επιπλέον, οι κύριοι στόχοι του μαθήματος - που είναι η βίωση της αρμονικής κοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό, τον εαυτό του, τον συνάνθρωπό του και τη φύση - βοηθούν και προάγουν στην επίτευξη των στόχων μιας δημοκρατικής και ανθρώπινης παιδείας.

Οι επιδιώξεις του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος Θρησκευτικών είναι τα παιδιά να γνωρίσουν, πρώτιστα, την Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση και, παράλληλα, να μάθουν για τις υπόλοιπες μεγάλες χριστιανικές ομολογίες και τις άλλες θρησκείες, για να μπορούν να καλλιεργούν την ανοχή και την αγάπη προς όλους τους ανθρώπους, να κατανοούν και να ερμηνεύουν τον σύγχρονο κόσμο και να μην οδηγούνται από άγνοια στον «θρησκευτικό συγκρητισμό», κατά τον οποίο όλες οι θρησκείες θεωρούνται οι ίδιες.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018 η Ομάδα Θρησκευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης συνέχισε την προσπάθεια αναδόμησης του Αναλυτικού Προγράμματος Θρησκευτικών με την αναδιαμόρφωση των Δεικτών Επιτυχίας και των Δεικτών Επάρκειας σε όλες τις τάξεις.

Κατά την ίδια περίοδο, η Ομάδα Θρησκευτικών συνέχισε την παραγωγή διδακτικού υλικού που να συνάδει με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα των Θρησκευτικών και εξέδωσε διδακτικό εγχειρίδιο για την Ε΄ τάξη. Για τον ίδιο σκοπό, επίσης, εξέδωσε και απέστειλε στα δημοτικά σχολεία και στα νηπιαγωγεία σειρά εικόνων από βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες της Κύπρου (περιοχή Ιεράς Μητρόπολης Μόρφου).

Η Ομάδα συνέβαλε επίσης σημαντικά στην ανάπτυξη Αναλυτικού Προγράμματος Θρησκευτικών για το Δημοτικό Σχολείο Αγίου Μάρωνα, βασισμένου στη μαρωνιτική χριστιανική παράδοση.

Στον τομέα της επιμόρφωσης, οργανώθηκαν προαιρετικά σεμινάρια επιμόρφωσης, σεμινάρια σε σχολική βάση, σεμινάρια στο Διήμερο Εκπαιδευτικού, καθώς και δειγματικά μαθήματα στο πλαίσιο του Δικτύου Διευθυντών/Διευθυντριών.

1.7.1.7 Ιστορία

Μέσα από το έργο της Ομάδας Ιστορίας Δημοτικής Εκπαίδευσης επιχειρείται η εισαγωγή μίας οικοδομιστικής προσέγγισης στη διδασκαλία της Ιστορίας, στην οποία βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη ιστορικού γραμματισμού, της παράλληλης, δηλαδή, ανάπτυξης γνώσης περιεχομένου και επιστημολογικής κατανόησης.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, συνεχίστηκε η διαδικασία αναδόμησης του Αναλυτικού Προγράμματος Ιστορίας, με την ανάπτυξη Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας σε όλες τις τάξεις. Οι Δείκτες Επιτυχίας αναφέρονται σε μαθησιακά αποτελέσματα, που αναμένεται να επιδείξει ο/η μαθητής/μαθήτρια σε κάθε τάξη, και κινούνται σε δύο κεντρικούς άξονες:

- α) Ανάπτυξη ενός συνεκτικού και επαρκούς σώματος γνώσης περιεχομένου για το παρελθόν (περίοδοι, γεγονότα, φαινόμενα και άνθρωποι του παρελθόντος)
- β) Επιστημολογική κατανόηση της Ιστορίας (μέθοδοι και λογική της επιστήμης της Ιστορίας, κατανόηση της ερμηνευτικής φύσης της ιστορικής γνώσης, των μορφών και των ορίων της ιστορικής γνώσης).

Οι Δείκτες Επάρκειας αναφέρονται στο τι πρέπει να διδαχθεί από τον/την εκπαιδευτικό, με στόχο την επίτευξη των καθορισμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η ομάδα για τα Αναλυτικά Προγράμματα συνεργάστηκε, επίσης, στενά με την αντίστοιχη ομάδα Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και με τον επιστημονικό της συνεργάτη, για αναδιαμόρφωση του κειμένου του Αναλυτικού Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, άρχισε και θα συνεχιστεί η αναθεώρηση του διδακτικού υλικού, στη βάση των Δεικτών Επιτυχίας και των Δεικτών Επάρκειας.

Στοχεύοντας στην περαιτέρω ενημέρωση των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή του νέου Αναλυτικού Προγράμματος Ιστορίας, οργανώθηκαν σεμινάρια σε σχολική βάση, καθώς επίσης και δειγματικά μαθήματα, στο πλαίσιο των Δικτύων Διευθυντών/Διευθυντριών, στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου. Επιπλέον, προσφέρθηκε συμβουλευτικό έργο σε επίπεδο σχολικών μονάδων, μέσω επικοινωνίας με τα σχολεία, αλλά και στο πλαίσιο προγραμματισμένων επισκέψεων σε αυτά.

Αποκορύφωμα της δράσης της ομάδας ήταν η διοργάνωση με μεγάλη επιτυχία μίας επιμορφωτικής ημερίδας με τη συνεργασία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η ημερίδα έγινε στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία, στις 19 Ιανουαρίου 2018 με θέμα: «Διδάσκοντας Ιστορία στον σύγχρονο κόσμο», με κύριους ομιλητές τους ακαδημαϊκούς Άγγελο Παληκίδη, Επίκουρο Καθηγητή Διδακτικής της Ιστορίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και Γιώργο Γεωργή, Καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, πρώην Πρέσβη της Κύπρου στην Ελλάδα. Στο πρώτο μέρος πραγματοποιήθηκαν οι εξής εισηγήσεις: «Η εισαγωγή οικοδομιστικών προσεγγίσεων διερώτησης στη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δημοτική Εκπαίδευση» (Λούκας Περικλέους), «Ευαίσθητη μνήμη και Ιστορία. Προσεγγίζοντας το προσφυγικό τραύμα στο σχολείο» (Α. Παληκίδης), «Η συνδιδασκαλία της ελληνικής και της κυπριακής Ιστορίας» (Γ. Γεωργής). Τις ομιλίες διαδέχθηκαν έξι βιωματικά εργαστήρια, που διεξήχθησαν στο δεύτερο μέρος.

1.7.1.8 Μουσική Αγωγή

Οι μουσικές δράσεις που στόχο έχουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, οι οποίες θα οδηγήσουν στην ολόπλευρη μουσική ανάπτυξη του παιδιού, είναι ο κύριος στόχος της Μουσικής Αγωγής στο δημοτικό σχολείο. Κύρια συστατικά αυτών των δράσεων είναι ο βιωματικός τους χαρακτήρας και ο απολαυστικός τρόπος με τον οποίο τα παιδιά εμπλέκονται στις διαδικασίες δημιουργίας, ερμηνείας και πρόσληψης της Μουσικής μέσω του τριππύχου της Εκτέλεσης (όργανα και φωνή), της Ακρόασης και της Σύνθεσης και Αυτοσχεδιασμού. Παράλληλα, αυτές οι μουσικές δράσεις έχουν και στόχο την καλλιέργεια ορθών στάσεων απέναντι στα διαφορετικά είδη Μουσικής.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, στον τομέα της δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας του μαθήματος, έχει ολοκληρωθεί η δημιουργία, έγκριση και ανάρτηση του εκπαιδευτικού υλικού για την Γ΄ Δημοτικού. Το Εκπαιδευτικό Υλικό περιλαμβάνει:

- Τη δοκιμαστική έκδοση «Μουσική Γ΄ Δημοτικού» (Βιβλίο Μαθητή και Ανθολόγιο Τραγουδιών): Φύλλα Εργασίας Μαθητή και καταγραφή τραγουδιών που περιλαμβάνονται στις διδακτικές προτάσεις του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και ανθολόγηση τραγουδιών από το ελληνικό/κυπριακό και ξένο ρεπερτόριο.
- Τους πλήρεις Οδηγούς Εκπαιδευτικού: Προγραμματισμός Ενοτήτων με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας και Σχέδια μαθημάτων, για έξι διδακτικές ενότητες, τα οποία περιλαμβάνουν μεθοδολογικές υποδείξεις και περιγραφή προτεινόμενων δραστηριοτήτων.
- Παρουσιάσεις Πολυμέσων με εικόνες, εργασίες, οπτικά ερεθίσματα, βίντεο και ηχητικά αρχεία που συνοδεύουν κάθε διδακτική ενότητα.
- Εποπτικά Μέσα των Ενοτήτων, που μπορούν να τυπώνουν οι εκπαιδευτικοί.
- Μουσικά Αρχεία: Ενορχηστρώσεις και ζωντανές ηχογραφήσεις σε στούντιο από την ομάδα Μουσικής Δημοτικής, των προτεινόμενων τραγουδιών και άλλων μουσικών ερεθισμάτων που συνοδεύουν τις διδακτικές προτάσεις.

Παράλληλα, συνεχίστηκαν οι επιμορφωτικές δράσεις της ομάδας Μουσικής Δημοτικής Εκπαίδευσης, οι οποίες επικεντρώθηκαν τόσο σε επιμορφώσεις προς τους/τις εκπαιδευτικούς και Διευθυντές/Διευθύντριες σχολικών μονάδων, όσο και προς τους γονείς που στόχο είχαν να τους φέρουν σε επαφή με το Μάθημα όπως αυτό διαμορφώνεται με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας και την παραγωγή του νέου Εκπαιδευτικού Υλικού. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018 προσφέρθηκαν οι παρακάτω επιμορφωτικές δράσεις:

- Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο του Διήμερου Εκπαιδευτικού με θέμα την ένταξη των εγχόρδων και δραστηριότητες πάνω στον τομέα της Σύνθεσης και Αυτοσχεδιασμού (Σεπτέμβριος 2017).
- Επιμόρφωση Νηπιαγωγών από την ομάδα λειτουργών της Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο μέσα από τα Σεμινάρια Σχολικής Βάσης.
- Επιμόρφωση Διευθυντών/Διευθυντριών της Επαρχίας Λεμεσού, στο πλαίσιο της επιμόρφωσης Διευθυντών/Διευθυντριών Δημοτικής Εκπαίδευσης στα Αναλυτικά Προγράμματα.
- Επιμόρφωση Διευθυντών/Διευθυντριών, στο πλαίσιο της επιμόρφωσης Δικτύων Διευθυντών/Διευθυντριών στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου μέσα από δειγματικά μαθήματα και παρουσίαση-συζήτηση (Φεβρουάριος - Μάρτιος 2018).
- Επιμόρφωση προς γονείς μέσα από τον θεσμό «Ανοικτή τάξη στο μάθημα της Μουσικής» στην επαρχία Λευκωσίας (Φεβρουάριος 2018).
- Συνεχής επιμόρφωση και στήριξη των σχολικών μονάδων, στο πλαίσιο του Συμβουλευτικού Έργου από την Επιθεωρήτρια του μαθήματος και από τους/τις Συμβούλους Μουσικής.
- Επιμόρφωση της ομάδας Μουσικής Δημοτικής και των ακαδημαϊκών που στηρίζουν την ομάδα στο μουσικοπαιδαγωγικό σύστημα του Edwin Gordon, στο πλαίσιο επιμορφωτικής δράσης που διοργανώθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Σε συνεργασία με το Κέντρο CLIL συνεχίζει η εφαρμογή της προσέγγισης CLIL (Content and Language Integrated Learning) στο μάθημα της Μουσικής. Σε συνεργασία με το κέντρο CLIL έχουν διαμορφωθεί διδασκαλίες διπλής εστίασης βασισμένες στην ύλη του Αναλυτικού Προγράμματος Μουσικής και η διαμόρφωση του υλικού για την Γ΄ τάξη. Πρακτική εφαρμογή της φιλοσοφίας του προγράμματος στο μάθημα της Μουσικής έχει παρουσιαστεί, στο πλαίσιο δειγματικού μαθήματος προς δίκτυο Διευθυντών/Διευθυντριών της Επαρχίας Λεμεσού.

Άξιες αναφοράς είναι και οι διακρίσεις δημοτικών σχολείων και μαθητών/ριών σε πανελλήνιους και ευρωπαϊκούς μουσικούς διαγωνισμούς κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Οι μαθητές/μαθήτριες με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους δημιούργησαν και εκτέλεσαν τραγούδια και διαφημιστικά σποτ, κάνοντας πράξη τις διαδικασίες δημιουργίας και πρόσληψης της μουσικής που διδάσκονται στο Μάθημα, καταφέροντας να αποσπάσουν τις πιο κάτω σημαντικές διακρίσεις:

- Διάκριση στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό «Κύπρος, Ελλάδα, Ομογένεια - Εκπαιδευτικές Γέφυρες» του Δημοτικού Σχολείου Μακεδονίτισσας Α΄ σε τρεις κατηγορίες με τρία πρώτα βραβεία και του Δημοτικού Σχολείου Λυμπιών σε δύο κατηγορίες με δύο δεύτερα βραβεία.
- Ειδική διάκριση του Δημοτικού Σχολείου Λυμπιών στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Τραγουδιού και Ραδιοφωνικού Μηνύματος του Ευρωπαϊκού Μαθητικού Ραδιοφώνου. Ο Διαγωνισμός είχε τίτλο «Καν' το ν' ακουστεί 2018» και το θέμα της χρονιάς ήταν: «Δημιουργώντας με βάση την Πολιτιστική μας Κληρονομιά», αφού το 2018 έχει θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

1.7.1.9 Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Π.Ε.-Ε.Α.Α.)

Η Π.Ε.-Ε.Α.Α. αποτελεί σημαντική καινοτομία για τη Δημοτική Εκπαίδευση, αφενός γιατί έχει εισαχθεί επίσημα στο πρόγραμμα εκπαίδευσης των μαθητών/ριών μέσω του Αναλυτικού Προγράμματος για την Εκπαίδευση, το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη και αφετέρου γιατί μέσω της καθιέρωσης της υλοποίησης της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής από το κάθε σχολείο, επιδιώκεται τα σχολεία σταδιακά και μακροπρόθεσμα να καταστούν αειφόρα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, επιδιώχθηκε μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Π.Ε.-Ε.Α.Α., η διαμόρφωση του αειφόρου σχολείου, δηλαδή του σχολείου που θα λειτουργεί ως μοντέλο οργανισμού που προωθεί την αειφορία και την υιοθετεί στη σχολική ζωή μέσα από τη συνολική αναδιαμόρφωσή του στα τρία βασικά επίπεδα λειτουργίας του:

- α) το παιδαγωγικό (μαθησιακή και διδακτική διαδικασία),
- β) το κοινωνικό/οργανωσιακό (κουλτούρα, κοινωνικό κλίμα, εκπαιδευτική πολιτική) και
- γ) το τεχνικό/οικονομικό (υποδομές, εξοπλισμός, διαχειριστικές πρακτικές).

Επιδίωξη του Αναλυτικού Προγράμματος της Π.Ε.-Ε.Α.Α. είναι να καταστούν οι μαθητές/μαθήτριες, οι αυριανοί πολίτες, ικανοί/ές να διαμορφώνουν συνθήκες αειφορίας και να υιοθετούν αειφόρους τρόπους ζωής, στη βάση της συμμετοχής τους στη λήψη απόφασης, της παρέμβασης και αλλαγής και να βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους στη βάση του τρίπτυχου περιβάλλον-οικονομία-κοινωνία.

Σημειώνεται ότι τα υφιστάμενα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχουν ενσωματωθεί στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Π.Ε.-Ε.Α.Α. Παράλληλα, οι μαθητές/μαθήτριες της Δημοτικής Εκπαίδευσης συμμετέχουν σε περιβαλλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα, μη-τυπικής εκπαίδευσης του Κρατικού Δικτύου Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.), το οποίο εποπτεύεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Μέσα από τα προγράμματα του Κρατικού Δικτύου Κ.Π.Ε. οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα, σε πραγματικά περιβάλλοντα μάθησης, να εκπαιδευθούν σε θέματα σχετικά με τη βιοποικιλότητα, τις κλιματικές αλλαγές, τα δάση, το νερό, τη διαχείριση των απορριμμάτων, κ.λπ.,

όπως επίσης και να συνεργασθούν με ποικίλους φορείς, οργανισμούς και επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στα θέματα του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης.

1.7.1.10 Σχεδιασμός και Τεχνολογία

Το μάθημα Σχεδιασμός και Τεχνολογία αποσκοπεί στον Τεχνολογικό Αλφαριθμητισμό των μαθητών/ριών, ο οποίος εδράζεται σε τρεις βασικούς άξονες:

- (α) παροχή τεχνολογικών γνώσεων,
- (β) απόκτηση τεχνολογικών δεξιοτήτων και
- (γ) ανάπτυξη αξιών, στάσεων και συμπεριφορών ως προς την τεχνολογία και το περιβάλλον.

Αυτό επιτυγχάνεται, μέσα από τη διαδικασία λύσης προβλήματος, τη διερεύνηση, την εφαρμογή γνώσεων από άλλες επιστήμες και κυρίως μέσα από τη βιωματική μάθηση και την πρακτική εργασία.

Το αναθεωρημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας αφορά στην ενιαία εκπαίδευση (Α΄ Δημοτικού – Γ΄ Λυκείου) και έχει τέσσερις θεματικές περιοχές: (Α) Σχεδιασμός, (Β) Κατασκευή, (Γ) Αξιολόγηση, (Δ) Τεχνολογικές γνώσεις: Τεχνολογία Υλικών, Σχέδιο - Design, Ενέργεια, Συστήματα και Τεχνολογία Ελέγχου, Ηλεκτρισμός, Μηχανισμοί, Κατασκευαστικά συστήματα - Δομές.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, η έμφαση δόθηκε στην εφαρμογή της ενότητας Συστήματα και Τεχνολογία ελέγχου - Ρομποτική. Με βασικό στόχο την καλλιέργεια αλγοριθμικής σκέψης και την απόκτηση δεξιοτήτων προγραμματισμού, αποστάληκαν στα σχολεία ποικίλα διδακτικά μέσα όπως επιπλέον ρομπότ εδάφους (PRO-BOT), χαλάκια δραστηριοτήτων και κάρτες εργασίας μαθητή/μαθήτριας. Επιπλέον, αναθεωρήθηκε η σχετική έκδοση του εγχειριδίου μαθητή/μαθήτριας της Στ΄ τάξης και εξασφαλίστηκε το λογισμικό προγραμματισμού του ρομπότ εδάφους (ROBOTIX) για όλα τα δημοτικά σχολεία. Στο ίδιο πλαίσιο, διοργανώθηκαν πρωινά δειγματικά μαθήματα και συνέδρια προς εκπαιδευτικούς και Διευθυντές/Διευθύντριες, απογευματινά προαιρετικά σεμινάρια, διαγωνισμοί και μαθητικές ημερίδες με θέμα τη ρομποτική.

Η εισαγωγή της ρομποτικής στο μάθημα του Σχεδιασμού και Τεχνολογίας χαρακτηρίζεται από τον ιδιαίτερο ενθουσιασμό των μαθητών/ριών, αλλά και το ενδιαφέρον και τον ζήλο των εκπαιδευτικών για συνεχή επιμόρφωση στο θέμα. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός, ότι τα ρομπότ αξιοποιήθηκαν διαθεματικά, σε διάφορα μαθήματα εκτός από τον Σχεδιασμό και Τεχνολογία, όπως στα Μαθηματικά, στα Αγγλικά, στις Φυσικές Επιστήμες κ.ά.. Έτσι, η εισαγωγή της ρομποτικής στα σχολεία μας, άρχισε να συμβάλλει ουσιαστικά στην απόκτηση όχι μόνο γνώσεων, αλλά και κυρίως κομβικών δεξιοτήτων, καθιστώντας τους/τις μαθητές/μαθήτριές μας αποτελεσματικούς πολίτες της σύγχρονης κοινωνίας.

1.7.1.11 Τέχνη (Εικαστική Αγωγή)

Η Τέχνη στην εκπαίδευση προάγει την ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου, με έμφαση στον κοινωνικό, γνωστικό και συναισθηματικό τομέα. Ταυτόχρονα, καλλιεργεί τον σεβασμό και την κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους, καθώς και την ανάπτυξη θετικών στάσεων για το περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, η μάθηση και η διδασκαλία στις Εικαστικές Τέχνες αποτελούν βίωμα και θέτουν στο κέντρο του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εικαστικών δραστηριοτήτων τη θέαση - παρατήρηση και την παραγωγή - δημιουργία.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Εικαστικών Τεχνών έχει χαρακτήρα παιδοκεντρικό. Λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα, οι εμπειρίες και οι ικανότητες των παιδιών και προωθείται η σύνδεσή τους με θέματα που αφορούν στην καθημερινή ζωή και στο περιβάλλον, καλλιεργώντας ταυτόχρονα τη δημιουργική έκφραση και κριτική σκέψη.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, οι Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες και οι Σύμβουλοι Τέχνης, για να προωθήσουν και να στηρίξουν την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Εικαστικών Τεχνών στη διδακτική πράξη, επικεντρώθηκαν στους ακόλουθους τομείς δράσης:

- Οργάνωση επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, στο πλαίσιο του Δηήμερου Εκπαιδευτικού (Σεπτέμβριος 2017)
- Καθοδήγηση και στήριξη εκπαιδευτικών σε σχολική βάση και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας
- Οργάνωση προαιρετικών σεμιναρίων σε Λευκωσία και Λεμεσό, στο πλαίσιο της λειτουργίας του συγκεκριμένου θεσμού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου
- Συγγραφή υποστηρικτικών κειμένων για διάφορες πτυχές του Αναλυτικού Προγράμματος
- Αναθεώρηση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας του Αναλυτικού Προγράμματος
- Εμπλουτισμός ιστοσελίδας του Υ.Π.Π. με εκπαιδευτικό και άλλο υποστηρικτικό υλικό (<http://www.moec.gov.cy> → Δημοτική Εκπαίδευση → Εκπαιδευτικό Υλικό → Εικαστική Αγωγή)
- Αναθεώρηση και εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων Εικαστικής Αγωγής, που οργανώνονται σε μουσεία και πινακοθήκες στη Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο, ώστε να συνάδουν με το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα
- Οργάνωση εκθέσεων παιδικής τέχνης με έργα εμπνευσμένα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα Εικαστικής Αγωγής και με έργα από το Αρχείο Τέχνης Δημοτικής Εκπαίδευσης
- Συνέχιση της λειτουργίας της Πλατφόρμας Επικοινωνίας Εκπαιδευτικών Εικαστικής Αγωγής, στο πλαίσιο της πλατφόρμας εκπαιδευτικού περιεχομένου Edmodo. Μέσω της συγκεκριμένης πλατφόρμας, οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν Εικαστική Αγωγή έχουν την ευκαιρία να επικοινωνούν με συναδέλφους τους και να ανταλλάζουν πληροφορίες, σχέδια μαθήματος, φωτογραφίες, βίντεο, με σκοπό τον εμπλουτισμό και βελτίωση της διδασκαλίας τους.

Επιπρόσθετα, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με την Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων του Υ.Π.Π. προχώρησαν στην επανέκδοση του Εικαστικού Ημερολογίου με ανανεωμένο εξώφυλλο και εσώφυλλο, που περιλαμβάνει μικρά κείμενα με ιδέες προς τους/τις μαθητές/μαθήτριες για εικαστική δημιουργία. Το εικαστικό ημερολόγιο αποστάλθηκε σε όλα τα δημοτικά σχολεία τον Σεπτέμβριο του 2018.

1.7.1.12 Φυσικές Επιστήμες

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ολοκληρώθηκε η διαδικασία αναδιοργάνωσης και βελτίωσης των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας του Αναλυτικού Προγράμματος των Φυσικών Επιστημών στη βάση του πραγματικού διδακτικού χρόνου. Με βάση το αναδομημένο Αναλυτικό Πρόγραμμα, οι αρμόδιες ομάδες αποσπασμένων εκπαιδευτικών συνέχισαν την παραγωγή διδακτικού και υποστηρικτικού υλικού για τα γνωστικά αντικείμενα Φυσικές Επιστήμες και Τεχνολογία (τάξεις Α΄- Δ΄) και Φυσικές Επιστήμες (τάξεις Ε΄ και Στ΄). Παράλληλα, στο πλαίσιο των επιμορφωτικών δράσεων που σχεδίασε η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης και των σχολικών δικτύων των Επιθεωρητών/Επιθεωρητριών Δημοτικής Εκπαίδευσης, οργανώθηκαν συναντήσεις με Διευθυντές/Διευθύντριες και εκπαιδευτικούς, οι οποίες αποσκοπούσαν στην εξοικείωσή τους με την εφαρμογή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας.

Επίσης, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, οργανώθηκαν ολόημερες επαρχιακές επιμορφωτικές συναντήσεις εκπαιδευτικών που διδάσκουν το γνωστικό αντικείμενο «Φυσικές Επιστήμες και Τεχνολογία» στις τάξεις Γ΄ ή Δ΄. Οι συναντήσεις περιλάμβαναν παρουσιάσεις και εργαστήρια που σχετίζονται με το διδακτικό και υποστηρικτικό υλικό των τάξεων Γ΄ και Δ΄, τις επιδόσεις των παιδιών στην έρευνα TIMSS 2015 και τις στρατηγικές που εφαρμόζουν στις απαντήσεις των έργων αξιολόγησης.

Σε επίπεδο σχολικών μονάδων, οι ομάδες των αποσπασμένων εκπαιδευτικών επισκέφθηκαν τα σχολεία των περιφερειών τους για σκοπούς υποστήριξης των εκπαιδευτικών στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών και ενημέρωσης σχετικά με την πιλοτική φάση της έρευνας TIMSS 2019.

1.7.1.13 Φυσική Αγωγή

Ιδιαίτερη έμφαση της σχολικής χρονιάς 2017-2018 αποτέλεσε η θεματική ενότητα της Γυμναστικής, για όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου. Η ενασχόληση με το περιεχόμενο της θεματικής της Γυμναστικής και καλών μεθοδολογικών πρακτικών ξεκίνησε από το Διήμερο του Εκπαιδευτικού. Οι εκπαιδευτικοί στο Διήμερο του Εκπαιδευτικού συμμετείχαν σε βιωματικές δραστηριότητες και είχαν την ευκαιρία του αναστοχασμού και της επανατοποθέτησής τους για ένα ποιοτικό μάθημα στη θεματική της Γυμναστικής, ενόργανης και ρυθμικής, μέσα από τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, η επιμόρφωση στη θεματική της Γυμναστικής ολοκληρώθηκε με δύο ξεχωριστές επιμορφωτικές δράσεις στο πλαίσιο των Συνεργατικών Κοινοτήτων Μάθησης (ΣΚΜ) σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Η πρώτη επιμορφωτική δράση επικεντρώθηκε στους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας της Ενόργανης Γυμναστικής, ενώ η δεύτερη επικεντρώθηκε στη Ρυθμική Γυμναστική. Και στις δύο συναντήσεις οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παιδιά σε δραστηριότητες ανάπτυξης, καλλιέργειας και βελτίωσης δεξιοτήτων σταθεροποίησης και χειρισμού μικρών οργάνων στον ρυθμό της μουσικής, καθώς και στην εφαρμογή τους σε κινητικές ακολουθίες και παρουσίαση γυμναστικού προγράμματος.

Στόχοι των επιμορφωτικών συναντήσεων ήταν:

- α) η παρακολούθηση, ανάλυση και συζήτηση ενδεικτικής μεθοδολογικής πορείας για την εκμάθηση, ανάπτυξη και βελτίωση της δεξιότητας του τροχού, καθώς επίσης και παρουσίαση δραστηριοτήτων με έμφαση στα διδακτικά σημεία δεξιοτήτων σταθεροποίησης και
- β) η παρακολούθηση στη διδακτική πράξη δραστηριοτήτων στη θεματική ενότητα της Ρυθμικής Γυμναστικής, με έμφαση στην επίτευξη των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας, στην πορεία μάθησης δεξιοτήτων, στην ποικιλία διδακτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων, στον εξοπλισμό, στα μέσα και στα υλικά, στον τρόπο εργασίας και στην ασφάλεια.

Είχαν ακόμα την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τρόπους αξιοποίησης των καρτών διδασκαλίας-παρατήρησης-αξιολόγησης των δεξιοτήτων σταθεροποίησης και να κατανοήσουν τη σημασία της ετεροαξιολόγησης και αλληλοβοήθειας στη βάση δοσμένων κριτηρίων.

Οι επιμορφωτικές δράσεις συμπληρώθηκαν με τα εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν με τη συμμετοχή Διευθυντών και Διευθυντριών σε ημερίδα που αφορούσε στην εφαρμογή των αναδομημένων αναλυτικών προγραμμάτων στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

Υποστηρικτικό υλικό δημιουργήθηκε και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του εκπαιδευτικού υλικού της Φυσικής Αγωγής στον ιστότοπο του Υ.Π.Π.. Το διδακτικό εγχειρίδιο «Οι βασικές κινητικές δεξιότητες στο Πρόγραμμα Σπουδών της Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό Σχολείο» αποτελεί σημαντική έκδοση της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων και συμβάλλει στην πλήρη κατανόηση των βασικών κινητικών δεξιοτήτων με φωτογραφικό υλικό και σημεία διδασκαλίας/ανάπτυξης και αξιολόγησής τους. Στη βάση αυτού, αναπτύχθηκαν οι καρτέλες διδασκαλίας- παρατήρησης-αξιολόγησης των βασικών κινητικών δεξιοτήτων σταθεροποίησης οι οποίες αποτελούν επιπρόσθετο υποστηρικτικό υλικό για τους/τις εκπαιδευτικούς προς αξιοποίηση. Τέλος, ενδεικτικά σχέδια μαθήματος στη θεματική της Γυμναστικής συμπληρώνουν το υλικό που ετοιμάστηκε για στήριξη των εκπαιδευτικών που διδάσκουν Φυσική Αγωγή.

Η ιστοσελίδα του εκπαιδευτικού υλικού της Φυσικής Αγωγής αναδιαμορφώθηκε με σημαντική διαφοροποίηση τον διαχωρισμό των ενδεικτικών μαθημάτων κάθε τριμήνου, στην κάθε θεματική ενότητα, ανά τάξη.

Ο Επιθεωρητής, η Επιθεωρήτρια και οι Σύμβουλοι του μαθήματος παρείχαν στήριξη, σε σχολική βάση, στους/στις εκπαιδευτικούς που ανέλαβαν τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής στις θεματικές ενότητες και σε άλλα συναφή θέματα με τη Φυσική Αγωγή που θεωρούσαν αναγκαία οι ίδιοι/ες οι εκπαιδευτικοί. Η στήριξη ήταν συνεχής και περιλάμβανε σχεδιασμό, εφαρμογή, αξιολόγηση και επανασχεδιασμό νέων μαθημάτων.

Εκπρόσωποι της ομάδας Φυσικής Αγωγής μαζί με τους/τις εκπροσώπους της ομάδας του συντονιστικού κέντρου CLIL, παρουσίασαν σε ευρωπαϊκό συνέδριο στο Πόρτο της Πορτογαλίας, στις 17 Μαρτίου του 2018, δύο βιωματικά εργαστήρια σχετικά με την ανάπτυξη της προσέγγισης CLIL στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής. Η προσέγγιση CLIL στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής εφαρμόστηκε σε αρκετά σχολεία, σε συνεργασία με τους/τις Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες και Συμβούλους του CLIL. Διοργανώθηκαν ενδεικτικά μαθήματα και συζητήθηκε η προσέγγιση με εκπαιδευτικούς των δημοτικών σχολείων. Επίσης, πραγματοποιήθηκε βιωματικό εργαστήριο σε ημερίδα για το CLIL.

Στο τελικό συνέδριο του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ AT2020- Assessment of Transversal Skills, που πραγματοποιήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2018 στις Βρυξέλλες, παρουσιάστηκε με αναρτημένη δημοσίευση η αξιοποίηση της τεχνολογίας στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, η οποία συνέβαλε στην καλλιέργεια κομβικών δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα όπως η ψηφιακή ικανότητα, η αυτόνομη μάθηση, η συνεργασία, η επικοινωνία, ο πληροφοριακός γραμματισμός, η δημιουργικότητα και η καινοτομία.

Πρωθύνοντας την πλήρη εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων και ενισχύοντας την προσπάθεια των τελευταίων δύο χρόνων για τη διδασκαλία του παραδοσιακού χορού στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, διοργανώθηκε ημερίδα με τίτλο «Όταν τα παιδιά χορεύουν, ζωντανεύει η Παράδοσή μας». Η ημερίδα διοργανώθηκε στην πλατεία του Διοικητηρίου Λεμεσού και σε αυτήν πήραν μέρος 1100 παιδιά των δημοτικών σχολείων της πόλης της Λεμεσού, χορεύοντας ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς.

Τέλος, μεγάλος αριθμός παιδιών συμμετείχε σε ημερίδες γνωριμίας με αθλητές του τόπου μας. Στην πρώτη συνάντηση, τα παιδιά γνώρισαν από κοντά τον παγκόσμιο πρωταθλητή ιστιοπλοΐας Παύλο Κοντίδη, ο οποίος τους μίλησε για την επιτυχία του και πως η άσκηση διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στη ζωή του, τους ενθάρρυνε να ακολουθούν έναν υγιή τρόπο ζωής, επιδιώκοντας τα όνειρα και τους στόχους τους με προσπάθεια, πίστη, υπομονή και επιμονή.

1.7.1.14 Προδημοτική Εκπαίδευση

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, εφαρμόστηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά το πρόγραμμα επιμόρφωσης των νηπιαγωγών στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής Εκπαίδευσης (3-6 χρονών). Το πρόγραμμα ήταν ετήσιο και περιλάμβανε επιμόρφωση μικρής ομάδας νηπιαγωγών (μέχρι 30 νηπιαγωγοί σε κάθε ομάδα) σε γνωστικό αντικείμενο/ τομέα ανάπτυξης/ προσέγγιση. Οι επιμορφωτές/ επιμορφώτριες είχαν συναντήσεις με τις ομάδες με στόχο την εμβάθυνση στο συγκεκριμένο αντικείμενο, σχεδιασμό μαθημάτων, εφαρμογές στην τάξη, ανατροφοδότηση και αναστοχασμό. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα κάλυψε:

- στην επαρχία Λευκωσίας: Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες, CLIL και Μουσική,
- στην επαρχία Λεμεσού: Μαθηματικά, Ελληνικά και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση- Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη,

- στην επαρχία Λάρνακας: Ελληνικά, Κοινωνικά Θέματα και Τομέα Ανάπτυξης Προσωπικής και Κοινωνικής Συνειδητοποίησης,
- στην επαρχία Αμμόχωστου: Μαθηματικά και
- στην επαρχία Πάφου: Θεατρικές Συμβάσεις.

Συνολικά στο πρόγραμμα συμμετείχαν 318 νηπιαγωγοί.

Παράλληλα με την επιμόρφωση των νηπιαγωγών, οι Διευθύντριες και Βοηθοί Διευθύντριες νηπιαγωγείων συμμετείχαν, στοχευμένα, σε πρόγραμμα επιμόρφωσης σχετικά με θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος.

Τον Ιούνιο 2018 πραγματοποιήθηκε, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία, παγκύπριο συνέδριο νηπιαγωγών ιδιωτικών νηπιαγωγείων σχετικά με θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος Προδημοτικής Εκπαίδευσης (3-6 χρονών). Στόχος του συνεδρίου ήταν η ενημέρωση των νηπιαγωγών σχετικά με το Αναλυτικό Πρόγραμμα, τη φιλοσοφία και τις εμφάσεις του. Κατά το συνέδριο πραγματοποιήθηκαν και βιωματικά εργαστήρια μέσα από τα οποία οι συμμετέχουσες είχαν την ευκαιρία να δουν πρακτικούς τρόπους εφαρμογής των βασικών αρχών του Αναλυτικού Προγράμματος μέσα από καθημερινές πρακτικές εφαρμογές σε γνωστικό αντικείμενο/τομέα ανάπτυξης/προσέγγιση. Στο συνέδριο συμμετείχαν 100 νηπιαγωγοί ιδιωτικών νηπιαγωγείων.

Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν πέντε συνέδρια παγκύπρια (ένα σε κάθε επαρχία) με στόχο την ενημέρωση των νηπιαγωγών σχετικά με θέματα αναγνώρισης και ορθής διαχείρισης θεμάτων σχετικών με τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών προδημοτικής ηλικίας. Στο συνέδριο παρευρέθηκε ειδική ακαδημαϊκός επί των σχετικών θεμάτων και εκπρόσωποι όλων των φορέων που σχετίζονται άμεσα με το συγκεκριμένο θέμα: Αστυνομία Κύπρου, Νομική Υπηρεσία, Γραφείο Ευημερίας, Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας Υ.Π.Π., Το Σπίτι του Παιδιού. Στο συνέδριο συμμετείχε μία/ένας νηπιαγωγός από κάθε σχολείο και απευθυνόταν τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική προδημοτική εκπαίδευση.

1.7.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

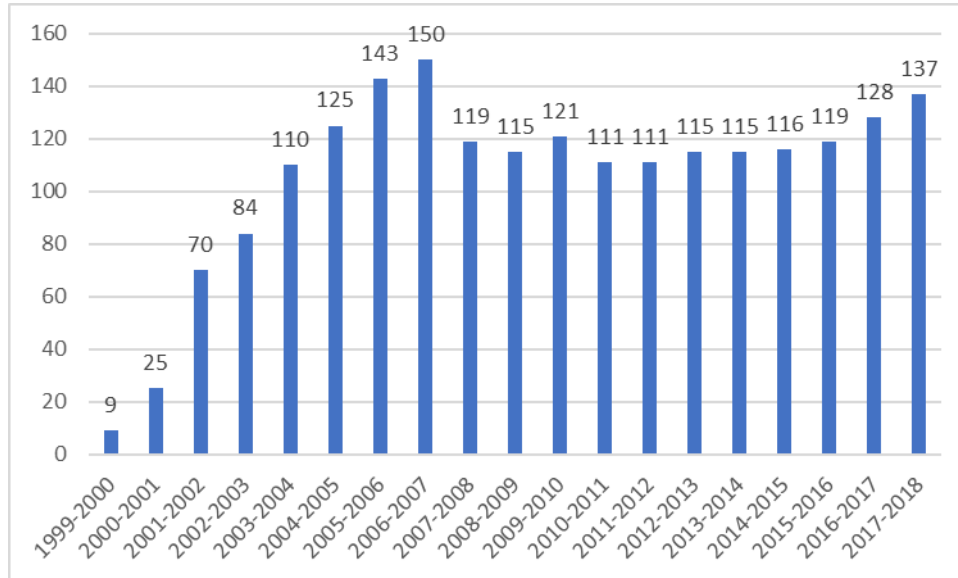
1.7.2.1 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο και Ειδικό Σχολείο

Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, έγινε παγκύπρια πειραματική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου σε εννέα δημοτικά σχολεία (4 αστικά σχολεία και 5 σχολεία της υπαίθρου).

Η δοκιμαστική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου αξιολογήθηκε από Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, της Οργάνωσης Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης, της Π.Ο.Ε.Δ. και της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Με την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της αξιολόγησης της δοκιμαστικής εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου, τον Μάιο του 2000, ετοιμάστηκε σχετική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Με βάση την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου κρίθηκε ως επιτυχής και επωφελής, από κοινωνική και εκπαιδευτική άποψη.

Με τη σύμφωνη γνώμη του Υ.Π.Π. και της Π.Ο.Ε.Δ. για επέκταση του θεσμού, κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001, εφαρμόστηκε ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου μέχρι τις 4:00 μ.μ. σε 25 σχολεία παγκύπρια. Από τότε ο θεσμός του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου συνεχίστηκε και επεκτάθηκε, μετά από απαίτηση πολλών σχολείων, ως ακολούθως:

Αριθμός Προαιρετικών Ολοήμερων Δημοτικών και Ειδικών Σχολείων

Τα Δημοτικά και Ειδικά Σχολεία λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο, με τρεις ή τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, καθημερινά, σε δύο ζώνες, μέχρι τις 3:05 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. Μέχρι και τη σχολική χρονιά 2015-2016, το Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο λειτουργούσε τέσσερις ημέρες την εβδομάδα (εκτός Τετάρτης). Η πενθήμερη λειτουργία του εφαρμόστηκε από τη σχολική χρονιά 2016-2017, με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Το πρωινό Αναλυτικό και Ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημοτικών σχολείων. Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα του Προαιρετικού Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου περιλαμβάνονται, εκτός από τη σίτιση, πέντε περίοδοι διδασκαλίας για διεκπεραίωση της κατ' οίκον εργασίας/εμβάθυνσης και δέκα περίοδοι για διδασκαλία επιλεγόμενων μαθημάτων ενδιαφέροντος (Αγγλικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Μουσική, Γυμναστική, Τέχνη, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Θέατρο).

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα κυμαίνεται από 8-25 παιδιά, ανάλογα με το θέμα και τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Η συγκρότηση των τμημάτων και των ομάδων εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την αξιοποίηση του διδακτικού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα.

Οι μαθητές/μαθήτριες γευματίζουν υπό την επίβλεψη εκπαιδευτικών. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο διαιτολόγιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του ποσού για τη σίτιση ορισμένου αριθμού άπορων μαθητών/ριών.

Στις 17 Νοεμβρίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την προώθηση των απαραίτητων ενεργειών από το Υ.Π.Π. για αξιολόγηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2016-2017, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του θεσμού από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Έρευνας. Η αξιολόγηση περιλάμβανε επισκέψεις σε σχολεία, ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις. Τα πορίσματα της αξιολόγησης έχουν ανακοινωθεί και

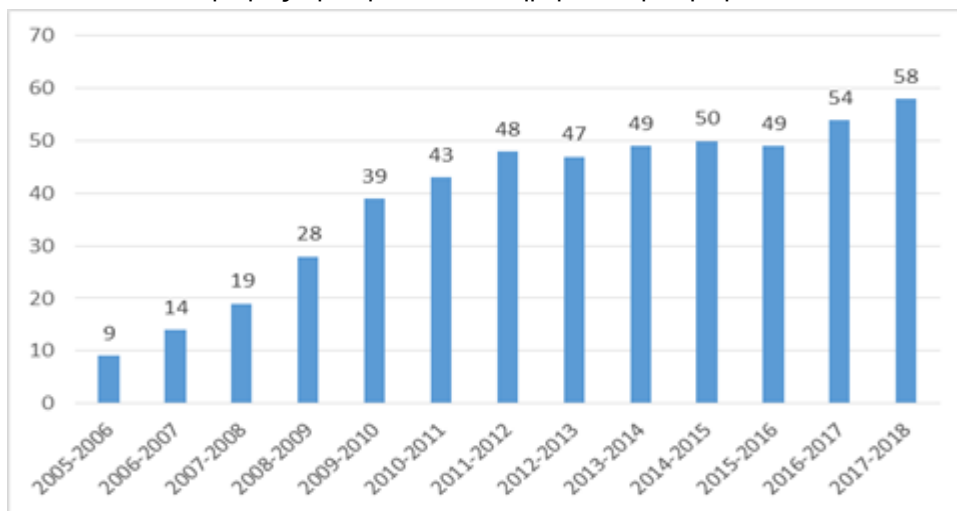
αξιοποιούνται από το Υ.Π.Π..

1.7.2.2 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημόσιο Νηπιαγωγείο

Κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006, εφαρμόστηκε, σε πειραματική βάση, ο θεσμός του Προαιρετικού Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σε δέκα τμήματα Προδημοτικής σε εννέα Δημόσια Νηπιαγωγεία της υπαίθρου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, ο θεσμός επεκτάθηκε, με αποτέλεσμα να καλύψει συνολικά 16 τμήματα Προδημοτικής σε 14 Δημόσια Νηπιαγωγεία παγκύπρια. Από τότε ο θεσμός των Προαιρετικού Ολοήμερου Δημόσιου Νηπιαγωγείου συνεχίστηκε και επεκτάθηκε, μετά από απαίτηση πολλών σχολείων, ως ακολούθως:

Αριθμός Προαιρετικών Ολοήμερων Νηπιαγωγείων

Τα Δημόσια Νηπιαγωγεία λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο, με τρεις ή τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, καθημερινά, σε δύο ζώνες, μέχρι τις 3:05 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. Μέχρι και τη σχολική χρονιά 2015-2016, το Προαιρετικό Ολοήμερο Νηπιαγωγείο λειτουργούσε τέσσερις ημέρες την εβδομάδα (εκτός Τετάρτης). Η πενήμερη λειτουργία του εφαρμόστηκε από τη σχολική χρονιά 2016-2017, με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Το πρωινό Αναλυτικό και Ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημόσιων νηπιαγωγείων. Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται, εκτός από τη σίτιση, πέντε περίοδοι για ύπνο ή ξεκούραση και δέκα περίοδοι για δημιουργικές δραστηριότητες στα παρακάτω θέματα: Γλώσσα, Μαθηματικά, εξοικείωση με την Τεχνολογία, Θέατρο, Μουσική, Χορός, Εικαστική Έκφραση, Φυσική Αγωγή, Ομαδικά παιχνίδια.

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα δεν υπερβαίνει τα 25.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα.

Οι μαθητές/μαθήτριες γευματίζουν υπό την επίβλεψη εκπαιδευτικών. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί

συγκεκριμένο δαιτολόγιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του ποσού για τη σίτιση ορισμένου αριθμού άπορων μαθητών/ριών.

Στις 17 Νοεμβρίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την προώθηση των απαραίτητων ενεργειών, από το Υ.Π.Π., για αξιολόγηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Νηπιαγωγείου. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2016-2017, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του θεσμού από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Έρευνας. Η αξιολόγηση περιλάμβανε επισκέψεις σε σχολεία, ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις. Τα πορίσματα της αξιολόγησης έχουν ανακοινωθεί και αξιοποιούνται από το Υ.Π.Π..

1.7.2.3 Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Μπροστά στις ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας, που καθιστούν αναγκαία την αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε να περιλαμβάνει νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίες μάθησης, νέα γνωστικά αντικείμενα, αναβαθμισμένες υποδομές και αναπροσαρμοσμένο Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το Υ.Π.Π. προχώρησε, τη σχολική χρονιά 2006-2007, στην αναδόμηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου, εφαρμόζοντας, σε πιλοτική βάση, τον θεσμό του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου σε εννέα Δημοτικά Σχολεία σε όλες τις επαρχίες.

Κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008, ο θεσμός επεκτάθηκε σε 15 Δημοτικά Σχολεία, αριθμός που παρέμεινε μέχρι τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Η πρώτη φάση πιλοτικής εφαρμογής διήρκησε τρία χρόνια και ολοκληρώθηκε τη σχολική χρονιά 2008-2009. Κάθε χρόνο Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης διενεργούσε αξιολόγηση του θεσμού. Τον Ιούνιο του 2009 αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο νέο πλαίσιο λειτουργίας, στη βάση των εισηγήσεων της Επιτροπής Αξιολόγησης και των επισημάνσεων του Υ.Π.Π. Το νέο πλαίσιο εφαρμόστηκε κατά τη δεύτερη φάση της πιλοτικής εφαρμογής του θεσμού, τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Με τη λήξη της σχολικής χρονιάς 2009-2010, ολοκληρώθηκε η τετράχρονη πιλοτική εφαρμογή του θεσμού. Ειδική Επιτροπή μελέτησε το τελικό πλαίσιο λειτουργίας και τον τρόπο επέκτασης του θεσμού και ετοίμασε Πρόταση, η οποία προωθήθηκε και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010. Στην Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υ.Π.Π., του Υπουργείου Οικονομικών, της Επιτροπής Αξιολόγησης του θεσμού, της Π.Ο.Ε.Δ., της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και ο εξωτερικός Σύμβουλος των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων.

Το τελικό πλαίσιο λειτουργίας του θεσμού τέθηκε σε εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2010-2011, ενώ με σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 16 Φεβρουαρίου 2011, το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο αποτελεί τύπο Δημόσιου Σχολείου.

Από τη σχολική χρονιά 2010-2011, ο θεσμός του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου εφαρμόζεται σε 14 Δημοτικά Σχολεία.

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και οι λειτουργικές ρυθμίσεις του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στα υφιστάμενα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία. Το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο λειτουργεί με ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα, με ενιαία διεύθυνση και προσωπικό, αλλά και με αναβαθμισμένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Τα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία λειτουργούν από τις 7:45 π.μ. μέχρι τις 3:15 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. τέσσερις ημέρες την εβδομάδα (Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή) και μία ημέρα (Τετάρτη) από

τις 7:45 π.μ. μέχρι τη 1:05 μ.μ. Οι διδακτικές περιόδους είναι συνολικά 47, δηλαδή προστίθενται 12 διδακτικές περιόδους στις υφιστάμενες.

Οι 12 πρόσθετες διδακτικές περιόδους αξιοποιούνται για την ενίσχυση του μαθήματος των Αγγλικών, την εισαγωγή του μαθήματος των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, την εφαρμογή δραστηριοτήτων «Αγωγής Ζωής» και την εισαγωγή της διδασκαλίας θεμάτων ενδιαφέροντος (π.χ. χορός, κολύμπι, τάε-κβο-ντο, μπαλέτο, θέατρο κ.λπ.). Στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία το μάθημα των Αγγλικών και τα θέματα ενδιαφέροντος διδάσκονται από διδακτικό προσωπικό εξειδικευμένο στα συγκεκριμένα αντικείμενα.

Στις τέσσερις ημέρες που υπάρχει απογευματινή φοίτηση, προσφέρεται γεύμα στους/στις μαθητές/μαθήτριες με διαιτολόγιο που ετοιμάζεται από ειδικούς διατροφολόγους. Το φαγητό παρασκευάζεται και προμηθεύεται από εστιατόρια, εκτός εκείνων των περιπτώσεων, όπου η σχολική μονάδα έχει αποφασίσει διαφορετικά. Το φαγητό προσφέρεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, ο οποίος λειτουργεί ως τραπεζαρία. Πρόσθετο βοηθητικό προσωπικό εξυπηρετεί στο σερβίρισμα και στην καθαριότητα, ενώ οι μαθητές/μαθήτριες γευματίζουν υπό την επίβλεψη καθορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών. Το κόστος του φαγητού καλύπτεται από τους γονείς, ενώ το Υ.Π.Π. επιχορηγεί μέρος του κόστους της σίτισης των μαθητών. Το ποσό της επιχορήγησης αυτής ανέρχεται στα €470 ανά μαθητή και καλύπτει το 20% του συνόλου των εγγεγραμμένων μαθητών/ριών των σχολείων, εκτός από τα σχολεία που βρίσκονται σε ορεινές περιοχές, όπου το Υ.Π.Π. επιχορηγεί με το ίδιο ποσό το σύνολο των μαθητών/ριών, στο πλαίσιο της στήριξης των κατοίκων των περιοχών αυτών.

Για την καλύτερη λειτουργία και στήριξη των Ε.Ο.Σ. λειτουργεί Δίκτυο Διευθυντών/ριών, το οποίο επιτρέπει τη λύση προβλημάτων και ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των Διευθυντών/ριών των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων.

Στις 17 Νοεμβρίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την προώθηση των απαραίτητων ενεργειών, από το Υ.Π.Π., για αξιολόγηση του θεσμού του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2016-2017, πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του θεσμού από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Έρευνας. Η αξιολόγηση περιλάμβανε επισκέψεις σε σχολεία, ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις. Τα πορίσματα της αξιολόγησης έχουν ανακοινωθεί και αξιοποιούνται από το Υ.Π.Π..

1.7.3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Η λειτουργία Θερινών Δημόσιων Σχολείων (Θ.Δ.Σ.) από το Υ.Π.Π., κατά την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, αποτελεί ένα γενικότερο αίτημα της κοινωνίας και καλύπτει πολλαπλές κοινωνικές και άλλες ανάγκες. Το Πρόγραμμα των Θ.Δ.Σ. εφαρμόστηκε, για πρώτη φορά, το καλοκαίρι του 2015 σε 22 δημοτικά σχολεία, το καλοκαίρι του 2016 σε 22 δημοτικά σχολεία και δύο νηπιαγωγεία και το καλοκαίρι του 2017 σε 24 δημοτικά σχολεία και έξι νηπιαγωγεία. Το καλοκαίρι του 2018 συνεχίστηκε η εφαρμογή του σε 24 δημοτικά σχολεία και έξι νηπιαγωγεία, προσφέροντας δημιουργική απασχόληση, κατά την περίοδο του καλοκαιριού, ιδιαίτερα σε παιδιά που προέρχονται από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Η χρησιμότητα της λειτουργίας τους είναι ευρέως αποδεκτή, γιατί μεταξύ άλλων:

- Αμβλύνεται η ανισότητα ευκαιριών που υπάρχει ανάμεσα σε παιδιά εύπορων και φτωχών οικογενειών για τις ευκαιρίες που αφορούν στη δημιουργική απασχόληση, κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών.
- Δίνεται ευκαιρία για ολόπλευρη καλλιέργεια και ανάπτυξη των παιδιών με δημιουργικές δραστηριότητες.

- Περιορίζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι γονείς, αναφορικά με την επίβλεψη των παιδιών τους, κατά τη διάρκεια της περιόδου που τα σχολεία είναι κλειστά.
- Προλαμβάνεται και περιορίζεται η παιδική παραβατικότητα. Τα παιδιά απασχολούνται επωφελώς και δεν έχουν χρόνο να αναπτύξουν αντικοινωνική συμπεριφορά και δράση.
- Καταπολεμείται η μεγάλη τηλεθέαση και άλλες κακές συνήθειες.
- Δίνεται η ευκαιρία για σίτιση των παιδιών που το έχουν ανάγκη.
- Αξιοποιούνται τα σχολικά κτήρια και οι σχολικές εγκαταστάσεις όσο γίνεται περισσότερο χρόνο, πέρα από τη χρήση τους για τα κανονικά μαθήματα που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους.
- Δίνεται ευκαιρία για βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής του κάθε σχολείου.
- Δίνεται ευκαιρία για εργοδότηση αδιόριστων εκπαιδευτικών.

Τα 30 Θ.Δ.Σ. (24 δημοτικά σχολεία και 6 δημόσια νηπιαγωγεία) που λειτούργησαν το καλοκαίρι του 2018, άρχισαν τη λειτουργία τους αμέσως, μετά το κλείσιμο των σχολείων για τις καλοκαιρινές διακοπές, μέχρι και την τελευταία Παρασκευή του Ιουλίου.

Τα Θ.Δ.Σ. λειτουργούν από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή, επτά περιόδους την κάθε ημέρα (07:45-13:05) με 15 λεπτά το πρωί και 25 λεπτά το μεσημέρι για σκοπούς άφιξης και αναχώρησης των παιδιών και στελεχώνονται με μόνιμους/ες εκπαιδευτικούς Δημοτικής, Προδημοτικής και Ειδικής Εκπαίδευσης με εμπειρία σε θέματα εκπαίδευσης, διοίκησης και διεύθυνσης, καθώς και με αδιόριστους/ες εκπαιδευτικούς.

Στα Θ.Δ.Σ γίνεται προσπάθεια για εφαρμογή ενός καλά οργανωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος δημιουργικών δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι συνυφασμένες με τα ενδιαφέροντα, τις διαφορετικές ικανότητες και τις ανάγκες των παιδιών (Εικαστική έκφραση, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Μουσική, Θέατρο, Μουσική και κίνηση - χορός, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Αγωγή Ζωής - Οικιακή Οικονομία, θέματα συναφή με την περίοδο του καλοκαιριού, Ομαδικά παιχνίδια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, Παραμύθι, Κουκλοθέατρο κ.λπ.).

Για τη λειτουργία του προγράμματος, το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τις Σχολικές Εφορείες των Θ.Δ.Σ. για τη μισθοδοσία του βοηθητικού προσωπικού (τροχονόμοι, σχολικοί/ές βοηθοί/συνοδοί), τα λειτουργικά έξοδα και την αγορά διδακτικών μέσων. Επίσης, παρέχεται δωρεάν πρόγευμα σε όλα τα παιδιά που λαμβάνουν πρόγευμα και κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

1.7.4 ΕΚΔΟΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ-ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ

Τη σχολική χρονιά 2015-2016 εκδόθηκε, για πρώτη φορά, ο *Σχολικός Οδηγός 2015-2016 για γονείς και μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης*. Η έκδοση αυτή είχε ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας του Υ.Π.Π. και, ειδικότερα, της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης με όλους τους γονείς/κηδεμόνες, ώστε αυτή να γίνει ακόμα πιο δημιουργική και αποτελεσματική. Η έκδοση αποδείχθηκε πολύ χρήσιμη, τόσο για τους γονείς/κηδεμόνες όσο και για τους/τις εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες. Για τον σκοπό αυτό, εκδόθηκε και τη σχολική χρονιά 2016-2017, με νέα εμπλουτισμένη θεματολογία. Από τη σχολική χρονιά 2017-2018 αποφασίστηκε να δίνεται ο Σχολικός Οδηγός σε όλα τα παιδιά της Α΄ τάξης, με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, με στόχο να ενημερώνονται για το Δημοτικό Σχολείο και τον τρόπο λειτουργίας του αλλά και για πληθώρα άλλων θεμάτων όλοι οι νέοι γονείς/κηδεμόνες.

Ο Σχολικός Οδηγός περιλαμβάνει πλούσια θεματολογία, μέσα από την οποία οι γονείς/κηδεμόνες μπορούν να έχουν άμεση ενημέρωση γύρω από λειτουργικές διαδικασίες και κανονισμούς, που αφορούν στις σχολικές μας μονάδες. Καταγράφει το καθημερινό πρόγραμμα των σχολικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και σημαντικές εκπαιδευτικές πολιτικές του Υ.Π.Π. Οι γονείς/κηδεμόνες μπορούν να ανατρέξουν σε χρήσιμα τηλέφωνα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις των Υπηρεσιών του Υ.Π.Π., προκειμένου να απευθύνουν τα αιτήματά τους ή να τύχουν επιπρόσθετης πληροφόρησης για θέματα που τους προβληματίζουν και τους απασχολούν. Επιπρόσθετα, γίνεται αναφορά σε επίκαιρα όσο και σύγχρονα κοινωνικά θέματα που απασχολούν τους γονείς/κηδεμόνες και σχετίζονται με την ορθή διαπαιδαγώγηση και την καθοδήγηση των μικρών παιδιών, όπως είναι, π.χ., η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού, η ασφαλής χρήση του διαδικτύου κ.ά.

Η έκδοση αυτή αποτελεί καινοτομία στην εκπαίδευσή μας, η οποία αναδεικνύει τη μεγάλη σημασία του ρόλου των γονέων/κηδεμόνων στην επίτευξη των στόχων της εκπαίδευσης και παράλληλα εμπλουτίζει και ενδυναμώνει τη γενικότερη προσπάθεια, που καταβάλλει το Υ.Π.Π. για βελτίωση και αναβάθμιση του δημόσιου σχολείου.

Τη σχολική χρονιά 2017-2018 εκδόθηκε, παράλληλα, για δεύτερη συνεχή χρονιά, και το Τετράδιο Εργασιών - Ημερολόγιο για όλους/ες τους/τις μαθητές/μαθήτριες των Δημοτικών Σχολείων. Εκπαιδευτικοί, μαθητές/μαθήτριες και γονείς/κηδεμόνες ανέφεραν ότι πρόκειται για πολύ χρήσιμο τετράδιο γι' αυτό αποφασίστηκε, εφεξής, να εκτυπώνεται κάθε χρόνο. Το Τετράδιο Εργασιών - Ημερολόγιο είναι το τετράδιο στο οποίο τα παιδιά σημειώνουν την κατ' οίκον εργασία τους, άλλες δραστηριότητες/εργασίες που πρέπει να κάνουν στο σπίτι αναφορικά με το σχολείο τους και τα υλικά που χρειάζεται να πάρουν στο σχολείο για τα μαθήματά τους. Ταυτόχρονα, αναγράφονται σε αυτό σημαντικές ημερομηνίες της τρέχουσας σχολικής χρονιάς, δίνοντας τη δυνατότητα στους γονείς/κηδεμόνες να ενημερώνονται και, παράλληλα, να διαχειρίζονται αποτελεσματικότερα τις σχολικές ανάγκες και υποχρεώσεις των παιδιών τους.

1.7.5 ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το Υ.Π.Π., με απώτερο στόχο τη συνέχιση της προσπάθειας που καταβάλλει για ποιοτική βελτίωση και αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος και έχοντας ως πρώτιστο μέλημά του το καλώς νοούμενο συμφέρον και την πρόοδο όλων των παιδιών, μελέτησε το θέμα της ηλικίας πρώτης εγγραφής στην Προδημοτική τάξη και στην Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου. Έχοντας υπόψη όλα τα δεδομένα, το Υ.Π.Π. ετοίμασε σχετικό Κείμενο Πολιτικής. Ως αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής, και λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που εξέφρασαν οι εμπλεκόμενοι φορείς, το Υ.Π.Π. προώθησε σχετική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο στη συνεδρία του, με ημερομηνία 9 Ιανουαρίου 2018, αποφάσισε (Αρ. Απόφ. 84.078) τη διατήρηση του ορίου ηλικίας για υποχρεωτική φοίτηση των παιδιών στο νηπιαγωγείο στην ηλικία των 4 χρονών και 8 μηνών, ως έχει σήμερα. Ταυτόχρονα, όμως, αποφάσισε τη σταδιακή αύξηση της ηλικίας πρώτης εγγραφής των παιδιών στην Προδημοτική τάξη από 4 χρονών και 8 μηνών που είναι σήμερα σε 5 χρονών και στην Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου από 5 χρονών και 8 μηνών που είναι σήμερα σε 6 χρονών (πριν από την 1η Σεπτεμβρίου της σχολικής χρονιάς που θα φοιτήσουν στο σχολείο). Για την Προδημοτική τάξη, η αύξηση θα αρχίσει να εφαρμόζεται σταδιακά από τη σχολική χρονιά 2019-2020, ενώ για την Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου η αύξηση θα αρχίσει να εφαρμόζεται σταδιακά από τη σχολική χρονιά 2020-2021.

Μία σειρά από ερευνητικά δεδομένα, τόσο από διεθνείς όσο και από τοπικές έρευνες, καθώς και η εμπειρία των εκπαιδευτικών και των γονέων, συνηγορούν στο γεγονός ότι στην ηλικία των 5 χρόνων

και 8 μηνών, ηλικία εισδοχής στο δημοτικό, ορισμένα παιδιά, στην πλειοψηφία τους αγόρια, είναι μαθησιακά και συναισθηματικά ανώριμα να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου. Ταυτόχρονα, η μαθησιακή ετοιμότητα των παιδιών αυτής της ηλικίας, καθώς και η σωματική και γνωστική τους ανάπτυξη ποικίλλουν σημαντικά. Τα οφέλη που θα προκύψουν για τα παιδιά από την αλλαγή αυτή, η οποία λαμβάνει υπόψη αποκλειστικά και μόνο το δικό τους συμφέρον, αναμένεται στο μέλλον να είναι πολλαπλά. Η επέκταση του ορίου ηλικίας προωθήθηκε για εκπαιδευτικούς και μόνο λόγους, αφού θα δώσει τη δυνατότητα στα επηρεαζόμενα παιδιά να φοιτήσουν τόσο στην Προδημοτική όσο και, κυρίως, στην Α΄ τάξη του δημοτικού σχολείου, έχοντας μεγαλύτερη μαθησιακή και συναισθηματική ετοιμότητα και ωριμότητα. Η αλλαγή αυτή αποτελεί και ένα από τα μέτρα πρόληψης που μπορούν να υιοθετηθούν, ώστε τα ποσοστά των μαθητών/ριών με μεγάλη πιθανότητα να παραμείνουν γλωσσικά και μαθηματικά αναλφάβητοι να μειωθούν και να προωθηθεί η σχολική επιτυχία σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό μαθητών/ριών.

Για να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις από τη μείωση στον αριθμό των τμημάτων και των εκπαιδευτικών στα δημοτικά σχολεία, να προετοιμαστούν κατάλληλα όλοι οι εμπλεκόμενοι και η μετάβαση να γίνει με πιο ομαλό τρόπο, η αλλαγή θα εφαρμοστεί σταδιακά. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται έγκαιρη προειδοποίηση και επαρκής χρόνος προετοιμασίας προς όλους τους γονείς. Διασφαλίζεται, επίσης, ότι κανένα παιδί δεν θα φοιτήσει για δύο χρόνια στην προδημοτική τάξη, αφού η εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος του νηπιαγωγείου θα αναδιαμορφωθεί και θα εμπλουτιστεί, ώστε να προσφέρει στα παιδιά νέες μαθησιακές εμπειρίες, ανάλογα με την ηλικία τους.

1.7.6 ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η λειτουργία των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης διέπεται από τους περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμούς του 2008 έως 2017.

Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης έχει επισημάνει ότι συχνά προκύπτουν διάφορα προβλήματα αναφορικά με την ομαλή λειτουργία των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, τα οποία σχετίζονται με θέματα για τα οποία δεν υπάρχει σχετική πρόνοια στους υφιστάμενους Κανονισμούς.

Συγκεκριμένα:

- α) Διαφάνηκε ότι απαιτείται καλύτερη ομαδοποίηση και οργάνωση των Κανονισμών, ώστε να γίνουν πιο εύχρηστοι.
- β) Παρουσιάζονται επικαλύψεις, ελλείψεις ή ασάφειες. Σε κάποιες περιπτώσεις χρειάζονται πιο σαφείς ορισμοί/Κανονισμοί, οι οποίοι να μην επιδέχονται παρερμηνειών.
- γ) Υπάρχει ανάγκη για αλλαγές και επικαιροποίηση των Κανονισμών στη βάση της σημερινής πραγματικότητας, ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση της καθημερινότητας στα σχολεία και των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- δ) Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για αλλαγές στους Κανονισμούς που αφορούν σε θέματα ομαλής λειτουργίας των σχολείων, παιδαγωγικών μέτρων ανάπτυξης κοινωνικής συμπεριφοράς, αντιμετώπισης περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας ή σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, ρύθμισης θεμάτων αδικαιολόγητων απουσιών κ.λπ., ώστε να καλυφθούν κενά που κατά καιρούς παρατηρήθηκαν και να ενσωματωθούν οι αλλαγές στις πολιτικές του Υ.Π.Π., οι οποίες έχουν διαμορφωθεί/υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια.

Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης θεωρεί ότι ο εκσυγχρονισμός, η ενοποίηση των κατά καιρούς τροποποιήσεων και η βελτίωση των υφιστάμενων Κανονισμών, θα ενισχύσει την όλη προσπάθεια που καταβάλλεται από το Υ.Π.Π. για αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος. Ως εκ τούτου, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με

τους άμεσα εμπλεκόμενους στο θέμα φορείς [Επίτροπος Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού, Παγκύπρια Οργάνωση Ελλήνων Διδασκάλων (Π.Ο.Ε.Δ.), Παγκύπρια Συνομοσπονδία Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, Παγκύπρια Συνομοσπονδία Συνδέσμων Γονέων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων], προχώρησε στη διαδικασία επανεξέτασης και αναθεώρησης των υφιστάμενων Κανονισμών. Η όλη διαδικασία άρχισε τον Ιανουάριο του 2016, με σύσταση Επιτροπής Αναθεώρησης των Κανονισμών Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, η οποία εργάστηκε συστηματικά και εντατικά για την ολοκλήρωση του έργου της. Στην εν λόγω Επιτροπή συμμετείχαν λειτουργοί του Υ.Π.Π., καθώς και εκπρόσωποι της Π.Ο.Ε.Δ. και των Οργανωμένων Γονέων Δημοτικής και Προδημοτικής με στόχο, αφενός, την κατάθεση απόψεων εκ μέρους όλων των ενδιαφερόμενων μερών και, αφετέρου, τη διασφάλιση, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, της αποδοχής των τελικών αποφάσεων από τα συλλογικά όργανα των συγκεκριμένων οργανώσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, ετοιμάστηκαν οι νέοι Κανονισμοί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και προωθήθηκαν στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο. Μόλις ολοκληρωθεί η νομοτεχνική τους επεξεργασία, θα προωθηθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για την έκδοσή τους και στη συνέχεια στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση, ώστε να εφαρμοσθούν στα σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης.

1.7.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.7.7.1 Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Η παγκύπρια σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού στα δημόσια δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία της Κύπρου, για τη σχολική χρονιά 2017-2018, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

	Δημοτικά Σχολεία (%)	Νηπιαγωγεία (%)
Ελληνοκύπριοι	82,32	82,05
Τουρκοκύπριοι	0,15	0,09
Μαρωνίτες	0,22	0,23
Αρμένιοι	0,06	0,06
Λατίνοι	0,00	0,01
Αλλοδαποί	17,25	17,56
ΣΥΝΟΛΟ	100,00	100,00

Οι πέντε πρώτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι αλλοδαποί/ές μαθητές/μαθήτριες στα δημοτικά σχολεία είναι: Ελλάδα, Ρουμανία, Γεωργία, Βουλγαρία και Συρία. Αντίστοιχα, οι πέντε πρώτες χώρες από τις οποίες προέρχονται οι αλλοδαποί/ές μαθητές/μαθήτριες στα νηπιαγωγεία διαφοροποιούνται ως ακολούθως: Ρουμανία, Συρία, Γεωργία, Ελλάδα και Βουλγαρία.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το ποσοστό των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, στα δημοτικά σχολεία:

Σχολική χρονιά	Αρ. παιδιών	Ποσοστό (%)
2013-2014	6608	13,9
2014-2015	7225	14,7
2015-2016	6728	13,5
2016-2017	7029	13,8
2017-2018	7452	14,5

Το Υ.Π.Π. με την πολιτική του, σε ό,τι αφορά στην εκπαίδευση των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, επιδιώκει την ομαλή ενσωμάτωσή τους στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα και όχι την αφομοίωσή τους. Στόχος της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας στα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Μόνιμη επιδίωξη του Υ.Π.Π. είναι η προστασία των ελευθεριών και δικαιωμάτων όλων των μελών της κυπριακής κοινωνίας, από τις οποιεσδήποτε ρατσιστικές διακρίσεις και τάσεις κοινωνικού αποκλεισμού. Στο μέτρο που αυτό είναι δυνατόν, γίνεται προσπάθεια ομοιόμορφης και ισόρροπης κατανομής των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία σε διάφορα σχολεία, χωρίς να επιδιώκεται η συγκέντρωσή τους σε ορισμένα μόνο σχολεία, ώστε οι εκπαιδευτικοί να είναι σε θέση να υποστηρίζουν τις γλωσσικές και πολιτισμικές τους ανάγκες με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Το Υ.Π.Π., στην προσπάθεια για αποτελεσματική αντιμετώπιση των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών των μαθητών/ριών, έχει διαμορφώσει «*Κείμενο Πολιτικής για την Ένταξη των Μαθητών/ριών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα*», το οποίο ενέκρινε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού. Το Κείμενο Πολιτικής αποσκοπεί στο να πλαισιώσει κάθε ενέργεια και δράση που εφαρμόζεται στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου και άπτεται του θέματος της ένταξης των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία. Οι διευθύνσεις εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ανέπτυξαν Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή του Κειμένου. Στο Κείμενο καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση και παρουσιάζεται η νέα πρόταση για την υποδοχή των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία και τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, η οποία αναπτύσσεται γύρω από πέντε άξονες προτεραιότητας: (1) εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας, (2) υποδοχή των νεοαφιχθέντων παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, (3) εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών, (4) συλλογή και ανάλυση δεδομένων σχετικά με τις ανάγκες των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία και (5) διαπολιτισμική προσέγγιση νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης, πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Παραχώρηση, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, επιπρόσθετων εκπαιδευτικών με στόχο την παροχή ενισχυτικής διδασκαλίας, για εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας, σε όλα τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία που δεν κατείχαν τη γλώσσα.
- Ανάθεση των περιόδων που έχουν παραχωρηθεί σε έναν/μία εκπαιδευτικό, ώστε να γίνεται εφικτή η καλύτερη οργάνωση και η συστηματοποίηση της διδασκαλίας, προς όφελος των παιδιών και της ομαλής ένταξής τους στο σχολείο.
- Προμήθεια από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων - Διόφαντος της Ελλάδας διάφορων σειρών βιβλίων που διατέθηκαν σε όλα τα δημοτικά σχολεία, για να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.
- Πραγματοποίηση διάφορων σειρών σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς, με στόχο την επιμόρφωσή τους σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.
- Εφαρμογή διάφορων προγραμμάτων, από τα Επιμορφωτικά Κέντρα, για τη στήριξη των ενηλίκων και των παιδιών, όπως για παράδειγμα: πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων, παλιννοστούντων και άλλων παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε Τουρκοκύπριους, καθώς και πρόγραμμα παροχής υποστήριξης για μετάφραση και διερμηνεία.
- Παροχή ευελιξίας στις σχολικές μονάδες να οργανώσουν εκείνες τις δραστηριότητες που θεωρούν ότι ανταποκρίνονται καλύτερα στις ειδικές ανάγκες των μαθητών/ριών τους.
- Χορηγία Δοκιμίου Ελληνομάθειας, από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης, σε όλα τα παιδιά παγκύπρια, με στόχο τη διακρίβωση του επιπέδου ελληνομάθειάς τους.

- Διασφάλιση του δικαιώματος εκπαίδευσης όχι μόνο στους πολίτες της Δημοκρατίας, αλλά και στους αλλοδαπούς, όπως εξάλλου προνοεί το άρθρο 20 του Συντάγματος. Για τον σκοπό αυτό, στους/στις Διευθυντές/Διευθύντριες των σχολείων έχουν δοθεί οδηγίες όπως εγγράφουν όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά, τα οποία υπόκεινται στους νόμους και κανονισμούς των σχολείων της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων από τα ίδια τα σχολεία. Τα σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης, σεβόμενα την κουλτούρα, τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, αναπτύσσουν κάθε χρόνο διάφορες δραστηριότητες που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση στοιχείων του πολιτισμού, τον οποίο φέρνουν τα παιδιά από τη χώρα προέλευσής τους, με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού.

1.7.7.2 Παροχή δωρεάν προγεύματος σε μαθητές/μαθήτριες που χρήζουν βοήθειας

Το Υ.Π.Π. συνέχισε, και κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, την υλοποίηση του προγράμματος παροχής δωρεάν προγεύματος στους/στις μαθητές/μαθήτριες των δημόσιων σχολείων όλων των βαθμίδων που έχρηζαν βοήθειας, στους/στις μαθητές/μαθήτριες της Γ΄ Γυμνασίου που εντάσσονταν στο Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού, το οποίο προσφέρεται από τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, καθώς και στους/στις μαθητές/μαθήτριες του προγράμματος Νέας Σύγχρονης Μαθητείας.

Σκοπός της παραχώρησης του κοινωνικού ωφελήματος της παροχής δωρεάν προγεύματος ήταν η διασφάλιση του βασικού αγαθού του προγεύματος σε μαθητές/μαθήτριες των οποίων η οικογένεια δεν είχε τη δυνατότητα να τους το προσφέρει, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία και η κοινωνικοποίησή τους στο σχολείο.

Επισημαίνεται ότι, δυνατότητα για να επιλεγούν ως δικαιούχοι/ες δωρεάν προγεύματος είχαν μαθητές/μαθήτριες που εντάσσονταν στις πιο κάτω κατηγορίες οικονομικών και κοινωνικών κριτηρίων:

- Οικογένειες που λαμβάνουν Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα ή Δημόσιο Βοήθημα
- Άνεργοι γονείς
- Ορφανά παιδιά
- Μονογονεϊκές οικογένειες
- Πολύτεκνες οικογένειες
- Ιδιαίτερα ανεπαρκές εισόδημα γονέων για άλλους λόγους (παιδιά φοιτητές ή στρατιώτες, σοβαρό πρόβλημα υγείας).

Ο αριθμός των δικαιούχων μαθητών/ριών ανήλθε, κατά μέσο όρο, στις 13.000 περίπου (κατά προσέγγιση το 12% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού). Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε και κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 από το Κονδύλι Μαθητικής Πρόνοιας του Υ.Π.Π., καθώς και από χρηματικά ποσά που συνεισέφεραν διάφοροι φορείς, οι οποίοι με την προσφορά οικονομικής ή άλλης βοήθειας, συνέβαλαν ουσιαστικά στην επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος. Επιπρόσθετα, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 μέρος του προγράμματος συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους/τις Άπορους/ες (Τ.Ε.Β.Α.). Η προσφορά δωρεάν προγεύματος στους/στις μαθητές/μαθήτριες που έχρηζαν βοήθειας άρχισε από την πρώτη ημέρα φοίτησής τους στο σχολείο. Το Υ.Π.Π., αξιοποιώντας την εμπειρία από την εφαρμογή του προγράμματος τα προηγούμενα χρόνια, προχώρησε στη διαφοροποίηση κάποιων διαδικασιών, στις περιπτώσεις όπου αυτό κρίθηκε σκόπιμο.

Με τη συνεργασία των χορηγών, διάφορων οργανωμένων συνόλων, των αδειούχων διαχειριστών/ριών κυλικείων, των Διευθύνσεων και του Προσωπικού των σχολείων, εφαρμόστηκε για μία ακόμα σχολική χρονιά με επιτυχία το εν λόγω πρόγραμμα, διασφαλίζοντας ότι όλοι/ες ανεξαιρέτως οι μαθητές/μαθήτριες που έχρηζαν βοήθειας, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, λάμβαναν καθημερινά

δωρεάν ποιοτικό πρόγευμα με όσο το δυνατόν πιο διακριτικό τρόπο, με απόλυτη εχεμύθεια και με σεβασμό στην αξιοπρέπειά τους.

1.7.7.3 Πιλοτική εφαρμογή στήριξης δημοτικών σχολείων με μεγάλο αριθμό/ποσοστό παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό

Η πρόληψη του λειτουργικού αναλφαβητισμού και ο έγκαιρος εντοπισμός και η στήριξη των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό αποτελούν προτεραιότητα του Υ.Π.Π. Για τον σκοπό αυτό, καταρτίστηκε και υλοποιείται σχετικό σχέδιο δράσης που καλύπτει και τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης. Η στήριξη των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό, στο δημοτικό σχολείο, με στόχο τη μείωση του αριθμού τους προτού μεταβούν στο Γυμνάσιο, αποτελεί δράση καθοριστικής σημασίας.

Κάθε χρόνο, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (Κ.Ε.Ε.Α.) χορηγεί σε όλα τα παιδιά της Γ΄ τάξης δημοτικού, παγκύπρια, δοκίμια που αξιολογούν βασικές γνώσεις και δεξιότητες των παιδιών στα Ελληνικά και τα Μαθηματικά. Μετά τη διόρθωση των δοκιμίων, το Κ.Ε.Ε.Α. αποστέλλει σε κάθε σχολείο ονομαστικούς καταλόγους των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό. Για τη σχολική χρονιά 2017-2018, τα παιδιά αυτά φοιτούσαν στην Δ΄ τάξη (αποτελέσματα έρευνας 2016-2017), στην Ε΄ τάξη (αποτελέσματα έρευνας 2015-2016) και στην ΣΤ΄ τάξη (αποτελέσματα έρευνας 2014-2015). Τις σχολικές χρονιές 2016-2017 και 2017-2018, πραγματοποιήθηκε πιλοτική εφαρμογή στήριξης 33 δημοτικών σχολείων, παγκύπρια, με μεγάλο αριθμό/ποσοστό παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό.

Η στήριξη των σχολείων περιλάμβανε, μεταξύ άλλων:

- Καταρτισμό σχεδίου δράσης επαγγελματικής μάθησης, με έμφαση στον γλωσσικό και μαθηματικό αλφαβητισμό
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα στήριξης των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό, στο πλαίσιο της τάξης τους
- Ενισχυτική διδασκαλία στα παιδιά των τάξεων Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄, που έχουν εντοπιστεί, μέσω της έρευνας του Κ.Ε.Ε.Α., ότι έχουν αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό
- Επιμόρφωση, των εκπαιδευτικών που παρέχουν την ενισχυτική διδασκαλία, στοχευμένη στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αλφαβητισμού στα παιδιά
- Συστηματική στήριξη, σε σχολική βάση, από τους/τις Συμβούλους Ελληνικών και Μαθηματικών
- Ουσιαστική εμπλοκή των οικείων Επιθεωρητών/ριών.

Στα 33 δημοτικά σχολεία που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή, στηρίχθηκαν με ενισχυτική διδασκαλία 432 παιδιά στα Ελληνικά και 375 παιδιά στα Μαθηματικά, τη σχολική χρονιά 2016-2017 και 467 παιδιά στα Ελληνικά και 437 παιδιά στα Μαθηματικά, τη σχολική χρονιά 2017-2018, τα οποία, σύμφωνα με τα δοκίμια που χορηγούνται από το Κ.Ε.Ε.Α., έχουν αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό.

Η αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής, τόσο από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, όσο και από το Κ.Ε.Ε.Α., τη σχολική χρονιά 2016-2017, έδειξε ότι Διευθυντές/Διευθύντριες, εκπαιδευτικοί, γονείς και παιδιά ήταν πολύ ικανοποιημένοι. Σύμφωνα με τις απόψεις των εμπλεκόμενων, το πρόγραμμα ήταν πολύ καλά οργανωμένο, η επίδοση και η αυτοπεποίθηση των παιδιών βελτιώθηκε και η επιμόρφωση που έτυχαν οι εκπαιδευτικοί, που ανέλαβαν την ενισχυτική διδασκαλία, ήταν πολύ πετυχημένη. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το Κ.Ε.Ε.Α προέβη σε αξιολόγηση της προόδου των παιδιών, με χορήγηση δοκιμίων. Τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία παραδόθηκαν τέλη Σεπτεμβρίου 2018, μελετήθηκαν από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης και τον Δεκέμβριο του 2018 υποβλήθηκε

αναλυτική έκθεση με εισηγήσεις προς τον Υπουργό, έτσι ώστε να ληφθούν σχετικές αποφάσεις για την πολιτική που θα ακολουθηθεί (από τη σχολική χρονιά 2019-2020) στα θέματα στήριξης των παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για λειτουργικό αναλφαβητισμό. Ως εκ τούτου, η πιλοτική εφαρμογή θα ολοκληρωθεί τη σχολική χρονιά 2018-2019.

1.7.7.4 Ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας

Η ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας στα παιδιά αποτελεί, διαχρονικά, σημαντική επιδίωξη της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης. Όλα τα σχολεία πρέπει να λειτουργούν ως χώροι καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας και ως κοινότητες αναγνωστών/αναγνωστριών και να δημιουργήσουν ανθρώπους που θα αισθάνονται την ανάγνωση βιβλίων ως βασική τους ανάγκη.

Τα τελευταία χρόνια, γίνονται πιο συστηματικές προσπάθειες των σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, για προώθηση της φιλαναγνωσίας στα παιδιά. Καθοριστικό ρόλο στην αλλαγή αυτή, επιτέλεσε η εισαγωγή Αναλυτικού Προγράμματος για τη Λογοτεχνία στη Δημοτική Εκπαίδευση, το οποίο εφαρμόζεται στο μάθημα των Ελληνικών, μέσα από θεματικές ενότητες λογοτεχνίας, καθώς και το γεγονός ότι το Υ.Π.Π. έθεσε την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας ως σημαντική παράμετρο στο ευρύτερο σχέδιο δράσης του, για πρόληψη και αντιμετώπιση του αναλφαβητισμού.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, έγιναν οι ακόλουθες δράσεις:

- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, για τρόπους προώθησης της φιλαναγνωσίας στο σχολείο και για τη διδακτική της Λογοτεχνίας, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και για τη συγγραφή παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick.
- Διοργάνωση ημερίδας για εκπαιδευτικούς με θέμα «Φιλαναγνωσία: Ανοίγοντας ένα Παράθυρο στον Κόσμο», με παρουσιάσεις από καταξιωμένους/ες ακαδημαϊκούς στον χώρο της φιλαναγνωσίας, με αξιόλογο έργο και πολύχρονη εμπειρία, την Καθηγήτρια Teresa Cremin, την Καθηγήτρια Άντα Κατσίκη-Γκίβαλου και τον Επίκουρο Καθηγητή Γιάννη Παπαδάτο, καθώς και βιωματικά εργαστήρια.
- Προσφορά σειράς ημερίδων γνωριμίας των εκπαιδευτικών με συγγραφείς και σύγχρονα βιβλία παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας και τρόπους αξιοποίησής τους στο σχολείο, καθιστώντας τους/τες πιο ικανούς/ές στη δημιουργική αξιοποίηση λογοτεχνικών έργων στην τάξη και εξοικειώνοντάς τους/τες με τον σχεδιασμό φιλαναγνωστικών δραστηριοτήτων.
- Συμμετοχή 693 παιδιών από δημοτικά σχολεία, παγκύπρια, στον πανελλήνιο διαγωνισμό «Βιβλιοδρομίες 2018», ο οποίος αποτελεί μία μοναδική εμπειρία επαφής των παιδιών με λογοτεχνικά έργα, δημιουργικής ανάγνωσης και επεξεργασίας τους και μύησης των παιδιών στη διακειμενικότητα. Διακρίθηκαν, με πρώτα βραβεία, 13 παιδιά από την Κύπρο.
- Προκήρυξη διαγωνισμού, σε συνεργασία με την Εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης, με θέμα «Σχολικές Κοινότητες Αναγνωστών», που στόχευε στη δημιουργία περιοδικού, από τα παιδιά, που προωθεί τη φιλαναγνωσία. Βραβεύτηκαν δύο δημοτικά σχολεία, με το ποσό των €15.000 το καθένα, για δημιουργία χώρων μέσα στο σχολείο που προωθούν τη φιλαναγνωσία, σύμφωνα με δικές τους προτάσεις.
- Έγκριση σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων.

Για εφαρμογή του στόχου για προώθηση της φιλαναγνωσίας, τα σχολεία ανέπτυξαν δράσεις, όπως τις παρακάτω:

- Δανειστική βιβλιοθήκη και συνεχής εξοπλισμός της με βιβλία
- Διοργάνωση έκθεσης βιβλίου στο σχολείο, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Γονέων
- Δημιουργία χώρων φιλαναγνωσίας στο σχολείο και στις τάξεις
- Δημιουργία αίθουσας βιβλιοθήκης (όπου υπήρχε διαθέσιμος χώρος)

- Επισκέψεις συγγραφέων και εικονογράφων από Ελλάδα και Κύπρο
- Διοργάνωση σχετικών ημερίδων
- Σχετικές παρουσιάσεις από παιδιά, σε συγκεντρώσεις όλου του σχολείου
- Δημιουργικές δραστηριότητες με τα βιβλία
- Δημιουργική ανάγνωση ενός ολόκληρου βιβλίου
- Δεκάλεπτη ελεύθερη ανάγνωση βιβλίου, καθημερινά
- Κινητές βιβλιοθήκες στην αυλή του σχολείου, κατά τη διάρκεια του διαλείμματος
- Δημιουργία περιοδικών και εφημερίδων προώθησης της φιλιανγνωσίας
- Διεξαγωγή σχετικών ερευνών
- Επισκέψεις εκτός σχολείου (βιβλιοθήκες, βιβλιοπωλεία, μουσείο παραμυθιού)
- Λέσχες ανάγνωσης
- Διοργάνωση ή/και συμμετοχή σε σχετικούς διαγωνισμούς
- Επισκέψεις στην τάξη από γονείς, παππούδες/γιαγιάδες, οι οποίοι/ες μιλούν στα παιδιά για τα αγαπημένα τους βιβλία και για τις εμπειρίες τους ως αναγνώστες/αναγνώστριες
- Βιωματικά εργαστήρια προς γονείς, με δραστηριότητες που έχουν σχέση με το βιβλίο
- Διαλέξεις-συζητήσεις με τους γονείς, για τρόπους ανάπτυξης της φιλιανγνωσίας στα παιδιά.

1.7.7.5 Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «MENTOP»

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «Μέντωρ» είναι πρόγραμμα πρόληψης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης και εμπλουτίζει θεματικά μέρος του Αναλυτικού Προγράμματος της Αγωγής Υγείας. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το Πρόγραμμα επιχορηγήθηκε από το Υ.Π.Π. και προσφέρθηκαν σεμινάρια/εργαστήρια σε μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής, ανέλαβαν την εφαρμογή του Προγράμματος με κινητές Μονάδες και κάλυψαν όλες τις περιοχές της ελεύθερης Κύπρου (Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο και Λάρνακα/Αμμόχωστο).

1.7.7.6 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής

Τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής σχεδιάζονται από ειδικά καταρτισμένους/ες εκπαιδευτικούς-Συμβούλους και τον Επιθεωρητή και την Επιθεωρήτρια Εικαστικής Αγωγής της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Απευθύνονται στους/στις μαθητές/μαθήτριες των δημοτικών σχολείων και εφαρμόζονται σε πινακοθήκες και μουσεία της ελεύθερης Κύπρου, όπως φαίνεται στο πιο κάτω σχεδιάγραμμα. Τα συγκεκριμένα προγράμματα προσφέρουν στους/στις εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να αναπτύξουν δημιουργικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες μέσω διαρθρωμένων θεματικών ενοτήτων και πλούσιου υποστηρικτικού υλικού, τα οποία δημοσιεύονται ηλεκτρονικά στη δικτυακή πύλη του Υ.Π.Π.: <http://eikad.schools.ac.cy/index.php/el/programmata/mouseia-pinakothikes>.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, λειτούργησαν πέντε Εκπαιδευτικά Προγράμματα Εικαστικής Αγωγής σε πινακοθήκες και μουσεία της Λευκωσίας, της Λεμεσού και της Πάφου σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υ.Π.Π., το Βυζαντινό Μουσείο και την Πινακοθήκη του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, τον Δήμο Λεμεσού και τον Δήμο Πάφου.

Με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Δικαιωμάτων του Παιδιού (20 Νοεμβρίου) πραγματοποιήθηκε από το Υ.Π.Π., στις 18 Νοεμβρίου 2017, η εκπαιδευτική δράση Πάμε Πινακοθήκη για οικογένειες στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Η δράση περιλάμβανε την εφαρμογή των δανειστικών εκπαιδευτικών σακιδίων, του Υ.Π.Π., τα οποία περιέχουν ποικίλες δραστηριότητες για παιδιά και ενήλικες συνοδούς. Η δράση ολοκληρώθηκε με την παράσταση αφήγησης παραμυθιών.

Μέσα στο πλαίσιο εορτασμού της «Διεθνούς Ημέρας Μουσείων» (18 Μαΐου) και της «Διεθνούς Εβδομάδας των Τεχνών στην Εκπαίδευση» (21-27 Μαΐου 2018), το Υ.Π.Π. κήρυξε και φέτος «Εβδομάδα Μουσειακής Αγωγής», από τις 14 - 20 Μαΐου 2018, για την προώθηση των στόχων της Μουσειακής Αγωγής και κάλεσε τα σχολεία να οργανώσουν εκδηλώσεις εμπνευσμένες από τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής και Εικαστικής Αγωγής του Υ.Π.Π. από 12 Μαΐου μέχρι 29 Μαΐου 2018 με στόχο την εξοικείωση των μαθητών/ριών με τον μουσειακό χώρο και την καλλιέργεια θετικών στάσεων απέναντι στην πολιτιστική μας κληρονομιά.

Επιπρόσθετα, το Υ.Π.Π. οργάνωσε έκθεση τέχνης με θέμα «Το σχολείο υιοθετεί ένα έκθεμα» με τις δημιουργίες των μαθητών/ριών Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων των δημοτικών σχολείων της πόλης και επαρχίας Λευκωσίας που έλαβαν μέρος στα εκπαιδευτικά προγράμματα «Ταξίδι στην Βυζαντινή τέχνη» και «Ύμνος στην Ελευθερία», στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄. Τα έργα των παιδιών εκτέθηκαν δίπλα από τα αυθεντικά έργα που αποτέλεσαν την πηγή της έμπνευσής τους. Μετά το πέρας της εκδήλωσης τα έργα μεταφέρθηκαν στον υπόγειο χώρο του μουσείου για την ομώνυμη έκθεση παιδικής τέχνης, η οποία θα παραμείνει ανοικτή και προσβάσιμη στο κοινό μέχρι τον Απρίλιο του 2019.

Επίσης, το Υ.Π.Π. οργάνωσε στην Κρατική Πινακοθήκη, έκθεση, σε μορφή βίντεο, φωτογραφιών από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ο Παιδικός Κόσμος της Πινακοθήκης» και φωτογραφίες από έργα παιδιών που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018. Παράλληλα, λειτούργησαν εικαστικά εργαστήρια με τίτλο «Ο Ήχος μιας Τελείας, μιας Γραμμής και μιας Φόρμας» για παιδιά και γονείς/ενήλικες συνοδούς, με στόχο μέσα από τα έργα της Πινακοθήκης να ανακαλύψουν την πολυσημία των εικαστικών στοιχείων και τη μουσικότητα που εκπέμπουν.

1.7.7.7 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσειακής Αγωγής

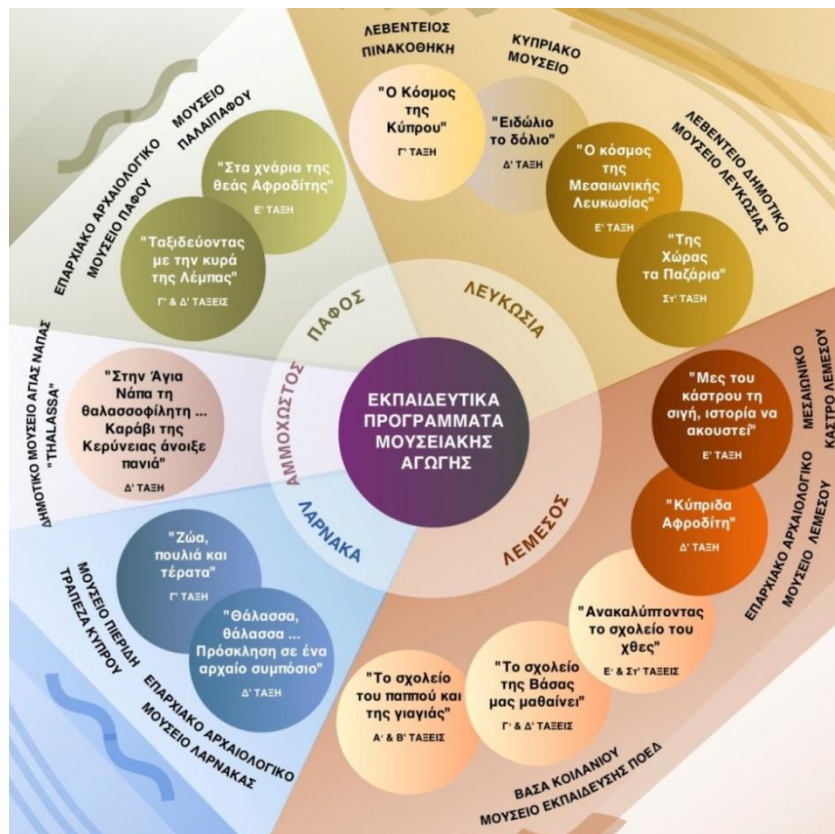
Ο θεσμός της Μουσειακής Αγωγής άρχισε το 1996 με την εφαρμογή Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Μουσειακής Αγωγής (Ε.Π.Μ.Α.) στα μουσεία της ελεύθερης Κύπρου. Τα Ε.Π.Μ.Α. σχεδιάζονται από ειδικά καταρτισμένους/ες εκπαιδευτικούς-Συμβούλους και Επιθεωρητές/Επιθεωρήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης και απευθύνονται στους/στις μαθητές/μαθήτριες των δημοτικών σχολείων. Τα συγκεκριμένα προγράμματα δημοσιεύονται ηλεκτρονικά στη δικτυακή πύλη του Υ.Π.Π.:

http://www.moec.gov.cy/dde/programs/mouseiaki_agogi/ekpaideftika_programmata.html

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, τα Ε.Π.Μ.Α. υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο και τη Λεβέντειο Πινακοθήκη στη Λευκωσία, το Δημοτικό

Μουσείο THALASSA στην Αγία Νάπα και την Π.Ο.Ε.Δ., όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Μουσείων - 18 Μαΐου, το Υ.Π.Π. κήρυξε την Εβδομάδα Μουσειακής Αγωγής (14-20 Μαΐου 2018) και οργάνωσε ποικίλες δράσεις όπως:

- Συμμετοχή γονέων μαζί με τα παιδιά τους στα Ε.Π.Μ.Α., στοχεύοντας στη γνωστοποίηση του θεσμού της Μουσειακής Αγωγής στο ευρύ κοινό και ανάδειξη δημιουργικών εργασιών/έργων που έγιναν κατά τη διάρκεια της χρονιάς, μέσα στο πλαίσιο προώθησης της Μουσειακής Αγωγής.
- Οργάνωση και εφαρμογή δύο νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για γονείς και παιδιά, στην Πύλη Αμμοχώστου με τίτλο «Ψίθυροι Πύλης», και στον Ιερό Ναό Παναγίας Αγγελόκτιστης, στο Κίτι με τίτλο «Στα χνάρια των αγγέλων».
- Παρουσίαση εκπαιδευτικής μουσειακής δράσης, «Στα χνάρια της Άναςσας», σε παιδιά δημοτικών σχολείων μαζί με τις οικογένειές τους στον Αρχαιολογικό Χώρο Παλαιπάφου και Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Παλαιπάφου, στα Κούκλια.
- Εκπαιδευτική μουσειακή δράση με τίτλο: «Μια νύχτα στο μουσείο». Παρακολούθηση ταινίας από παιδιά και διανυκτέρευσή τους στους χώρους του Δημοτικού Μουσείου Αγίας Νάπας Thalassa.

Οι συγκεκριμένες δράσεις του Υ.Π.Π. ανακοινώθηκαν και από το Κυπριακό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM).

1.7.7.8 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Μουσικής Αγωγής

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2017-2018, οργανωμένα μουσικά σύνολα από δημοτικά σχολεία της Κύπρου με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους που μετέφεραν τη μουσική εκπαίδευση από την τάξη στην ευρύτερη κοινότητα, πραγματοποίησαν ποικίλες επιτυχημένες εμφανίσεις, τόσο σε ενδοσχολικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κοινότητων και Δήμων.

Πέρα από τις εκδηλώσεις σε επίπεδο σχολείου και κοινότητας, υπήρξαν συνεργασίες με εξωτερικούς φορείς, οι οποίες έδωσαν την ευκαιρία στα παιδιά να παρακολουθήσουν συναυλίες και να γνωρίσουν από κοντά μουσικά σύνολα και ορχήστρες, έτσι ώστε να διαμορφώσουν θετικές εμπειρίες προς τις μουσικές δράσεις και να αποκτήσουν δεξιότητες καλού ακροατή. Η συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου έδωσε την ευκαιρία σε πάνω από 2000 παιδιά δημοτικών σχολείων από όλες τις επαρχίες να παρακολουθήσουν τρεις ξεχωριστές εκπαιδευτικές συναυλίες και να δουν από κοντά την ορχήστρα και τα όργανά της, καθώς επίσης και να ακούσουν επιλεγμένα έργα που σκοπό είχαν να τους εισάγουν στον κόσμο της κλασικής μουσικής (Ιανουάριος, Μάρτιος και Μάιος 2018). Επίσης, συνεχίστηκε και η επιτυχημένη συνεργασία μεταξύ σχολείων και της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της Αστυνομίας Κύπρου, η οποία παρουσίασε συναυλίες στα σχολεία και έδωσε την ευκαιρία σε πάρα πολλούς/ές μαθητές/μαθήτριες να δουν από κοντά και να ακούσουν τα όργανα μιας φιλαρμονικής μπάντας, καθώς και να απολαύσουν ένα ευρύ ρεπερτόριο από έργα ενορχηστρωμένα για φιλαρμονική μπάντα.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, τα προγράμματα μουσικής αγωγής πρόσφεραν την ευκαιρία σε σύνολα μαθητών/ριών δημοτικών σχολείων να λάβουν ενεργό μέρος σε εκδηλώσεις, πέραν από του να είναι μόνο ακροατές/ακροάτριες. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια ήταν και η συμμετοχή χορωδιών και μουσικών συνόλων από πέντε δημοτικά σχολεία της επαρχίας Λευκωσίας στο φεστιβάλ χορωδιών που διοργάνωσε το Grammar School (Μάιος 2018), τα οποία υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους άφησαν άριστες εντυπώσεις. Επιτυχημένη, επίσης, ήταν και η συμμετοχή συνόλων παιδιών δημοτικών σχολείων στη χορωδιακή παρέλαση για τη Μέρα Τραγουδιού 2018, που διοργανώθηκε στις οδούς Λήδρας και Ονασαγόρου στη Λευκωσία από το Υ.Π.Π. και τον Δήμο Λευκωσίας (Απρίλιος 2018).

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018 εφαρμόστηκε πιλοτικά, σε επιλεγμένα σχολεία, το πρόγραμμα «Re-Be». Πρόκειται για μία μέθοδο μουσικής ακρόασης για τα σχολεία, που στόχο έχει τη δόμηση μιας μουσικής κουλτούρας, καθιστώντας γνωστά και προσφέροντας τα ζωγόνα οφέλη της μουσικής σε όλες τις ηλικίες. Εκπέμποντας μουσική από το διαδικτυακό ραδιόφωνο του «Re-Be» κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να εκτεθούν σε διαφορετικά είδη μουσικής, αυξάνοντας τα μουσικά τους ακούσματα και απολαμβάνοντας ένα πιο ευχάριστο διάλειμμα.

1.7.7.9 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη υλοποιούνται, προαιρετικά, τα πιο κάτω προγράμματα:

- «Οικολογικά Σχολεία»,
- «Χρυσοπράσινο Φύλλο», το οποίο αποτελεί ελλαδοκυπριακή συνεργασία
- «Μαθαίνω για τα Δάση»
- «Τηγανοκίνηση»
- «Νέοι δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον».

1.7.7.10 Εκπαιδευτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής

Τη σχολική χρονιά 2017-2018, διεξήχθησαν τα πιο κάτω εκπαιδευτικά προγράμματα Φυσικής Αγωγής:

- «Ολυμπιακά Προγράμματα - Αθλητικές Ημέρες»: Τα προγράμματα περιλαμβάνουν ποικιλία αθλημάτων, όπως γυμναστική, επιτραπέζια αντισφαίριση, τάε-κβο-ντο, μπάντμιντον, τοξοβολία, χιονοδρομίες, ναυαθλήματα, αθλήματα κλασικού αθλητισμού. Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να ασχοληθούν με κάποιο άθλημα, με έμφαση στη διά βίου άσκηση. Τα προγράμματα πραγματοποιούνται με τη συνεργασία του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού, της Ολυμπιακής Επιτροπής και των Αθλητικών Ομοσπονδιών.

- «Ολυμπιακή Παιδεία»: Το πρόγραμμα προσφέρεται με σκοπό την προώθηση των ιδεών και αξιών του Ολυμπισμού, σε συνεργασία με την Ολυμπιακή Επιτροπή.
- «Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο»: Η Φυσική Αγωγή στο ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο διδάσκεται τέσσερις φορές την εβδομάδα, δύο φορές περισσότερες από ό,τι στο πρόγραμμα του κανονικού σχολείου.
- «Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο»: Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν δύο ώρες Φυσικής Αγωγής (αθλήματα/χορό). Το 70% των παιδιών επιλέγουν Φυσική Αγωγή μεταξύ των άλλων γνωστικών αντικειμένων.
- «Κινητικά Δραστήρια Διαλείμματα»: Τα προγράμματα έχουν στόχο τη συμμετοχή των παιδιών σε φυσικές δραστηριότητες και παιχνίδια, κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων. Στόχος είναι η προαγωγή της υγιούς ενασχόλησης με την άσκηση, της συνεργασίας και της καλής κοινωνικής συμπεριφοράς.
- «Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού»: Το Υ.Π.Π. σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, που είναι ο Εθνικός Συντονιστής του προγράμματος, διοργανώνει ποικίλες δράσεις, με στόχο την προαγωγή του αθλητισμού και της φυσικής δραστηριότητας, καθώς, επίσης, και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα πολλαπλά οφέλη της άσκησης, ενεργοποιώντας σε παγκύπριο επίπεδο το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού Δημοτικής Εκπαίδευσης, το σύνολο των εκπαιδευτικών και του προσωπικού των σχολικών μονάδων, καθώς και μεγάλο αριθμό γονέων. Οι Δράσεις αυτές είναι:
  - Break Time Active Play
  - Move to improve Energizing Brain
  - Πρωινό περπάτημα με εκπαιδευτικούς, γονείς και παιδιά στο σχολικό περιβάλλον
  - Παιχνίδι προσανατολισμού στο φυσικό περιβάλλον
  - Μύηση και γνωριμία των παιδιών της Ε΄ τάξης και εκπαιδευτικών με θαλάσσια αθλήματα.

1.7.7.11 Συντονιστικό Κέντρο CLIL – Content and Language Integrated Learning

Η προσέγγιση CLIL (Content and Language Integrated Learning), αφορά στη διδασκαλία διπλής εστίασης, όπου η διδασκαλία ενός σχολικού θέματος γίνεται μέσα από μία ξένη γλώσσα (Αγγλικά) και εφαρμόζεται στην Κύπρο από το 2006, αρχικά μέσα στο πλαίσιο πιλοτικού προγράμματος (2006-2010) και από το 2011 μέσα από τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, η προσέγγιση CLIL εφαρμόστηκε σε 55 Δημοτικά σχολεία και 91 Νηπιαγωγεία.

Για τον συντονισμό της εφαρμογής της προσέγγισης CLIL και με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή της και την επέκτασή της σε περισσότερα σχολεία, το 2015 άρχισε τη λειτουργία του το Συντονιστικό Κέντρο CLIL. Οι δράσεις του Κέντρου στηρίζονται και καθοδηγούνται από Συμβουλευτική Επιτροπή με ανεξάρτητα μέλη, τα οποία διορίστηκαν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Τη Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζουν πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι των οργανωμένων γονέων, στελέχη του Υ.Π.Π. και εκπρόσωποι της ευρύτερης κοινωνίας.

Το Συντονιστικό Κέντρο CLIL στεγάζεται στους χώρους του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Σπυριδώνα στον Στρόβολο σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

Το Συντονιστικό Κέντρο CLIL ολοκλήρωσε, τον Ιούνιο του 2018, το πρόγραμμα 'CLIL in Pre-Primary Education: Building a Network of good CLIL Practice' (Δράση Erasmus+KA1).

Μερικές από τις δράσεις, τις οποίες πραγματοποίησε το Συντονιστικό Κέντρο CLIL, κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2017-2018, είναι οι εξής:

- Μονοήμερα σεμινάρια για εκπαιδευτικούς Προδημοτικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης σε Λευκωσία και Αμμόχωστο

- Σεμινάριο πέντε απογευματινών συναντήσεων, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, για εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης στη Λευκωσία και Λεμεσό και για εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Λεμεσό
- Επιμορφωτικό πρόγραμμα 30 ωρών για εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης στη Λευκωσία, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, στο πλαίσιο της επιμόρφωσής τους για το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Προδημοτικής Εκπαίδευσης
- Τρία Σεμινάρια για Διευθυντές/Διευθύντριες Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης στη Λευκωσία και δύο σεμινάρια στη Λεμεσό
- Σεμινάριο για Διευθυντές/Διευθύντριες Σχολείων Δημοτικής και Προδημοτικής Εκπαίδευσης στην Πάφο
- Ημερίδα στη Λευκωσία για την επιμόρφωση νηπιαγωγών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα
- Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο 2018, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, με θέμα «CLIL – Μάθηση για ένα καλύτερο μέλλον»
- Οργάνωση επιμορφωτικών δράσεων για πυρήνες εκπαιδευτικούς προδημοτικής εκπαίδευσης σε συνεργασία με οργανισμούς του εξωτερικού (Μάλτα, Πορτογαλία)
- Συμμετοχή στο συνέδριο “IV Congresso Internacional De Espenanza Bilingue En Centros Educativos” (Μαδρίτη, Ισπανία)
- Συμμετοχή στο συνέδριο “Working CLIL” (Πόρτο, Πορτογαλία) και διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων για το CLIL προς τους συμμετέχοντες
- Παρουσίαση του έργου του Κέντρου CLIL στο συνέδριο “ELT for a Day” (Πανεπιστήμιο Κύπρου)
- Συμμετοχή και παρουσιάσεις για το CLIL στη δημοτική και τη προδημοτική εκπαίδευση στο 17ο συνέδριο του Εκπαιδευτικού Ομίλου Κύπρου
- Παρουσίαση του έργου του Κέντρου στο ετήσιο συνέδριο του Cyprus Teachers of English Association
- Συμμετοχή στο Φεστιβάλ Erasmus+ στη Λευκωσία

Εκτός των πιο πάνω δράσεων, έγιναν πολλές συναντήσεις με εκπαιδευτικούς, συνδιδασκαλίες και ετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α΄: ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017 - 2018							
Α/Α	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΜΕ ΗΛΙΚΙΑ 4 ^{8/12} +	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΜΕ ΗΛΙΚΙΑ 4 ^{8/12} +
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ							
ΠΟΛΗ							
1	Αγία Μαρίνα	2	45			27	
2	Άγιος Ανδρέας	2	49			42	
3	Άγιος Αντώνιος	2	44			31	
4	Άγιος Βασίλειος - Λοιζίδειο	3	66	1	21	47	0
5	Άγιος Δημήτριος	2	44			29	
6	Άγιος Δομέτιος Α΄	2	40	1	15	27	0
7	Άγιος Δομέτιος Β΄	2	47			25	
8	Άγιος Δομέτιος Γ΄	1	21			13	
9	Άγιος Κασσιανός (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	1	18			7	
10	Άγιος Σπυρίδωνας	2	41			21	
11	Αγλαντζιά Α΄ - Αγίου Γεωργίου	2	50			39	
12	Αγλαντζιά Δ΄	3	63			38	
13	Αγλαντζιά Ε΄	3	70	2	37	58	0
14	Αγλαντζιά ΣΤ΄	4	96	1	20	68	0
15	Ακρόπολη	2	48	1	14	47	0
16	Απόστολος Βαρνάβας	2	47	1	19	35	
17	Απόστολος Λουκάς	2	40	1	21	31	0
18	Αρχάγγελος	2	46			27	
19	Δασούπολη	3	67	1	22	54	0
20	Έγκωμη Α΄	2	42	1	19	29	
21	Έγκωμη Β΄	2	47	1	19	37	
22	Ελένειο	1	23			15	
23	Εξόρμηση Στροβόλου**	1	24	2	23	12	0
24	Καίμακλι * **	3	71	2	11	43	0
25	Καίμακλι Γ΄	2	50			42	
26	Κοινωνική Μέριμνα Αγίων Ομολογητών Στρόβολος III	1	15			6	
27	Κοινωνική Μέριμνα Αγίων Ομολογητών *	7	114			57	
28	Κωνσταντινουπόλεως	2	48			30	
29	Μακεδονίτισσα Α΄	3	53			27	
30	Μακεδονίτισσα Β΄	2	50	1	25	45	0
31	Μακεδονίτισσα Γ΄ - Στυλιανού Λένα	3	73			39	
32	Μάνα *	8	90			40	
33	Νοσοκομείο Μακάρειο	1	0			0	

34	ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ - ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ	1	21	3	72	19	0
35	ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ - ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	1	22	1	24	21	0
36	Παιδομάνα	1	14			9	
37	Παλουριώτισσα Α΄	1	23			11	
38	Παλουριώτισσα Β΄	2	45			26	
39	Περνέρα	2	50			49	
40	«Πεύκιος Γεωργιάδης»	2	50			36	
41	Σταυρός	2	46			35	
42	Φανερωμένη (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	1	23			11	
43	«Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος»	1	21			21	
44	Χρυσελεύσα	2	48			39	
ΥΠΑΙΘΡΟΣ							
45	Αγία Βαρβάρα	1	25			17	
46	Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου	1	4			1	
47	Άγιοι Τριμιθιάς	2	50			21	0
48	Άγιος Επιφάνιος	1	8			4	
49	Άγιος Μάρωνας	1	16	1	13	11	0
50	Ακάκι	3	73			28	
51	Αλάμπρα	1	25			18	
52	Ανάγεια	1	23			8	
53	Ανθούπολη	5	98	1	18	65	0
54	Αρεδιού	1	25			14	
55	Ασίνου	2	32			15	
56	Αστρομερίτης	2	38			21	
57	Γέρι Α΄	2	50	2	50	41	0
58	Γέρι Β΄	2	48			48	
59	Δάλι Α΄ - Ανδρέα Παναγίδη	3	73	1	22	49	0
60	Δάλι Β΄	2	50	1	23	45	0
61	Δάλι Γ΄ - Αγίων Κωνσταντίνου και Αγίας Ελένης	4	98	1	25	76	0
62	Δευτερά Πάνω	2	49	1	17	41	0
63	Εργάτες	1	24			14	
64	Ευρύχου	1	22			8	
65	Κακοπετριά	1	23			10	
66	Καλό Χωριό Ορεινής	1	17			6	
67	Καμπιά	1	13			8	
68	Κάμπος	1	5			5	
69	Καπέδες	1	17			12	
70	Κλήρου	2	49			29	
71	Κοκκινοτριμιθιά	3	75	2	46	61	0
72	Κοράκου	1	14			11	
73	Λακατάμεια Α΄	4	96	2	33	71	0
74	Λακατάμεια Β΄ - Αγίου Μάμα	3	71			35	

75	Λακατάμεια Δ' - Αγίου Νεοφύτου	2	45	1	11	30	0
76	Λακατάμεια Ε' - Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου	3	66	1	11	45	0
77	Λακατάμεια Ζ' - Αγίου Παντελεήμονα	2	46			30	
78	Λακατάμεια ΣΤ'	2	50	1	25	40	
79	Λατσιά Α'	3	73			34	
80	Λατσιά Β'	3	72			47	
81	Λατσιά Γ'	2	50			39	
82	Λατσιά Δ'	2	50			43	
83	Λυθροδόντας	2	50	1	25	44	0
84	Λύμπια**	2	50	2	13	34	0
85	Μαθιάτης	1	25			7	
86	Μάμμαρη	2	50			25	
87	Μένικο	1	25			11	
88	Μιτσερό - Κουρέλλειο	1	17			10	
89	Μουτουλλάς	1	2			1	
90	Ορούντα	1	9			0	
91	Παλαιομέτοχο Α'	2	49			24	
92	Παλαιομέτοχο Β'	1	25	1	25	23	0
93	Παλαιχώρι	2	28			10	
94	Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου	1	25	1	18	15	0
95	Πέρα Χωρίο Νήσου Α'	2	50	2	43	35	0
96	Πέρα Χωρίο Νήσου Β'	1	22	1	24	22	
97	Περιστερώνα	2	34			20	
98	Ποταμιά	1	18			6	
99	Σια	1	21			8	
100	Ταμασός	2	49			23	
101	Τεμβριά	1	23			9	
102	Τσέρι	3	68	1	16	50	0
103	Φαρμακάς	1	15			10	
104	Ψιμολόφου	2	37			10	
104	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	204	4360	44	820	2863	0
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ							
ΠΟΛΗ							
1	Αγία Μαρίνα Καψάλου	4	96			39	
2	Λεμεσός Α'	1	15	1	14	13	0
3	Λεμεσός Β'	3	72			50	
4	Λεμεσός Γ'	2	44			39	
5	Λεμεσός Δ' - «Λητώ Παπαχριστοφόρου» (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	3	74	1	18	44	0
6	Λεμεσός Ε' - Αγίου Ιωάννη	3	71			48	
7	Λεμεσός ΣΤ' - Αγίου	3	72	1	24	49	0

	Νικολάου						
8	Λεμεσός Ζ' - Αποστόλου Ανδρέα	3	74			56	
9	Λεμεσός Η' - Ομόνοιας	2	48	1	17	32	0
10	Λεμεσός Θ' - Καψάλου	2	47			28	
11	Λεμεσός Ι' - Χαλκούτσας	3	65			48	
12	Λεμεσός ΙΓ' - Αγίου Σπυριδώνα Α'	3	72			43	
13	Λεμεσός ΙΣΤ' - Ζακακίου	3	74			61	
14	Λεμεσός ΙΗ' - Αγίου Αντωνίου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	1	25			13	
15	Λεμεσός ΙΘ' - Αγίας Φύλαξης	3	72	1	14	44	0
16	Λεμεσός Κ' - Αγίου Παντελεήμονα	2	46			42	
17	Λεμεσός ΚΑ' - Κοντοβάθεια	3	73			57	
18	Λεμεσός ΚΒ' - Αγίου Γεωργίου	2	47			24	
19	Λεμεσός ΚΓ' - Αγίου Σπυριδώνα Β'	2	49			40	
20	Λεμεσός ΚΕ' - Εκάλης	3	72			56	
21	Λεμεσός ΚΣΤ' - Παναγίας Τριχερούσας	3	70			65	
22	Λεμεσός ΚΖ' - Τιμίου Προδρόμου	3	73			73	
ΥΠΑΙΘΡΟΣ							
23	«Άγιοι Ανάργυροι» - Μονή - Μοναγρούλλι	1	22			14	
24	Άγιος Αθανάσιος	5	120	2	47	98	0
25	Άγιος Τύχων	1	25			23	
26	Αγρός	1	22			8	
27	Ακρωτήρι	1	24			9	
28	Ασγάτα	1	12			3	
29	Αυδήμου	1	21			12	
30	Γερμασόγεια	3	68			56	
31	Επισκοπή	3	71	1	23	45	0
32	Ερήμη	2	43			18	
33	«Ιαματική»	1	24			11	
34	Καλό Χωριό	1	22			12	
35	Καντού	1	14			6	
36	Κιβίδες	1	25	1	23	25	0
37	Κολόσσι Α' - Αποστόλου Λουκά	2	44	1	16	35	0
38	Κολόσσι Β' - Αποστόλου Ανδρέα και Αγίας Φωτεινής	2	46			22	
39	Κυπερούντα	1	21			10	
40	Λινόπετρα	3	71	1	16	41	0

41	Μουταγιάκα	2	48			31	
42	Παλόδεια	2	40			23	
43	Παρεκκλησιά	2	50	1	23	19	0
44	Πάχνα	1	16			10	
45	Πελένδρι	1	11			3	
46	Πεντάκωμο	1	16			9	
47	Πισσούρι	1	23			12	
48	Πλάτρες Κάτω	1	7			3	
49	Πολεμίδα Κάτω Α΄	2	44			26	
50	Πολεμίδα Κάτω Β΄	1	21	1	21	17	0
51	Πολεμίδα Κάτω Γ΄	3	72	1	21	45	0
52	Πολεμίδα Κάτω ΚΗ΄ - Αρχαγγέλου Μιχαήλ	2	48	1	25	43	0
53	Πολεμίδα Πάνω- Καρμιώτισσα	4	92			33	
54	Ποταμός Γερμασόγειας Α΄	2	48			40	
55	Ποταμός Γερμασόγειας Β΄	3	71			71	
56	Πύργος	2	50			24	
57	Σπιτάλι - Παραμύθα	1	24			9	
58	Τραχώνι	3	71			49	
59	Τριμήκληνη	1	20			9	
60	Ύψωνας Β΄	4	92			86	
61	Ύψωνας Γ΄	3	70			45	
61	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	130	2980	15	302	2019	0
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ							
ΠΟΛΗ							
1	Άγιοι Ανάργυροι	2	46			33	
2	Άγιος Γεώργιος	2	49			23	
3	Άγιος Ιωάννης	2	46			25	
4	Άγιος Λάζαρος Α΄	1	24			16	
5	Άγιος Λάζαρος Β΄	2	32			19	
6	Δροσιά	3	74			74	
7	Εθνάρχης Μακάριος Γ΄- Κόκκινες	1	25			23	
8	Εθνάρχης Μακάριος Γ΄-Τσιακκιλερό	1	21			16	
9	Ζήνων	2	48			24	
10	Καθαρή - Δημήτρη Λιπέρτη	2	50			42	
11	Καλογεράς	1	21			11	
12	Καμάρες	2	50			43	
13	Παυλίδειο	2	34			14	
14	Πρόδρομος - Φλωρίδειο	3	71			37	
15	Σωτήρος	2	37			27	
ΥΠΑΙΘΡΟΣ							
16	Αγγλισίδες	1	25			17	
17	Άγιος Θεόδωρος	1	13			8	

18	Αθηνένου	3	74	2	50	47	0
19	Αλεθρικό	2	50			24	
20	Αναφωτίδα	1	22			11	
21	Αραδίππου Α΄	4	99	2	47	67	0
22	Αραδίππου Β΄	2	42			21	
23	Αραδίππου Γ΄	2	50			39	
24	Αραδίππου Δ΄ - Αγίου Φανουρίου	3	74			61	
25	Αραδίππου Ε΄ - Αγίων Αυξεντίου και Ευσταθίου	3	75			40	
26	Βορόκληνη	3	74	1	25	74	0
27	Δρομολαξιά	3	74			47	
28	Ζύγι	1	21			7	
29	Καλαβασός	1	9			6	
30	Καλό Χωριό	2	48			26	0
31	Κίτι	3	75			62	
32	Κόρνος	2	50			22	
33	Κοφίνου	2	33			17	
34	Λεύκαρα Πάνω	1	25			13	
35	Λιβάδια Α΄	3	74			46	0
36	Λιβάδια Β΄	2	50	1	25	46	
37	Μαζωτός	1	24			6	
38	Μαρώνι	1	24			7	
39	Μενεού	2	49			39	
40	Μοσφιλωτή	1	25	1	10	24	0
41	Ξυλοτύμβου Α΄	2	50			33	
42	Ξυλοτύμβου Β΄	1	25			25	
43	Ξυλοφάγου	2	44	1	19	44	0
44	Ορμίδεια Α΄	2	47			25	
45	Ορμίδεια Β΄	1	25			19	
46	Περιβόλια	2	48			22	
47	Πύλα	2	41			18	
48	Πυργά	1	25			22	
49	Τερσεφάνου	1	25			18	
50	Τόχνη	1	11			4	
51	Τρούλλοι	2	35			16	
52	Χοιροκοιτία	1	24			11	
53	Ψευδάς	2	35			24	

ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

1	Αγία Νάπα**	3	74	4	61	64	0
2	Αυγόρου Α΄	2	50			35	
3	Αυγόρου Β΄	2	46			28	
4	Βρυσούλες	1	20	1	17	18	0
5	Δάσος Άχνας - «Φώτης Πίπτας»	2	50			35	
6	Δερύνεια**	3	74	2	24	42	0
7	Δερύνεια Γ΄	2	47			32	
8	Λιοπέτρι	4	92	1	20	73	0

9	Παραλίμνι Α΄	2	50			50	
10	Παραλίμνι Β΄	2	50			43	
11	Παραλίμνι Γ΄	2	50			44	
12	Παραλίμνι Δ΄	2	41			22	
13	Παραλίμνι - Γιώρκειο**	2	44	6	108	22	0
14	Σωτήρα	4	94	1	12	68	0
15	Φρέναρος	3	61	1	11	49	0
68	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ Λ/ΚΑΣ-ΑΜΜ/ΣΤΟΥ	134	3085	24	429	2110	0
ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ							
ΠΟΛΗ							
1	Πάφος Α΄	4	94			57	
2	Πάφος Γ΄ - Αποστόλου Παύλου	4	98			64	
3	Πάφος Δ΄ - Κάτω Περβολιών (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	3	73			54	
4	Πάφος Ε΄ - Αγίου Δημητρίου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	2	31			16	
5	Πάφος ΣΤ΄ - Κάτω Πάφου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	2	45			38	
6	Πάφος Η΄ - Αναβαργός	3	73	1	24	55	0
7	Πάφος Θ΄ - Πετρίδειο	5	125			97	
8	Πάφος Ι΄ - «Ευαγόρας Παλληκαρίδης»	3	73			44	
9	Πάφος ΙΑ΄	2	47	1	25	36	0
10	Πάφος ΙΒ΄ - «Πεύκιος Γεωργιάδης»	2	49			36	
11	Πάφος ΙΓ΄	2	48	1	25	45	0
ΥΠΑΙΘΡΟΣ							
12	Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς	1	16			6	
13	Αργάκα	1	23			11	0
14	Γεροσκήπου Α΄	3	75			52	
15	Γεροσκήπου Β΄	4	93			65	
16	Γιόλου	1	24			11	
17	Δρούσια	1	18			6	
18	Έμπα	2	48	2	47	42	0
19	Ίνια	1	8			3	
20	Κισσόνεργα	2	41			17	
21	Κονιά	2	45			36	
22	Κούκλια	1	19			8	
23	Μανδριά	1	23			9	
24	Μεσόγη	2	48			33	0
25	Παναγιά	1	10			2	
26	Πέγεια	2	50			39	
27	Πολέμι	1	20	1	15	20	
28	Πόλη Χρυσοχούς	3	72			41	
29	Πομός	1	5			3	

30	Πύργος Κάτω	1	12			6	
31	Στρουμπί	1	20			13	
32	Τάλα	1	23			13	
33	Τίμη	2	30			14	
34	Τσάδα-Κοίλη- «Ευαγόρας Παλληκαρίδης»	1	25			12	
35	Χλώρακα-Αγίου Νικολάου	2	50	1	25	34	
36	Χλώρακα-Λέμπα Αγίου Στεφάνου	3	74			48	
37	Χολέτρια	1	9			3	
37	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ	74	1637	7	161	1089	0
ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ							
1	Ριζοκάρπασο	1	12			2	
ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ							
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ							
1	Αγλαντζιά Α' - Αγίου Γεωργίου	.....	.....	2	50	.....	0
2	Ελένιο Τσερίου	.....	.....	1	23	.....	21
3	Λάιονς**	.....	.....	4	50	.....	7
4	ΝΑΡΕΚ	.....	.....	1	24	.....	5
5	ΣΚΕ Αγίου Δομετίου	.....	.....	1	20	.....	3
6	«Λητώ Παπαχριστοφόρου»	.....	.....	1	25	.....	25
ΣΥΝΟΛΟ				10	192		61
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ							
7	Γερμασόγεια	.....	.....	1	25	.....	0
8	Θεοτόκος	.....	.....	1	6	.....	3
9	Τραχώνι	.....	.....	1	25	.....	0
ΣΥΝΟΛΟ				3	56		3
ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ							
10	Μεσόγη	.....	.....	1	13	.....	0
11	Πόλη Χρυσοχούς	.....	.....	1	10	.....	0
ΣΥΝΟΛΟ				2	23	.....	0
Σύνολο Κοινοτικών νηπιαγωγείων που λειτουργούν ανεξάρτητα από τα δημόσια		.....	.....	15	271	.....	64
ΣΥΝΟΛΑ							
ΛΕΥΚΩΣΙΑ		204	4360	54	1012	2863	61
ΛΕΜΕΣΟΣ		130	2980	18	358	2019	3
ΛΑΡΝΑΚΑ - ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ		134	3085	24	429	2110	0
ΠΑΦΟΣ		74	1637	9	184	1089	0
ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ		1	12	.....	.....	2	
ΣΥΝΟΛΟ		543	12074	105	1983	8083	40

* Δημόσια Νηπιαγωγεία με απογευματινά τμήματα

**Κοινοτικά νηπιαγωγεία με απογευματινά τμήματα

ΔΡΑ.Σ.Ε.= Δράσεις Κοινωνικής και Σχολικής Ένταξης

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	104	40
ΛΕΜΕΣΟΣ	61	17
ΛΑΡΝΑΚΑ - ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	68	13
ΠΑΦΟΣ	37	8
ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ	1	0
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΥΝΟΛΑ	271	78

ΠΙΝΑΚΑΣ Β΄: ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018

Α/Α	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ			
1.	Αγία Μαρίνα (ΚΑ)	6	111
2.	Αγία Μαρίνα (ΚΒ)	6	94
3.	Άγιοι Ομολογητές (ΚΑ)	6	126
4.	Άγιοι Ομολογητές (ΚΒ)	6	117
5.	Άγιος Ανδρέας (ΚΑ)	7	144
6.	Άγιος Ανδρέας (ΚΒ)	6	122
7.	Άγιος Αντώνιος (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	109
8.	Άγιος Βασίλειος (ΚΑ)	9	183
9.	Άγιος Βασίλειος (ΚΒ)	9	192
10.	Άγιος Δημήτριος	12	262
11.	Άγιος Δομέτιος Α΄	7	125
12.	Άγιος Δομέτιος Β΄ (ΚΑ)	4	72
13.	Άγιος Δομέτιος Β΄ (ΚΒ)	6	86
14.	Άγιος Δομέτιος Γ΄	6	85
15.	Άγιος Κασσιανός (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	3	49
16.	Άγιος Σπυρίδωνας	7	125
17.	Αγλαντζιά Α΄ - Αγίου Γεωργίου	7	119
18.	Αγλαντζιά Γ΄	12	247
19.	Αγλαντζιά Δ΄ (ΚΑ)	10	212
20.	Αγλαντζιά Δ΄ (ΚΒ)	8	177
21.	Αγλαντζιά Ε΄ - Άκη Κλεάνθους	15	330
22.	Αγλαντζιά ΣΤ΄	16	344
23.	Ακρόπολη (ΚΑ)	6	116
24.	Ακρόπολη (ΚΒ)	6	130
25.	Απόστολος Βαρνάβας	12	230
26.	Απόστολος Λουκάς	14	276
27.	Αρχάγγελος	13	272
28.	Δασούπολη (ΚΑ)	9	180
29.	Δασούπολη (ΚΒ)	9	165
30.	Έγκωμη Α΄ (ΚΑ)	8	161

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
31.	Έγκωμη Α΄ (ΚΒ)	8	158
32.	Έγκωμη Β΄	9	147
33.	Ελένηιον (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	83
34.	Καΐμακλί Α΄ (ΚΑ)	6	104
35.	Καΐμακλί Β΄ (ΚΒ)	3	70
36.	Καΐμακλί Γ΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	8	164
37.	Καΐμακλί Γ΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	155
38.	Κωνσταντινουπόλεως	16	317
39.	Λυκαβηττός (ΚΑ)	6	103
40.	Λυκαβηττός (ΚΒ)	6	113
41.	Μακεδονίτισσα Α΄	14	292
42.	Μακεδονίτισσα Β΄	13	272
43.	Μακεδονίτισσα Γ΄ - Στυλιανού Λένα	18	410
44.	Νοσοκομείο (Μακάρειο)		
45.	Παλουριώτισσα Α΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	85
46.	Παλουριώτισσα Α΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	115
47.	Παλουριώτισσα Β΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	91
48.	Παλουριώτισσα Β΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	90
49.	Παλουριώτισσα Γ΄	12	184
50.	Περνέρα	14	307
51.	«Πεύκιος Γεωργιάδης» (Ενιαίο Ολοήμερο) (Ε.Ο.Σ.)	13	257
52.	Σταυρός (ΚΑ)	8	161
53.	Σταυρός (ΚΒ)	6	137
54.	Φανερωμένη (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	3	48
55.	«Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος»	11	216
56.	Χρυσελεύσα (ΚΑ)	7	151
57.	Χρυσελεύσα (ΚΒ)	7	142
58.	Αγία Βαρβάρα	10	170
59.	Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου (Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου, Λαγουδερά, Ξυλιάτος, Σαράντι)	2	20
60.	Άγιοι Τριμιθιάς	8	134
61.	Άγιος Επιφάνιος	3	35
62.	Άγιος Ιωάννης Λευκωσίας	2	19
63.	Άγιος Μάρωνας	6	77
64.	Αγροκηπιά	2	28
65.	Ακάκι	11	185
66.	Αλάμπρα	6	92
67.	Ανάγεια	7	102
68.	Αναλιόντας	2	22
69.	Ανθούπολη (ΚΑ)	7	136
70.	Ανθούπολη (ΚΒ)	6	111
71.	Αρεδιού	6	89
72.	Ασίνου (Νικητάρι, Αγία Ειρήνη Λευκωσίας, Άγιος Γεώργιος Καυκάλλου, Βυζακιά, Καννάβια, Κουτραφάς Κάτω, Ποτάμι)	5	85
73.	Αστρομερίτης	6	95
74.	Γέρι Α΄	12	241

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
75.	Γέρι Β΄	12	236
76.	Δάλι Α΄	12	206
77.	Δάλι Β΄	11	228
78.	Δάλι Γ΄	19	419
79.	Δένεια	2	24
80.	Δευτερά (Δευτερά Πάνω, Δευτερά Κάτω)	13	250
81.	Εργάτες	6	83
82.	Ευρύχου (Ευρύχου, Άγιος Δημήτριος, Άγιος Θεόδωρος Σολέας, Γερακιές, Καλοπαναγιώτης, Καμινάρια, Κατύδατα, Λεμίθου, Ληνού, Μουτουλλάς, Μυλικούρι, Οίκος, Παλαιόμυλος, Σκουριώτισσα, Τεμβριά, Τρεις Ελιές, Φλάσου)	6	99
83.	Κακοπετριά (Κακοπετριά, Γαλάτα, Καλιάνα, Κούρδαλι, Πεδουλάς, Πρόδρομος, Σιναόρος, Σπήλια)	6	108
84.	Καλό Χωριό Ορεινής	3	48
85.	Καμπιά - Εθνομάρτυρα Κυπριανού	2	21
86.	Κάμπος (Κάμπος, Τσακίστρα)	1	4
87.	Καπέδες (Ε.Ο.Σ.)	3	30
88.	Κλήρου (Κλήρου, Γούρρη, Λαζαριάς, Φικάρδου)	6	124
89.	Κοκκινοτριμιθιά Α΄	8	140
90.	Κοκκινοτριμιθιά Β΄	10	170
91.	Κοράκου	3	40
92.	Λακατάμεια Α΄ (ΚΑ) - Αγίας Παρασκευής και Αγίου Νικολάου	8	185
93.	Λακατάμεια Α΄ (ΚΒ) - Αγίας Παρασκευής και Αγίου Νικολάου	7	161
94.	Λακατάμεια Β΄ - Αγίου Μάμα	13	238
95.	Λακατάμεια Γ΄ - Αγίου Γεωργίου	17	380
96.	Λακατάμεια Δ΄ - Αγίου Νεοφύτου	12	260
97.	Λακατάμεια Ε΄ - Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου	17	372
98.	Λακατάμεια ΣΤ΄ - Αγίου Στυλιανού	14	311
99.	Λακατάμεια Ζ΄ - Αγίου Παντελεήμονα	17	338
100.	Λατσιά Α΄	12	249
101.	Λατσιά Β΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	145
102.	Λατσιά Β΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	125
103.	Λατσιά Γ΄	12	252
104.	Λατσιά Δ΄	16	307
105.	Λυθροδόντας - «Μελέτιον»	13	242
106.	Λύμπια	12	203
107.	Μαθιάτης	3	43
108.	Μαλούντα	2	6
109.	Μάμμαρη	7	132
110.	Μένοικο	5	63
111.	Μίπσερό (Μίπσερό, Αληθινού, Άλωνα, Λιβάδια Λευκωσίας, Πλατανιστάσα)	5	58
112.	Ορούντα	2	29
113.	Παλαιομέτοχο Α΄	7	120
114.	Παλαιομέτοχο Β΄	6	78

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
115.	Παλαιχώρι (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Παλαιχώρι Μόρφου, Παλαιχώρι Ορεινής, Απλίκι, Ασκάς, Φτερικούδι) (Ε.Ο.Σ.)	3	43
116.	Πέρα Χωριό Νήσου Α΄	12	201
117.	Πέρα Χωριό Νήσου Β΄	9	141
118.	Περιστερώνα (Περιστερώνα Λευκωσίας, Κάτω Μονή)	9	149
119.	Ποταμιά	3	34
120.	Σια	3	53
121.	Ταμασός (Περιφερειακό) (Πέρα Ορεινής, Επισκοπείο, Πολιτικό)	8	143
122.	Τσέρι Α΄	13	258
123.	Τσέρι Β΄ (Μέρος Τσερίου, Κοτσιάτης, Μαργί)	12	187
124.	Φαρμακάς - Καμπί	3	36
125.	Ψιμολόφου	9	151
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ		1002	18897
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ			
1.	Λεμεσός Α΄	6	111
2.	Λεμεσός Β΄ (ΚΑ)	6	127
3.	Λεμεσός Β΄ (ΚΒ)	8	168
4.	Λεμεσός Γ΄	10	184
5.	Λεμεσός Δ΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	132
6.	Λεμεσός Δ΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	8	145
7.	Λεμεσός Ε΄ (ΚΑ) - Αγίου Ιωάννη	6	108
8.	Λεμεσός Ε΄ (ΚΒ) - Αγίου Ιωάννη	6	99
9.	Λεμεσός ΣΤ΄ (ΚΑ) - Αγίου Νικολάου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	146
10.	Λεμεσός ΣΤ΄ (ΚΒ) - Αγίου Νικολάου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	133
11.	Λεμεσός Ζ΄ (ΚΑ) - Αποστόλου Ανδρέα (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	135
12.	Λεμεσός Ζ΄ (ΚΒ) - Αποστόλου Ανδρέα (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	136
13.	Λεμεσός Η΄ (ΚΑ) - Ομόνοιας (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	117
14.	Λεμεσός Η΄ (ΚΒ) - Ομόνοιας (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	104
15.	Λεμεσός Θ΄ (ΚΑ) - Καψάλου	7	142
16.	Λεμεσός Θ΄ (ΚΒ) - Καψάλου	5	93
17.	Λεμεσός Ι΄ (ΚΑ) - Χαλκούτσας (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	148
18.	Λεμεσός Ι΄ (ΚΒ) - Χαλκούτσας (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	110
19.	Λεμεσός ΙΑ΄ (ΚΑ) - Τσίρειο	10	229
20.	Λεμεσός ΙΑ΄ (ΚΒ) - Τσίρειο	8	175
21.	Λεμεσός ΙΒ΄ (ΚΑ) - Λανίτειο	5	118
22.	Λεμεσός ΙΒ΄ (ΚΒ) - Λανίτειο	7	139
23.	Λεμεσός ΙΓ΄ (ΚΑ) - Αγίου Σπυριδώνα Α΄ (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	93
24.	Λεμεσός ΙΓ΄ (ΚΒ) - Αγίου Σπυριδώνα Α΄ (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	101
25.	Λεμεσός ΙΔ΄ - Μέσα Γειτονιά	8	142
26.	Λεμεσός ΙΣΤ΄ - Ζακακίου - Πολύκαρπου Βλάχου	13	302
27.	Λεμεσός ΙΗ΄ - Αγίου Αντωνίου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	69
28.	Λεμεσός ΙΘ΄ - Αγίας Φυλάξεως	14	292
29.	Λεμεσός Κ΄ - Αγίου Παντελεήμονα	15	321
30.	Λεμεσός ΚΑ΄ - Κοντοβάθεια	19	402

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
31.	Λεμεσός ΚΒ΄ - Αγίου Γεωργίου	11	204
32.	Λεμεσός ΚΓ΄ - Αγίου Σπυρίδωνα Β΄	12	240
33.	Λεμεσός ΚΕ΄ - Εκάλης	17	373
34.	Λεμεσός ΚΣΤ΄ - Παναγίας Τριχερούσας	19	431
35.	Λεμεσός ΚΖ΄ - Τιμίου Προδρόμου (Μέρος Δήμου Μέσα Γειτονιάς, Φασούλα Λεμεσού)	15	320
36.	Νοσοκομείο Λεμεσού	0	0
37.	«Άγιοι Ανάργυροι» Μονή - Μοναγρούλλι (Περιφερειακό)	6	94
38.	Άγιος Αθανάσιος Α΄	10	176
39.	Άγιος Αθανάσιος Β΄	18	398
40.	Άγιος Αμβρόσιος	2	16
41.	Άγιος Τύχων	6	81
42.	Αγρός (Αγρός, Άγιος Θεόδωρος Λεμεσού, Άγιος Ιωάννης Λεμεσού, Μύλος Κάτω, Πολύστυπος)	3	50
43.	Ακρωτήρι	3	43
44.	Απεσιά (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Απεσιά, Κορφή) (Ε.Ο.Σ.)	3	35
45.	Ασγάτα (Ασγάτα, Βάσα Κελλακίου, Πλατιές Μεταλλεία, Σανίδα)	2	14
46.	Ασώματος	3	36
47.	Αυδήμου (Περιφερειακό) (Αυδήμου, Άγιος Θωμάς, Αλέκτορα, Ανώγυρα, Παραμάλι, Πλατανίστεια, Πρασιό Αυδήμου)	4	57
48.	Αψιού (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Αψιού, Γεράσα, Μαθικολώνη) (Ε.Ο.Σ.)	2	19
49.	Γερμασόγεια (Γερμασόγεια, Ακρούντα, Φοινικάρια)	15	354
50.	Επισκοπή (Επισκοπή Λεμεσού, Καντού, Σωτήρα Λεμεσού)	14	291
51.	Ερήμη (Ενιαίο Ολοήμερο) (Ε.Ο.Σ.)	10	173
52.	«Ιαματική» (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Επταγώνεια, Ακαπνού, Αρακαπάς, Διερώνα, Κελλάκι, Κλωνάρι, Μελίνη, Οδού, Πρασιό Κελλακίου, Προφήτης Ηλίας, Συκόπετρα) (Ε.Ο.Σ.)	3	50
53.	Καλό Χωριό (Καλό Χωριό Λεμεσού, Άγιος Κωνσταντίνος, Άγιος Παύλος, Ζωοπηγή, Λουβαράς)	3	49
54.	Κάτω Πολεμίδια Α΄ - Παναγίας Ευαγγελίστριας	12	232
55.	Κάτω Πολεμίδια Β΄ - Αγίου Γεωργίου	7	119
56.	Κάτω Πολεμίδια ΙΕ΄ (ΚΑ) - Αγίου Νεοφύτου	6	118
57.	Κάτω Πολεμίδια ΙΕ΄ (ΚΒ) - Αγίου Νεοφύτου	6	110
58.	Κάτω Πολεμίδια ΙΖ΄ - Μελίνας Μερκούρη	11	199
59.	Κάτω Πολεμίδια ΚΔ΄ - Αποστόλου Βαρνάβα	10	190
60.	Κάτω Πολεμίδια ΚΗ΄ - Αρχαγγέλου Μιχαήλ	14	297
61.	Κιβίδες Πάνω (Κιβίδες Πάνω, Κιβίδες Κάτω, Άγιος Θεράπων, Άγιος Νικόλαος Πάφου, Βουνί, Κέδαρες, Κισσούσα, Μανδριά, Μαλιά, Μούσερε, Όμοδος, Πλάτρες Κάτω, Πλάτρες Πάνω, Ποταμιού, Πραιτώρι, Φιλούσα Κελοκεδάρων)	6	78
62.	Κολόσσι Α΄ - Αποστόλου Λουκά	12	224
63.	Κολόσσι Β΄ - Αποστόλου Ανδρέα και Αγίας Φωτεινής	11	197
64.	Κυπερούντα (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Κυπερούντα, Αγρίδια, Δύμες, Χανδριά) (Ε.Ο.Σ.)	5	68
65.	Λινόπετρα	11	200

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
66.	Μουτταγιάκα (Μουτταγιάκα, Αρμενοχώρι)	7	131
67.	Παλόδεια	7	108
68.	Πάνω Πολεμίδα - Καρμιώτισσας (Πολεμίδα Πάνω, Άλασσα, Λόφου) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	13	269
69.	Παραμύθα - Σπιτάλι	5	59
70.	Παρεκκλησιά	8	145
71.	Πάχνα (Πάχνα, Άρσος Λεμεσού, Βάσα Κοιλανίου, Δωρά)	3	46
72.	Πελένδρι (Πελένδρι, Ποταμίσιςσα) (Ε.Ο.Σ.)	3	39
73.	Πεντάκωμο	3	33
74.	Πισσούρι	4	55
75.	Ποταμός Γερμασόγειας Α΄ (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	12	232
76.	Ποταμός Γερμασόγειας Β΄	19	431
77.	Πύργος	8	143
78.	Σούνι - Ζανακιά	2	26
79.	Τραχώνι Α΄	11	192
80.	Τραχώνι Β΄	6	102
81.	Τριμήκληνη (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Τριμήκληνη, Άγιος Γεώργιος Λεμεσού, Άγιος Μάμας, Αμιάντος, Δωρός, Καπηλειό, Κοιλάνι, Κουκά, Λάνεια, Λιμνάτης, Μανδριά, Μονάγρι, Μονιάτης, Πέρα Πεδί, Πλάτρες Κάτω, Πλάτρες Πάνω, Σαϊπτάς, Σιλίκου, Φοινί) (Ε.Ο.Σ.)	6	95
82.	Ύψωνας Α΄	18	394
83.	Ύψωνας Β΄	13	255
84.	Ύψωνας Γ΄	13	279
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ		685	13291
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ			
1.	Άγιοι Ανάργυροι - «Μιχάλης Κακογιάννης»	11	205
2.	Άγιος Γεώργιος	6	113
3.	Άγιος Ιωάννης	8	145
4.	Άγιος Λάζαρος Α΄ - Χριστόφορου Χριστοφίδη	8	152
5.	Άγιος Λάζαρος Β΄ (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	141
6.	Δροσιά (ΚΑ)	13	299
7.	Δροσιά (ΚΒ) - «Μιχαλάκης Παρίδης»	12	294
8.	Εθνάρχης Μακάριος Γ΄ (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	89
9.	Εθνάρχης Μακάριος Γ΄ (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	98
10.	Ζήνων	12	252
11.	Καθαρή - Δημήτρη Λιπέρτη	14	292
12.	Καλογεράς (ΚΑ)	5	85
13.	Καλογεράς (ΚΒ)	3	64
14.	Καμάρες	15	326
15.	Νοσοκομείο Λάρνακας	0	0
16.	Πρόδρομος (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	114
17.	Πρόδρομος (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	117
18.	Σωτήρος	12	217
19.	Αγγλισίδες (Αγγλισίδες, Μενόγεια)	6	91
20.	Αγία Άννα	3	30

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
21.	Άγιος Θεόδωρος	3	48
22.	Αθηνένου (ΚΑ)	9	166
23.	Αθηνένου (ΚΒ)	8	170
24.	Αλαμινός - Δημητράκη Γεωργίου	2	10
25.	Αλεθρικό (Αλεθρικό, Κιβισίλι, Κλαυδιά)	8	127
26.	Αναφωτίδα	4	46
27.	Αραδίππου Α΄	12	268
28.	Αραδίππου Β΄ (Μέρος Δήμου Αραδίππου, Αβδελλερό)	12	271
29.	Αραδίππου Γ΄	14	289
30.	Αραδίππου Δ΄ - Αγίου Φανουρίου	19	415
31.	Αραδίππου Ε΄ - Αγίων Αυξεντίου και Ευσταθίου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	15	324
32.	Βορόκληνη	18	394
33.	Δρομολαξιά Α΄	7	107
34.	Δρομολαξιά Β΄	6	106
35.	Ζύγι (Ζύγι, Βασιλικό, Μαρί) (Ε.Ο.Σ.)	3	45
36.	Καλαβασός	3	31
37.	Καλό Χωριό (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	7	114
38.	Κελλιά	3	31
39.	Κίτι	18	349
40.	Κόρνος (Κόρνος, Δελίκηπος)	7	121
41.	Κοφίνου - «Μιχαλοπούλειο» (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	90
42.	Λεύκαρα Πάνω (Λεύκαρα Πάνω, Λεύκαρα Κάτω, Βαβατσινιά, Βάβλα, Κάτω Δρυς, Λάγεια, Σκαρίνου)	4	57
43.	Λιβιάδια (ΚΑ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	12	262
44.	Λιβιάδια (ΚΒ) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	11	247
45.	Μαζωτός	3	34
46.	Μαρώνι - Ψεματισμένος	5	61
47.	Μενεού	11	193
48.	Μοσφιλωτή	6	94
49.	Ξυλοτύμβου Α΄	8	148
50.	Ξυλοτύμβου Β΄	6	110
51.	Ξυλοφάγου Α΄	13	278
52.	Ξυλοφάγου Β΄	10	177
53.	Ορμήδεια Α΄ (Μέρος Ορμήδειας, Δεκέλεια)	7	135
54.	Ορμήδεια Β΄	7	115
55.	Περιβόλια	8	145
56.	Πύλα	7	138
57.	Πυργά	6	77
58.	Τερσεφάνου	6	92
59.	Τόχνη	2	24
60.	Τρούλλοι	6	86
61.	Χοιροκοιτία (Χοιροκοιτία, Άγιοι Βαβατσινιάς, Ορά) (Ε.Ο.Σ.)	5	66
62.	Ψευδάς	6	107
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ		492	9292
ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ			

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
1.	Αγία Νάπα - Αντώνη Τσόκκου	16	330
2.	Άγιος Γεώργιος - Βρυσούλες - Αχερίτου (Αχερίτου, Βρυσούλες, Στροβίλια)	6	102
3.	Αυγόρου Α΄	12	186
4.	Αυγόρου Β΄	10	169
5.	Δάσος Άχνας - «Φώτης Πίπτας»	10	164
6.	Δερύνεια Α΄	6	112
7.	Δερύνεια Β΄	6	92
8.	Δερύνεια Γ΄	10	159
9.	Λιοπέτρι Α΄	10	173
10.	Λιοπέτρι Β΄	11	172
11.	Παραλίμνι Α΄	15	288
12.	Παραλίμνι Β΄	12	263
13.	Παραλίμνι Γ΄	12	238
14.	Παραλίμνι Δ΄ (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	13	271
15.	Σωτήρα Α΄	10	163
16.	Σωτήρα Β΄	9	149
17.	Σωτήρα Γ΄ (Ενιαίο Ολοήμερο) (Ε.Ο.Σ.)	6	93
18.	Φρέναρος	14	288
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		188	3412
ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ			
1.	Πάφος Α΄ - Νεοφύτειο	6	132
2.	Πάφος Β΄ - Δημήτρειο	8	157
3.	Πάφος Γ΄ (ΚΑ) - Αποστόλου Παύλου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	4	81
4.	Πάφος Γ΄ (ΚΒ) - Αποστόλου Παύλου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	121
5.	Πάφος Δ΄ - Κάτω Περβολιών (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	14	295
6.	Πάφος Ε΄ - Αγίου Δημητρίου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	6	109
7.	Πάφος ΣΤ΄ - Κάτω Πάφου (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	12	231
8.	Πάφος Ζ΄ - Αγίου Κενδέα (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	8	137
9.	Πάφος Η΄ - Ιορδάνειο	12	281
10.	Πάφος Θ΄ - Κουπάτειο	17	376
11.	Πάφος Ι΄ - «Ευαγόρας Παλληκαρίδης»	17	368
12.	Πάφος ΙΑ΄ - Αγίου Σπυρίδωνα	11	246
13.	Πάφος ΙΒ΄ - «Πεύκιος Γεωργιάδης» (Μέρος Δήμου Πάφου, Άγιος Γεώργιος Πάφου, Κιδάσι, Μαμώνια, Φασούλα Πάφου)	12	272
14.	Πάφος ΙΓ΄	12	231
15.	Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς (Αγία Μαρίνα Χρυσοχούς, Γιαλιά, Νέα Δήμματα)	5	60
16.	Αναρίτα	2	21
17.	Αργάκα (Αργάκα Κάτω, Αργάκα Πάνω)	6	95
18.	Γεροσκήπου Α΄ (Μέρος Δήμου Γεροσκήπου, Αγία Βαρβάρα Πάφου, Αγία Μαρινούδα, Αχέλεια, Κολώνη)	12	268
19.	Γεροσκήπου Β΄ (Μέρος Δήμου Γεροσκήπου, Αγία Βαρβάρα Πάφου, Αγία Μαρινούδα, Αχέλεια, Κολώνη)	14	298
20.	Γιόλου (Περιφερειακό Ενιαίο Ολοήμερο) (Γιόλου, Μηλιού) (Ε.Ο.Σ.) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	5	58

A/A	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
21.	Δρούσεια (Δρούσεια, Κρίτου Τέρα, Τέρα)	3	39
22.	Έμπα	12	237
23.	Ίνια (Ίνια, Αρόδες Κάτω, Αρόδες Πάνω)	2	14
24.	Κισσόνεργα - Χρίστου Κκέλη (Κισσόνεργα, Ακουρσός)	7	131
25.	Κονιά (Κονιά, Άρμου, Επισκοπή Πάφου, Μαραθούντα)	11	195
26.	Κούκλια (Κούκλια, Αρχιμανδρίτα, Νικόκλεια, Χα Ποτάμι)	3	31
27.	Μανδριά	4	63
28.	Μεσόγη (Μεσόγη, Μέσα Χωριό)	9	158
29.	Παναγιά (Παναγιά, Άγιος Φώτιος, Αμπελίτης, Ασπρογιά, Βρέτσια, Γαλαταριά, Κοιλίνα, Πενταλιά, Στατός)	2	9
30.	Πέγεια	12	204
31.	Πολέμι (Πολέμι, Άγιος Δημητριανός, Δρύμου, Δρυινιά, Κάθικας, Κανναβιού, Κρίτου Μαρότπου, Λάσα, Μηλιά Πάφου, Σίμου, Φύτη, Ψάθι)	6	125
32.	Πόλη Χρυσοχούς (Πόλη Χρυσοχούς, Ακουρδάλεια Κάτω, Ακουρδάλεια Πάνω, Ανδρολικού, Γουδί, Κυνούσα, Λασι, Λυσός, Μακούντα, Μελάδεια, Νέο Χωριό Πάφου, Πελαθούσα, Περιστερώνα Πάφου, Προδρόμι, Σαραμά, Σκούλλη, Στενή, Φυλούσα Χρυσοχούς, Χόλη, Χρυσοχού) (ΔΡΑ.Σ.Ε.)	17	333
33.	Πομός (Πομός, Παχύαμμος)	2	14
34.	Πύργος Κάτω (Πύργος Κάτω Τηλλυρίας, Πύργος Πάνω Τηλλυρίας, Μανσούρα, Μοσφίλι, Πιγένια)	3	39
35.	Στρομπί (Στρομπί, Θελέτρα)	2	20
36.	Τάλα	6	67
37.	Τίμη (Περιφερειακό) (Τίμη, Αγία Μαρίνα Κελοκεδάρων, Αμαργέτη, Αξύλου, Ελεδιό, Νατά)	6	92
38.	Τρεμιθούσα	2	21
39.	Τσάδα-Κοίλη «Ευαγόρα Παλληκαρίδη» (Περιφερειακό) (Τσάδα, Καλλέπεια, Κοίλη, Κούρτακα, Λεμώννα, Λετύμβου, Χούλου)	3	41
40.	Χλώρακας - Αγίου Νικολάου	10	217
41.	Χλώρακας - Λέμπα - Αγίου Στεφάνου (Χλώρακας, Λέμπα)	13	268
42.	Χολέτρια (Χολέτρια, Άγιος Ιωάννης Πάφου, Αρμίνου, Κελοκέδαρα, Μέσανα, Πρασσιό Κελοκεδάρων, Σαλαμιού, Σταυροκόκνου, Τραχυπέδουλα)	2	22
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ		326	6177
ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ			
1.	Ριζοκάρπασο (Ριζοκάρπασο, Αγία Τριάδα)	2	13

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

A/A	ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
1	Λευκωσία	125	1002	18897
2	Λεμεσός	84	685	13291
3	Λάρνακα	62	492	9292
4	Αμμόχωστος	18	188	3412
5	Πάφος	42	326	6177
6	Κατεχόμενα	1	2	13
(i) ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		332 *	2695	51082

ΔΡΑ.Σ.Ε. = Δράσεις Κοινωνικής και Σχολικής Ένταξης

Ε.Ο.Σ. = Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο

* Στον αριθμό περιλαμβάνεται το Μακάρειο Νοσοκομείο στη Λευκωσία και τα Νοσοκομεία Λεμεσού και Λάρνακας.

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ΄: ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018

A/A	ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ		
1	«Ευαγγελισμός»	77
2	Ειδικό Σχολείο Λευκωσίας	49
3	Σχολή Κωφών	9
4	Σχολή Τυφλών	7
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ		
1	«Απόστολος Λουκάς»	70
2	«Παιδικό Αναρρωτήριο Ερυθρού Σταυρού»	18
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ		
1	«Άγιος Σπυρίδωνας»	83
ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		
1	«Απόστολος Βαρνάβας»	47
ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ		
1	«Θεοσκέπαστη»	46
ΣΥΝΟΛΟ		406

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

A/A	ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΙΔΙΩΝ
1	Λευκωσία	4	142
2	Λεμεσός	2	88
3	Λάρνακα	1	83
4	Αμμόχωστος	1	47
5	Πάφος	1	46
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		9	406

2.

ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η Μέση Γενική Εκπαίδευση, Δημόσια και Ιδιωτική, καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Με βάση τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και εθνικές ανάγκες της Κύπρου, η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης και στοχεύει στη διάδοση της γνώσης με έμφαση στη γενική παιδεία και τη βαθμιαία εξειδίκευση, ώστε να προετοιμάσει τους μαθητές στον ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Στοχεύει, επίσης, στην προαγωγή και ανάπτυξη μιας υγιούς, πνευματικής και ηθικής προσωπικότητας, στη δημιουργία ικανών, δημοκρατικών και νομοταγών πολιτών, στην εμπέδωση της εθνικής ταυτότητας, των πολιτιστικών αξιών, των παγκόσμιων ιδανικών για ελευθερία, δικαιοσύνη, ειρήνη και στην καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού των ανθρώπων, με σκοπό την προώθηση της αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας ανθρώπων και λαών, στο πλαίσιο των νέων πολυπολιτισμικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο του 21ου αιώνα, αλλά και παγκόσμια.

Η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση παρέχεται σε μαθητές ηλικίας 12 μέχρι 18 ετών, μέσα από δύο τριετείς κύκλους σπουδών - το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Στους δύο κύκλους περιλαμβάνονται προγράμματα σπουδών που προσφέρονται σε διακριτά μαθήματα (Ελληνικά, Μαθηματικά κ.λπ.), προγράμματα που προσφέρονται διαθεματικά (Αγωγή Υγείας, Περιβαλλοντική Αγωγή κ.ά.), καθώς και ποικίλες εξωδιδασκτικές δραστηριότητες (όμιλοι, εκδρομές, επισκέψεις κ.λπ.), έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σφαιρική και ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν για όλες τις τάξεις και υποχρεωτική, μέχρις ότου ο μαθητής συμπληρώσει τον γυμνασιακό κύκλο ή το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του, οποιοδήποτε από τα δύο επισυμβεί πρώτο.

Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης έχει ένα ευρύ πεδίο ευθυνών. Οι κυριότεροι τομείς αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης είναι: η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εργασίας των δημόσιων σχολείων, η παρακολούθηση της εργασίας των ιδιωτικών σχολείων και των φροντιστηρίων, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η παρακολούθηση της εφαρμογής των Κανονισμών Λειτουργίας των Σχολείων, η επιθεώρηση του διδακτικού προσωπικού, ο εκπαιδευτικός προγραμματισμός και η στελέχωση των σχολείων, η παροχή επιμόρφωσης σε μαθητές και ενήλικες, η παροχή πληροφοριών για την εκπαίδευση κ.λπ.

2.1.1 ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Το Γυμνάσιο αποτελεί έναν αυτοτελή κύκλο σπουδών γενικής εκπαίδευσης, με στόχο την ανθρωπιστική καλλιέργεια των μαθητών. Συμπληρώνει τη γενική παιδεία που παρέχει το Δημοτικό Σχολείο και προετοιμάζει τους μαθητές για το Λύκειο ή την Τεχνική/Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους μαθητές.

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού, λειτουργεί το Πρόγραμμα «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» (ΔΡΑ.Σ.Ε.), το οποίο έχει ως στόχο τη μείωση

της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ενώ αντίστοιχα επιδιώκει τη δημιουργία θετικών στάσεων έναντι του σχολείου και τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαβητισμού και την πρόληψη του συνεπαγόμενου σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού, λειτουργεί από το 1989-90 στα γυμνάσια της Κύπρου το Πρόγραμμα Αλφαβητισμού. Το περιεχόμενο του Προγράμματος εστιάζεται στις τρεις βασικές δεξιότητες - ανάγνωση, γραφή, αριθμητική - σε επίπεδο των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα βιώματα του μαθητή του Γυμνασίου. Λαμβάνονται, επίσης, μέτρα για την αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Στους μαθητές, οι οποίοι έχουν σοβαρή μαθησιακή ή ειδική μαθησιακή, λειτουργική ή προσαρμοστική δυσκολία, παρέχεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γενικά η αναγκαία βοήθεια για τη σχολική ανάπτυξή τους σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στον ψυχολογικό, τον κοινωνικό και τον εκπαιδευτικό τομέα. Τα μαθήματα του αλφαβητισμού προσφέρονται στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (Κ.Ι.Ε.) για όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

2.1.2 ΝΕΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Από τη σχολική χρονιά 2015-2016, έχει εισαχθεί στη Μέση Γενική Εκπαίδευση το Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα (Ν.Ω.Π.), το οποίο αποτελεί μια νέα δομή στην κατανομή των διδακτικών περιόδων των μαθημάτων που διδάσκονται στα Γυμνάσια και Λύκεια. Η Εφαρμογή του Ν.Ω.Π. στοχεύει στο να ενδυναμώσει το κύρος του Απολυτηρίου του Δημόσιου Σχολείου και να εξασφαλίσει ένα πιο αξιόπιστο σύστημα πρόσβασης στη Δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση Κύπρου και Ελλάδας.

Για το Γυμνάσιο, το Ν.Ω.Π. περιλαμβάνει αύξηση των περιόδων διδασκαλίας από 37 σε 38, μικρές διαφοροποιήσεις στην κατανομή των διδακτικών περιόδων ανά μάθημα και επιλογή μαθημάτων Προσανατολισμού (για την Α΄ Λυκείου) ή Κατεύθυνση, Κλάδο και Ειδικότητα (για την Α΄ τάξη Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης) στη Γ΄ Γυμνασίου.

Η Α΄ Λυκείου περιλαμβάνει, κυρίως, μαθήματα Κοινού Κορμού (31 περιόδους την εβδομάδα), τα οποία έχουν σκοπό να παρέχουν γενική και ολόπλευρη μόρφωση στους μαθητές. Παράλληλα, το ΝΩΠ εισάγει από την Α΄ τάξη την εμβάθυνση σε δύο μαθήματα (από δύο περιόδους την εβδομάδα επιπλέον από αυτά του Κοινού Κορμού), τα οποία ανήκουν σε μια από τις τέσσερις Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού. Οι επιλογές αυτές οδηγούν τους μαθητές σε μία από τις έξι αντίστοιχες Κατευθύνσεις Σπουδών στη Β΄ και Γ΄ τάξη του Λυκείου.

2.1.3 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (Κ.Ι.Ε.)

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που άρχισαν να λειτουργούν το 1960 ως Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών, παρέχουν σειρά μαθημάτων σε μαθητές όλων των βαθμίδων, καθώς και σε ενήλικες, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε αγροτικές περιοχές, δίνοντας, έτσι, τη δυνατότητα για ίσες ευκαιρίες μάθησης και συμβάλλοντας στη Διά Βίου Μάθηση, θεμελιώδες ζητούμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης λειτουργούν σε όλη την Κύπρο, κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, και πέρα από το εκπαιδευτικό, επιτελούν και κοινωνικό έργο, με τα χαμηλά δίδακτρα, τις απαλλαγές διδάκτρων σε άπορους και άριστους μαθητές. Παράλληλα, δίνουν την ευκαιρία απασχόλησης σε εκατοντάδες νέους αδιόριστους εκπαιδευτές.

Παγκύπρια λειτουργούν 41 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης και 7 παραρτήματα και σε αυτά φοιτούν περίπου 12.500 μαθητές. Στεγάζονται σε δημόσια σχολεία Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, αξιοποιώντας την υποδομή και τις δυνατότητες των σχολικών μονάδων που τα φιλοξενούν. Στο Παράρτημα ΣΤ΄, δίνονται οι αριθμοί μαθητών που έχουν εγγραφεί στα Κ.Ι.Ε. για τη σχολική χρονιά 2017 – 2018.

2.1.4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.) υπάγεται διοικητικά στη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Η Υ.Σ.Ε.Α. παρέχει στήριξη και πληροφορίες στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις κλίσεις, τις ικανότητες, και τα ενδιαφέροντά τους, να προσαρμοστούν καλύτερα στο σχολικό περιβάλλον και να κάνουν όσο το δυνατόν πιο ορθές προσωπικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

1.1.5 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βασικό στόχο της Κυπριακής Εκπαίδευσης αποτελεί από χρόνια η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση, η οποία προωθείται διαθεματικά μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα διάφορων μαθημάτων, καθώς και μέσα από ποικίλες άλλες σχολικές δραστηριότητες, που αποσκοπούν τόσο στην παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης, όσο και στην καλλιέργεια «ευρωπαϊκής συνείδησης» και θετικών στάσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή κοινότητα. Τα Γυμνάσια και τα Λύκεια της Κύπρου, ανταποκρινόμενα στον στόχο της Ευρωπαϊκής Διάστασης, έχουν αναπτύξει μια πλούσια δραστηριότητα, όπως εορτασμό της Ημέρας της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ημέρας Γλωσσών, συμμετοχή στο Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Διάκρισης για τη Διδασκαλία και Εκμάθηση Γλωσσών (European Language Label), λειτουργία Ευρωπαϊκών Ομίλων στα σχολεία, ανάληψη μελετών-εργασιών (project), διασύνδεση των Λυκείων της Κύπρου με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών μέσω του συστήματος του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή του διαδικτύου, ενεργό εμπλοκή και σχολικές συμπράξεις με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών, στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus + κ.ά.

2.1.6 ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ο τομέας της Ιδιωτικής Μέσης Εκπαίδευσης επιλαμβάνεται θεμάτων που σχετίζονται με την ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης καθώς και των Ιδιωτικών Φροντιστηρίων.

Αναλυτικότερα, στη Μέση Ιδιωτική Εκπαίδευση, λειτουργούν 39 Ιδιωτικά Σχολεία τα οποία παρέχουν στους μαθητές εκπαίδευση που αποσκοπεί στην πνευματική καλλιέργεια και αγωγή τους, στην προετοιμασία για σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού ή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου.

Τα Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης είναι εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και λειτουργούν σύμφωνα με τον Περί Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων Νόμο του 1971 – 2012. Ανάλογα με το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα που εφαρμόζουν κατατάσσονται σε τρεις τύπους σχολείων ως εξής:

- **Ιδίου τύπου:** Όσα Ιδιωτικά Σχολεία ακολουθούν χωρίς καμία παρέκκλιση τα ισχύοντα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα των υφιστάμενων τύπων δημοσίων σχολείων.
- **Παρομοίου τύπου:** Όσα Ιδιωτικά Σχολεία περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους τα κύρια μαθήματα του υφιστάμενου τύπου δημοσίων σχολείων τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα σε ό,τι αφορά τον χρόνο και την ύλη που προνοούνται για τα δημόσια σχολεία.
- **Διαφορετικού τύπου:** Σε αυτή την κατηγορία κατατάσσονται τα σχολεία που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες.

Τα Ιδιωτικά Φροντιστήρια που είναι εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ανέρχονται σε 558 και λειτουργούν σύμφωνα με τον Περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας των Ιδιωτικών Φροντιστηρίων και για άλλα συναφή θέματα Νόμο του 2018. Στο Παράρτημα Ζ' δίνονται αναλυτικά οι Αριθμοί μαθητών

και Εκπαιδευτών των Ιδιωτικών Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης για τη σχολική χρονιά 2017 - 2018.

B. ΓΡΑΦΕΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Γραφείο Ιδιωτικής Μέσης Εκπαίδευσης χειρίζεται όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων.

Συγκεκριμένα, οι εργασίες του γραφείου αφορούν σε τομείς που σχετίζονται με:

α) την εύρυθμη και σύννομη λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολείων και των Ιδιωτικών Φροντιστηρίων σε θέματα όπως:

- την εξασφάλιση της καταλληλότητας και της ασφάλειας των κτηριακών εγκαταστάσεων,
- την τήρηση των κατάλληλων αρχείων,
- την καταλληλότητα του διδακτικού προσωπικού για την έκδοση βεβαιώσεων αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων καθηγητών που εργάζονται στην Ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση,
- τον έλεγχο στον καθορισμό των διδάκτρων φοίτησης στα Ιδιωτικά Σχολεία,
- τις νέες αιτήσεις ίδρυσης και λειτουργίας Ιδιωτικών Σχολείων και Ιδιωτικών Φροντιστηρίων,
- την προώθηση θεμάτων Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων στη Συμβουλευτική Επιτροπή Ιδιωτικής Εκπαίδευσης για εισηγήσεις,
- την καταλληλότητα της ποιότητας του περιεχομένου της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσω της αξιολόγησης των προσφερόμενων αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων, της ακολουθούμενης μεθοδολογίας και των τρόπων αξιολόγησης των μαθητών.

β) την αναθεώρηση της Νομοθεσίας που διέπει την ίδρυση και τη λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολείων και Ιδιωτικών Φροντιστηρίων και κατάρτιση δύο ξεχωριστών Νομοθεσιών. Ήδη ψηφίστηκε σε νόμο, ο Περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας των Ιδιωτικών Φροντιστηρίων και για άλλα συναφή θέματα Νόμος του 2018 και έχει τροχοδρομηθεί η ψήφιση του Περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας των Ιδιωτικών Σχολείων και για άλλα συναφή θέματα Νόμου.

2.2 ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Για τη στέγαση του μαθητικού πληθυσμού των Γυμνασίων και Λυκείων λειτούργησαν, κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017, οι ακόλουθες σχολικές μονάδες:

Γυμνάσια (με γυμνασιακό κύκλο μόνο)	64
Λύκεια (με λυκειακό κύκλο μόνο)	38
Σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο μαζί*	7
Εσπερινά Γυμνάσια	5
Σύνολο:	114

* Τα σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο είναι:

Γυμνάσιο Αγρού, Γυμνάσιο Ομόδους, Γυμνάσιο Πολεμίου, Γυμνάσιο Λευκάρων, Γυμνάσιο Κάτω Πύργου, Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου και Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμύθου.

Τα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2016-2017, αναγράφονται αναλυτικά στο τέλος του Κεφαλαίου 2.

2.3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάζονταν στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, κατά τη σχολική χρονιά 2017-18, ήταν 5.979 σε σύγκριση με 5.840 το 2016-2017. Κατά ειδικότητα, το διδακτικό προσωπικό ήταν:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2017-2018

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΔΙΕΥ Θ.	Β.Δ.Α	Β.Δ	ΜΟΝΙΜΟ Ι	ΜΕ ΣΥΜΒΑΣ Η	ΣΥΝΟΛ Ο ΚΑΘΗΓ.	ΣΥΝΟΛ Ο ΕΚΠΑΙΔ.	ΠΛΕ/ ΕΠΙΘ
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	6	7	32	187	13	200	245	3
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	46	67	268	1243	70	1313	1694	12
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	8	27	105	533	46	579	719	5
ΦΥΣΙΚΟΙ	12	12	54	268	16	284	362	3
ΦΥΣΙΟΓΝ/ΒΙΟΛ	4	8	28	157	9	166	206	1
ΧΗΜΙΚΟΙ	4	9	20	140	8	148	181	1
ΓΕΩΓΡΑΦΟΙ		1	3	22	5	27	31	
ΑΓΓΛΙΚΩΝ	5	13	52	286	44	330	400	3
ΓΑΛΛΙΚΩΝ	4	9	29	125	3	128	170	3
ΙΤΑΛΙΚΩΝ				22		22	22	
ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ				10	5	15	15	
ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ				4	1	5	5	
ΡΩΣΙΚΩΝ				10	14	24	24	
ΤΟΥΡΚΙΚΑ				7		7	7	
ΕΜΠΟΡΙΟΛΟΓΟΙ		7	22	132	22	154	183	1
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓ.	5	11	52	305	9	314	382	2
ΜΟΥΣΙΚΗΣ	3	4	25	140	12	152	184	1
ΤΕΧΝΗΣ	6	7	25	121	13	134	172	1
ΦΩΤ. ΤΕΧΝΗΣ				5		5	5	
ΟΙΚ. ΟΙΚΟΝΟΜ.		5	19	134	7	141	165	1
ΗΛ.ΥΠΟΛΟΓ.	7	12	48	335	13	348	415	3
ΣΧΕΔ. ΤΕΧΝΟΛ.	4	4	24	168	12	180	212	2
ΕΠΑΓΓ. ΠΡΟΣ.	1	4	18	115	19	134	157	1
ΘΕΑΤΡΟ				14	9	23	23	
ΣΥΝΟΛΟ	115	207	824	4483	350	4833	5979	43

2.4 ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.4.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2017-18, ο αριθμός των μαθητών που φοιτούσαν στα Γυμνάσια ανερχόταν στους 21.935, στα Λύκεια στους 17.631 και στα Εσπερινά Γυμνάσια στους 474. Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2016-2017, παρατηρήθηκε στον γυμνασιακό κύκλο αύξηση των μαθητών κατά 104 ή ποσοστό 0,48% και στον λυκειακό κύκλο μείωση των μαθητών κατά 582 ή ποσοστό 3,20%.

2.4.2 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Αναλυτικά, η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών, κατά τα τελευταία έξι χρόνια, ήταν η ακόλουθη:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος	Λυκειακός Κύκλος	Σύνολο Γυμνάσια/Λύκεια	Εσπερινά Γυμνάσια
2012-13	23.833	21.171	45.004	651
2013-14	23.444	19.896	43.340	573
2014-15	22.742	19.217	41.959	413
2015-16	21.913	18.617	40.530	459
2016-17	21.831	18.213	40.044	474
2017-18	21.935	17.631	39.566	443

Οι μαθητές των Γυμνασίων, τη σχολική χρονιά 2017-18, ήταν κατανεμημένοι σε 983 τμήματα με μέσο όρο 22,32 μαθητές σε κάθε τμήμα, ενώ των Λυκείων ήταν κατανεμημένοι σε 995 τμήματα με μέσο όρο 17,72 μαθητές κατά τμήμα. Στα Λύκεια ο αριθμός των τμημάτων υπολογίστηκε με βάση τα μαθήματα Κοινού Κορμού. Παγκύπρια, ο αριθμός των τμημάτων και οι μέσοι όροι μαθητών κατά τμήμα είναι οι ακόλουθοι τα τελευταία πέντε χρόνια:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος		Λυκειακός Κύκλος	
	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών
2013-14	1058	22,16	939	21,19
2014-15	1034	21,99	911	21,09
2015-16	990	22,13	899	20,71
2016-17	985	22,16	962	18,93
2017-18	983	22,32	995	17,72

2.5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι δαπάνες για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και αποβλέπουν στην προώθηση δραστηριοτήτων, μέτρων και έργων που ενισχύουν την προσπάθεια για ποιοτική αναβάθμιση της Μέσης Εκπαίδευσης.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες της Μέσης Γενική Εκπαίδευσης για το έτος 2018 ανήλθαν σε €438.669 σε σύγκριση με €524.535 το 2017 και είχαν σκοπό:

- Την ενίσχυση των τεχνολογικών μαθημάτων
- Τον εξοπλισμό εργαστηρίων
- Εκπαίδευση προσωπικού

Οι τακτικές δαπάνες, για το έτος 2018 για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση ανήλθαν σε €73.995.075 σε σύγκριση με €74.279.711 το 2017, εκτός από τους μισθούς των εκπαιδευτικών, και είχαν σκοπό την κάλυψη εξόδων, όπως τα πιο κάτω:

- Λειτουργικές Δαπάνες
- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης
- Συντηρήσεις – Επιδιορθώσεις
- Συμβουλευτικές Υπηρεσίες
- Εκδόσεις – Δημοσιότητα
- Κοινωνικές Παροχές
- Σχολικός Αθλητισμός

2.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.6.1 Ίδρυση Νέων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποδίδει μεγάλη σημασία στην ποιοτική αναβάθμιση της υποδομής των κτηρίων των Γυμνασίων/Λυκείων και τη μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα.

Το πρόγραμμα ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων έχει ολοκληρωθεί και τώρα προωθείται η αντικατάσταση υφιστάμενων σχολικών μονάδων, των οποίων η υποδομή κρίθηκε ακατάλληλη και ασύμφορη για αντισεισμική αναβάθμιση.

2.6.2 Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Γυμνασίων – Λυκείων

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2018 συμπεριλήφθηκαν επεκτάσεις και βελτιώσεις σχολικών κτηρίων για την αντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων. Το ύψος της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ανέρχεται σε **€3.600.000**.

2.7 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.7.1 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, ολοκλήρωσε το 3^ο έτος εφαρμογής των Νέων Ωρολόγιων Προγραμμάτων τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο. Αποτελεί πεποίθηση πως η εφαρμογή της πρότασής του για τα νέα Ωρολόγια Προγράμματα της Μέσης Εκπαίδευσης θα βελτιώσει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών και θα επιφέρει γενικότερα την επιδιωκόμενη αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στην αποστολή της στον 21ο αιώνα.

Το Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα, γνωστό ως ΝΩΠ, εισάγει μια νέα δομή στην κατανομή των διδακτικών περιόδων των μαθημάτων που διδάσκονται στα Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια.

Η εφαρμογή του ΝΩΠ στοχεύει στο να διορθώσει αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος, να ενδυναμώσει το κύρος του Απολυτηρίου του δημόσιου σχολείου και να εξασφαλίσει ένα πιο αξιόπιστο σύστημα πρόσβασης στη Δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου και της Ελλάδας.

Βασικές αλλαγές στο ΝΩΠ του Γυμνασίου είναι η αύξηση των περιόδων διδασκαλίας από 37 σε 38, με μικρές διαφοροποιήσεις στην κατανομή των διδακτικών περιόδων ανά μάθημα. Στο Λύκειο το ΝΩΠ προσφέρει ένα νέο σύστημα επιλογής μαθημάτων με σαφείς κατευθύνσεις. Συγκεκριμένα, στην Α΄ Λυκείου οι μαθητές επιλέγουν μία από τις τέσσερις Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού (ΟΜΠ), οι οποίες τους κατευθύνουν στην επιλογή, επιλέγουν μία από τις έξι Κατευθύνσεις Σπουδών στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου. Επιπρόσθετα, ενισχύεται ο θεσμός των σχολείων ειδικού ενδιαφέροντος – Μουσικού και Αθλητικού Γυμνασίου και Λυκείου σε όλες τις πόλεις.

Όσον αφορά στην Α΄ Λυκείου:

- Οι 31 από τις 35 περιόδους διδασκαλίας αφορούν σε μαθήματα Κοινού Κορμού, όπως, δηλαδή, είναι και στο Γυμνάσιο.
- Για τις υπόλοιπες 4 περιόδους, οι μαθητές/τριες επιλέγουν δύο (2) μαθήματα από δύο (2) διδακτικές περιόδους το καθένα. Τα μαθήματα αυτά εντάσσονται σε τέσσερις (4) Ομάδες Μαθημάτων Προσανατολισμού. Η επιλογή ΟΜΠ τους δίνει τη δυνατότητα να εμβαθύνουν σε δύο μαθήματα που τους ενδιαφέρουν, για επιπλέον δύο (2) διδακτικές περιόδους το καθένα, όπως φαίνονται πιο κάτω:
  - 1^η ΟΜΠ: Αρχαία Ελληνικά / Αρχαιογνωσία - Ιστορία
  - 2^η ΟΜΠ: Μαθηματικά - Φυσική
  - 3^η ΟΜΠ: Μαθηματικά - Οικονομικά
  - 4^η ΟΜΠ: Οικονομικά - Αγγλικά

Στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου οι μαθητές ακολουθούν την **Κατεύθυνση Σπουδών**, στην οποία τους οδηγεί η ΟΜΠ που έχουν παρακολουθήσει στην Α΄ Λυκείου, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:

Ομάδα Μαθημάτων Προσανατολισμού	Κατευθύνσεις Β΄ και Γ΄ Λυκείου
1 ^η ΟΜΠ Αρχαία Ελληνικά / Αρχαιογνωσία Ιστορία	• Κατεύθυνση Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών • Κατεύθυνση Ξένων Γλωσσών και Ευρωπαϊκών Σπουδών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών

2^η ΟΜΠ Μαθηματικά Φυσική		• Κατεύθυνση Θετικών Επιστημών-Βιοεπιστημών-Πληροφορικής-Τεχνολογίας • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών
3^η ΟΜΠ Μαθηματικά Οικονομικά		• Κατεύθυνση Οικονομικών Επιστημών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών
4^η ΟΜΠ Οικονομικά Αγγλικά		• Κατεύθυνση Εμπορίου & Υπηρεσιών • Κατεύθυνση Καλών Τεχνών

Τα εξεταζόμενα μαθήματα για απόλυση για όλες τις Κατευθύνσεις της Γ΄ τάξης είναι τα εξής πέντε (5):

- Νέα Ελληνικά
- Τα τέσσερα (4) μαθήματα της Κατεύθυνσης (τα 3 ή 2 υποχρεωτικά και το 1 ή 2 επιλεγόμενα, ανάλογα με την Κατεύθυνση)

Το Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα εφαρμόζεται από τη σχολική χρονιά 2017-2018 σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.

2.7.2 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΛΥΚΕΙΑ

Η Οικιακή Οικονομία είναι ο τομέας της αγωγής, ο οποίος συγκεντρώνει τις επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και επιτεύξεις που αφορούν στο άτομο, στην οικογένεια και στην κοινωνία γενικότερα.

Με δεδομένο ότι ο σύγχρονος άνθρωπος δεν ζει σε απομόνωση, αλλά σε ένα κοινωνικό περιβάλλον, κεντρικός στόχος του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας είναι η ενεργός εμπλοκή των μαθητών σε συλλογικές δράσεις για **αλλαγή** σε όλους τους τομείς της ζωής προς το καλύτερο.

Με βάση τη φιλοσοφία των Αναλυτικών Προγραμμάτων του μαθήματος, το σχολείο ανοίγεται στην κοινωνία. Επιδιώκεται, λοιπόν, η αναζήτηση βοήθειας και η συνεργασία με κατάλληλα πρόσωπα, φορείς, οργανισμούς που μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση των στόχων του σχολείου.

Πρωτοποριακό σημείο θεωρείται η ανάθεση της ευθύνης στον εκπαιδευτικό για επιλογή, ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων σε συνεργασία με τους/τις μαθητές/τριές του και ανάλογα με τις ανάγκες που διαπιστώνει ότι έχουν οι μαθητές/τριες, το σχολείο και η τοπική κοινότητα. Έτσι, καθορίζεται ως πολύ σημαντικό βήμα προς την επιτυχία εφαρμογής των Αναλυτικών Προγραμμάτων, η δυνατότητα του εκπαιδευτικού να σχεδιάζει και να αναπτύσσει τις δραστηριότητες, στο πλαίσιο που ορίζεται στους αντίστοιχους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας, αξιοποιώντας τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Η τελική επιλογή οποιασδήποτε δράσης ή θέματος θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα αμοιβαίας επικοινωνίας και συνεργασίας των μαθητών με τον εκπαιδευτικό.

Επιπρόσθετα, στην Οικιακή Οικονομία δεν συστήνεται η χρήση ενός συγκεκριμένου μόνο εγχειριδίου, αλλά εκπαιδευτικοί και μαθητές έχουν στη διάθεσή τους πολλές πηγές, για να τις αξιοποιήσουν κατά τη διαχείριση των διάφορων θεματικών ενοτήτων.

Παραδείγματα Δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας:

- Πρόγραμμα "Αξιοποίησης Ανακυκλώσιμων Υλικών" για την κατασκευή ενδυμάτων και αξεσουάρ, μετατρέποντας, έτσι, τα σχολεία σε εργαστήρια ανάπτυξης κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας, συνεργασίας και εθελοντισμού.
- Προώθηση του στόχου «Γνωριμία και αξιοποίηση τοπικών γεωργικών προϊόντων σε παρασκευάσματα, με στόχο την ένταξή τους στην καθημερινή διατροφή».

- Καθιέρωση ερευνητικής μελέτης για την Κυπριακή Λαϊκή Τέχνη και Παράδοση και οργάνωση σχετικών εκδηλώσεων/ημερίδων στα σχολεία ή και στις κοινότητες.
- Προώθηση του Διεθνούς Μηνύματος για σωστή διατροφή και καλές πρακτικές υγείας: 5 φρούτα και λαχανικά, 2 ώρες την ημέρα μπροστά σε οθόνη, 1 τουλάχιστον ώρα την ημέρα φυσική δραστηριότητα, 0 κατανάλωση ροφημάτων πλούσιων σε ζάχαρη.
- Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δράσεις, π.χ. Διαγωνισμός αφίσας με τίτλο «Κλείνοντας τον κύκλο των πλαστικών σακούλων», δράση συνεργασίας Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.
- Συμμετοχή σε μαθητικούς διαγωνισμούς που αφορούν στην Αγωγή του καταναλωτή π.χ. διαγωνισμός «Καταναλωτές εν δράσει», «Καταναλωτές Online» που προκηρύσσονται από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
- Δημιουργικά εργαστήρια για θέματα που αφορούν στη διαχείριση συναισθημάτων, όπως ο θυμός και το άγχος.
- Διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων σε θέματα που αφορούν στη διατροφή, συναισθηματική αγωγή, την επίλυση συγκρούσεων, τις αξίες ζωής, την ενίσχυση για θετική εικόνα σώματος.
- Δραστηριότητες που αφορούν στον σχολικό εκφοβισμό.
- Εφαρμογή προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής, στο πλαίσιο της θεματικής ενότητας «Ανάπτυξη Ασφαλούς και Υγιούς τρόπου ζωής».
- Δραστηριότητες που καλλιεργούν την αποδοχή και τη διαχείριση της διαφορετικότητας-διαπολιτισμικότητας, π.χ. κοινωνικό και βιολογικό φύλο, καταπολέμηση της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας
- Δημιουργία βοτανόκηπων/λαχανόκηπων στα σχολεία.
- Δραστηριότητες που ενισχύουν την καλλιέργεια της ενεργού πολιτότητας, π.χ. κοινά εργαστήρια μαθητών και ατόμων με ειδικές ικανότητες για τη δημιουργία λειτουργικών αντικειμένων.
- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα (ΕΔΣΠΥ, ΕΥ ΖΗΝ, Erasmus+, GEAR), με στόχο την προώθηση θεμάτων σχετικών με την Οικιακή Οικονομία.
- Συμμετοχή σε διάφορους άλλους μαθητικούς διαγωνισμούς, όπως το «Μαθητές στην Έρευνα - ΜΕΡΑ» του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας και «Έρευνα από Μαθητές» του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.
- Συνεργασία με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, όπως το «Cardet» και το «Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής» για εφαρμογή διάφορων δραστηριοτήτων-μαθημάτων σε σχολική βάση που εντάσσονται στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας.
- Αποκεντρωμένες επιμορφώσεις εκπαιδευτικών με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας.

2.7.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή αποτελεί το κύριο μέρος του Προγράμματος Αγωγής Οδικής Ασφάλειας, που συνεστήθη στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1997. Το όλο Πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων και την καλλιέργεια οδικής συνείδησης και επιθυμητής συμπεριφοράς από μέρους των μαθητών, με στόχο τη μείωση των οδικών συγκρούσεων.

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας, η Κυκλοφοριακή Αγωγή έχει ενταχθεί στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας Γυμνασιακού και Λυκειακού κύκλου και οι εκπαιδευτικοί έχουν παρακολουθήσει σχετικά σεμινάρια επιμόρφωσης για την κατάρτισή τους στο θέμα. Για την καλλιέργεια οδικής συνείδησης ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες υλοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες, με στόχο την ευαισθητοποίηση, τον προβληματισμό, την καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών, έτσι ώστε να λειτουργούν ως υπεύθυνα άτομα σε θέματα κυκλοφοριακής / οδικής

συμπεριφοράς. Παράλληλα, αναπτύσσονται δράσεις στα σχολεία ή και την κοινότητα από τους/τις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να συμβάλουν στην αλλαγή προς τη θετική συμπεριφορά. Με τον τρόπο αυτό καταργείται η αποσπασματική αναφορά σε θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, εκσυγχρονίζεται η μεθοδολογική προσέγγιση του θέματος και οι μαθητές οδηγούνται στην υιοθέτηση θετικών συμπεριφορών.

Στο πλαίσιο των πολλών δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με την Αστυνομία Κύπρου, τον Μη Κυβερνητικό Οργανισμό «Reaction» και άλλους φορείς, ανέπτυξε εκπαιδευτικές δράσεις κυκλοφοριακής αγωγής σε σχολικές μονάδες που ζήτησαν συνεργασία. Επιπλέον, η βιωματική δραστηριότητα «Περπατώ στην περιοχή γύρω από το σχολείο μου» με τη βοήθεια της Αστυνομίας Κύπρου και η πιλοτική εφαρμογή συγκεκριμένου προγράμματος κυκλοφοριακής αγωγής με μουσική παρέμβαση από αφρικανικά κρουστά της Αστυνομίας Κύπρου, βοηθά τους μαθητές στον εντοπισμό κινδύνων πρόκλησης οδικών συγκρούσεων και στη βελτίωση της συμπεριφοράς τους ως πεζών, ποδηλατών και επιβατών.

2.7.4 Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικού Προσωπικού

Οι σχετικές επιμορφώσεις ανακοινώνονται με εγκυκλίους στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π.

2.7.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στοχεύουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων στους μαθητές για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξή του, σε πλήρη εναρμόνιση με την Ατζέντα 21 του Ρίο.

Έχουν εισαχθεί και εφαρμόζονται Ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα με συμμετοχή των μαθητών. Πέραν τούτου, έχει γίνει αναδιάρθρωση των αναλυτικών προγραμμάτων στα σχετικά μαθήματα και εφαρμόζεται νέα μεθοδολογική προσέγγιση. Τέτοια ειδικά προγράμματα είναι:

2.7.5.1 «Χρυσοπράσινο φύλλο»

Το «Χρυσοπράσινο φύλλο» αποτελεί διακρατικό πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας. Σ' αυτό συμμετέχουν 32 Γυμνάσια και Λύκεια (16 από την Κύπρο και 16 από την Ελλάδα) τα οποία ανά δυάδες συμπράξεων σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και εκπονούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης για την Αειφορία, όπως είναι: η διεπιστημονική και βιωματική προσέγγιση, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η ευαισθητοποίηση των μαθητών.

Σκοπός του προγράμματος «Χρυσοπράσινο Φύλλο» είναι να προωθήσει τη συνεργασία μαθητών, εκπαιδευτικών, υπουργείων, συνδέσμων γονέων και κηδεμόνων, τοπικών δήμων και κοινοτήτων και περιβαλλοντικών φορέων για την παροχή στους μαθητές και εκπαιδευτικούς των δύο χωρών ευκαιρίες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ώστε να δημιουργήσουμε περιβαλλοντικά εγγράμματους ενεργούς πολίτες ευαισθητοποιημένους και για τα θέματα του περιβάλλοντος.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- α) Η δημιουργία γνωσιολογικών και αξιακών προϋποθέσεων στα παιδιά, ώστε να έχουν θετικές στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές σε ζητήματα προστασίας της οικολογικής ισορροπίας, της ποιότητας ζωής και της βιωσιμότητας της ανάπτυξης.

- β) Η ανάπτυξη παιδαγωγικού προβληματισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν και η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις παιδαγωγικές πρακτικές.
- γ) Η ενδυνάμωση των ιστορικών, εθνικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν την Κύπρο με την Ελλάδα και η προώθηση σχέσεων φιλίας και συνεργασίας.

Το κάθε πρόγραμμα, καθώς και οι συμπράξεις ανάμεσα στα Ελλαδικά και Κυπριακά Σχολεία, διαρκούν δύο χρόνια. Τον πρώτο χρόνο πραγματοποιούνται ανταλλαγές επισκέψεων των εκπαιδευτικών των συνεργαζόμενων σχολείων. Στις προπαρασκευαστικές αυτές συναντήσεις τίθενται οι στόχοι και επιλέγονται τα θέματα που θα μελετήσουν, καθώς και ο προγραμματισμός των εργασιών. Τον δεύτερο χρόνο πραγματοποιούνται οι ανταλλαγές των μαθητών με τη μέθοδο της αμοιβαίας φιλοξενίας.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

2.7.5.2 «Οικολογικά Σχολεία»

Τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα διεθνές πρόγραμμα που συντονίζεται από το μη κερδοσκοπικό και μη κυβερνητικό Ίδρυμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (FEE) (<http://www.fee-international.org>), που εδρεύει στην Κοπεγχάγη (Δανία).

Το πρόγραμμα, που απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, στοχεύει να ενδυναμώσει τους μαθητές, ώστε να γίνουν οι ίδιοι η αλλαγή που έχει ανάγκη ένας αναπτυξιακά βιώσιμος κόσμος, με τη συμμετοχή τους σε χαρούμενες εκπαιδευτικές δράσεις και προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας με μαθητές από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Σχεδιάστηκε, για να κοινοποιήσει και να ενθαρρύνει τη δράση μιας ολόκληρης σχολικής μονάδας για το περιβάλλον και επίσης να καταστήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και δράση ως ένα σημαντικό μέρος της ζωής και του ήθους των μαθητών ενός σχολείου. Στους εκπαιδευτικούς προσφέρει μια διαθεματική προσέγγιση για το περιβάλλον και την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων μεταξύ συναδέλφων εντός της Κύπρου, αλλά και με εκπαιδευτικούς από χώρες της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Κάθε σχολείο ακολουθεί μια διαδικασία αλλαγής σε επτά βήματα που αναμένεται, με την πάροδο του χρόνου, να έχει θετικά αποτελέσματα τόσο στις μαθησιακές επιδώσεις, στη στάση και συμπεριφορά των μαθητών, όσο και στην τοπική κοινότητα και το τοπικό περιβάλλον. Όλα τα περιβαλλοντικά θέματα που προσφέρονται στο πρόγραμμα «Οικολογικά σχολεία» περιέχονται στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και εξετάζονται πάντοτε μέσα από το πρίσμα της αειφόρου ανάπτυξης. Κάθε μελέτη αγκαλιάζει και τις τρεις παραμέτρους της αειφόρου ανάπτυξης (Κοινωνία – Οικονομία – Οικολογία) και προτείνει πρακτικές λύσεις στα προβλήματα που μελετά. Από τη σχολική χρονιά 2016-2017 καθιερώνονται ως θεματικές ενότητες των Οικολογικών Σχολείων οι δεκαεπτά (17) ενότητες που καθορίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη. Τα σχολεία που λαμβάνουν μέρος στο πρόγραμμα βραβεύονται κάθε τρία χρόνια και αφού συμπληρώσουν με επιτυχία τρεις από τις δεκαεπτά ενότητες. Στη Δημόσια Μέση εκπαίδευση συμμετέχουν 37 Γυμνάσια και 13 Λύκεια. Συμμετέχουν, επίσης, και 13 Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης εκπαίδευσης.

Για την Κύπρο ο εθνικός χειριστής είναι ο μη κερδοσκοπικός και μη κυβερνητικός οργανισμός «CYMEPA – Οι φίλοι της Θάλασσας» και το πρόγραμμα επιχορηγείται από την Ελληνική Τράπεζα.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

2.7.5.3 «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον»

Οι «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» (Young Reporters for the Environment-YRE) «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» είναι ένα διεθνές δίκτυο νέων ηλικίας 11-21 ετών που ασχολούνται με την περιβαλλοντική δημοσιογραφία και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD), που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 34 χώρες και συντονίζεται από το μη κερδοσκοπικό και μη κυβερνητικό Ίδρυμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (FEE) (<http://www.fee-international.org>), που εδρεύει στην Κοπεγχάγη (Δανία).

Οι μαθητές και μαθήτριες, ως «Νέοι δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον», μετέχουν κάθε χρόνο σε διεθνείς διαγωνισμούς, διερευνώντας περιβαλλοντικά ζητήματα που επηρεάζουν την κοινότητά τους ή την Κύπρο γενικότερα, επικοινωνούν με τις τοπικές αρχές, τους καταναλωτές, τα ΜΜΕ, κ.ά., και προτείνουν αιφροδικές λύσεις, υποβάλλοντας είτε διερευνητικά Άρθρα, είτε Φωτογραφίες, είτε Φιλμάκια. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον» της Κύπρου επικοινωνούν με μαθητές/τριες σε άλλες χώρες μέσω ηλεκτρονικής ιστοσελίδας και μετέχουν κάθε χρόνο σε διεθνή διαγωνισμό. Στη Δημόσια Μέση εκπαίδευση συμμετέχουν 36 Γυμνάσια και 20 Λύκεια. Συμμετέχουν, επίσης, και 2 Ιδιωτικά σχολεία Μέσης εκπαίδευσης.

Το 2015 η Κύπρος, στον Διεθνή Διαγωνισμό του Προγράμματος απέσπασε ένα δεύτερο Παγκόσμιο Βραβείο, ενώ το 2016 απέσπασε το πρώτο Παγκόσμιο Βραβείο Διεθνούς Συνεργασίας.

Για την Κύπρο ο εθνικός χειριστής είναι ο μη κερδοσκοπικός και μη κυβερνητικός οργανισμός «CYMEPA – Οι φίλοι της Θάλασσας» και το πρόγραμμα επιχορηγείται από τη CYTA.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιγνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

2.7.5.4 «SEMEP» (South Eastern Mediterranean Environmental Project)

Το διεθνές πρόγραμμα «SEMEP», που δημιουργήθηκε το 1993 με ελληνική πρωτοβουλία, συντονίζεται από την UNESCO (<http://www.unesco.org/new/en/naturalsciences/special-themes/science-education/environment/semep/>) και συνδυάζει τη διεπιστημονική διδασκαλία με την ολιστική μάθηση, αποσκοπεί δε και στη συσχέτιση του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος με τις πολιτιστικές αξίες των λαών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, η οποία αποτελεί ένα σημαντικό σταυροδρόμι ανάπτυξης διαφορετικών πολιτισμών εδώ και χιλιετίες. Το πρόγραμμα «SEMEP», στο οποίο συμμετέχουν 15 χώρες, προωθεί την επιστημονική μελέτη και έρευνα σε περιβαλλοντικά θέματα και ενσωματώνει τεχνολογικά, οικονομικά, ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα καθώς επίσης και ζητήματα ειρήνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το πρόγραμμα SEMEP αποσκοπεί στην προώθηση της συνεργασίας και του διαλόγου μεταξύ των κρατών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, μέσω της προαγωγής της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της ενίσχυσης της σχέσης φυσικού περιβάλλοντος και κοινωνίας.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- η προώθηση της επιστημονικής έρευνας, με τρόπο που να ενσωματώνει τεχνολογικά, οικονομικά και κοινωνικά θέματα σε περιβαλλοντικά ζητήματα καθώς επίσης και ζητήματα ειρήνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- η συσχέτιση του φυσικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος με τις πολιτιστικές αξίες των λαών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

- η ενίσχυση της φιλοσοφίας, του περιεχομένου και των στόχων των Αναλυτικών Προγραμμάτων των Φυσικών Επιστημών.

Για το πρόγραμμα SEMEP, η Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών / Βιολογίας / Γεωγραφίας προώθησε την ευρεία εφαρμογή της Διερευνητικής Μάθησης της ενότητας της Οικο-Βιολογίας στις Φυσικές Επιστήμες (Inquiry-based Science-Ecology Education). Η συγκεκριμένη ενότητα εκδόθηκε με πρωτοβουλία της Κύπρου, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ESTABLISH (European Science and Technology in Action Building Links with Industry, Schools and Home: <http://www.establish-fp7.eu/resources/units/ecobiology>).

Το πρόγραμμα SEMEP, που απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, επικεντρώνεται στη δημιουργία αυθεντικών περιβαλλόντων διερευνητικής μάθησης για τις φυσικές επιστήμες, εμπλέκοντας όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, διαμορφωτές εκπαιδευτικής πολιτικής, ερευνητές της Μάθησης των Φυσικών Επιστημών, και βιομηχανία), με στόχο να επιτευχθούν ανάλογες αλλαγές και στις σχολικές τάξεις.

Το πρώτο βιβλίο καλής πρακτικής SEMEP με τίτλο: **«Bridging Cultures through Science for a Sustainable Environment - Γεφυρώνοντας πολιτισμούς μέσω της επιστήμης για ένα αειφόρο περιβάλλον»** εκδόθηκε το 2012, με πρωτοβουλία της Επιθεώρησης Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας, ως επιστέγασμα των εργασιών του 16ου Διεθνούς Συνεδρίου SEMEP που έγινε στην Κύπρο το 2011. Το βιβλίο αυτό, που παρουσιάζει καλές πρακτικές από τις διάφορες χώρες μέλη, αναρτήθηκε και στη ιστοσελίδα της UNESCO το 2013 (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/special-themes/science-education/environment/semep/>).

Εντός του 2015 έγινε και η έκδοση του δεύτερου βιβλίου καλής πρακτικής SEMEP-UNESCO με τίτλο **«Οικολογία - Διερευνητική Μάθηση στις Φυσικές Επιστήμες / Inquiry-based Science-Ecology Education»**.

Για τις σχολικές χρονιές 2015-2018 το πρόγραμμα SEMEP Κύπρου συνεργάζεται με την Ομάδα Έρευνας στη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών και της Τεχνολογίας (ReSciTEG) του τμήματος Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου (<http://www.ucy.ac.cy/resciteg/>), μετέχοντας στα Ευρωπαϊκά προγράμματα «Ark of Inquiry» και «PLATON» (<http://platon-project.eu/>).

Από το 2018 πρόγραμμα SEMEP στην Κύπρο συμμετέχει στα Ευρωπαϊκά προγράμματα «NEXT LAB», «SNAC» και «TIWI» (<http://www.ucy.ac.cy/resciteg/el/research/research-programmes>).

Διαχρονικά τα σχολεία που μετέχουν στο πρόγραμμα SEMEP συμμετέχουν και στον διαγωνισμό «Μαθητές στην Έρευνα – ΜΕΡΑ» που προκηρύσσει και οργανώνει το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας <http://www.research.org.cy/el/news/mera>, σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η ερευνητική ομάδα, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, διοργάνωσε επιμορφωτικά-συντονιστικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα SEMEP, με στόχο την προώθηση της διερεύνησης, καθώς και στην προώθηση της διεπιστημονικής προσέγγισης της διδασκαλίας των Επιστημών μέσα από την παραγωγική συνεργασία εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων.

Παράλληλα, σε συνεργασία με την ομάδα Οικολογίας και Βιοποικιλότητας του τμήματος των Βιολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου, διοργανώθηκε το 9^ο επιμορφωτικό συνέδριο με θέμα τη «Συνεργασία για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, μέσω της κουλτούρας και της επιστήμης, για

αιφόρο ανάπτυξη». Οι μαθητές/τριες παρουσίασαν την ερευνητική τους μελέτη, που διεξήγαγαν υπό την καθοδήγηση των υπεύθυνων εκπαιδευτικών και ερευνητών. Οι ερευνητικές μελέτες υποβλήθηκαν και στο διαγωνισμό «Μαθητές στην έρευνα-ΜΕΡΑ 2017-2018» που οργάνωσε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ), και τα αποτελέσματα διάκρισης είναι τα ακόλουθα:

«Ταξινόμηση και Αντιβιοτική Δράση των Άγριων Μανιταριών από την Ορεινή Περιοχή του Τροόδου της Κύπρου», Εμπορική Σχολή Μιτσή, Λεμίθου - Α' ΕΠΑΙΝΟΣ

Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν 14 Δημόσια και 1 Ιδιωτικό Σχολείο Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση της Κύπρου εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιολογικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

2.7.5.5 «GLOBE» (Global Learning and Observations to Benefit the Environment)

Το πρόγραμμα «GLOBE» είναι ένα παγκόσμιο περιβαλλοντικό πρόγραμμα, στο οποίο λαμβάνουν μέρος 1,5 εκατομμύριο μαθητές, 33665 εκπαιδευτικοί και ερευνητές από 121 χώρες και 33073 σχολεία. Επίσης, στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν και απλοί πολίτες, συνεισφέροντας στις διάφορες περιβαλλοντικές μετρήσεις μέσω της χρήσης εφαρμογών σε κινητά τηλέφωνα. Το πρόγραμμα GLOBE αποτελεί καρπό διακρατικής συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και ΗΠΑ.

Το πρόγραμμα «GLOBE» συνδέει τους μαθητές, τους καθηγητές και την επιστημονική ερευνητική κοινότητα σε μια προσπάθεια να μάθουμε περισσότερα για το περιβάλλον μας, μέσω της παρατήρησης και της συλλογής δεδομένων από τους μαθητές. Το όραμα του «GLOBE» είναι η ανάπτυξη μιας παγκόσμιας κοινότητας, από μαθητές, εκπαιδευτικούς και επιστήμονες, που εργάζεται από κοινού για την καλύτερη κατανόηση, αειφορία και βελτίωση του περιβάλλοντος σε τοπική, περιφερειακή και παγκόσμια κλίμακα.

Οι στόχοι του προγράμματος GLOBE είναι:

- Να ενισχύσει τη γνώση των μαθητών, με έμφαση στην επιστημονική έρευνα στις περιβαλλοντικές και φυσικές επιστήμες, σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να συμβάλει στην επιστημονική κατανόηση του πλανήτη μας.
- Να προωθήσει την ανάληψη κοινών δράσεων προς όφελος του περιβάλλοντος, και
- Να εμπνεύσει τις μελλοντικές γενεές περιβαλλοντικών επιστημόνων.

Οι μαθητές/τριες, υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη των καθηγητών τους, πραγματοποιούν ημερήσιες μετρήσεις περιβαλλοντικών παραμέτρων. Στη συνέχεια αποστέλλουν τα δεδομένα τους, μέσω διαδικτύου, στη διεθνή βάση δεδομένων του προγράμματος «GLOBE» στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και είναι διαθέσιμα σε άλλους μαθητές, καθώς και επιστήμονες από την Εθνική Υπηρεσία Αεροναυτικής και Διαστήματος (NASA) και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστήμης (NSF), των ΗΠΑ. Τα δεδομένα, αφού τύχουν επεξεργασίας, επιστρέφουν υπό μορφή γραφικών παραστάσεων στην ιστοσελίδα των μαθητών. Έως τον Αύγουστο του 2018 τέθηκαν στη βάση δεδομένων του προγράμματος 157 εκατομμύρια μετρήσεις.

Στο πλαίσιο το προγράμματος εκτελούνται οι ακόλουθες περιβαλλοντικές-οικολογικές μετρήσεις:

- Ατμοσφαιρικές μετρήσεις: Μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία του αέρα, σχετική υγρασία, βροχόπτωση, pH του νερού της βροχής, ατμοσφαιρική πίεση, μέτρηση του όζοντος, ρύπανση του αέρα.
- Φυτοκάλυψη: καταγραφή βλάστησης μιας περιοχής, δημιουργία χάρτη βλάστησης.

- Υδρολογικές μετρήσεις: θερμοκρασία νερού μιας λίμνης ή ενός ποταμού, pH, διαύγεια, αλατότητα, διαλυμένο οξυγόνο, ηλεκτρική αγωγιμότητα, παρουσία νιτρικών αλάτων στο νερό.
- Εδαφολογικές μετρήσεις: Διενέργεια εδαφοτομών, ανάλυση εδαφικών οριζόντων, θερμοκρασία εδάφους, υγρασία εδάφους κλπ. Φαινολογικές μετρήσεις: Φαινολογία, μελέτη βιολογικών δεικτών των εποχιακών αλλαγών σε ένα οικοσύστημα.

Οι μετρήσεις γίνονται με τη βοήθεια εξειδικευμένων οργάνων όπως: GPS, ηλιακά φωτόμετρα, κλισίμετρα, πίνακες νεφών, ψηφιακά θερμομέτρα, καθώς και με εξειδικευμένες πειραματικές διατάξεις που αφορούν καθορισμό χημικής σύστασης εδάφους και νερού.

Το πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς για εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα πρωτόκολλα του GLOBE. Τα μαθήματα αφορούν εκπαιδευτικούς κυρίως Φυσικών επιστημών που ασχολούνται με το πρόγραμμα GLOBE, χωρίς να έχουν τύχει εκπαίδευσης, αλλά και εκπαιδευτικούς που θέλουν να αποκτήσουν το διεθνές πιστοποιητικό GLOBE Teacher. Στα ηλεκτρονικά μαθήματα γίνεται εκπαίδευση σε πέντε τομείς που αφορούν σε πρωτόκολλα εισαγωγικά στο GLOBE, καθώς και βασικά πρωτόκολλα Ατμόσφαιρας, Βιόσφαιρας, Υδρόσφαιρας και Εδάφους. Τα πρωτόκολλα μπορούν να ανακτηθούν από τον διαδικτυακό τόπο <http://www.globe.gov/get-trained/protocol-ettraining>, να αποθηκευτούν και να μελετηθούν στον χρόνο που βολεύει τον κάθε εκπαιδευτικό. Κάθε ενότητα έχει online δοκίμιο αξιολόγησης και όποιος συμπληρώσει επιτυχώς το 80% του κάθε δοκιμίου θεωρείται «GLOBE Teacher» και έχει το δικαίωμα να υποβάλλει μετρήσεις στην ιστοσελίδα.

Στη Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση συμμετέχουν 6 Γυμνάσια και 8 Λύκεια.

Το πρόγραμμα, στη Μέση Γενική Εκπαίδευση της Κύπρου, εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας.

2.7.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ – ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Τα Αναλυτικά Προγράμματα των μαθημάτων της Πληροφορικής έχουν αναβαθμιστεί σε ευρωπαϊκά επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Η διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο και στην Α' Λυκείου, καθώς και των μαθημάτων Κατεύθυνσης και Εφαρμογών στις Β' και Γ' τάξεις των Λυκείων έχουν ως γενικό στόχο να προσφέρουν στους μαθητές όλα τα απαιτούμενα εφόδια, ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Η/Υ) ως εργαλεία για λύση προβλημάτων στη μαθητική και φοιτητική τους ζωή, στη μελλοντική εργασία τους, καθώς και για να έχουν το αναγκαίο υπόβαθρο για περαιτέρω μελέτη του αντικειμένου σε βάθος.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, λειτουργούν 130 εργαστήρια Πληροφορικής στα Λύκεια και 181 εργαστήρια Πληροφορικής στα Γυμνάσια (ανάλογα με τις επιλογές και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού). Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Λύκεια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 18 Η/Υ, και έναν εκτυπωτή. Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Γυμνάσια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 15 Η/Υ και έναν εκτυπωτή. Επίσης, όλα τα εργαστήρια Πληροφορικής είναι εξοπλισμένα με έναν βιντεοπροβολέα, ο οποίος είναι συνδεδεμένος με τον υπολογιστή του καθηγητή. Στα εργαστήρια Πληροφορικής έχει επιτευχθεί η δικτύωση όλων των Η/Υ και η ταυτόχρονη πρόσβαση στο Διαδίκτυο μεγάλου αριθμού χρηστών με γραμμές ADSL.

Στο Γυμνάσιο το μάθημα της Πληροφορικής είναι υποχρεωτικό και διδάσκεται 2 περιόδους την εβδομάδα σε κάθε τάξη, με στόχο οι μαθητές να καλύψουν ύλη ευρωπαϊκού επιπέδου (ECDL). Το 2017-2018 εφαρμόστηκε για 2^η χρονιά η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπου οι μαθητές της Α' τάξης του Γυμνασίου εξετάστηκαν στην ενότητα της Επεξεργασίας Κειμένου του ECDL και οι μαθητές της Β' τάξης του Γυμνασίου εξετάστηκαν στην ενότητα Παρουσιάσεις του ECDL. Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, οι μαθητές διδάσκονται βασικές έννοιες της Πληροφορικής και της Επιστήμης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, καθώς και αρχές ανάπτυξης αλγόριθμων και προγραμματισμού.

Στην Α' Λυκείου το μάθημα της Πληροφορικής είναι υποχρεωτικό και διδάσκεται 2 περιόδους την εβδομάδα, με στόχο την εισαγωγή στην επιστήμη της Πληροφορικής. Στις Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου τα τρία επιλεγόμενα μαθήματα (Πληροφορική και Επιστήμη Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Εφαρμογές Πληροφορικής και Δίκτυα/CISCO) διδάσκονται 4 περιόδους την εβδομάδα ανά τάξη. Τέλος, το 2017-2018 ολοκληρώθηκε η εφαρμογή των Δεικτών Επιτυχίας και των Δεικτών Επάρκειας για όλα τα μαθήματα Πληροφορικής σε όλες τις τάξεις.

Δράσεις για τη σχολική χρονιά 2017-2018

Τη σχολική χρονιά 2017-2018, σε συνεργασία με διάφορους φορείς, όπως το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, τον Κυπριακό Σύνδεσμο Πληροφορικής, τον Σύνδεσμο Καθηγητών Πληροφορικής (ΟΕΛΜΕΚ), τη CYTA, κ.ά., διεξήχθησαν οι παρακάτω δράσεις:

- Παγκύπρια Ολυμπιάδα Πληροφορικής: Από τη διαδικασία αυτή προέκυψε η ομάδα που εκπροσώπησε την Κύπρο στην Παγκόσμια Ολυμπιάδα Πληροφορικής, καθώς και στη Βαλκανιάδα Πληροφορικής.
- Ημερίδα Πληροφορικής για μαθητές Λυκείου και Τεχνικών Σχολών.
- Παγκύπριος Διαγωνισμός Δημιουργίας Εκπαιδευτικών Παιγνιδιών «ΛογιΠαίγνιον» για μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης.

2.7.7 ΜΟΥΣΙΚΗ

2.7.7.1 ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.), έχει ολοκληρώσει την επέκταση του θεσμού του Μουσικού Σχολείου στον Γυμνασιακό κύκλο σε όλες τις επαρχίες από το 2016.

Σχεδιασμός Προγράμματος: Τα Μουσικά Σχολεία έχουν σχεδιαστεί στο πλαίσιο του υφιστάμενου εκπαιδευτικού συστήματος με τη μορφή των Ολοήμερων Σχολείων. Με την επέκταση του θεσμού στον Γυμνασιακό κύκλο, έχει επιτευχθεί ο στόχος να καταστούν εξατάξια Μουσικά Σχολεία. Οι μαθητές παρακολουθούν το πρόγραμμα των πρωινών μαθημάτων, με ενισχυμένο το μάθημα της Μουσικής σε όλες τις τάξεις και το υπόλοιπο ειδικό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου σε απογευματινό χρόνο.

- Για την εύρυθμη λειτουργία των Μουσικών Σχολείων το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού φρόντισε, ώστε να δημιουργηθεί η απαραίτητη εργαστηριακή υποδομή στα Γυμνάσια και Λύκεια που φιλοξενούν τα Μουσικά Σχολεία. Πιο συγκεκριμένα, τα Μουσικά Σχολεία φιλοξενούνται στα πιο κάτω σχολεία:

Λευκωσία	Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας	Παγκύπριο Γυμνάσιο και Γυμνάσιο Ακρόπολης
Λεμεσός	Μουσικό Σχολείο Λεμεσού	Λανίτειο Λύκειο και Γυμνάσιο
Λάρνακα	Μουσικό Σχολείο Λάρνακας	Λύκειο Αγ. Γεωργίου και Γυμνάσιο Δροσιάς
Αμμόχωστος	Μουσικό Σχολείο Αμμοχώστου	Λύκειο και Γυμνάσιο Κοκκινοχωρίων
Πάφος	Μουσικό Σχολείο Πάφου (Λύκειο)	Λύκειο Α' Εθνάρχη Μακαρίου Γ' και Νικολαΐδειο Γυμνάσιο

Δικαίωμα φοίτησης: Δικαίωμα φοίτησης έχουν όλοι οι μαθητές που φοιτούν στην Στ' Δημοτικού και Γ' Γυμνασίου κάθε σχολικής χρονιάς μέσω εισαγωγικών εξετάσεων - ακροάσεων. Επίσης, κάθε σχολική χρονιά οργανώνονται κατατακτήριες εξετάσεις για τις άλλες τάξεις του Μουσικού Σχολείου, εάν και εφόσον υπάρχει κενή θέση και ο υποψήφιος έχει το αντίστοιχο επίπεδο, ώστε να παρακολουθήσει το σύνολο των μαθημάτων. Το πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου προσφέρεται στους μαθητές του υπό τη μορφή της πλήρους υποτροφίας.

A. Δράσεις Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας:

- Παρουσίαση καλλιτεχνικού προγράμματος από την καθηγήτρια Φωνητικής Μαργαρίτα Ηλία και συνοδεία στο πιάνο από το μαθητή του σχολείου Δαυίδ Αναστασίου στην Τελετή Υπογραφής Συμφωνίας Δωρεάς μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Οργανισμού Absolute Charitable Trust στις 6.10.2017, στο Προεδρικό Μέγαρο.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής και της Χορωδίας του Μουσικού Λυκείου Λευκωσίας στη συναυλία της Χορωδίας Κοριτσιών Βερολίνου που παρουσιάστηκε στις 2.11.2017, στην Αίθουσα Τελετών Παγκυπρίου Γυμνασίου.
- Συμμετοχή κλιμακίου της Χορωδίας του σχολείου στην ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΑΥΛΙΑ, στην οποία συμμετείχαν, επίσης, κλιμάκιο της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου, καθώς και διακεκριμένοι τραγουδιστές με προεξάρχοντα τον Κύπριο Βαρύτονο Κύρο Πατσαλίδη. Η συναυλία διοργανώθηκε από το Κυπριακό Πολιτιστικό Κέντρο Βιέννης στις 25.11.2017, στο Musikverein στη Βιέννη, Αυστρία.
- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου σε συναυλία, στην οποία συμμετείχαν, επίσης, η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου και η Στρατιωτική Μουσική Εθνικής Φρουράς (ΣΜΕΦ). Η συναυλία διοργανώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Υπουργείο Άμυνας στις 22.12.2017, στο Θέατρο Παλλάς.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής υπό τη διεύθυνση του κ. Ανδρέα Χριστοδούλου, καθηγητή Παραδοσιακής Μουσικής στην Τελετή Βράβευσης του Παγκύπριου Μαθητικού Διαγωνισμού που διοργανώνεται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου σε συνεργασία με το ΥΠΠ στις 16.3.2018, στην Αίθουσα Τελετών Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.
- Συμμετοχή του Κουαρτέτου εγχόρδων του σχολείου υπό τη διεύθυνση του κ. Κώστα Δεμιρτζόγλου, καθηγητή βιολιού σε εκδήλωση με την ευκαιρία συμπλήρωσης 10 χρόνων από τη λειτουργία των Μουσείων του Παγκυπρίου Γυμνασίου που παρουσιάστηκε στις 30.4.2018, στα Μουσεία Παγκυπρίου Γυμνασίου.
- Συμμετοχή του Κουαρτέτου εγχόρδων του σχολείου υπό τη διεύθυνση του κ. Κώστα Δεμιρτζόγλου, καθηγητή βιολιού, σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από το Σπίτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο στις 7.5.2018, στη Βουλή των Αντιπροσώπων.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής υπό τη διεύθυνση του κ. Ανδρέα Χριστοδούλου, καθηγητή Παραδοσιακής Μουσικής σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από την ΟΠΑΠ Κύπρου με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Μέρας Ερυθρού Σταυρού στις 8.5.2018, στα Γραφεία του Ερυθρού Σταυρού στη Λευκωσία.

B. Μουσικό Σχολείο Λεμεσού:

- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου στην εκδήλωση μετονομασίας του Κηποθεάτρου Λεμεσού σε Κηποθέατρο Μάριου Τόκα που πραγματοποιήθηκε στις 25.09.2017.
- Συμμετοχή του Έντεχνου Συνόλου Ελληνικής Μουσικής του σχολείου στην εκδήλωση με θέμα «Εκπαιδευτικό σύστημα: μεταρρυθμίσεις, προκλήσεις και προοπτικές» που διοργανώθηκε από την Σχολική Εφορεία Λεμεσού στις 14.12.2017 στο Λανίτειο Θέατρο.
- Διοργάνωση Χριστουγεννιάτικης συναυλίας με θέμα «Χριστούγεννα με το Μουσικό Σχολείο Λεμεσού» με τη συμμετοχή Μουσικών Συνόλων του σχολείου στις 18.12.2017, στο θέατρο Ριάλτο.
- Συμμετοχή της Συμφωνικής Μπάντας του σχολείου σε εκδήλωση προς τιμή των παιδιών που στηρίζει η Επιτροπή Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου που πραγματοποιήθηκε στις 20.12.2017, στο Προεδρικό.
- Συμμετοχή Μουσικού Συνόλου του σχολείου σε εκδήλωση για τα εγκαίνια ανακαίνισης του Λανιτείου Σταδίου που πραγματοποιήθηκε στις 12.1.2018.

- Διοργάνωση συναυλίας - αφιερώματος στο έργο του συνθέτη Μιχάλη Χριστοδουλίδη σε συνεργασία με το Λανίτειο Λύκειο και τον Σύνδεσμο Γονέων του σχολείου που πραγματοποιήθηκε στις 21.3.2018, στο Θέατρο Ριάλτο.

Γ. Μουσικό Σχολείο Λάρνακας:

- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου στη συναυλία της Χορωδίας Κοριτσιών Βερολίνου που παρουσιάστηκε στις 31.10.2017, στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.
- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου στην εκδήλωση για τη Γιορτή των Γραμμάτων που διοργανώθηκε από το Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας και την ΟΕΛΜΕΚ στις 30.1.2018, στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Αγ. Γεωργίου Κοντού στη Λάρνακα.
- Παγκύπρια συναυλία με μαθητές από τα Μουσικά Σχολεία της Κύπρου, Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου και Λάρνακας με τίτλο «Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν μεγάλους συνθέτες» διοργανώθηκε στις 22.3.2018, στο Θέατρο του Λυκείου Αγ. Γεωργίου Λάρνακας.
- Φιλοξενία ομάδας καθηγητών και μαθητών του σχολείου από το Γερμανικό Σχολείο St. Benno Gymnasium της Δρέσδης στις 9-15.4.2018, όπου είχαν τη ευκαιρία να συμπράξουν σε κοινές δράσεις και να παρουσιάσουν κοινή συναυλία.
- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου στο Πασχαλινό Χορωδιακό Φεστιβάλ που διοργανώθηκε από τον Δήμο Αγίου Δομετίου στις 27.4.2018, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δήμου.
- Συμμετοχή της Χορωδίας του σχολείου στο 29^ο Χορωδιακό Φεστιβάλ Πάφου που διοργανώθηκε από τον Δήμο Πάφου και τον Μουσικό Όμιλο Πάφου στις 22.6.2018, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου.
- Διοργάνωση του 1^{ου} Διεθνούς Διαγωνισμού Ακορντεόν, σε συνεργασία με τον Όμιλο Ακορντεόν Κύπρου, στον οποίο συμμετείχαν οργανοπαίκτες από τη Βουλγαρία, το Ισραήλ, την Ελλάδα και την Κύπρο. Ο Διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε την 1.7.2018 στο Θέατρο του Λυκείου Αγ. Γεωργίου Λάρνακας.

Δ. Μουσικό Σχολείο Αμμοχώστου:

- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του σχολείου στο Φεστιβάλ Βιβλίου που διοργανώθηκε από τον Δήμο Δερύνειας στις 8.10.2017, στο Πάρκο Δερύνειας.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του σχολείου σε εκδήλωση που διοργανώθηκε στις 8.10.2017 στην παλιά Εκκλησία Αγίας Νάπας, στο πλαίσιο του Μεσαιωνικού Φεστιβάλ Αγίας Νάπας.
- Συμμετοχή μουσικού συνόλου του σχολείου στο ετήσιο μνημόσυνο του Ήρωα Φώτη Πίττα που διοργανώθηκε από το Κοινοτικό Συμβούλιο Φρενάρους στις 22.10.2017, στο Κοινοτικό Μέγαρο Φρενάρους.
- Συμμετοχή μουσικού συνόλου του σχολείου στην Επαρχιακή Συνεστίαση Ηλικιωμένων Αμμοχώστου που διοργανώθηκε στις 10.12.2017, στο Ξενοδοχείο Nissi Beach.
- Συμμετοχή του Ψαλτικού Χορού του σχολείου σε συνεργασία με τον Χορό Ψαλτών 'Κύπριοι Μελωδοί' σε Χριστουγεννιάτικη συναυλία που διοργανώθηκε στις 19.12.2017, στον Ιερό Ναό Παναγίας Χρυσελευούσης-Αθηνού.
- Συμμετοχή μουσικού συνόλου του σχολείου σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου στις 13.1.2018, για τα εγκαίνια του Κέντρου Πληροφόρησης Νέων Αμμοχώστου.
- Συμμετοχή του Ψαλτικού Χορού, της χορωδίας και φωνητικών συνόλων του σχολείου και του Χορού Ψαλτών 'Κύπριοι Μελωδοί' σε συναυλίες Εκκλησιαστικής Μουσικής που διοργανώθηκαν από την Ιερά Μητρόπολη Ταμασσού στις 17.3.2018, στον χώρο της Μητρόπολης και από την Ιερά Μητρόπολη Κωνσταντίας-Αμμοχώστου στις 29.3.2018, στον Ναό Ιεράς Μητρόπολης Κωνσταντίας-Αμμοχώστου.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του σχολείου στη Μαθητική Ημερίδα για Προσκυνηματικές Περιηγήσεις Επαρχίας Αμμοχώστου που διοργανώθηκε από την Ιερά

Μητρόπολη Κωνσταντίας-Αμμοχώστου και τη Διεύθυνση Μέσης, Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στις 20.3.2018, στον Παλαιό Ναό Αγ. Γεωργίου Παραλιμνίου.

- Συμμετοχή μουσικού συνόλου του σχολείου σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από τον Δήμο Σωτήρας στις 26.4.2018, για τα εγκαίνια του Δημοτικού Γηπέδου Σωτήρας.
- Συμμετοχή μουσικού συνόλου του σχολείου σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από το Κοινοτικό Συμβούλιο Γουρρίου στις 3.6.2018, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ με τίτλο «Στες στράτες του παλιού τζαιρού».

Ε. Μουσικό Σχολείο Πάφου:

- Συμμετοχή του Συνόλου Σαξοφώνων και του Συνόλου Φλάουτων στα εγκαίνια του Πάρκου Γλυπτικής στη Γεροσκήπου που διοργανώθηκε στις 23.9.2017, στο πλαίσιο του Πάφος2017.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του σχολείου στην εκδήλωση για την Επέτειο της Κυπριακής Ανεξαρτησίας που διοργανώθηκε από την Προεδρία της Δημοκρατίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τον ΘΟΚ και το ΡΙΚ την 1.10.2017, στους κήπους του Προεδρικού Μεγάρου.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής του σχολείου στην 11η Ετήσια Γενική Συνέλευση και Εκδήλωση του Κυπριακού Συνδέσμου Αειφόρου Τουρισμού με τίτλο «Αειφόρος Τουρισμός για το Παρόν και το Μέλλον» που πραγματοποιήθηκε στις 20.10.2017, στον Πολυχώρο Πολιτισμού Παλιά Ηλεκτρική στην Πάφο.
- Συμμετοχή του σχήματος Κρητικής Μουσικής του σχολείου στην εκδήλωση με θέμα «Μαθηματικά... πέρα από τους αριθμούς» που διοργανώθηκε από τα «Σχολεία εν Δράση» στις 26.10.2017, στο πλαίσιο του Πάφος2017.
- Διοργάνωση Συναυλίας της Χορωδίας Κοριτσιών του Βερολίνου σε συνεργασία με το Λύκειο Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄ και τον Σύνδεσμο Καθηγητών Γερμανικών που πραγματοποιήθηκε στις 4.11.2017, στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου.
- Συμμετοχή του Συνόλου Παραδοσιακής Μουσικής, του Συνόλου Τζάζ και του Συνόλου Σαξοφώνων στην Τελετή Εγκαίνιων Πέντε Έργων Αστικής Ανάπλασης που πραγματοποιήθηκε στις 10.12.2017, στην Πλατεία Κέννεντυ στην Πάφο.
- Συμμετοχή της Χορωδίας του Μουσικού Γυμνασίου στην Τελετή Λήξης της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2017 με τίτλο «Όλα για αυτή την Πόλη» που πραγματοποιήθηκε στις 30.12.2017, στην Πλατεία 28ης Οκτωβρίου στην Πάφο.
- Συμμετοχή του Συνόλου Έντεχνου Τραγουδιού στην Τελετή Βράβευσης των σχολείων που συμμετείχαν στα «Σχολεία εν Δράση» στο πλαίσιο του Πάφος2017 που πραγματοποιήθηκε στις 18.1.2018, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄.
- Συμμετοχή του Συνόλου Σαξοφώνων και του Συνόλου Κρουστών του σχολείου στην εκδήλωση για την Παγκόσμια Μέρα Ενημέρωσης για τον Αυτισμό «Light it Up Blue» που πραγματοποιήθηκε στις 2.4.2018, στην Πλατεία 28ης Οκτωβρίου στην Πάφο.
- Διοργάνωση συναυλιών αφιέρωμα στο Βασίλη Τσιτσάνη με τη συμμετοχή του Γιώργου Νταλάρα, σε συνεργασία με το Λύκειο Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄, το Νικολαΐδειο Γυμνάσιο και το Κέντρο Νεότητας Ιεράς Μητρόπολης Πάφου, που πραγματοποιήθηκαν στις 27.6.2018 και 28.6.2018, στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου.

Κοινές δράσεις Μουσικών Σχολείων Κύπρου:

- Ημερίδα Χορωδιών Μουσικών Λυκείων που διοργανώθηκε στις 2.2.2018, στο Θέατρο Στροβόλου στη Λευκωσία.
- Συναυλίες με τίτλο «Νεαροί Σολίστες ερμηνεύουν μεγάλους συνθέτες» που διοργανώθηκαν, στις 9.3.2018 στο Μαρκίδειο Θέατρο και στις 22.3.2018, στο Θέατρο του Λυκείου Αγ. Γεωργίου Λάρνακας.

- Συναυλία Μαθητών Κιθάρας Μουσικών Σχολείων Κύπρου που διοργανώθηκε στις 13.4.2018, στην Πύλη Αμμοχώστου στη Λευκωσία.
- Μουσικό Συναπάντημα Χορωδιών Γυμνασίου που διοργανώθηκε στις 29.4.2018, στο Μαρκίδειο Θέατρο στην Πάφο.

Συμμετοχή Μουσικών Σχολείων σε συνέργειες με άλλους πολιτιστικούς φορείς στην Κύπρο και το εξωτερικό:

- Συμμετοχή και βράβευση μαθητών των Μουσικών Σχολείων στο 13ο Διεθνές Φεστιβάλ Κιθάρας EGTA που πραγματοποιήθηκε στις 13.4-16.4.2018, στην Πύλη Αμμοχώστου στη Λευκωσία.
- Επίσκεψη του Συνόλου Αυτοσχεδιασμού του Μουσικού Σχολείου Λεμεσού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 1.5.-4.5.2018, στο Στρασβούργο, Γαλλία στο πλαίσιο του Προγράμματος EUROSCOLA.
- Συμμετοχή και βράβευση μαθητών των Μουσικών Σχολείων Αμμοχώστου και Λάρνακας στον 1^ο Διεθνή Διαγωνισμό Ακορντεόν που διοργανώθηκε την 1.7.2018, στο Θέατρο του Λυκείου Αγ. Γεωργίου Λάρνακας.
- Συμμετοχή μαθητών των Μουσικών Σχολείων Λευκωσίας, Αμμοχώστου και Πάφου σε συναυλία της Κυπριακής Χορωδίας Κλαρίνων που παρουσιάστηκε στις 8.7.2018, στο πλαίσιο του ClarinetFest στο Όστεντ, Βέλγιο.

2.7.7.2 ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στόχος της Παγκύπριας Ορχήστρας Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης είναι η παροχή ευκαιριών σε ταλαντούχα παιδιά που εκτελούν όργανα ορχήστρας για συμμετοχή σε μουσικά σύνολα. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο δίδεται έμφαση στη μουσική πρόοδο, τη χαρά της μουσικής συνεργασίας, την ευκαιρία για αυτοέκφραση, την επικοινωνία μέσα από τη μουσική και τη συμμετοχικότητα.

Οι δράσεις της ορχήστρας, οι οποίες αναφέρονται πιο κάτω, εντάσσονται στο πλαίσιο της συνεργασίας σχολείου και κοινότητας, καθώς και της ανάπτυξης του εθελοντισμού μέσα από φιλανθρωπικές δράσεις. Κατά τη φετινή χρονιά λειτούργησαν επαρχιακά μουσικά σύνολα στη Λευκωσία, στην Πάφο, στη Λεμεσό και στην Επαρχία Αμμοχώστου.

- Διοργάνωση διήμερου μουσικού εργαστηρίου στην Πάφο με συμμετοχή παιδιών από τη Λευκωσία, την Πάφο, τη Λάρνακα και την επαρχία Αμμοχώστου σε συνεργασία με το Μουσικό Λύκειο Πάφου, το Α΄ Λύκειο Εθν. Μακαρίου Γ΄ Πάφου και την ΠΑΣΥΔΥ, στις 23-25.2.2018. Το επιστέγασμα του εργαστηρίου αποτέλεσε η συναυλία που παρουσιάστηκε στις 25.2.2018, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄ στην Πάφο.
- Διοργάνωση διήμερου μουσικού εργαστηρίου στην Πάφο με συμμετοχή παιδιών από τη Λευκωσία, την Πάφο, τη Λάρνακα και την επαρχία Αμμοχώστου σε συνεργασία με το Μουσικό Λύκειο Πάφου, το Α΄ Λύκειο Εθν. Μακαρίου Γ΄ Πάφου, την Ιερά Μητρόπολη Πάφου και την ΠΑΣΥΔΥ, στις 4-6.5.2018. Το επιστέγασμα του εργαστηρίου αποτέλεσε η συναυλία που παρουσιάστηκε στις 6.5.2018, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Λυκείου Α΄ Εθν. Μακαρίου Γ΄ στην Πάφο.
- Διοργάνωση διήμερου μουσικού εργαστηρίου στη Λευκωσία με συμμετοχή παιδιών από τη Λευκωσία, την Πάφο, τη Λάρνακα και την επαρχία Αμμοχώστου, στις 9-10.6.2018. Το επιστέγασμα του εργαστηρίου αποτέλεσε η συναυλία που παρουσιάστηκε στις 10.6.2018, στην Καθολική Εκκλησία Τιμίου Σταυρού (Πύλη Πάφου) στη Λευκωσία.

2.7.7.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Η συνεργασία με το Ίδρυμα «Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου» στοχεύει στην προαγωγή της διά βίου ενεργού συμμετοχής των νέων στα κοινά και τον πολιτισμό, τον εμπλουτισμό του μαθήματος της Μουσικής με εκπαιδευτικά προγράμματα σε συνεργασία με επαγγελματίες μουσικούς, τη γνωριμία με την “κλασική ορχήστρα” και τους μουσικούς της “κλασικής μουσικής” με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη ακροατηρίου. Στις δράσεις συμπεριλαμβάνονται Εκπαιδευτικές Συναυλίες, ανοιχτές δοκιμές της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου (ΣΟΚ), επισκέψεις κλιμακίου της ΣΟΚ σε σχολεία και συνεργασίες της ΣΟΚ και της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου (ΣΟΝΚ) με Μουσικά Σχολεία.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 – 2018 διοργανώθηκαν:

A1. Εκπαιδευτικές Συναυλίες της ΣΟΚ

Διοργανώθηκαν εκπαιδευτικές συναυλίες στις 23.1.2018 στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, στις 24.1.2018 στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό, στις 25.1.2018 και στις 15.3.2018 στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία, στις 16.3.2018 στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας, στις 2.5.2018 στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία, και στις 3.5.2018 στο Μαρκίδειο Θέατρο στην Πάφο.

A2. Ανοιχτή Δοκιμή

Μαθητές και μαθήτριες από σχολεία της Λευκωσίας παρακολούθησαν ανοιχτή δοκιμή της ΣΟΚ που πραγματοποιήθηκε στις 5.12.2017 στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία.

A3. Επισκέψεις κλιμακίου της ΣΟΚ σε σχολεία

Κλιμάκιο πνευστών της ΣΟΚ επισκέφθηκε για παρουσίαση εκπαιδευτικής συναυλίας τα πιο κάτω σχολεία:

26.3.2018 στο Λύκειο Ακρόπολης στη Λευκωσία, 27.3.2018 στο Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας, 19.4.2018 στο Λύκειο Πολεμιδιών στη Λεμεσό, 20.4.2018 στο Λύκειο Κοκκινοχωρίων.

A4. Συναυλίες της ΣΟΚ και ΣΟΝΚ σε συνεργασία με Μουσικά Σχολεία

Βλ. δράσεις Μουσικών Σχολείων

2.7.7.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΩΝ «ΦΑΡΟΣ»

Κατά το έτος 2017 – 2018, συνεχίστηκε η συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, με στόχο την προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καθώς και συναυλιών υψηλού επιπέδου με καταξιωμένους Κύπριους και ξένους σολίστ και μουσικά σύνολα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 – 2018, προσφέρθηκαν στον χώρο συναυλιών του Ιδρύματος Shoe Factory στη Λευκωσία:

B1. Εκπαιδευτικές Συναυλίες

Εκπαιδευτική συναυλία με τους Wu Wei (Sheng) και Naomi Sato (Sho) στις 6.10.2017, με το Lingua Franca Ensemble στις 6.10.2017, με το C-Barre Ensemble στις 11.10.2017, με τον Artem Yasynskyy (πιάνο) στις 16.11.2017, με τον Damiano Pisanello (κιθάρα) στις 15.11.2017, με το Akamandis Trio στις 29.11.2017, με θέμα τη Μουσική στον Βωβό Κινηματογράφο στις 18.1.2018 και 19.1.2018, με τον Alessandro Deljavan (πιάνο) στις 15.2.2018, με τις Diemut Poppen (βιόλα) και Pallavi Mahidhara (πιάνο) στις 28.2.2018, με τους Άγγελο Λιακάκη (βιολί) και Τίτο Γουβέλη (πιάνο) στις 16.3.2018, με τους Aldo Campagnari (βιολί), Francesco Dillon (βιολοντσέλο) και Aki Kuroda (πιάνο) στις 20.4.2018.

B2. Μουσικά Εργαστήρια και Σεμινάρια Διδασκαλίας (Master Classes)

Master class κιθάρας με τον Damiano Pisanello στις 15.11.2017 και master class βιόλας με τη Diemut Poppen στις 28.2.2018.

2.7.7.5 ΑΛΛΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

A. 9^ο Παγκύπριο Μαθητικό Φεστιβάλ Σύνθεσης Τραγουδιού «Μάριος Τόκας» - «Κώστας Μόντης» σε συνεργασία με το Κοινωνικό Επιστημονικό και Πολιτιστικό Ίδρυμα «Φώτος Φωτιάδης»

Τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο του τετραετούς στόχου του Κλάδου Μουσικής για ανάπτυξη του τραγουδιού 2016-2020, το Φεστιβάλ έχει ως επίκεντρο τη σύνθεση τραγουδιού.

Το Φεστιβάλ στοχεύει στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών και μαθητριών, την καλλιέργεια των ταλέντων τους και την προβολή των παραγόμενων από τη σχολική κοινότητα πολιτιστικών προϊόντων. Στο πλαίσιο της διατήρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, η νέα γενιά ενθαρρύνεται να εμπνευστεί από το πολιτιστικό έργο των σημαντικών Κυπρίων δημιουργών Μάριου Τόκα και Κώστα Μόντη.

Στο Φεστιβάλ που πραγματοποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2017, στο Λανίτιο Θέατρο στη Λεμεσό, συμμετείχαν 12 ομάδες στις τρεις κατηγορίες Γυμνασίων, Λυκείων και Μουσικών Λυκείων. Οι ομάδες που επιλέγηκαν είχαν την ευκαιρία να συνεργαστούν με γνωστούς συνθέτες - εκπαιδευτικούς πριν την παρουσίασή τους τη βραδιά του Φεστιβάλ.

B. Πρόγραμμα Εκμάθησης Πνευστών Οργάνων

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 συνεχίστηκε για τρίτη χρονιά το πρόγραμμα εκμάθησης πνευστών οργάνων στα σχολεία του Δήμου Έγκωμης και του Δήμου Αγίου Δομετίου και επεκτάθηκε σε σχολεία του Δήμου Λευκωσίας με στόχο να δοθεί η ευκαιρία σε παιδιά με ιδιαίτερες μουσικές δυνατότητες να αναπτύξουν δεξιότητες εκτέλεσης πνευστών οργάνων, με απώτερο στόχο τη συμμετοχή τους σε σύνολα πνευστών οργάνων.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας σχολείου και κοινότητας, το πρόγραμμα στοχεύει τόσο στην αναβάθμιση των σχολικών εκδηλώσεων όσο και τον εμπλουτισμό της πολιτιστικής δράσης της κοινότητας. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται με τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, της Σχολικής Εφορείας Έγκωμης, της Σχολικής Εφορείας Λευκωσίας, της Σχολικής Εφορείας Στροβόλου, του Δήμου Αγίου Δομετίου και των Ανοιχτών Σχολείων Λευκωσίας και Στροβόλου.

Το σύνολο πνευστών του προγράμματος παρουσίασε Χριστουγεννιάτικη συναυλία στις 27.12.2017, στο Αμφιθέατρο Α του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, και την τελική συναυλία της χρονιάς στις 13.6.2018, στο Αμφιθέατρο Δ του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Γ. 2η Παγκύπρια Μέρα Τραγουδιού – 1^η Χορωδιακή Παρέλαση

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στο πλαίσιο του τετραετούς στόχου για την ανάπτυξη της φωνητικής μουσικής και του τραγουδιού, έχει καθιερώσει από τη σχολική χρονιά 2016-2017 τη «Μέρα Τραγουδιού». Στόχος της Μέρας Τραγουδιού είναι η διοργάνωση δράσεων από τα σχολεία, με επίκεντρο το τραγούδι, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται συναυλίες ή φεστιβάλ με συμμετοχή φωνητικών συνόλων, διαγωνισμοί σύνθεσης τραγουδιού, εργαστήρια ανάπτυξης φωνητικών δεξιοτήτων,

φωνητικής υγείας και φροντίδας της φωνής, προβολές ταινιών με σχετικό θέμα κ.ά. Οι δράσεις, οι οποίες διοργανώνονται σε συνεργασία με Συνδέσμους Γονέων, τις τοπικές αρχές και άλλους φορείς, έχουν παιδαγωγικό αλλά και ψυχαγωγικό χαρακτήρα, εφόσον οι μαθητές και μαθήτριες έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν και να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με το τραγούδι αλλά, επίσης, να ερμηνεύσουν και να απολαύσουν ποικίλα είδη τραγουδιών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 διοργανώθηκε για πρώτη φορά σε συνεργασία με τον Δήμο Λευκωσίας μεγάλη *Χορωδιακή Παρέλαση* στις 19.4.2018 στο κέντρο της Λευκωσίας, στην οποία συμμετείχαν 30 φωνητικά σύνολα με πάνω από χίλιους συμμετέχοντες όλων των ηλικιών. Στη Χορωδιακή Παρέλαση συμμετείχαν με φωνητικά σύνολα και χορωδίες από δημόσια και ιδιωτικά σχολεία Δημοτικής Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Μουσικά Σχολεία, Ωδεία, Δήμους και Κοινότητες, Πολιτιστικούς Οργανισμούς και Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

2.7.7.6 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

A. Σεμινάρια Επιθεωρητή

Πραγματοποιήθηκαν τα καθιερωμένα Σεμινάρια Επιθεωρητή για τους καθηγητές όλων των Επαρχιών της Κύπρου, παίρνοντας μία ιδιαίτερα ενδυναμωμένη μορφή.

- Στο Σεμινάριο του Σεπτεμβρίου, στο πρώτο μέρος, παρουσιάστηκαν οι στόχοι της Σχολικής Χρονιάς και τρόποι προώθησής τους μέσα από το μάθημα της Μουσικής, έγινε ενημέρωση για τις προγραμματιζόμενες δράσεις του έτους, συζητήθηκε με τους Καθηγητές και οριστικοποιήθηκε ο Προγραμματισμός Διδασκαλίας του μαθήματος, επεξηγήθηκαν και δόθηκαν εισηγήσεις σε σχέση με τις εμφάσεις της διδασκαλίας για την επίτευξη των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας καθώς και της αξιολόγησης του μαθητή. Στο δεύτερο μέρος του σεμιναρίου προσφέρθηκε βιωματικό εργαστήριο στη διεύθυνση χορωδίας από την Καθηγήτρια Μουσικής Αντριάνα Σεργίδου.
- Στο Σεμινάριο του Μαρτίου προσφέρθηκε σειρά εργαστηρίων τα οποία συνδιοργανώθηκαν από τη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Για την προαγωγή του υπό έμφαση στόχου που έχει καθοριστεί για την περίοδο 2016-2020 και αφορά το τραγούδι με ιδιαίτερη βαρύτητα στη φωνητική και χορωδιακή εκπαίδευση, προσκλήθηκαν στην Κύπρο οι διεθνούς φήμης μαέστροι και παιδαγωγοί Basilio Astulez και Zimfira Poloz, οι οποίοι πραγματοποίησαν σειρά εργαστηρίων. Συγκεκριμένα, προσφέρθηκε υποχρεωτικό εργαστήριο στις 8.3.2018 στη Λεμεσό για τους για τους καθηγητές των επαρχιών Λεμεσού και Πάφου, και στις 9.3.2018 στη Λευκωσία για τους καθηγητές των επαρχιών Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε προαιρετικό σεμινάριο εμβάθυνσης προς όλους τους Καθηγητές στις 10.3.2018 στη Λευκωσία.

B. Κεντρικές Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών

- Ημερίδα Χορωδιών
Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, διοργανώθηκε Ημερίδα Χορωδιών στις 2.2.2018, στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, στη Λευκωσία. Στη δράση συμμετείχαν Καθηγητές Μουσικής, καθώς και μαθητές/τριες των Μουσικών Λυκείων. Η δράση περιλάμβανε απογευματινό εργαστήριο και βραδινή συναυλία. Στη συναυλία παρουσιάστηκε το κάθε Σχολείο με ξεχωριστό χορωδιακό ρεπερτόριο, ενώ επιστέγασμα των εργασιών της Ημερίδας αποτέλεσε η από κοινού ερμηνεία ενός ποτ-πουρί τραγουδιών που διδάχθηκε στο πλαίσιο των εργασιών της Ημερίδας κατά το απογευματινό εργαστήριο. Η συναυλία ήταν ανοιχτή προς το ευρύ κοινό και έτυχε θερμής ανταπόκρισης του κοινού, το οποίο είχε κατακλύσει το θέατρο.

Γ. Αποκεντρωμένες Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών

- Δίκτυα Σχολείων

Διεξήχθησαν επιμορφωτικά σεμινάρια σε δίκτυα Σχολείων σε σχέση με την εφαρμογή των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας (Δ.Ε.Ε.), κατά τη διδασκαλία του μαθήματος της Μουσικής, σε όλες τις επαρχίες.

- Επισκέψεις σε επίπεδο σχολικής μονάδας

Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε σχολικές μονάδες όλων των επαρχιών, με στόχο την εξατομικευμένη στήριξη των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Μουσικής. Κατά τις επισκέψεις, πραγματοποιήθηκαν δειγματικές διδασκαλίες, συνδιδασκαλίες, παρακολούθησεις και αναστοχαστικές συζητήσεις.

- Προαιρετικά Σεμινάρια

Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, στο πλαίσιο των Προαιρετικών Σεμιναρίων, προσφέρθηκε Σεμινάριο για τους Καθηγητές Μουσικής της Μέσης Εκπαίδευσης με τίτλο «Σχεδιασμός σύγχρονου αρχιτεκτονικού πλαισίου για τη διδασκαλία της Μουσικής, στη βάση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας». Το Σεμινάριο αναπτύχθηκε σε πέντε (5) συναντήσεις, και πραγματοποιήθηκε στη Λεμεσό (1.11.2017, 8.11.2017, 15.11.2017, 22.11.2017, 29.11.2017) και στη Λευκωσία (3.11.2017, 10.11.2017, 17.11.2017, 24.11.2017, 1.12.2017). Τις τέσσερις από τις πέντε συναντήσεις πραγματοποίησε η Σύμβουλος Μουσικής Αντωνία Φοράρη, ενώ το σεμινάριο ολοκληρώθηκε την πέμπτη συνάντηση με την εισήγηση της ΕΜΕ Μουσικής.

- Ημέρα Εκπαιδευτικού

Πραγματοποιήθηκαν δύο επιμορφωτικές δράσεις προς τους Καθηγητές Μουσικής στο πλαίσιο της Ημέρας Εκπαιδευτικού με θέμα την αύξηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου. Η πρώτη σειρά πραγματοποιήθηκε στις 12.12.2017 για τους Καθηγητές Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου στο Παγκύπριο Λύκειο, και για τους Καθηγητές Λεμεσού και Πάφου στο Λύκειο Απ. Πέτρου και Παύλου. Στις 14.3.2018 έγινε κυκλική μετακίνηση των δύο δράσεων ώστε να παρακολουθηθούν από όλους τους Καθηγητές όλων των επαρχιών. Εισηγήτριες των επιμορφώσεων ήταν η ΒΔ Μουσικής Παναγιώτα Μιχαηλίδου και η Σύμβουλος Μουσικής Αντωνία Φοράρη.

- Σεμινάριο Μουσικής Τεχνολογίας

Στις 26.6.2018 πραγματοποιήθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία σεμινάριο προς τους Καθηγητές Μουσικής με τίτλο «Η Μουσική Τεχνολογία στο Μάθημα της Μουσικής: προοπτικές και πρακτικές εφαρμογές», το οποίο συνδιοργάνωσε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και η Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Το σεμινάριο διεξήγαγαν από κοινού ο Καθηγητής Leigh Landy του De Montfort University στο Leicester του Ηνωμένου Βασιλείου και η καθηγήτρια μουσικής τεχνολογίας στο Μουσικό Σχολείο Δρ Νάσια Θεράπποντος.

Δ. Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- πλήρης εφαρμογή των Δ.Ε.Ε. από την Α΄ Γυμνασίου μέχρι και τη Β΄ Λυκείου
- ολοκλήρωση και εφαρμογή του νέου εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τους Δ.Ε.Ε. στη Β΄ Λυκείου
- ανάπτυξη πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τους Δ.Ε.Ε. στη Γ΄ Λυκείου και εμπλουτισμός του εξεταστικού δοκιμίου των Παγκύπριων Εξετάσεων Απόλυσης και Πρόσβασης.

2.7.7.7 ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ο θεσμός του Συμβούλου Εκπαιδευτικού λειτουργεί ως γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και των εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες.

Οι Σύμβουλοι Εκπαιδευτικοί, συμμετέχουν στη διαμόρφωση και συγγραφή των Αναλυτικών Προγραμμάτων και αναλαμβάνουν ως Υποστηρικτές, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την ετοιμασία υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού όπως δειγματικά εξεταστικών δοκιμίων και προγραμματισμούς για τη διδασκαλία των μαθημάτων.

Οι Σύμβουλοι συνεισφέρουν επίσης στη διοργάνωση εκπαιδευτικών διαγωνισμών, επιμορφωτικών σεμιναρίων/ημερίδων/συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων, καθώς επίσης και διάφορες διεκπεραιωτικές εργασίες.

Η παρουσία των Συμβούλων στα σχολεία αποδεικνύεται ιδιαίτερα χρήσιμη και αντιμετωπίζεται πολύ θετικά από τους εκπαιδευτικούς. Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης, περιλαμβάνεται και η ανάληψη δειγματικών διδασκαλιών, είτε από τους Συμβούλους, είτε από τους εκπαιδευτικούς των σχολείων, σε συνεργασία με τους Συμβούλους, με στόχο την παροχή πρακτικής βοήθειας στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα στους νεοεισερχόμενους στη Μέση Εκπαίδευση.

2.7.7.8 ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως πλήρες μέλος (2004), οικονομικοί μετανάστες άρχισαν να φθάνουν στη χώρα σε ολοένα και μεγαλύτερους αριθμούς. Πρόσφατα, λόγω της ταραχώδους κατάστασης στη Μέση Ανατολή και ορισμένες αφρικανικές χώρες, έχει παρατηρηθεί μια αυξανόμενη ροή προσφύγων στα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κάτω από αυτές τις συνθήκες είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση όλων ανεξαιρέτως των παιδιών, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Για τον λόγο αυτό, η δωρεάν πρόσβαση στην εκπαίδευση προσφέρεται σε όλα τα παιδιά, χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε διάκριση με βάση το φύλο, τις ικανότητες, τη γλώσσα, το χρώμα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ιδέες και την εθνική καταγωγή. Συνεπακόλουθα, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, έχοντας θέσει ως στόχο τη γρήγορη ένταξη όλων των παιδιών στη σχολική κοινότητα, ξεκίνησε από τη σχολική χρονιά 2008-2009 να εφαρμόζει το Πρόγραμμα Ταχύρρυθμης Εκμάθησης της Ελληνικής σε δημόσια σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης, κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. φακ. ΥΠΠ 7.1.19.2/2, ημερ. 29 Ιουλίου 2008).

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, λειτούργησαν τέσσερα διαφορετικά «Προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας» σε 34 σχολεία και 2 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης. Συνολικά παρακολούθησαν μαθήματα Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας 584 μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία. Το πρόγραμμα των μεταβατικών τάξεων επεκτάθηκε σε 16 σχολεία παγκύπρια και εντάχθηκαν σε αυτό 387 παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία (60% επί του συνόλου). Επιπρόσθετα, 92 παιδιά παρακολούθησαν το ολιγόωρο πρόγραμμα, 78 παιδιά το πρόγραμμα για τους ασυνόδευτους ανήλικους σε λύκεια και τεχνικές σχολές και 27 παιδιά το απογευματινό πρόγραμμα για τους ασυνόδευτους ανήλικους στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης.

Όσον αφορά στη λειτουργία του προγράμματος των μεταβατικών τάξεων, οι μαθητές παρακολουθούσαν εντατικά μαθήματα Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού 14 περιόδους εβδομαδιαίως. Επιπλέον, οι μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία παρακολουθούσαν 5 περιόδους εβδομαδιαίως ενισχυτικά μαθήματα στα υπόλοιπα εξεταζόμενα μαθήματα (Μαθηματικά=2π, Φυσική=1π, Χημεία=1π και Βιολογία=1π), με εστίαση σε θέματα ορολογίας και πυρηνικών γνώσεων. Τις υπόλοιπες 19 περιόδους ήταν ενταγμένοι στις γενικές τάξεις συμφοίτησης όπου παρακολουθούσαν υποχρεωτικά τα Μαθηματικά, τη Φυσική, τη Χημεία, τη Βιολογία, τα Αγγλικά, τη Μουσική, την Τέχνη, την Πληροφορική και τη Φυσική Αγωγή. Για τον σκοπό αυτό εφαρμοζόταν στα

σχολεία τροποποιημένο ωρολόγιο πρόγραμμα και οι μαθητές απαλλάσσονταν από την αξιολόγηση στα Νέα Ελληνικά, την Ιστορία, τα Αρχαία Ελληνικά, τα Θρησκευτικά και τα Γαλλικά. Τονίζεται ακόμη ότι η κατάταξη των παιδιών στις μεταβατικές τάξεις γινόταν ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειάς τους (Α1 και Α2 του ΚΕΠΑ), κατόπιν χορήγησης διαπιστωτικού δοκιμίου γλωσσομάθειας στην αρχή της σχολικής χρονιάς.

Στα σχολεία όπου εφαρμόστηκε το ολιγόωρο πρόγραμμα τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία παρακολουθούσαν μαθήματα Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας 5-8 περιόδους την εβδομάδα στα γυμνάσια και 4-8 περιόδους την εβδομάδα στα λύκεια και στις τεχνικές σχολές. Με βάση το προβλεπόμενο ωρολόγιο πρόγραμμα τα παιδιά είχαν τη δυνατότητα απαλλαγής και αποχώρησης από μη εξεταζόμενα μαθήματα, κατά προτεραιότητα από τα Αρχαία Ελληνικά, τα Θρησκευτικά και τα Γαλλικά.

Επιπρόσθετα, για τέταρτη συνεχή χρονιά λειτούργησε το «Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Ασυνόδευτους Ανήλικους / Αιτητές Διεθνούς Προστασίας». Πρόκειται για παιδιά που βρίσκονταν στην Κύπρο χωρίς κηδεμόνα, τη φροντίδα των οποίων είχαν αναλάβει οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Αυτά τα παιδιά παρακολούθησαν μαθήματα Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας 14 περιόδους την εβδομάδα σε δύο τεχνικές σχολές και 16 περιόδους την εβδομάδα σε δύο λύκεια. Επιπλέον είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μαθήματα κοινού κορμού και άλλα εργαστηριακά μαθήματα. Ακόμη δημιουργήθηκαν δύο απογευματινά τμήματα σε Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης σε Λευκωσία και Λάρνακα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας (14 περιόδους) και των Μαθηματικών (6 περιόδους) σε ασυνόδευτους ανήλικους.

Από τον Σεπτέμβριο του 2018, τα «Προγράμματα Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας» λειτουργούν σε 38 σχολεία. Οι περισσότεροι μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία είναι ενταγμένοι σε μεταβατικές τάξεις (18 σχολεία) για ένα ή δύο χρόνια, ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειας στο οποίο βρίσκονται με βάση το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες. Όσον αφορά στην τρέχουσα σχολική χρονιά, η πιο σημαντική αλλαγή είναι η λειτουργία πιλοτικού προγράμματος εντατικής εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στο Λύκειο Παλουριώτισσας. Στο Πρόγραμμα αυτό εντάσσονται παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία που εγγράφονται στην Α΄ Λυκείου και παρακολουθούν για ένα χρόνο μαθήματα Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού 15 περιόδους εβδομαδιαίως και τις υπόλοιπες 20 περιόδους παρακολουθούν μαθήματα γενικής παιδείας για απόκτηση πυρηνικών γνώσεων.

Συνεπώς, το ωρολόγιο πρόγραμμα των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία για τα Γυμνάσια και το Λύκειο Παλουριώτισσας έχει διαμορφωθεί ως εξής:

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΟΙΤΗΣΗΣ (19 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (19 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)
<u>Υποχρεωτική Παρακολούθηση</u> Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Μουσική, Τέχνη, Πληροφορική, Αγγλικά, Φυσική Αγωγή <u>Προαιρετική παρακολούθηση</u> <u>(ανάλογα με το πρόγραμμα του</u> <u>σχολείου)</u> Οικιακή Οικονομία, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Γεωγραφία <u>Απαλλαγή</u> Νέα Ελληνικά, Ιστορία, Αρχαία Ελληνικά, Θρησκευτικά, Γαλλικά	• Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού (14 περιόδους) • Μαθηματικά (2 περιόδους) • Φυσική (1 περίοδος) • Χημεία (1 περίοδος) • Βιολογία (1 περίοδος)

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΥΚΕΙΟΥ ΠΑΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑΣ

A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δ.Π.
1	Ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα με στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού	15(+ 1 Υ.Τ. = 16)
2	Μαθηματικά	4
3	Φυσική	2
4	Χημεία	2
5	Βιολογία	1
6	Αγγλικά	3
7	Εμπορικά	1
8	Φυσική Αγωγή	2
9	Μουσική	1
10	Τέχνη	1
11	Πληροφορική	2
12	Σχεδιασμό και Τεχνολογία	1
	Σύνολο	35

Επιπλέον, συνεχίζει να λειτουργεί και φέτος το ολιγόωρο πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας 2-5 περιόδους σε γυμνάσια, λύκεια και τεχνικές σχολές (14 σχολεία). Αναφορικά με το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Ασυνοδευτους Ανήλικους / Αιτητές Διεθνούς Προστασίας, λειτουργεί και φέτος σε πέντε σχολεία (3 λύκεια και 2 τεχνικές σχολές). Ακόμη, δημιουργήθηκε ένα τμήμα στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης για τη φοίτηση ασυνόδευτων ανήλικων παιδιών σε απογευματινό χρόνο.

2.7.7.9 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, μετά από πολύχρονες προσπάθειες που χρονολογούνται από το 1991, πέτυχε τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου που να ρυθμίζει συνολικά και σφαιρικά, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τα θέματα της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Η Νομοθεσία αυτή είχε τίτλο: «Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999 (113(I)1999) και ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1999. Η Νομοθεσία αυτή έτυχε τροποποιήσεων και ως εκ τούτου ονομάζεται τώρα «Οι περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμοι του 1999-2014». Τη Νομοθεσία διέπουν οι «Οι περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμοί του 2001 και 2013».

Μια από τις βασικότερες διατάξεις του Νόμου είναι εκείνη που διαλαμβάνει τον καθορισμό του όρου "παιδί με ειδικές ανάγκες" και τονίζει, ανάμεσα σε άλλα, την ευθύνη της πολιτείας για την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης.

Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες, για τα οποία προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση, δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο για την παροχή της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε τάξη συνηθισμένου σχολείου, εφοδιασμένου με τις κατάλληλες υποδομές, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου, προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής τους.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 - 2018, φοίτησαν 4270 μαθητές/τριες με Ειδικές Ανάγκες (με απόφαση των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής) σε τάξεις συνηθισμένων σχολείων Μέσης Γενικής 2961) και Τεχνικής Εκπαίδευσης (1309 και 807 μαθητές/τριες στα Προγράμματα Αλφαριθμητισμού (μόνο σε γυμνάσια), (βλ. πίνακα 1).

Όσον αφορά στις εκπαιδευτικές ώρες στήριξης, κατά τη σχολική χρονιά 2016 -17, δόθηκαν συνολικά 4.401 περίοδοι στήριξης παγκύπρια σε μαθητές/τριες της ειδικής αγωγής (3.204 στη Μ.Ε. και 1197 στην Τ.Ε.) και 556 περίοδοι σε μαθητές/τριες που συμμετείχαν στα Προγράμματα Αλφαριθμητισμού, (βλ. πίνακα 2)

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν τα πιο κάτω Προγράμματα Ειδικής Αγωγής:

A. Μαθησιακών Δυσκολιών

B. Ειδικών Μονάδων

Γ. Ακοής

Δ. Όρασης

E. Κατ' Οίκον Εκπαίδευσης

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργεί, επίσης, και το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού (μόνο για τα γυμνάσια).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΙΘΜΟΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2015/16 – 2016/17-2017/2018)

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ			ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ		
	2015/16	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	2017/18
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	1168	1358	1242	343	132	161	1511	1490	1503
ΛΕΜΕΣΟΣ	847	885	843	247	143	249	1094	1028	1143
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	615	630	552	409	147	232	1024	777	886
ΠΑΦΟΣ	251	331	324	137	134	165	388	465	509
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	901	1197	1309				901	1197	1309
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3782	4401	4270	1136	556	807	4918	4957	5350

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΡΙΘΜΟΙ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ
ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(Σχολική Χρονιά 2015/16 – 2016/17 – 2017/18)**

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ			ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ		
	2015/16	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	2017/18
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	1168	1358	1980	343	132	100	1511	1490	2080
ΛΕΜΕΣΟΣ	847	885	1375	247	143	120	1094	1028	1495
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	615	630	726	409	147	118	1024	777	844
ΠΑΦΟΣ	251	331	436	137	134	68	388	465	504
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	901	1197	1542				901	1197	1542
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3782	4401	6059	1136	556	406	4918	4957	6465

Α. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Στο Πρόγραμμα αυτό εντάσσονται παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, μετά από απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Α.Ε.). Η εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών/τριών γίνεται είτε ατομικά είτε ομαδικά, ανάλογα με τις ανάγκες τους. Συνήθως η στήριξη γίνεται στα εξεταζόμενα μαθήματα (Φιλολογικά, Μαθηματικά, Φυσικά). Ώρες στήριξης δίνονται και σε άλλα μαθήματα, όπως στον Σχεδιασμό και Τεχνολογία, στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, στην Τέχνη, στη Φυσική Αγωγή κ.λπ., ανάλογα με τις ανάγκες κάθε παιδιού.

Β. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

Παιδιά με ειδικές ανάγκες, για τα οποία προσδιορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση από την Ε.Ε.Ε.Α.Ε., μπορεί να φοιτήσουν και σε Ειδική Μονάδα που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο.

Στις ειδικές μονάδες δυνατόν να ενταχθούν παιδιά μετά από απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Οι μαθητές/τριες της Ειδικής Μονάδας φοιτούν με ειδικό καθεστώς και λαμβάνουν «Πιστοποιητικό Παρακολούθησης». Η προσέγγιση στις Μονάδες αυτές γίνεται διαθεματικά και οι εκπαιδευτικοί τυγχάνουν σχετικής επιμόρφωσης. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών και την ασφάλεια των μαθητών/τριών των ειδικών μονάδων εργοδοτούνται σχολικοί βοηθοί.

Ι. Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν δύο τύποι μονάδων:

α) **Οι Μονάδες που λειτουργούν στα Γυμνάσια** με αυξημένες περιόδους στήριξης την εβδομάδα, σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα (Ειδική Μονάδα). Στην Ειδική Μονάδα οι μαθητές/τριες παρακολουθούν, συνήθως, τα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Οικιακή Οικονομία, Σχεδιασμός και Τεχνολογία, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Αγγλικά. Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως, με έγκριση της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των μαθητών/τριών.

β) **Οι Μονάδες που λειτουργούν στα Λύκεια με ειδικό πρόγραμμα μεικτής φοίτησης σε Ειδική Μονάδα** ως εξής: Τρεις μέρες φοίτησης στο σχολείο και δύο μέρες παρακολούθησης ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος σε χώρους εκτός σχολείου, στις περιπτώσεις που αυτό εξυπηρετεί τις ανάγκες των μαθητών/τριών και είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των προγραμμάτων της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στη Μέση Εκπαίδευση, εντάσσεται και το Πρόγραμμα Προεπαγγελματική Εκπαίδευση των μαθητών/τριών με ειδικές ανάγκες. Μέλημα αυτής της εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής αποτελεί η ομαλή μετάβαση των εν λόγω μαθητών/τριών από τον σχολικό στον επαγγελματικό χώρο.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες
- Η κοινωνικοποίησή τους
- Η συναισθηματική τους ασφάλεια
- Η απόκτηση δεξιοτήτων που θα τους βοηθήσουν στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και στη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Το ημερήσιο πρόγραμμα εκτός σχολείου καταρτίζεται ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν κάθε φορά στους χώρους εκτός σχολείου, αφού καταγραφούν οι παρατηρήσεις από τους επόπτες-εκπαιδευτικούς, σχετικά με τη συμπεριφορά και τις δεξιότητες των παιδιών.

Οι Μονάδες στα Λύκεια λειτουργούν με αυξημένες περιόδους στήριξης την εβδομάδα, σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα (Ειδική Μονάδα). Στην Ειδική Μονάδα οι μαθητές/τριες παρακολουθούν συνήθως τα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Οικογενειακή Αγωγή, Σχεδιασμό και Τεχνολογία, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Φωτογραφία/Θέατρο. Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως, με έγκριση της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των μαθητών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 – 2018, λειτούργησαν 55 Ειδικές Μονάδες στα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Ειδικές Μονάδες Λευκωσίας 2017-18

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ Πλατύ
2	Γυμν. Αγλαντζιάς
3	Γυμν. Αγίας Βαρβάρας
4	Περιφερειακό Γυμν. Πέρα Χωρίου και Νήσου
5	Γυμν. Κωνσταντινουπόλεως
6	Β΄ Περιφερειακό Γυμν. Λευκωσίας
7	Γυμν. Κοκκινотριμιθιάς
8	Γυμν. Αγίου Χρυσοστόμου
9	Γυμν. Έγκωμης
10	Γυμν. Αγίου Στυλιανού
11	Γυμνάσιο Σολέας
12	Γυμν. Αγ. Βασιλείου
13	Γυμνάσιο Λατσιών
14	Γυμνάσιο Αγίου Δομετίου
15	Λύκειο Ιδαλίου
16	Λύκειο Κύκκου Α΄
17	Λύκειο Κύκκου Β΄
18	Λύκειο Σολέας
19	Λύκειο Λατσιών
20	Λύκειο Παλιομετόχου
21	Γυμν. Γερίου
22	Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ΄

Ειδικές Μονάδες Λεμεσού 2017-18

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αγίας Βαρβάρας
2	Γυμν. Αγίου Νεοφύτου
3	Γυμν. Αγίας Φυλάξεως
4	Γυμν. Καλογεροπούλου
5	Γυμν. Λινόπετρας
6	Γυμν. Αγ. Ιωάννη
7	Γυμν. Ύψωνα
8	Γυμν. Ζακακίου
9	Γυμν. Νεάπολης
10	Λύκειο Πολεμιδιών
11	Λύκειο Λινόπετρας
12	Λανίτειο Λύκειο
13	Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου
14	Τεχνική Σχολή Γ΄

Ειδικές Μονάδες Λάρνακας/ Αμμοχώστου 2017-18

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Δροσιάς
2	Γυμν. Αραδίππου
3	Γυμν. Ξυλοφάγου
4	Γυμν. Κιτίου
5	Γυμν. Παραλιμνίου
6	Γυμν. Λιβαδιών
7	Γυμνάσιο Ξυλοτύμπου
8	Γυμνάσιο – Λύκειο Λευκάρων
9	Λύκειο Παραλιμνίου
10	Παγκύπριο Λύκειο
11	Λύκειο Αραδίππου «Τάσος Μητσόπουλος»
12	Τεχνική Σχολή Λάρνακας

Ειδικές Μονάδες Πάφου 2017-18

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ
1	Γυμν. Αποστόλου Παύλου
2	Νικολαΐδειο Γυμν.
3	Γυμν.- Λύκειο Πολεμίου
4	Γυμν. Γεροσκήπου
5	Γυμν. Πόλεως Χρυσοχούς
6	Τεχνική Σχολή Πάφου

II Στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση λειτουργούν δύο τύποι προγραμμάτων ειδικής φοίτησης. Πρωταρχικοί στόχοι και των δυο ειδικών προγραμμάτων που εφαρμόζονται στις Τεχνικές Σχολές είναι: η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, η κοινωνικοποίησή τους, η συναισθηματική τους ασφάλεια και η απόκτηση δεξιοτήτων που θα τους βοηθήσουν στην ανεξάρτητη

διαβίωση, στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και στην ομαλή μετάβαση από τον σχολικό στον επαγγελματικό χώρο:

α) Ειδικές Μονάδες που λειτουργούν στον Κλάδο Ξενοδοχειακών

Οι Ειδικές Μονάδες στον Κλάδο Ξενοδοχειακών λειτουργούν με ένταξη στο μάθημα Τραπεζοκομίας και αυξημένες περιόδους στήριξης την εβδομάδα, οι οποίες διδάσκονται από καθηγητές κάθε ειδικότητας σε ειδικά εξοπλισμένα εργαστήρια της Σχολής, στα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Επαγγελματική Αγωγή, Υγιεινή, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Τέχνη, Μουσική, Φυσική Αγωγή, Μαγειρική, Τραπεζοκομία, Πρακτική Εργασία, Κατασκευή Κοσμημάτων, Καλλιτεχνικές Δημιουργίες.

β) Ειδικό πρόγραμμα φοίτησης στον Κλάδο Κομμωτικής

Οι μαθητές εντάσσονται σε εργαστηριακά και τεχνολογικά μαθήματα σε ειδικά εξοπλισμένα εργαστήρια της Σχολής στη συνηθισμένη τάξη (αυξημένη ένταξη) και στηρίζονται ομαδικά από καθηγητές κάθε ειδικότητας, στα πιο κάτω μαθήματα: Φιλολογικά, Μαθηματικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Φυσική Αγωγή, Αγγλικά, Εργαστήρια Κομμωτικής.

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΚΟΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Πρόγραμμα Ένταξης παιδιών με απώλεια ακοής λειτουργεί παγκύπρια σε 65 σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης με μαθητές με απώλεια ακοής.

Συγκεκριμένα, εφαρμόζονται οι πιο κάτω μορφές ένταξης:

1. Φοίτηση στη γενική τάξη χωρίς στήριξη
2. Φοίτηση στη γενική τάξη και στήριξη σε ειδική αίθουσα, κυρίως στα εξεταζόμενα μαθήματα
3. Φοίτηση σε Ειδικό Τμήμα (Μονάδα).

Εκεί όπου χρειάζεται, δίνεται η δυνατότητα εξυπηρέτησης των παιδιών από Εκπαιδευτικούς Διερμηνείς της Κυπριακής Νοηματικής Γλώσσας. Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην παραγωγή υλικού για επιμόρφωση των καθηγητών, έχει παραχθεί ενημερωτικό υλικό, που είναι στη διάθεση όλων των διδασκόντων. Ειδικότερα, έχουν εκδοθεί «Προσαρμοσμένα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Καρτέλες εργασίας για παιδιά με πρόβλημα ακοής» για τις τάξεις του Γυμνασίου. Στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. είναι, επίσης, διαθέσιμος προς όλους τους εκπαιδευτικούς Οδηγός (60 σελίδες), που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Πατρών με τίτλο «Η ένταξη και η συμμετοχή των κωφών/βαρήκων μαθητών σε σχολεία με ακούοντες μαθητές». Παράλληλα, έχουν αποσταλεί οι τέσσερις βιντεοταινίες που παρήγαγε ο Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής που ασχολούνται με θέματα της ακουστικής απώλειας των παιδιών. Τέλος, διοργανώθηκαν τον Σεπτέμβριο διήμερα επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς, που διδάσκουν παιδιά με απώλεια ακοής στη Λευκωσία και Λεμεσό, για τις επαρχίες Λευκωσίας/Λάρνακας/Αμμοχώστου και Λεμεσού/Πάφου, αντίστοιχα. Ημερίδες και σεμινάρια οργανώθηκαν, επίσης, σε συνεργασία με τη Σχολή Κωφών.

Οι Διευθύνσεις Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, εκτός από την ενημέρωση των διδασκόντων, εφαρμόζουν και τις υπόλοιπες σχετικές διατάξεις του Νόμου [113(1)99], ειδικότερα όσον αφορά στον καταρτισμό ατομικών προγραμμάτων (και παροχή ωρών στήριξης), τις διευκολύνσεις κατά τις εξετάσεις (επιπρόσθετος χρόνος, απλοποίηση γλωσσικής διατύπωσης εξεταστικού δοκιμίου) και ηχομόνωση αιθουσών διδασκαλίας και ειδικών αιθουσών στήριξης.

Όσον αφορά στις ώρες στήριξης, κατά τη σχολική χρονιά 2017-18, δόθηκαν 783 περίοδοι εκπαιδευτικής στήριξης παγκύπρια σε 124 παιδιά με απώλεια ακοής.

Επιπρόσθετα, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ευαισθητοποίηση των ακούοντων παιδιών σε θέματα ακουστικής απώλειας.

Δ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

Το πρόγραμμα ένταξης παιδιών με πρόβλημα όρασης λειτούργησε με 283 περιόδους εκπαιδευτικής στήριξης παγκύπρια σε 37 παιδιά τα οποία φοιτούσαν σε σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης.

Για τον καταρτισμό του ατομικού προγράμματος των παιδιών με προβλήματα όρασης, το Γραφείο Ειδικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης συνεργάζεται με τη Σχολή Τυφλών. Για την ένταξη των παιδιών αυτών ακολουθείται η ίδια διαδικασία με την ένταξη των παιδιών με Μαθησιακές Δυσκολίες. Το πρόγραμμα παρακολουθείται και από τους συνδεδετικούς λειτουργούς της Μ.Ε.

Ε. ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, και σύμφωνα με τους περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμους του 1999 έως 2014 του 1999 (II.3.2), «Στα παιδιά με ειδικές ανάγκες της Δημοτικής και της Μέσης Εκπαίδευσης που για λόγους υγείας δεν μπορούν για μακρύ χρονικό διάστημα να παρακολουθούν το κανονικό πρόγραμμα μαθημάτων στο σχολείο, δυνατόν να εξασφαλίζεται εκπαίδευση με άλλο τρόπο. Η παρακολούθηση μαθημάτων εκτός του σχολείου θεωρείται μέρος του κανονικού προγράμματος μαθημάτων στις κανονικές τάξεις που είναι εγγεγραμμένα τα παιδιά».

Η κατ' οίκον εκπαίδευση παρέχεται στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- Περίπτωση 1: Κατ' οίκον εκπαίδευση παιδιών που νοσηλεύονται στην Ενδονοσοκομειακή Μονάδα Νοσηλείας του NAM III. Το αίτημα γίνεται από την Ενδονοσοκομειακή Μονάδα νοσηλείας εφήβων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα.
- Περίπτωση 2: Κατ' οίκον εκπαίδευση παιδιών που παρουσιάζουν ιατρικά προβλήματα (π.χ. διάγνωση καρκίνου, καρδιοπάθειες, χειρουργικές επεμβάσεις, σωματικοί τραυματισμοί, άλλες σωματικές ασθένειες, ανορεξία κ.λπ.) ή προβλήματα ψυχικής υγείας, έντονα προβλήματα συμπεριφοράς ή συναισθηματικά προβλήματα, δυσκολία προσαρμογής στον σχολικό χώρο κ.λπ.

Ο χώρος και χρόνος διεξαγωγής των μαθημάτων καθορίζεται σε συνεργασία με τους γονείς και μπορεί να είναι είτε ο χώρος νοσηλείας του παιδιού είτε το σπίτι κατά τις απογευματινές ή και πρωινές ώρες.

Η κατ' οίκον εκπαίδευση περιλαμβάνει, συνήθως, τα εξεταζόμενα μαθήματα και σε εξαιρετικές περιπτώσεις άλλα μαθήματα για ειδικούς λόγους.

Οι τελικές εξετάσεις του παιδιού με κατ' οίκον εκπαίδευση, όπου χρειάζεται, γίνονται, εκτός των καθορισμένων εξεταστικών κέντρων, σε χώρους όπως το σπίτι του εξεταζομένου, στο νοσοκομείο ή σε οποιονδήποτε άλλο τόπο κριθεί επιβεβλημένο από τον Διευθυντή του οικείου Τμήματος του Υπουργείου, νοουμένου ότι εξασφαλίζεται η απαιτούμενη ασφάλεια και υπάρχουν εχέγγυα επιτήρησης και διαφύλαξης του αδιάβλητου των εξετάσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2017/18)

	Μαθησιακές Δυσκολίες ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	Ειδικές Μονάδες ΕΙΔΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ	Ακοής ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	Όρασης ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Γυμνάσια	1857	174	52	30	2113
Λύκεια	700	80	44	26	850
Τεχνικές	1200	75	28	6	1309
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	3757	329	124	62	4272

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2017/18)

	Μαθησιακές Δυσκολίες ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	Ειδικές Μονάδες ΕΙΔΙΚΗ ΑΙΘΟΥΣΑ	Ακοής ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	Όρασης ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Γυμνάσια	2839	935	385	183	4342
Λύκεια	759	453	233	121	1566
Τεχνικές	1038	309	165	31	1543
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	4636	1697	783	335	7451

2.7.7.10 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού στη Μέση Εκπαίδευση ξεκίνησε σε πειραματική βάση το 1989-1990 σε δύο Γυμνάσια της Λεμεσού. Την επιστημονική ευθύνη του Προγράμματος έχει η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και τη διοικητική ευθύνη έχει η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στοχεύοντας στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και στην πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα του κοινωνικού αποκλεισμού λειτουργεί, μεταξύ των άλλων μέτρων που εφαρμόζει, Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού ενσωματωμένο στο γενικό σχολικό πρόγραμμα.

Γενικοί σκοποί του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού:

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών.
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, χρήση και κατάχρηση ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Παιδαγωγικοί στόχοι:

- Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής.
- Η κατανόηση κειμένου.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία.
- Η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ Μ.Ε.

ΕΠΑΡΧΙΑ	Σχολική Χρονιά		
	2015/16	2016/17	2017/18
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	484	86	100
ΛΕΜΕΣΟΣ	334	64	120
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	483	70	118
ΠΑΦΟΣ	178	48	68
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	1479	268	406

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ Μ.Ε.

ΕΠΑΡΧΙΑ	Σχολική Χρονιά		
	2015/16	2016/17	2017/18
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	343	132	161
ΛΕΜΕΣΟΣ	247	143	249
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	409	147	232
ΠΑΦΟΣ	137	134	165
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	1053	556	807

2.8 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

2.8.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ παρέχει πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με τα ευρωπαϊκά συστήματα και τις πολιτικές για την εκπαίδευση. Αποτελείται από 42 εθνικές μονάδες που εδρεύουν στις 38 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ της Ε.Ε. (κράτη μέλη της Ε.Ε., Αλβανία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Ισλανδία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Λιχτενστάιν, Μαυροβούνιο, Σερβία, Νορβηγία Ελβετία και Τουρκία). Ο συντονισμός και η διαχείρισή του γίνεται από τον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες.

«Ευρυδική», μια μοναδική πηγή για την Εκπαίδευση στην Ευρώπη

Τα συστήματα εκπαίδευσης ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό σε όλη την Ευρώπη. Η κατανόηση της οργάνωσης και λειτουργίας τους είναι απαραίτητη για την προώθηση της συνεργασίας και της κινητικότητας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ στοχεύει στο να ανταποκριθεί στην ανάγκη αυτή, παρέχοντας μια ακριβή εικόνα της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, που καλύπτει όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- **Εθνικές Περιγραφές:** μια Ευρωπαϊκή Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια για τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα: Άμεσα συγκρίσιμες και επικαιροποιημένες περιγραφές για την οργάνωση 42 εκπαιδευτικών συστημάτων
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/euryperia_en.php
- **Συγκριτικές Μελέτες** για θέματα που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης.
- Μια σειρά εργασιών (**Key Data Studies**) με δείκτες πάνω σε διάφορα βασικά θέματα, όπως η χρήση των νέων τεχνολογιών στο σχολείο και η εκμάθηση γλωσσών.
- **ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥΣ** σχετικά με τη δομή και τα κύρια χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών συστημάτων, όπως τα σχολικά και τα ακαδημαϊκά ημερολόγια, τον διδακτικό χρόνο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, τους μισθούς των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων.

Τι ακριβώς κάνει το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Η κύρια αποστολή του Δικτύου είναι να παρέχει στους υπεύθυνους για την εκπαίδευση σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, αναλύσεις και πληροφορίες που θα τους βοηθήσουν στη λήψη των αποφάσεών τους.

Το Δίκτυο συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τους εθνικούς νόμους, κανονισμούς και πολιτικές, καθώς και σχετικά στατιστικά στοιχεία. Αυτό καθιστά δυνατό τον εντοπισμό κοινών προτύπων και τάσεων και παρέχει μια βάση για προβληματισμό σχετικά με αποτελεσματικές στρατηγικές στον τομέα της εκπαίδευσης.

Ίδρυση και Χρηματοδότηση του Δικτύου

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ ιδρύθηκε από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη το 1980 για την ανταλλαγή πληροφοριών για την εκπαίδευση των εθνικών συστημάτων. Χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus + της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνεργασίες

Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ συνεργάζεται με την Eurostat, το Cedefop, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ανάπτυξη της Ειδικής Αγωγής και το CRELL (το Κέντρο Ερευνών για τη Διά Βίου Μάθηση). Στηρίζει, επίσης, το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Unesco.

Κυπριακή Μονάδα «Ευρυδίκη»

Στην Κύπρο, από τον Ιούνιο του 2002, η Μονάδα λειτουργεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με την ονομασία Κυπριακή Μονάδα «Ευρυδίκη».

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ.

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

2.9 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.9.1 ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ UNESCO ΚΥΠΡΟΥ

Ο θεσμός του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO (ASPnet) δημιουργήθηκε το 1953, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση της επικοινωνίας και στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις μαθητικές κοινότητες των κρατών μελών του Οργανισμού, ώστε να προωθούνται αποτελεσματικότερα οι στόχοι της UNESCO στους νέους. Στο παγκόσμιο αυτό Δίκτυο συμμετέχουν σήμερα περισσότερα από 9000 εκπαιδευτικά ιδρύματα σε 180 χώρες. Το Δίκτυο δραστηριοποιείται στην Κύπρο από τη σχολική χρονιά 1969-70, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η Κύπρος εντάχθηκε στο Δίκτυο κατά τη σχολική χρονιά 1969-1970 και σήμερα μετά από αναδόμηση και απόφαση της Γραμματείας των Εταιρικών Σχολείων UNESCO, περιλαμβάνει **29 σχολεία-μέλη και 7 σχολεία παρατηρητές**, που δραστηριοποιούνται με ποικίλους τρόπους, όπως διοργάνωση συνεδρίων και συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργανώνουν Δίκτυα Εταιρικών Σχολείων στο εξωτερικό. Κύριος στόχος του Δικτύου είναι η προώθηση των ιδανικών της UNESCO στους νέους και στις νέες, ιδιαίτερα στους τομείς που αφορούν στην ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, το φυσικό περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δραστηριότητες σχολικής χρονιάς 2017-2018

I. Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Στις 10 Δεκεμβρίου 2016, ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα Εταιρικά Σχολεία του Δικτύου, με συντονισμό του Εθνικού Συντονιστή, διοργάνωσαν ενδοσχολικές εκδηλώσεις με θέμα «Δικαίωμα στην Εκπαίδευση», με σκοπό την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των νέων μας. Οι εκδηλώσεις είχαν τη μορφή διαλέξεων, συζητήσεων, φωτογραφικών εκθέσεων, τραγουδιών, θεατρικών παραστάσεων και δρώμενων. Υλικό για το θέμα, που είχε σταλεί από την Κεντρική Γραμματεία των σχολείων ASPnet και τη Διεθνή Συντονίστρια Sabine Detzel διαμοιράστηκε στους μαθητές.

II. Ευρωπαϊκό έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και των προτεραιοτήτων της UNESCO, η ΚΕΕ UNESCO σε συνεργασία με τον Εθνικό Συντονιστή του Δικτύου ASPnet ετοίμασαν ένα διετές πρόγραμμα δράσεων του Δικτύου γύρω από τη γενική θεματική: «Παγκόσμια Πολιτότητα και Εκπαίδευση για την Πολιτιστική Κληρονομιά» (2018-2019). Στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

α) Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Εταιρικών Σχολείων UNESCO στη χρήση σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συνδιοργάνωσαν στις 15 Φεβρουαρίου 2018 σεμινάριο στη Λεβέντειο Πινακοθήκη στη Λευκωσία, το οποίο απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Δικτύου ASPnet. Το Σεμινάριο είχε σκοπό όπως αντλήσουν οι συμμετέχοντες καλές πρακτικές για ανάληψη καινοτόμων δράσεων και προσεγγίσεων σχετικά με τη διδασκαλία για την πολιτιστική κληρονομιά και τη σύζευξή της με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.

β) 41ο Παγκύπριο Συμπόσιο του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO

Το 41ο Παγκύπριο Συμπόσιο του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO, με θέμα «Πολιτιστική Κληρονομιά: όταν το παρελθόν συναντά το μέλλον» διεξήχθη στις 19-20 Απριλίου 2018 στη Λευκωσία, με τη συμμετοχή περίπου 350 μαθητών και εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης από

σχολεία της Κύπρου και της Ελλάδας. Την ευθύνη της διοργάνωσης είχαν η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, ο Εθνικός Συντονιστής των Εταιρικών Σχολείων, το Παγκύπριο Γυμνάσιο και το Λύκειο Κύκκου Α΄.

Το Συμπόσιο εντασσόταν στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και κατά τη διάρκειά του οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης, σε πρωτότυπα βιωματικά εργαστήρια και ειδικές ξεναγήσεις. Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου και σε συνεργασία με ποικίλους πολιτιστικούς φορείς, ιδρύματα, μουσειοπαιδαγωγούς, ιστορικούς και καλλιτέχνες, οι οποίοι υλοποίησαν τα εργαστήρια και τις ξεναγήσεις του προγράμματος.

γ) Συμμετοχή των Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου (Λυκείων) σε εργαστήρια δημιουργίας ντοκιμαντέρ μικρού μήκους

Σε συνεργασία με την εταιρεία παραγωγής πολιτιστικών ντοκιμαντέρ Τετρακτύς Φιλμς και με την υποστήριξη του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, πραγματοποιήθηκε σειρά εργαστηρίων για μαθητές και καθηγητές Λυκείων του δικτύου ASPnet Κύπρου, με στόχο την εκπαίδευσή τους για την παραγωγή σύντομων ντοκιμαντέρ (διάρκειας 10-15 λεπτών), με αρχαιολογικό, ιστορικό ή εθνογραφικό περιεχόμενο. Τα πέντε δεκάλεπτα ντοκιμαντέρ που δημιουργήθηκαν από ισάριθμα σχολεία του δικτύου ASPnet προβλήθηκαν στο Σκαλί Αγλαντζιάς στις 23 Σεπτεμβρίου 2018, στο πλαίσιο του 1ου Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ στην Κύπρο.

Σε συνέχεια της πιο πάνω δράσης, στις 19 Οκτωβρίου 2018, τα Εταιρικά σχολεία UNESCO Κύπρου σε συνεργασία με την Τετρακτύς Φιλμς και την έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας (UNIC) διοργάνωσαν επιμορφωτική ημερίδα με τίτλο: «Αρχαιολογία – Εθνογραφία – Ιστορία: Η εκπαίδευση των μαθητών στην παραγωγή ταινιών μικρού μήκους». Η ημερίδα εντασσόταν στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ημερών Κληρονομιάς 2018 και την παρακολούθησαν περισσότεροι από 200 μαθητές και εκπαιδευτικοί από όλη την Κύπρο.

III. Συμμετοχή μαθητών της Κύπρου στο ΙΗ΄ Συμπόσιο Συνεργαζόμενων Λυκείων ASPnet UNESCO Αττικής

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου και Ελλάδας, ομάδα μαθητών του Λυκείου Αποστόλων Πέτρου και Παύλου συμμετείχε στο ΙΗ΄ Μαθητικό Συμπόσιο του Δικτύου Λυκείων του προγράμματος UNESCO ASPnet Αττικής. Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στις 22-23 Φεβρουαρίου 2018 στο Λεόντειο Λύκειο Νέας Σμύρνης και είχε το γενικό θέμα «Ολιστική Ανθρωποκεντρική Εκπαίδευση». Οι μαθητές του Λυκείου Αποστόλων Πέτρου και Παύλου παρουσίασαν σχετική εργασία τους ενάντια στη ξενοφοβία, έλαβαν μέρος στις ομάδες συζήτησης και πραγματοποίησαν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο πλαίσιο της Μουσειακής Αγωγής και της γενικότερης θεματικής του Δικτύου ASPnet Κύπρου «Παγκόσμια Πολιότητα και Εκπαίδευση για την Πολιτιστική Κληρονομιά».

ΔΙΚΤΥΟ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ UNESCO ΚΥΠΡΟΥ

Κατάλογος Σχολείων Δικτύου 2017-2018

1. Παγκύπριο Γυμνάσιο
2. Λύκειο Κύκκου Α΄ Λευκωσίας
3. Λανίτειο Λύκειο
4. Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας
5. Λύκειο Α΄ Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄ Πάφου
6. Λύκειο Κύκκου Πάφου

7. Περιφερειακό Λύκειο Αποστόλου Λουκά Κολοσσίου
8. Λύκειο Αγίου Ιωάννη Λεμεσού
9. Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
10. Λύκειο Αγίου Νικολάου
11. Λύκειο Αγίου Αντωνίου
12. Λύκειο Αγίας Φύλαξης
13. Λύκειο Αγίου Χαραλάμπους Έμπας
14. Γυμνάσιο Διανέλλου και Θεοδότου
15. Περιφερειακό Γυμνάσιο Πέρα Χωρίου και Νήσου
16. Γυμνάσιο Λατσιών
17. Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμούθου
18. Ιδιωτικό Σχολείο The Heritage
19. Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο Λάρνακας
20. Γυμνάσιο Ομόδους
21. Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού
22. Τσίρειο Γυμνάσιο
23. Γυμνάσιο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ Πλατύ
24. Νικολαΐδειο Γυμνάσιο Πάφου
25. Δημ. Σχολείο Αγίου Ανδρέα (ΚΒ)
26. Δημ. Σχολείο Ακρόπολης (ΚΒ)
27. ΙΒ΄ Λανίτειο Δημ. Σχολείο (ΚΒ)
28. Γ΄ Δημ. Σχολείο Πάφου (ΚΒ)
29. ΚΖ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού (ΚΒ)

Παρατηρητές

1. Λύκειο Λινόπετρας
2. Γυμνάσιο Γερίου
3. American Academy Nicosia
4. Β΄ Περιφ. Γυμνάσιο Λευκωσίας Μαλούντα
5. Περιφερειακό Γυμνάσιο Ξυλοτύμβου
6. Λύκειο Γιαννάκη Ταλιώτη Γεροσκήπου
7. ΙΑ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού Τσίρειο (ΚΒ)

2.9.2 Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» στην ΚΓ΄ ΣΥΝΟΔΟ 2017 - 2018

Πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στον χώρο του ελληνικού κοινοβουλίου, για εικοστή δεύτερη συνεχή χρονιά από τις 2 μέχρι τις 6 Ιουλίου 2018, το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ». Οι Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου έδωσαν και φέτος έντονα το παρόν τους.

Σκοπός αυτού του Εκπαιδευτικού Προγράμματος, που έχει αποκτήσει τον χαρακτήρα προσομοίωσης του νομοθετικού έργου, είναι να μπορέσουν οι μαθητές να εξοικειωθούν με τις πραγματικές δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς της κοινοβουλευτικής ζωής και να αποκτήσουν σημαντικές κοινοβουλευτικές δεξιότητες. Η συμμετοχή τους αποτελεί μία προετοιμασία για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη, την οποία θα αναλάβουν σύντομα με την ενηλικίωσή τους.

Στην ΚΓ΄ ΣΥΝΟΔΟ της «ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» έλαβαν μέρος δεκαεννέα (19) Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου (7 για τη Λευκωσία, 4 για τη Λεμεσό, 3 για την Αμμόχωστο, 2 για τη Λάρνακα, 2 για την Πάφο, 1 για την Καρπασία). Το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων πραγματοποίησε δημόσια κλήρωση για να επιλεγούν οι Έφηβοι Βουλευτές.

Δικαίωμα συμμετοχής στον διαγωνισμό για την ανάδειξη της Βουλής των Εφήβων είχαν μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης Λυκείων και Τεχνικών Σχολών από όλα τα σχολεία (Δημόσια και Ιδιωτικά) του απανταχού Ελληνισμού, εντός και εκτός συνόρων (Ελλάδα, Κύπρο, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βέλγιο, Νότιο Αφρική, Αυστραλία κ. ά.). Από την Κύπρο συμμετείχαν στον διαγωνισμό 1822 μαθητές από 68 Σχολεία. Συνολικά επιλέγησαν και έλαβαν μέρος 300 Έφηβοι Βουλευτές.

Στην ενημέρωση των μαθητών για τον θεσμό και την καθοδήγησή τους, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν οι εκπαιδευτικοί (κυρίως φιλόλογοι) που λειτούργησαν ως σύνδεσμοι, οι οποίοι μαζί με τους Διευθυντές των σχολείων ανέλαβαν να ενημερώσουν τους μαθητές και να διευθετήσουν τις διαδικασίες συμμετοχής. Οι εκπαιδευτικοί εργάστηκαν προαιρετικά και σε εθελοντική βάση.

Στην τελική φάση του Προγράμματος, οι 19 Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου συμμετείχαν στις εργασίες της «ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» ως φιλοξενούμενοι της Βουλής των Ελλήνων, που κάλυψε όλες τις δαπάνες της φιλοξενίας τους. Οι Έφηβοι Βουλευτές είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, να επισκεφτούν το Μουσείο της Ακρόπολης και να παρακολουθήσουν πολιτιστικές εκδηλώσεις στο προαύλιο του Κοινοβουλίου.

Το κύριο θέμα που απασχόλησε τη Σύνοδο ήταν: «Ένα σχολείο να μας χωράει: κάνουμε like στη διαφορά». Οι Έφηβοι Βουλευτές χωρίστηκαν σε έξι ομάδες/επιτροπές, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική καταγωγή και το σχολείο τους, και ασχολήθηκαν με τα αντίστοιχα θέματα. Η μελέτη των θεμάτων από τους Έφηβους Βουλευτές της κάθε ομάδας έγινε σε συνεδριάσεις των επιτροπών, με ελεύθερη έκφραση όλων των απόψεων, διαλέξεις/συζητήσεις με ειδικούς για το κάθε θέμα και βιωματικά εργαστήρια. Οι ομάδες κατέληξαν σε διάφορες προτάσεις από τις οποίες επιλέγηκε μία και κατατέθηκε στην ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων, στην οποία προέδρευσε ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, κύριος Νίκος Βούτσης, στη παρουσία του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κυρίου Κώστα Γαβρόγλου. Συμπερασματικά, η «Βουλή των Εφήβων» εργάστηκε κάνοντας προσομοίωση του νομοθετικού έργου της Βουλής.

Γενικά, η σύγκληση της ολομέλειας της Βουλής των Εφήβων αποτέλεσε και φέτος για τους νέους μας μια ευκαιρία για εθνική αναβάπτιση με τη συνένωση νέων από τον απανταχού Ελληνισμό και την ανταλλαγή απόψεων και θέσεων για τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα τόσο ο Ελληνισμός όσο και η ανθρωπότητα. Γενική ήταν η πεποίθηση πως η συνέχιση τέτοιων θεσμών, όπως η «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ», είναι απαραίτητη, γιατί προσφέρει πολλαπλά οφέλη στους νέους μας, που αποτελούν την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

2.9.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

«Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EDC/ HRE)

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) περιλαμβάνεται και το πρόγραμμα «**Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**», που καλύπτει όλες τις δραστηριότητες και ενέργειες που έχουν σχεδιασθεί, για να βοηθήσουν τόσο τη

νεολαία όσο και τους ενήλικες να συμμετέχουν ενεργά στη δημοκρατική ζωή, διεκδικώντας όλα τα αναφαίρετα δικαιώματά τους, αλλά και αναλαμβάνοντας όλες τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Στόχος του Προγράμματος είναι να ενισχύσει τις δημοκρατικές κοινωνίες με την υιοθέτηση μιας έντονης δημοκρατικής κουλτούρας, με τόνωση του αισθήματος της συμμετοχής, της δέσμευσης, αλλά και της αποδοχής βασικών αξιών για τη δημιουργία μιας ελεύθερης, ανεκτικής και δίκαιης κοινωνίας σε εθνικό, αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο.

I. Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα κυπριακά σχολεία

Στα κυπριακά σχολεία η εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα προσφέρεται ως μάθημα μαζί με την Ιστορία στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, αλλά και μέσα από το όλο πρόγραμμα και τις δραστηριότητες ή εκδηλώσεις των σχολείων μας. Περιλαμβάνει έννοιες όπως η εκπαίδευση για την ειρήνη, η παγκόσμια εκπαίδευση, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η εκδημοκρατικοποίηση και η συμμετοχή στα κοινά. Οι έννοιες αυτές, που συνδέονται στενά με την εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στους υπό έμφαση στόχους, όπως αυτοί καθορίστηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για όλα τα σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2015-2016 και 2016 - 2017:

Στόχοι σχολικής χρονιάς 2016-2017

- Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με έμφαση στην εφαρμογή των Αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και ιδιαίτερα των Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας, κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας.
- Η ευαισθητοποίηση κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και η προώθηση της ισότητας και του σεβασμού.
- Η αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου του συνόλου των κατοίκων της Ευρώπης και η ανάδειξη των κοινών στοιχείων και της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών, μέσα από πολιτιστικές δράσεις, στο πλαίσιο του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Πάφος 2017».

Στόχοι σχολικής χρονιάς 2017-2018

Βάσει εγκυκλίου του Υ.Π.Π., το κάθε σχολείο καθορίζει τους δικούς του υπό έμφαση στόχους. Παράλληλα δεν παραμερίζεται ο στόχος «Γνωρίζω, δεν ξεχνώ, διεκδικώ».

II. Δραστηριότητες για Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα κυπριακά σχολεία

Η εκπαίδευση για τη Δημοκρατική πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ενδιαφέρει άμεσα τις εκπαιδευτικές αρχές, τα σχολεία, τις μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις κοινότητες και τα ΜΜΕ. Ιδιαίτερο ρόλο για την επιτυχία του προγράμματος έχει να διαδραματίσει η ευρύτερη παιδεία με έμφαση στη σχολική και εξωσχολική ζωή και με σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Οι δραστηριότητες αυτές καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ή εφαρμόζονται με πρωτοβουλία των διάφορων σχολικών μονάδων.

Δραστηριότητες που καθορίζονται σε κεντρικό επίπεδο

- Προώθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων για όλους τους εκπαιδευτικούς, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το πρόγραμμα Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης.

- Ένταξη και στήριξη των παιδιών με ειδικές ικανότητες με την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων στα δημόσια σχολεία που στοχεύουν στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση. Λειτουργούν ειδικές μονάδες σε αρκετά Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές.
- Εφαρμογή του Προγράμματος «ΔΡΑΣΕ» κατά επαρχία, με στόχο τη σχολική επιτυχία για όλους τους μαθητές.
- Προώθηση μέτρων για την ομαλή ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών στα σχολεία μας και στην κοινωνία γενικότερα.
- Οργάνωση του θεσμού της Παιδοβουλής που στοχεύει στην ενεργό συμμετοχή των παιδιών στη λήψη αποφάσεων με την επισήμανση και επίλυση προβλημάτων τους.
- Εφαρμογή δημοκρατικών διαδικασιών για την εκλογή Μαθητικών Συμβουλίων. (Σε κάποια σχολεία σημειώνεται εμφατικά η εκλογή αλλοδαπών μαθητών στα μαθητικά συμβούλια).

Δραστηριότητες που υλοποιούνται με πρωτοβουλία των σχολικών μονάδων

Στα πλαίσια της Εκπαίδευσης για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης συμμετέχουν, όπως και όλες οι χώρες - μέλη του ΣΤΕ, στο project «Μαθαίνοντας και ζώντας τη Δημοκρατία για όλους (2010 - 2014)». Τα σχολεία μας, ενημερώνουν τον Συντονιστή του Προγράμματος για όλες τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις που προγραμματίζουν σχετικά με τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Κατά τη σχολική χρονιά και 2016 – 2017 και 2017 – 18, έγιναν με πρωτοβουλία των σχολικών μονάδων οι πιο κάτω δραστηριότητες:

- Στο πλαίσιο του μαθητικού διαγωνισμού Έκθεσης Ιδεών των Κυπριακών Ταχυδρομείων μαθήτρια κέρδισε το πρώτο παγκόσμιο βραβείο και τιμήθηκε στη Βέρνη.
- Το project τέχνης “Immigrants”, που έγινε από μαθητές του Λυκείου Απόστολος Λουκάς στο Κολόσσι, έλαβε το πρώτο παγκόσμιο που διοργάνωσε το « Saatchi Gallery/ Deutsche Bank.
- Εκδήλωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κύπρου, παρουσία ευρωβουλευτών και το σχολείο τιμήθηκε με το βραβείο Ευρωπαίου πολίτη.
- Ενδοσχολικός Διαγωνισμός Αφίσας με θέμα: «Παγκόσμια Ειρήνη» στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – European Parliament Ambassador School.
- Διαδραστικό εργαστήρι στο πλαίσιο του 4^{ου} Εθνικού Σχολικού Διαγωνισμού για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Επίσκεψη μαθητών στη Βουλή των Αντιπροσώπων.
- Διαγωνισμός Ευρωπαϊκού Μαθητικού Δοκιμίου με θέμα: « 2018 Ευρωπαϊκό Έτος της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Το παρελθόν συναντά το μέλλον».
- Όμιλος Ευρωπαϊκών Θεμάτων.
- Διάλεξη: «Από τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό στο Κράτος Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
- Πρόγραμμα: «Η καλλιέργεια θετικών στάσεων ζωής είναι βασικό συστατικό της Εκπαίδευσης»
- Βράβευση για το πρόγραμμα: «Καλές πρακτικές πρόληψης της βίας και της νεανικής παραβατικότητας».
- Διάλεξη με θέμα: «Διεθνής Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος» Διαγωνισμός: «Το παιδί, θύμα του Ολοκαυτώματος», που προκηρύχθηκε από το Υ.Π.Π., σε συνεργασία με την Πρεσβεία του Ισραήλ.
- Πρόγραμμα «Imagine» με διακοινοτικό χαρακτήρα ανάμεσα σε Ε/Κ και Τ/Κ.
- Πρόγραμμα: «Δράση στον Δρόμο». Γκράφιτι σε δημόσιους χώρους, όπως σε γηροκομεία και νοσοκομεία. Ασχολία των μαθητών και μαθητριών με ιππασία στο Κέντρο Ιπποθεραπείας Κύπρου.
- Ευρωπαϊκό Μαθητικό Ραδιόφωνο: «Πρόγραμμα Νέστωρ».
- Εθελοντισμός και Οργάνωση Εράνων: ΠΑ.ΣΥ.ΚΑ.Φ., Ραδιομαραθώνιος, Πορεία Αγάπης Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ, Πορεία Χριστοδούλας.
- Εκδήλωση Καταδίκης του Ψευδοκράτους.

- Ημερίδα Φιλοσοφίας: « Ζώντας Φιλοσοφικά».
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα κατά του ρατσισμού και προώθηση της ισότητας και του σεβασμού.
- Σεμινάριο «AWARE» για την προαγωγή της διαφορετικότητας και του αλληλοσεβασμού.
- Συνεργασία με το «Hope of children».
- Συμμετοχή στο Ευρωμεσογειακό Φόρουμ Νεολαίας.
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα αγωγής υγείας «ΕΔΣΠΥ». Συνέδριο Αγωγής Υγείας του Υ.Π.Π. και Υπουργείου Δικαιοσύνης ενάντια στις ουσίες εξάρτησης.
- Συνάντηση μαθητών και μαθητριών με Δημάρχους, Υπευθύνους Τροχανομίας για εφαρμογή του Προγράμματος Κυκλοφοριακής Αγωγής σε περιοχές υψηλού κινδύνου τροχαίας παραβατικότητας. Δημιουργία φιλμ για ενημέρωση στο θέμα της Οδικής Ασφάλειας « Η Ζωή είναι στα χέρια σου – Προστάτευσέ Την».
- Δημιουργία έργων με θέμα « Δημοκρατία και τα Ανθρωπινά Δικαιώματα»:
  - 3D Γλυπτό «Θρήνος»
  - Βίντεο για το έργο «Θρήνος» <https://youtu.be/aT-hl6i5nKE>
- Συνέδριο «Νίκος Καζαντζάκης – Ο ταξιδευτής».
- Θεατρικές παραστάσεις παγκόσμιας λογοτεχνίας (Α. Τσέχωφ κ.ά.)
- Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών σε συνέδρια όπως το SEMEP.
- Διαλέξεις για την Ευρωπαϊκή Μέρα Γλωσσών – Europe Direct, για τον αλκοολισμό, την αντισύλληψη και ασφάλεια στο Διαδίκτυο.
- Συνεργασία με σχολεία του εξωτερικού μέσα από την πλατφόρμα eTwinning και αδελφοποιήσεις με τα σχολεία της Ελλάδας.
- Προώθηση προγράμματος καθαριότητας «Lets do it Cyprus».
- Πρόγραμμα «Σχολείο Πρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» – Πρωτότυπη κατασκευή της σημαίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Προαγωγή της πολιτότητας με την προκήρυξη διαγωνισμού συγγραφής ύμνου Γυμνασίου, προαγωγή υγείας παιδιών, Δίκτυο Σχολείων για αθλητικές δραστηριότητες στην περιφέρεια Τροόδους.

Δραστηριότητες, οι οποίες ξεκίνησαν σε προηγούμενες χρονιές και συνεχίζονται και στην τρέχουσα χρονιά, αναφέρονται σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

2.9.4 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης συμμετείχαν σε μεγάλο αριθμό διαγωνισμών, παγκύπριων και διεθνών.

Αντιπροσωπευτικότεροι διαγωνισμοί σε παγκύπριο ή διεθνές επίπεδο ήσαν:

- Διεθνής Ολυμπιάδα Φυσικής
- Βαλκανιάδα Φυσικής
- Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα για μαθητές Λυκείου
- Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα Νέων
- Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα Λυκείου
- Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα κάτω των 14 ετών
- Μαθητική Βαλκανιάδα Πληροφορικής
- Διεθνής Μαθητική Ολυμπιάδα Πληροφορικής
- Junior Μαθητική Βαλκανιάδα Πληροφορικής
- Διεθνής Ολυμπιάδα Χημείας

- Παγκόσμια Ολυμπιάδα Βιολογίας
- Ολυμπιάδα Αστρονομίας και Αστροφυσικής
- Ολυμπιάδα Γεωγραφίας
- Παγκύπριος Διαγωνισμός Σύνθεσης Μάριος Τόκας
- Ευρωπαϊκή Ολυμπιάδα Φυσικών Επιστημών (EUSO)
- Διεθνής Εφηβική Ολυμπιάδα Φυσικών Επιστημών (IJSO)
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Μουσικοί Αγώνες
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες Θεάτρου
- Παγκύπριος Διαγωνισμός Εικαστικών Τεχνών
- Διαλογικές Συζητήσεις στην Ελληνική Γλώσσα
- Διαγωνισμός Πληροφορικής "ΛογιΠαίχνιο"

2.9.5 29^{οι} ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ο θεσμός των Παγκύπριων Αγώνων Σχολικού Θεάτρου αποτελεί κορυφαίο εκπαιδευτικό γεγονός. Συνδιοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου κάθε χρόνο. Αθλοθέτης των Αγώνων είναι το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου.

Το ενδιαφέρον και η αγάπη μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών για την πολυδιάστατη Τέχνη του θεάτρου, που ολοένα και αυξάνεται κάθε χρόνο, οδηγεί στο συμπέρασμα πως οι νέοι μας με τη σωστή καθοδήγηση μπορούν να εκφράζονται δημιουργικά, να ακονίζουν την κριτική τους σκέψη και να γίνονται κοινωνοί του πολιτισμού με τρόπους δημιουργικούς και πρωτότυπους.

Οι εμπλεκόμενοι καταθέτουν κάθε χρόνο ένα κομμάτι της ψυχής τους, παρά το ιδιαίτερα βεβαρημένο τους πρόγραμμα. Η μαγευτική διαδρομή ως τη θεατρική παράσταση τούς μαθαίνει να συνεργάζονται, να αποδέχονται τους άλλους, να ανακαλύπτουν χαρακτήρες, να γνωρίζουν θεατρικούς συγγραφείς, να βιώνουν τα πάθη των ηρώων, να γνωρίζουν τον εαυτό τους και τους άλλους. Παράλληλα, μαθαίνουν να οργανώνονται, να πειθαρχούν και να χαίρονται το κοινό δημιούργημα, τη θεατρική παράσταση. Ρατσιστικές αντιλήψεις αποβάλλονται ευκολότερα, η φαντασία και η δημιουργικότητα ασκούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το ενδιαφέρον για το Θέατρο, γενικά, τονώνεται και οι μαθητές/τριες διοχετεύουν την ενεργητικότητά τους με τον πλέον δημιουργικό τρόπο. Σε καιρούς που η ύλη επισκιάζει το πνεύμα, που το χιμαιρικό κυνήγι του άκρατου ευδαιμονισμού προβάλλει ως απειλή για την πνευματική καλλιέργεια των μαθητών/τριών μας, το Θέατρο έρχεται ως παρηγορητικό βάλαμο στις ψυχές τους. Κοντά τους είναι πάντα οι καθηγητές/τριες τους, που αναζητούν εναγωνία τρόπους να μιλήσουν τους/τις μαθητές/τριες τους στις μεγάλες αξίες της ζωής που εκφράζονται μέσα από το Θέατρο, που αποτελεί ένα από τα κορυφαία κληροδοτήματα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Το Θέατρο, ως γνήσιος καρπός της γνώσης και του έντεχνου λόγου, μορφώνει συνειδήσεις και συντείνει στην πολυδιάστατη καλλιέργεια της προσωπικότητας των νέων.

Οι 29^{οι} Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Θεάτρου πραγματοποιήθηκαν από τις 20 Φεβρουαρίου μέχρι και τις 20 Μαρτίου 2019 και συμμετείχαν 59 σχολεία Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης (δημόσια και ιδιωτικά) από τη Λευκωσία, τη Λεμεσό, την Ελεύθερη Αμμόχωστο και την Πάφο. Τα σχολεία παρουσίασαν έργα από το σύγχρονο ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο, καθώς επίσης και έργα από το αρχαίο δραματολόγιο.

2.9.6. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΗΣ 2017-2018

Διαγωνισμός Συγγραφής Ερευνητικής Εργασίας για την Επιστήμη της Μετεωρολογίας

Την Πέμπτη, 29 Μαρτίου 2018, πραγματοποιήθηκε η τελετή βράβευσης του Διαγωνισμού για την επιστήμη της Μετεωρολογίας, στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τον Μετεωρολογικό Σύνδεσμο Κύπρου, προκήρυξε Διαγωνισμό συγγραφής ερευνητικής εργασίας πάνω σε προαιρετική βάση, για ενδέκατη συνεχόμενη χρονιά, στη μνήμη Μαρίας Πογιατζή (κόρης του κ. Αντρέα Πογιατζή, μέλους του Μετεωρολογικού Συνδέσμου και της εκπαιδευτικού κυρίας Ανθής Πογιατζή), που έχασε τη ζωή της στο τραγικό αεροπορικό δυστύχημα, τον Αύγουστο του 2005.

Το ειδικό θέμα του Διαγωνισμού για τη σχολική χρονιά 2017-2018 ήταν: **«Κатаιγδοφόρος δραστηριότητα. Παρακολούθηση και δημιουργία χάρτη κατανομής βροχής ενός επεισοδίου καταιγίδας».**

Ο Διαγωνισμός είχε σκοπό να φέρει σε επαφή και να εξοικειώσει τους μαθητές που φοιτούν σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με τις επιστημονικές/ερευνητικές διαδικασίες και ταυτόχρονα να προωθήσει την εδραίωση περιβαλλοντικής συνείδησης και την ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας, σε συνεργασία με φορείς από την κοινότητα. Στόχος του ήταν η ευαισθητοποίηση των μαθητών, καθώς και των εκπαιδευτικών τους, σε θέματα που σχετίζονται με επίκαιρα περιβαλλοντικά προβλήματα. Απώτερη επιδίωξη του Διαγωνισμού ήταν η ενεργός συμμετοχή των μαθητών σε ζητήματα που αφορούν στην προστασία και τη διασφάλιση της ποιότητας της ζωής τους. Μέσα από την κριτική διερεύνηση του προβλήματος και με πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας, οι μαθητές κατανόησαν σε βάθος τις μετεωρολογικές παραμέτρους και τα μετεωρολογικά φαινόμενα.

Παράλληλα, οι μαθητές ενεπλάκησαν σε όλα τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, σχεδιασμό μεθοδολογίας, διατύπωση υποθέσεων, συλλογή και ανάλυση δεδομένων, αξιοποιώντας μεθόδους αναζήτησης επιστημονικής πληροφορίας, επεξεργασία δεδομένων, ερμηνεία αποτελεσμάτων, εξαγωγή συμπερασμάτων, έλεγχο υποθέσεων, πρακτικές και θεωρητικές εφαρμογές, αναζήτηση λύσεων και εισήγηση προτάσεων.

Στον Διαγωνισμό συμμετείχαν ομάδες εργασίας αποτελούμενες από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Οι ερευνητικές εργασίες πέρασαν από αξιολόγηση και οι τρεις καλύτερες βραβεύτηκαν με τιμητικά διπλώματα και χρηματικά έπαθλα. Δόθηκαν τιμητικά διπλώματα σε όλες τις ομάδες που διακρίθηκαν, στους εποπτεύοντες καθηγητές και στα σχολεία των οποίων οι μαθητές βραβεύτηκαν ή διακρίθηκαν. Στον Διαγωνισμό, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, έλαβαν μέρος Λύκεια και Τεχνικές Σχολές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Ο Διαγωνισμός ήταν υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστα Χαμπιαούρη.

2.9.7 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ως αποτέλεσμα ορθής πολιτικής και ορθού προγραμματισμού σε ένα πολυσχιδές και απαιτητικό πρόγραμμα, η φετινή χρονιά θεωρείται εξαιρετικά επιτυχημένη και μοναδική σε επιτυχίες για τον κλάδο της Φυσικής Αγωγής. Οι αγωνιστικές διακρίσεις στον Διεθνή σχολικό αθλητισμό, καθώς και οι επιδόσεις στον Εθνικό σχολικό αθλητισμό, η πολύ καλή διοργάνωση των Πανελλήνιων Αγώνων Καλαθοσφαίρισης σε κυπριακό έδαφος, η ομαλή πορεία των Αναλυτικών Προγραμμάτων, καθώς και τα πλούσια ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα, χαρακτηρίζουν τη σχολική χρονιά 2017 - 2018 ως άκρως επιτυχημένη και καρποφόρα.

2.9.7.1 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Οι αγωνιστικές επιτυχίες σε διεθνές επίπεδο χαρακτηρίζουν τη σχολική χρονιά 2017-2018 ως μία εξαιρετικά επιτυχημένη χρονιά. Η κατάκτηση των τεσσάρων μεταλλίων στην Παγκόσμια Γυμνασιάδα (Μαρόκο), καθώς και η κατάταξη 21 αθλητών/αθλητριών στην πρώτη οκτάδα του Παγκόσμιου μαθητικού γίνεσθαι αποτελεί εξαιρετική διάκριση. Η συνολική συγκομιδή των εννέα χρυσών, τεσσάρων αργυρών και τεσσάρων χάλκινων μεταλλίων σε Πανελλήνιους αγώνες αποτελεί συγκομιδή ρεκόρ για την Κύπρο. Οι πιο σημαντικές διακρίσεις του σχολικού αθλητισμού της Κύπρου είναι οι εξής:

- **Παγκόσμια Γυμνασιάδα**
2 χρυσά μετάλλια, 1 αργυρό και 1 χάλκινο
21 αθλητές/τριες κατέλαβαν θέσεις στην 1^η οκτάδα
- Συμμετοχή στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Σάλας Λυκείων στο Ισραήλ
- **Πανελλήνιοι Αγώνες Στίβου Λυκείων**
9 χρυσά μετάλλια, 4 αργυρά και 4 χάλκινα
- **Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Πετοσφαίρισης Λυκείων**
2^η Πανελλήνια νίκη στην Πετοσφαίριση Αρρένων Λυκείων
3^η Πανελλήνια νίκη στην Πετοσφαίριση Θηλέων Λυκείων
Συμμετοχή στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης και Χειροσφαίρισης Λυκείων

Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης/Επιθεώρηση Φυσικής Αγωγής, υλοποιώντας τον απαιτητικό ετήσιο προγραμματισμό της, διοργανώνει πληθώρα αθλητικών δραστηριοτήτων. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018, έλαβαν μέρος στις σχολικές αγωνιστικές δράσεις 17,368 μαθητές και μαθήτριες, 9692 (εννέα χιλιάδες εξακόσιοι ενενήντα δύο) μαθητές/τριες Γυμνασίων και 7676 (επτά χιλιάδες εξακόσιοι εβδομήντα έξι) μαθητές/τριες Λυκείων και Τεχνικών Σχολών. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι, μόνο στις αθλοπαιδιές, διοργανώθηκαν πέραν των χιλίων αγώνων. Οι σχολικοί αγώνες Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης συνοψίζονται στα εξής:

Παγκύπριοι και Περιφερειακοί Αγώνες/Πρωταθλήματα (Λυκείων Αρρένων/Θηλέων, Γυμνασίων Αρρένων/Θηλέων) Καλαθοσφαίρισης, Πετοσφαίρισης, Χειροσφαίρισης, Ποδοσφαίρου Σάλας, Στίβου, Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος, Κολύμβησης, Χιονοδρομιών, Ενόργανης Γυμναστικής, Ρυθμικής Γυμναστικής, Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης, Αντιπτερίσης. Η αγωνιστική δραστηριότητα αρχίζει τον Οκτώβριο και ολοκληρώνεται τον Μάιο κάθε σχολικής χρονιάς.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2017-2018

ΗΜΕΡΟΜ	ΑΓΩΝΕΣ	ΠΟΛΗ
16/1/2018	«ΤΡΕΧΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΟΥ»	ΛΕΜΕΣΟΣ
23,24,26/1/2018	ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
6, 7/2/2018	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΣΑΛΑΣ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
12,13,15/2/2018	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΑΡΝΑΚΑ
21/2/2018	ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ Γ/Λ	ΛΑΡΝΑΚΑ
22/2/2018	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
23/2/2018	ΑΝΤΙΠΤΕΡΙΣΗ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
27/2, 1& 2/3/2018	ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΕΜΕΣΟΣ
01/3/2018	ΕΝΟΡΓΑΝΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ Γ/Λ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
02/3/2018	ΡΥΘΜΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ Γ/Λ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
19, 20/3/2018	ΣΥΝΘΕΤΑ ΣΤΙΒΟΥ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΑΡΝΑΚΑ
28/3/2018	ΣΤΙΒΟΣ ΛΥΚΕΙΩΝ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ
19/4/2018	ΣΤΙΒΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ	ΛΕΜΕΣΟΣ
30/4, 2/5, 4/5/2018	ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ	ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
30/4, 2/5, 4/5/2018	ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ	ΠΑΦΟΣ
8,11/5/2018	ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Πανελλήνιοι Αγώνες Λυκείων

Καλαθοσφαίρισης, 08-10/05/2018, Αρχαία Ολυμπία

Πετοσφαίρισης, 23-24/04/2018, Λεμεσός

Χειροσφαίρισης, 19-20/02/2018, Αθήνα

Στίβου, 07-19/04/2018, Χαλκίδα

Παγκόσμιοι Σχολικοί Αγώνες

Παγκόσμιο Σχολικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Σάλας 13-21/03/2018 Ισραήλ

Παγκόσμιο Σχολικό Πρωτάθλημα Πετοσφαίρισης 02-10/06/2018 Τσεχία

Παγκόσμια Γυμνασιάδα

03-08/5/2018 Μαρόκκο

2.9.7.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πραγματοποιήθηκαν δειγματικές διδασκαλίες με επισκέψεις σε σχολεία και συμμετείχαν όλοι οι καθηγητές/τριες Φυσικής Αγωγής των σχολικών μονάδων. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων, προκλήθηκαν εκτεταμένες, σε πολλές περιπτώσεις, συζητήσεις και δόθηκαν λύσεις. Η υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς ήταν πολύπλευρη. Για καλύτερη επικοινωνία εφαρμόστηκαν ειδικά προγράμματα με τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων.

2.9.7.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ ΔΡΑΣΕΙΣ/ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Στο πλαίσιο του γενικότερου Προγράμματος «Φυσική Αγωγή», διοργανώνονται δράσεις, οι οποίες διαμορφώνουν και καλλιεργούν, επιπρόσθετα από το μάθημα, θετικές στάσεις και συμπεριφορές σύμφωνα με τις Αρχές και Αξίες του Αθλητισμού, ιδιαίτερα του «Ευ Αγωνίζεσθαι».

Μερικές από αυτές τις δράσεις είναι οι εξής:

- Δίκτυο σχολείων «Πιερ Ντε Κουμπερτέν», σε συνεργασία με την Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή.
- Τελετή Βράβευσης Αρίστων Μαθητών-Αθλητών.
- Ειδικό Βραβείο «Ήθους και Αθλητοπρέπειας».
- Τετραετές πρόγραμμα ενάντια στον ρατσισμό, σε συνεργασία με την Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου, με τίτλο «Όλοι διαφορετικοί - όλοι ίσοι» και με θέμα την αποδοχή της διαφορετικότητας και ενάντια στο ρατσισμό.
- Πρόγραμμα «Γκόλ στη Ζωή» σε συνεργασία με τον Εθελοντικό Οργανισμό Ποδοσφαιριστών και τον Κ.Ο.Α., με στόχο τη βοήθεια σε ευπαθείς και ευάλωτους μαθητές.
- «Τρέχω για την Υγεία μου», σε συνεργασία με τον φορέα Ο.Π.Α.Π. Μαραθώνιος Λεμεσού ΓΣΟ.
- Διοργάνωση εκδήλωσης για το Fair play «Legends 2004», σε συνεργασία με το «Γκόλ στη Ζωή», την οποία παρακολούθησαν πέραν των 2500 μαθητών/μαθητριών. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, αξιολογήθηκαν τα έργα των μαθητών/τριών για τον διαγωνισμό καλύτερης αφίσας Fair play.

2.9.7.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ 2016 – Ευρωπαϊκή Αθλητική Εκστρατεία, στην οποία συμμετείχαν όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές με δραστηριοποίηση πέραν των 54,000 ατόμων σε όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές.
- Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «HEPA – Health Enhancing Physical Activity» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας WHO (Παρίσι και Βρυξέλλες).
- Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας WHO αξιολόγησε τη δράση «Τρέχω για την Υγεία μου» ως μια πετυχημένη καλή πρακτική (success story) για προώθηση της φυσικής δραστηριότητας και συμπεριλήφθηκε σε ειδική έκδοση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας WHO.

2.9.7.5 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Επαρχιακά Φεστιβάλ Χορού (Παραδοσιακοί Κυπριακοί και Ελληνικοί Χοροί, Χορογραφία Σύγχρονου Χορού, Hip-Hop/Street Dance/Break Dance)
- Σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών για καθηγητές Φυσικής Αγωγής/εκπαιδευτές
- Σεμινάρια εκπαίδευσης καθηγητών Φυσικής Αγωγής στη χρήση Απινιδωτών.

2.9.7.6 ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Κατά την σχολική χρονιά 2017-2018, συνεχίστηκε η επιτυχημένη πορεία των Αθλητικών Λυκείων, με παγκόσμιες διακρίσεις στον σχολικό αθλητισμό και εξαιρετικές ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών/τριών – αθλητών/τριών. Λειτουργήσαν 22 τμήματα στον Λυκειακό κύκλο και 18 στον Γυμνασιακό κύκλο.

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

Αποστολή των Αθλητικών Λυκείων για μια επιτυχημένη επαγγελματική και αθλητική σταδιοδρομία είναι:

- Η στήριξη της αγωνιστικής δραστηριότητας των μαθητών/τριών-αθλητών/τριών
- Η ακαδημαϊκή στήριξη
- Η υιοθέτηση ορθής αθλητικής συμπεριφοράς (Ευ Αγωνίζεσθαι)

Κριτήρια εισδοχής στο Αθλητικό Λύκειο είναι:

Οι υποψήφιοι για φοίτηση στα Αθλητικά Λύκεια πρέπει να πληρούν όλα τα πιο κάτω κριτήρια. Ωστόσο, η τελική επιλογή γίνεται με βάση τον αριθμό θέσεων που κάθε επαρχία ορίζει.

- Αγωνιστική δραστηριότητα σε άθλημα/αγώνισμα που καλλιεργείται από τις αναγνωρισμένες ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων.
- Αγωνιστική δραστηριότητα σε αθλητικά σωματεία ή ομίλους που υπάγονται στις αθλητικές Ομοσπονδίες (πιστοποίηση από επίσημο σωματείο/ομοσπονδία).
- Αθλητικά κριτήρια:
1η – 3η θέση στα παγκύπρια ατομικά πρωταθλήματα σχολικών και εξωσχολικών αγώνων της κατηγορίας τους
1η – 3η θέση Παγκυπρίων ομαδικών πρωταθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον 50% του συνόλου των αγώνων της χρονιάς κατάκτησης της θέσης ή δύο συμμετοχές σε εθνική ομάδα (ομαδικά αθλήματα).

Τα αθλητικά κριτήρια πρέπει να έχουν επιτευχθεί κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη αθλητική χρονιά.

- Ακαδημαϊκά κριτήρια
Γενική βαθμολογία 15/20.
- Διαγωγή Κοσμιότητα

Τρόπος λειτουργίας:

- Το πρόγραμμα του Αθλητικού Λυκείου ακολουθεί το πρόγραμμα και τους κανονισμούς λειτουργίας των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
- Κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή, τις δύο πρώτες περιόδους (7:30 μέχρι 9:00) οι μαθητές/τριες-αθλητές/τριες προπονούνται (συνολικά έξι περίοδοι) σε συγκεκριμένους αθλητικούς χώρους
- Παρέχονται εργομετρικές εξετάσεις από το Κέντρο Αθλητικών Ερευνών Κύπρου (ΚΑΕΚ)
- Παρέχεται ψυχολογική στήριξη
- Παρέχεται δωρεάν ακαδημαϊκή στήριξη από τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (ΚΙΕ)
- Παρέχεται ενισχυμένο πρόγευμα δωρεάν δυο φορές την εβδομάδα.

Αθλητικά Λύκεια λειτουργούν:

- Λευκωσία – Λύκειο Κύκκου Β΄
- Λεμεσός – Λανίτειο Λύκειο
- Λάρνακα – Λύκειο Βεργίνας
- Πάφος – Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄
- Αμμόχωστος – Λύκειο Παραλιμνίου

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Αποστολή των Αθλητικών Γυμνασίων είναι:

- Η πολύπλευρη στήριξη και προώθηση των ταλέντων στον αθλητισμό
- Η ενίσχυση της προπονητικής δραστηριότητας των μαθητών/τριών-αθλητών/τριών
- Η συνεχής παρακολούθηση της ακαδημαϊκής προόδου των μαθητών/τριών-αθλητών/τριών
- Η υιοθέτηση ορθής αθλητικής συμπεριφοράς (Ευ αγωνίζεσθαι).

Κριτήρια εισδοχής στο Αθλητικό Γυμνάσιο είναι:

Οι υποψήφιοι για φοίτηση στα Αθλητικά Γυμνάσια θα πρέπει να πληρούν όλα τα πιο κάτω κριτήρια. Ωστόσο, η τελική επιλογή γίνεται με βάση τον αριθμό θέσεων που κάθε επαρχία ορίζει.

- Αγωνιστική δραστηριότητα σε άθλημα/αγώνισμα που καλλιεργείται από τις αναγνωρισμένες ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων
- Αγωνιστική δραστηριότητα σε αθλητικά σωματεία ή ομίλους που υπάγονται στις αθλητικές Ομοσπονδίες (πιστοποίηση από επίσημο σωματείο/ομοσπονδία)
- Για ατομικά αθλήματα 1η – 3η παγκύπρια θέση σε αγώνες Ομοσπονδιών και Εθνικού Σχεδίου Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού (ΕΣΥΑΑ). Επίσης, θα λαμβάνεται υπ' όψιν η σειρά κατάταξης (ranking system) του μαθητή/τριας-αθλητή/τριας, στα αθλήματα όπου εφαρμόζεται από την αρμόδια ομοσπονδία
- Στα αθλήματα στίβου και κολύμβησης η εισδοχή τους θα καθορίζεται και από προκαθορισμένες νόρμες επίδοσης, όπως θα καθορίζονται από τις ομοσπονδίες και από το γραφείο Φυσικής Αγωγής
- Για ομαδικά αθλήματα διενεργείται πρακτική δοκιμασία αξιολόγησης τεχνικών δεξιοτήτων από ειδική επιτροπή σε παγκύπριο επίπεδο. (Για τρόπο διεξαγωγής πρακτικής δοκιμασίας στο κεφάλαιο 8 των παρόντων κανονισμών).

Η εισδοχή των μαθητών/τριών-αθλητών/τριών γίνεται με βάση τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων ανά άθλημα, ο οποίος καθορίζεται:

- από το πληθυσμιακό μέγεθος της κάθε επαρχίας
- από τους διαθέσιμους εξειδικευμένους και καταλλήλους προπονητικούς χώρους, και
- από τους διαθέσιμους προπονητές ανά άθλημα

Τρόπος λειτουργίας:

- Το πρόγραμμα του Αθλητικού Γυμνασίου ακολουθεί το πρόγραμμα και τους κανονισμούς λειτουργίας των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης
- Κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή, τις δύο πρώτες περιόδους (7:30 μέχρι 9:00) οι μαθητές/τριες-αθλητές/τριες προπονούνται (συνολικά έξι περίοδοι) σε συγκεκριμένους αθλητικούς χώρους
- Παρέχονται εργομετρικές εξετάσεις από το Κέντρο Αθλητικών Ερευνών Κύπρου (ΚΑΕΚ)
- Παροχή ψυχολογικής υποστήριξης στους μαθητές/τριες-αθλητές/τριες όπου κριθεί αναγκαία

Κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017, Αθλητικά Τμήματα λειτούργησαν:

- Λευκωσία – Γυμνάσιο Έγκωμης
- Λεμεσός - Λανίτειο Γυμνάσιο
- Λάρνακα – Γυμνάσιο Βεργίνας,
- Πάφος – Γυμνάσιο Αγίου Θεοδώρου
- Αμμόχωστος – Γυμνάσιο Παραλιμνίου

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017-2018, προσφέρθηκε προπονητική ενίσχυση σε μεγάλο αριθμό αθλημάτων, ενώ παράλληλα πολύ μεγάλος αριθμός μαθητών παρακολούθησε τα ενισχυτικά μαθήματα.

2.9.8. Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (D.A.S.I)

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η ερευνητική και πιλοτική φάση του προγράμματος αξιοποίησης του Δυναμικού Μοντέλου Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας για βελτίωση της λειτουργίας των σχολικών μονάδων (DASI), καθώς και των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έγινε από το Γραφείο Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού της ΔΜΓΕ με τη στήριξη του Πανεπιστημίου Κύπρου. Τη σχολική χρονιά 2017-18, επιχειρήθηκε καθολική εφαρμογή του, σε εθελοντική βάση, από όσα σχολεία επιλέξουν να το αξιοποιήσουν για την ανάπτυξη του Ενιαίου Σχεδίου Δράσης τους. Συνολικά 30 σχολεία επέλεξαν κατά τη σχολική χρονιά 2017-18 να αναπτύξουν το σχέδιο δράσης τους (Ενιαίο Σχέδιο Δράσης για τη Βελτίωση των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων), αξιοποιώντας την προσέγγιση DASI και τα πορίσματα της τριετούς έρευνας.

2.9.9. Ευρωπαϊκό πρόγραμμα FORMAS

Έχει ξεκινήσει η συνεργασία με τα πανεπιστήμια Αθηνών, Κύπρου, Twente Ολλανδίας και Antwerp Βελγίου, καθώς και τα αντίστοιχα τμήματα των Υπουργείων Παιδείας στην κάθε χώρα στο πλαίσιο του προγράμματος Formative Assessment for School Improvement (FORMAS) του δικτύου Erasmus+. Στόχος του ερευνητικού αυτού προγράμματος είναι η διερεύνηση των συνεπειών της χρήσης της διαμορφωτικής αξιολόγησης για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, καθώς και η καλλιέργεια της ορθής χρήσης της διαμορφωτικής αξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς. Στο πλαίσιο του Προγράμματος αυτού αναπτύχθηκαν εργαλεία επιμέτρησης των μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών, σύμφωνα με τη θεωρία του Brown.

ΑΡΙΘΜΟΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ 2017/2018

	ΣΧΟΛΕΙΟ	Α Τάξη					Β Τάξη					Γ Τάξη					ΣΥΝΟΛΟ				
		Μ/τες	Μ/τριες	Σύνολο	Τμημ.	Μ.Ο	Μ/τες	Μ/τριες	Σύνολο	Τμημ.	Μ.Ο	Μ/τες	Μ/τριες	Σύνολο	Τμημ.	Μ.Ο	Μ/τες	Μ/τριες	Σύνολο	Τμημ.	Μ.Ο
59	Γυμν. Παραλιμνίου	104	101	205	9	22.8	121	92	213	9	23.7	91	94	185	8	23.1	316	287	603	26	23.2
60	Γυμν. Κοκκινοχωριών	70	51	121	5	24.2	53	65	118	5	23.6	45	52	97	5	19.4	168	168	336	15	22.4
61	Γυμν. Δερούνειας	69	37	106	5	21.2	56	59	115	5	23.0	58	58	116	5	23.2	183	154	337	15	22.5
62	Ριζοκάρπασο (Εξατάξιο)	3	2	5	1	5.0	1	0	1	1	1.0	1	1	2	1	2.0	5	3	8	3	2.7
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.		246	191	437	20	21.9	231	216	447	20	22.4	195	205	400	19	21.1	672	612	1284	59	21.8
63	Γυμν. Α' Αγίου Θεοδώρου	86	93	179	8	22.4	73	94	167	7	23.9	85	60	145	6	24.2	244	247	491	21	23.4
64	Νικολαΐδειο Γυμν.	50	47	97	4	24.3	45	55	100	4	25.0	47	51	98	4	24.5	142	153	295	12	24.6
65	Γυμν. Αποστόλου Παύλου	97	91	188	8	23.5	86	86	172	7	24.6	87	85	172	7	24.6	270	262	532	22	24.2
66	Γυμν. Γεροσκήπου	97	71	168	7	24.0	59	61	120	5	24.0	68	62	130	6	21.7	224	194	418	18	23.2
67	Γυμν. Έμπας (Περιφερ.)	66	65	131	6	21.8	70	76	146	6	24.3	81	49	130	6	21.7	217	190	407	18	22.6
68	Γυμν. Παναγίας Θεοσκεπάστης	92	71	163	7	23.3	77	77	154	7	22.0	67	64	131	6	21.8	236	212	448	20	22.4
69	Γυμν. Πόλης Χρυσοχούς	42	35	77	4	19.3	51	38	89	4	22.3	44	36	80	4	20.0	137	109	246	12	20.5
70	Γυμν. Πολεμίου (Εξατάξιο)	22	13	35	2	17.5	16	17	33	2	16.5	20	12	32	2	16.0	58	42	100	6	16.7
71	Γυμν. Κάτω Πύργου (Εξατ.)	3	1	4	1	4.0	9	3	12	1	12.0	6	3	9	1	9.0	18	7	25	3	8.3
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ		555	487	1042	47	22.2	486	507	993	43	23.1	505	422	927	42	22.1	1546	1416	2962	132	22.4
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ		1266	1320	2586	115	22.5	1298	1323	2621	117	22.4	1190	1286	2476	104	23.8	3754	3929	7683	336	22.9
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΜΕΣΟΥ		1025	975	2000	93	21.5	1101	1023	2124	92	23.1	975	992	1967	89	22.1	3101	2990	6091	274	22.2
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΑΡΝΑΚ.		728	681	1409	62	22.7	698	675	1373	61	22.5	619	628	1247	53	23.5	2045	1984	4029	176	22.9
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.		246	191	437	20	21.9	231	216	447	20	22.4	195	205	400	19	21.1	672	612	1284	59	21.8
ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ		555	487	1042	47	22.2	486	507	993	43	23.1	505	422	927	42	22.1	1546	1416	2962	132	22.4
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		3820	3654	7474	337	22.2	3814	3744	7558	333	22.7	3484	3533	7017	307	22.9	11118	10931	22049	977	22.6

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ 2017-18**

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ (%)	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ (%)	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ (%)
1	Γυμν. Αγλαντζιάς	248	86	8	342	72.5%	25.1%	2.3%
2	Γυμν. Φανερωμένης	6	17	12	35	17.1%	48.6%	34.3%
3	Γυμν. Παλουριώτισσας	261	99	74	434	60.1%	22.8%	17.1%
4	Γυμν. Ακρόπολης	268	31	26	325	82.5%	9.5%	8.0%
5	Γυμν. Μακεδονίτισσας	431	21	12	464	92.9%	4.5%	2.6%
6	Γυμν. Έγκωμης	362	46	23	431	84.0%	10.7%	5.3%
7	Γυμν. Αρχ. Μακαρίου Γ' (Πλατύ)	298	42	19	359	83.0%	11.7%	5.3%
8	Γυμν. Αγ. Δομετίου	111	13	51	175	63.4%	7.4%	29.1%
9	Γυμν. Ανθούπολης	244	16	2	262	93.1%	6.1%	0.8%
10	Γυμν. Αγ. Βασιλείου	283	22	17	322	87.9%	6.8%	5.3%
11	Γυμν. Αγ. Στυλιανού	297	15	7	319	93.1%	4.7%	2.2%
12	Γυμν. Σταυρού-Στροβόλου	213	28	23	264	80.7%	10.6%	8.7%
13	Γυμν. Κωνσταντινουπόλ.	232	14	2	248	93.5%	5.6%	0.8%
14	Γυμν. Διανέλλου & Θεοδ.	171	48	31	250	68.4%	19.2%	12.4%
15	Γυμν. Λατσιών	364	52	21	437	83.3%	11.9%	4.8%
16	Γυμν. Αρχαγγέλου - Λακατάμειας	398	10	1	409	97.3%	2.4%	0.2%
17	Γυμν. Αγ. Ιωάννη Χρυσοστόμου	308	15	3	326	94.5%	4.6%	0.9%
18	Γυμν. Γερίου	176	18	9	203	86.7%	8.9%	4.4%
19	Περιφ. Γυμν. Α' Λευκωσίας-Νήσου	442	50	16	508	87.0%	9.8%	3.1%
20	Γυμν. Αγ. Βαρβάρας Λευκωσίας	348	12	1	361	96.4%	3.3%	0.3%
21	Περιφ.Γυμν. Β' Λευκωσίας – Κλήρου	417	13	6	436	95.6%	3.0%	1.4%
22	Γυμν. Σολέας-Ευρύχου	154	6	4	164	93.9%	3.7%	2.4%
23	Γυμν. Ακακίου (Περιφερ.)	222	18	7	247	89.9%	7.3%	2.8%
24	Γυμν. Κοκκινότριμιθιάς	313	14	10	337	92.9%	4.2%	3.0%
25	Γυμν. ΝΑΡΕΚ	18	0	7	25	72.0%	0.0%	28.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	6585	706	392	7683	85.7%	9.2%	5.1%
26	Λανίτειο Γυμν.	467	38	21	526	88.8%	7.2%	4.0%
27	Γυμν. Καλογεροπούλου	336	8	8	352	95.5%	2.3%	2.3%
28	Γυμν. Αγ. Ιωάννη	230	30	35	295	78.0%	10.2%	11.9%
29	Γυμν. Νεάπολης	219	60	52	331	66.2%	18.1%	15.7%
30	Γυμν. Καθολικής	327	26	4	357	91.6%	7.3%	1.1%
31	Γυμν. Πολεμιδιών	372	6	5	383	97.1%	1.6%	1.3%
32	Γυμν. Τσίρειο Γυμν.	275	13	7	295	93.2%	4.4%	2.4%
33	Γυμν. Αγ. Αντωνίου	104	22	14	140	74.3%	15.7%	10.0%
34	Γυμν. Θέκλειο Γυμν.	96	39	35	170	56.5%	22.9%	20.6%
35	Γυμν. Λινόπετρας	389	42	34	465	83.7%	9.0%	7.3%
36	Γυμν. Αγ. Αθανασίου	403	30	6	439	91.8%	6.8%	1.4%
37	Γυμν. Αγ. Βαρβάρας Λεμεσού	205	25	3	233	88.0%	10.7%	1.3%
38	Γυμν. Αγ. Φυλάξεως	337	14	3	354	95.2%	4.0%	0.8%
39	Γυμν. Αγ. Νεοφύτου	189	21	22	232	81.5%	9.1%	9.5%
40	Γυμν. Επισκοπής	253	19	7	279	90.7%	6.8%	2.5%
41	Γυμν. Ζακακίου	276	33	7	316	87.3%	10.4%	2.2%
42	Γυμν. Τραχωνίου	293	8	3	304	96.4%	2.6%	1.0%
43	Γυμν. Ύψωνα	420	12	2	434	96.8%	2.8%	0.5%
44	Γυμν. Ομόδους (Εξατάξιο)	37	0	3	40	92.5%	0.0%	7.5%
45	Γυμν. Αγρού (Εξατάξιο)	91	0	0	91	100.0%	0.0%	0.0%
46	Σχολή Μιτσή Λεμύθου (Εξατάξιο)	52	3	0	55	94.5%	5.5%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΜΕΣΟΥ	5371	449	271	6091	88.2%	7.4%	4.4%

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ 2017-18**

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ (%)	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ (%)	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ (%)
47	Γυμν. Δροσιάς	368	51	21	440	83.6%	11.6%	4.8%
48	Ευρυβιάδειο Γυμν.	115	67	37	219	52.5%	30.6%	16.9%
49	Γυμν. Φανερωμένης	113	25	10	148	76.4%	16.9%	6.8%
50	Γυμν. Λιβαδιών	397	41	38	476	83.4%	8.6%	8.0%
51	Γυμν. Πετράκη Κυπριανού	319	64	20	403	79.2%	15.9%	5.0%
52	Γυμν. Βεργίνας	466	24	9	499	93.4%	4.8%	1.8%
53	Γυμν. Αραδίππου	474	22	10	506	93.7%	4.3%	2.0%
54	Γυμν. Κιτίου	389	24	6	419	92.8%	5.7%	1.4%
55	Γυμν. Αθηνέου	128	17	3	148	86.5%	11.5%	2.0%
56	Γυμν. Ξυλοτύμπου (Περ.)	270	13	3	286	94.4%	4.5%	1.0%
57	Γυμν. Ξυλοφάγου (Περ.)	307	11	1	319	96.2%	3.4%	0.3%
58	Γυμν. Λευκάρων (Εξατάξιο)	139	7	20	166	83.7%	4.2%	12.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΑΡΝΑΚ.	3485	366	178	4029	86.5%	9.1%	4.4%
59	Γυμν. Παραλιμνίου	466	126	11	603	77.3%	20.9%	1.8%
60	Γυμν. Κοκκινοχωριών	332	4	0	336	98.8%	1.2%	0.0%
61	Γυμν. Δερύνειας	325	10	2	337	96.4%	3.0%	0.6%
62	Ριζοκάρπασο (Εξατάξιο)	8	0	0	8	100.0%	0.0%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.	1131	140	13	1284	88.1%	10.9%	1.0%
63	Γυμν. Α' Αγίου Θεοδώρου	297	159	35	491	60.5%	32.4%	7.1%
64	Νικολαΐδειο Γυμν.	216	39	40	295	73.2%	13.2%	13.6%
65	Γυμν. Αποστόλου Παύλου	411	84	37	532	77.3%	15.8%	7.0%
66	Γυμν. Γεροσκήπου	310	79	29	418	74.2%	18.9%	6.9%
67	Γυμν. Έμπας (Περιφερ.)	309	57	41	407	75.9%	14.0%	10.1%
68	Γυμν. Παναγίας Θεοσκεπάστης	127	117	204	448	28.3%	26.1%	45.5%
70	Γυμν. Πόλης Χρυσοχούς	220	15	11	246	89.4%	6.1%	4.5%
71	Γυμν. Πολεμίου (Εξατάξιο)	90	4	6	100	90.0%	4.0%	6.0%
72	Γυμν. Κάτω Πύργου (Εξατ.)	25	0	0	25	100.0%	0.0%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ	2005	554	403	2962	67.7%	18.7%	13.6%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	6585	706	392	7683	85.7%	9.2%	5.1%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΜΕΣΟΥ	5371	449	271	6091	88.2%	7.4%	4.4%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΑΡΝΑΚ.	3485	366	178	4029	86.5%	9.1%	4.4%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.	1131	140	13	1284	88.1%	10.9%	1.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ	2005	554	403	2962	67.7%	18.7%	13.6%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	18577	2215	1257	22049	84.3%	10.0%	5.7%

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ 2017-18**

A/A	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥΠΡΙΟΙ (%)	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ (%)	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ (%)
1	Παγκύπριο Γυμν.	341	46	58	445	76.6%	10.3%	13.0%
2	Λύκειο Παλουριώτισσας	234	62	28	324	72.2%	19.1%	8.6%
3	Λύκειο Ακρόπολης	282	58	20	360	78.3%	16.1%	5.6%
4	Λύκειο Κύκκου Α΄	280	73	7	360	77.8%	20.3%	1.9%
5	Λύκειο Κύκκου Β΄	433	21	12	466	92.9%	4.5%	2.6%
6	Λύκειο Λύκειο Απ. Μάρκου	541	14	8	563	96.1%	2.5%	1.4%
7	Λύκειο Αρχ. Μακαρίου Γ΄ (Δασούπολη)	484	37	10	531	91.1%	7.0%	1.9%
8	Λύκειο Εθν. Κυπριανού (Στροβόλου)	398	29	14	441	90.2%	6.6%	3.2%
9	Λύκειο Απ. Βαρνάβα	487	43	10	540	90.2%	8.0%	1.9%
10	Λύκειο Παλιομετόχου	442	16	1	459	96.3%	3.5%	0.2%
11	Λύκειο Αγ. Γεωργίου (Λακατάμιας)	557	10	4	571	97.5%	1.8%	0.7%
12	Λύκειο Λατσιών	493	38	6	537	91.8%	7.1%	1.1%
13	Λύκειο Σολέας	145	4	2	151	96.0%	2.6%	1.3%
14	Λύκειο Ιδαλίου	629	34	5	668	94.2%	5.1%	0.7%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	5746	485	185	6416	89.6%	7.6%	2.9%
15	Λανίτειο Λύκειο Α΄	720	35	40	795	90.6%	4.4%	5.0%
16	Λύκειο Απ. Πέτρου και Παύλου	434	20	16	470	92.3%	4.3%	3.4%
17	Λύκειο Αγ. Ιωάννη	394	20	16	430	91.6%	4.7%	3.7%
18	Λύκειο Αγ. Νικολάου	296	62	18	376	78.7%	16.5%	4.8%
19	Λύκειο Πολεμιδιών	396	9	3	408	97.1%	2.2%	0.7%
20	Λύκειο Αγ. Αντωνίου	193	14	17	224	86.2%	6.3%	7.6%
21	Λύκειο Αγ. Σπυριδωνα	392	13	3	408	96.1%	3.2%	0.7%
22	Λύκειο Λινόπετρας	597	26	7	630	94.8%	4.1%	1.1%
23	Λύκειο Αγ. Φυλάξεως	506	14	5	525	96.4%	2.7%	1.0%
24	Λύκειο Αγ. Λουκά - Κολοσσίου	517	17	5	539	95.9%	3.2%	0.9%
25	Γυμν. Ομόδους (Εξατάξιο)	29	1	1	31	93.5%	3.2%	3.2%
26	Γυμν. Αγρού (Εξατάξιο)	99	0	0	99	100.0%	0.0%	0.0%
27	Σχολή Μιτσή Λεμύθου (Εξατάξιο)	49	1	0	50	98.0%	2.0%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΜΕΣΟΥ	4622	232	131	4985	92.7%	4.7%	2.6%
28	Παγκύπριο Λύκειο Λάρνακας	250	88	31	369	67.8%	23.8%	8.4%
29	Λύκειο Αγ. Γεωργίου Λάρνακας	506	28	10	544	93.0%	5.1%	1.8%
30	Λύκειο Αρχ. Μακαρίου Γ΄ Λάρνακας	395	45	14	454	87.0%	9.9%	3.1%
31	Λύκειο Βεργίνας	461	10	7	478	96.4%	2.1%	1.5%
32	Λύκειο Λιβαδιών	586	21	4	611	95.9%	3.4%	0.7%
33	Λύκειο Αραδίππου	472	11	7	490	96.3%	2.2%	1.4%
34	Γυμν. Λευκάρων (Εξατάξιο)	119	1	0	120	99.2%	0.8%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΑΡΝΑΚ.	2789	204	73	3066	91.0%	6.7%	2.4%
35	Λύκειο Παραλιμνίου	574	50	4	628	91.4%	8.0%	0.6%
36	Λύκειο Κοκκινοχωριών	411	8	4	423	97.2%	1.9%	0.9%
37	Ριζοκάρπασο (Εξατάξιο)	11	0	0	11	100.0%	0.0%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.	996	58	8	1062	93.8%	5.5%	0.8%
38	Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄ Πάφου	504	48	49	601	83.9%	8.0%	8.2%
39	Λύκειο Κύκκου Πάφου	154	32	13	199	77.4%	16.1%	6.5%
40	Λύκειο Αγ. Νεοφύτου	344	59	17	420	81.9%	14.0%	4.0%
41	Λύκειο και Τεχν. Σχολή Πόλης	144	14	4	162	88.9%	8.6%	2.5%
42	Λύκειο Έμπας	299	31	7	337	88.7%	9.2%	2.1%
43	Λύκειο Γεροσκήπτου	274	41	17	332	82.5%	12.3%	5.1%
44	Γυμν. Πολεμίου (Εξατάξιο)	55	4	1	60	91.7%	6.7%	1.7%
45	Γυμν. Κάτω Πύργου (Εξατ.)	23	0	0	23	100.0%	0.0%	0.0%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ	1797	229	108	2134	84.2%	10.7%	5.1%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	5746	485	185	6416	89.6%	7.6%	2.9%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΕΜΕΣΟΥ	4622	232	131	4985	92.7%	4.7%	2.6%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΛΑΡΝΑΚ.	2789	204	73	3066	91.0%	6.7%	2.4%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΑΜΜΟΧ.	996	58	8	1062	93.8%	5.5%	0.8%
	ΣΥΝΟΛΟ Επ. ΠΑΦΟΥ	1797	229	108	2134	84.2%	10.7%	5.1%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	15950	1208	505	17663	90.3%	6.8%	2.9%

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2018 (ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018)**

Α/Α	Κ.Ι.Ε.	Εγγραφές
1	1 -Κ.Ι.Ε. ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ)	223
2	2 -Κ.Ι.Ε. ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ)	79
3	3 -Κ.Ι.Ε. ΑΚΑΚΙΟΥ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΚΑΚΙΟΥ)	291
4	4 -Κ.Ι.Ε. ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ (ΛΥΚΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ)	199
5	5 -Κ.Ι.Ε. ΑΝΘΟΥΠΟΛΗΣ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΘΟΥΠΟΛΕΩΣ)	614
6	6 -Κ.Ι.Ε. ΙΔΑΛΙΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ ΙΔΑΛΙΟΥ)	501
7	7 -Κ.Ι.Ε. ΜΑΛΟΥΝΤΑΣ (Β ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ)	192
8	8 -Κ.Ι.Ε. ΚΥΚΚΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΓΚΩΜΗΣ)	289
9	9 -Κ.Ι.Ε. ΛΑΤΣΙΩΝ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΤΣΙΩΝ)	365
10	10-Κ.Ι.Ε. ΠΑΛΙΟΜΕΤΟΧΟΥ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΛΙΟΜΕΤΟΧΟΥ Μ. ΚΟΥΤΣΟΦΤΑ - Α. ΠΑΝΑΓΙΔΗ)	233
11	11-Κ.Ι.Ε. ΠΑΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑΣ (ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑΣ)	281
12	12-Κ.Ι.Ε. ΠΛΑΤΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΧ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ' - ΠΛΑΤΥ)	355
13	13-Κ.Ι.Ε. ΣΟΛΕΑΣ (ΛΥΚΕΙΟ ΣΟΛΕΑΣ)	50
14	14-Κ.Ι.Ε. ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ)	538
15	15-Κ.Ι.Ε. ΤΣΕΡΙΟΥ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΣΕΡΙΟΥ Α)	141
16	16-Κ.Ι.Ε. ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ)	82
17	17-Κ.Ι.Ε. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ (ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ)	198
18	18-Κ.Ι.Ε. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ)	249
19	19-Κ.Ι.Ε. ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ (ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ)	434
20	20-Κ.Ι.Ε. ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ)	124
21	21-Κ.Ι.Ε. ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ)	75
22	22-Κ.Ι.Ε. ΛΕΜΕΣΟΥ (ΛΑΝΙΤΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟ)	722
23	23-Κ.Ι.Ε. ΛΕΜΥΘΟΥ (ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΙΤΣΗ ΛΕΜΥΘΟΥ)	74
24	24-Κ.Ι.Ε. ΠΑΧΝΑΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΞΑΤΑΞΙΟ ΟΜΟΔΟΥΣ)	4
25	25-Κ.Ι.Ε. ΠΑΧΝΑΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΥΔΗΜΟΥ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ)	44
26	26-Κ.Ι.Ε. ΠΑΧΝΑΣ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΥΒΙΔΕΣ)	23
27	27-Κ.Ι.Ε. ΠΑΧΝΑΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΧΝΑΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ)	118
28	28-Κ.Ι.Ε. ΠΕΛΕΝΔΡΙΟΥ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΛΕΝΔΡΙΟΥ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ)	155
29	29-Κ.Ι.Ε. ΤΡΑΧΩΝΙΟΥ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)	249
30	30-Κ.Ι.Ε. ΤΡΑΧΩΝΙΟΥ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ ΤΡΑΧΩΝΙΟΥ)	132
31	31-Κ.Ι.Ε. ΤΣΙΡΕΙΟΥ (ΤΣΙΡΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ)	277
32	32-Κ.Ι.Ε. ΑΘΗΝΟΥ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΘΗΝΟΥ (ΚΒ))	86
33	33-Κ.Ι.Ε. ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ)	399
34	34-Κ.Ι.Ε. ΚΙΤΙΟΥ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΙΤΙΟΥ)	477
35	35-Κ.Ι.Ε. ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΩΝ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΩΝ ΠΑΝΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ)	418
36	36-Κ.Ι.Ε. ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟ)	670
37	37-Κ.Ι.Ε. ΛΕΥΚΑΡΩΝ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ ΛΕΥΚΑΡΩΝ)	91
38	38-Κ.Ι.Ε. ΛΙΒΑΔΙΩΝ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΙΒΑΔΙΩΝ)	465
39	39-Κ.Ι.Ε. ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ)	300
40	40-Κ.Ι.Ε. ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΞΥΛΟΦΑΓΟΥ)	86
41	41-Κ.Ι.Ε. ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ)	473
42	42-Κ.Ι.Ε. ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ)	406
43	43-Κ.Ι.Ε. ΕΜΠΑΣ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΕΜΠΑΣ)	488
44	44-Κ.Ι.Ε. ΚΑΤΩ ΠΥΡΓΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΩ ΠΥΡΓΟΥ)	69
45	45-Κ.Ι.Ε. ΠΑΦΟΥ (ΛΥΚΕΙΟ Α ΕΘΝΑΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ')	386
46	46-Κ.Ι.Ε. ΠΟΛΕΜΙΟΥ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΛΕΜΙΟΥ)	142
47	47-Κ.Ι.Ε. ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ)	175
	ΣΥΝΟΛΟ	12442

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΝ ΣΤΑ Κ.Ι.Ε.: 712

3.

ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

3.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προχωρήσει, με Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία εγκρίθηκε στις 4 Ιουλίου 2018, στη μετονομασία της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε **Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**, καθώς και στη μετονομασία των Τεχνικών Σχολών σε **Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**.

Οι νέες αυτές ονομασίες εναρμονίζονται με τους όρους που χρησιμοποιούνται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τοποθετούν σε μία σωστή βάση τον πραγματικό ρόλο των Τεχνικών Σχολών, ο οποίος δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή προγραμμάτων Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε μαθητές και μαθήτριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά επεκτείνεται στην παροχή προγραμμάτων συνεχιζόμενης, ανώτερης και δια βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα οποία απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού. Ως εκ τούτου, η νέα ονομασία αντικατοπτρίζει πιο σφαιρικά και προβάλλει ευκρινέστερα την αποστολή της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, η οποία είναι η εκπαίδευση και η κατάρτιση με επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων στον χώρο της εργασίας.

3.1.1 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Αποστολή της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΤΕΕΚ) είναι η εκπαίδευση και ενδυνάμωση των ατόμων (μαθητών/μαθητριών, σπουδαστών/σπουδαστριών) σε βασικές ικανότητες, αλλά και σε ειδικές επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για καλύτερη αξιοποίηση ευκαιριών και αντιμετώπιση των προκλήσεων που παρατηρούνται στην κοινωνία, οικονομία και χώρο εργασίας. Η κατάρτιση επεκτείνεται και στην απόκτηση επαγγελματικής πείρας, μέσα από προγράμματα πρακτικής εξάσκησης στον χώρο εργασίας/Βιομηχανία. Παράλληλα, αποστολή της Διεύθυνσης ΜΤΕΕΚ είναι και η δημιουργία του κατάλληλου υπόβαθρου για περαιτέρω τεχνικές και τεχνολογικές σπουδές στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Διεύθυνσης ΜΤΕΕΚ, ο οποίος εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 15 Απριλίου 2015, εφαρμόστηκε το Σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΣΤΕΕΚ), με στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής ύφεσης, την προσαρμογή στις διαφοροποιήσεις που αναμένονται στη δομή της οικονομίας και την ανάπτυξη εξειδικευμένου, κατάλληλα καταρτισμένου και ευέλικτου ανθρώπινου δυναμικού.

Στο πλαίσιο του ΣΤΕΕΚ, η Διεύθυνση ΜΤΕΕΚ προσφέρει τα ακόλουθα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:

- Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ)
- Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΣΤΕΕ)
- Προγράμματα Διά Βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΠΔΒΕΕΚ)
- Σύστημα Μαθητείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΣΜΕΕΚ)
- Μεταλκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ)

3.1.2 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) προσφέρεται σε δύο κατευθύνσεις, τη Θεωρητική και την Πρακτική Κατεύθυνση. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να φοιτήσουν μαθητές/τριες που συμπλήρωσαν με επιτυχία την Γ΄ τάξη του Γυμνασίου. Η διάρκεια σπουδών και στις δύο κατευθύνσεις είναι τρία χρόνια. Μετά την επιτυχή συμπλήρωση του προγράμματος σπουδών, οι απόφοιτοι των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αποκτούν απολυτήριο, το οποίο είναι αναγνωρισμένο ως ισότιμο του απολυτηρίου δημόσιου εξατάξιου σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης.

Με την προσφορά ενός ισορροπημένου προγράμματος γενικής μόρφωσης, τεχνολογικής εξειδίκευσης και εργαστηριακής κατάρτισης, οι απόφοιτοι της ΜΤΕΕ μπορούν:

- Να διεκδικούν, με προοπτικές επιτυχίας, θέση για περαιτέρω σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου ή της Ελλάδας, στο πλαίσιο των Παγκύπριων Εξετάσεων
- Να γίνουν δεκτοί σε οποιοδήποτε ανώτερο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Κύπρου ή του εξωτερικού, με την προϋπόθεση ότι θα ικανοποιούν τους όρους εισδοχής στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα
- Να εργοδοτηθούν στη βιομηχανία με πολύ καλούς όρους εργοδότησης.

Τα Προγράμματα ΜΤΕΕ προσφέρονται στις δώδεκα (12) Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που λειτουργούν στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Παραλίμνι, Αυγόρου, Πάφο και Πόλη Χρυσοχούς, καθώς και σε δύο (2) Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη Λευκωσία και Λεμεσό. Επίσης, στο Γυμνάσιο Αγρού λειτουργεί Τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Επαγγελμάτων.

Με την Απόφασή του με αριθμό 79.985 και ημερομηνία 14 Δεκεμβρίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Πρόταση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την Αναβάθμιση της ΜΤΕΕ, η οποία περιλαμβάνει τους ακόλουθους τέσσερις άξονες προτεραιότητας:

- Αναθεώρηση των κλάδων και ειδικοτήτων που προσφέρει η ΜΤΕΕ, βάσει των αναγκών και προοπτικών της κυπριακής οικονομίας
- Επιλογή ειδικότητας από το Α΄ Έτος φοίτησης στη ΜΤΕΕ
- Αύξηση του ποσοστού πρακτικής εξάσκησης στον χώρο εργασίας, μέσω της αξιοποίησης της περιόδου Ιουνίου - Αυγούστου
- Αναθεώρηση των Ωρολογίων Προγραμμάτων της ΜΤΕΕ και περιορισμό των μαθημάτων εξέτασης για πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Οι αναθεωρημένοι κλάδοι και ειδικότητες της ΜΤΕΕ που προσφέρθηκαν κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 (μόνο στις Α΄ και Β΄ τάξεις) φαίνονται στους πιο κάτω Πίνακες:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΟΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΟΣΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ'	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΡΑΠΑΚΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΠΟΥ ΛΙΔΑΡΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΥΤΟΥΡΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΑΡΤΙΣΤΩΝ	ΑΙΔΕΤΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΡΟΥ
1. ΚΛΑΔΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ													
1. Γενική Μηχανολογία	•		•	•				•	•		•		
2. Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις Κτηρίων	•			•				•	•		•		
3. Μηχανοκίνητα Οχήματα - Ηλεκτρολογία Οχημάτων	•		•	•				•	•		•		
4. Παραγωγή και Διανομή Ενέργειας / Φυσικού Αερίου	•			•				•	•				
2. ΚΛΑΔΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ													
1. Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	•	•			•	•	•		•	•	•	•	
2. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Δίκτυα και Επικοινωνίες	•	•	•		•	•	•		•		•		
3. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	•				•	•	•		•	•	•		
4. Ψηφιακή Τεχνολογία και Προγραμματισμός	•		•		•	•	•		•		•		
3. ΚΛΑΔΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ													
1. Αρχιτεκτονική και Πολιτική Μηχανική	•		•		•			•			•	•	
4. ΚΛΑΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ													
1. Σχεδιασμός Επίπλων και Ξύλινων Κατασκευών	•			•	•		•					•	
2. Γραφικές Τέχνες και Πολυμέσα	•		•	•		•		•	•	•	•		
3. Σχεδιασμός και Διακόσμηση Εσωτερικού Χώρου	•		•	•		•		•	•	•	•		
4. Σχεδιασμός Ενδυμάτων	•				•		•				•		
5. ΚΛΑΔΟΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ													
1. Φυτική Παραγωγή και Βιο-Καλλιέργειες - Ζωική Παραγωγή						•			•			•	
6. ΚΛΑΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ													
1. Τουριστικά		•		•				•	•		•		
2. Λογιστικά		•		•				•	•		•		
7. ΚΛΑΔΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ													
1. Διαχείριση Μονάδων Φιλοξενίας	•		•			•	•			•	•	•	•
8. ΚΛΑΔΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ													
1. Βιομηχανικός Σχεδιασμός (Έρευνα, Σχεδιασμός & Δημιουργία Καινοτόμων Προϊόντων)			•	•			•		•		•		
2. Τρισδιάστατος Σχεδιασμός			•	•			•		•		•		

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΝΕΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΕΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΕΣΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ'	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΑΡΦΙΝΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΥΤΟΡΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΑΡΧΑΪΩΝ	ΑΔΕΛΦΕΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΡΟΥ
1. ΚΛΑΔΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ													
1. Τεχνικός Μηχανικής Παραγωγής	•		•	•				•	•		•		
2. Τεχνικός Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων Κτηρίων	•			•				•	•		•		
3. Τεχνικός Ελασματουργίας – Συγκολλήσεων, Μεταλλικών Κατασκευών και Σωληνώσεων Φυσικού Αερίου	•			•				•	•		•		
4. Τεχνικός Μηχανοκίνητων Οχημάτων - Ηλεκτρολόγος Οχημάτων	•		•	•				•	•		•		
5. Τεχνικός Συντήρησης Μηχανολογικού και Ηλεκτρολογικού Εξοπλισμού	•			•				•	•		•		
2. ΚΛΑΔΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ													
1. Τεχνικός Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων και Αυτοματισμών	•	•			•	•	•		•	•	•	•	
2. Τεχνικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Δικτύων και Επικοινωνιών	•	•	•		•	•	•		•		•		
3. Τεχνικός Οικιακών Συσκευών, Ψύξης και Κλιματισμού		•	•			•	•		•	•	•		
3. ΚΛΑΔΟΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ													
1. Τεχνίτης Δομικών Έργων	•		•		•			•			•	•	
2. Σχεδιαστής Δομικών Έργων	•		•		•			•	•		•	•	
3. Τεχνικός Συντήρησης και Αποκατάστασης Κτηρίων	•		•		•			•			•	•	
4. ΚΛΑΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ													
1. Σχεδιασμός Επίπλων και Ξύλινων Κατασκευών	•			•	•		•					•	
2. Γραφικές Τέχνες	•		•	•		•		•	•	•	•		
3. Διακοσμητική	•		•	•		•		•	•	•	•		
4. Σχεδιασμός και Κατασκευή Κοσμήματος	•		•			•		•					
5. Σχεδιασμός και Κατασκευή Ενδυμάτων	•				•		•				•		
5. ΚΛΑΔΟΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ													
1. Ανθοκομία και Αρχιτεκτονική Τοπίου							•		•			•	
2. Παραγωγή Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Προϊόντων							•		•			•	
6. ΚΛΑΔΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ													
1. Υπάλληλοι Τουριστικών Γραφείων και Ξενοδοχείων		•		•				•	•		•		
2. Ιδιαίτεροι Γραμματείς		•		•				•	•		•		
7. ΚΛΑΔΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ													
1. Μάγειροι – Τραπεζοκόμοι	•		•			•	•			•	•	•	•
2. Υποδοχή και Διαχείριση Ορόφων και Μονάδων	•					•	•			•	•	•	•
8. ΚΛΑΔΟΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ - ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ													
1. Κομμωτική		•			•			•	•		•		

3.1.3 ΕΣΠΕΡΙΝΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΣΤΕΕ) προσφέρουν μια δεύτερη ευκαιρία σε άτομα μετασχολικής ηλικίας που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Μέση Εκπαίδευση, αφού τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν είναι ισότιμα με τα προγράμματα Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης πρωινής φοίτησης.

Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι κοινό με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου/ειδικότητας των πρωινών τάξεων ΜΤΕΕ, προσαρμοσμένο όμως στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες των μαθητών/μαθητριών που φοιτούν στις ΕΣΤΕΕ. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου, το οποίο είναι ισότιμο με αυτό που απονέμει η ΜΤΕΕ. Η φοίτηση στις ΕΣΤΕΕ είναι τετραετής.

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Σχολής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λευκωσίας, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Σεπτέμβριο του 1999, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Σχολής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη Λεμεσό, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 2012. Η ΕΣΤΕΕ Λεμεσού στεγάζεται στην Α΄ Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λεμεσού, ενώ κάποια μαθήματα πραγματοποιούνται και στις Β΄ και Γ΄ Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λεμεσού.

3.1.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η ανάγκη για συνεχή ανανέωση των γνώσεων και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλουν όπως η μόρφωση του πληθυσμού δεν περιορίζεται στη σχολική περίοδο ή τοπικά στο σχολείο και τις παραδοσιακές σχολικές μεθόδους, αλλά διαρκεί για ολόκληρη τη ζωή του ατόμου, με σκοπό να το κρατεί συνεχώς ενήμερο για ό,τι συμβαίνει γύρω του και να το βοηθά να αναπτύσσει τις δυνατότητές του, ώστε να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις απαιτήσεις μιας συνεχώς αναπτυσσόμενης κοινωνίας και να συμβάλλει δημιουργικά στην πρόοδό της.

Σκοπός των Προγραμμάτων Διά Βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών) είναι η παροχή συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης σε εργαζόμενους ενήλικες, με στόχο την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν, επίσης, κατάρτιση που στοχεύει στην επανένταξη των άνεργων ατόμων στην αγορά εργασίας, σε τομείς όπου παρατηρείται έλλειψη σε εξειδικευμένους εργάτες.

Στα πλαίσια των ΠΔΒΕΕΚ προσφέρονται εκπαιδευτικά προγράμματα μονοετούς και τριετούς διάρκειας σπουδών. Τα μονοετή προγράμματα οδηγούν σε απόκτηση Πιστοποιητικού, ενώ τα τριετή προγράμματα, σε επίπεδο τεχνικού ή τεχνίτη, οδηγούν σε απόκτηση Απολυτηρίου Βραδινών Μαθημάτων Τεχνικής Κατάρτισης ή Απολυτηρίου Βραδινών Μαθημάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αντίστοιχα.

Προσφέρονται, επίσης, προγράμματα προετοιμασίας για διάφορες εξετάσεις, τα οποία στοχεύουν:

- Στην προετοιμασία μαθητών ή αποφοίτων ΜΤΕΕ για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς και άλλων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Κύπρου και του εξωτερικού.
- Στην προετοιμασία για εξετάσεις διαφόρων επαγγελματικών σωμάτων, καθώς και για εξετάσεις που απαιτούνται από κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς, για σκοπούς πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων ή έκδοσης άδειας εξάσκησης επαγγέλματος.

Τα άτομα που φοιτούν στα ΠΔΒΕΕΚ καταβάλλουν μειωμένα διδάκτρα, τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Τα προγράμματα που προσφέρθηκαν στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, στο πλαίσιο των ΠΔΒΕΕΚ κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, είναι τα ακόλουθα:

Τριετή Προγράμματα

- Μηχανική Αυτοκινήτων
- Υδραυλικές, Θερμικές και Ψυκτικές Εγκαταστάσεις
- Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις
- Μαγειρική – Τραπεζοκομία
- Οικοδομική - (Δομικά Έργα)
- Αργυροχοΐα – Χρυσοχοΐα

Μονοετή Προγράμματα

- Κεντρικές Θερμάνσεις/Λεβητοστάσιο
- Συγκολλήσεις
- Μηχανική Αυτοκινήτων
- Αυτοματισμοί
- Ψύξη & Κλιματισμός
- Μαγειρική
- Διεθνής κουζίνα
- Μπαρ – Φλαμπέ
- Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Βασικό Επίπεδο
- Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Για Προχωρημένους
- Οροφοκομία
- Αρτοποιία
- Αργυροχοΐα – Χρυσοχοΐα

Προετοιμασία για Εισαγωγικές Εξετάσεις Ανώτατων και Ανώτερων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

- Παγκύπριες Εξετάσεις (περιλαμβάνει όλες τις εξεταζόμενες Τεχνολογίες Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης)

Προετοιμασία για Επαγγελματικές Εξετάσεις

- Διαχείριση Ψυκτικών Αερίων

3.1.5 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΝΕΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ)

Παράλληλα με τα πιο πάνω Προγράμματα που προσφέρει η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης λειτούργησε από το 1963 μέχρι το 2013 το Σύστημα Μαθητείας, το οποίο απευθυνόταν κυρίως σε μαθητές/τριες που, μετά την Γ΄ τάξη Γυμνασίου, δεν επιθυμούσαν να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε σχολεία του συστήματος της τυπικής εκπαίδευσης.

Η λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας τερματίστηκε τον Ιούνιο του 2013, ενώ η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία, η οποία έχει αντικαταστήσει το Σύστημα Μαθητείας, τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2012 (κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013 το Σύστημα Μαθητείας και η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία λειτούργησαν παράλληλα). Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται ως εναλλακτικός τρόπος εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των νέων ηλικίας 14-21 χρόνων που εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης, με παράλληλη ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε τεχνικό/επαγγελματικό προσωπικό. Περιλαμβάνει τα πιο κάτω επίπεδα:

Προπαρασκευαστική Μαθητεία: απευθύνεται σε παιδιά 14-16 χρόνων που βρίσκονται εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος χωρίς να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία όλες τις βαθμίδες υποχρεωτικής εκπαίδευσης και παρέχει τη δυνατότητα σ' αυτά να καλύψουν τις μαθησιακές τους αδυναμίες. Δεν στοχεύει στην απόκτηση εξειδίκευσης για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και λειτουργεί κυρίως ως δίκτυ ασφαλείας, προστασίας και στήριξης των παιδιών.

Κεντρικό Κορμό Μαθητείας: Έχει τριετή διάρκεια και απευθύνεται σε νέους 15-21 χρόνων που ολοκληρώνουν όλες τις βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, συμπληρώνουν την Προπαρασκευαστική Μαθητεία ή εγκαταλείπουν το Λύκειο ή την Τεχνική Σχολή, χωρίς να έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο σπουδών τους. Στους νέους αυτούς δίνεται η δυνατότητα απόκτησης δεξιοτήτων για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, παράλληλα με την περαιτέρω ανάπτυξη γλωσσικών, αριθμητικών και άλλων ικανοτήτων. Τα προγράμματα του Κεντρικού Κορμού Μαθητείας παρέχουν εναλλασσόμενη πρακτική και θεωρητική κατάρτιση. Οι μαθητευόμενοι εξασκούνται στη βιομηχανία, όπου αμείβονται για την εργασία τους, για τρεις ημέρες την εβδομάδα και παρακολουθούν θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα σε Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για δύο ημέρες την εβδομάδα.

Μέχρι τον Αύγουστο του 2015, η λειτουργία της Προπαρασκευαστικής Μαθητείας αποτελούσε αποκλειστική ευθύνη του Κέντρου Παραγωγικότητας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ η λειτουργία του Κεντρικού Κορμού Μαθητείας αποτελούσε από κοινού ευθύνη του Κέντρου Παραγωγικότητας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με Αριθμό 78.658 και ημερομηνία 15 Απριλίου 2015, ενέκρινε την ανάληψη της ευθύνης για τη λειτουργία του συνόλου της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, από την 1^η Σεπτεμβρίου 2015. Ενέκρινε επίσης τη μεταφορά των Ευρωπαϊκών πόρων που έχουν εγκριθεί για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Οι ειδικότητες του Κεντρικού Κορμού Μαθητείας που προσφέρθηκαν, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, είναι οι ακόλουθες:

- Μηχανική Αυτοκινήτων
- Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις
- Κομμωτική
- Ζαχαροπλαστική – Αρτοποιία
- Επιπλοποιία – Ξυλουργική
- Γραφικές Τέχνες

3.1.6 ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΜΙΕΕΚ)

Τα ΜΙΕΕΚ πιστοποιήθηκαν ως Δημόσια Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (Δι.Π.Α.Ε.) τον Απρίλη του 2017.

Στεγάζονται σε υφιστάμενες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, αξιοποιώντας με αυτό τον τρόπο την υλικοτεχνική υποδομή των Σχολών. Λειτουργούν στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου, κάτω από την ευθύνη και εποπτεία της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Για την ίδρυση και ομαλή λειτουργία των ΜΙΕΕΚ, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς που σχετίζονται με την αγορά εργασίας.

Η φοίτηση στα ΜΙΕΕΚ είναι δωρεάν. Τα προγράμματα προσφέρονται σε απογευματινό χρόνο και είναι διετούς διάρκειας. Η φοίτηση περιλαμβάνει πρακτική εξάσκηση στη Βιομηχανία και οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διετούς διάρκειας.

Τα προγράμματα που προσφέρουν τα ΜΙΕΕΚ έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να είναι συναφή με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν επιστημονικές, τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες και ταυτόχρονα χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα προς τις ραγδαία επιτελούμενες αλλαγές στην απασχόληση, την οικονομία, τα επαγγέλματα και το περιεχόμενο των επαγγελμάτων.

Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2017-2018, προσφέρθηκαν τα ακόλουθα πιστοποιημένα προγράμματα σπουδών διετούς διάρκειας:

1. Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική
2. Δίκτυα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Επικοινωνιών
3. Ηλεκτρομηχανολογικές - Ψυκτικές Εγκαταστάσεις στη Βιομηχανία
4. Βιολογικές Κηπευτικές Καλλιέργειες
5. Διαχείριση Αγορών και Προμηθειών – Ναυτιλιακά
6. Τεχνολογία CNC – Ξυλουργική Βιομηχανία
7. Γαλακτοκομία – Τυροκομία
8. Βιομηχανικοί και Οικιακοί Αυτοματισμοί

3.2 ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, λειτούργησαν 14 σχολικές μονάδες Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) και 1 τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Επαγγελμάτων. Συγκεκριμένα λειτούργησαν:

Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	12
Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	2
Τμήματα Τεχνικών Κλάδων σε σχολικές μονάδες Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης	1

Οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2017-2018, αναγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΤΕΣΕΚ) 2017 – 2018

ΣΧΟΛΕΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙ ΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩ Ν
Section 1.01 <u>Επαρχία</u> <u>Λευκωσίας</u>			
1. Α΄ ΤΕΣΕΚ Λευκωσίας	50	57	550
2. Εσπερινή Σχολή Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λευκωσίας	14	15	164
3. Β΄ ΤΕΣΕΚ Λευκωσίας	13	13	160
4. ΤΕΣΕΚ Μακάριος Γ΄ Λευκωσίας	45	53	630
Σύνολο	122	138	1504
Επαρχία Λεμεσού			
1. Α΄ ΤΕΣΕΚ Λεμεσού	32	39	427
2. Εσπερινή Σχολή Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λεμεσού	8	10	85
3. Β΄ ΤΕΣΕΚ Λεμεσού	24	27	285
4. Γ΄ ΤΕΣΕΚ Λεμεσού	26	36	372
5. Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού	3	4	44
Σύνολο	93	116	1213
Επαρχία Λάρνακας			
1. ΤΕΣΕΚ Λάρνακας	30	49	536
2. ΤΕΣΕΚ Αγίου Λαζάρου Λάρνακας	21	26	257
Σύνολο	51	75	793

Επαρχία Αμμοχώστου			
1. ΤΕΣΕΚ Παραλιμνίου	18	26	241
2. Περιφερειακή Γεωργική ΤΕΣΕΚ Αμμοχώστου/Αυγόρου	27	29	244
Σύνολο	45	55	485
Επαρχία Πάφου			
1. ΤΕΣΕΚ Πάφου	49	52	556
2. ΤΕΣΕΚ Πόλης Χρυσοχούς	8	11	84
Σύνολο	57	63	640

3.3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ανά ειδικότητα, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ήταν ως ακολούθως:

(i)	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Δ/ΝΤΕΣ	Β.Δ. Α΄	Β.Δ.	ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	2	6	20	87	115
	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	2	6	26	108	142
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ	-	1	5	19	25
	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΠΙΠΛΩΝ ΚΑΙ ΞΥΛΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	1	2	5	31	39
	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ	-	-	3	5	8
	ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	1	2	5	37	45
	ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	1	1	4	12	18
	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	1	-	2	8	11
	ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ (με αγορά υπηρεσιών)	-	-	-	13	13
	ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	-	-	1	1	2
	ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	-	-	-	10	10
	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	2	5	16	104	127
	ΣΥΝΟΛΟ	10	23	87	435	555

Στα Προγράμματα Διά Βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης δίδαξαν 85 εκπαιδευτές με αγορά υπηρεσιών.

3.4 ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, οι μαθητές/σπουδαστές που φοίτησαν στα διάφορα προγράμματα που προσφέρει η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ήταν:

<u>Πρόγραμμα</u>	<u>Αριθμός Μαθητών</u>
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	4386
Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	249
Σύστημα Μαθητείας (Κεντρικός Κορμός)	124
Ειδικές Μονάδες	67
Προγράμματα Δια Βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	1) 807
Δημόσια Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ)	222
Σύνολο	2) 5855

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ο μαθητικός πληθυσμός που φοίτησε στα τακτικά προγράμματα Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινής και εσπερινής φοίτησης) παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα με την περσινή σχολική χρονιά, ενώ παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό των μαθητευομένων στο Σύστημα Μαθητείας.

3.5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Κατά το οικονομικό έτος 2018, το σύνολο των τακτικών δαπανών που προβλέφθηκαν για τη ΜΤΕΕΚ ανήλθε σε **€1.315.700**, ενώ το σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών που προβλέφθηκαν για τη ΜΤΕΕΚ ανήλθε σε **€400.000**.

Οι τακτικές δαπάνες σκοπό είχαν να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και την αγορά αναλώσιμων υλικών για την εξάσκηση των μαθητών στα εργαστήρια. Στις τακτικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί του διοικητικού, εκπαιδευτικού και άλλου προσωπικού.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για τις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σκοπό είχαν να καλύψουν την αντικατάσταση φθαρμένου εξοπλισμού, την επίπλωση των διάφορων αιθουσών και εργαστηρίων, τη συμπλήρωση ελλείψεων βασικού εξοπλισμού στα εργαστήρια τεχνολογικών μαθημάτων και Φυσικής-Χημείας, στις ειδικές αίθουσες τεχνολογίας, θεωρητικών μαθημάτων και τα σχεδιαστήρια.

3.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, προωθήθηκε η βελτίωση και αντισεισμική αναβάθμιση σχολικών μονάδων Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, με το συνολικό ποσό των €129.948,00.

3.7 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

3.7.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλεται για να καταστεί η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ένα ολοκληρωμένο, ελκυστικό, ευέλικτο και υψηλής ποιότητας σύστημα, ικανό να ανταποκριθεί στις σημερινές, αλλά και στις μελλοντικές ανάγκες της Κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τα ακόλουθα:

A. Στρατηγικό Σχεδιασμό για το Σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2015-2020

Με την Απόφασή του με αριθμό 78.657 και ημερομηνία 15 Απριλίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Στρατηγικό Σχεδιασμό που ετοιμάστηκε από τη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για το Σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2015-2020.

Στον Στρατηγικό Σχεδιασμό περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις, που αφορούν τα προγράμματα της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινή φοίτηση), των Εσπερινών Σχολών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, των Προγραμμάτων Διά Βίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών) και των Μεταλκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ):

- Εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού για τις προοπτικές που προσφέρει η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- Ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και εισαγωγή τους από τη σχολική χρονιά 2016-2017
- Αναβάθμιση και ευελιξία των Προγραμμάτων που προσφέρονται από τις Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, οι οποίες αποτελούν σχολές δεύτερης ευκαιρίας
- Περαιτέρω ανάπτυξη των Μεταλκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και πιστοποίησή τους ως Δημόσια Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διετούς διάρκειας
- Αναβάθμιση του Συστήματος Μαθητείας

- Σύνδεση όλων των προγραμμάτων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που προσφέρει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Πρόσβαση σε κατάλληλο σύγχρονο τεχνικό εξοπλισμό, εκπαιδευτικό υλικό και υποδομές, μέσα από την κατάρτιση στη Βιομηχανία
- Ολοκλήρωση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και δημιουργία Φορέα Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων.

Η επιτυχής υλοποίηση των δράσεων που έχουν τεθεί στον Στρατηγικό Σχεδιασμό καθίσταται ζωτικής σημασίας, αφού είναι άμεσα συνυφασμένες με την άμβλυση των σοβαρών επιπτώσεων που έχει επιφέρει η οικονομική κρίση, όπως είναι η ραγδαία αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων.

B. Πρόταση Επιτροπής για την Αναβάθμιση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Με την Απόφασή του με αριθμό 79.985 και ημερομηνία 14 Δεκεμβρίου 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Πρόταση της Επιτροπής για την Αναβάθμιση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, η οποία περιλαμβάνει τους ακόλουθους τέσσερις άξονες προτεραιότητας:

- Αναθεώρηση των κλάδων και ειδικοτήτων που προσφέρει η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, βάσει των αναγκών και των προοπτικών της κυπριακής οικονομίας
- Επιλογή ειδικότητας από το Α΄ Έτος φοίτησης στις Τεχνικές Σχολές
- Αύξηση του ποσοστού πρακτικής εξάσκησης στον χώρο εργασίας, μέσω της αξιοποίησης της περιόδου Ιουνίου - Αυγούστου
- Αναθεώρηση των Ωρολογίων Προγραμμάτων της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και περιορισμό των μαθημάτων εξέτασης για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι πιο πάνω καινοτομίες τέθηκαν σε εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2016-2017.

3.7.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΣΠΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Σχολής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λευκωσίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Σχολής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και στη Λεμεσό, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 2012. Η Εσπερινή Σχολή Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λεμεσού στεγάζεται στην Α΄ Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λεμεσού, ενώ κάποια μαθήματα πραγματοποιούνται και στις Β΄ και Γ΄ Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λεμεσού. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 λειτούργησαν οι κλάδοι της Μηχανολογίας και των Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Επαγγελμάτων με 85 μαθητές/τριες.

Οι Εσπερινές Σχολές Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρουν μια δεύτερη ευκαιρία σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη Μέση Εκπαίδευση, αφού τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν είναι ισοδύναμα και ισότιμα με τα προγράμματα Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης πρωινής φοίτησης.

3.7.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Τον Νοέμβριο του 2012 ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ), τα οποία αποτελούν Δημόσιες Σχολές που προσφέρουν, μετά από την πιστοποίησή τους από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης τον Απρίλιο του 2017, Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση σε αποφοίτους Μέσης Εκπαίδευσης. Οι στόχοι των ΜΙΕΕΚ είναι οι ακόλουθοι:

- Η προσφορά προγραμμάτων Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που να απευθύνονται σε αποφοίτους Μέσης Εκπαίδευσης, σε τομείς οι οποίοι δεν προσφέρονται σε ανώτερο επίπεδο από άλλες Δημόσιες Σχολές ή συναφείς Οργανισμούς της Δημοκρατίας
- Η προσφορά προγραμμάτων Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για διευκόλυνση της πρόσβασης και ένταξης στην αγορά εργασίας αποφοίτων Μέσης Εκπαίδευσης
- Η προσφορά προγραμμάτων για περαιτέρω προώθηση της Διά Βίου Εκπαίδευσης, με έμφαση στην υποστήριξη της ικανότητας του ανθρώπινου δυναμικού να προσαρμόζεται στη χρήση των νέων τεχνολογιών, καθώς και των σύγχρονων παραγωγικών διαδικασιών
- Η αποτελεσματικότερη προώθηση και υλοποίηση δράσεων που υποστηρίζονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα ΜΙΕΕΚ στεγάζονται σε υφιστάμενες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, αξιοποιώντας με αυτό τον τρόπο την υλικοτεχνική υποδομή των Σχολών. Λειτουργούν στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου, κάτω από την ευθύνη και εποπτεία της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Για την ίδρυση και ομαλή λειτουργία των ΜΙΕΕΚ, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς που σχετίζονται με την αγορά εργασίας.

Τα προγράμματα που προσφέρουν τα ΜΙΕΕΚ έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να είναι συναφή με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παρέχουν επιστημονικές, τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες και ταυτόχρονα χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα προς τις ραγδαία επιτελούμενες αλλαγές στην απασχόληση, την οικονομία, τα επαγγέλματα και το περιεχόμενο των επαγγελμάτων.

Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2017-2018, προσφέρθηκαν τα ακόλουθα πιστοποιημένα προγράμματα σπουδών διετούς διάρκειας:

1. Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική
2. Δίκτυα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Επικοινωνιών
3. Ηλεκτρομηχανολογικές - Ψυκτικές Εγκαταστάσεις στη Βιομηχανία
4. Βιολογικές Κηπευτικές Καλλιέργειες
5. Διαχείριση Αγορών και Προμηθειών – Ναυτιλιακά

6. Τεχνολογία CNC – Ξυλουργική Βιομηχανία
7. Γαλακτοκομία – Τυροκομία
8. Βιομηχανικοί και Οικιακοί Αυτοματισμοί

Η φοίτηση στα ΜΙΕΕΚ είναι δωρεάν και εντάσσεται στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης, αφού απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες. Τα προγράμματα προσφέρονται σε απογευματινό χρόνο και είναι διετούς διάρκειας. Η φοίτηση περιλαμβάνει και πρακτική εξάσκηση στη βιομηχανία και οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης διετούς διάρκειας.

Πιστοποίηση των ΜΙΕΕΚ ως Δημόσια Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με αρ. 78.324, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2015, εξουσιοδότησε τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να διορίσει Ειδική Επιτροπή για τον καταρτισμό μελέτης και υποβολή εισήγησης ως προς τη θεσμοθέτηση των ΜΙΕΕΚ ως Δημόσιας Σχολής Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, διετούς διάρκειας.

Η εισήγηση της Ειδικής Επιτροπής για θεσμοθέτηση των ΜΙΕΕΚ εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 21 Απριλίου 2016, με την Απόφασή του με αρ. 80.574. Στην ίδια Απόφαση, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την υποβολή προς τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙ.Π.Α.Ε.) αιτήσεων για την ιδρυματική και προγραμματική αξιολόγηση των ΜΙΕΕΚ, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμων του 2015 και 2016.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης υπέβαλε αιτήσεις για την ιδρυματική και προγραμματική αξιολόγηση και πιστοποίηση των ΜΙΕΕΚ, στα ειδικά έντυπα του Φορέα, κατά το καλοκαίρι του 2016. **Τα ΜΙΕΕΚ πιστοποιήθηκαν από τον Φορέα ΔΙ.Π.Α.Ε. τον Απρίλη του 2017 ως Δημόσια Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.**

3.7.4 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η ανάγκη για παρακολούθηση της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου που βρίσκεται σε εξέλιξη στις μέρες μας και χαρακτηρίζει έντονα την εποχή μας, επιβάλλει όπως οι μαθητές των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης εξασκηθούν στον χειρισμό και την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

Οι προσανατολισμοί της βιομηχανίας μας απαιτούν την επιμόρφωση και εξάσκηση των μαθητών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στα πιο κάτω εκπαιδευτικά μοντέλα σύγχρονης τεχνολογίας:

- Συστήματα πιεσμένου αέρα (Pneumatics)
- Συστήματα ηλεκτρο-πνευματικά (Electro-Pneumatics)
- Προγραμματιζόμενοι "Λογικοί Ελεγκτές" (Programmable Logic Controllers PLCs)
- Εργαλειομηχανές με ηλεκτρονικό (αριθμητικό) προγραμματισμό εργασίας (Computer Numerically)
- Controlled Machine Tools - CNC Machine Tools

- Συστήματα παραγωγικών διαδικασιών με την υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Computer Aided Manufacturing)-CAM
- Συστήματα με ρομποτικό έλεγχο (Robotics).

3.7.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ–ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης λειτουργούν 72 εργαστήρια Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, τα οποία είναι εξοπλισμένα με 17 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές και συσκευές πολυμέσων.

Το 2018 συνεχίστηκε η συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Ακαδημίας CISCO. Το μάθημα Δικτύων CISCO διδάσκεται κατά τις πρωινές και απογευματινές ώρες σε δύο Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στη Λευκωσία και σε μία Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στη Λεμεσό, αφού έγινε η κατάλληλη επιμόρφωση ορισμένου αριθμού καθηγητών της ειδικότητας της Μηχανικής Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Επίσης, στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης γίνεται συστηματική χρήση του Η/Υ ως μέσου ή και εργαλείου στη διδασκαλία ξένων γλωσσών, καθώς και σε Τεχνολογικά και Εργαστηριακά Μαθήματα Ειδικότητας, όπως είναι το Αρχιτεκτονικό Σχέδιο, η Σχεδίαση με Ηλεκτρονικό Υπολογιστή, η Διακόσμηση, η Τεχνολογία Σχεδιασμού και Παραγωγής Επίπλων, το Σχέδιο Μόδας κ.ά.

3.8 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

3.8.1 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ - EPALE

Στο πλαίσιο προώθησης της εκπαίδευσης ενηλίκων, προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ανέλαβε τον συντονισμό για την Κύπρο της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας για την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ευρώπη – EPALE (Electronic Platform for Adult Learning in Europe).

Η ιδέα της πλατφόρμας EPALE είναι να συγκεντρώσει όλους τους εκπαιδευτές ενηλίκων και όλους τους φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων από τις χώρες της Ευρώπης σε μια ψηφιακή κοινότητα εκπαιδευτών ενηλίκων, οι οποίοι να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα για να μοιράζονται και να ανταλλάζουν απόψεις, υλικό και εμπειρίες, καθώς και να συζητούν και να μαθαίνουν από καλές πρακτικές άλλων χωρών. Απώτερος στόχος της πλατφόρμας είναι η προώθηση και βελτίωση της ποιότητας παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων.

Η πλατφόρμα EPALE θα συνεχίσει τη λειτουργία της, ενισχύοντας τις προσπάθειες για δημιουργία νέων ευκαιριών προώθησης της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο και στην Ευρώπη.

3.8.2 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η Συνάντηση των Γενικών Διευθυντών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πραγματοποιείται κάθε εξάμηνο από την εκάστοτε Προεδρεύουσα Χώρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει ως σκοπό της τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), μέσα από την παρουσίαση σχετικών θεμάτων, συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ υψηλόβαθμων στελεχών των Υπουργείων Παιδείας και των Υπουργείων Εργασίας όλων των Κρατών Μελών της Ευρώπης, καθώς και εκπροσώπων των εμπλεκόμενων φορέων που σχετίζονται με την ΕΕΚ, όπως είναι οι εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Στη Συνάντηση συμμετέχουν, επίσης, εκπρόσωποι των υπό ένταξη χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες που έχουν ρόλο παρατηρητή.

Κατά το 2018, ο Διευθυντής Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης συμμετείχε στις Συναντήσεις των Γενικών Διευθυντών ΕΕΚ που πραγματοποιήθηκαν στη Σόφια της Βουλγαρίας, στις 22-24 Απριλίου 2018, και στη Βιέννη της Αυστρίας, στις 5-7 Νοεμβρίου 2018.

3.9 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

3.9.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΤΕΕΚ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, για να μπορεί να αναπροσαρμόζεται στις ανάγκες της οικονομίας και της βιομηχανίας του τόπου και στις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, κατά το σχολικό έτος 2017-2018 ενίσχυσε/ανέπτυξε συνεργασία με τους πιο κάτω φορείς:

- Επιτροπή Παρακολούθησης των Αλλαγών στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
- Οργανωμένοι Εργοδότες και Βιομήχανοι:
- Συμβούλιο Δημόσιας Σχολής Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ)

Οι τομείς στους οποίους αναπτύχθηκε συνεργασία είναι:

- Η αναδιαμόρφωση του Ωρολογίου Προγράμματος Σπουδών της ΜΤΕΕ
- Η διαμόρφωση νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων ΜΤΕΕ
- Η αναθεώρηση των Μαθημάτων Πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
- Η ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ του συστήματος σχολικής εκπαίδευσης και της Βιομηχανίας
- Η κατάρτιση των μαθητών ΜΤΕΕ, των μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας και των σπουδαστών ΜΙΕΕΚ στη Βιομηχανία, έτσι ώστε να γίνεται εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που τους παρέχονται στο σχολείο
- Η πιστοποίηση προγραμμάτων ΜΙΕΕΚ από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Επίσης, η Διεύθυνση ΜΤΕΕΚ έχει αναπτύξει πλαίσιο συνεργασίας με τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς CEDEFOP και European Training Foundation (ETF), καθώς και άλλους Οργανισμούς και δίκτυα, σε θέματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

3.9.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Για την ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού όσον αφορά στους κλάδους/ειδικότητες που προσφέρει η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ), έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Δόθηκε στους μαθητές της Γ΄ τάξης όλων των Γυμνασίων ενημερωτικό υλικό. Επίσης, οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης έχουν εκδώσει τα δικά τους ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία έχουν δοθεί στους μαθητές, τους γονείς και άλλους ενδιαφερομένους.
- Λειτουργοί της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης παρευρέθηκαν σε συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων μαθητών της Γ΄ τάξης Γυμνασίου και ενημέρωσαν για τους κλάδους και τις ειδικότητες που προσφέρονται στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, για το έργο που επιτελείται και τις προοπτικές και διεξόδους των αποφοίτων ΜΤΕΕ για περαιτέρω σπουδές και εργοδότηση.
- Διοργανώθηκαν διάφορες εκθέσεις με κατασκευές των μαθητών ΜΤΕΕ και των σπουδαστών ΜΙΕΕΚ
- Στο πλαίσιο της προσπάθειας της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης για άνοιγμα προς την κοινωνία και ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων και μαθητών για τους στόχους, τις προοπτικές και ευκαιρίες που προσφέρονται μέσα από τα προγράμματα σπουδών των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, έχει καθιερωθεί «Ημέρα Ανοικτού Σχολείου». Κατά την ημέρα αυτή, το κοινό έχει τη δυνατότητα να επισκεφθεί τη Σχολή που επιθυμεί και να ξεναγηθεί από μαθητές και εκπαιδευτικούς στις σύγχρονες αίθουσες τεχνολογίας, ηλεκτρονικά σχεδιαστήρια και εργαστήρια των διάφορων ειδικοτήτων που λειτουργούν στη Σχολή. Κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013, αποφασίστηκε όπως αυτός ο θεσμός επεκταθεί έτσι ώστε να καλύψει όχι μόνο μία ημέρα αλλά ολόκληρη την περίοδο Ιανουαρίου – Μαρτίου κάθε σχολικής χρονιάς.

4.

ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η πολιτική της κυβέρνησης όσον αφορά στην Ανώτερη Εκπαίδευση στοχεύει στην ικανοποίηση των τοπικών αναγκών, καθώς και στην καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου, το οποίο θα αποτελεί πόλο έλξης για διεθνείς ακαδημαϊκούς, ερευνητές και φοιτητές. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (Δ.Α.Α.Ε.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) έχει ως αποστολή την προώθηση θεμάτων που αφορούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών, έτσι ώστε να παρέχονται ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην Ανώτερη Εκπαίδευση σε όλους τους πολίτες.

Η Δ.Α.Α.Ε. ιδρύθηκε το 1984 με σκοπό τη διεκπεραίωση όλων των θεμάτων που αφορούν στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, εκτός εκείνων για τα οποία υπήρχε ειδικός νόμος ή Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για ανάθεσή τους σε άλλο Υπουργείο. Αρχικά, τέθηκαν στη δικαιοδοσία της νέας Διεύθυνσης η Παιδαγωγική Ακαδημία και οι Υπηρεσίες Εξετάσεων, Φοιτητικής Μέριμνας και Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Η χώρα είχε ανάγκη από ποιοτική Ανώτερη Εκπαίδευση, η οποία θα παρεχόταν από το κράτος στους Κύπριους πολίτες και ταυτόχρονα θα ήταν εναρμονισμένη με την οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Πέντε χρόνια μετά την ίδρυση της Δ.Α.Α.Ε., το 1989, ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το πρώτο Πανεπιστημιακό Ίδρυμα στο νησί, το οποίο δέχθηκε τους πρώτους προπτυχιακούς του φοιτητές το 1992 και τους πρώτους μεταπτυχιακούς του φοιτητές το 1997.

Την περίοδο 2006 – 2007, ιδρύθηκαν ακόμη δύο δημόσια Πανεπιστήμια. Το 2006 ιδρύθηκε το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο αποτελεί το μοναδικό Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στην Κύπρο, που ασχολείται αποκλειστικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ένα χρόνο αργότερα, το 2007, εγκαινιάστηκε η έναρξη της λειτουργίας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, με προσανατολισμό την εφαρμοσμένη έρευνα, προσθέτοντας άλλη μια διάσταση στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με έδρα τη Λεμεσό, αποτέλεσε και το πρώτο Πανεπιστημιακό Ίδρυμα Ανώτερης Εκπαίδευσης εκτός της πρωτεύουσας, συμβάλλοντας έτσι στην αρχή της αποκέντρωσης.

Σε μικρό χρονικό διάστημα ακολούθησε ο εμπλουτισμός και η επέκταση των προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, σε προπτυχιακό, σε μεταπτυχιακό και σε διδακτορικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, δόθηκε αρχική άδεια λειτουργίας σε τρία Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, που μετεξελίχθηκαν από Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το Πανεπιστήμιο Frederick, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το

Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, τα οποία άρχισαν τη λειτουργία τους από τον Οκτώβριο του 2007. Το 2011 τα Πανεπιστήμια αυτά πήραν (τελική) Άδεια Λειτουργίας.

Η παραχώρηση αρχικής άδειας λειτουργίας στο τέταρτο Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Νεάπολις στην Πάφο, τον Σεπτέμβριο του 2010, καθώς και στο πέμπτο Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, το University of Central Lancashire – Cyprus στη Λάρνακα, τον Σεπτέμβριο του 2012, ενίσχυσε περαιτέρω την αποκέντρωση της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Τον Ιανουάριο του 2015, το Πανεπιστήμιο Νεάπολις – Πάφος εξασφάλισε την (τελική) Άδεια Λειτουργίας του. Τέλος, το University of Central Lancashire – Cyprus εξασφάλισε την (τελική) Άδεια Λειτουργίας του τον Νοέμβριο του 2015.

Η δημιουργία των πέντε Ιδιωτικών Πανεπιστημίων συνέβαλε στην ποιοτική και ποσοτική διεύρυνση της Ανώτερης Εκπαίδευσης με νέους κλάδους και Προγράμματα Σπουδών, με παράλληλη αύξηση του αριθμού των φοιτητών. Σημαντικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι Κύπριοι φοιτητές, οι οποίοι επέλεγαν για τις σπουδές τους Πανεπιστήμια του εξωτερικού, επιλέγουν τώρα Κυπριακά Πανεπιστήμια.

Εκτός από τα Πανεπιστήμια στην Κύπρο, λειτουργούν, επίσης, πέντε (5) Δημόσιες και σαράντα πέντε (45) Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΙΣΤΕ) εποπτεύονται και επιθεωρούνται από τη Δ.Α.Α.Ε.

Διαδικασία της Μπολόνια

Σημαντική εξέλιξη για τη Δ.Α.Α.Ε. αποτέλεσε η Διαδικασία της Μπολόνια, η οποία υπογράφηκε το 1999 από 29 Ευρωπαίους Υπουργούς, αρμόδιους για την Ανώτερη Εκπαίδευση, με σκοπό να δημιουργηθεί ένας Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτερης Εκπαίδευσης (Ε.Χ.Α.Ε.). Κυριότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια είναι η επίτευξη της διαφάνειας στο εκπαιδευτικό σύστημα Ανώτερης Εκπαίδευσης, με την εισαγωγή των Ευρωπαϊκών Μεταφερόμενων Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), η κινητικότητα φοιτητών, ακαδημαϊκών, ερευνητών, καθώς και η διασφάλιση - πιστοποίηση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης. Με ενέργειες της Δ.Α.Α.Ε., η Κύπρος υπέβαλε αίτηση για συμμετοχή στη Διαδικασία της Μπολόνια τον Δεκέμβριο του 1999 και έγινε επίσημα δεκτή κατά την Υπουργική Σύνοδο στην Πράγα το 2001. Η εξέλιξη αυτή συνέβαλε στην ανάπτυξη της Δ.Α.Α.Ε..

Η Δ.Α.Α.Ε. παρακολουθεί την εξέλιξη της Διαδικασίας της Μπολόνια και ενεργεί καταλυτικά στην υλοποίησή της, στο πλαίσιο του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Στην Υπουργική Σύνοδο των χωρών που συμμετέχουν στη Διαδικασία της Μπολόνια, καθώς και στο Φόρουμ Πολιτικής της Μπολόνια, που πραγματοποιήθηκε στις 26 και 27 Απριλίου 2012 στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, οι Υπουργοί των 47 χωρών που αποτελούσαν τον Ε.Χ.Α.Ε., προέβησαν σε απολογισμό της προόδου υλοποίησης της Διαδικασίας της Μπολόνια και συνάμα στον καθορισμό των βασικών θεμάτων πολιτικής της Διαδικασίας. Επιπλέον, οι Υπουργοί ενέκριναν το Υπουργικό Ανακοινωθέν του Βουκουρεστίου και δεσμεύτηκαν για την προώθηση των στόχων της Διαδικασίας της Μπολόνια μέχρι το 2020.

Στις 14 και 15 Μαΐου 2015, πραγματοποιήθηκε στο Ερεβάν της Αρμενίας η Υπουργική Σύνοδος και το Τέταρτο Φόρουμ Πολιτικής για τη Διαδικασία της Μπολόνια. Στην Ανακοίνωση που εξέδωσαν στο τέλος της Συνόδου, οι Υπουργοί ανανέωσαν το όραμά τους και δήλωσαν την αποφασιστικότητά τους για την υλοποίηση των στόχων και των πολιτικών του Ε.Χ.Α.Ε., που σήμερα αριθμεί 48 χώρες, μετά και την ένταξη της Λευκορωσίας το 2015. Η Κύπρος συμμετείχε σε δύο ομάδες εργασίας, αυτή της Κοινωνικής Διάστασης και Διά Βίου Μάθησης και αυτή της Κινητικότητας και Διεθνοποίησης.

Συγκεκριμένα, οι βασικότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια μέχρι το 2020 είναι οι ακόλουθοι:

1. Η παροχή ποιοτικής Ανώτερης Εκπαίδευσης για όλους

Ο εν λόγω στόχος θα επιτευχθεί με τη διεύρυνση της πρόσβασης στην Ανώτερη Εκπαίδευση, την ανάπτυξη της κοινωνικής διάστασης της Ανώτερης Εκπαίδευσης, την προώθηση μαθητοκεντρικών και καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας, τη διασφάλιση της ποιότητας της προσφερόμενης Ανώτερης Εκπαίδευσης και την ενίσχυση του διαλόγου για τη διακυβέρνηση και χρηματοδότηση των Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης. Επί Κυπριακής Προεδρίας αποφασίστηκε η συγκρότηση τεσσάρων ομάδων εργασίας για την προώθηση και αναβάθμιση της Ανώτερης Εκπαίδευσης. Οι ομάδες εργασίας ολοκλήρωσαν το έργο τους στο τέλος του 2014. Από το 2015 έχει υιοθετηθεί ένα νέο Πρόγραμμα εργασίας, αποτελούμενο από τρεις ομάδες εργασίας και τέσσερις συμβουλευτικές ομάδες και το οποίο θα διαρκέσει μέχρι το 2018. Η Κύπρος συμμετέχει σε μια ομάδα εργασίας και σε μια συμβουλευτική ομάδα.

2. Η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των νέων

Η υλοποίηση αυτού του στόχου συνδέεται με την ενδυνάμωση της σχέσης ανάμεσα στην έρευνα, τη διδασκαλία και τη μάθηση σε όλα τα επίπεδα, τη σωστή εφαρμογή των μαθησιακών αποτελεσμάτων από τις χώρες του Ενιαίου Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης, την ανάπτυξη των Εθνικών Πλαισίων Προσόντων και, ειδικότερα, την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και τη διασύνδεση της Ανώτερης Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

3. Η ενδυνάμωση της κινητικότητας ως μέσου για βελτίωση της μάθησης

Προς επίτευξη του υπό αναφορά στόχου, υιοθετήθηκε από τις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε. η στρατηγική «Κινητικότητα για Καλύτερη Μάθηση». Στο πλαίσιο αυτό, θα επιδιωχθεί η πλήρης μεταφορά δανείων και χορηγιών σε όλες τις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε., θα προωθηθεί η δίκαιη ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναγνώριση των προσόντων, θα ενθαρρυνθεί μια πιο ισορροπημένη κινητικότητα ανάμεσα στις χώρες του Ε.Χ.Α.Ε., θα αναπτυχθούν κοινά Προγράμματα Σπουδών και, τέλος, θα ενδυναμωθεί η συνεργασία του Ε.Χ.Α.Ε. με άλλες περιοχές του κόσμου.

Συμφωνίες για την Ανώτερη Εκπαίδευση, τις Επιστήμες και την Αμοιβαία Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών

Η Δ.Α.Α.Ε. προωθεί τον ευρύτερο στόχο του Υ.Π.Π. για σύναψη Συμφωνιών και Μνημονίων Συναντίληψης στον χώρο της Ανώτερης Εκπαίδευσης με άλλες χώρες, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις και προκλήσεις, τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει η Εκπαίδευση, αλλά πρωτίστως στο πλαίσιο των στόχων που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου Εκπαίδευσης και Έρευνας.

Στις 16 Μαρτίου 2018 υπογράφηκε στη Λευκωσία νέα Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης Εκπαίδευσης που αφορά την Κυπριακή Δημοκρατία και την Κυβέρνηση του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας. Εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, υπέγραψε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού Δρ Κώστας Χαμπιαούρης, ενώ από Ιορδανικής πλευράς υπέγραψε ο Υπουργός Εξωτερικών και εκπαιρισθέντων της Ιαπωνίας, κ. Ayman Safadi.

(http://www.highereducation.ac.cy/gr/pdf/2018_amoivaia_anagnorisi_titlon_spoudon_iordania_kypros.pdf)

Διαδικασία Άδειας Εισόδου/Θεώρησης σε Φοιτητές Τρίτων Χωρών

Το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε Υπουργική Επιτροπή για μελέτη του θέματος της επαναξιολόγησης της διαδικασίας άδειας εισόδου/θεώρησης σε υποψήφιους φοιτητές από τρίτες χώρες, οι οποίοι πρόκειται να φοιτήσουν σε Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια. Η εν λόγω Υπουργική Επιτροπή αποτελείται από τους Υπουργούς Παιδείας και Πολιτισμού (Πρόεδρος), Εξωτερικών, Εσωτερικών και Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.

Η Δ.Α.Α.Ε. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αλλοδαπών φοιτητών των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων και των ΙΣΤΕ, σε ό,τι αφορά στα ακαδημαϊκά τους προσόντα, κατά τις τρεις περιόδους εισδοχής των τριών εξαμήνων (εαρινό, θερινό, χειμερινό) του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους και προβαίνει σε επιθεώρηση των ΙΣΤΕ, όπως και σε έλεγχο του ποσοστού και του αριθμού των αλλοδαπών φοιτητών στις ΙΣΤΕ. Ο αριθμός των αιτήσεων από υποψήφιους αλλοδαπούς φοιτητές για το χειμερινό εξάμηνο του 2018 παρουσιάζεται αυξημένος σε σχέση με την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (Φορέας ΔΙΠΑΕ)

Ο Φορέας ΔΙΠΑΕ είναι ανεξάρτητη αρχή, η οποία ιδρύθηκε στο πλαίσιο των «περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμων του 2015 και 2016». Η λειτουργία του Φορέα ΔΙΠΑΕ αποσκοπεί στη διασφάλιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης προς τους φοιτητές και στην προσπάθεια που γίνεται από την πολιτεία για ανάδειξη της Κύπρου ως περιφερειακού κέντρου Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Ο Φορέας ΔΙΠΑΕ διασφαλίζει την ποιότητα της παρεχόμενης Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο με την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Προτύπων και Κατευθυντήριων Γραμμών (European Standards and Guidelines – E.S.G.) και με την υποστήριξη των Κυπριακών Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης, ώστε να προσαρμοστούν σε αυτά. Ο ρόλος της διασφάλισης της ποιότητας είναι καταλυτικός όσον αφορά στην υποστήριξη των Ιδρυμάτων και ο Φορέας συνεργάζεται με τα Ιδρύματα, ούτως ώστε αυτά να ανταποκριθούν στις αλλαγές, διασφαλίζοντας την παροχή ποιοτικής Ανώτερης Εκπαίδευσης.

Διενεργείται περιοδική Αξιολόγηση και Πιστοποίηση των Δημόσιων και Ιδιωτικών Πανεπιστημίων και Σχολών Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και των προγραμμάτων σπουδών τους, σε προκαθορισμένους τομείς και στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Φορέα ΔΙΠΑΕ. Οι κατάλογοι των αναγνωρισμένων ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης, καθώς και των Πιστοποιημένων προγραμμάτων σπουδών δημοσιοποιούνται. Μέχρι και την 37^η Σύνοδο του Συμβουλίου του Φορέα, που πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2018, πιστοποιήθηκαν 240 Προγράμματα Σπουδών.

Η συμβατότητα του Φορέα ΔΙΠΑΕ με τις διαδικασίες και τα κριτήρια Αξιολόγησης και Πιστοποίησης των Ευρωπαϊκών Προτύπων και Κατευθυντήριων Γραμμών (E.S.G.), αποτελούν την πλέον βασική προϋπόθεση για την πλήρη ένταξη του Κυπριακού Φορέα ΔΙΠΑΕ, τόσο στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας (European Association of Quality Assurance – E.N.Q.A.), όσο και στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Φορέων Διασφάλισης Ποιότητας (European Quality Assurance Register – E.Q.A.R.).

Ο Φορέας ΔΙΠΑΕ υποστηρίζει τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, ούτως ώστε να γίνουν κοινωνοί του οράματος της διαδικασίας της Μπολόνια για τη δημιουργία του Ενιαίου

Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης. Οι διαδικασίες διασφάλισης και Πιστοποίησης της ποιότητας, μέσα από εξωτερική και εσωτερική αξιολόγηση των προγραμμάτων, των τμημάτων και των Ιδρυμάτων επιτρέπει στα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης να αναδείξουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και να αυξήσουν τη διαφάνεια, συμβάλλοντας, έτσι, στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην ποιότητα της Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Η ιστοσελίδα του Φορέα, με όλες τις πληροφορίες αναφορικά με τη λειτουργία του και τα Πιστοποιημένα Προγράμματα Σπουδών βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.dipae.ac.cy.

Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.)

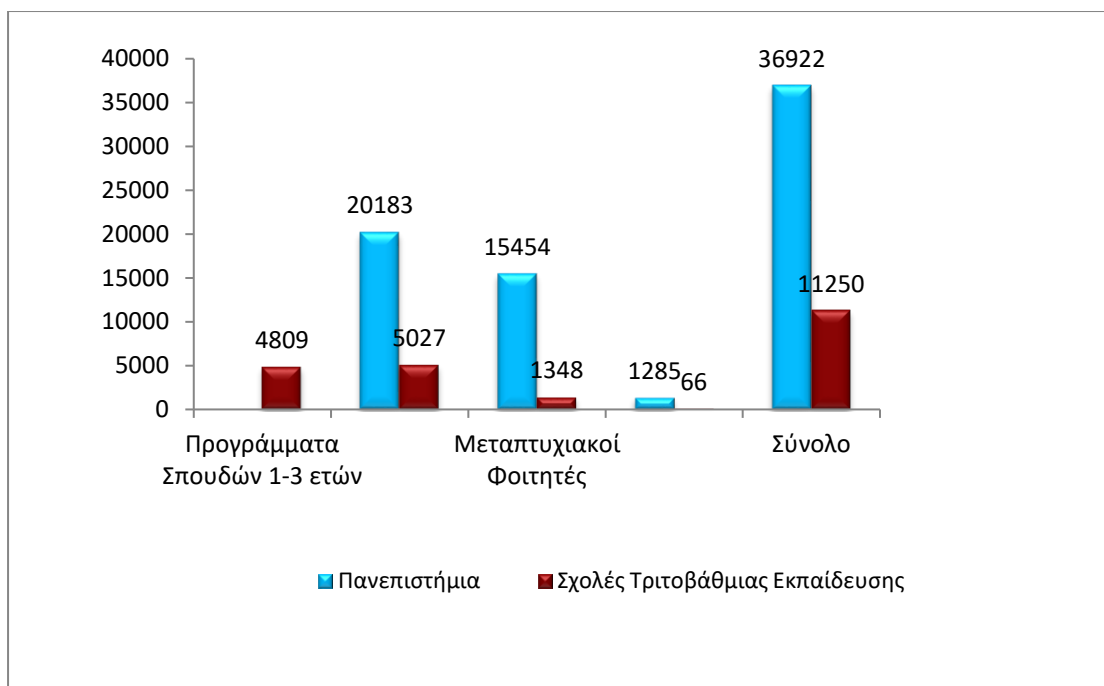
Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λισαβόνας του 1997, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν συστήσει Εθνικά Συμβούλια, το έργο των οποίων είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη σύστασης αυτών των Εθνικών Συμβουλίων υπαγορεύθηκε από το πνεύμα μίας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου των κριτηρίων ποιότητας και διάρκειας της εκπαίδευσης, για λόγους επαγγελματικών και επιστημονικών. Βάσει αυτού του πλαισίου ιδρύθηκε στην Κύπρο το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.).

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2018, υποβλήθηκαν στο ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. 1191 αιτήσεις για αναγνώριση τίτλων σπουδών και 1400 αιτήσεις για γραπτή πληροφόρηση. Κατά την ίδια περίοδο, το Συμβούλιο πραγματοποίησε οκτώ (8) Συνόδους. Το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. συμμετέχει ως πλήρες μέλος των δικτύων European National Information Centres και National Academic Recognition Information Centres (ENIC – NARIC), καθώς και του δικτύου MERIC (Mediterranean Recognition Information Centres), από την έναρξη των εργασιών του το 2000.

4.2 ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2017-2018, λειτούργησαν 8 Πανεπιστήμια (3 δημόσια και 5 ιδιωτικά) και 50 Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (5 δημόσιες και 45 ιδιωτικές).

Σύμφωνα με τη Χαρτογράφηση Εκπαιδευτικού Πεδίου Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, που διενήργησε η ΔΑΑΕ, για την ακαδημαϊκή χρονιά 2017-2018, ο αριθμός των φοιτητών, που φοιτούσαν στα Δημόσια και Ιδιωτικά Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου ανήλθε στις 48.172 εκ των οποίων οι 24.015 είναι Κύπριοι πολίτες (50%), 15.509 είναι πολίτες άλλων Ευρωπαϊκών χωρών (32%), ενώ 8.648 είναι πολίτες τρίτων χωρών (ποσοστό 18%). Στο γράφημα που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά οι αριθμοί των φοιτητών κατά κύκλο σπουδών σε Πανεπιστήμια και Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

4.2.1 ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Σήμερα στην Κύπρο λειτουργούν τα πιο κάτω Δημόσια Πανεπιστήμια:

1. Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) (www.ucy.ac.cy)
2. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ) (www.ouc.ac.cy)
3. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΠΚ) (www.cut.ac.cy)

4.2.1.1 Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο άρχισε με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΠΚ). Το ΠΚ ιδρύθηκε το 1989 και έχει καταξιωθεί στην Κύπρο και διεθνώς για το επίπεδο διδασκαλίας και το πλούσιο ερευνητικό του έργο. Βρίσκεται από το 2018 στην πιο απαιτητική κατάταξη, τη «Διεθνή Λίστα Κατάταξης της Σαγκάη», όπου κατετάγη στα κορυφαία 601-700 πανεπιστήμια παγκοσμίως, ενώ κατατάσσεται, επίσης, στα κορυφαία 351-400 πανεπιστήμια του κόσμου, σύμφωνα με τη διεθνή λίστα κατάταξης των «Times Higher Education World University Rankings».

Με περισσότερους από 7.000 φοιτητές, 113 εργαστήρια και 800 μέλη ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, το ΠΚ είναι ένα νέο και ταχέως αναπτυσσόμενο Πανεπιστήμιο, καθώς κι ο μεγαλύτερος εργοδότης στην Κύπρο για νέους πτυχιούχους όλων των ειδικοτήτων και ερευνητές. Σήμερα, εργοδοτεί πάνω από 500 νέους επιστήμονες από εξωτερικά χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα.

Κατά το 2018, στο ΠΚ λειτουργούσαν 8 Σχολές με 22 Τμήματα, τα οποία προσφέρουν 43 Προπτυχιακά και 36 Μεταπτυχιακά Προγράμματα, εκ των οποίων τα 25 προσφέρονται στην αγγλική γλώσσα.

Το ΠΚ επιδιώκει την αριστεία στην έρευνα, φιλοδοξώντας να καταστεί ένα αειφόρο ακαδημαϊκό ίδρυμα με διεθνή ερευνητική δράση. Το 2018, συμμετείχε σε 92 ερευνητικά προγράμματα και εξασφάλισε χρηματοδότηση ύψους ~ €20 εκατ. για ερευνητικούς σκοπούς.

Πιο συγκεκριμένα το ΠΚ:

- Κατατάσσεται στην 160^η θέση σε χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020 H2020 από τους 30.000 οργανισμούς που συμμετείχαν, με χρηματοδότηση >€38 εκατ. από την έναρξή του μέχρι σήμερα
- Εξασφάλισε πέραν των 80 ερευνητικών έργων και χρηματοδότηση ύψους €17 εκατ. από το Πρόγραμμα «RESTART 2016-2020»
- Εξασφάλισε χρηματοδότηση >€6 εκ (€0.95 εκ για το ΠΚ) για τον συντονισμό του έργου «Future and Emerging Technologies» που είναι το πρώτο που συντονίζει κυπριακός οργανισμός στο πρόγραμμα H2020
- Εξασφάλισε χρηματοδότηση ~€4 εκατ. (€0.9 εκατ. για το ΠΚ) για τον συντονισμό του έργου «Marie Sklodowska-Curie Innovative Training Network»

Περαιτέρω, το ΠΚ εξασφάλισε [9 από τα 11 έργα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής-Νέοι Επιστήμονες»](#) και 7 από τα 13 «Ολοκληρωμένα Έργα» που θα χρηματοδοτηθούν από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Ο Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών Ιωάννης Κρικίδης εξασφάλισε τη δεύτερη ερευνητική χορηγία ERC Consolidator Grant για το ΠΚ, μια από τις πιο υψηλές διακρίσεις στον τομέα ευρωπαϊκών χορηγιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας. Από τα 20 συνολικά έργα ERC που εξασφάλισε η Κύπρος, τα 16 ανήκουν στο ΠΚ.

Το 2018 απονεμήθηκε επίσης το Κυπριακό Βραβείο Έρευνας ΙΠΕ στην κατηγορία Διακεκριμένου Ερευνητή στην Καθηγήτρια Κωνσταντία Αλεξάνδρου, ενώ το Βραβείο Έρευνας στην κατηγορία του Νέου Ερευνητή απονεμήθηκε στον Δρα Κωνσταντίνο Μανουσάκη και στη Δρα Θεοδώρα Μούτσιου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη λίστα με τους 6.000 επιστήμονες που άσκησαν τη μεγαλύτερη επιρροή παγκοσμίως (The Highly Cited Researchers) συμπεριλήφθηκαν το 2018, 3 ακαδημαϊκοί του ΠΚ: ο Κοσμήτορας της Ιατρικής Σχολής, Καθηγητής Γεράσιμος Φιλιππάτος, ο Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Κρικίδης και η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Δέσπω Φάττα-Κάσινου.

Το 2018, υπογράφηκε, μεταξύ άλλων, Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του ΠΚ, του Καραϊσκάκειου Ιδρύματος και του Ογκολογικού Κέντρου Τράπεζας Κύπρου, με σκοπό την ίδρυση του Κυπριακού Ινστιτούτου Έρευνας Καρκίνου (ΚΙΕΚ). Το Ίδρυμα George and Kaity David προχώρησε σε δωρεά για την ανέγερση του κτηρίου, το οποίο θα στεγάσει το ΚΙΕΚ και θα φέρει το όνομα Νικόλα Δαυίδ-Πινέδο εις μνήμην της κόρης της οικογένειας Γιώργου & Καίτης Δαυίδ. Στις δωρεές που ξεχώρισαν ανήκει και η δωρεά της ιδιωτικής συλλογής αρχαιοτήτων “Mudd Collection of Cypriot Artifacts”. Η συλλογή, δωρεά του Harvey Mudd College (Λος Άντζελες), συμπεριλαμβάνει γύρω στα 250 κεραμικά, μεταλλικά και λίθινα αντικείμενα.

Το 2018 το ΠΚ, υπέγραψε με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE), το νέο πιλοτικό πρόγραμμα εγγύησης δανείου Erasmus + Master Student Loan που υποστηρίζει την κινητικότητα μεταπτυχιακών φοιτητών.

Πέραν της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας, το ΠΚ έχει ως στόχο την κοινωνική προσφορά, την προσφορά εμπειρογνωμοσύνης μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και την παροχή της δυνατότητας στο ευρύ κοινό να παρακολουθεί διαλέξεις και σεμινάρια στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης, όπως είναι π.χ. τα Ελεύθερα Πανεπιστήμια.

Ημερομηνία σταθμός, τόσο για το Πανεπιστήμιο, όσο και για την Κύπρο ευρύτερα ήταν η 3η Δεκεμβρίου 2018, αφού ξεκίνησε τη λειτουργία του το Κέντρο Πληροφόρησης-Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου». Σχεδιασμένη από τον διεθνή φήμης αρχιτέκτονα Jean Nouvel η νέα βιβλιοθήκη ανεγέρθηκε κατόπιν της γενναιόδωρης δωρεάς προς το ΠΚ της αείμνηστης Έλλης Ιωάννου και της χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Τράπεζας Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με τη στήριξη της Πολιτείας.

4.2.1.2 Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ) είναι δημόσιο Πανεπιστήμιο με έδρα τη Λευκωσία. Είναι το μόνο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας που παρέχει αναγνωρισμένες σπουδές σε όλες τις βαθμίδες (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο), αποκλειστικά με τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Προσφέρει, έτσι, την πολύτιμη δυνατότητα σε όσους πολίτες το επιθυμούν να παρακάμψουν τους περιορισμούς της συμβατικής εκπαίδευσης και χωρίς χρονικούς, γεωγραφικούς ή άλλους περιορισμούς να αποκτήσουν έναν χρήσιμο και χρηστικό πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών εγνωσμένου κύρους, ο οποίος θα τους βοηθήσει να διευρύνουν τις επαγγελματικές και προσωπικές τους επιδιώξεις.

Το ΑΠΚΥ δέχθηκε τους πρώτους του φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 και έκτοτε ακολουθεί σταθερά μιαν ανοδική πορεία συνεχούς ανάπτυξης και εξέλιξης. Πρόκειται για ένα Πανεπιστήμιο ικανό να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, μιας εποχής όπου η ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η διά βίου μάθηση, την οποία το ΑΠΚΥ υποστηρίζει με συνέπεια, καθίσταται όλο και περισσότερο αναγκαία και αποτελεί το ιδεατό μοντέλο εκπαίδευσης για το παρόν και το μέλλον.

Το ΑΠΚΥ φιλοδοξεί να δώσει το δικό του στίγμα στον Κυπριακό και ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο, προσφέροντας στους φοιτητές και φοιτήτριές του σπουδές που βασίζονται σε σύγχρονα παιδαγωγικά συστήματα και συνεπικουρούνται από τη χρήση της τεχνολογίας. Όραμά του αποτελεί η εξέλιξη και καθιέρωσή του ως ενός σύγχρονου, πρωτοπόρου και ανθρωποκεντρικού πανεπιστημίου, με διεθνή προσανατολισμό, του οποίου σκοπός είναι η προαγωγή της ποιότητας και της αριστείας μέσα από το καινοτόμο εκπαιδευτικό του μοντέλο και με την υψηλή ερευνητική του δραστηριότητα σε κλάδους αιχμής.

4.2.1.3 Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΠΚ) είναι το νεαρότερο δημόσιο κυπριακό Πανεπιστήμιο. Ιδρύθηκε το 2003 με έδρα τη Λεμεσό και υποδέχθηκε τους πρώτους φοιτητές του κατά το 2007.

Το ΤΠΚ, ως σύγχρονο και πρωτοποριακό πανεπιστήμιο με διεθνή αναγνώριση, προωθεί την αριστεία στην εκπαίδευση και στην έρευνα σε τομείς αιχμής με στόχο την επιστημονική, τεχνολογική, πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική αναβάθμιση της χώρας μας. Αποστολή του ΤΠΚ είναι να εδραιωθεί ως ευρωπαϊκό κέντρο εκπαίδευσης και εφαρμοσμένης έρευνας, το οποίο με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις, τη βιομηχανική πρόοδο και τις ανάγκες της αγοράς, συνεχώς να εκσυγχρονίζει τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών και τις παιδαγωγικές μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης, για προσέλκυση υψηλού επιπέδου σπουδαστών και παραγωγή υψηλού επιπέδου αποφοίτων.

Κυριότερες δράσεις

Το ΤΠΚ αναδείχθηκε εκπαιδευτικά και ερευνητικά και επεκτάθηκε αναπτυξιακά. Κλείνοντας 11 χρόνια λειτουργίας, σταθεροποίησε μια ενεργό παρουσία στα δρώμενα της παιδείας και των γραμμάτων στον τόπο μας αλλά και στα διεθνή εκπαιδευτικά φόρα. Οι σημαντικότερες δράσεις του 2018, εκτός από τις θεσμικές ετήσιες, αναφέρονται πιο κάτω ανά τομέα.

1. Διεθνείς λίστες κατάταξης πανεπιστημίων

Συνεχίστηκε η ανοδική πορεία στις διεθνείς κατατάξεις οι οποίες πιστοποιούν το κύρος του ΤΠΚ ως ένα διεθνώς αναγνωρισμένο ακαδημαϊκό και ερευνητικό ίδρυμα και ως ένα από τα καλύτερα πανεπιστήμια του τόπου. Συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο του 2018, το ΤΠΚ κατατάχθηκε πρώτο στην Κύπρο και Ελλάδα και το μοναδικό ελληνόφωνο πανεπιστήμιο στη θέση 301-350 ανάμεσα στα καλύτερα 1258 πανεπιστήμια παγκοσμίως (Times Higher Education World Rankings 2018-19). Επίσης, στη διεθνή λίστα κατάταξης των Πανεπιστημίων Times Higher Education «The Best Universities in New Europe», το ΤΠΚ κατατάχθηκε στη 2η θέση ανάμεσα στα 50 κορυφαία πανεπιστήμια της Νέας Ευρώπης. Στη δε κατάταξη «The Times Higher Education Young University Rankings 2018», το ΤΠΚ κατατάχθηκε στην 59η θέση ανάμεσα στα νέα κορυφαία πανεπιστήμια παγκοσμίως. Στην κατάταξη Academic Ranking of World Universities (γνωστή λίστα της Σαγκάης) του 2018, το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΠΚ κατατάχθηκε στη θέση 101-150 διεθνώς και είναι το μοναδικό Τμήμα Νοσηλευτικής στη λίστα κατάταξης από Κύπρο και το δεύτερο στον ελληνόφωνο κόσμο.

2. Κτηριακή ανάπτυξη

Γενικά προχώρησαν έργα τα οποία αφορούν την επέκταση στον Β΄ Πόλο Πανεπιστημιακής Ανάπτυξης και δρομολογήθηκαν οι διαδικασίες για ανάπτυξη του Γ΄ Πόλου ως εξής:

- Ολοκλήρωση ανακαίνισης Δημοτικής Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης Λεμεσού (τελετή εγκαινίων στις 26 Οκτωβρίου 2018). Στην ανακαινισμένη βιβλιοθήκη στεγάζονται οι συλλογές της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λεμεσού και της Βιβλιοθήκης του ΤΠΚ. Πρόκειται για την πρώτη συνεργασία Δημοτικής και Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης στην Κύπρο, «πρότυπο για τα κυπριακά δεδομένα».
- Δημιουργία πανεπιστημιακού αγροκτήματος στην κοινότητα της Λόφου, για επέκταση των υποδομών της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών, και ταυτόχρονα προσφορά τεχνογνωσίας στον κόσμο της υπαίθρου (υπογραφή συμφωνίας 26 Νοεμβρίου 2018).
- Παραχώρηση στο ΤΠΚ μεγάλης έκτασης στον οικισμό Βερεγγάρια στα Κάτω Πολεμίδια και στην περιοχή του Παλαιού Νοσοκομείου Λεμεσού για σκοπούς στέγασης των φοιτητών σε ιδιόκτητες εστίες και δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων (απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 2018).
- Ολοκλήρωση των εργαστηρίων του Τμήματος Καλών Τεχνών και υποδοχή των πρώτων φοιτητών του προπτυχιακού προγράμματος στις Καλές Τέχνες τον Σεπτέμβριο.

3. Επιτυχία σε εξασφάλιση ερευνητικών προγραμμάτων

Στο τελευταίο ευρωπαϊκό πρόγραμμα HORIZON 2020 το ΤΠΚ έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση πέραν των 13,5 εκατ. ευρώ, με 40 Ερευνητικά Προγράμματα, σημειώνοντας το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας προτάσεων στην Κύπρο.

Κατά το 2018 οι μεγαλύτερες ερευνητικές επιτυχίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων ένα στρατηγικό έργο ERC, έργα TWINNING, δύο ερευνητικές προτάσεις «Teaming for Excellence» (EXCELSIOR και MedSTACH) με επικεφαλής το ΤΠΚ, οι οποίες εξασφάλισαν την υψηλότερη πανευρωπαϊκά βαθμολογία. Επίσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος HORIZON 2020, το ΤΠΚ συμμετέχει στη

δημιουργία Κέντρου Αριστείας RISE για τεχνολογική και επιχειρηματική καινοτομία και συντονίζει ερευνητικό πρόγραμμα «EU ERA Chair in Digital Cultural Heritage» με ακρώνυμο MNEMOSYNE και προϋπολογισμό ύψους 2.5 εκατ. ευρώ.

Η πρόταση της ερευνητικής ομάδας του Τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου για το έργο RePAST (Strengthening European Integration through the Analysis of Conflict Discourses: Revisiting the Past, Anticipating the Future) επιλέχθηκε για χρηματοδότηση ύψους 2,5 εκατομμυρίων ευρώ με διάρκεια 3 χρόνια. Επίσης, το ΤΠΚ συμμετέχει στο έργο CSRC για τη δημιουργία ενός Κέντρου Επιστήμης και Έρευνας για την προώθηση καινοτόμου έρευνας αριστείας σχετικά με τη διδασκαλία και κατανοητή επικοινωνία των Επιστημών, της Τεχνολογίας, της Μηχανικής, των Τεχνών και των Μαθηματικών (STEAM).

Επιπρόσθετα, μετά από μια ιδιαίτερα επίπονη ανταγωνιστική διαδικασία, με δεκάδες άλλους υποψήφιους φορείς παγκοσμίως, επιλέχθηκε το Εργαστήριο Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου), για να δοθεί η μια και μοναδική έδρα της UNESCO, στον τομέα της Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Digital Heritage / Cultural Informatics). Πρόκειται, για μια τιμητική ανάθεση, την οποία η UNESCO δίνει μόνο σε έναν Φορέα από όλο τον κόσμο, ως επιβράβευση της Αριστείας στην Επιστήμη, στην Έρευνα, στην Εκπαίδευση, στην καινοτομία, την κοινωνική προσφορά, τις νέες τεχνολογίες, την ψηφιοποίηση, τη διάσωση και την ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Ανθρώπου.

4. Τοπικές και διεθνείς συνεργασίες

Το ΤΠΚ διεύρυνε σημαντικά το δίκτυο συνεργασιών σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Η ίδρυση του Κέντρου Έρευνας Καρκίνου αποτελεί μια συνεργασία του ΤΠΚ και του Γερμανικού Ογκολογικού Κέντρου, με αποστολή τη διεξαγωγή διεπιστημονικής έρευνας για τον καρκίνο, για πρόληψη, πρόγνωση, διάγνωση, θεραπεία και κλινική φροντίδα των ασθενών. Η παρουσία του Κέντρου ως βάση για συνεργατική έρευνα μεταξύ της βιομηχανίας, της πολιτείας και της ακαδημαϊκής κοινότητας, ενισχύει την έρευνα για τον καρκίνο και βελτιώνει σημαντικά την ποιότητα ζωής των ασθενών στη χώρα μας (υπογραφή της ίδρυσης του Κέντρου Έρευνας και έναρξη εργασιών με επιστημονική ημερίδα 4-5 Οκτωβρίου 2018). Η Βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου ξεκίνησε την υποστήριξη και σταδιακή οργάνωση των Σχολικών Βιβλιοθηκών της Κύπρου, με σκοπό την αναβάθμισή τους. Στο πλαίσιο της διασύνδεσης με τη βιομηχανία το Πανεπιστήμιο συνεργάστηκε στενά με τοπικούς φορείς, όπως το Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λεμεσού, τον Δήμο Λεμεσού, φορείς της βιομηχανίας, ναυτιλιακές εταιρείες, τοπικές και διεθνείς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Τέλος, υπεγράφησαν συμφωνίες συνεργασίας με 14 πανεπιστήμια του εξωτερικού και 20 νέα πρωτόκολλα συνεργασίας με τοπικούς φορείς.

5. Διασφάλιση ποιότητας

Το Πανεπιστήμιο υπέβαλε στον Φορέα Δι.Π.Α.Ε την πρώτη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης. Επίσης, προχώρησε σε ενημέρωση των Τμημάτων και των Διοικητικών Υπηρεσιών για τα στοιχεία που θα πρέπει να υποβληθούν στον Φορέα Δι.Π.Α.Ε σχετικά με τις εξωτερικές αξιολογήσεις (Ιδρυματική, Τμηματική, Προγραμματική), και ξεκίνησε το συντονισμό της προσπάθειας για τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και την καταγραφή της πληροφόρησης που απαιτείται για την υποβολή των αιτήσεων για τις εν λόγω αξιολογήσεις. Σε σχέση με την Προγραμματική αξιολόγηση, κατατέθηκαν στο Φορέα ΔιΠΑΕ για αξιολόγηση- πιστοποίηση τα ακόλουθα δύο νέα προγράμματα σπουδών στην Αγγλική Γλώσσα, με θετικό αποτέλεσμα: «MSc in Cognitive Neurorehabilitation» και Master in Public Health (MPH)».

6. Άλλες επιτυχίες

Στον τομέα της Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς, εκτός από την ανάθεση της έδρας της UNESCO για την Πολιτιστική Κληρονομιά και της μοναδικής Έδρας Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας στην Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU-ERA Chair on Digital Cultural Heritage), το Εργαστήριο Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς εξασφάλισε βραβείο “Best innovation award” για τα Ευρωπαϊκά προγράμματα H2020 Virtual Multimodal Museum και Marie S. Curie Initial Training Network on Digital Cultural Heritage. Επίσης, πιστοποιήθηκε το πρόγραμμα σπουδών του μεταπτυχιακού στη Δημόσια Υγεία από τον Πανευρωπαϊκό Οργανισμό Πιστοποίησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας (Agency for Public Health Education Accreditation, APHEA). Επιπρόσθετα, η Επίκουρη Καθηγήτρια του ΤΕΠΑΚ, Δρ Έλενα Καλότχου, εξασφάλισε τιμητικό βραβείο «EFMA Capital Markets Best Paper Award».

Συνεχίζοντας ενεργά την ανάπτυξη περιβαλλοντικής πολιτικής, το ΤΠΚ βραβεύτηκε από το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης, με το βραβείο «Χρυσός Προστάτης του Περιβάλλοντος». Το ΤΠΚ είναι το πρώτο πράσινο πανεπιστήμιο της Κύπρου, στο οποίο απονεμήθηκε η διάκριση αυτή. Επιπρόσθετα, το ΤΠΚ είναι το μοναδικό τριτοβάθμιο ίδρυμα στην Κύπρο το οποίο πιστοποιήθηκε με το νέο διεθνές πρότυπο ISO45001 από την Κυπριακή Εταιρεία Πιστοποίησης για συστήματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

Οι νέοι μας ερευνητές, επίσης, διακρίθηκαν για την ποιότητα της ερευνητικής τους δραστηριότητας. Το «Κυπριακό Βραβείο Έρευνας» στην κατηγορία του Νέου Ερευνητή 2018 στη θεματική ενότητα Φυσικές Επιστήμες και Μηχανική απονεμήθηκε στον Δρα Άθω Αγαπίου, ερευνητικό συνεργάτη στο Ερευνητικό Κέντρο «Ερατοσθένης» στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Γεωπληροφορικής. Πρώτη θέση στην Κύπρο στο ερευνητικό πρόγραμμα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» εξασφάλισε ο μεταδιδακτορικός ερευνητής Δρ Κωνσταντίνος Καπνίσσης του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών με την ερευνητική πρόταση με ακρωνύμιο NITOXILICO και τίτλο «Nickel Leaching from Cardiovascular Stents: Development of an In Silico Toxicokinetic Model». Στον Στέλιο Ιορδάνου, Διδακτορικό φοιτητή του Τμήματος Νοσηλευτικής, απονεμήθηκε το πρώτο βραβείο στον διεθνή διαγωνισμό για την Ασφάλεια των Ασθενών (Patient Safety Awards) στην κατηγορία «Πρόληψη και Έλεγχος των Λοιμώξεων» που πραγματοποιήθηκε στο Μάντσεστερ της Μ. Βρετανίας.

7. Εκδηλώσεις/Συνέδρια

Αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες μεγάλες διοργανώσεις:

- Πραγματοποίηση 12ου Διεθνούς Συνεδρίου Μεταδεδομένων και Σημασιολογικής Έρευνας (Metadata and Semantics Research Conference – MTSR'18) από τη Βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, Οκτώβριος 23-26 2018. Το MTSR είναι ένα ετήσιο διεθνές διεπιστημονικό συνέδριο στο οποίο συμμετέχουν ακαδημαϊκοί, ερευνητές και επαγγελματίες του κλάδου των μεταδεδομένων, των οντολογιών και της σημασιολογικής έρευνας. Μέσα από αυτό δίνεται η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις γνώσεις τους και να ενημερωθούν για τις τελευταίες εξελίξεις στην εφαρμογή σημασιολογικών τεχνολογιών σε διάφορους τύπους πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών.
- Διοργάνωση Ευρωπαϊκού Θερινού Εκπαιδευτικού προγράμματος (summer school) κλιματικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, «the Climate-KIC Journey». Το Climate-KIC είναι μια από τις 8 Κοινότητες Γνώσης και Καινοτομίας που δημιουργήθηκε το 2010 από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT), το ευρωπαϊκό όργανο υπεύθυνο για τη δημιουργία βιώσιμης ευρωπαϊκής ανάπτυξης που παράλληλα ασχολείται και με τις

παγκόσμιες προκλήσεις της εποχής μας . Από τον Οκτώβριο 2016 η Κύπρος εντάχθηκε στο δίκτυο με αναδόχους το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, τον πρώτο κυπριακό επιταχυντή πράσινων επιχειρηματικών ιδεών Chrysalis LEAP και το Ενεργειακό Γραφείο Κυπρίων Πολιτών. Στα πλαίσια του Το Climate-KIC, το Journey είναι το μεγαλύτερο θερινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα κλιματικής καινοτομίας. Κάθε χρόνο, το ΤΕΠΑΚ φιλοξενεί 40 μεταπτυχιακούς φοιτητές και νέους επαγγελματίες από όλο τον κόσμο, οι οποίοι εκπαιδεύονται στην κλιματική καινοτομία και επιχειρηματικότητα.

8. Κοινωνική ευθύνη και προσφορά

Στο πλαίσιο κοινωνικής εταιρικής ευθύνης το Πανεπιστήμιο ανέπτυξε δράσεις με θετική επίδραση στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο μέσω της δημιουργίας κουλτούρας κοινωνικής συνείδησης σε τομείς κοινωνικού ενδιαφέροντος (περιβαλλοντικά, φιλανθρωπικά, αθλητικά, υγείας). Στον τομέα της υγείας πραγματοποιήθηκε εθελοντική αιμοδοσία δύο φορές και δωρεάν ιατρικές εξετάσεις για το κοινό. Οι αθλητικές συνδιοργανώσεις περιλάμβαναν συμμετοχή σε μαραθώνιους και αθλητικές δραστηριότητες για κοινωνοφελείς σκοπούς (CUT for ALL, Μαραθώνιος Λεμεσού). Το Πανεπιστήμιο, επίσης, στήριξε εκστρατείες μη κερδοσκοπικών οργανισμών, όπως ο ΠΑΣΥΚΑΦ, ο Ερυθρός Σταυρός, Hope for Children, Διαδρομή Αγάπης και ανέλαβε πρωτοβουλίες για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, όπως οι πρόσφυγες, οι άνεργοι νέοι (στα πλαίσια ειδικών προγραμμάτων της ΑΝΑΔ) και οι άποροι συμπολίτες, ή οι άποροι και άριστοι φοιτητές (μέσω υποτροφιών).

4.2.2 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Η Ιδιωτική Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο άρχισε από τον Σεπτέμβριο 2007 με τη χορήγηση αρχικής άδειας λειτουργίας σε τρία Πανεπιστήμια. Με τη λειτουργία τους, τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια έχουν συμβάλει στην αύξηση των προσφερόμενων θέσεων και στον εμπλουτισμό των προσφερόμενων Προγραμμάτων Σπουδών στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου. Σήμερα στην Κύπρο λειτουργούν τα πιο κάτω πέντε (5) Ιδιωτικά Πανεπιστήμια:

1. FREDERICK UNIVERSITY (www.frederick.ac.cy)
2. E.U.C. EUROPEAN UNIVERSITY – CYPRUS (www.euc.ac.cy)
3. Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (www.unic.ac.cy)
4. NEAPOLIS UNIVERSITY – PAFOS (www.nup.ac.cy)
5. UNIVERSITY OF CENTRAL LANCASHIRE – CYPRUS (www.uclancyprus.ac.cy)

Όλα τα Πανεπιστήμια έχουν εξασφαλίσει (τελική) Άδεια Λειτουργίας και αξιολογούνται από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης. <http://www.dipae.ac.cy>

4.2.3 ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Οι Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν κάτω από τα διάφορα Υπουργεία στα οποία υπάγονται διοικητικά. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018, οι ακόλουθες Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δέχθηκαν φοιτητές, κυρίως από την Κύπρο, αλλά και το εξωτερικό:

1. **Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου** (www.hhic.ac.cy) – Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
2. **Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου** (www.police.gov.cy) – Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
3. **Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης** (<http://www.mieek.ac.cy/index.php/el/>) – Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
4. **Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης (MIM)** (www.mlsi.gov.cy/kepa) - Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
5. **Σχολή Ξεναγών** 22-691114

4.2.4 ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΣΤΕ)

Στην Κύπρο λειτουργούν 45 εγγεγραμμένες Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΙΣΤΕ), οι οποίες προσφέρουν ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προγράμματα σπουδών προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, καθώς και μικρότερης διάρκειας προγράμματα σπουδών. Τα προγράμματα σπουδών μικρής διάρκειας απολήγουν σε Πιστοποιητικά (μονοετούς φοίτησης), σε Διπλώματα (διετούς φοίτησης) και Ανώτερα Διπλώματα (τριετούς φοίτησης). Σημειώνεται ότι τα προγράμματα σπουδών των ΙΣΤΕ αξιολογούνται και πιστοποιούνται από τον Φορέα ΔΙΠΑΕ (<http://www.dipae.ac.cy>).

Οι Σχολές αυτές, κατά αλφαβητική σειρά, είναι:

1. ΑΙΓΑΙΑ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Λευκωσία) (www.aigaia.com.cy)
2. A.C. AMERICAN COLLEGE (Λευκωσία) (www.ac.ac.cy)
3. ALEXANDER COLLEGE (Λάρνακα) (www.alexander.ac.cy)
4. ALEXANDER COLLEGE (Πάφος) (www.alexander.ac.cy)
5. ATLANTIS COLLEGE (Αμμόχωστος) (www.atlanticcollege.com)
6. CASA COLLEGE(Λευκωσία) (www.casacollege.com)
7. CBS- COLLEGE OF BUSINESS STUDIES (www.cbscy.ac.cy)
8. C.D.A COLLEGE (Λευκωσία) (www.cdacollege.ac.cy)
9. C.D.A COLLEGE (Λάρνακα) (www.cdacollege.ac.cy)
10. C.D.A COLLEGE (Λεμεσός) (www.cdacollege.ac.cy)
11. C.D.A COLLEGE (Πάφος) (www.cdacollege.ac.cy)
12. CITY UNITY COLLEGE (Λευκωσία) (www.cityu.ac.cy)
13. COLLEGE OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT (Λευκωσία) (www.cothm.ac.cy)
14. CYPRUS COLLEGE (Λευκωσία) (www.cycollege.ac.cy)

15. CYPRUS COLLEGE (Λεμεσός) (www.cycollege.ac.cy)
16. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT (Λευκωσία) (www.ciim.ac.cy)
17. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT (Λεμεσός) (www.ciim.ac.cy)
18. CYPRUS SCHOOL OF MOLECULAR MEDICINE (Λευκωσία) (www.cing.ac.cy/csmm)
19. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ "ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗΣ" (Λευκωσία) (www.satiriko.com)
20. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λευκωσία) (www.fit.ac.cy)
21. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λεμεσός) (www.fit.ac.cy)
22. GLOBAL COLLEGE (Λευκωσία) (www.globalcollege.com.cy)
23. INSTITUTE OF PROFESSIONAL STUDIES (IPS), UCLAN CYPRUS (Λάρνακα) (www.uclancyprus.ac.cy)
24. INTERCOLLEGE (Λευκωσία) (www.intercollege.ac.cy)
25. INTERCOLLEGE (Λάρνακα) (www.intercollege.ac.cy)
26. INTERCOLLEGE (Λεμεσός) (www.lim.intercollege.ac.cy)
27. INTERNAPA COLLEGE (Αμμόχωστος) (www.internapa.ac.cy)
28. KES COLLEGE (Λευκωσία) (www.kes.ac.cy)
29. LARNACA COLLEGE (Λάρνακα) (www.larnacacollege.com)
30. LEDRA COLLEGE (Λευκωσία) (www.ledra.ac.cy)
31. MESOYIOS COLLEGE (Λεμεσός) (www.mesoyios.ac.cy)
32. M.K.C. CITY COLLEGE (Λάρνακα) (www.citycollege.ac.cy)
33. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ "ARTE" (Λευκωσία) (www.artemusic.org)
34. NEAPOLIS COLLEGE (Πάφος) (www.nup.ac.cy)
35. P.A COLLEGE (Λάρνακα) (www.pacollege.ac.cy)
36. SUSINI COLLEGE (Λεμεσός) (www.susini.ac.cy)
37. SUSINI COLLEGE (Λευκωσία) (www.susini.ac.cy)
38. THE CYPRUS ACADEMY ART (<http://caa.ac.cy>)
39. THE C.T.L. EUROCOLLEGE (Λεμεσός) (www.ctleuro.ac.cy)
40. THE CYPRUS INSTITUTE (Λευκωσία) (www.cyi.ac.cy)
41. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λευκωσία) (www.cima.com.cy)
42. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λεμεσός) (www.cima.com.cy)
43. THE LIMASSOL COLLEGE-T.L.C (Λεμεσός) (www.reacollege.ac.cy)
44. THE PHILIPS COLLEGE (Λευκωσία) (www.philips.ac.cy)
45. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ (Λευκωσία) (www.theo.ac.cy)

Προσφερόμενα Προγράμματα Σπουδών από τις ΙΣΤΕ με τη μέθοδο της Δικαιόχρησης ή Πιστοποίησης (Franchise or Validation)

Ακολουθώντας οδηγία της Ε.Ε., το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προώθησε στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη συνέχεια στη Βουλή των Αντιπροσώπων, τροποποίηση των άρθρων 13 και 14 του «Περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμου». Η Νομοθεσία αυτή, η οποία ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, επιτρέπει στις ΙΣΤΕ να προσφέρουν προγράμματα με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή και της πιστοποίησης. Αριθμός ΙΣΤΕ έχει προχωρήσει σε συνεργασίες με Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ευρώπης για την προσφορά προγραμμάτων με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή και της πιστοποίησης, υποβάλλοντας όλα τα έγγραφα τα οποία προνοεί η Νομοθεσία. Οι φοιτητές των προγραμμάτων που πληρούν τα κριτήρια της Νομοθεσίας δικαιούνται κρατικής χορηγίας, γιατί οι χορηγούμενοι τίτλοι σπουδών δύνανται να τύχουν αναγνώρισης. Τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται με τη μέθοδο της δικαιόχρησης ή πιστοποίησης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση (<http://www.dipae.ac.cy>).

4.3 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Φοιτητές και Διδακτικό Προσωπικό

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ο αριθμός των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού κατά Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα. Τα στοιχεία αφορούν στο ακαδημαϊκό έτος 2017-2018.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ			ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ (Ι.Π.Α.) ⁽¹⁾		
	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες
Πανεπιστήμια και Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	45.263	20.831	24.432	1.956	1.124	832
Πανεπιστήμια	35.668	14.123	21.545	1.408	863	545
Δημόσια - Σύνολο	14.253	5.248	9.005	741	485	256
Πανεπιστήμιο Κύπρου	6.765	2.295	4.470	363	244	119
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	4.724	1.733	2.991	136	82	54
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	2.764	1.220	1.544	242	159	83
Ιδιωτικά - Σύνολο	21.415	8.875	12.540	667	378	289
Τριτοβάθμια Μη-Πανεπιστημιακή	9.595	6.708	2.887	548	261	287
Δημόσιες - Σύνολο	323	176	147	21	13	8
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	261	147	114	17	11	6
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	62	29	33	4	2	2
Ιδιωτικές - Σύνολο	9.272	6.532	2.740	527	248	279

4.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κύπριοι και Ξένοι Φοιτητές

Στον πιο κάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι αριθμοί των Κύπριων φοιτητών που φοίτησαν στην Κύπρο και στο εξωτερικό, από το ακαδημαϊκό έτος 1996-97 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017. Σε ξεχωριστή στήλη παρουσιάζονται οι αριθμοί των ξένων φοιτητών στην Κύπρο κατά τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΞΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
1996-97	8307	9813	18120	1675
1997-98	8786	10815	19601	1741
1998-99	8982	12488	21470	1860
1999-00	8389	12147	20536	2025
2000-01	9462	13650	23112	2472

2001-02	10836	14882	25718	3058
2002-03	12990	16374	29364	5282
2003-04	14170	17631	31801	6679
2004-05	15177	19400	34577	4901
2005-06	14957	20969	35926	5630
2006-07	16266	21188	37454	5961
2007-08	17936	22530	40466	7753
2008-09	20221	21473	41694	10765
2009-10	21095	20051	41146	11138
2010-11	22092	19199	41291	10026
2011-12	23232	19199 *	42431	8540
2012-13	23597	19199 *	42796	8368
2013-14	23864	19199 *	43063	9810
2014-15	23980	19199 *	43179	13186
2015-16	22746	19199 *	41945	17601
2016-17	22507	19199 *	41706	22756
* Στοιχεία για τους Κύπριους φοιτητές στο εξωτερικό αναφέρονται έως το έτος 2010/2011. Δεν υπάρχουν νεότερα επίσημα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία.				

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 ο αριθμός των Κύπριων που επιλέγουν την Κύπρο για σπουδές, ξεπερνά τον αριθμό των Κύπριων που επιλέγουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Επίσης, μετά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό των ξένων φοιτητών που επιλέγουν την Κύπρο για τις σπουδές τους. Ο αριθμός αυτός σταθεροποιήθηκε κατά τα έτη 2011-2012 και 2012-2013, ενώ από το 2013-2014 παρουσιάζει και πάλι ανοδική πορεία. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, ο αριθμός των Κύπριων φοιτητών στην Κύπρο σημείωσε μείωση στις 22507. Ο αριθμός των ξένων φοιτητών που σπουδάζουν στην Κύπρο παρουσίασε σημαντική αύξηση κατά το 2016-2017 και ανήλθε στους 22756 από τους 17601 φοιτητές που είχαν καταγραφεί την περίοδο 2015-2016.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προβεί σε αρκετές ενέργειες για διεύρυνση και εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών, τόσο από τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, όσο και από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έτσι ώστε οι νέοι να έχουν τη δυνατότητα επιλογής διαφορετικών κλάδων σπουδών. Σε αυτό το πλαίσιο, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί τόσο ο αριθμός των προσφερόμενων προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό, διδακτορικό). Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία, τα

στοιχεία αυτά καταδεικνύονται από τον μεγάλο αριθμό μεταπτυχιακών (17752) και διδακτορικών (1344) φοιτητών στην Κύπρο, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα. [Σημειώνεται ότι στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών δεν περιλαμβάνονται τα προγράμματα σπουδών μικρής διάρκειας (2 – 3 χρόνια)].

Αριθμός των Κύπριων και Ξένων Φοιτητών κατά τύπο Εκπαιδευτικού Ιδρύματος και Επίπεδο Σπουδών, 2016/2017

ΤΥΠΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ & ΚΥΠΡΙΟΙ/ΞΕΝΟΙ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΙΚΡΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ (2-3 ΧΡΟΝΙΑ)			ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ			ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ Ή ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ (5+ ΧΡΟΝΙΑ)			ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ		
	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ															
Σύνολο	45.263	20.831	24.432	4.535	3.073	1.462	21.632	11.105	10.527	17.752	6.102	11.650	1.344	551	793
Κύπριοι	22.507	9.588	12.919	2.151	1.063	1.088	13.281	5.969	7.312	6.003	2.137	3.866	1.072	419	653
Ξένοι	22.756	11.243	11.513	2.384	2.010	374	8.351	5.136	3.215	11.749	3.965	7.784	272	132	140
ΕΕ28	14.584	4.836	9.748	120	46	74	4.395	1.947	2.448	9.845	2.742	7.103	224	101	123
Τρίτες Χώρες	8.172	6.407	1.765	2.264	1.964	300	3.956	3.189	767	1.904	1.223	681	48	31	17
ΔΗΜΟΣΙΑ															
Σύνολο	14.576	5.424	9.152	261	147	114	8.370	3.243	5.127	5.015	1.656	3.359	930	378	552
Κύπριοι	10.084	3.815	6.269	237	137	100	6.353	2.469	3.884	2.712	904	1.808	782	305	477
Ξένοι	4.492	1.609	2.883	24	10	14	2.017	774	1.243	2.303	752	1.551	148	73	75
ΕΕ28	4.333	1.545	2.788	20	9	11	1.963	759	1.204	2.225	719	1.506	125	58	67
Τρίτες Χώρες	159	64	95	4	1	3	54	15	39	78	33	45	23	15	8
ΙΔΙΩΤΙΚΑ															
Σύνολο	30.687	15.407	15.280	4.274	2.926	1.348	13.262	7.862	5.400	12.737	4.446	8.291	414	173	241
Κύπριοι	12.423	5.773	6.650	1.914	926	988	6.928	3.500	3.428	3.291	1.233	2.058	290	114	176
Ξένοι	18.264	9.634	8.630	2.360	2.000	360	6.334	4.362	1.972	9.446	3.213	6.233	124	59	65
ΕΕ28	10.251	3.291	6.960	100	37	63	2.432	1.188	1.244	7.620	2.023	5.597	99	43	56
Τρίτες Χώρες	8.013	6.343	1.670	2.260	1.963	297	3.902	3.174	728	1.826	1.190	636	25	16	9

Αριθμός των Ξένων Φοιτητών, κατά Χώρα Προέλευσης, Επίπεδο Σπουδών και Φύλο, 2016/2017

ΧΩΡΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑΣ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΙΚΡΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ (2-3 ΧΡΟΝΙΑ)			ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ			ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ Ή ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ (5+ ΧΡΟΝΙΑ)			ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ		
	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άντρες	Γυναίκες
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	22.756	11.243	11.513	2.384	2.010	374	8.351	5.136	3.215	11.749	3.965	7.784	272	132	140
Ευρωπαϊκές Χώρες															
Σύνολο	15.108	5.044	10.064	163	61	102	4.725	2.094	2.631	9.984	2.783	7.201	236	106	130
Ελλάδα	13.981	4.607	9.374	86	35	51	4.085	1.840	2.245	9.636	2.648	6.988	174	84	90
Ρωσία	261	99	162	19	6	13	174	77	97	65	14	51	3	2	1
Ουκρανία	118	55	63	9	5	4	77	34	43	28	14	14	4	2	2
Ην. Βασίλειο	103	52	51	3	2	1	32	17	15	64	31	33	4	2	2
Αυστρία	85	21	64	0	0	0	56	12	44	1	0	1	28	9	19
Βουλγαρία	75	19	56	9	1	8	51	13	38	12	4	8	3	1	2
Ρουμανία	70	27	43	17	5	12	36	14	22	17	8	9	0	0	0
Γερμανία	68	25	43	0	0	0	28	12	16	39	13	26	1	0	1
Ιταλία	31	15	16	1	1	0	16	8	8	8	4	4	6	2	4
Σερβία	29	16	13	0	0	0	17	12	5	10	3	7	2	1	1
Πολωνία	21	5	16	2	2	0	12	2	10	5	1	4	2	0	2
Γεωργία	21	6	15	2	1	1	14	5	9	5	0	5	0	0	0
Γαλλία	20	8	12	0	0	0	9	3	6	8	4	4	3	1	2
Βέλγιο	19	9	10	0	0	0	7	3	4	12	6	6	0	0	0
Λευκορωσία	16	5	11	3	1	2	9	4	5	4	0	4	0	0	0
Μολδαβία	16	5	11	7	2	5	9	3	6	0	0	0	0	0	0
Ολλανδία	14	11	3	0	0	0	3	2	1	11	9	2	0	0	0
Αλβανία	14	4	10	0	0	0	7	3	4	5	1	4	2	0	2
Ισπανία	11	7	4	0	0	0	6	4	2	4	2	2	1	1	0
Λετονία	11	2	9	1	0	1	6	1	5	4	1	3	0	0	0
Άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες	124	46	78	4	0	4	71	25	46	46	20	26	3	1	2
Τρίτες Χώρες															
Σύνολο	7.648	6.199	1.449	2.221	1.949	272	3.626	3.042	584	1.765	1.182	583	36	26	10
Ινδία	3.715	3.175	540	1.766	1.548	218	1.670	1.428	242	277	197	80	2	2	0
Μπανγκλαντές	737	725	12	204	201	3	479	472	7	53	51	2	1	1	0
Πακιστάν	711	681	30	104	98	6	535	515	20	70	66	4	2	2	0
Νιγηρία	458	317	141	11	9	2	158	120	38	287	187	100	2	1	1
Νεπάλ	296	242	54	72	61	11	199	160	39	24	20	4	1	1	0
Ζημπάπουε	120	68	52	0	0	0	42	20	22	78	48	30	0	0	0
Κίνα	112	56	56	4	2	2	74	42	32	31	10	21	3	2	1
Κένυα	101	61	40	0	0	0	18	10	8	82	50	32	1	1	0
Γκάνα	94	64	30	1	1	0	9	4	5	84	59	25	0	0	0
Ζάμπια	83	57	26	0	0	0	9	8	1	74	49	25	0	0	0
Αίγυπτος	80	59	21	7	4	3	30	18	12	40	35	5	3	2	1
Ουγκάντα	69	42	27	0	0	0	6	5	1	63	37	26	0	0	0
Ναμίμπια	62	38	24	0	0	0	24	17	7	38	21	17	0	0	0
Συρία	59	33	26	11	6	5	37	21	16	10	5	5	1	1	0
Ιράν	59	35	24	4	2	2	37	27	10	15	5	10	3	1	2
Λίβανος	46	28	18	0	0	0	22	14	8	19	11	8	5	3	2
Βιετνάμ	45	22	23	6	3	3	38	18	20	1	1	0	0	0	0
Καμερούν	44	31	13	2	0	2	21	15	6	21	16	5	0	0	0
Ιορδανία	44	37	7	2	2	0	27	22	5	13	11	2	2	2	0
Παλαιστίνη	40	22	18	4	2	2	21	13	8	13	7	6	2	0	2
Άλλες Τρίτες Χώρες	673	406	267	23	10	13	170	93	77	472	296	176	8	7	1

4.5 ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

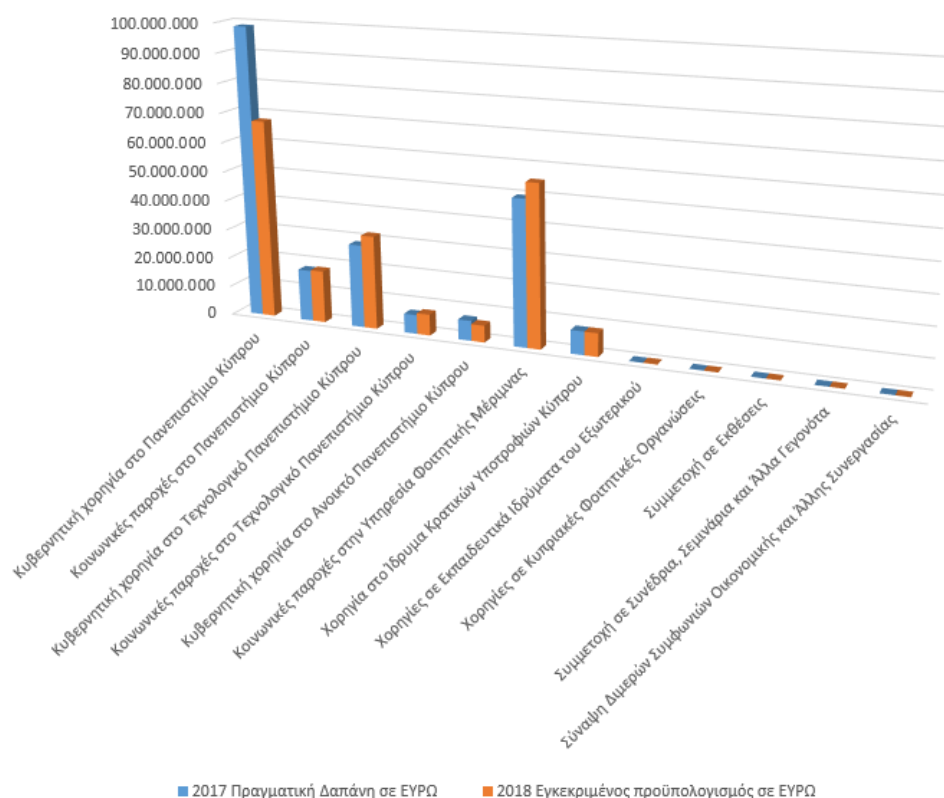
Οι αναπτυξιακές δαπάνες, για το οικονομικό έτος 2018, αφορούσαν:

- σε κυβερνητική χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
- σε κοινωνικές παροχές στην Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας,
- σε κυβερνητική χορηγία στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου, στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Εξωτερικού και σε Κυπριακές Φοιτητικές Οργανώσεις,
- στη συμμετοχή σε Εκθέσεις, Συνέδρια, Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα, και
- στη σύναψη Διμερών Συμφωνιών Οικονομικής και Άλλης Συνεργασίας.

Η κατάσταση των Τακτικών Δαπανών για τα οικονομικά έτη 2017 και 2018 είναι η ακόλουθη:

Τακτικές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2017 Πραγματική Δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2018 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Κυβερνητική χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου	98.700.000	67.500.000
Κοινωνικές παροχές στο Πανεπιστήμιο Κύπρου	17.539.489	17.800.000
Κυβερνητική χορηγία στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	28.300.000	31.800.000
Κοινωνικές παροχές στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	6.492.620	7.200.000
Κυβερνητική χορηγία στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	6.813.617	5.737.510
Κοινωνικές παροχές στην Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας	49.494.541	55.000.000
Χορηγία στο Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου	7.950.000	7.950.000
Χορηγίες σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Εξωτερικού	72.000	150.000
Χορηγίες σε Κυπριακές Φοιτητικές Οργανώσεις	43.071	45.000
Συμμετοχή σε Εκθέσεις	34.293	35.000
Συμμετοχή σε Συνέδρια, Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	0	30.600
Σύναψη Διμερών Συμφωνιών Οικονομικής και Άλλης Συνεργασίας	0	9.000

Τακτικές Δαπάνες ΔΑΑΕ 2017-2018

4.6 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με απώτερο στόχο την ουσιαστική ανάπτυξη της έρευνας, την παραγωγή νέας γνώσης, τη μείωση διαρροής αξιόλογων Κύπριων επιστημόνων προς οργανισμούς και ιδρύματα του εξωτερικού, την προσέλκυση ποιοτικών φοιτητών, ερευνητών και επιστημόνων από το εξωτερικό, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Κύπριων αποφοίτων Ανώτερης Εκπαίδευσης και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, το Υ.Π.Π. έχει προβεί σε σειρά μέτρων για ανάπτυξη της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου, ώστε αυτή να καταστεί περιφερειακό κέντρο Ανώτερης Εκπαίδευσης .

Αύξηση αριθμού ξένων φοιτητών που επιλέγουν την Κύπρο για να σπουδάσουν

Η στρατηγική που αναπτύχθηκε από το Υ.Π.Π. με στόχο να καταστεί η Κύπρος περιφερειακό κέντρο Ανώτερης Εκπαίδευσης, με στήριξη των Πανεπιστημίων (δημοσίων και ιδιωτικών), ώστε να διευρύνουν και αναβαθμίσουν τις υποδομές τους και να προσφέρουν περισσότερα και πιο ελκυστικά προγράμματα σπουδών, καθώς και η έμφαση που δίνεται για τη διασφάλιση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης, οδήγησαν στην αύξηση του αριθμού των ξένων φοιτητών, που επιλέγουν την Κύπρο για τις σπουδές τους.

Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Η Δ.Α.Α.Ε. έχει προβεί στη Χαρτογράφηση του Εκπαιδευτικού Πεδίου Ανώτερης Εκπαίδευσης, μέσα από το οποίο παρουσιάζονται οι αριθμοί των φοιτητών των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται από τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια της Κύπρου, καθώς επίσης και οι αριθμοί των φοιτητών, που αντιστοιχούν στο κάθε πρόγραμμα σπουδών. Μέσα από τη διαδικασία αυτή, διαφάνηκαν οι προτιμήσεις των Κύπριων φοιτητών σε συγκεκριμένα προγράμματα σπουδών, τα οποία συγκεντρώνουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ζήτησης. Συγκεκριμένα, το πιο δημοφιλές πρόγραμμα σπουδών για τους προπτυχιακούς φοιτητές των Πανεπιστημίων είναι ο Κλάδος των Ιατρικών και Παραϊατρικών Επιστημών. Όσον αφορά στους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές, πρώτος στις προτιμήσεις τους είναι ο Κλάδος των Οικονομικών επιστημών και Διοίκησης.

Αναλυτικά, τα αποτελέσματα της Χαρτογράφησης για το 2017-2018 παρουσιάζονται στους πιο κάτω πίνακες:

Συνολικός αριθμός φοιτητών των Κυπριακών Πανεπιστημίων (συμπεριλαμβανομένων και των εξ αποστάσεως φοιτητών)							
Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών Κυπριακών Πανεπιστημίων							
Αρ. Φοιτητών 2017-2018							
Κατηγορία	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥ	%	ΕΥΡ	%	ΤΡΙΤ	%
Ανθρωπιστικών Επιστημών	1654	1050	63,48	511	30,89	93	5,62
Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών	1897	1641	86,51	169	8,91	87	4,59
Ιατρικές και Παραϊατρικές Επιστήμες	4258	2259	53,05	1483	34,83	516	12,12
Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής	4216	2547	60,41	1537	36,46	132	3,13
Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης	5079	3337	65,70	1308	25,75	434	8,54
Πολυτεχνική	2698	2235	82,84	317	11,75	146	5,41
Φιλοσοφική	381	289	75,85	92	24,15	0	-
Σύνολο	20183	13358	66,18	5417	26,84	1408	6,98

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Μάστερ Κυπριακών Πανεπιστημίων							
Αρ. Φοιτητών 2017-2018							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥ	%	ΕΥΡ	%	ΤΡΙΤ	%
Κατηγορία							
Ανθρωπιστικών Επιστημών	1451	509	35,08	868	59,82	74	5,10
Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών	705	410	58,16	278	39,43	17	2,41
Ιατρικές και Παραϊατρικές Επιστήμες	576	424	73,61	117	20,31	35	6,08
Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής	7032	1139	16,20	5749	81,75	144	2,05
Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης	4929	1576	31,97	2493	50,58	860	17,45
Πολυτεχνική	651	550	84,49	74	11,37	27	4,15
Φιλοσοφική	110	89	80,91	18	16,36	3	2,73
Σύνολο	15454	4697	30,39	9597	62,10	1160	7,51

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Διδακτορικού Κυπριακών Πανεπιστημίων							
Αρ. Φοιτητών 2017-2018							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΥ	%	ΕΥΡ	%	ΤΡΙΤ	%
Κατηγορία							
Ανθρωπιστικών Επιστημών	118	84	71,19	30	25,42	4	3,39
Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών	167	148	88,62	14	8,38	5	2,99
Ιατρικές και Παραϊατρικές Επιστήμες	108	80	74,07	24	22,22	4	3,70
Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής	443	335	75,62	99	22,35	9	2,03
Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης	130	75	57,69	35	26,92	20	15,38
Πολυτεχνική	228	176	77,19	32	14,04	20	8,77
Φιλοσοφική	91	66	72,53	19	20,88	6	6,59
Σύνολο	1285	964	75,02	253	19,69	68	5,29
Συνολικά	36922	19019		15267		2636	

Χαρτογράφηση Εκπαιδευτικού Πεδίου Σχολών Ανώτερης Εκπαίδευσης για το Ακαδημαϊκό Έτος 2017 – 2018

Μέσα από τη χαρτογράφηση του πεδίου της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου για το ακαδημαϊκό έτος 2017–2018, παρουσιάζονται οι αριθμοί των φοιτητών των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται από τις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου, καθώς επίσης και οι αριθμοί των φοιτητών, που αντιστοιχούν στο κάθε πρόγραμμα σπουδών. Μέσα από τη διαδικασία αυτή, διαφάνηκαν οι προτιμήσεις των Κύπριων φοιτητών σε συγκεκριμένα προγράμματα σπουδών, τα οποία συγκεντρώνουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ζήτησης. Συγκεκριμένα, το πιο δημοφιλές πρόγραμμα σπουδών για τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι ο Κλάδος της Διοίκησης Επιχειρήσεων ενώ σε Διδακτορικό επίπεδο σπουδών, πρώτος στις προτιμήσεις των φοιτητών είναι ο Κλάδος της Φυσικής Αγωγής.

Αναλυτικά η χαρτογράφηση του εκπαιδευτικού πεδίου αναφορικά με τις Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Συνολικός Αριθμός Φοιτητών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το Α' Ακαδημαϊκό Εξάμηνο 2017-2018																							
Α/Α	Πρόγραμμα Σπουδών	Πιστοποιητικό			Δίπλωμα			Ανώτερο Δίπλωμα			Πτυχίο			Μεταπτυχιακό			Διδακτορικό			Σύνολο			
		Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Όλοι
1	Αισθητική - Aesthetics	0	0	0	159	14	2	69	1	1	399	15	6	29	0	0	0	0	0	656	30	9	695
2	Αρχιτεκτονική και συναφή - Architectural, Interior and Landscape Design	0	0	0	7	0	0	9	0	0	16	0	4	4	0	2	0	0	0	36	0	6	42
3	Γραμματειακά - Secretarial	44	2	2	148	4	4	38	0	0	6	3	0	0	0	0	0	0	0	236	9	6	251
4	Γραφικές Τέχνες και Διαφήμιση - Graphic Design and Advertise	0	0	0	0	0	0	2	0	12	20	0	3	0	0	0	0	0	0	22	0	15	37
5	Δημοσιογραφία & Δημόσιες Σχέσεις - Public Relations	0	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	15
6	Διοίκηση Επιχειρήσεων / Οικονομικά - Business Administration / Financial Studies	0	0	0	280	43	234	0	0	4	359	17	2410	630	40	414	0	0	0	1269	100	3062	4431
7	Εγκληματολογία/Ψυχολογία	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	0	1	0	0	0	0	0	0	68	0	1	69
8	Εκπαίδευση - Education	0	0	0	56	0	0	0	0	0	34	6	3	50	2	0	0	0	0	140	8	3	151
9	Επικοινωνία και συναφή - Communications	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
10	Επισοπτικές Τέχνες και συναφή - Culinary Arts	0	0	0	184	7	68	256	23	18	89	4	0	0	0	0	0	0	0	529	34	86	649
11	Ιατρικές / Παραϊατρικές Σπουδές - Medical / Paramedical Studies	0	0	0	54	1	0	15	0	0	0	0	0	38	5	3	32	0	1	139	6	4	149
12	Κομμωτική - Hairdressing	0	0	0	39	1	1	130	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	169	1	5	175
13	Μηχανολογία - Mechanical Engineering	0	0	0	122	0	1	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	167	0	1	168
14	Μόδα και συναφή - Fashion Design	0	0	0	4	0	0	0	0	0	23	0	3	0	0	0	0	0	0	27	0	3	30
15	Ναυτιλιακά - Shipping	0	0	0	27	0	2	0	0	0	32	4	0	0	0	0	0	0	0	59	4	2	65
16	Νομικά - Law	0	0	0	0	0	0	0	0	0	71	0	7	0	0	0	0	0	0	71	0	7	78
17	Ξενοδοχειακά / Τουριστικά - Hotel and Tourism Studies	0	0	0	40	4	1256	53	12	279	128	10	950	0	0	0	0	0	0	221	26	2485	2732
18	Περιβαλλοντικές Επιστήμες - Environmental Studies	0	0	0	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	1	89	0	1	90
19	Πληροφορική - Computer Science	0	0	0	174	6	52	0	0	0	15	4	258	66	0	0	3	3	4	258	13	314	585
20	Πολιτιστική Κληρονομιά - Cultural Heritage	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	3	0	6	3	0	9
21	Τέχνες (Ηθοποιία/ Μουσική/Τέχνη/ Φωτογραφία) - Fine Arts	0	0	0	48	0	0	45	3	0	57	1	1	65	0	0	0	0	0	215	4	1	220
22	Τεχνικός Αέριων Καυσίμων - Oil and Gas Technician	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	17
23	Τεχνικός Ηλεκτρολογίας - Electrician	0	0	0	136	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	136	0	0	136
24	Υπηρεσίες Ασφάλειας - Security Services	70	0	0	312	0	0	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	414	0	0	414
25	Φυσική Αγωγή	0	0	0	34	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	4	1	39
Σύνολο		114	2	2	1920	84	1621	709	39	318	1317	64	3646	882	47	419	54	6	6	4996	242	6012	11250
Σύνολο κατά επίπεδο:		118			3625			1066			5027			1348			66						

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Πιστοποιητικό			Δίπλωμα			Ανώτερο Δίπλωμα			Πτυχίο			Μεταπτυχιακό			Διδακτορικό			Σύνολο			
	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Κύπ.	Ευρ.	Αλλ.	Όλοι
	114	2	2	1920	84	1621	709	39	318	1317	64	3646	882	47	419	54	6	6	4996	242	6012	11250
	118			3625			1066			5027			1348			66						

Διεθνοποίηση Ανώτερης Εκπαίδευσης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αναγνωρίζει ότι η διεθνής συνεργασία στον τομέα της Ανώτερης Εκπαίδευσης συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας και της καινοτομίας στη διδασκαλία, στη μάθηση και στην έρευνα και βοηθά στην παραγωγή γνώσεων. Συνοπτικά, η πολιτική για τη διεθνοποίηση της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου προωθείται μέσω των ακόλουθων μέτρων:

- Τροποποίηση των Νομοθεσιών που διέπουν την Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου, με απώτερο σκοπό τον εκσυγχρονισμό και τον διεθνή προσανατολισμό της (π.χ. προώθηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των ευκαιριών για Διά Βίου Μάθηση, ενίσχυση της διασυνοριακής εκπαίδευσης, προσφορά προγραμμάτων σπουδών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων Κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη μέθοδο της

Δικαιόχρησης/Πιστοποίησης, προσφορά διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών, κ.ά.)

- Η ΔΑΑΕ σε συνεργασία με τα δημόσια Πανεπιστήμια, ετοίμασε νομοθεσία, η οποία ψηφίστηκε από τη Βουλή το 2018. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία διευρύνεται η δυνατότητα των δημόσιων Πανεπιστημίων να προσφέρουν προγράμματα σπουδών στην Αγγλική Γλώσσα, τόσο σε προπτυχιακά, όσο και σε μεταπτυχιακά προγράμματα. Αυτό το μέτρο αναμένεται να συμβάλει στην προσέλκυση φοιτητών από το εξωτερικό, όπως και φοιτητών που επιθυμούν να υλοποιήσουν μικρό μέρος των σπουδών τους στην Κύπρο, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+ (ανταλλαγή φοιτητών).
- Διασφάλιση της Ποιότητας της προσφερόμενης Διασυνοριακής Ανώτερης Εκπαίδευσης από τοπικά Ιδρύματα (μέσω του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης).
- Προώθηση προγραμμάτων συνεργασίας και κινητικότητας (π.χ. ERASMUS+).
- Υπογραφή και υλοποίηση Συμφωνιών και Μνημονίων Συνεργασίας στην Ανώτερη Εκπαίδευση και Συμφωνιών Αμοιβαίας Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών με ξένες χώρες.
- Συμμετοχή της Κύπρου σε Διεθνείς Εκπαιδευτικές Εκθέσεις και διοργάνωση ημερίδων ενημέρωσης για την Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου.
- Ανταλλαγές πληροφοριών και επαφές με ξένους φορείς και αξιωματούχους σε θέματα ανώτερης εκπαίδευσης και αναγνώρισης.

Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας

Κατά το 2018, η Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας έχει προχωρήσει στην καταβολή των πιο κάτω χορηγιών/ επιδομάτων, συνολικής δαπάνης €51.886.698,34.

1. Φοιτητική Χορηγία

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Κρατικής Φοιτητικής Μέριμνας Νόμου του 2015, η φοιτητική χορηγία παραχωρείται σε οικογένεια που είναι μόνιμος κάτοικος στις περιοχές που ελέγχονται από την Δημοκρατία και έχει τέκνο φοιτητή σε πτυχιακό ή μεταπτυχιακό κλάδο σπουδών, εφόσον πληρούνται τα οικονομικά, τα περιουσιακά και όλα τα άλλα κριτήρια που προνοούνται από την υπό αναφορά νομοθεσία. Δικαιούχος της φοιτητικής χορηγίας μπορεί να είναι και ο ίδιος ο φοιτητής, εφόσον, αυτός/ή έχει δημιουργήσει δική του/της οικογένεια ή είναι χήρος/α ή διαζευγμένος/η, ή ορφανός/ή, ή εγκαταλειμμένος/η.

Κατά το έτος 2018 η Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας παραχώρησε φοιτητική χορηγία σε 20.392 φοιτητές, διαθέτοντας το ποσό των €43.831.478,50.

2. Φοιτητικά Επιδόματα

Βάσει του άρθρου 5 του περί Κρατικής Φοιτητικής Μέριμνας Νόμου του 2015, τα φοιτητικά επιδόματα παραχωρούνται για επιδότηση συγκεκριμένων αναγκών, αφού ληφθούν υπόψη οικονομικά,

περιουσιακά, κοινωνικά και άλλα κριτήρια. Οι δικαιούχοι φοιτητικών επιδομάτων προκύπτουν μετά από αξιολόγηση των αιτήσεων, η οποία γίνεται βάσει συστήματος μοριοδότησης που προσμετρά τα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια, μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πιστώσεων κάθε ακαδημαϊκού έτους. Επιπλέον, το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, καθορίζει τα επιδόματα που θα παραχωρούνται, τα κοινωνικά κριτήρια που θα προσμετρούνται, το σύστημα μοριοδότησης των αιτήσεων, το ποσό που θα διατίθεται κάθε ακαδημαϊκό έτος για παραχώρηση φοιτητικών επιδομάτων, καθώς επίσης και το ύψος κάθε επιδόματος.

Κατά το έτος 2018, η Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας παραχώρησε σε 4834 φοιτητές, φοιτητικά επιδόματα ύψους €6.355.208,23. Συγκεκριμένα παραχωρήθηκαν τα πιο κάτω επιδόματα:

(α) Επίδομα στέγασης, συνολικού ύψους μέχρι €1800 (€150 το μήνα X 12), για το οποίο δικαιούχοι ήταν οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 27 μόρια και άνω.

(β) Επίδομα σίτισης, συνολικής αξίας €1.092 (€7 ημερησίως X 156 μέρες/έτος), για το οποίο δικαιούχοι ήταν οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 20 μόρια και άνω.

(γ) Επίδομα αγοράς πανεπιστημιακών βιβλίων, ύψους μέχρι €300, για το οποίο δικαιούχοι ήταν οι φοιτητές που συγκέντρωσαν 26 μόρια και άνω.

(δ) Επίδομα για αγορά ή αναβάθμιση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή, ύψους μέχρι €500, για το οποίο δικαιούχοι ήταν οι πρωτοετείς φοιτητές που συγκέντρωσαν 21 μόρια και άνω.

Στον πιο κάτω Πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά το σύνολο των δικαιούχων που επωφελήθηκαν από τα πιο πάνω επιδόματα και το ποσό που διατέθηκε στην κάθε περίπτωση. Σημειώνεται ότι μερίδα φοιτητών επωφεληθήκε με περισσότερα του ενός επιδόματα.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	ΕΓΚΡΙΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ 2018 €
ΣΤΕΓΑΣΗ	494	788.034,60
ΣΙΤΙΣΗ	4.831	5.157.230,91
Η/Υ	811	385.586,44
ΒΙΒΛΙΑ	149	24.356,28
ΣΥΝΟΛΙΚΑ	6.285	6.355.208,23

3. Φοιτητικά επιδόματα σε οικογένειες Ελλαδιτών φοιτητών και σε επαναπατρισθείσες οικογένειες Κύπριων φοιτητών.

Κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, διατέθηκε συγκεκριμένο ποσό για φοιτητικά επιδόματα σε Ελλαδίτες φοιτητές οι οποίοι κατά το 2018 φοιτούσαν σε ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κύπρου και σε επαναπατρισθείσες οικογένειες Κύπριων φοιτητών που φοιτούσαν σε ακαδημαϊκά Ιδρύματα της Κύπρου ή του εξωτερικού, οι οποίοι δεν ήταν δικαιούχοι των φοιτητικών επιδομάτων λόγω του ότι δεν πληρούσαν το κριτήριο της μόνιμης διαμονής. Οι δικαιούχοι προέκυψαν μετά από

αξιολόγηση των αιτήσεων τους, βάσει συστήματος μοριοδότησης των οικονομικών και κοινωνικών τους κριτηρίων, μέχρι εξαντλήσεως του συγκεκριμένου κονδυλίου που διατέθηκε για τον σκοπό αυτό.

Επωφελήθηκαν 464 Φοιτητές και το ποσό που διατέθηκε κατά το 2018 για τον σκοπό αυτό ήταν €975.661,61.

Στον πιο κάτω Πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά το σύνολο των δικαιούχων που επωφελήθηκαν από το πλαίσιο αυτό και το ποσό που διατέθηκε στην κάθε περίπτωση. Σημειώνεται ότι μερίδα φοιτητών επωφελήθηκε με περισσότερα του ενός επιδόματα.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΕΛΛΑΔΙΤΩΝ	ΕΓΚΡΙΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕΧΡΙ 2018 €
ΣΤΕΓΑΣΗ	311	504.100,50
ΣΙΤΙΣΗ	407	434.397,60
Η/Υ	49	22.657,67
ΒΙΒΛΙΑ	88	14.505,84
ΣΥΝΟΛΙΚΑ	855	975.661,61

4. Διάφορες άλλες παροχές

Χριστουγεννιάτικο Επίδομα ύψους 150 ευρώ.

Το πιο πάνω επίδομα δόθηκε σε οικογένειες φοιτητών κατά το 2017/2018, οι οποίοι εξασφάλισαν συνολικό αριθμό 20 μορίων και άνω κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων.

Επωφελήθηκαν 4829 φοιτητές και το ποσό που παραχωρήθηκε κατά το 2018 ήταν €724.350.

Ενίσχυση τμημάτων (Εδρών) Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στοχεύοντας στην προώθηση, την ενίσχυση και τη στήριξη των Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών και στη διεθνή προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού της Κύπρου, επιχορηγεί Έδρες Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού. Τα ενδιαφερόμενα Τμήματα (Έδρες) υποβάλλουν στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σχετικές προτάσεις για προγράμματα και δράσεις, όπως επίσης και τελική έκθεση σχετικά με την υλοποίηση των προτεινόμενων απ' αυτά δράσεων. Ειδική Τριμελής Επιτροπή εξετάζει και αξιολογεί τόσο τις εκθέσεις, όσο και τις αιτήσεις που υποβάλλονται κάθε χρόνο και κατανέμει το συνολικό ποσό, με βάση συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Το ύψος του ποσού επιχορήγησης σε κάθε έδρα αποφασίζεται βάσει κριτηρίων. Το **2018**, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε με το ποσό των **€66.300, 15** Τμήματα (Έδρες) Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, σε **εννέα (9)** χώρες.

4.7 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

4.7.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Η στρατηγική [«Ευρώπη 2020»](#) είναι ένα σχέδιο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάκαμψη από την οικονομική κρίση και για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη κατά την τρέχουσα δεκαετία.

Μέσα από αυτή τη στρατηγική, διατυπώνονται ιδέες της Επιτροπής για την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας και τη δημιουργία έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται από την Ε.Ε. στην Ανώτερη Εκπαίδευση και την κατάρτιση. Ο εκσυγχρονισμός των πανεπιστημίων και η διεύρυνση της πρόσβασης στην Ανώτερη Εκπαίδευση σε περισσότερα άτομα, θεωρούνται σημαντικές παράμετροι για την ευφυή ανάπτυξη. Η ποιότητα και οι ευκαιρίες πρόσβασης στη βασική εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση θα βοηθήσουν στην επίτευξη του στόχου για μια Ευρώπη με ανάπτυξη, χωρίς αποκλεισμούς.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» προτείνει πέντε πρωταρχικούς στόχους:

- Τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε επίπεδο χαμηλότερο του 10% .
- Την αύξηση του αριθμού των νέων με πανεπιστημιακό πτυχίο ή δίπλωμα τουλάχιστον στο 40%. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Κύπρος έχει ήδη ικανοποιήσει τον στόχο αυτό, προτού ακόμη τεθεί σε εφαρμογή η Στρατηγική.
- Την αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στο 75% (τουλάχιστον).
- Την αύξηση των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη στο 3% του ΑΕΠ (σήμερα, το ποσοστό δεν υπερβαίνει το 2%, που είναι σημαντικά μικρότερο από ό,τι στις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία).
- Την επίτευξη του περιβαλλοντικού στόχου 20/20/20 (δηλαδή 20% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το 20% της ενέργειας της Ε.Ε. να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές και 20% μείωση της κατανάλωσης ενέργειας). Η Ε.Ε. στοχεύει σταδιακά στο να οδηγήσει 20 εκατομμύρια ανθρώπους μακριά από τη φτώχεια.

Η στρατηγική προτείνει επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Μια από αυτές, η πρωτοβουλία [«Νεολαία εν κινήσει»](#) (Youth on the move), αποσκοπεί στη βελτίωση των επιδόσεων και της διεθνούς ελκυστικότητας των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ε.Ε. και στη βελτίωση της ποιότητας όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Η πρωτοβουλία «Νεολαία εν κινήσει» ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2011. Η Ε.Ε. μέσα από αυτή την πρωτοβουλία θα προσπαθήσει να επιτύχει:

- Τη μέγιστη δυνατή κινητικότητα των σπουδαστών και την προώθηση των προγραμμάτων κινητικότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης, όπως και την καλύτερη διασύνδεση των προγραμμάτων αυτών με τα αντίστοιχα εθνικά προγράμματα και τους αντίστοιχους πόρους.
- Την εντατικοποίηση των προσπαθειών εκσυγχρονισμού της Ανώτερης Εκπαίδευσης (προγράμματα σπουδών, διοίκηση και χρηματοδότηση).
- Τη διερεύνηση τρόπων προώθησης της επιχειρηματικότητας μέσω προγραμμάτων κινητικότητας για τους νέους επαγγελματίες.
- Την προώθηση της αναγνώρισης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, όπως, επίσης, και ενός Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.

- Την προώθηση νέων πολιτικών για την απασχόληση των νέων για την ενθάρρυνση της μαθητείας, πρακτικής εξάσκησης ή άλλου είδους εργασιακής εμπειρίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος [EURES](#), το οποίο προωθεί την εργατική κινητικότητα σε ολόκληρη την Ε.Ε.

Η στρατηγική σκοπίμως βασίστηκε σε συγκεκριμένους στόχους. Η επιτυχία της εξαρτάται από τη δέσμευση ότι κάθε κράτος μέλος θα διαδραματίσει τον σοβαρό ρόλο που του αντιστοιχεί στην υποστήριξη κάθε καινούριας πρωτοβουλίας.

4.7.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η Δ.Α.Α.Ε. συμμετείχε το 2018 στις δραστηριότητες και συναντήσεις που διοργάνωσε η Ε.Ε., όπως παρουσιάζονται σε συντομία παρακάτω:

- Συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτερης Εκπαίδευσης.
- Συνεδρίες του Bologna Follow Up Group (BFUG).
- Συνεδρίες Γενικών Διευθυντών Ανώτερης Εκπαίδευσης.
- Συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας Advisory Group 1 - EHEA International Cooperation.
- Συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση του European Quality Assurance Registry (EQAR).

4.8 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4.8.1 Προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο Εξωτερικό

Για την προβολή της Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου στο εξωτερικό, η Δ.Α.Α.Ε κατά το 2018 προχώρησε στην περεταίρω ανάπτυξη ηλεκτρονικής και έντυπης πληροφόρησης για τα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης της Κύπρου. Επιπρόσθετα, η προβολή της ΑΕ στο εξωτερικό ενισχύθηκε με τις ακόλουθες δράσεις:

4.8.1.1. Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικές Εκθέσεις

- Εκπαιδευτική Έκθεση «Education and Career», στη Μόσχα, 5 -6 Μαρτίου 2018
- Εκπαιδευτική Έκθεση «Najah 2018», στο Άμπου Ντάμπι, 31 Οκτωβρίου – 2 Νοεμβρίου 2018
- Εκπαιδευτική Έκθεση «Academia Lebanon 2018» στη Βηρυτό, 15-16 Νοεμβρίου 2018
- Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση "Moscow International Fair Education and Career 2018" που έγινε στη Μόσχα στις 23 με 25 Νοεμβρίου 2018
- Εκπαιδευτική έκθεση που πραγματοποιήθηκε στην Ντόχα, Κατάρ στις 28-29 Νοεμβρίου 2019

4.8.1.2. Διοργάνωση και Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικές Ημερίδες στο Εξωτερικό

- Οργάνωση της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης Ημερίδων Ενημέρωσης με θέμα «Σπουδές στην Κύπρο», Ηράκλειο και Χανιά, 3 και 5 Ιουλίου 2018
- Συμμετοχή σε Ημερίδα στη Μόσχα, με Θέμα τον Ιατρικό Τουρισμό στην Κύπρο η οποία Οργανώθηκε από το ΚΕΒΕ.

4.8.1.3. Άλλες δραστηριότητες

- Συμμετοχή στην πρώτη συνάντηση της Ομάδας Εμπειρογνομητών (OE) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παρακολούθηση αποφοίτων που έγινε στις Βρυξέλλες στις 8 Οκτωβρίου 2018
- Συμμετοχή σε Συνάντηση των Ανώτερων Αξιωματούχων των Κρατών Μελών του ASEM για προετοιμασία της 7ης Υπουργικής Διάσκεψης του ASEM
- Ενημέρωση Δημοσιογράφων από το Ομάν για την Προβολή της Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης της Κύπρου.

4.8.2. Υποτροφίες του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου (European University Institute - EUI) στη Φλωρεντία

Η Κύπρος αποτελεί ένα από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που έχουν προσχωρήσει στη Σύμβαση Ίδρυσης του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου (EUI), το οποίο έχει ως αποστολή την ανάπτυξη και προώθηση τομέων σπουδών άμεσα συνυφασμένων με την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ανώτατο Συμβούλιο είναι το αρμόδιο διοικητικό σώμα του Ινστιτούτου και αποτελείται από εκπροσώπους όλων των συμβαλλόμενων κρατών. Η προεδρία αναλαμβάνεται εκ περιτροπής. Η Κύπρος προήδρευσε του Ανώτατου Συμβουλίου το 2018. Το Συμβούλιο συνεδριάζει δύο φορές τον χρόνο και επιλαμβάνεται θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία, στη νομοθεσία και στον προϋπολογισμό. Την Κύπρο εκπροσωπεί στο Ανώτατο Συμβούλιο η κα Ανδρούλα Βασιλείου.

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (EUI) προσφέρει προγράμματα διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών στα Οικονομικά, την Ιστορία και τον Πολιτισμό, τις Πολιτικές και Κοινωνικές Επιστήμες και τη Νομική, καθώς μονοετές μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Συγκριτικό, Ευρωπαϊκό και Διεθνές Δίκαιο. Στις 15 και 16 Νοεμβρίου 2018 δύο εκπρόσωποι του EUI επισκέφθηκαν την Κύπρο και είχαν συναντήσεις με τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, τους Πρυτάνεις και άλλους εκπροσώπους των Κυπριακών Πανεπιστημίων και υποψήφιους φοιτητές, στους οποίους παρουσίασαν τα διδακτορικά προγράμματα του Ινστιτούτου.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, ως επιχορηγούσα αρχή, προσφέρει 3 υποτροφίες σε διδακτορικούς φοιτητές, οι οποίες καλύπτουν τα πρώτα τρία χρόνια της φοίτησης. Ο τέταρτος χρόνος φοίτησης καλύπτεται από το ίδιο το EUI. Με πρόταση του Υ.Π.Π. προς το Υπουργικό Συμβούλιο, εγκρίθηκε στις 29/8/2017 αύξηση του μηνιαίου επιδόματος των Κύπριων υποτρόφων για διδακτορικές σπουδές στο EUI από €1150 σε €1280 και ανάληψη της ευθύνης πληρωμής των υποτρόφων του από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου (Αρ. Απόφασης ΥΣ 83.180).

Οι προκηρύξεις των υποτροφιών γίνονται από το Ινστιτούτο, το οποίο επιλαμβάνεται της όλης διαδικασίας και της τελικής επιλογής των υποψηφίων. Τα κριτήρια εισδοχής ορίζονται από την εθνική αρχή. Την παρούσα χρονική περίοδο φοιτούν σε διδακτορικά προγράμματα του EUI δύο Κύπριες υπότροφοι. Για το ακαδημαϊκό έτος 2019 – 2020 θα προσφερθεί μία υποτροφία.

4.8.3. Συνεισφορά της Δ.Α.Α.Ε. στο Δίκτυο Ευρυδίκη

Η Δ.Α.Α.Ε. αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών που αφορούν στην Ανώτερη Εκπαίδευση στην Κύπρο στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Εκπαίδευση - ΕΥΡΥΔΙΚΗ και συνεισφέρει τακτικά στις μελέτες και τις έρευνες, καθώς και σε άλλες δραστηριότητες – εκδόσεις κ.λπ. του Δικτύου. Το Δίκτυο ΕΥΡΥΔΙΚΗ επιδιώκει την ενίσχυση και την ανάπτυξη δικτύου, το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά

με τις εθνικές και ευρωπαϊκές δομές, τα συστήματα και τις εξελίξεις στον τομέα της εκπαίδευσης. Υποστηρίζει και διευκολύνει την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της διά βίου μάθησης με την παροχή πληροφοριών για τα εκπαιδευτικά συστήματα και τις πολιτικές και με τη σύνταξη μελετών για κοινά ζητήματα που αφορούν στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα.

Το Δίκτυο Ευρυδίκη αποτελείται από 42 εθνικές μονάδες με έδρα 38 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ της ΕΕ (δηλαδή, οι 28 χώρες μέλη της ΕΕ, και η Albania, Bosnia and Herzegovina, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Iceland, Liechtenstein, Montenegro, Norway, Serbia, Switzerland and Turkey) και μια συντονιστική μονάδα, με έδρα το Εκπαιδευτικό, Οπτικοακουστικό και Πολιτιστικό Εκτελεστικό Γραφείο της Επιτροπής στις Βρυξέλλες.

Όλες οι εκδόσεις του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ για το 2018 είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Publications>.

4.9 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Αποστολή της Υπηρεσίας Εξετάσεων, είναι η διοργάνωση και διεξαγωγή έγκυρων και αξιόπιστων εξετάσεων, με στόχο την αντικειμενική αξιολόγηση των συμμετεχόντων υποψηφίων. Οι εξετάσεις που διοργανώνει η Υπηρεσία Εξετάσεων εμπίπτουν στις εξής δύο κατηγορίες:

A) Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται αποκλειστικά από την Υπηρεσία Εξετάσεων, οι οποίες εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών Εξετάσεων για Εγγραφή και Κατάταξη στον Πίνακα Διορισίμων Εκπαιδευτικών.

B) Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων σε συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες και Οργανισμούς, που υποβάλλουν αίτημα διεξαγωγής Εξετάσεων για σκοπούς προσλήψεων, προαγωγών, πιστοποιήσεων επαγγελματικών προσόντων, διαπιστώσεων επάρκειας διάφορων επιπέδων γλωσσών, κ.λπ.

A. Εξετάσεις που διοργανώνονται και διεξάγονται αποκλειστικά από την Υπηρεσία Εξετάσεων για εκπαιδευτικούς σκοπούς

- i. **Παγκύπριες Εξετάσεις:** Η Υπηρεσία Εξετάσεων έχει την ευθύνη, σύμφωνα με το Νόμο [22(1)2006] περί διεξαγωγής των Παγκύπριων Εξετάσεων και τον Τροποποιητικό Νόμο του 2007, της οργάνωσης, διεξαγωγής και εξαγωγής των αποτελεσμάτων των Παγκύπριων Εξετάσεων. Στόχος των Παγκύπριων Εξετάσεων, βάσει της ισχύουσας μέχρι σήμερα Νομοθεσίας, είναι η απόλυση των τελειοφοίτων από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου και η χορήγηση στους ενδιαφερομένους, αφενός, του «Βαθμού Πρόσβασης» ανά Πλαίσιο Πρόσβασης για σκοπούς εισδοχής στα Δημόσια Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΑΕΙ) της Κύπρου και στις Στρατιωτικές Σχολές της Ελλάδας, και αφετέρου, του «Βαθμού Πρόσβασης» ανά Επιστημονικό Πεδίο για τα ΑΑΕΙ της Ελλάδας. Στις Παγκύπριες Εξετάσεις 2018, υπέβαλαν αρχικά αίτηση συμμετοχής, **7700 υποψήφιοι**. Από αυτούς, **5683** υπέβαλαν αίτηση για σκοπούς πρόσβασης στη Δημόσια Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση της Κύπρου και της Ελλάδας. Βάσει των προτιμήσεων των υποψηφίων, έχουν διατεθεί, κατά την Α΄ κατανομή, **2263 θέσεις**, από τις οποίες **1447 στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, 659 στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 95 στο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο και 62 στις Στρατιωτικές Σχολές Ελλάδας**. Επισημαίνεται ότι στους πιο πάνω αριθμούς θέσεων

συμπεριλαμβάνονται και οι υπεράριθμες θέσεις που έχουν προσφερθεί στους τελειοφοίτους και αποφοίτους Τεχνικών Σχολών και Εσπερινών Σχολείων. Συγκεκριμένα, για το Πανεπιστήμιο Κύπρου προσφέρθηκαν 26 υπεράριθμες θέσεις, για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου 45, και για το ΑΞΙΚ 10.

Ο συνολικός αριθμός τετραδίων απαντήσεων, τα οποία επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων για τις ανάγκες των Παγκύπριων Εξετάσεων 2018, ανήλθε στα 35868 για 91 συνολικά εξεταζόμενα μαθήματα πρόσβασης-απόλυσης. Τα τετράδια αυτά βαθμολογήθηκαν από 440 εκπαιδευτικούς. Η βαθμολόγηση έγινε ανεξάρτητα από δύο βαθμολογητές. Κάθε φορά που η διαφορά των δύο βαθμολογητών ήταν μεγαλύτερη του 10% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος, ακολουθούσε αναβαθμολόγηση από τρίτο βαθμολογητή. Επομένως, βάσει του σχετικού Νόμου, επανεξέταση των γραπτών ή άλλη αναβαθμολόγηση, πέραν αυτής που απαιτείται στην περίπτωση που η διαφορά των δύο βαθμολογητών είναι μεγαλύτερη του 10% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος, δεν επιτρέπεται. Επισημαίνεται συναφώς και εκ νέου, ότι το λογισμικό που αναπτύχθηκε από την Υπηρεσία Εξετάσεων τα τελευταία χρόνια για τον ηλεκτρονικό έλεγχο των επί μέρους βαθμολογιών και των αθροισμάτων δεν επιτρέπει οποιοδήποτε σφάλμα.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, κατά τη φετινή χρονιά, η ορισθείσα από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Ειδική Επιτροπή Παροχής Διευκολύνσεων, ενέκρινε την παροχή διευκολύνσεων σε 909 υποψηφίους με ειδικές ανάγκες.

Η υποβολή αιτήσεων συμμετοχής στις Παγκύπριες Εξετάσεις 2018 έγινε ηλεκτρονικά σε όλα τα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης που λειτουργήσαν ως Κέντρα Συλλογής Αιτήσεων (ΚΣΑ), υπό την καθοδήγηση της Υπηρεσίας Εξετάσεων. Επισημαίνεται ότι, πρόσθετα των αιτήσεων που στάλθηκαν ηλεκτρονικά από τελειόφοιτους υποψηφίους, η Υπηρεσία Εξετάσεων δέχθηκε και φέτος, ταχυδρομικώς, αιτήσεις από αποφοίτους παλαιότερων χρόνων, τελειόφοιτους Εσπερινών Σχολείων και Εσπερινών Τεχνικών Σχολών και τελειόφοιτους Ιδιωτικών Σχολείων, οι οποίοι επίσης υπέβαλαν αίτηση για συμμετοχή στις Παγκύπριες Εξετάσεις, αυξάνοντας κατ' αυτό τον τρόπο τον μεγάλο όγκο εργασιών της Υπηρεσίας Εξετάσεων ως προς την επεξεργασία των αιτήσεων που αφορούν στις συγκεκριμένες Εξετάσεις.

Τον Ιούλιο 2018, κατόπιν διαβούλευσης με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, λειτουργήσαν, υπό την ευθύνη της Υπηρεσίας Εξετάσεων, τα Κέντρα Συγκέντρωσης Αιτήσεων (ΚΣΑ) σε κάθε επαρχία για την υποβολή των αιτήσεων των υποψηφίων των Παγκύπριων Εξετάσεων 2018 στα Ελληνικά ΑΑΕΙ. Από τους 3318 υποψηφίους που υπέβαλαν αίτηση εισαγωγής στα Ελληνικά ΑΑΕΙ, εξασφάλισαν θέση οι 3225 υποψήφιοι.

- ii. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, για τη δυνατότητα πρόσβασης σε Πανεπιστήμια της Κύπρου και της Ελλάδας, τον Σεπτέμβριο του 2018, η Υπηρεσία Εξετάσεων διοργάνωσε και διεξήγαγε επίσης και τις ακόλουθες Εξετάσεις: (α) Εξετάσεις εισδοχής στο Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς και (β) Εξετάσεις για εισδοχή στις Σχολές/Τμήματα Καλών Τεχνών της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, για εισδοχή στο Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου υπέβαλαν αίτηση 48 υποψήφιοι, εκ των οποίων θέση εξασφάλισαν οι 20. Για εισδοχή στις Σχολές/Τμήματα Καλών Τεχνών της Ελλάδας, αίτηση υπέβαλαν 37 υποψήφιοι, εκ των οποίων θέση κατέλαβαν οι 26.

- iii. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται επίσης ότι, από τις 9 έως τις 11 Ιουλίου 2018, η Υπηρεσία Εξετάσεων είχε προβεί στη θεματοθέτηση και στη βαθμολόγηση της **γραπτής Έκθεσης**, στο πλαίσιο της διαδικασίας των Εξετάσεων **για καθορισμό των υποψηφίων Βαθμοφόρων στην Εθνική Φρουρά**. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε θεματοθέτηση και βαθμολόγηση γραπτής Έκθεσης για **511** υποψήφιους Βαθμοφόρους.
- iv. **Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας:** Οι Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας διοργανώνονται και διεξάγονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων δύο φορές τον χρόνο. Το 2018 οι Εξετάσεις Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας είχαν πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Απρίλιο και Νοέμβριο. Σκοπός των πιο πάνω Εξετάσεων είναι η εξακρίβωση της ικανότητας των υποψηφίων στη δακτυλογράφηση κειμένων με την απαραίτητη ταχύτητα και στη λήψη στενογραφημένων σημειώσεων, καθώς και στην αποστενογράφησή τους, σύμφωνα με τους Κανονισμούς Ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας. Κατά το 2018 έλαβαν μέρος στις εν λόγω Εξετάσεις **282** υποψήφιοι.
- v. **Εξετάσεις Πιστοποίησης Βασικής Γνώσης Ελληνικής Γλώσσας για Μετανάστες/Αλλοδαπούς (Επίπεδο Α2):** Οι Εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (Επίπεδο Α2) δύο φορές τον χρόνο, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Σκοπός των συγκεκριμένων Εξετάσεων είναι η χορήγηση Πιστοποιητικού Επιτυχίας στη Βασική Γνώση της Ελληνικής Γλώσσας για τους μετανάστες και αλλοδαπούς που διαμένουν στην Κύπρο, σύμφωνα με τον Νόμο που τροποποιεί τον περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμο 143(I) του 2009. Κατά το 2018, έλαβαν μέρος στις εν λόγω Εξετάσεις **66** υποψήφιοι.
- vi. **Εξετάσεις Πιστοποίησης Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας:** Η Υπηρεσία Εξετάσεων διοργανώνει και επιβλέπει τη διεξαγωγή των Εξετάσεων Πιστοποίησης Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας. Οι Εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται δύο φορές τον χρόνο, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Κατά τη φετινή χρονιά, αυτές διεξήχθησαν τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο. Σκοπός των συγκεκριμένων Εξετάσεων είναι η εξακρίβωση της ικανότητας των υποψηφίων να χρησιμοποιούν την Ελληνική Γλώσσα σε γραπτό ή προφορικό λόγο, σε επίπεδο Απολυτηρίου αναγνωρισμένου Λυκείου ή Εξατάξιας Σχολής Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου ή της Ελλάδας, που έχει ως βασική γλώσσα διδασκαλίας την Ελληνική. Η Εξέταση είναι, είτε γραπτή, για σκοπούς απόδειξης επάρκειας στην Ελληνική Γλώσσα, είτε γραπτή και προφορική για υποψήφιους εκπαιδευτικούς που δεν κατέχουν Απολυτήριο Ελληνικού Δημόσιου Σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης, ή για άλλους ενδιαφερομένους. Κατά την εξεταστική περίοδο του έτους 2018, ο αριθμός των υποψηφίων που έλαβαν μέρος στη Γραπτή Εξέταση ανήλθε στους **465**, ενώ οι υποψήφιοι της Προφορικής Εξέτασης ανήλθαν στους **60**.
- vii. **Εξετάσεις Πιστοποίησης Διάφορων άλλων Επιπέδων Γλωσσών (Άριστη Γνώση Ελληνικής Γλώσσας, Μέτρια Γνώση Ελληνικής Γλώσσας, Άριστη Γνώση Αγγλικής Γλώσσας, Πολύ Καλή Γνώση Αγγλικής Γλώσσας, Καλή Γνώση Αγγλικής Γλώσσας):** Η Υπηρεσία Εξετάσεων διοργανώνει και επιβλέπει τη διεξαγωγή των Εξετάσεων Πιστοποίησης Διάφορων Επιπέδων Γλωσσών. Σκοπός των Εξετάσεων αυτών είναι η Πιστοποίηση Επάρκειας στην αντίστοιχη γλώσσα και επίπεδο, προσόν το οποίο είναι δυνατόν να απαιτηθεί από διάφορες Υπηρεσίες ή Οργανισμούς στον Δημόσιο ή στον Ιδιωτικό Τομέα, για πρόσληψη ή προαγωγή. Οι Εξετάσεις αυτές πραγματοποιούνται δύο φορές τον χρόνο σε ημερομηνίες που

ανακοινώνονται από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Κατά την εξεταστική περίοδο του έτους 2018, ο αριθμός των υποψηφίων που έλαβαν μέρος στη Γραπτή Εξέταση ανήλθε στους **401**.

- viii. Γραπτές Εξετάσεις για Εγγραφή και Κατάταξη στον Πίνακα Διορισίμων Εκπαιδευτικών:**
Η Υπηρεσία Εξετάσεων ανέλαβε, σύμφωνα με τον περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικό) (Αριθμός 2) Νόμο του 2015, τη διεξαγωγή Γραπτών Εξετάσεων για Εγγραφή και Κατάταξη στον Πίνακα Διορισίμων Εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με την εν λόγω Νομοθεσία, και τους σχετικούς με αυτήν Κανονισμούς, θα πρέπει, για σκοπούς πρόσληψης στην Εκπαίδευση, να διεξάγονται γραπτές Εξετάσεις Διορισίμων Εκπαιδευτικών κάθε δύο χρόνια. Οι πρώτες γραπτές Εξετάσεις Διορισίμων διεξήχθησαν τον Νοέμβριο 2017. Ως εκ τούτου, οι νέες γραπτές Εξετάσεις Διορισίμων θα πραγματοποιηθούν τον Νοέμβριο 2019. Ενόψει των Εξετάσεων Διορισίμων 2019, και με σκοπό την ορθή, με βάση τη σχετική Νομοθεσία και Κανονισμούς, διεξαγωγή τους, κατά το 2018 άρχισε η διαδικασία προετοιμασίας για τις εν λόγω Εξετάσεις, με τη λήψη όλων των αναγκαίων για το θέμα αυτό ενεργειών.

B. Εξετάσεις που διοργανώνονται σε συνεργασία με άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες, Τμήματα, Οργανισμούς, Δήμους και Ιδιωτικούς Φορείς

Η Υπηρεσία Εξετάσεων αναλαμβάνει τη διοργάνωση και διεξαγωγή Εξετάσεων, μετά από σχετικό αίτημα των ενδιαφερόμενων Φορέων. Συγκεκριμένα, αναλαμβάνει την ευθύνη διεξαγωγής τέτοιων Εξετάσεων, την ετοιμασία υλικού για τα Εξεταστικά Κέντρα που θα λειτουργήσουν, τον διορισμό και την ενημέρωση των θεματοθετών, τη δακτυλογράφηση και τον πολλαπλασιασμό των εξεταστικών δοκιμίων, τη γενική εποπτεία κατά την ημέρα διεξαγωγής των Εξετάσεων, τον συντονισμό των βαθμολογητών, τη βαθμολόγηση των γραπτών, τη μηχανογράφηση και εξαγωγή των αποτελεσμάτων.

Τέτοιες Εξετάσεις είναι οι ακόλουθες:

- i. Εξετάσεις για πρόσληψη στη Δημόσια Υπηρεσία για πλήρωση θέσεων στις κλίμακες Α2-5-7.**
Κατά το 2018, ο αριθμός των υποψηφίων που δήλωσαν συμμετοχή στις Εξετάσεις για πρόσληψη στη Δημόσια Υπηρεσία για πλήρωση θέσεων στις κλίμακες Α2-5-7 ήταν 7774. Τα τετράδια απαντήσεων που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων για την εν λόγω Εξέταση ήταν **6869**.
- ii. Εξετάσεις για πρόσληψη στη Δημόσια Υπηρεσία για πλήρωση θέσεων στις κλίμακες Α8-10-11.**
Οι υποψήφιοι που δήλωσαν συμμετοχή στις Εξετάσεις για πρόσληψη στη Δημόσια Υπηρεσία για πλήρωση θέσεων στις κλίμακες Α8-10-11, κατά το 2018, ανήλθαν στους 10004. Τα τετράδια απαντήσεων που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων για την εν λόγω Εξέταση ήταν **9016**.
- iii. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή στην Αστυνομία.**
- iv. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Κυβερνητικούς Οργανισμούς.**
- v. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Ημικρατικούς Οργανισμούς.**
- vi. Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων ή προαγωγή σε Δήμους και Κοινότητες.**

vii. **Εξετάσεις για πλήρωση θέσεων σε Ιδιωτικούς Οργανισμούς και Τράπεζες.**

viii. **Εξετάσεις Καλής, Μέτριας, Πολύ Καλής και Άριστης Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας και Εξετάσεις Καλής, Πολύ Καλής και Άριστης Γνώσης της Αγγλικής Γλώσσας.**

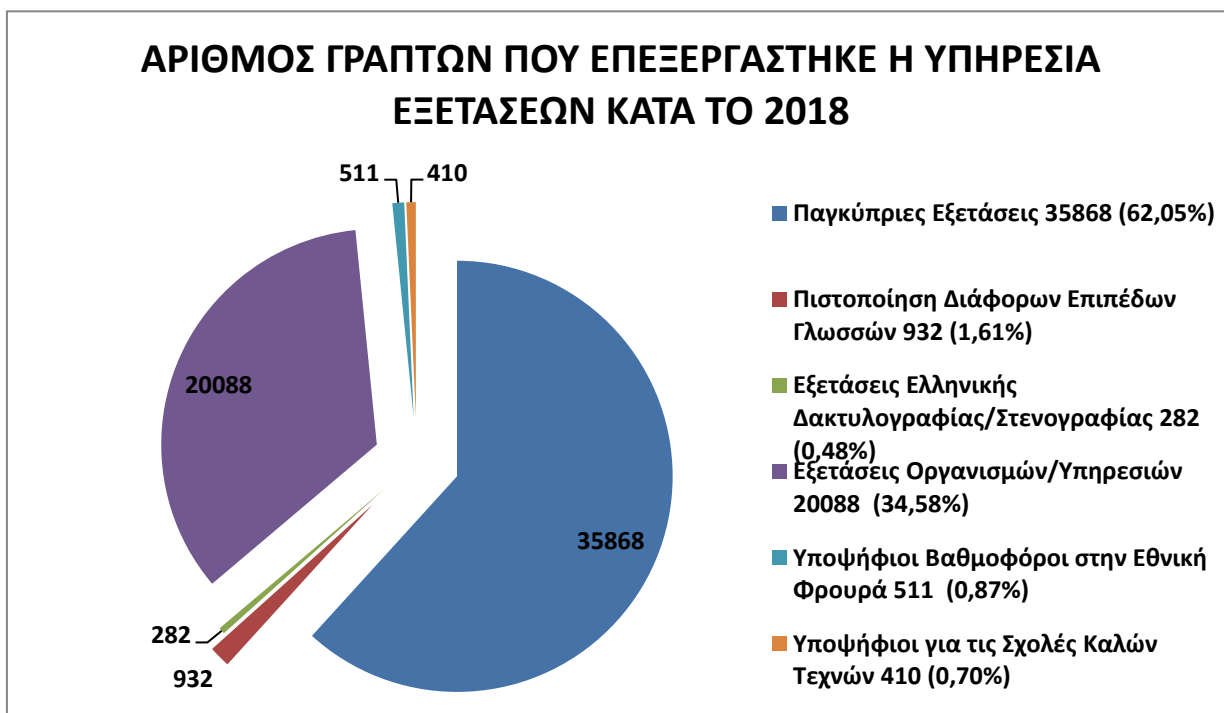
Οι Εξετάσεις αυτές οι οποίες αφορούν επίπεδα γλωσσών, πραγματοποιούνται σε συνεργασία με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, και έχουν ως στόχο τη διαπίστωση της επάρκειας των υποψηφίων/δημόσιων λειτουργών στις εν λόγω γλώσσες και στα αντίστοιχα επίπεδα, με σκοπό, είτε την υποβολή από μέρους τους αίτησης για διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία, είτε για σκοπούς προαγωγής σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται το συγκεκριμένο προσόν.

Κατά το έτος 2018, διοργανώθηκαν Εξετάσεις για το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, την Α.Η.Κ. και την Αστυνομία. Επιπρόσθετα, εντός του 2018, σε συνεργασία με την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, διοργανώθηκαν, επίσης, οι Εξετάσεις για πρόσληψη στη Δημόσια Υπηρεσία (για τις κλίμακες Α2-5-7 και Α8-10-11), καθώς και Εξετάσεις για τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, τη Βουλή των Αντιπροσώπων, το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας, το Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη.

Συνολικά διοργανώθηκαν Εξετάσεις για 10 Οργανισμούς και ο συνολικός αριθμός των τετραδίων που επεξεργάστηκε η Υπηρεσία Εξετάσεων και αφορά στους πιο πάνω Οργανισμούς ανήλθε στα **20088**.

Γενικά πορίσματα για το έτος 2018

Για την περίοδο Ιανουαρίου 2018 – Δεκεμβρίου 2018, η Υπηρεσία Εξετάσεων διεκπεραίωσε όλες τις απαραίτητες εργασίες για τη διοργάνωση και διεξαγωγή Εξετάσεων, καθώς και εξαγωγή αποτελεσμάτων, και επεξεργάστηκε συνολικά **58.091** τετράδια και διεξήγαγε **60** προσωπικές συνεντεύξεις.

Πρόσθετες δράσεις και εργασίες

Παράλληλα με τη διενέργεια των προαναφερόμενων εξετάσεων, η Υπηρεσία Εξετάσεων συμμετείχε στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση Κύπρου: «*Εκπαίδευση και Καριέρα 2018*», που συνδιοργανώνεται από το ΥΠΠ, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου. Στο Περίπτερο του ΥΠΠ υπήρχαν λειτουργοί της Υπηρεσίας Εξετάσεων, οι οποίοι παρείχαν πληροφορίες στο κοινό, τόσο όσον αφορά στις Παγκύπριες Εξετάσεις, όσο και στις άλλες Εξετάσεις που διενεργεί η Υπηρεσία Εξετάσεων.

Μεγάλο εύρος των εργασιών της Υπηρεσίας Εξετάσεων αποτελεί η πληροφόρηση και άμεση εξυπηρέτηση του κοινού. Πολλές χιλιάδες πολιτών απευθύνονται στην Υπηρεσία Εξετάσεων, είτε για πληροφόρηση, είτε για επίλυση προβλημάτων, είτε για εξασφάλιση πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων. Για την εξυπηρέτηση όλου αυτού του κόσμου, η Υπηρεσία Εξετάσεων διαθέτει τη δική της ιστοσελίδα: www.moec.gov.cy/ypexams, από την οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αντλήσουν άμεσα πληροφορίες για τις Εξετάσεις που διεξάγονται από αυτήν. Είναι αξιοσημείωτο ότι, κατά το 2018, η ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Εξετάσεων είχε συνολικά **5.978.146** προβολές (pageviews). Ο αριθμός αυτός δείχνει αφενός το ενδιαφέρον του κοινού για τα θέματα που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Εξετάσεων και αφετέρου την ευχρηστία της ιστοσελίδας, αφού ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί πολύ εύκολα να πλοηγηθεί και να βρει γρήγορα τις πληροφορίες που επιθυμεί για τα θέματα ενασχόλησης της Υπηρεσίας Εξετάσεων.

5.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

5.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Όραμα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου είναι η συνεχής επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, καθώς και η ουσιαστική συμβολή στον καθορισμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, την έρευνα και τις προτεραιότητες του Υπουργείου, με σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Αποστολή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της συνεχούς επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, ο καθορισμός πλαισίου ικανοτήτων/δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών (teacher competences) και η προώθηση οριζόντιων θεμάτων εκπαιδευτικής προτεραιότητας, αναβαθμίζοντας το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το ευρύτερο διεθνές, ευρωπαϊκό και τοπικό συγκείμενο.

5.1.1 ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (ημερ. 19/8/2015) για το Πλαίσιο Ενιαίας Πολιτικής για την Επαγγελματική Μάθηση των εκπαιδευτικών, αποτελεί τον επίσημο φορέα επιμόρφωσης των Κυπρίων εκπαιδευτικών. Στο πλαίσιο αυτό, προσφέρει ποικίλα προγράμματα επιμόρφωσης, τα οποία είτε είναι επαναλαμβανόμενα και υποχρεωτικά για τους εκπαιδευτικούς - επειδή προνοούνται από την εκπαιδευτική νομοθεσία ή τα σχέδια υπηρεσίας- είτε αναπτύσσονται με αναφορά στις τρέχουσες ανάγκες και το συγκείμενο των σχολικών μονάδων, επιδιώκοντας πάντοτε συνοχή, συνέπεια και καθολικότητα στην ικανοποίηση των αναγκών επαγγελματικής μάθησης σχολείων και εκπαιδευτικών. Στη βάση νέας απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (ημερ.12/7/2017), αποφασίστηκε η διευρυμένη εφαρμογή/υλοποίηση της Επαγγελματικής Μάθησης (Ε.Μ.) σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων.

5.1.1.1 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ως ο επίσημος φορέας επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, προχώρησε στη διευρυμένη εφαρμογή/υλοποίηση της Ενιαίας Πολιτικής για την Επαγγελματική Μάθηση (Ε.Μ.) των Εκπαιδευτικών Λειτουργιών, στη βάση της νέας σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (ημερ.12/7/2017). Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα σχολεία, όλων των βαθμίδων κλήθηκαν να καθορίσουν τους δικούς τους υπό έμφαση στόχους, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, μέσω της ανάπτυξης ενός Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης του σχολείου,

αναπόσπαστο μέρος του οποίου αποτελεί το ειδικό Σχέδιο Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών τους.

Η εφαρμογή της Ενιαίας Πολιτικής για την Ε.Μ. σηματοδοτεί την έμφαση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών σε έναν πιο συστηματικό τρόπο μάθησης, που έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Στο επίκεντρο βρίσκονται οι εκπαιδευτικοί κάθε σχολικής μονάδας, καθώς και οι μαθητές/τριές τους. Με βάση τη διερεύνηση των αναγκών των εκπαιδευτικών και των ζητημάτων που τους απασχολούν, επιλέγεται από τους ίδιους ένα θέμα που αποτελεί προτεραιότητα για την Επαγγελματική τους Μάθηση.
- Μελετώνται οι παράγοντες που συμβάλλουν στο θέμα που τους απασχολεί και υλοποιείται εστιασμένη επιμόρφωση με βάση ειδικά ερωτήματα που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί έχουν.
- Σχεδιάζονται κατάλληλες βελτιωτικές δράσεις, εντός του σχολείου, προκειμένου να βελτιωθεί τόσο η μάθηση των εκπαιδευτικών στο συγκεκριμένο θέμα, όσο και οι διαστάσεις που αφορούν τους/τις μαθητές/τριές τους.
- Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν τις δράσεις και τα αποτελέσματα των δράσεων σε σχέση με το θέμα και λαμβάνουν αποφάσεις για τη συνέχεια των δράσεών τους.
- Τόσο η εστιασμένη επιμόρφωση, όσο και οι δράσεις εντός του σχολείου μπορούν να υλοποιηθούν μέσω αξιοποίησης προγραμμάτων και δράσεων που προσφέρει το Π.Ι., οι οικείες διευθύνσεις του Υ.Π.Π., τα πανεπιστήμια ή άλλοι φορείς, νοουμένου ότι σχετίζονται με το υπό έμφαση ζήτημα που απασχολεί τους/τις εκπαιδευτικούς κάθε σχολικής μονάδας.

Για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης Ε.Μ., τα σχολεία είχαν στη διάθεσή τους την Ηλεκτρονική Πύλη Επαγγελματικής Μάθησης του Π.Ι.

(http://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=1580&Itemid=456&lang=el), στην οποία είχαν τη δυνατότητα να σημειώσουν το θέμα και τον σχετικό στόχο (έναν ή περισσότερους) που έθεσαν υπό προτεραιότητα, να καταχωρίσουν σε συντομία δράσεις (επιμορφωτικές, συνεργατικές και άλλες) που οργάνωσαν και υλοποίησαν για το θέμα, καθώς και να αποτυπώσουν, στη βάση αναστοχαστικών ερωτημάτων, την αξιολόγηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους (διαμορφωτικά τον Φεβρουάριο-Μάρτιο και τελικά τον Μάιο-Ιούνιο). Παράλληλα, είχαν στη διάθεσή τους ηλεκτρονική τράπεζα υλικού (π.χ. δείγματα εντύπων διάγνωσης αναγκών, εισηγήσεις για δράσεις), προτάσεις για συνεργασίες με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ή άλλα ιδρύματα και φορείς, καθώς και άλλες οδηγίες μέσω εγκυκλίων (π.χ., ενδεικτικά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης).

Παράλληλα, για την εφαρμογή της Ενιαίας Πολιτικής για την Ε.Μ. δόθηκε η δυνατότητα σε μικρό αριθμό σχολείων όλων των βαθμίδων να ενταχθούν προαιρετικά στο ειδικό Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης (Υ.Ε.Μ.) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Το ειδικό Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης (Υ.Ε.Μ.) προσφέρθηκε, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, για τέταρτη συνεχή χρονιά, εφαρμόζοντας κατάλληλες μεθοδολογίες επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών εντός της σχολικής μονάδας, θέτοντας τους/τις ίδιους/ίδιες και τους/τις μαθητές/τριές τους στο επίκεντρο των αποφάσεων και των δράσεων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, συμμετείχαν στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης συνολικά σαράντα ένα (41) σχολεία: ένα (1) νηπιαγωγείο, είκοσι (20) σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, δεκαοχτώ (18) σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και δύο (2) σχολεία Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς, στο πλαίσιο της διευρυμένης εφαρμογής/υλοποίησης της Ενιαίας Πολιτικής για την Επαγγελματική Μάθηση των Εκπαιδευτικών Λειτουργών, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο διοργάνωσε δύο Ημερίδες, που απευθύνονταν σε εκπαιδευτικούς και στελέχη όλων των βαθμίδων στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι Ημερίδες διεξήχθησαν στις 18 και στις 22 Μαΐου 2018, στη Λεμεσό και στη Λευκωσία. Τόσο στην ολομέλεια, όσο και στα παράλληλα εργαστήρια που ακολούθησαν, πολλά σχολεία είχαν την ευκαιρία να μοιραστούν την εμπειρία και την πολύτιμη γνώση που απέκτησαν με τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα Ε.Μ. (συζητήσεις στην ολομέλεια, παρουσιάσεις, αναρτημένες ανακοινώσεις – πόστερ).

5.1.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τα Προγράμματα Επιμόρφωσης Στελεχών της Εκπαίδευσης έχουν ως στόχο να καταστήσουν τον ηγέτη ενός σχολείου ικανό να στηρίζει και να ενισχύσει την αναπτυξιακή πορεία του σχολείου, ώστε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, αφού το σχολείο ως ανοικτό κοινωνικό σύστημα επηρεάζεται από τις αλλαγές και τις αυξημένες απαιτήσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος, στην προσπάθεια παροχής ποιοτικής εκπαίδευσης. Τα Προγράμματα εντάσσονται σε ένα συνολικό πλαίσιο σχολικής ηγεσίας για εκσυγχρονισμό του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος και συνδέονται με την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκπαιδευτική ηγεσία και τις σύγχρονες επιστημονικές τάσεις για το θέμα. Η βασική προτεραιότητα στα Προγράμματα Επιμόρφωσης των Στελεχών της Εκπαίδευσης, είναι η διασύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Αυτό επιτεύχθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό, με την παρουσίαση καλών πρακτικών στις συναντήσεις του Προγράμματος από έμπειρα Στελέχη.

Για τη σχολική χρονιά 2017-2018, τα Προγράμματα Επιμόρφωσης Στελεχών της Εκπαίδευσης που προσφέρθηκαν ήταν τα ακόλουθα:

- **Πρόγραμμα επιμόρφωσης Νεοπροαχθέντων Διευθυντών/ντριών:**

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν πέντε (5) Νεοπροαχθέντες/Νεοπροαχθείσες Διευθυντές/ντριες Δημοτικής Εκπαίδευσης και δεκατέσσερις (14) Νεοπροαχθέντες/Νεοπροαχθείσες Διευθυντές/ντριες Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Το περιεχόμενο του Προγράμματος αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των ακόλουθων θεματικών ενοτήτων, με 26 ολοήμερες συναντήσεις:

- ο Ενότητα 1: Εφαρμογή Εκπαιδευτικής Νομοθεσίας και Πολιτικής του Υ.Π.Π.
- ο Ενότητα 2: Ανάπτυξη της Σχολικής Μονάδας
- ο Ενότητα 3: Προγραμματισμός Οργάνωσης/Διοίκησης/Λειτουργίας της Σχολικής Μονάδας
- ο Ενότητα 4: Ανάπτυξη της Κουλτούρας και του Κλίματος
- ο Ενότητα 5: Εκπαιδευτική Ηγεσία - Διαχείριση και Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού
- ο Ενότητα 6: Προαγωγή της Διδασκαλίας και της Μάθησης

Στις περιπτώσεις των Νεοπροαχθέντων/Νεοπροαχθεισών Διευθυντών/ντριών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης λειτούργησε με μεγάλη επιτυχία ο θεσμός του Μέντορα Διευθυντή, κατά τον οποίο οι Νεοπροαχθέντες/Νεοπροαχθείσες Διευθυντές/ντριες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, είχαν τέσσερις (4) ολοήμερες συναντήσεις στο σχολείο του Μέντορα Διευθυντή/ντριας.

- **Πρόγραμμα Βοηθών Διευθυντών/ντριών Α΄ Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης:**

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν εκατό σαράντα τέσσερις (144) Βοηθοί Διευθυντές/ντριες Α΄ Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Το περιεχόμενο του Προγράμματος εστιάστηκε στις ακόλουθες τέσσερις (4) ολοήμερες συναντήσεις:

- ο Ασφάλεια και Υγεία – Διαχείριση κρίσεων
- ο Ανάπτυξη επικοινωνίας και κινήτρων στη σχολική μονάδα
- ο Αναλυτικά προγράμματα – εμφάσεις και προτεραιότητες/
- ο Ο ρόλος του Β.Δ.Α΄ στην επαγγελματική μάθηση
- ο Συντονισμός εργασίας/Σχέδιο δράσης σχολικής μονάδας

5.1.1.3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΓΟΝΕΙΣ

Η διεξαγωγή των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση πραγματοποιείται κατά τον χρόνο λειτουργίας των σχολείων, με ομάδες ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών μιας σχολικής μονάδας ή κατά τις συνεδρίες προσωπικού. Στόχος των σεμιναρίων, πέρα από την ενημέρωση, είναι η στήριξη και η εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών και σχεδίων δράσης στη θεματική περιοχή που επέλεξε η σχολική μονάδα. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε διδακτικές πρακτικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις, καλύπτοντας μεγάλο μέρος από το εύρος των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Μια από τις βασικές προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης των σεμιναρίων βάσης, είναι αυτά να ανταποκρίνονται άμεσα στις ανάγκες της σχολικής μονάδας και να συνδυάζουν με επιτυχία τη θεωρία με την πράξη.

Τα Σεμινάρια σε Σχολική Βάση προσφέρονται για να ικανοποιήσουν επιμορφωτικές/μαθησιακές ανάγκες όλων των σχολείων, όπως φαίνεται πιο κάτω:

- Κοινοτικά, Δημόσια και Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία
- Δημόσια και Ιδιωτικά Δημοτικά Σχολεία
- Δημόσια και Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
- Σχολεία Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ικανοποίησε συνολικά 546 αιτήσεις για Σεμινάρια σε Σχολική Βάση σε σχολεία όλων των βαθμίδων. Με εξαίρεση μεμονωμένες περιπτώσεις, στις οποίες οι εισηγητές/τριες δεν επικοινωνήσαν με τα σχολεία, παρά αφού είχε περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα και το σχολείο δεν επιθυμούσε πλέον την υλοποίηση του σεμιναρίου, το Π.Ι. ανταποκρίθηκε σε όλες τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν.

Τα είδη των Σεμιναρίων σε Σχολική Βάση είναι ενημερωτικά Σεμινάρια, Βιωματικά Εργαστήρια και Σεμινάρια για υποστήριξη της επαγγελματικής μάθησης:

- Τα ενημερωτικά Σεμινάρια αφορούν συγκεκριμένο θέμα, το οποίο επιλέγει η σχολική μονάδα. Σκοπός των ενημερωτικών Σεμιναρίων είναι η γενική ενημέρωση πάνω στο θέμα που θα επιλεγεί από τη σχολική μονάδα και περιλαμβάνει σύντομες εισηγήσεις για πρακτικές εφαρμογές.

- Τα Βιωματικά Εργαστήρια διεξάγονται για συγκεκριμένα θέματα και κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες συναποφασίζονται με τον/τη λειτουργό του Π.Ι. (π.χ αριθμός συμμετεχόντων/ουσών, διαμόρφωση αίθουσας). Απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, παιδιά ή/και γονείς.
- Τα Σεμινάρια για υποστήριξη επαγγελματικής μάθησης εντάσσονται στον κύκλο συγκεκριμένης μεθοδολογίας, εστιάζουν σε πρακτικά ζητήματα που αφορούν στο σχολείο και την εκπαιδευτική πραγματικότητα, και επιδιώκουν την αξιοποίηση στοιχείων έρευνας με άμεσα αποτελέσματα στην καθημερινότητά του σχολείου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο διοργάνωσε συνολικά πεντακόσια σαράντα έξι (546) Σεμινάρια σε Σχολική Βάση (γενικά θέματα και θέματα διδακτικής γνωστικών αντικειμένων) σε σχολεία όλων των βαθμίδων που παρουσιάζονται στους Πίνακες 1 και 2.

Πίνακας 1: Σεμινάρια σε Σχολική Βάση ανά επαρχία κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018

Επαρχία	Σεμινάρια σε σχολική βάση (γενικά θέματα)	Σεμινάρια σε σχολική βάση (διδακτική γνωστικών αντικειμένων)	Σεμινάρια από αιτήσεις εκτός πλατφόρμας (γενικά θέματα και διδακτική γνωστικών αντικειμένων)	ΣΥΝΟΛΟ
Λευκωσία	101	94	23	218
Λεμεσός	57	39	13	109
Λάρνακα	59	48	14	121
Πάφος	27	30	4	61
Αμμόχωστος	18	17	2	37
ΣΥΝΟΛΟ			56	546

Πίνακας 2: Σεμινάρια σε Σχολική Βάση ανά βαθμίδα κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018

Βαθμίδα	Σεμινάρια σε σχολική βάση (γενικά θέματα)	Σεμινάρια σε σχολική βάση (διδακτική γνωστικών αντικειμένων)	Σεμινάρια από αιτήσεις εκτός πλατφόρμας (γενικά θέματα και διδακτική γνωστικών αντικειμένων)	ΣΥΝΟΛΟ
Προδημοτική	78	92	3	173
Δημοτική	139	102	33	274
Μέση	45	34	20	99
ΣΥΝΟΛΟ			56	546

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 -2018, συνεχίστηκε επίσης ο θεσμός των Σεμιναρίων για Γονείς. Τα Σεμινάρια για Γονείς έχουν ως στόχο να στηρίξουν τους γονείς, αφού αυτοί αποτελούν σημαντικό παράγοντα σχολικής αποτελεσματικότητας. Στόχος των Σεμιναρίων, πέρα από την ενημέρωση, είναι η στήριξη και η εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών και σχεδίων δράσης στη θεματική περιοχή που επέλεξε ο Σύνδεσμος Γονέων.

Τα είδη Σεμιναρίων για γονείς περιλαμβάνουν ενημερωτικές διαλέξεις και βιωματικά εργαστήρια. Διεξάγονται σε απογευματινό/βραδινό χρόνο. Απευθύνονται σε ομάδες γονιών ή παιδιών και γονιών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ικανοποίησε συνολικά εκατό (100) αιτήσεις για Σεμινάρια για Γονείς σε σχολεία όλων των βαθμίδων. Συγκεκριμένα, στον Πίνακα 3 αναγράφονται αναλυτικά οι αριθμοί σεμιναρίων ανά επαρχία:

Πίνακας 3: Σεμινάρια για Γονείς ανά επαρχία κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018

Επαρχία	Σεμινάρια για Γονείς (μέσω πλατφόρμας)	Σεμινάρια για Γονείς από αιτήσεις εκτός πλατφόρμας	ΣΥΝΟΛΟ
Λευκωσία	37	9	46
Λεμεσός	11	4	15
Λάρνακα	22	3	25
Πάφος	8	1	9
Αμμόχωστος	4	1	5
ΣΥΝΟΛΟ	82	18	100

5.1.1.4 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Το περιεχόμενο του Προγράμματος των Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων Γενικής Παιδαγωγικής και Μεθοδολογίας, Ειδικής Διδακτικής εξειδικευμένων γνωστικών αντικειμένων, Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Εκπαιδευτικής Έρευνας και Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης. Η θεματολογία προκύπτει μέσα από διαδικασία διερεύνησης αναγκών που εφαρμόζει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, καθώς και από τις προτάσεις που κατατίθενται από τις Διευθύνσεις των διαφορετικών βαθμίδων.

Τα Σεμινάρια του Προγράμματος ταξινομούνται σε Σεμινάρια Προσχολικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης, Σεμινάρια Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, Σεμινάρια Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Διατμηματικά Σεμινάρια. Στα Διατμηματικά Σεμινάρια μπορούν να συμμετέχουν εκπαιδευτικοί από όλες τις βαθμίδες, καθώς αυτά αποσκοπούν στην προαγωγή της συνεκτικότητας, της συνέχειας και της συνέπειας της γνώσης και της μεθοδολογίας μεταξύ των διαφορετικών βαθμίδων. Ως εκ τούτου, τα Διατμηματικά Σεμινάρια ενθαρρύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών.

Το Πρόγραμμα Προαιρετικών Σεμιναρίων επιδιώκει τη σύνδεση θεωρίας με την πρακτική εφαρμογή της στις σχολικές μονάδες. Ως εκ τούτου, κάποια σεμινάρια διασυνδέονται με τον θεσμό των σεμιναρίων σε Σχολική Βάση και τον ευρύτερο σχεδιασμό του θεσμού της Επαγγελματικής Μάθησης Εκπαιδευτικών κάθε σχολείου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-18, πραγματοποιήθηκαν από τον Οκτώβριο του 2017 μέχρι και τον Ιούνιο του 2018 εκατό δεκαέξι (116) Σεμινάρια, τα οποία παρακολούθησαν χίλιοι επτακόσιοι έξι (1706) εκπαιδευτικοί σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου.

Πίνακας 4: Συμμετοχές στα Προαιρετικά Σεμινάρια ανά βαθμίδα εκπαίδευσης

Σεμινάρια	Αριθμός συμμετεχόντων/ουσών	Αριθμός Σεμιναρίων
Προδημοτικής	217	12
Δημοτικής	281	16
Μέσης Γενικής	518	36
Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	129	12
Διατμηματικά	561	40
ΣΥΝΟΛΟ	1706	116

5.1.1.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου προσφέρει Πρόγραμμα Επιμόρφωσης σε Ομογενείς Εκπαιδευτικούς των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, οι οποίοι διδάσκουν την Ελληνική Γλώσσα και πολιτισμό σε παιδιά της Ομογένειας. Βασικός στόχος του Προγράμματος είναι να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευτικούς να εμβαθύνουν με συστηματικό τρόπο στους κανόνες λειτουργίας της Ελληνικής Γλώσσας, καθώς και να τους/τις ενδυναμώσει με περισσότερες γνώσεις και δεξιότητες διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, εστιάζοντας σε σύγχρονες προσεγγίσεις. Η οργάνωση της αποστολής και η επιλογή των εκπαιδευτικών γίνεται από την Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το Πρόγραμμα διήρκησε από τις 15 μέχρι 29 Ιουλίου 2018 και ολοκλήρωσαν την επιμόρφωσή τους δεκατρείς (13) Ομογενείς Εκπαιδευτικοί. Το περιεχόμενο των σεμιναρίων, το οποίο συνδυάζει το θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο εφαρμογής της γνώσης, καλύπτει βασικές θεματικές περιοχές, όπως Μεθοδολογία Διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στην Προδημοτική, Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση, καθώς και Ιστορία και Πολιτισμό. Επίσης, δίνει την ευκαιρία στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες εκπαιδευτικούς στο Πρόγραμμα να παρουσιάσουν δειγματικές διδασκαλίες που αφορούν στα Κοινοτικά Σχολεία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, μουσεία και μοναστήρια της Κύπρου εμπλουτίζουν το Πρόγραμμα, σε μία προσπάθεια να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες βιωματική γνώση και εμπειρία από το νησί.

5.1.1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών στοχεύει να επιμορφώσει τους ομογενείς εκπαιδευτικούς σε σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, έτσι ώστε να είναι ικανοί να τη διδάξουν στις χώρες προέλευσής τους, καθώς και να τους δώσει την ευκαιρία να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην Ελληνική Γλώσσα, λογοτεχνία, ιστορία και πολιτισμό.

Το Πρόγραμμα εμπλουτίζεται και αναβαθμίζεται κάθε χρόνο, με βάση και τις αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε αυτό. Στο Πρόγραμμα συμπεριλαμβάνεται και αριθμός επισκέψεων σε μουσεία, ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους της Κύπρου στο πλαίσιο της ενότητας της Μουσειακής Αγωγής και σε χώρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Επίσης, συμπεριλαμβάνεται σχολική εμπειρία, κατά την οποία οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί παρακολουθούν με τη συνοδεία των εκπαιδευτών τους μαθήματα σε σχολεία.

Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών προσφέρθηκε από τον Μάιο του 2018 μέχρι τον Ιούλιο 2018, καθημερινά, σε πενήνήμερη βάση, από τις 9:00 μέχρι τις 13:30 με ενδιάμεσο διάλειμμα, σε ένδεκα (11) Ομογενείς Εκπαιδευτικούς με καταγωγή από Ουκρανία και Γεωργία, οι οποίες αποφοίτησαν σε ποσοστό 100%. Σημειώνεται πως, πέρα από την πρωινή φοίτηση, οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν και δύο Συνέδρια που οργάνωσε το Π.Ι. σχετικά με θέματα ισότητας φύλου στην εκπαίδευση, καθώς και σε ό, τι αφορά στην πολυγλωσσία και στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

Οι Ομογενείς Εκπαιδευτικοί για σκοπούς αξιολόγησης στο πλαίσιο του Προγράμματος, παρακάθισαν σε αρχική και τελική εξέταση στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας-Διδακτικής της Γλώσσας. Στην αρχική εξέταση αξιολογήθηκε το επίπεδο ελληνομάθειάς τους, ενώ στην τελική εξέταση αξιολογήθηκαν ως προς την επάρκειά τους σε θέματα μεθοδολογίας και οργάνωσης στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

5.1.1.7 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ- ΗΜΕΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

- **Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση**

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, όπως είχε ήδη ανακοινωθεί στην Εγκύκλιο που αφορά στα χρονοδιαγράμματα και την οργάνωση της τρέχουσας σχολικής χρονιάς (Αρ. Φακ.: 7.12.09/3, ημερ. 6 Σεπτεμβρίου 2017), οι «Ημέρες Εκπαιδευτικού» Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, διεξήχθησαν την 12η Δεκεμβρίου 2017 και την 14η Μαρτίου 2018 και δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη μάθηση των εκπαιδευτικών που συντελείται με επίκεντρο το σχολείο. Γι' αυτό, τα σχολεία παροτρύνθηκαν να υιοθετήσουν το σκεπτικό της επιμόρφωσης με κέντρο το σχολείο, διοργανώνοντας, κατά προτεραιότητα, ενδοσχολική επιμόρφωση που να ανταποκρίνεται στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών τους και στις ιδιαιτερότητες του σχολείου. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, η Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πρόσφεραν μόνο ενδοσχολικές επιμορφώσεις με τη διαδικασία της επιλογής θέματος από αριθμό Σεμιναρίων μέσω της πλατφόρμας του Π.Ι.

Αναφορικά με την ενδοσχολική επιμόρφωση το Π.Ι. προσέφερε σαράντα οχτώ (48) διαφορετικά θέματα μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, όπου τα σχολεία είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν το θέμα που τους ενδιέφερε. Επιπρόσθετα, ένας αριθμός σχολείων ζήτησε συγκεκριμένες θεματικές/εισηγητές, μέσω επιστολών και ικανοποιήθηκαν όλα τα αιτήματά τους.

- **Προδημοτική, Δημοτική και Ειδική Εκπαίδευση**

Το Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης για το 2018 4-7/9/2018 οργανώθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, με σκοπό την

επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη βάση των ιδιαίτερών τους αναγκών. Το Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνει κεντρική και ενδοσχολική επιμόρφωση, και σε αυτό συμμετέχουν όλοι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται στα Δημόσια Δημοτικά Σχολεία, Νηπιαγωγεία και Ειδικά Σχολεία, καθώς και στα Κοινοτικά Νηπιαγωγεία. Στην περίπτωση των Νηπιαγωγείων, ειδικά για το 2018, επιδιώχθηκε να αξιοποιηθούν και οι δύο μέρες του Διημέρου για κεντρικές επιμορφώσεις για τις θεματικές του αναθεωρημένου Αναλυτικού Προγράμματος Προδημοτικής Εκπαίδευσης.

Οι επιμορφώσεις στο πλαίσιο του Διημέρου Εκπαιδευτικού απευθύνονταν σε συνολικά 5423 Εκπαιδευτικούς, 3976 εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης, 771 εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης και 676 εκπαιδευτικούς Ειδικής Εκπαίδευσης. Προγραμματίστηκαν 188 συναντήσεις σε όλες τις Επαρχίες. Στο Διήμερο κλήθηκαν να διδάξουν 84 εισηγητές/τριες (30 εξωτερικοί συνεργάτες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και 54 Λειτουργοί του Π.Ι. και του Υ.Π.Π).

Η κεντρική επιμόρφωση περιλάμβανε θεματικές ενότητες τόσο για τη διδακτική μαθημάτων του Αναλυτικού Προγράμματος όσο και για οριζόντια θέματα, οι οποίες απευθύνονταν σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής, Προδημοτικής και Ειδικής Εκπαίδευσης. Κάθε εκπαιδευτικός είχε τη δυνατότητα να επιλέξει, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μία θεματική ενότητα στην οποία επιθυμούσε να επιμορφωθεί. Προσφέρθηκαν συνολικά 85 θέματα παγκύπρια, στο πλαίσιο ικανοποίησης των αναγκών της κεντρικής επιμόρφωσης.

Η ενδοσχολική επιμόρφωση πραγματοποιήθηκε στις σχολικές μονάδες. Κατά τη διάρκεια της μέρας της ενδοσχολικής επιμόρφωσης, το κάθε σχολείο, στη βάση της Επαγγελματικής Μάθησης και στο πλαίσιο ικανοποίησης των επιμορφωτικών αναγκών, των ενδιαφερόντων και των προτεραιοτήτων που είχε θέσει, οργάνωσε το δικό του Πρόγραμμα επιμόρφωσης.

5.1.1.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ/ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας καθηγητών Σχεδιασμού και Τεχνολογίας, οι υποψήφιοι καθηγητές οφείλουν να παρακολουθήσουν Ειδικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, το οποίο προσφέρει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στη γνωριμία των υποψήφιων καθηγητών με το περιεχόμενο των Αναλυτικών Προγραμμάτων του μαθήματος Σχεδιασμός και Τεχνολογία (Γυμνασιακού και Λυκειακού κύκλου), καθώς και στην κατανόηση και εφαρμογή της διαδικασίας σχεδιασμού για τη διδασκαλία του μαθήματος.

Το Ειδικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης παρακολούθησαν και ολοκλήρωσαν με επιτυχία πενήντα τρεις (53) υποψήφιοι καθηγητές Σχεδιασμού και Τεχνολογίας.

5.1.1.9 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης πρόσφερε Πρόγραμμα Επιμόρφωσης για τους/τις

αντικαταστάτες/τριες εκπαιδευτικούς Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, κατά τις σχολικές χρονιές 2017-2018 και 2018-2019. Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Απριλίου του 2018 και περιλάμβανε τέσσερις (4) απογευματινές συναντήσεις διάρκειας τεσσάρων 40λεπτων διδακτικών περιόδων και την περίοδο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου του 2018 και περιλάμβανε πέντε (5) απογευματινές συναντήσεις διάρκειας τεσσάρων 40λεπτων διδακτικών περιόδων.

Σκοπός του Προγράμματος ήταν η επιμόρφωση των αντικαταστατών εκπαιδευτικών Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε θέματα όπως νομοθετικά και διοικητικά ζητήματα του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου, βασικές παιδαγωγικές αρχές και αναλυτικό πρόγραμμα, σύγχρονες τάσεις διδακτικής και μεθοδολογίας, οργάνωση και διοίκηση τάξης. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα στόχευε στην ενημέρωση και κατάρτιση των αντικαταστατών εκπαιδευτικών για θέματα οργάνωσης μαθήματος και αποτελεσματικής διδασκαλίας, καθώς και στη στήριξή τους, ώστε να οργανώνουν αποτελεσματικότερα την περίοδο αντικατάστασης που καλούνται να υπηρετήσουν. Για τις σχολικές χρονιές 2017-2019 ολοκλήρωσαν με επιτυχία συνολικά εκατό (100) αντικαταστάτες εκπαιδευτικοί Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Οι συναντήσεις περιλάμβαναν τις παρακάτω θεματικές:

- Νομοθετικά και Διοικητικά Ζητήματα
- Βασικές Παιδαγωγικές Αρχές και Αναλυτικά Προγράμματα
- Θέματα Αποτελεσματικής Διδασκαλίας
- Θέματα Οργάνωσης και Διοίκησης Τάξης και Αποτελεσματική Αντικατάσταση
- Θέματα Οργάνωσης Μαθήματος

5.1.1.10 ΣΕΙΡΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ «ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΜΙΛΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ»

Η Σειρά Σεμιναρίων με τίτλο «Οι εκπαιδευτικοί μιλούν για το έργο τους» οργανώθηκε στο πλαίσιο της προσπάθειας δημιουργίας πολλαπλών ευκαιριών επαγγελματικής μάθησης. Στοχεύει στη διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας των εκπαιδευτικών σε θέματα που αντικατοπτρίζουν τα δικά τους ενδιαφέροντα και έχουν αποτελέσει αντικείμενο μελέτης, είτε στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών τους είτε στο πλαίσιο της καθημερινής εκπαιδευτικής πρακτικής. Παράλληλα, προώθησε την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εκπαιδευτικών σε παιδαγωγικής φύσεως θέματα και σε αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί στην τάξη.

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και προσφέρθηκε για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2016-17. Τη σχολική χρονιά 2017-18, συνολικά, προσφέρθηκαν δεκαεννιά (19) σεμινάρια από είκοσιπέντε (25) εισηγητές/εισηγήτριες (εκπαιδευτικοί Προσχολικής, Δημοτικής Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης). Στα Σεμινάρια συμμετείχαν επίσης και δώδεκα (12) λειτουργοί του Π.Ι. ως σχολιαστές σε ένα ή περισσότερα σεμινάρια. Συνολικά, παρακολούθησαν τα σεμινάρια αυτά διακόσιοι πενήντα δύο (252) εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων.

Το Πρόγραμμα των Σεμιναρίων διαρθρώθηκε, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των εκπαιδευτικών, σε οκτώ (8) ευρύτερες θεματικές ενότητες ως ακολούθως:

- Διδακτική
- Εκπαιδευτική Αξιολόγηση

- Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
- Προσχολική Εκπαίδευση
- Εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας και μάθησης
- Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση
- Ψυχολογία
- Φυσική Δραστηριότητα – Δραστηριότητες Οθόνης

Τα Σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν από τον Ιανουάριο του 2018 μέχρι και τον Μάιο του 2018.

5.1.1.11 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προωθεί Προγράμματα και Επιμορφωτικές Δράσεις για την Επιχειρηματικότητα στην Εκπαίδευση, σύμφωνα με την Εθνική Δήλωση Πολιτικής για την ενίσχυση του Επιχειρηματικού Οικοσυστήματος στην Κύπρο (2015) και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), για το νέο στρατηγικό πλαίσιο που αφορά στην Ευρωπαϊκή Συνεργασία στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΤ 2020). Έχει ως στόχο την καλλιέργεια επιχειρηματικής κουλτούρας και την ενσωμάτωση της επιχειρηματικότητας στην Κυπριακή Εκπαίδευση, καθώς η ανάπτυξη πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας αποτελεί ικανότητα διά βίου μάθησης και η στήριξή της θεωρείται ζωτικής σημασίας, για την αξιοποίηση των νέων ανθρώπων και για την ανάπτυξη (ERF 2007).

Το Π.Ι., υπογραμμίζοντας τον ρόλο της Επιχειρηματικότητας στην Εκπαίδευση, ως μίας ικανότητας διά βίου μάθησης, επέκτεινε τη συνεργασία του με εξωτερικούς παράγοντες, όπως πανεπιστημιακά ιδρύματα και τοπικές αρχές και πολλαπλασίασε τις παρουσίες σε προαιρετικά σεμινάρια και σεμινάρια βάσης, με προσφορά σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Επιπλέον, συμμετείχε σε ευρωπαϊκές συμπράξεις ως μέλος της τοπικής ομάδας εργασίας, συμμετείχε σε επιτροπές παραγωγής εγγράφων πολιτικής τόσο σε τοπικό, όσο και σε επίπεδο Ε.Ε., παρουσίασε τη δράση του σε συνέδρια στο εξωτερικό και μέσω διαδικτύου σε σεμινάρια στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Επιχειρηματικότητα.

Συνολικά, 732 εκπαιδευτικοί και 402 μαθητές/τριές συμμετείχαν κατά το 2017 -2018 στα προγράμματα που το Π.Ι. αξιοποίησε για την προώθηση της Επιχειρηματικότητας στην Εκπαίδευση.

5.1.1.12 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ

Στόχος του Σεμιναρίου «Διδακτικές πρακτικές στο μάθημα της Φυσικής στη Μέση Γενική Εκπαίδευση» είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των μάχιμων εκπαιδευτικών για θέματα διδακτικής της Φυσικής και για αποτελεσματικές διδακτικές προσεγγίσεις, που έχουν ήδη εφαρμοσθεί στην τάξη. Στο Σεμινάριο παρουσιάζονται από μάχιμους εκπαιδευτικούς διδακτικές πρακτικές σε συγκεκριμένα θέματα διδακτικής της Φυσικής. Τις συναντήσεις του Σεμιναρίου μπορούν να παρακολουθούν όσοι εκπαιδευτικοί Φυσικής το επιθυμούν.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017 – 2018, πραγματοποιήθηκαν δύο (2) συναντήσεις του Σεμιναρίου κάθε μήνα, μία (1) στο πρώτο δεκαπενθήμερο του μήνα στις επαρχίες Λεμεσού ή Πάφου και μία (1) συνάντηση μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα σε μια από τις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Το Πρόγραμμα των συναντήσεων και το διδακτικό υλικό κάθε συνάντησης είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Σεμιναρίου στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου.

5.1.1.13 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κατά τη σχολική χρονιά 2017- 2018, πραγματοποίησε πάνω από εκατό ημερίδες, συνέδρια και άλλες επιμορφωτικές δράσεις σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις του Υ.Π.Π. και άλλους φορείς. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν θεωρητική πλαισίωση και εφαρμογές με εργαστήρια από λειτουργούς του Π.Ι. και εκπαιδευτικούς και προβλήθηκαν στις ιστοσελίδες του Υ.Π.Π. και στη σελίδα του Π.Ι. στο Facebook.

5.1.1.14 ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Υ.Π.Π.: «ΚΩΔΙΚΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ & ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ»

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, συνέχισε τη στήριξη των σχολείων και εκπαιδευτικών για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής του Υ.Π.Π. Η αντιρατσιστική πολιτική του Υ.Π.Π. βασίζεται στην προσέγγιση ολόκληρης της σχολικής μονάδας, αξιοποιεί μια ευρεία αντίληψη του ρατσισμού σε όλες του τις μορφές, ώστε να περιλαμβάνει όλα τα είδη διακρίσεων. Παρέχει, επίσης, στα σχολεία και στους/στις εκπαιδευτικούς ένα λεπτομερές σχέδιο αντιμετώπισης και πρόληψης ρατσιστικών περιστατικών, το οποίο μπορούν να προσαρμόσουν στις ιδιαίτερές τους ανάγκες προτού το υιοθετήσουν και εφαρμόσουν στην πράξη.

Η στήριξη των σχολείων και εκπαιδευτικών για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ήταν πολυδιάστατη και τρέχουσα καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Συγκεκριμένα, το Π.Ι. έχει πραγματοποιήσει ή έχει συμβάλει στην υλοποίηση των ακόλουθων δράσεων κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018:

- Δημιουργία δικτύου υποστήριξης σχολείων με τη συμμετοχή τριανταενός (31) σχολείων που ζήτησαν πρόσθετη υποστήριξη στην εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής (βλ. Παράρτημα). Προγραμματισμός και υλοποίηση κεντρικών και επαρχιακών συναντήσεων του δικτύου σε όλες τις επαρχίες (Κεντρική: 15 Ιανουαρίου 2018 Π.Ι. Λευκωσία και Επαρχιακές: 13 Φεβρουαρίου 2018 Πάφος, 14 Φεβρουαρίου 2018 και 24 Απριλίου Λάρνακα, 20 Φεβρουαρίου 2018 και 25 Απριλίου Λευκωσία, 26 Φεβρουαρίου και 23 Απριλίου 2018 Λεμεσός). Οι συναντήσεις προσφέρουν επιμόρφωση σε σχετικά θέματα, ευκαιρίες αναστοχασμού, προβληματισμού και ανταλλαγής καλών πρακτικών και ανατροφοδότηση για τη διαχείριση συγκεκριμένων ρατσιστικών περιστατικών.
- Συνεχής ανανέωση ιστοσελίδας για την Αντιρατσιστική Πολιτική στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://admin.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=1429&Itemid=448&lang=el
- Γραμμή ηλεκτρονικής και τηλεφωνικής επικοινωνίας με λειτουργούς Π.Ι. για στήριξη των σχολείων που εφαρμόζουν την αντιρατσιστική πολιτική (kodikas@cyearn.pi.ac.cy και 22402367).
- Συμπερίληψη εφαρμογής αντιρατσιστικής πολιτικής στο σχέδιο δράσης της Διατμηματικής Επιτροπής για την Ένταξη παιδιών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα.
- Σεμινάρια σχολικής βάσης Π.Ι.: «Εφαρμόζοντας την αντιρατσιστική πολιτική στο σχολείο μας: προκλήσεις στη διαχείριση ρατσιστικών περιστατικών» σε δώδεκα (12) σχολεία (10 Δημοτικά και 2 Γυμνάσια/Λύκεια), «Στερεότυπα, Προκαταλήψεις, Ρατσισμός: Προς μια Εκπαίδευση στη Βάση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» σε δύο (2) σχολεία (Δημοτικά).

- Συνέχιση υποστήριξης Περιφερειακού Γυμνασίου και Λυκείου Λευκάρων στο πλαίσιο του εντατικού Προγράμματος Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης με βασική δράση την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής.

Στο πλαίσιο απολογισμού της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, έγινε συλλογή και ανάλυση δεδομένων από δηλώσεις από σχολεία που εφάρμοσαν την αντιρατσιστική πολιτική τον Ιούνιο 2018 (εγκύκλιος ημερ. 18 Μαΐου 2018) με αποστολή της Φόρμας 2 «Ετήσια αναφορά ρατσιστικών περιστατικών». Συνολικά ανταποκρίθηκαν εκατό (100) σχολεία από όλες τις επαρχίες και βαθμίδες

Από τα εκατό (100) σχολεία που απέστειλαν τις ετήσιες αναφορές, τα πενήντα επτά (57) δεν κατέγραψαν κανένα ρατσιστικό περιστατικό, ενώ τα σαράντα τρία (43) κατέγραψαν συνολικά διακόσια εξήντα έξι (266) ρατσιστικά περιστατικά. Τα ρατσιστικά περιστατικά, σύμφωνα με τις αναφορές των σχολείων, βασίστηκαν στα ακόλουθα κριτήρια διαφορετικότητας:

Πίνακας 5: Είδη αναφερθέντων ρατσιστικών περιστατικών

Κριτήριο	N
Εμφάνιση	102
Εθνικότητα	50
Γλώσσα	28
Συμπεριφορά	22
Άλλη ιδιαιτερότητα	16
Χρώμα	15
Φύλο	15
Ικανότητες	14
Σεξουαλικός Προσανατολισμός	10
Αναπηρία	9
Θρησκεία	9
Ταυτότητα	8
Ταυτότητα Φύλου	4

Οι θύτες και τα θύματα αποτελούνταν κυρίως από μαθητές/τριες και σε λιγότερες περιπτώσεις από εκπαιδευτικούς ή άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 6: Θύτες και θύματα σε αναφερθέντα ρατσιστικά περιστατικά

	Θύματα	Θύτες
Μαθητές/τριες	268	301
Εκπαιδευτικοί/ άλλα μέλη Σχολικής Κοινότητας	13	6
ΣΥΝΟΛΟ	281	307

Περαιτέρω πληροφορίες και υλικό για τα Προγράμματα του Τομέα Επιμόρφωσης είναι διαθέσιμα στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

http://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=268&lang=el

5.1.2 ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το 2018, εξέδωσε το 20^ο τεύχος του εκπαιδευτικού περιοδικού «Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου». Το Δελτίο επικεντρώνεται σε θέματα της τρέχουσας εκπαιδευτικής επικαιρότητας και δημοσιεύει μελέτες και άρθρα μελών του προσωπικού του Ινστιτούτου ή συνεργατών του, σε θέματα που αφορούν στον εκπαιδευτικό κόσμο.

5.1.2.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

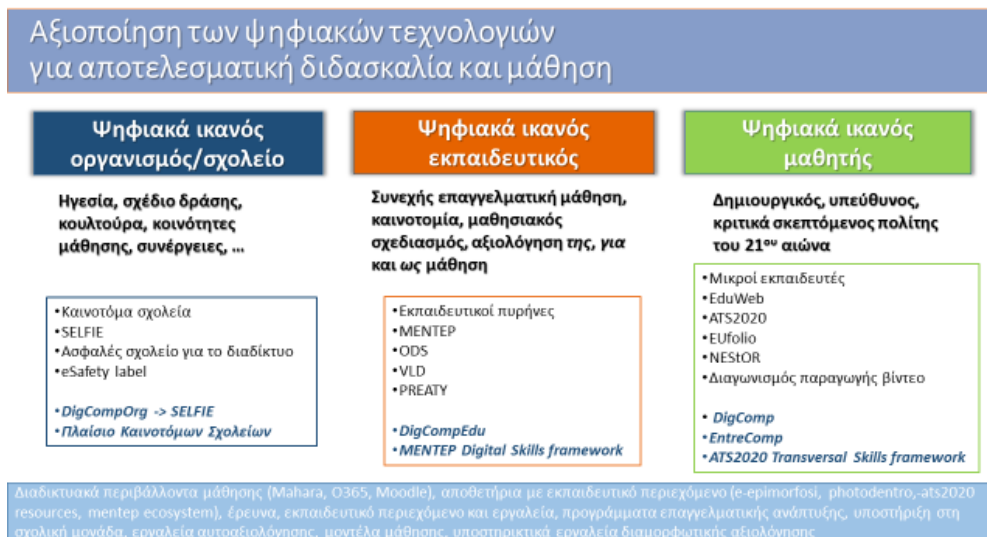
Η διεξαγωγή των προγραμμάτων επιμόρφωσης του Π.Ι. και οι ανάγκες που δημιουργούνται, καθώς και η εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων, αλλά και το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για επιμόρφωση έχουν αναβαθμίσει τον ρόλο της Βιβλιοθήκης του Π.Ι. Ως εκ τούτου, έγινε προσπάθεια εμπλουτισμού της Βιβλιοθήκης με νέους τόμους βιβλίων και ψηφιακούς δίσκους (CD, DVD). Συνολικά, η Βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 51.571 τόμους έντυπου υλικού και είναι συνδρομητής σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά που αφορούν στην εκπαίδευση και εκπαιδευτικά θέματα. Κατά το 2018, η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με 342 τόμους νέων βιβλίων. Η θεματολογία εστιάζει, κυρίως, στη μεθοδολογία της διδασκαλίας, στις εκπαιδευτικές καινοτομίες και πρακτικές, στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στην εκπαιδευτική διοίκηση. Το μητρώο χρηστών της Βιβλιοθήκης αριθμεί γύρω στους 1.002 χρήστες.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για αναβάθμιση της Βιβλιοθήκης του Π.Ι., συνεχίζεται η μηχανογράφηση του υλικού της με το Σύστημα Αυτοματοποίησης Βιβλιοθηκών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης της Ελλάδας, Α.Β.Ε.Κ.Τ. 5.6. Μέχρι στιγμής, έχουν μηχανογραφηθεί 13.494 τίτλοι βιβλίων, οι οποίοι αντιστοιχούν σε 16.447 τόμους. Επίσης, η Βιβλιοθήκη συμμετέχει στην Κοινοπραξία Βιβλιοθηκών Κυπριακών Πανεπιστημίων, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης», και είναι συνδεδεμένη με το Δίκτυο Κυπριακών Βιβλιοθηκών. Στο Δίκτυο αυτό περιέχονται 52 βάσεις δεδομένων από κυπριακές βιβλιοθήκες και ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει και να εντοπίσει υλικό που υπάρχει στη Βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, αλλά και σε άλλες κυπριακές βιβλιοθήκες. Ακόμη, ο χρήστης, μέσω της ιστοσελίδας του Π.Ι., μπορεί να αναζητήσει άρθρα και άλλες ηλεκτρονικές πηγές από ξένες βάσεις δεδομένων. Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία για ηλεκτρονική σύνδεση της Βιβλιοθήκης του Π.Ι. με όλα τα σχολεία της Κύπρου, με στόχο την πρόσβασή τους στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

5.1.3 ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Τ.Ε.Τ.) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου προωθεί καινοτομίες που αφορούν στην αξιοποίηση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαίδευση, υλοποιεί προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής μάθησης, διερευνά και εισηγείται νέες εφαρμογές μέσα από ευρωπαϊκά, ερευνητικά και παρεμβατικά προγράμματα. Παράλληλα, προσφέρει τεχνική υποστήριξη στα μέλη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.) και διατηρεί διαδικτυακά περιβάλλοντα διαχείρισης μάθησης και άλλων προγραμμάτων (<http://www.pi.ac.cy/TET>). Επιπρόσθετα, υλοποιεί δράσεις που ενισχύουν και υποστηρίζουν το έργο της Μονάδας Τ.Π.Ε. του Υ.Π.Π. και, ειδικότερα, του Τομέα Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία.

Οι διάφορες δράσεις του Τ.Ε.Τ. επικεντρώνονται στις προτεραιότητες της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2020 και στην Ψηφιακή Στρατηγική για την Κύπρο. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται οι πιο κάτω δράσεις για το άνοιγμα της εκπαίδευσης μέσω των νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, δίνοντας έμφαση στις οριζόντιες κομβικές δεξιότητες των μαθητών/τριών του 21^{ου} αιώνα και την αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση. Οι δράσεις στοχεύουν στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση σε επίπεδο σχολικής μονάδας, εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών. (Σχήμα 1).

Σχήμα 1: Αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται δράσεις για το άνοιγμα της εκπαίδευσης μέσω των νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, καλύπτοντας τις περιοχές:

- Δημιουργικής αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση
- Δημιουργικής αξιοποίησης του διαδικτύου με ασφάλεια και υπευθυνότητα
- Ανάπτυξης οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων από μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς
- Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Επιπρόσθετα, τον Δεκέμβριο 2017 εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η «Εθνική Στρατηγική για ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά στην Κύπρο».

5.1.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Τ.Π.Ε.) ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Θεματικός άξονας: «Δημιουργική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση»

Οι δράσεις εστιάζουν στην ενημέρωση και την καλλιέργεια κουλτούρας για την αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση, αλλά και στην ενίσχυση της ηγεσίας του σχολείου.

- **Πρόγραμμα «Καινοτόμων Σχολείων και Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας»** innovativeschools.pi.ac.cy, innovativeschools.pi.ac.cy

Το Πρόγραμμα προκηρύχθηκε σε συνέχεια του πιλοτικού Προγράμματος Εκπαιδευτικών Πυρήνων για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη Μαθησιακή Διαδικασία εντός της Σχολικής Μονάδας (2008-2012). Το Πρόγραμμα στοχεύει στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα και την ενσωμάτωσή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, αριθμός επιλεγμένων εκπαιδευτικών (οι οποίοι ορίζονται από τη Διεύθυνση της σχολικής μονάδας κάθε σχολική χρονιά) τυγχάνουν συνεχούς επιμόρφωσης μέσα από προγράμματα επαγγελματικής μάθησης, ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές και υποστηρικτές της προσπάθειας της σχολικής μονάδας για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων όλων των εκπαιδευτικών. Στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής είναι η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία και η δημιουργία κοινοτήτων εκπαιδευτικών για ανάπτυξη κουλτούρας ανταλλαγής και διαμοιρασμού πρακτικών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, επιλέγησαν, μετά από ανοικτή πρόσκληση συμμετοχής στο Πρόγραμμα, δεκαπέντε (15) σχολεία από όλη την Κύπρο και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Παράλληλα, τριάντα ένας (31) εκπαιδευτικοί συμμετείχαν ως εκπαιδευτικοί πυρήνες στις σχολικές τους μονάδες. Για τη σχολική χρονιά 2018-2019, μετά από ανοικτή πρόσκληση, έχουν επιλεγεί για συμμετοχή άλλα δεκαπέντε (15) σχολεία, τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.

Το κάθε σχολείο που ολοκληρώνει επιτυχώς το Πρόγραμμα πιστοποιείται ως «Καινοτόμο Σχολείο για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας» για τη σχολική χρονιά, ενώ ο κάθε εκπαιδευτικός πυρήνας πιστοποιείται για την προσφορά του στο Πρόγραμμα ως «Εκπαιδευτικός πυρήνας για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη σχολική μονάδα».

- **Εργαλείο αυτό-αξιολόγησης της ψηφιακής ικανότητας της σχολικής μονάδας SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering Innovation through Educational Technologies)** ec.europa.eu/jrc/en/digcomporg/selfie-tool, selfie.jrc.es, innovativeschools.pi.ac.cy/selfie

Το εργαλείο αξιοποιείται στο Πρόγραμμα «Καινοτόμα Σχολεία» ως το διαδικτυακό εργαλείο αυτό-αξιολόγησης για την ψηφιακή ικανότητα των σχολείων. Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering Innovation through Educational Technologies) αναπτύχθηκε από το Joint Research Center (JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η εφαρμογή του εργαλείου στην Κύπρο θα παρουσιαστεί σε συνέδριο που διοργανώνει το JRC στη Μαδρίτη τον Απρίλιο του 2019. Το SELFIE έχει ενταχθεί ως προτεραιότητα του Σχεδίου Δράσης για την

Ψηφιακή Εκπαίδευση από της Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- **Μαθησιακές εισηγήσεις και δράσεις με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε.**
Κάθε χρόνο από το 2008, μέσα από τα διάφορα προγράμματα και δράσεις συλλέγονται μαθησιακές εισηγήσεις και εκπαιδευτικό περιεχόμενο, με στόχο τον διαμοιρασμό καλών πρακτικών και τη δημιουργία κοινότητας εκπαιδευτικών, για την ανταλλαγή εμπειριών και πρακτικών. Παράλληλα, ο Τομέας στοχεύει στη συλλογή μαθησιακών εισηγήσεων, οι οποίες είναι διαθέσιμες σε διαδικτυακά αποθετήρια με Ανοικτό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο (<http://photodentro.pi.ac.cy>). Οι δράσεις καλών πρακτικών ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία για τη σχολική χρονιά 2017-2018, παρουσιάστηκαν στην ετήσια Ημερίδα Επιμόρφωσης σε θέματα Τ.Π.Ε., στις 26 Απριλίου 2018 (www.pi.ac.cy/imeridaTPE2018) με τη συμμετοχή μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών.
- **Σεμινάρια, παρουσιάσεις και βιωματικά εργαστήρια σε εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές σε θέματα αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη μάθηση**
Προσφέρθηκαν σε όλες τις επαρχίες, μετά από αίτημα των σχολείων, σεμινάρια και εργαστήρια σε εκπαιδευτικούς, μαθητές/τριες και γονείς, ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες της κάθε σχολικής μονάδας.

Θεματικός άξονας: «Δημιουργική αξιοποίηση του διαδικτύου με ασφάλεια και υπευθυνότητα»

Οι δράσεις εστιάζουν στην ενημέρωση και καλλιέργεια κουλτούρας για την ασφαλή, υπεύθυνη και δημιουργική αξιοποίηση του διαδικτύου, υποστηρίζοντας και την Εθνική Στρατηγική της Κυβερνοασφάλειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσα από τη Δράση 14. Επιπρόσθετα, μέρος των δράσεων υποστηρίζονται από τη συμμετοχή μας στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Safer Internet for Kids» και το Έργο CYberSafety, σε συνεργασία με επτά (7) εταιρίες. Τον Δεκέμβριο 2017, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, πρόταση για την «Εθνική Στρατηγική για ένα Καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά στην Κύπρο» (www.esafecyprus.ac.cy/ethniki-stratigiki).

- **Πρόγραμμα «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο»** esafeschools.pi.ac.cy
Το Πρόγραμμα είναι ετήσιο και έχει ξεκινήσει το 2012. Προσδοκεί να βοηθήσει τα σχολεία να υλοποιούν δράσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, ώστε να ενισχύσουν τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών/τριών αλλά και των εκπαιδευτικών, καθώς και να τους ευαισθητοποιήσει για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Επιπλέον, στόχος του Προγράμματος είναι να βοηθήσει τα σχολεία να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του διαδικτύου, αλλά και να προλάβουν ή και να αντιμετωπίσουν προβλήματα που μπορούν να προκύψουν και αφορούν στη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Μέσα από το Πρόγραμμα, σχολεία τα οποία το επιθυμούν, έχουν τη δυνατότητα να πιστοποιούνται ως ασφαλή σχολεία για το διαδίκτυο, για μία σχολική χρονιά. Τα σχολεία υποστηρίζουν λειτουργοί του Τ.Ε.Τ. Για τη σχολική χρονιά 2017-2018, είχαν επιλεγεί να συμμετέχουν, μετά από ανοικτή πρόσκληση, δέκα (10) σχολεία - επτά (7) δημοτικά και τρία (3) λύκεια-, τα οποία και έχουν πιστοποιηθεί. Για τη σχολική χρονιά 2018-2019, επιλέγηκαν να συμμετέχουν, μετά από ανοικτή πρόσκληση, δέκα (10) σχολεία τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει το σχέδιο δράσης τους.
- **Πρόγραμμα «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο»** youngcoaches.pi.ac.cy
Οι «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο» είναι ένα Πρόγραμμα που προσβλέπει στην εμπλοκή των μαθητών/τριών στην εκπαίδευση των συμμαθητών/τριών τους, για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Το Πρόγραμμα είναι ετήσιο και έχει ξεκινήσει το 2012. Με την καθοδήγηση

εκπαιδευτικών του σχολείου τους και την υποστήριξη από ειδικούς στο θέμα, οι «Μικροί εκπαιδευτές για το Διαδίκτυο» καλούνται να αναπτύξουν σχέδιο δράσης για τη σχολική τους μονάδα, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις, για να ενημερώσουν σε θέματα που αφορούν το διαδίκτυο. Καλούνται, επίσης, στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διαδικτύου, με άριστο, συνετό, δόκιμο, αλλά και ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, και να δώσουν εισηγήσεις για προστασία από πιθανές προκλήσεις και κινδύνους. Τέλος, καλούνται να ευαισθητοποιήσουν και να εκπαιδεύσουν άλλα παιδιά, συμμαθητές/τριες και φίλους τους, καθώς, επίσης, τους γονείς και εκπαιδευτικούς στο σχολείο τους. Η δράση τους μπορεί να διευρυνθεί στην κοινότητα στην οποία ανήκει το σχολείο τους αλλά και σε άλλες οργανωμένες δράσεις για το θέμα. Το Πρόγραμμα υλοποιείται από τη σχολική χρονιά 2017-2018 σε νέα μορφή από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με φορείς, οι οποίοι εκδηλώνουν το ενδιαφέρον τους για υποστήριξη του Προγράμματος. Για τη σχολική χρονιά 2017-2018, είχαν ολοκληρώσει επιτυχώς και πιστοποιήθηκαν διακόσιοι είκοσι δύο (222) μαθητές/τριες ως «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο» από δεκαοχτώ (18) σχολεία με την υποστήριξη δεκατεσσάρων (14) εκπαιδευτικών, από 10 σχολεία. Για τη σχολική χρονιά 2018-2019, έχουν επιλεγεί, μετά από ανοικτή πρόσκληση, δέκα (10) σχολεία, των οποίων οι μαθητές/τριες, με την υποστήριξη λειτουργών του Τ.Ε.Τ. και των συνεργατών του, θα υλοποιήσουν το σχέδιο δράσης για ασφαλή χρήση του διαδικτύου στη σχολική τους μονάδα.

Στις 26 Απριλίου 2018, οι «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο» παρουσίασαν τις δράσεις τους σε Ημερίδα που διεξήχθη στο συνεδριακό κέντρο «Φιλοξενία», στη Λευκωσία, με θέμα «Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη Μαθησιακή Διαδικασία» (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2018>).

- **Διαγωνισμός παραγωγής σύντομου βίντεο από μαθητές για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Δημιούργησε, επικοινωνήσε και μοιράσου με σεβασμό. Ένα καλύτερο διαδίκτυο ξεκινά από εσένα»** internetsafety.pi.ac.cy/competitions

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, διεξήγαγε, για έκτη συνεχή χρονιά, διαγωνισμό για μαθητές/τριες Δημοτικών, Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών για την ανάπτυξη σύντομου βίντεο για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα: «Δημιούργησε, επικοινωνήσε και μοιράσου με σεβασμό. Ένα καλύτερο διαδίκτυο ξεκινά από εσένα». Το θέμα αυτό είχε καθοριστεί από την κεντρική ευρωπαϊκή επιτροπή InSafe, ως το θέμα της Διεθνούς Ημέρας για την Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου για το 2018. Στον διαγωνισμό υποβλήθηκαν τριάντα τέσσερις (34) συμμετοχές. Επιλέγηκαν από την Επιτροπή Αξιολόγησης οι πρώτες δεκαπέντε (15) - πέντε (5) από κάθε κατηγορία - Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια/ Τεχνικές Σχολές) στην τελική φάση αξιολόγησης, ενώ τα έξι (6) πρώτα, δύο (2) από κάθε κατηγορία, βραβεύτηκαν στις 26 Ιανουαρίου 2018 (<https://internetsafety.pi.ac.cy/competition-details/short-video-2017-2018>).

Επιπρόσθετα, τα έξι (6) βραβευθέντα βίντεο προβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της Ημερίδας για τη Διεθνή Μέρα Ασφαλούς Διαδικτύου στις 6 Φεβρουαρίου 2018 (<https://internetsafety.pi.ac.cy/SID2018-event>).

Τα δεκαπέντε (15) πρώτα βίντεο έχουν προσαρμοστεί σε σύντομα τηλεοπτικά σποτ των 30'' και έχουν προβληθεί από τους τηλεοπτικούς σταθμούς κατά τον μήνα Φεβρουάριο, με το σύνθημα «Οι μαθητές συμβουλεύουν».

Αντίστοιχα, για τη σχολική χρονιά 2018-2019, προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός με θέμα «Δημιούργησε, επικοινωνήσε και μοιράσου με σεβασμό. Ένα καλύτερο διαδίκτυο ξεκινά από εσένα» («Μαζί για ένα καλύτερο διαδίκτυο» («**Together for a better internet**»)), το οποίο έχει

καθοριστεί από την κεντρική ευρωπαϊκή επιτροπή InSafe, ως το θέμα της Διεθνούς Ημέρας για την Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου για το 2019 (5 Φεβρουαρίου 2019).

- **Εκπαίδευση ενηλίκων από μαθητές/τριες**

Μαθητές/τριες καλούνται να σχεδιάσουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και να εκπαιδεύσουν ενήλικες στην ευρύτερη κοινότητα του σχολείου τους. Η δράση αυτή υποστηρίζεται από το έργο «EduWeb: Combating Digital Exclusion: Children educate digitally illiterate adults in safe and creative web». Για τη σχολική χρονιά 2017-2018, έξι (6) σχολεία, συμμετείχαν στο Έργο αυτό (www.pi.ac.cy/eduweb). Από τη χρονιά 2018-2019 τα σχολεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο», μπορούν να επιλέξουν ως μία από τις δράσεις τους το EduWeb.

- **Αξιοποίηση διαδικτυακού ραδιοφώνου από μαθητές/τριες**

Μαθητές/τριες καλούνται να δημιουργήσουν διαδικτυακές εκπομπές μέσα από τις οποίες μοιράζονται απόψεις, ανησυχίες, εισηγήσεις, αξιοποιώντας δημιουργικά τις δυνατότητες που προσφέρει το διαδικτυακό ραδιόφωνο. Η δράση αυτή αναπτύχθηκε σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Μαθητικό Ραδιόφωνο της Ελλάδας και υποστηρίζεται από το Έργο «NEStOR: Networked European School Web Radio». Τη σχολική χρονιά 2017-2018 συμμετείχαν δώδεκα (12) σχολεία για να συμμετέχουν στο Έργο αυτό (www.pi.ac.cy/nesstor). Τη σχολική χρονιά 2018-2019 επιλέγηκαν έξι (6) σχολεία τα οποία και υλοποιούν τον σχεδιασμό τους για την παραγωγή της εκπομπής τους.

Παράλληλα, προκηρύχθηκε για δεύτερη φορά και στην Κύπρο ο πανελλήνιος διαγωνισμός Ραδιοφωνικού Μηνύματος και Τραγουδιού «Καν' το ν' ακουστεί 2017-2018», με θέμα: «Δημιουργώντας για την Πολιτιστική μας Κληρονομιά», ο οποίος υποστηρίζεται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας. Ο διαγωνισμός Ραδιοφωνικού Μηνύματος και Τραγουδιού «Καν' το ν' ακουστεί 2018-2019» έχει ως θέμα: «Η φωνή μας, ασπίδα στα λόγια του μίσους» και απευθύνεται στις σχολικές μονάδες της Ελλάδας, της Κύπρου, της Ομογένειας, αλλά και τις υπόλοιπες σχολικές μονάδες διεθνώς. Ο διαγωνισμός συνδιοργανώνεται από την Επιστημονική Εταιρεία «Διαθεματικό, Διαπολιτισμικό Ραδιόφωνο της Εκπαιδευτικής Κοινότητας» με τον διακριτικό τίτλο «European School Radio, το Πρώτο Μαθητικό Ραδιόφωνο», την Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (www.pi.ac.cy/kantonakoustei).

- **Ενημέρωση και βιωματικά εργαστήρια για εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές/τριες σε θέματα ασφαλούς και δημιουργικής αξιοποίησης του διαδικτύου για την Παιδεία, για τα Μέσα (Media Literacy) και την Ασφάλεια στο διαδίκτυο**

Προσφέρθηκαν σε όλες τις επαρχίες, μετά από αίτημα των σχολείων, σεμινάρια και Εργαστήρια σε εκπαιδευτικούς, μαθητές/τριες και γονείς ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες της κάθε σχολικής μονάδας. Τα εργαστήρια προσφέρονται από τον Τ.Ε.Τ και συνεργάτες του. Τα σχολεία επιλέγηκαν με βάση την ημερομηνία υποβολής ενδιαφέροντος, μετά από τη σχετική εγκύκλιο στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Τα σχολεία δηλώνουν συμμετοχή διαδικτυακά στη σελίδα <http://workshops.internetsafety.pi.ac.cy>.

Στο πλαίσιο των βιωματικών διαλέξεων, σεμιναρίων και εργαστηρίων, πραγματοποιήθηκαν **433 δράσεις**, συνολικά, στις οποίες συμμετείχαν **19.858 μαθητές/τριες**,

1.161 εκπαιδευτικοί και 2.056 γονείς. Στις δράσεις αυτές, οι συμμετέχοντες/ουσες μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικοί και γονείς είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν και να εκπαιδευτούν σε θέματα αναφορικά με τις δυνατότητες και τους κινδύνους του διαδικτύου (π.χ., διαδικτυακός εκφοβισμός, πολύωρη ενασχόληση με τις ψηφιακές τεχνολογίες, παραπλάνηση). Βασικός σκοπός των εργαστηρίων αποτελούσε η προαγωγή της ασφαλούς διαδικτυακής κουλτούρας, ενδυναμώνοντας δημιουργικούς και κριτικά σκεπτόμενους πολίτες. Παράλληλα, οι συνεργάτες/τριες του Έργου είχαν την ευκαιρία να ενημερώσουν τους/τις συμμετέχοντες/ουσες (μαθητές/τριες, εκπαιδευτικούς και γονείς) αναφορικά με τη λειτουργία και τις υπηρεσίες της **Γραμμής Βοήθειας και Καταγγελιών - Helpline 1480** (<https://internetsafety.pi.ac.cy/educational-workshops-schools-17-18>).

Για τη σχολική χρονιά 2018-2019, ήδη υλοποιούνται εργαστήρια μετά από τις δηλώσεις των σχολείων (<https://internetsafety.pi.ac.cy/educational-workshops-schools-18-19>).

- **Πιστοποίηση eSafetyLabel**

Η πιστοποίηση eSafety label (<http://www.esafetylabel.eu/web/guest>) υποστηρίζει τα σχολεία να δρομολογήσουν δράσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, αξιολογώντας την υποδομή, την πολιτική και την πρακτική των σχολείων με ένα εξατομικευμένο σχέδιο δράσης.

- **Προσαρμογή του εκπαιδευτικού παιχνιδιού Happy Onlife στα Ελληνικά**

Το παιχνίδι «Χαρούμενοι στο Διαδίκτυο (Happy Onlife)» αναπτύχθηκε από το Joint Research Centre της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το παιχνίδι στοχεύει, μέσα από παιγνιώδη μορφή, παιδιά ηλικίας 8-12 ετών να μάθουν να συμπεριφέρονται με ασφάλεια στο διαδίκτυο. Με τη συμμετοχή των γονέων και των εκπαιδευτικών τους, το παιχνίδι ενεργοποιεί την εισαγωγή των παιδιών στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών. Προωθεί βασικά μηνύματα σχετικά με την αξιοποίηση, την υπερβολική και την κακή χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά, καθώς και τους κινδύνους, όπως ο διαδικτυακός εκφοβισμός. Παρουσιάζει, επίσης, απλές και σαφείς στρατηγικές πρόληψης, διαμεσολάβησης ή και αποκατάστασης ζητημάτων (https://web.jrc.ec.europa.eu/happyonlife/webgame_en.html). Η προσαρμογή του στα ελληνικά πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου CYberSafety (cybersafety.cy).

- **Βιωματικά εργαστήρια σε θερινές κατασκηνώσεις μαθητών**

Τα βιωματικά εργαστήρια «Δημιουργική και Ασφαλής Χρήση του Διαδικτύου» σε καλοκαιρινές κατασκηνώσεις παιδιών πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος «CyberSafety-Καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά» και είχαν ως στόχο, μέσα από ενημερωτικές διαλέξεις και βιωματικές δράσεις, να εκπαιδεύσουν και να ευαισθητοποιήσουν τους/τις μαθητές/τριες, αναφορικά με τη δημιουργική και την ασφαλή χρήση του διαδικτύου (internetsafety.pi.ac.cy/educational-workshops-summer-camps).

Σειρά από δεκαεπτά (17) βιωματικά εργαστήρια υλοποιήθηκαν στις κατασκηνώσεις της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημοτικών Σχολείων Λεμεσού (Ομοσπονδία Σ.Γ. και Κ.Δ.Σ. Λεμεσού) στις Πλάτρες, στις κατασκηνώσεις της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.) στο Τρόδος και στις Κατασκηνώσεις της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου, πλησίον της Αγίας Μονής (μεταξύ Παναγιάς- Στατού), κατά την περίοδο **2 Ιουλίου του 2018** έως τις **20 Αυγούστου 2018** (<https://internetsafety.pi.ac.cy/summer-camps-2018>).

Στο πλαίσιο των εργαστηρίων, **1.692 παιδιά, 150 ομάδες/εκπαιδευτικοί** καθώς, επίσης και **ομάδα γονέων** ενημερώθηκαν για τις δυνατότητες και τους κινδύνους του Διαδικτύου και τη

λειτουργία της Γραμμής Βοήθειας και Καταγγελιών - Helpline 1480. Σε συνθήκες διερευνητικής και ενεργούς μάθησης οι συμμετέχοντες/ουσες στα εργαστήρια είχαν την ευκαιρία, αξιοποιώντας δημιουργικά μέρος του χρόνου τους στην κατασκήνωση, να συζητήσουν ισότιμα και δημιουργικά, ανταποκρινόμενοι/ες στις θεματικές ενότητες: «Διαδικτυακός/ Ηλεκτρονικός Εκφοβισμός», «Πολύωρη ενασχόληση με τις Ψηφιακές Τεχνολογίες και το Διαδίκτυο», «Διαχείριση προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο» και «Διαδικτυακή Αποπλάνηση». Παράλληλα, μέσα από τις συνεργατικές βιωματικές δράσεις και την αλληλεπίδραση των γνώσεων, των απόψεων και εμπειριών, οι συμμετέχοντες/ουσες είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν δικό τους υλικό για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, λειτουργώντας, έτσι, ως πρεσβευτές βέλτιστων πρακτικών και μηνυμάτων ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου προς άλλα παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς.

• **Λειτουργία της Γραμμής Βοήθειας και Καταγγελιών 1480**

Από τον Μάιο 2016, λειτουργεί η υποστηρικτική Γραμμή 1480 (<https://www.cybersafety.cy/helpline>, <https://www.cybersafety.cy/hotline>). Η Γραμμή 1480 λειτουργεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου «CYSberSafety - Ένα καλύτερο Διαδίκτυο για τα Παιδιά στην Κύπρο», προσδοκώντας να διασφαλίσει ότι όλοι οι χρήστες θα μπορούν να λαμβάνουν συμβουλές και υποστήριξη από εξειδικευμένους υποστηρικτές, σε πραγματικό χρόνο, σε θέματα που σχετίζονται με τη χρήση του Διαδικτύου και των ψηφιακών τεχνολογιών. Οι υπηρεσίες της Γραμμής 1480 απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους, γονείς, εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες, παρέχοντας υποστήριξη και συμβουλές σε θέματα που σχετίζονται με την ασφαλή, υπεύθυνη και ηθική χρήση του διαδικτύου και άλλων ψηφιακών μέσων. Παράλληλα, η Γραμμή παρέχει την υπηρεσία καταγγελιών, η οποία προσφέρει ένα άμεσο, εύκολα προσβάσιμο και υπεύθυνο σημείο επαφής για τους χρήστες, ώστε να καταγγέλλουν παράνομο περιεχόμενο ή ενέργειες. Οι υπηρεσίες της Γραμμής καταγγελιών παρέχουν κατάλληλο χειρισμό πληροφοριών που καταχωρούνται από το κοινό και οι οποίες σχετίζονται με παράνομες αναφορές και δεδομένα για σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, ρατσισμό και ξενοφοβία. Κατά τη χρονιά 2018, 1378 περιστατικά έχουν τύχουν υποστήριξης μέσω της Γραμμής 1480 (<https://www.cybersafety.cy/helpline-stats>).

Παράλληλα, ετοιμάστηκε ενημερωτικό βίντεο για τη Γραμμή Βοήθειας ενώ προβάλλεται σύντομο τηλεοπτικό σποτ από τα τηλεοπτικά κανάλια στην Κύπρο (<https://youtu.be/DCQyqHStIUQ>, <https://youtu.be/cbMJqbH1T9I>).

Θεματικός άξονας «Ανάπτυξη οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων από μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς»

Οι δράσεις στοχεύουν στην ανάπτυξη οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων, απαραίτητων για την ψηφιακή εποχή. Μέσα από την αξιοποίηση καινοτόμων προσεγγίσεων μάθησης και των δυνατοτήτων των ψηφιακών τεχνολογιών (π.χ. ePortfolio, αξιολόγησή της, για και ως μάθηση, διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης), αναπτύσσονται δεξιότητες, όπως δεξιότητες αυτόνομης μάθησης, πληροφοριακού γραμματισμού και κριτικής σκέψης, συνεργασίας και επικοινωνίας, δημιουργικότητας και καινοτομίας. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκαν δύο μεγάλα Έργα, τα οποία έτυχαν υποστήριξης από τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάτω από το πρόγραμμα Policy Experimentations (Πειραματικής Ευρωπαϊκής Πολιτικής).

• **Ανάπτυξη και αξιολόγηση οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριων**

Η δράση αυτή εστιάζει στην ανάπτυξη και αξιολόγηση οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων εκ μέρους των μαθητών/τριων, αξιοποιώντας τους ψηφιακούς φακέλους επιτευγμάτων (ePortfolios) ταυτόχρονα, ως διαδικασία μάθησης και ως προϊόν μάθησης. Επιπρόσθετα, εστιάζει στη συμμετοχή των μαθητών/τριων στον σχεδιασμό και ανάπτυξη της μάθησής τους μέσα από ένα Ημερολόγιο

Μάθησης. Για τον σκοπό αυτό, αξιοποιούνται δυναμικά διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης, που υποστηρίζουν τους στόχους αυτούς, όπως το Mahara και το Onenote Class Notebook (ο365). Η δράση ξεκίνησε μέσα από το Έργο «EUfolio: EU Classroom ePortfolios» και συνεχίζεται με το Έργο «ATS2020: Assessment of Transversal Skills (ats2020.eu)». Το έργο ολοκληρώθηκε και τα αποτελέσματά του παρουσιάστηκαν σε συνέδριο που διοργάνωσε το Π.Ι., ως συντονιστής του Έργου, μαζί με τους εταίρους του, στις Βρυξέλλες, στις 2 Φεβρουαρίου 2018 (<http://www.ats2020.eu/final-conference>). Στο πλαίσιο του έργου αναπτύχθηκε πλούσιο υλικό και μαθησιακές εισηγήσεις (<https://resources.ats2020.eu/>) καθώς επίσης και δύο βιβλιάρια: το *ATS2020 toolkit* στα αγγλικά και στα ελληνικά (<http://www.ats2020.eu/images/documents/ATS2020-Toolkit.pdf>) και το *Reflections and Policy Recommendations on Transversal Skills Development and Assessment* (<http://www.ats2020.eu/images/documents/ATS2020-Reflections.pdf>).

• **Ανάπτυξη και αξιολόγηση ψηφιακών δεξιοτήτων και παιδαγωγικής των εκπαιδευτικών**

Η δράση αυτή εστιάζει στην ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, με στόχο την υποστήριξη μιας Τεχνολογικά Ενισχυμένης Παιδαγωγικής. Η δράση αυτή εστιάζει στην εξ αποστάσεως επαγγελματική μάθηση, παρέχοντας διαδικτυακά περιβάλλοντα με εκπαιδευτικό υλικό (<http://mentep.pi.ac.cy>), μαθήματα MOOCs, τα οποία φιλοξενούνται στον χώρο του European Schoolnet (<http://www.europeanschoolnetacademy.eu/web/introducing-technology-enhanced-teaching>) και διαδικτυακό εργαλείο αυτο-αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα του έργου παρουσιάστηκαν σε συνέδριο, που διοργάνωσε το European Schoolnet μαζί με τους εταίρους του, στις Βρυξέλλες, στις 27 Μαρτίου 2018.

Συνέδρια - Ημερίδες - Παρουσιάσεις σε Συνέδρια

Για την υποστήριξη των πιο πάνω δράσεων διοργανώθηκαν Συνέδρια και Ημερίδες, καθώς, επίσης, παρουσιάσεις σε Συνέδρια, με στόχο την περαιτέρω ενημέρωση, αλλά και διαμοιρασμό των εξής δράσεων:

- Ημερίδα για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία (www.pi.ac.cy/imeridaTPE2018)
- Ημερίδα και ενημερωτικές εκδηλώσεις για τη Διεθνή Μέρα για την Ασφάλεια στο διαδίκτυο (internetsafety.pi.ac.cy/saferinternetday, internetsafety.pi.ac.cy/sid2018)
- Ημερίδα για τη βράβευση μαθητών/τριών για τον διαγωνισμό παραγωγής σύντομου βίντεο από μαθητές (internetsafety.pi.ac.cy/conferences-details/is-short-video-event-2018).

Υποστήριξη διαδικτυακών μαθησιακών περιβαλλόντων

Για την υποστήριξη των δράσεων, αλλά και των προγραμμάτων του Π.Ι., αναπτύχθηκαν, και τυγχάνουν διαχείρισης διάφορες υπηρεσίες και διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

- Διαδικτυακές πύλες - Αποθετήρια Ανοικτού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου με επιμορφωτικό υποστηρικτικό υλικό για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία με δυνατότητες διερεύνησης, υποβολής νέων μαθησιακών εισηγήσεων και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών. <http://www.e-epimorfosi.ac.cy>, <http://photodentro.pi.ac.cy>
- Διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης για την υποστήριξη επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης με σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία
Moodle: <http://elearn.pi.ac.cy>
Mahara: <http://mahara.ats2020.eu>
o365: <http://o365.ats2020.eu>
- Σύγχρονη και ασύγχρονη πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως εκμάθηση ηλεκτρονικών εργαλείων και ανοικτή πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες.

<http://www.pi-elearning.ac.cy>

- ο Υποστήριξη διαχείρισης των προγραμμάτων επιμόρφωσης

<http://www.pi-egrrafes.ac.cy>

Διαδικτυακό περιβάλλον διαχείρισης των προγραμμάτων του Π.Ι., με παράλληλη ευχέρεια διαχείρισης από τον κάθε χρήστη των δικών του προγραμμάτων. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2017, είχαν πρόσβαση 14.000 χρήστες, ενώ ετοιμάστηκαν εκατό δύο (102) περιβάλλοντα εγγραφής για ημερίδες, συνέδρια, εξειδικευμένα σεμινάρια, προαιρετικά σεμινάρια, σεμινάρια σε σχολική Βάση, σεμινάρια για γονείς και μητρώα εκπαιδευτών.

5.1.3.2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Κατά το έτος 2018, συνεχίστηκε η παραχώρηση των εκπαιδευτικών παραγωγών του Π.Ι. και της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας σε σχολεία και άλλους οργανισμούς. Παράλληλα, εμπλουτίζεται η διαδικτυακή πύλη <http://paragoges.pi.ac.cy>, όπου φιλοξενούνται ψηφιοποιημένες οι εκπαιδευτικές παραγωγές, δίνοντας άμεση πρόσβαση σε όλα τα σχολεία. Η παραγωγή του Π.Ι. «Το Κυπριακό Μουσείο» διατίθεται στα πωλητήρια των κυπριακών μουσείων.

5.1.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η συμμετοχή του Π.Ι. σε ευρωπαϊκά και ερευνητικά προγράμματα δίνει την ευκαιρία τόσο στους/στις λειτουργούς του όσο και στους/στις μάχιμους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν σε παρεμβατικές δράσεις, μέσω των προγραμμάτων αυτών, στις σχολικές μονάδες να:

- τυγχάνουν συνεχούς ενημέρωσης για νέες τάσεις σε εκπαιδευτικά θέματα,
- γνωρίζουν και να εισαγάγουν καινοτομίες στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα,
- αναπτύσσουν συνεργασία με άλλες χώρες και να ανταλλάζουν εμπειρογνωμοσύνη,
- ενισχύονται στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Το 2014-2015 συστάθηκε η Συντονιστική Ομάδα Ευρωπαϊκών και Ερευνητικών Θεμάτων του Π.Ι. (Σ.Ο.Ε.Ε.Θ.), η οποία συντονίζει και υποστηρίζει τη συμμετοχή των λειτουργών του Π.Ι. σε ευρωπαϊκά και ερευνητικά έργα. Κατά τη διάρκεια του 2018, το Π.Ι. συνέχισε τη συμμετοχή του στα υφιστάμενα ευρωπαϊκά προγράμματα, και παράλληλα υπέβαλε αιτήσεις για νέες προτάσεις. Επίσης, το Π.Ι. συμμετέχει στην Κοινοπραξία Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων για εξασφάλιση χρηματοδότησης για τη δημιουργία «Center for STEAM Education Research, Science Communication and Innovation», στο πλαίσιο του προγράμματος HORIZON 2020. Η πρόταση έχει εγκριθεί σε πρώτη φάση.

Πίνακας 1: Συμμετοχές σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Περίοδος εφαρμογής	Τίτλος Σχεδίου	Συγχρηματοδότηση
01/09/2016-31/08/2018	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας NEStOR: Networked European School Web Radio	Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships for School Education
01/09/2016-31/08/2018	EduWeb: Combating Digital Exclusion: Children educate digitally illiterate adults in safe and creative web	Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships for School Education
01/07/2016-31/12/2018	Connecting Europe Facility - Safer Internet Programme - CYberSafety - Cyprus Safer Internet Center	European Commission Connecting Europe Facility: Telecom

01/12/2017-30/11/2020	The European MediaCoach Initiative/ European MediaCoach	Erasmus+ KA 3 – Support for policy reform

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
Περιβαλλοντική εκπαίδευση/Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη		
01/10/2017-31/11/2018	Μετατροπή του Δημοτικού Σχολείου Κοιλανίου σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, Μέτρο 7: Βασικές Υπηρεσίες και Ανάπλαση χωριών σε Αγροτικές Περιοχές
01/12/2017-30/11/2019	SEA4ALL : Enhancing critical thinking in schools for marine pollution using innovative ICT technologies	Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships for School Education
Διδακτική μεθοδολογία		
01/09/2016-31/08/2018	HOPEs: Happiness, Optimism, Positivity & Ethos in schools	Erasmus+ KA2– Strategic Partnerships for School Education
01/02/2017-31/01/2020	MaSDIV: Training and Youth led by high-level public authorities Supporting mathematics and science teachers in addressing diversity and promoting fundamental values	ERASMUS +/Support for Policy Reform/EACEA-34-2015/European policy experimentations in the fields of Education, Training and Youth led by high-level public authorities
01/10/2017-31/03/2020	EDUCATE: Enhancing Differentiated Instruction and Cognitive Activation in Mathematics Lessons by Supporting Teacher Learning	Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships for School Education
01/09/2017-31/08/2020	M4TM: Mathematics for the million: mathematics for my world	Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships for School Education

5.1.5 ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (Κ.Ε.Ε.Α.)

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (Κ.Ε.Ε.Α.) δημιουργήθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Αύγουστο του 2008. Οι δράσεις του Κέντρου συνοψίζονται σε τρεις άξονες: (α) είναι υπεύθυνο για τη διεξαγωγή διεθνών και τοπικών ερευνών σε παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά θέματα (π.χ. εκπαιδευτική πολιτική, αναλυτικά προγράμματα, επιμόρφωση εκπαιδευτικών), (β) διεξάγει αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών καινοτομιών, παρεμβάσεων και προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) στις σχολικές μονάδες της Κύπρου, και (γ) ενθαρρύνει τη δημιουργία και ανάπτυξη ερευνητικής κουλτούρας (σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικοί, μαθητές/τριες).

Κατά το έτος 2018, στη βάση του ετήσιου προγραμματισμού του, το Κ.Ε.Ε.Α. δραστηριοποιήθηκε σε σημαντικά ερευνητικά προγράμματα ως προς τους τρεις αυτούς άξονες, ως ακολούθως:

5.1.5.1 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

5.1.5.1.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Το Κ.Ε.Ε.Α. εμπλέκεται σε ερευνητικά προγράμματα, τα οποία διοργανώνονται από διεθνείς οργανισμούς, όπως για παράδειγμα ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), κάποια από τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συγκεκριμένα, το Κ.Ε.Ε.Α. εκπροσωπεί το Υ.Π.Π. στις πιο κάτω διεθνείς έρευνες:

- **Programme for International Student Assessment (PISA)** – Η έρευνα εστιάζει στον καθορισμό αξιόπιστων δεικτών σε θέματα που σχετίζονται με τα μαθησιακά αποτελέσματα των εκπαιδευτικών συστημάτων (γνώσεις και δεξιότητες των δεκαπεντάχρονων μαθητών και μαθητριών στους τομείς της Κατανόησης Κειμένου, των Μαθηματικών και των Φυσικών Επιστημών), κατά την περίοδο στην οποία η υποχρεωτική εκπαίδευση βαίνει προς την ολοκλήρωσή της ή έχει μόλις ολοκληρωθεί. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρία χρόνια. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα: <http://keea-pisa.pi.ac.cy/pisa/>
  - **PISA 2018:** Αυτή ήταν η 3^η συμμετοχή της Κύπρου στην έρευνα (προηγέθηκε συμμετοχή στην έρευνα το 2012 και το 2015), με υπό έμφαση αντικείμενο την Κατανόηση Κειμένου. Κατά το 2018, υλοποιήθηκε η Κύρια Φάση (Μάρτιο-Μάιο) με τη συμμετοχή 5 504 μαθητών και μαθητριών από 92 δημόσια και ιδιωτικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το Κ.Ε.Ε.Α. οργάνωσε, συντόνισε και επέβλεψε τόσο τη συλλογή όσο και την κωδικοποίηση και την καταχώριση των δεδομένων (εξεταστικό υλικό σε μαθητές και μαθήτριες, ερωτηματολόγια σε μαθητές και μαθήτριες, ερωτηματολόγια σε σχολικές μονάδες). Επίσης, πραγματοποίησε διεξοδικούς ελέγχους ποιότητας. Τα δεδομένα υποβλήθηκαν στον οργανισμό Educational Testing Service (ETS) το καλοκαίρι του 2018, για να τύχουν επεξεργασίας, μαζί με τα αντίστοιχα δεδομένα από τις υπόλοιπες συμμετέχουσες χώρες. Τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν το 2019.
  - **PISA 2021:** Αποτελεί την τέταρτη συμμετοχή της Κύπρου στην έρευνα, και το υπό έμφαση αντικείμενο θα είναι τα Μαθηματικά. Κατά το 2018, ξεκίνησαν οι διαδικασίες προετοιμασίας για την Πιλοτική Φάση, η οποία θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2020. Συγκεκριμένα, δόθηκε ανατροφοδότηση για τα έργα των Μαθηματικών (υπό έμφαση αντικείμενο), καθώς και για τα

έργα της Δημιουργικής Σκέψης. Παράλληλα, υποβλήθηκαν και τα αρχικά έντυπα για τα θέματα δειγματοληψίας, σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα.

- **Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS)** – Η έρευνα εξετάζει τις επιδόσεις μαθητών/μαθητριών Δ΄ τάξης Δημοτικού και Β΄ τάξης Γυμνασίου στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες, σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, η έρευνα αντλεί πληροφορίες για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος, τις διδακτικές πρακτικές και τους σχολικούς πόρους. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα: <http://keea-timss.pi.ac.cy/timss/>.
- **TIMSS 2019:** Αποτέλεσε την έκτη συμμετοχή της Κύπρου στην έρευνα. Η Πιλοτική Φάση πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2018 με τη συμμετοχή 1 056 μαθητών και μαθητριών Δ΄ τάξης Δημοτικού και 1 081 μαθητών και μαθητριών Β΄ τάξης Γυμνασίου από 34 σχολεία Δημοτικής και 26 σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, αντίστοιχα. Οι διαδικασίες της έρευνας ολοκληρώθηκαν με την κωδικοποίηση και καταχώριση των δεδομένων (εξεταστικό υλικό για μαθητές και μαθήτριες, ερωτηματολόγια για μαθητές και μαθήτριες, ερωτηματολόγια για γονείς/κηδεμόνες, ερωτηματολόγια για εκπαιδευτικούς, ερωτηματολόγια για σχολικές μονάδες) και τη διεξαγωγή διεξοδικών ελέγχων ποιότητας. Τα δεδομένα υποβλήθηκαν στον οργανισμό International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) τον Ιούνιο του 2018, για να τύχουν επεξεργασίας μαζί με τα αντίστοιχα δεδομένα από τις υπόλοιπες συμμετέχουσες χώρες. Επίσης, κατά το φθινόπωρο του 2018, το Κ.Ε.Ε.Α. συντόνισε τη διαδικασία μετάφρασης και προσαρμογής των τελικών εκδοχών των εργαλείων συλλογής δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν κατά την Κύρια Φάση της έρευνας, την άνοιξη του 2019.
- **Teaching and Learning International Study (TALIS)** – Η έρευνα εστιάζει στο μαθησιακό περιβάλλον και στις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών στα σχολεία. Προσφέρει την ευκαιρία στους/στις εκπαιδευτικούς, καθώς και στους διευθυντές και τις διευθύντριες να παρέχουν δεδομένα για ανάπτυξη εκπαιδευτικής πολιτικής. Η έρευνα συλλέγει πληροφορίες από τους διευθυντές και τις διευθύντριες, καθώς και τους/τις εκπαιδευτικούς γυμνασιακού κύκλου σε διεθνές επίπεδο, για θέματα, όπως η επαγγελματική τους ανάπτυξη, η αξιολόγηση, η διδασκαλία, η μάθηση των παιδιών. Η έρευνα διεξάγεται κάθε πέντε χρόνια. Περισσότερες πληροφορίες παρατίθενται στην ιστοσελίδα: <http://keea-talis.pi.ac.cy/talis/>.
- **TALIS 2018:** Η Κύπρος συμμετέχει για δεύτερη φορά στην έρευνα (η πρώτη συμμετοχή ήταν το 2013). Η συμμετοχή της χώρας μας συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Κύρια Φάση πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2018, μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου προς τους διευθυντές και τις διευθύντριες, καθώς και τους/τις εκπαιδευτικούς σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης (γυμνασιακός κύκλος). Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 1 611 εκπαιδευτικοί από 88 δημόσια και ιδιωτικά σχολεία. Κατά τη συλλογή των δεδομένων, εφαρμόστηκαν αυστηρές διαδικασίες ελέγχου ποιότητας. Τα τελικά δεδομένα υποβλήθηκαν στους διοργανωτές το καλοκαίρι του 2018. Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιηθούν σε δύο φάσεις: τον Ιούνιο του 2019 και τον Μάρτιο του 2020.
- **Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)** – Η διεθνής έρευνα PIRLS παρέχει διεθνή συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τις αναγνωστικές δεξιότητες, τις δεξιότητες κατανόησης κειμένων και τις στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στην ανάγνωση κειμένων των μαθητών και

μαθητριών Δ΄ τάξης Δημοτικού. Η PIRLS διεξάγεται κάθε πέντε χρόνια. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα: <http://keea-pirls.pi.ac.cy/pirls/>.

- **PIRLS 2021:** Η Κύπρος συμμετέχει για δεύτερη φορά στην έρευνα (η πρώτη συμμετοχή ήταν το 2001). Κατά το 2018, σε στενή συνεργασία με τους διοργανωτές, το Κ.Ε.Ε.Α. μελέτησε τα προτεινόμενα κείμενα για την Πιλοτική Φάση της έρευνας και παρέιχε ανατροφοδότηση. Επίσης, προχώρησε στην μετάφραση αποδεδειγμένου υλικού και στην ετοιμασία ιστοσελίδας για την έρευνα. Η Πιλοτική Φάση θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2020 και η Κύρια Φάση την άνοιξη του 2021.
- **International Civic and Citizenship Education Study (ICCS)** – Η έρευνα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους τα νεαρά άτομα προετοιμάζονται για τους ρόλους τους ως πολίτες του κόσμου, όταν τα πλαίσια δημοκρατικής συμμετοχής συνεχίζουν να διαφοροποιούνται. Η έρευνα απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες Β΄ τάξης Γυμνασίου και αφορά σε ζητήματα πολιτότητας (γνώσεις, στάσεις, συμπεριφορές), καθώς και σε παράγοντες που επηρεάζουν στάσεις και πεποιθήσεις των μαθητών και των μαθητριών ως προς την εμπλοκή τους στην κοινωνία.
  - **ICCS 2022:** Η πρώτη συμμετοχή της Κύπρου στην έρευνα. Κατά το 2018, λήφθηκε η σχετική απόφαση για αυτή τη συμμετοχή. Η συμμετοχή της χώρας μας αναμένεται να συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Πιλοτική Φάση θα πραγματοποιηθεί το 2020, ενώ η Κύρια Φάση το 2022.
- **Health Behavior in School-aged Children (HBSC)** – Η έρευνα Συμπεριφορών Υγείας Μαθητών/τριών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, αφορά στη συμπεριφορά εφήβων μαθητών/μαθητριών (11, 13 και 15 ετών) σε σχέση με θέματα υγείας, όπως τη διατροφή και σωματική άσκηση, τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, τον εκφοβισμό στο σχολείο κ.λπ. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα: <http://keea-hbsc.pi.ac.cy/hbsc/>.
  - **HBSC 2018:** Τον Δεκέμβριο του 2018 πραγματοποιήθηκε η Πιλοτική Φάση της έρευνας, με τη συμμετοχή 1 092 μαθητών/τριών από 61 δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Στ΄ τάξης Δημοτικού, Β΄ τάξης Γυμνασίου και Α΄ τάξης Λυκείου). Η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη χρήση ανώνυμου ερωτηματολογίου, που χορηγήθηκε ηλεκτρονικά. Ο επόμενος κύκλος θα πραγματοποιηθεί το 2021-2022 και η Κύπρος θα μπορεί να συμμετάσχει σε αυτόν, αφού εγκριθεί ως μέλος του δικτύου HBSC.

5.1.5.1.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Πέρα από τη συμμετοχή του, ως εκπροσώπου του Υ.Π.Π. στις διεθνείς έρευνες που αναφέρθηκαν πιο πάνω, το Κ.Ε.Ε.Α. συμμετέχει, επίσης, στα ακόλουθα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα:

- **Mathematics for the Million: ‘mathematics for my world’ (M4TM) (2017-2020)** - Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ERASMUS+, Key Action 2. Σκοπό έχει την ανάπτυξη και την αξιολόγηση καλών πρακτικών στις σχολικές μονάδες, καθώς και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, και τη στήριξη της διδασκαλίας των εκπαιδευτικών σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο των Μαθηματικών. Επιδιώκει την ανάπτυξη των γνώσεων και των δεξιοτήτων, και της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευτικών, μέσα από την κατασκευή εργαλείων και την εφαρμογή καλών πρακτικών που συνδέουν τα Μαθηματικά με την καθημερινή ζωή. Το 2018 το Κ.Ε.Ε.Α. είχε

εμπλοκή στον έλεγχο της ποιότητας των διαδικασιών του προγράμματος, καθώς και την αξιολόγηση των εργαλείων και πνευματικών προϊόντων.

- **Enhancing Differentiated Instruction and Cognitive Activation in Mathematics Lessons by Supporting Teacher Learning – EDUCATE (2017-2010).** Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ERASMUS+, Key Action 2. Η εστίαση βρίσκεται στη γνωστική ενεργοποίηση των μαθητών/τριών με την εμπλοκή τους σε γνωστικά απαιτητικά έργα και τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και οι δυνατότητες μαθητών/τριών διαφορετικών επιπέδων. Το πρόγραμμα επιχειρεί να διερευνήσει τις σχετικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί, να αναπτύξει υλικό που θα στηρίζει την προσπάθεια εκπαιδευτικών να προωθήσουν τον διπλό στόχο της γνωστικής ενεργοποίησης και διαφοροποίησης, και να οργανώσει προγράμματα προετοιμασίας εκπαιδευτικών. Κατά το 2018, αναπτύχθηκε διδακτικό υλικό για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, με στόχο την προετοιμασία για τη συνδυασμένη προώθηση διαφοροποίησης και γνωστικής ενεργοποίησης. Το Κ.Ε.Ε.Α. συμμετείχε στην ανάπτυξη και υλοποίηση διαδικασιών παρακολούθησης της εξέλιξης του προγράμματος.

5.1.5.1.3 ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Επιπλέον, το Κ.Ε.Ε.Α. διεξάγει δύο διαχρονικά μεγάλης κλίμακας τοπικά προγράμματα ως εξής:

- **Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού Γ΄ και Στ΄ τάξης Δημοτικού –** Σε τοπικό επίπεδο, το Κ.Ε.Ε.Α. διεξάγει τη διαχρονική έρευνα «Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού» (ΠΛΑ), σε παγκύπρια κλίμακα, για όλους/όλες τους/τις μαθητές/τριες Γ΄ και Στ΄ τάξης Δημοτικού. Η έρευνα στοχεύει στον εντοπισμό μαθητών/μαθητριών με ρίσκο για λειτουργικό αναλφαριθμητισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας προωθούνται στα σχολεία και στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης του Υ.Π.Π., ούτως ώστε οι μαθητές/τριες να λάβουν έγκαιρα στήριξη, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο σχολείο. Το Κ.Ε.Ε.Α. έχει προχωρήσει σε δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας, με τη συμμετοχή σε συνέδρια και τη δημοσίευση άρθρων σε ακαδημαϊκά περιοδικά. Επίσης, έχει αναρτήσει τις βάσεις δεδομένων του Προγράμματος, αλλά και δείγματα αποδεδειγμένου υλικού στην ιστοσελίδα του. Από το 2016, ορίστηκαν κοινές μέρες χορήγησης των δοκιμών σε όλες τις σχολικές μονάδες, και για τους δύο κύκλους (Γ΄ και Στ΄ τάξη). Το 2018 η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε την 6^η Δεκεμβρίου (Δοκίμια Γλώσσας) και την 7^η Δεκεμβρίου (Δοκίμια Μαθηματικών). Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα: <http://keea-literacy.pi.ac.cy/literacy/>.
- **Πρόγραμμα Ελληνομάθειας –** Το Πρόγραμμα Ελληνομάθειας αποσκοπεί στη μέτρηση και διάγνωση του επιπέδου ελληνομάθειας των μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία, που φοιτούν σε δημόσια δημοτικά σχολεία της Κύπρου και δεν κατέχουν την Ελληνική σε ικανοποιητικό βαθμό, έτσι ώστε να προσφερθεί στα παιδιά αποτελεσματική και στοχευμένη διδασκαλία. Στο εν λόγω Πρόγραμμα συμμετέχουν μαθητές/τριες Α΄-Στ΄ τάξης που ήδη συμμετέχουν ή θα συμμετέχουν από την επόμενη σχολική χρονιά σε πρόγραμμα ενίσχυσης για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας. Από τη σχολική χρονιά 2017-2018 το Πρόγραμμα διεξάγεται σε παγκύπρια βάση. Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, στο Πρόγραμμα έλαβαν μέρος συνολικά 2 333 μαθητές και μαθήτριες στην πρώτη φάση και 1 877 μαθητές στη δεύτερη φάση. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ιστοσελίδα: <http://keea-ellinomatheia.pi.ac.cy/ellinomatheia/>.

5.1.5.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Υ.Π.Π.

Κατά τη χρονιά 2018, το Κ.Ε.Ε.Α. ολοκλήρωσε τις ακόλουθες αξιολογήσεις, οι οποίες αναμένεται να διευκολύνουν το Υ.Π.Π. στη λήψη αποφάσεων που θα στηρίζονται σε επιστημονικά έγκυρα αποτελέσματα:

- **Διερεύνηση Απόψεων Εκπαιδευτικών για τη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση στα Δημοτικά σχολεία** – Βασικός σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της εμπειρίας των εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης σε σχέση με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στα δημοτικά σχολεία. Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσα από ομαδικές συνεντεύξεις με 27 εκπαιδευτικούς από 5 σχολεία. Τα αποτελέσματα της έρευνας περιέχονται σε σχετική έκθεση (Ιανουάριος 2018).
- **Διαμόρφωση Νέας Πολιτικής για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση: Πρώτη ανασκόπηση των Απόψεων των Εμπλεκομένων** – Αναγνωρίζοντας τη σημασία της κατάθεσης και σύνθεσης απόψεων από τους πολίτες, τις αρμόδιες αρχές και τα οργανωμένα σύνολα, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) προχώρησε σε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό τη διαμόρφωση νέας πολιτικής και νομοθεσίας που θα διέπει την εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρίες στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Το Κ.Ε.Ε.Α. ανέλαβε την ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δεδομένων παρουσιάζονται σε σχετική έκθεση (Μάρτιος, 2018).
- **Αξιολόγηση του Προγράμματος Ενισχυτικής-Υποστηρικτικής Διδασκαλίας (ΠΕΥΔ) Ανεξαρτητών Μαθητών** – Το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε στην αξιολόγηση της υλοποίησης του εν λόγω προγράμματος, μέσα από την αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών και των μαθητών και μαθητριών δευτεροβάθμιας (Μέσης και Τεχνικής) εκπαίδευσης. Η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσα από ομαδικές συνεντεύξεις εστίασης με εκπαιδευτικούς και μαθητές και μαθήτριες σε τέσσερα σχολεία. Τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει καταγράφονται σε σχετική έκθεση (Ιούλιος, 2018).
- **Αξιολόγηση του Πρωινού και Απογευματινού Προγράμματος Αλφαριθμητισμού στο Γυμνάσιο** – Η αξιολόγηση σκοπό είχε, πρωτίστως, να παράσχει ενδείξεις για την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού στο Γυμνάσιο ως προς τη μαθησιακή επίδοση των μαθητών και μαθητριών στα Ελληνικά (κατανόηση κειμένου και γραπτή έκφραση) και στα Μαθηματικά. Επίσης, η αξιολόγηση προχώρησε στην αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος ως προς την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών. Τέλος, η έρευνα προχώρησε σε αποτίμηση των απόψεων των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών και εκπαιδευτριών, τόσο για την αποτελεσματικότητα του πρωινού και απογευματινού προγράμματος, αντίστοιχα, όσο και για την εφαρμογή τους, έτσι ώστε να εντοπιστούν ζητήματα και να κατατεθούν εισηγήσεις. Η συλλογή των δεδομένων περιέλαβε χρονομετρημένα δοκίμια επίδοσης σε δύο φάσεις, ερωτηματολόγια αξιολόγησης της κοινωνικής συμπεριφοράς των παιδιών και ερωτηματολόγια σε εκπαιδευτικούς και σε εκπαιδευτές και εκπαιδευτριες των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης. Τα αποτελέσματα περιέχονται σε έκθεση (Ιούλιος, 2018).
- **Διαμορφωτική Αξιολόγηση Εφαρμογής του Νέου Ωρολογίου Προγράμματος (ΝΩΠ) στη Γ΄ Λυκείου** – Το Κ.Ε.Ε.Α., κατά το 2018, προχώρησε στην αξιολόγηση της εφαρμογής του Νέου Ωρολογίου Προγράμματος (ΝΩΠ) στη Γ΄ Λυκείου. Η αξιολόγηση στηρίχθηκε στις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων (μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών). Συγκεκριμένα, έγινε συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, μέσα από ερωτηματολόγια για μαθητές και μαθήτριες, ερωτηματολόγια

για εκπαιδευτικούς και ξεχωριστές ομαδικές ημιδομημένες συνεντεύξεις με παιδιά και εκπαιδευτικούς. Τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει καταγράφονται σε σχετική έκθεση που ετοίμασε το Κ.Ε.Ε.Α. (Αύγουστος, 2018).

- **Αξιολόγηση της Νέας πρακτικής για τους Στόχους της Χρονιάς** – Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, εφαρμόστηκε στα σχολεία όλων των βαθμίδων η πολιτική για την ανάπτυξη Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης (ΕΣΒ) της σχολικής μονάδας. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε σχολείο κλήθηκε να καθορίσει τους δικούς του υπό έμφαση στόχους και να αναπτύξει ΕΣΒ για υλοποίησή τους. Το Κ.Ε.Ε.Α. προχώρησε στην αξιολόγηση της εφαρμογής της πολιτικής αυτής με διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των διευθυντών και διευθυντριών και των επιθεωρητών και επιθεωρητριών. Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός προέβλεπε τη χορήγηση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου στους δύο αυτούς πληθυσμούς, καθώς και διεξαγωγή ατομικών ημιδομημένων συνεντεύξεων με διευθυντές και διευθύντριες. Τα αποτελέσματα καταγράφονται σε σχετική έκθεση (Σεπτέμβριος, 2018).
- **Αξιολόγηση του Προγράμματος Στήριξης Δημοτικών Σχολείων με Μεγάλο Αριθμό/Ποσοστό Παιδιών με Αυξημένες Πιθανότητες για Λειτουργικό Αναλφαβητισμό** – Η αξιολόγηση του Προγράμματος Στήριξης Δημοτικών Σχολείων με Μεγάλο Αριθμό/Ποσοστό Παιδιών με αυξημένες πιθανότητες για Λειτουργικό Αλφαβητισμό προχώρησε στην αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος στήριξης ως προς τη μαθησιακή επίδοση των παιδιών Δ΄ τάξης, στη διερεύνηση της μετακίνησής τους στην ομάδα μη ρίσκου για λειτουργικό αναλφαβητισμό και στην αποτίμηση των απόψεων των εκπαιδευτικών στήριξης για την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος, καθώς και για τη λειτουργία του, ώστε να εντοπιστούν τα πλεονεκτήματα, καθώς και πιθανά προβλήματα. Η συλλογή των δεδομένων περιέλαβε σταθμισμένα χρονομετρημένα δοκίμια σε βασικές δεξιότητες Γλώσσας (ανάγνωσης, κατανόησης κειμένου, γραπτής έκφρασης) και Μαθηματικών, χορήγηση δοκιμίων Γ΄ τάξης του ΠΛΑ και ερωτηματολόγια στους εκπαιδευτικούς. Ετοιμάστηκε σχετική έκθεση αποτελεσμάτων (Σεπτέμβριος, 2018).

Περισσότερες πληροφορίες για τις πιο πάνω αξιολογήσεις (αλλά και αυτές που έχουν διεξαχθεί τα προηγούμενα χρόνια) παρέχονται στην ιστοσελίδα του Κ.Ε.Ε.Α.: www.keea.pi.ac.cy.

5.1.5.3 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Το Κ.Ε.Ε.Α. ανέλαβε την ενίσχυση αριθμού σχολείων για διεξαγωγή έρευνας δράσης σε επίπεδο σχολικής μονάδας, σε θέματα που συνάδουν με τα ενδιαφέροντα και τις εκπαιδευτικές ανάγκες της ίδιας της μονάδας. Το Κ.Ε.Ε.Α. συνεργάστηκε, επίσης, με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας στη διεξαγωγή των διαγωνισμών «*Μαθητές στην Έρευνα*» (ΜΕΡΑ) και «*Τεχνολογία και Καινοτομία στην Εκπαίδευση*» (ΤΕΚΕ).

Τέλος, το Κ.Ε.Ε.Α. προβαίνει συστηματικά σε γνωμοδοτήσεις πριν παραχωρηθεί έγκριση σε ενδιαφερόμενα άτομα/φορείς για διεξαγωγή έρευνας στα δημόσια σχολεία. Εξετάζει περισσότερα από 200 Αναλυτικά Σχέδια Έρευνας (ΑΣΕ) το χρόνο, που υποβάλλονται μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, για εξασφάλιση έγκρισης. Παράλληλα, από το 2016 βρίσκεται σε λειτουργία η ηλεκτρονική πλατφόρμα υποβολής των αποτελεσμάτων της κάθε έρευνας. Η συλλογή και αρχειοθέτηση των Συνοπτικών Δελτίων Έρευνας (ΣΔΕ) θα βοηθήσει στη δημιουργία βιβλιοθήκης με τις έρευνες που πραγματοποιούνται στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα.

5.1.6 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

5.1.6.1 ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Έργο της Υ.Α.Π. είναι:

- ο συντονισμός των διαδικασιών έκδοσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων,
- οι διαδικασίες συγγραφής, έκδοσης και εκσυγχρονισμού των διδακτικών βιβλίων, καθώς και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/τριες όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης,
- η αγορά των διδακτικών βιβλίων που εκδίδονται από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» στην Ελλάδα, και οι διαδικασίες μεταφοράς τους από την Ελλάδα στην Κύπρο,
- η έκδοση υλικού (βιβλιαρίων, εξωφύλλων, αφισών, εντύπων κ.ά.) για τις ανάγκες:
  - του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού,
  - του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
  - άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στο Υ.Π.Π.,
- η ευθύνη για την ετοιμασία των εγγράφων των προσφορών για την προκήρυξη των εκδόσεων της, η αξιολόγηση και κατακύρωση των προσφορών, καθώς και η επίβλεψη των εκδόσεων στα τυπογραφεία,
- η δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για την ηλεκτρονική παραγγελία των διδακτικών βιβλίων, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και την Αποθήκη του Υ.Π.Π.

Για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των εργασιών της, η Υ.Α.Π. συνεργάζεται στενά με τους πιο κάτω φορείς:

- το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας,
- το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»,
- τις Διευθύνσεις της Εκπαίδευσης,
- το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού,
- το Κυβερνητικό Τυπογραφείο,
- τα ιδιωτικά τυπογραφεία,
- την Αποθήκη του Υ.Π.Π.,
- το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού,
- τα Πανεπιστήμια Κύπρου,
- τις Συνδικαλιστικές Οργανώσεις των Εκπαιδευτικών.

5.1.6.2 ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων έχει εμπλακεί ενεργά στην έκδοση νέων διδακτικών εγχειριδίων και στην παραγωγή επιπρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού, στο πλαίσιο της Αναθεώρησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Στην Κυπριακή Εκπαίδευση χρησιμοποιούνται διδακτικά βιβλία εκδόσεων Υ.Α.Π., Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», «Άλλων Πηγών», καθώς και νέο υλικό που έχει ετοιμαστεί για εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Στον Πίνακα 1, που ακολουθεί πιο κάτω, παρουσιάζονται αναλυτικά οι αριθμοί των βιβλίων που χρησιμοποιούνται ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, τη σχολική χρονιά 2018-2019.

Πίνακας 1: Σύνολο Διδακτικών Βιβλίων Μαθητή/Μαθήτριας Σχολικής Χρονιάς 2018-2019

ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ			
	Υ.Α.Π.	Ι.Τ.Υ.Ε.	ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Δημοτική / Προδημοτική	95	42	-	137
Μέση	142	72	39	253
Τεχνική	184	47*	30	261
ΣΥΝΟΛΟ	421 (64,7%)	161 (24,7%)	69 (10,6%)	651 (100%)

***Σημείωση:** Στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση χρησιμοποιήθηκαν σε πιλοτική βάση και 128 νέοι τίτλοι βιβλίων Ι.Τ.Υ.Ε.

5.1.6.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Υ.Α.Π.

Στον Πίνακα 2, που ακολουθεί πιο κάτω, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στις δαπάνες της Υ.Α.Π. για το 2018.

Πίνακας 2: Στοιχεία Δαπανών Υ.Α.Π. κατά το 2018

	ΔΑΠΑΝΗ
Επανεκδοση/Αναθεώρηση/Νέες εκδόσεις βιβλίων και διδακτικών πακέτων Υ.Α.Π.	€1.545.000,00
Αγορά βιβλίων Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», παραλαβή ή/και αποστολή βιβλίων και εγγράφων από και προς το εξωτερικό	€1.155.000,00
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ	€2.700.000,00

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι οι δαπάνες για βιβλία σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης το 2018 ανήλθαν στο ποσό των €2.700.000,00.

6.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

6.1 Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ)

Η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ), της οποίας η σύσταση και λειτουργία θεσμοθετήθηκε μέσα από την πρώτη Εθνική Στρατηγική για τα Ναρκωτικά 2004-2008 της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου, συντονίζει την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας. Με το όρο «Αγωγή Υγείας και Πολιτότητα» αναφερόμαστε σε πολιτικές/δράσεις και προγράμματα που προάγουν τη σωματική, ψυχική και κοινωνική ευεξία των μαθητών/τριών, αφενός με την ανάπτυξη των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και της κριτικής τους σκέψης, αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους.

Σύμφωνα με τους όρους εντολής της, η ΣΕΑΥΠ:

- Έχει την ευθύνη συντονισμού και καθοδήγησης σε θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, τόσο σε επίπεδο Υπουργείου όσο και σε επίπεδο σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων.
- Αποτελεί τον συνδετικό κρίκο μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και άλλων φορέων (Υπουργείων, Μη Κυβερνητικών Οργανισμών, Αστυνομίας, Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου κ.ά.), που ασχολούνται με δράσεις που εμπíπτουν σε θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.
- Εργάζεται για την προώθηση και αξιολόγηση της προληπτικής στρατηγικής στα σχολεία, όπως αυτή οριοθετείται από την Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ.

6.1.1 Αρμοδιότητες

Η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ):

- Συντονίζει την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε σχέση με όλες τις θεματικές ενότητες της αγωγής υγείας (κάπνισμα, εξαρτησιογόνες ουσίες, οδική ασφάλεια, επαγγελματική υγεία και ασφάλεια, αγωγή του καταναλωτή, σεξουαλική αγωγή, AIDS, εθισμός στο διαδίκτυο, ρατσισμός, βία κ.λπ.).
- Συντονίζει σε όλες τις βαθμίδες την παρακολούθηση και εφαρμογή στρατηγικών σχεδιασμών που αφορούν στην υγεία, όπως ουσίες εξάρτησης (Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου), ασφάλεια και υγεία (Υπουργείο Εργασίας) και Κάπνισμα, AIDS και παιδικά ατυχήματα (Υπουργείο Υγείας).
- Αναλαμβάνει τον συντονισμό για θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας σε συνεργασία με όλες τις Διευθύνσεις Τμημάτων, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, την Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης, το Παρατηρητήριο για τη Βία,

το Πρόγραμμα ΔΡΑ.Σ.Ε. και άλλες ομάδες στο Υ.Π.Π., οι οποίες ασχολούνται με θέματα που άπτονται της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών.

- Αναπτύσσει και προωθεί προγράμματα τα οποία σχετίζονται με την αναβάθμιση του ψυχοκοινωνικού κλίματος του σχολείου, της ποιότητας των σχέσεων και της επικοινωνίας μέσα στο σχολείο και με όλους τους παράγοντες που μειώνουν την πιθανότητα εμπλοκής των νέων σε βλαπτικές για την υγεία τους συμπεριφορές. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται οι δράσεις στήριξης των μαθητών/τριών που βρίσκονται σε μια δύσκολη φάση της ζωής τους και η ενδυνάμωση των σχολείων για βελτίωση του σχολικού κλίματος.
- Προωθεί και αξιολογεί την προληπτική στρατηγική στα σχολεία, όπως αυτή οριοθετείται στο Σχέδιο Δράσης της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου.
- Ενημερώνει τα σχολεία για τα εγκεκριμένα προγράμματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.
- Προωθεί την εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας στα σχολεία.
- Διοργανώνει επιμορφωτικά σεμινάρια, ημερίδες, συνέδρια και διαλέξεις σε θέματα Αγωγής Υγείας και πρωτογενούς πρόληψης.
- Συλλέγει υλικό για θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.
- Δημιουργεί και οργανώνει εκπαιδευτικό υλικό για εφαρμογή προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και πρωτογενούς πρόληψης.
- Υποβάλλει και υλοποιεί Ευρωπαϊκά Προγράμματα, τα οποία αφορούν σε θέματα Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.

6.1.2 Δράσεις-Προγράμματα που επιχορηγούνται από το κονδύλι της Αντιναρκωτικής Αγωγής και Αγωγής Υγείας, το οποίο διαχειρίζεται η ΣΕΑΥΠ

1. Επιχορήγηση δράσεων, εκτός σχολικού χρόνου, που αφορούν στη στήριξη μαθητών και μαθητριών που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού

Το Πρόγραμμα λειτουργεί από το 2012 και εντάσσεται στις δεσμεύσεις του Υ.Π.Π. ως προς την Εθνική Στρατηγική της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Παράνομες Ουσίες και την Επιβλαβή Χρήση του Αλκοόλ (2013-2020).

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με ειδικό Φορέα τη ΣΕΑΥΠ, εντοπίζει και στηρίζει μαθητές/τριες που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Στο πλαίσιο προώθησης της πολιτικής αυτής, η ΣΕΑΥΠ ευνοεί την ανάπτυξη δράσεων από τα σχολεία, που στοχεύουν στην εμπλοκή των παιδιών αυτών σε δράσεις εκτός σχολικού χρόνου, για δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους. Οι δράσεις έχουν στόχο να συμβάλουν στην ουσιαστική στήριξη (μαθησιακή, συναισθηματική, ενδυνάμωση εαυτού και κοινωνικού εαυτού, ανάδειξη και καλλιέργεια ταλέντου, ανάπτυξη ασφαλούς ζωής κ.λπ.), των μαθητών/τριών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Πιθανός κίνδυνος που αντιμετωπίζεται από την δράση είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιθωριοποίηση μαθητών/τριών των συγκεκριμένων κατηγοριών από πιθανή αδυναμία συμμετοχής τους σε δραστηριότητες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους και ανάδειξης των ιδιαίτερων δυνατοτήτων/ταλέντων τους.

Κατά τη **σχολική χρονιά 2017-18**, επιχορηγήθηκαν **556 δράσεις**, εκτός σχολικού χρόνου, οι οποίες αφορούσαν στη στήριξη μαθητών/τριών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

2. «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης – ΔΡΑ.Σ.Ε.»

Πρόκειται για συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (85%) και την Κυπριακή Δημοκρατία (15%). Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου που λήγει το **2023 ανέρχεται στα €29.000.000.**

Το Πρόγραμμα «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης (ΔΡΑ.Σ.Ε)» εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29/7/2015 (Αρ. Αποφ. 79.220) και περιλαμβάνεται στα συγχρηματοδοτούμενα έργα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Η εφαρμογή του Προγράμματος «ΔΡΑ.Σ.Ε» από τη σχολική χρονιά 2015-2016 **αποσκοπούσε** στη συνέχιση, διεύρυνση και βελτίωση της λειτουργίας του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) και του έργου «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας», που υλοποιήθηκε κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Κατά τη σχολική χρονιά 2015-2016, το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε στις 42 σχολικές μονάδες στις οποίες εφαρμόζονταν το «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας». Τη σχολική χρονιά 2016 – 2017, το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε 89 σχολικές μονάδες και από τη σχολική χρονιά 2017 – 2018 **εφαρμόστηκε** σε 96 σχολικές μονάδες (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές) που **είχαν** ενταχθεί στο Πρόγραμμα, με βάση τα αντικειμενικά και μετρήσιμα κριτήρια, όπως έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο (Υ.Σ.) στις 29/7/2015 και καλύπτουν περίπου το **14,3%** του μαθητικού πληθυσμού.

Για την εφαρμογή του προγράμματος «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης-ΔΡΑ.Σ.Ε.» για την περίοδο 2019-23 και την επιλογή των σχολείων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προχωρά αυτή την περίοδο (μέχρι τέλος Φεβρουαρίου 2019) στη συγκέντρωση στοιχείων από όλα τα σχολεία Δημοτικής (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά), Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, για το σχολικό έτος 2018-19. Από τα στοιχεία που θα υποβληθούν θα προκύψει κατάταξη σχολείων, βάσει της οποίας θα γίνει η επιλογή των νέων σχολείων που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

Κύριος σκοπός του Προγράμματος «ΔΡΑ.Σ.Ε» είναι η άμβλυση των αρνητικών συνεπειών της οικονομικής κρίσης στην εκπαίδευση και στους μαθητές, αφού θα αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για να αντιμετωπιστούν τα οξυμμένα προβλήματα και οι προκλήσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει το εκπαιδευτικό μας σύστημα τα επόμενα χρόνια.

Στόχοι του προγράμματος:

- Στήριξη του πληθυσμού της Κύπρου που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας ή βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.
- Διασφάλιση της κοινωνικής πρόνοιας και στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων ομάδων του πληθυσμού, που πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση.

- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με τον περιορισμό του κινδύνου κοινωνικής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.
- Βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- Μείωση της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας.
- Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Οι πιο πάνω στόχοι του Προγράμματος θα επιτευχθούν μέσα από την εφαρμογή ποικίλων δράσεων, στις οποίες συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων:

- Προσφορά δωρεάν προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και ενισχυτικής διδασκαλίας προς μαθητές και γονείς, σε πρωινό και απογευματινό χρόνο.
- Προσφορά πρόσθετων υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης προς τους μαθητές και τους γονείς, μέσα από τη δημιουργία και λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης. Στο πλαίσιο της λειτουργίας των Κέντρων, προσφέρονται υπηρεσίες από ειδικούς, είτε για την ατομική στήριξη μαθητών είτε για την εφαρμογή βιωματικών εργαστηρίων σε ομάδες μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων, σχετικών με τους στόχους του Προγράμματος.
- Προμήθεια υποστηρικτικού εξοπλισμού (Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Βιντεοπροβολείς) στα σχολεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.
- Παροχή υπηρεσιών καθαριότητας και υλικών στα σχολεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για τη λειτουργία των απογευματινών προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και ενισχυτικής διδασκαλίας.

Μέχρι τη λήξη του έργου «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» **(2023)**, προγραμματίζονται, επίσης, τα εξής:

- Δράσεις Δημοσιότητας - προβολή του έργου κατά την έναρξή του (πινακίδες, αφίσες, ενημερωτικό έντυπο).
- Προκηρύξεις διαγωνισμών για τεχνικό σύμβουλο, σύμβουλο αξιολόγησης, σύμβουλο δημοσιότητας.
- Εξωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης.
- Προκήρυξη διαγωνισμού για τη Διοίκηση και Διεύθυνση των Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης και των Απογευματινών Προγραμμάτων.
- Προγράμματα συνεχούς επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, μέσα από τη διεξαγωγή παγκύπριων και τοπικών συνεδρίων.

Τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από την εφαρμογή του προτεινόμενου έργου έχουν ως εξής:

- Δημιουργία περίπου **800** θέσεων απασχόλησης για νέους αποφοίτους Πανεπιστημίων.
- Στήριξη ευάλωτων ομάδων του μαθητικού πληθυσμού, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης.
- Πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων παραβατικότητας, σχολικής αποτυχίας και πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Ενίσχυση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και του επαγγελματικού προσανατολισμού προς τους/τις μαθητές/τριες.
- Ψυχολογική υποστήριξη των μαθητών/τριών, κατά τη μετάβασή τους σε διαφορετικά σχολικά περιβάλλοντα (π.χ. από το Γυμνάσιο στο Λύκειο).
- Υποστήριξη αλλόγλωσσων οικογενειών, ώστε να εντάσσονται ομαλότερα στην αγορά εργασίας.
- Υποστήριξη μαθητών/τριών με χαμηλές κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να διασφαλισθεί η ένταξή τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

- Υποστήριξη μαθητών/τριών σε θέματα αυτοπροσδιορισμού, αυτονομίας, ατομικότητας, ηθικών αρχών, ηθικών διλημάτων, κοινωνικής δικαιοσύνης, ισότητας, κοινωνικής αποδοχής κ.λπ.
- Εμπλοκή των μαθητών/τριών σε δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης και δράσεις εθελοντισμού.
- Άμεση υποστήριξη μαθητών (και κατ' επέκταση οικογενειών) που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού.
- Υποστήριξη μαθητών/τριών υψηλού ρίσκου που κινδυνεύουν να παραμείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι και να αποφοιτήσουν από το σχολείο, χωρίς να κατέχουν τις απαραίτητες δεξιότητες για τη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης.
- Το έργο θα συμβάλει στην αξιοποίηση των διαθέσιμων κοινοτικών κονδυλίων λόγω του υψηλού βαθμού ωριμότητάς του.

6.1.3 Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (Ο.Α.Π.)

1. Ρόλος και Στελέχωση Ο.Α.Π.

Η Ο.Α.Π του Υ.Π.Π. στηρίζει τις σχολικές μονάδες Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων ή/και φαινομένων ακραίας παραβατικότητας μαθητών/τριών. Η Ομάδα στελεχώνεται από εκπαιδευτικούς Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης με εξειδικευμένα προσόντα σε θέματα βίας και παραβατικότητας και από Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας με ειδικότητα στην Κλινική Ψυχολογία.

2. Τομείς Δραστηριοτήτων Ο.Α.Π.

2.1. Στήριξη σχολείων στη διαχείριση της παραβατικότητας ατομικών περιπτώσεων ή ομάδων μαθητών/τριών

Κύριο έργο της Ο.Α.Π. είναι η στήριξη των σχολείων στην ανάπτυξη και υλοποίηση Σχεδίου Δράσης, με σκοπό την ολιστική διαχείριση του προβλήματος. Σε αυτή τη διαδικασία εμπλέκονται διάφοροι φορείς ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περίπτωσης: Π.χ., Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, οι γονείς, η κοινότητα. Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει περιγραφή του προβλήματος, συγκεκριμένες δράσεις και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης με τη δέσμευση των εμπλεκομένων. Η Ο.Α.Π., έχοντας ρόλο συντονιστή, παρακολουθεί και στηρίζει την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης και προωθεί αναπροσαρμογή του σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο.

Συνολικά η Ο.Α.Π. κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 ανταποκρίθηκε σε 140 αιτήματα από σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης και σε 132 αιτήματα από σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Η κατανομή των περιπτώσεων που χειρίστηκε η Ο.Α.Π. ανά επαρχία είναι η εξής:

Επαρχία	Αριθμών Περιπτώσεων Δημοτικής Εκπαίδευσης	Αριθμών Περιπτώσεων Μέσης Γενικής/Τεχνικής Εκπαίδευσης
Λευκωσία	35	36
Λεμεσός	40	41
Λάρνακα	38	27
Αμμόχωστος	8	10
Πάφος	19	18
	140	132

Στα πλαίσια της δράσης της η Ο.Α.Π. προωθεί την επιχορήγηση δράσεων από το Υ.Π.Π. που συμβάλλουν στη μείωση της παραβατικότητας. Κατά το 2018 η Ο.Α.Π. αξιοποίησε κονδύλι ύψους €350.000 για την υλοποίηση εναλλακτικών προγραμμάτων φοίτησης και ψυχοεκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές/μαθήτριες, για παροχή παιδοψυχιατρικής και ψυχολογικής στήριξης και για ένταξη παιδιών σε απογευματινές δραστηριότητες. Κατά το 2017-2018, 92 μαθητές/μαθήτριες συμμετείχαν σε εναλλακτικά προγράμματα φοίτησης με αγορά υπηρεσιών σχολικού/ής συνεργάτη/ίδας στη Δημοτική Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν 22, 29, 11, 27 και 3 μαθητές/μαθήτριες στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου, αντίστοιχα. Στη Μέση Εκπαίδευση 216 μαθητές συμμετείχαν σε εναλλακτικά προγράμματα φοίτησης. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν 68, 64, 33, 34 και 17 μαθητές στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου, αντίστοιχα.

2.2. Εκπαιδευτική/Επιμορφωτική Δράση Ο.Α.Π.

Η Ο.Α.Π. παρέχει εκπαιδεύσεις στα σχολεία σε θέματα διαχείρισης της βίας και της παραβατικότητας. Συγκεκριμένα, παρέχει εκπαιδεύσεις για το πρόγραμμα «Σχολική Διαμεσολάβηση και Ειρηνική Επίλυση Συγκρούσεων». Κατά το 2017-2018, παρείχε εκπαιδεύσεις σε 42 σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης (μέχρι τη σχολική χρονιά 2017-2018 το πρόγραμμα προσφέρθηκε σε 44% των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης). Επιπλέον, παρέχει εκπαιδεύσεις σε σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης σε θέματα διαχείρισης προβληματικών συμπεριφορών, μεντορισμού, ενδυνάμωσης μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών και εφαρμογής του εναλλακτικού προγράμματος φοίτησης. Για την εφαρμογή του εναλλακτικού προγράμματος πραγματοποιήθηκαν, επίσης, δύο εκπαιδευτικές ημερίδες που απευθύνονταν προς τους/τις εκπαιδευτικούς και σχολικούς/ές συνεργάτες/ίδες που είχαν εμπλακεί σε προγράμματα της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

Η Ο.Α.Π. κατά το 2017-2018 συμμετείχε, επίσης, σε επιμορφωτικές δράσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βοηθών Διευθυντών/Διευθυντριών Σχολείων Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με τα θέματα: «Διαχείριση προβληματικών συμπεριφορών», και «Πρόληψη και Διαχείριση του Σχολικού Εκφοβισμού». Επίσης, συμμετείχε με παρουσιάσεις στο Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με τα εξής θέματα: «Διαχείριση Εκφοβιστικών Συμπεριφορών», «Πρόληψη και Διαχείριση Αποκλίνουσας Συμπεριφοράς στο Σχολείο», «Ο Ρόλος των Σχολείων στην Ανάπτυξη της Ψυχικής Ανθεκτικότητας των Μαθητών», «Ο Εκπαιδευτικός ως Πυρήνας Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Σχολικής Βίας», «Ειρηνική Επίλυση Συγκρούσεων στο Σχολείο», «Ο Εκπαιδευτικός ως Μέντορας», «Ο Υπεύθυνος Τμήματος ως Πυρήνας Πρόληψης και Διαχείρισης της Παραβατικότητας», «Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών».

Η Ο.Α.Π. συνεισφέρει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης της βίας και της παραβατικότητας μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και μέσα από παρουσιάσεις και βιωματικά εργαστήρια σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες. Κατά το 2017-2018 συμμετείχε στο συνέδριο του Εκπαιδευτικού Ομίλου Κύπρου, της Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου και της Ενδομηματικής Επιτροπής Ανάπτυξης και Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας. Επίσης, η Ο.Α.Π. συμμετείχε σε εκπαίδευση Δημοσίων Υπαλλήλων για τα θέματα του Εργασιακού Εκφοβισμού, σε συνεργασία με την Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης και την Επίτροπο Διοικήσεως.

Οι ίδιοι/ες οι λειτουργοί της Ο.Α.Π. εκπαιδεύτηκαν κατά το 2017-2018 σε εξειδικευμένα θέματα διαχείρισης της παραβατικότητας, όπως: «Πρακτικές Επανορθωτικής Δικαιοσύνης» και «Θετική Διαχείριση της Συμπεριφοράς με Υποστηρικτικό Κράτημα».

2.3. Συμμετοχή σε Δράσεις/Προγράμματα του Υ.Π.Π.

Κατά το 2017-2018, η Ο.Α.Π. συμμετείχε στην Επιτροπή Επανεξέτασης των Κανονισμών Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, όσον αφορά στα Παιδαγωγικά Μέτρα Ανάπτυξης Κοινωνικής Συμπεριφοράς.

Επίσης, η Ο.Α.Π. συνεργάστηκε με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης για την ετοιμασία οδηγιών προς τα σχολεία για την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης και παράλληλα δημιούργησε, ιστότοπο στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. για τη Σχολική Παραβατικότητα με όλες τις πηγές που χρειάζεται η σχολική μονάδα για να αναπτύξει σχετικές δράσεις.

Κατά την ίδια σχολική χρονιά, η Ο.Α.Π. συμμετείχε στην Ομάδα Εργασίας του Υ.Π.Π. για τον σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη και Διαχείρισης της Βίας στα σχολεία, υπό τον συντονισμό του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο.

3. Συνεργασία με εταίρους

Στα πλαίσια της βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών της προς τα σχολεία, η Ο.Α.Π. επιδίωξε την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας της με τους εταίρους της με τη θεσμοθέτηση πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ Ο.Α.Π. και Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και την πραγματοποίηση διαλόγου με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων για τη βελτίωση της παρεχόμενης στήριξης προς υψηλού κινδύνου μαθητές/μαθήτριες και τις οικογένειές τους.

Επιπλέον, η Ο.Α.Π. επιδίωξε ενεργά τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, καθώς και με Δημόσια και Ιδιωτικά Ανώτατα Ιδρύματα του τόπου μας για την αξιοποίηση προγραμμάτων και δράσεων ως μέρος του Σχεδίου Δράσης των σχολείων ενάντια στην παραβατικότητα.

4. Αξιολόγηση του έργου της Ο.Α.Π.

Τον Μάιο του 2018 η Ο.Α.Π. προχώρησε σε διεξαγωγή έρευνας στα σχολεία με τα οποία συνεργάστηκε κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, με στόχο την αξιολόγηση του έργου της. Η συλλογή δεδομένων έγινε μέσω ερωτηματολογίου και τηρήθηκε ανώνυμη και εμπιστευτική. Η έρευνα αφορούσε στη γενικότερη παρέμβαση της Ο.Α.Π. στα σχολεία, στο εναλλακτικό πρόγραμμα φοίτησης με σχολικό συνεργάτη ως μέρους του σχεδίου δράσης των σχολείων, καθώς και στην παροχή εκπαίδευσεων στα συνεργαζόμενα σχολεία από τους λειτουργούς της Ο.Α.Π. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιούνται από την Ο.Α.Π. με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και προγραμμάτων, για την αποτελεσματικότερη στήριξη των σχολείων.

6.1.4 Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο

Το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.) στελεχώνεται από έξι εκπαιδευτικούς Δημοτικής και μία εκπαιδευτικό Μέσης Εκπαίδευσης. Οι αρμοδιότητές του είναι η έρευνα, καταγραφή, κωδικοποίηση, ανάλυση και αξιολόγηση στοιχείων σχετικά με την έκταση και τις μορφές βίας στο σχολείο. Είναι, επίσης, η συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων αναφορικά με καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, το σχολικό κλίμα, τη σχολική διαρροή και τη νεανική παραβατικότητα.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για καθορισμό πολιτικής για την πρόληψη και τη διαχείριση της Βίας στο Σχολείο, το ΠΑ.ΒΙ.Σ., έπειτα από διαβούλευση με άλλες υπηρεσίες του Υ.Π.Π. και κοινωνικούς εταίρους, κατέθεσε πρόταση σχεδιασμού Εθνικής Στρατηγικής για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στις 17 Ιανουαρίου 2018, το τελικό κείμενο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο για υλοποίηση και στις 12 Οκτωβρίου 2018 ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κήρυξε επίσημα την έναρξη των εργασιών της. Για την παρακολούθηση της υλοποίησής της έχει συσταθεί Επιτροπή Παρακολούθησης, τον γενικό συντονισμό της οποίας διατηρεί το ΠΑ.ΒΙ.Σ. Οι δράσεις της Εθνικής Στρατηγικής έχουν διάρκεια τεσσάρων (4 ετών) και ομαδοποιούνται σε 6 θεματικές.

Η πρώτη θεματική αφορά στη δημιουργία μηχανισμών συλλογής, κωδικοποίησης και ανάλυσης δεδομένων και αναφοράς βασικών αποτελεσμάτων γύρω από το φαινόμενο της βίας. Ο δεύτερος πυλώνας αφορά νομικά και διοικητικά μέτρα που αποσκοπούν στην καλύτερη προστασία των μαθητών/τριών από κάθε μορφή βίας και στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες αποκατάστασης και στήριξης. Η τρίτη δέσμη μέτρων στοχεύει στην ενίσχυση των δομών γύρω από το φαινόμενο της πρόληψης και διαχείρισης της βίας στο σχολείο. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ενδυνάμωση του πολυθεματικού μοντέλου υπηρεσιών που χρησιμοποιείται και το οποίο περιλαμβάνει τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, εκπαίδευσης, ψυχολογικής στήριξης και καθοδήγησης των παιδιών και των γονιών/κηδεμόνων τους. Ο τέταρτος πυλώνας αφορά στον εμπλουτισμό των γνώσεων και στην ενίσχυση δεξιοτήτων στους/στις μαθητές/μαθήτριες, ώστε να αναπτύξουν ειρηνικές στάσεις και συμπεριφορές. Η πέμπτη δέσμη δράσεων επικεντρώνεται στην προαγωγή της ενεργούς συμμετοχής των ίδιων των μαθητών/τριών στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας στο σχολείο. Ο τελευταίος πυλώνας δράσης επιδιώκει την ενδυνάμωση των γονέων/κηδεμόνων, των εκπαιδευτικών και της διευθυντικής ομάδας.

Στο πλαίσιο ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών, των μαθητών/τριών και των γονέων/κηδεμόνων στην πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο, το ΠΑ.ΒΙ.Σ. παρείχε προγράμματα εκπαίδευσης σε 60 σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, με θέματα την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων-σχολική διαμεσολάβηση και την αναγνώριση και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού. Για τον σκοπό αυτό, αναπτύχθηκαν δύο εγχειρίδια με δραστηριότητες γύρω από επίλυση συγκρούσεων και σχολικό εκφοβισμό, για μαθητές/μαθήτριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και δύο *Οδηγοί* στήριξης εκπαιδευτικών για την εφαρμογή της σχολικής διαμεσολάβησης και τη διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού.

Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί η 2η Παγκύπρια έρευνα για τη θυματοποίηση στο σχολείο που έχει στόχο τη μέτρηση της έκτασης και των μορφών βίας στο σχολείο σε σχέση με το κοινωνικό φύλο.

Τον Μάιο 2018, το ΠΑ.ΒΙ.Σ., σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, βράβευσε σχολεία από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, τα οποία εφάρμοσαν καλές πρακτικές για την πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας στις σχολικές τους μονάδες. Στην ίδια εκδήλωση διοργανώθηκε έκθεση προγραμμάτων από διάφορους κρατικούς φορείς και Μ.Κ.Ο., με θέμα την πρόληψη και αντιμετώπιση της Βίας στο σχολείο και για την ενδυνάμωση των σχολικών μονάδων στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

Επίσης, γίνεται συνεχής ενημέρωση της κοινωνίας και όλων των εκπαιδευτικών εταίρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στα σχολεία μέσω τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, με δημοσίευση αρθρογραφίας, με ενημερωτικά δελτία τύπου, με παρουσιάσεις λειτουργιών ΠΑ.ΒΙ.Σ. σε συνέδρια/ημερίδες και με αναρτήσεις στην ιστοσελίδα www.moec.gov.cy/paratiritirio via.

6.1.5 Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης

6.1.5.1 Ρόλος και Στελέχωση Ο.Α.Π.

Η Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (Ο.Α.Π.) του Υ.Π.Π. στηρίζει τις σχολικές μονάδες Δημοτικής και Μέσης Γενικής/Τεχνικής Εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων ή/και φαινομένων ακραίας παραβατικότητας μαθητών. Η Ομάδα στελεχώνεται από Εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης Γενικής/Τεχνικής Εκπαίδευσης με εξειδικευμένα προσόντα σε θέματα βίας και παραβατικότητας και από Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας με ειδικότητα στην Κλινική Ψυχολογία.

6.1.5.2 Τομείς Δραστηριοτήτων Ο.Α.Π.

1. Στήριξη σχολείων στη διαχείριση της παραβατικότητας ατομικών περιπτώσεων ή ομάδων μαθητών/τριών

Κύριο έργο της Ο.Α.Π. είναι η στήριξη των σχολείων στην ανάπτυξη και υλοποίηση Σχεδίου Δράσης, με σκοπό την ολιστική διαχείριση του προβλήματος. Σε αυτή τη διαδικασία εμπλέκονται διάφοροι φορείς ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περίπτωσης: Π.χ. Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, οι γονείς, η κοινότητα. Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει περιγραφή του προβλήματος, συγκεκριμένες δράσεις και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης με τη δέσμευση των εμπλεκόμενων. Η ΟΑΠ έχοντας ρόλο συντονιστή, παρακολουθεί και στηρίζει την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης και προωθεί αναπροσαρμογή του σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαίο.

Συνολικά η Ο.Α.Π., κατά το 2017-2018, ανταποκρίθηκε σε 140 αιτήματα από σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης και σε 132 αιτήματα από σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Η κατανομή των περιπτώσεων που χειρίστηκε η Ο.Α.Π. ανά επαρχία είναι η εξής:

Επαρχία	Αριθμών Περιπτώσεων Δημοτικής Εκπαίδευσης	Αριθμών Περιπτώσεων Μέσης Γενικής/Τεχνικής Εκπαίδευσης
Λευκωσία	35	36
Λεμεσός	40	41
Λάρνακα	38	27
Αμμόχωστος	8	10
Πάφος	19	18
	140	132

Στο πλαίσιο της δράσης της η Ο.Α.Π. προωθεί την επιχορήγηση δράσεων από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) που συμβάλλουν στη μείωση της παραβατικότητας. Κατά το 2018, η Ο.Α.Π. αξιοποίησε κονδύλι ύψους 350 000 ευρώ για την υλοποίηση εναλλακτικών προγραμμάτων φοίτησης και ψυχοεκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές, για παροχή παιδοψυχιατρικής και ψυχολογικής στήριξης και για ένταξη παιδιών σε απογευματινές δραστηριότητες. Κατά το 2017-2018, 92 μαθητές συμμετείχαν σε εναλλακτικά προγράμματα φοίτησης με αγορά υπηρεσιών σχολικού συνεργάτη στη Δημοτική Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν 22, 29, 11, 27 και 3 μαθητές στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου, αντίστοιχα. Στη Μέση Εκπαίδευση 216

μαθητές συμμετείχαν σε εναλλακτικά προγράμματα φοίτησης. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν 68, 64, 33, 34 και 17 μαθητές στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου, αντίστοιχα.

2. Εκπαιδευτική/Επιμορφωτική Δράση Ο.Α.Π.

Η Ο.Α.Π. παρέχει **εκπαιδεύσεις** στα σχολεία σε θέματα διαχείρισης της βίας και της παραβατικότητας. Συγκεκριμένα, παρέχει εκπαιδεύσεις για το πρόγραμμα «Σχολική Διαμεσολάβηση και Ειρηνική Επίλυση Συγκρούσεων». Κατά το 2017-2018, παρείχε εκπαιδεύσεις σε 42 σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης (μέχρι τώρα το πρόγραμμα προσφέρθηκε σε 44% των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης). Επιπλέον, παρέχει εκπαιδεύσεις σε σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης σε θέματα διαχείρισης προβληματικών συμπεριφορών, μεντορισμού, ενδυνάμωσης μαθητών και εκπαιδευτικών και εφαρμογής του εναλλακτικού προγράμματος φοίτησης. Για την εφαρμογή του εναλλακτικού προγράμματος πραγματοποιήθηκαν, επίσης, δύο εκπαιδευτικές ημερίδες που απευθύνονταν προς τους εκπαιδευτικούς και σχολικούς συνεργάτες που είχαν εμπλακεί σε προγράμματα της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

Η Ο.Α.Π., κατά το 2017-2018, συμμετείχε, επίσης, σε επιμορφωτικές δράσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βοηθών Διευθυντών και Διευθυντών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με τα θέματα: «Διαχείριση προβληματικών συμπεριφορών», και «Πρόληψη και Διαχείριση του Σχολικού Εκφοβισμού». Επίσης, συμμετείχε με παρουσιάσεις στο Διήμερο Εκπαιδευτικού Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με τα εξής θέματα: «Διαχείριση Εκφοβιστικών Συμπεριφορών», «Πρόληψη και Διαχείριση Αποκλίνουσας Συμπεριφοράς στο Σχολείο», «Ο Ρόλος των Σχολείων στην Ανάπτυξη της Ψυχικής Ανθεκτικότητας των Μαθητών», «Ο Εκπαιδευτικός ως Πυρήνας Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Σχολικής Βίας», «Ειρηνική Επίλυση Συγκρούσεων στο Σχολείο», «Ο Εκπαιδευτικός ως Μέντορας», «Ο Υ/Τ ως Πυρήνας Πρόληψης και Διαχείρισης της Παραβατικότητας», «Ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών».

Η Ο.Α.Π. συνεισφέρει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης της βίας και της παραβατικότητας μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και μέσα από παρουσιάσεις και βιωματικά εργαστήρια σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες. Κατά το 2017-2018, συμμετείχε στο συνέδριο του Εκπαιδευτικού Ομίλου Κύπρου, της Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου και της Ενδομηματικής Επιτροπής Ανάπτυξης και Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας. Επίσης, η Ο.Α.Π. συμμετείχε σε εκπαίδευση Δημοσίων Υπαλλήλων για τα θέματα του Εργασιακού Εκφοβισμού, σε συνεργασία με την Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης και την Επίτροπο Διοίκησης.

Οι ίδιοι οι λειτουργοί της Ο.Α.Π. εκπαιδεύτηκαν κατά το 2017-2018 σε εξειδικευμένα θέματα διαχείρισης της παραβατικότητας, όπως: «Πρακτικές Επανορθωτικής Δικαιοσύνης» και «Θετική Διαχείριση της Συμπεριφοράς με Υποστηρικτικό Κράτημα».

3. Συμμετοχή σε Δράσεις/Προγράμματα του Υ.Π.Π.

Κατά το 2017-2018, η Ο.Α.Π. συμμετείχε στην Επιτροπή Επανεξέτασης των Κανονισμών Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, όσον αφορά στα Παιδαγωγικά Μέτρα Ανάπτυξης Κοινωνικής Συμπεριφοράς.

Επίσης, η Ο.Α.Π. συνεργάστηκε με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης για την ετοιμασία οδηγιών προς τα σχολεία για την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης και παράλληλα δημιούργησε, με οδηγίες του Διευθυντή Μ.Ε., ιστότοπο στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. για τη Σχολική Παραβατικότητα με όλες τις πηγές που χρειάζεται η σχολική μονάδα για να αναπτύξει σχετικές δράσεις.

Κατά την ίδια σχολική χρονιά η Ο.Α.Π. συμμετείχε στην Ομάδα Εργασίας του Υ.Π.Π. για τον σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη και Διαχείρισης της Βίας στα σχολεία, υπό τον συντονισμό του Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο.

4. Συνεργασία με εταίρους

Στο πλαίσιο της βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών της προς τα σχολεία, η Ο.Α.Π. επιδίωξε την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας της με τους εταίρους της με τη θεσμοθέτηση πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ Ο.Α.Π. και Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και την πραγματοποίηση διαλόγου με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων για τη βελτίωση της παρεχόμενης στήριξης προς υψηλού κινδύνου μαθητές και τις οικογένειές τους.

Επιπλέον, η Ο.Α.Π. επιδίωξε ενεργά τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, καθώς και με Δημόσια και Ιδιωτικά Ανώτατα Ιδρύματα του τόπου μας για την αξιοποίηση προγραμμάτων και δράσεων τους ως μέρος του Σχεδίου Δράσης των σχολείων ενάντια στην παραβατικότητα.

5. Αξιολόγηση του έργου της Ο.Α.Π.

Τον Μάιο του 2018 η Ο.Α.Π. προχώρησε σε διεξαγωγή έρευνας στα σχολεία με τα οποία συνεργάστηκε κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, με στόχο την αξιολόγηση του έργου της. Η συλλογή δεδομένων έγινε μέσω ερωτηματολογίου και τηρήθηκε ανώνυμη και εμπιστευτική. Η έρευνα αφορούσε στη γενικότερη παρέμβαση της Ο.Α.Π. στα σχολεία, στο εναλλακτικό πρόγραμμα φοίτησης με σχολικό συνεργάτη ως μέρους του σχεδίου δράσης των σχολείων, καθώς και στην παροχή εκπαιδύσεων στα συνεργαζόμενα σχολεία από τους λειτουργούς της Ο.Α.Π. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιούνται από την Ο.Α.Π., με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και προγραμμάτων, για την αποτελεσματικότερη στήριξη των σχολείων.

6.1.6 Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ)

Το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο (ΠΑ.ΒΙ.Σ.) στελεχώνεται από έξι εκπαιδευτικούς της Δημοτικής και μία Μέσης Εκπαίδευσης. Οι αρμοδιότητές του είναι η έρευνα, καταγραφή, κωδικοποίηση, ανάλυση και αξιολόγηση στοιχείων σχετικά με την έκταση και τις μορφές βίας στο σχολείο. Είναι, επίσης, η συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων αναφορικά με καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, το σχολικό κλίμα, τη σχολική διαρροή και τη νεανική παραβατικότητα.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του για καθορισμό πολιτικής για την πρόληψη και τη διαχείριση της Βίας στο Σχολείο, το ΠΑ.ΒΙ.Σ., μετά από διαβούλευση με άλλες υπηρεσίες του Υ.Π.Π. και κοινωνικούς εταίρους, κατέθεσε πρόταση σχεδιασμού Εθνικής Στρατηγικής για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στο σχολείο προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στις 17 Ιανουαρίου 2018, το τελικό κείμενο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο για υλοποίηση και στις 12 Οκτωβρίου 2018 ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κήρυξε επίσημα την έναρξη των εργασιών της. Για την παρακολούθηση της υλοποίησής της έχει συσταθεί Επιτροπή Παρακολούθησης, τον γενικό συντονισμό της οποίας διατηρεί το ΠΑ.ΒΙ.Σ. Οι δράσεις της Εθνικής Στρατηγικής έχουν διάρκεια τεσσάρων (4) ετών και ομαδοποιούνται σε έξι (6) θεματικές:

Η πρώτη θεματική αφορά στη δημιουργία μηχανισμών συλλογής, κωδικοποίησης και ανάλυσης δεδομένων και αναφοράς βασικών αποτελεσμάτων γύρω από το φαινόμενο της βίας. Ο δεύτερος

πυλώνας αφορά νομικά και διοικητικά μέτρα που αποσκοπούν στην καλύτερη προστασία των μαθητών/τριών από κάθε μορφή βίας και στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες αποκατάστασης και στήριξης. Η τρίτη δέσμη μέτρων στοχεύει στην ενίσχυση των δομών γύρω από το φαινόμενο της πρόληψης και διαχείρισης της βίας στο σχολείο. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ενδυνάμωση του πολυθεματικού μοντέλου υπηρεσιών που χρησιμοποιείται και το οποίο περιλαμβάνει τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, εκπαίδευσης, ψυχολογικής στήριξης και καθοδήγησης των παιδιών και των γονιών/κηδεμόνων τους. Ο τέταρτος πυλώνας αφορά στον εμπλουτισμό των γνώσεων και στην ενίσχυση δεξιοτήτων στους/στις μαθητές/τριες, ώστε να αναπτύξουν ειρηνικές στάσεις και συμπεριφορές. Η πέμπτη δέσμη δράσεων επικεντρώνεται στην προαγωγή της ενεργούς συμμετοχής των ίδιων των μαθητών/τριών στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας στο σχολείο. Ο τελευταίος πυλώνας δράσης επιδιώκει την ενδυνάμωση των γονιών/κηδεμόνων, των εκπαιδευτικών και της διευθυντικής ομάδας.

Στο πλαίσιο ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών, των μαθητών/τριών και των γονέων/κηδεμόνων στην πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο, το ΠΑ.ΒΙ.Σ. παρείχε προγράμματα εκπαίδευσης σε 60 σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, με θέματα την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων-σχολική διαμεσολάβηση και την αναγνώριση και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού. Για τον σκοπό αυτό, αναπτύχθηκαν δύο εγχειρίδια με δραστηριότητες γύρω από επίλυση συγκρούσεων και σχολικό εκφοβισμό, για μαθητές/τριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και δύο οδηγόι στήριξης εκπαιδευτικών για την εφαρμογή της σχολικής διαμεσολάβησης και τη διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού.

Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί η 2η Παγκύπρια έρευνα για τη θυματοποίηση στο σχολείο που έχει στόχο την μέτρηση της έκτασης και των μορφών βίας στο σχολείο σε σχέση με το κοινωνικό φύλο.

Τον Μάιο 2018, το ΠΑ.ΒΙ.Σ., σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, βράβευσε σχολεία από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, τα οποία εφάρμοσαν καλές πρακτικές για την πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας στις σχολικές τους μονάδες. Στην ίδια εκδήλωση διοργανώθηκε έκθεση προγραμμάτων από διάφορους κρατικούς φορείς και Μ.Κ.Ο., με θέμα την πρόληψη και αντιμετώπιση της Βίας στο σχολείο και για την ενδυνάμωση των σχολικών μονάδων στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

Επίσης, γίνεται συνεχής ενημέρωση της κοινωνίας και όλων των εκπαιδευτικών εταίρων για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας στα σχολεία μέσω τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, με δημοσίευση αρθρογραφίας, με ενημερωτικά δελτία τύπου, με παρουσιάσεις λειτουργιών ΠΑ.ΒΙ.Σ. σε συνέδρια/ημερίδες και με αναρτήσεις στην ιστοσελίδα www.moec.gov.cy/paratiritirio_via.

6.1.7 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας (ΕΔΣΠΥ)

Η Κύπρος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής της Υγείας (ΕΔΣΠΥ) από το 1995. Το Δίκτυο αυτό λειτουργεί υπό την αιγίδα τριών Διεθνών Οργανισμών: της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σύμφωνα με αυτούς τους οργανισμούς, η ανάπτυξη προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, όχι μόνο στον σχολικό χώρο, αλλά και γενικότερα στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, αποτελεί τη σύγχρονη και αποτελεσματική μέθοδο, για την πρόληψη και τη βελτίωση της υγείας, όχι μόνο των ανθρώπων, αλλά και του περιβάλλοντος.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής της Υγείας αποτελεί καρπό συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και του Υπουργείου Υγείας. Σκοπός του προγράμματος είναι η βελτίωση και

προαγωγή της σωματικής, της ψυχικής, και κοινωνικής υγείας των μαθητών/τριών, των εκπαιδευτικών, άλλων μελών του προσωπικού του σχολείου και κατ' επέκταση της ευρύτερης κοινότητας με ενσωμάτωση προγραμμάτων προαγωγής της υγείας σε όλες τις σχολικές μονάδες. Για την πιο αποτελεσματική επίτευξη των στόχων του προγράμματος, η συντονιστική ομάδα του προγράμματος σε κάθε σχολείο συγκροτείται από εκπαιδευτικούς, μέλη της Σχολιατρικής Υπηρεσίας, μαθητές/τριες και γονείς, καθώς και από άτομα της κοινότητας.

Ο κάθε κύκλος του προγράμματος διαρκεί δύο χρόνια, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα στη συντονιστική ομάδα κάθε σχολείου να θέσει μακροπρόθεσμους στόχους, να υλοποιήσει το πρόγραμμα με ποικίλες και δημιουργικές δραστηριότητες και ταυτόχρονα να αξιολογεί την εφαρμογή και αποτελεσματικότητά του. Πολιτική του προγράμματος είναι η επιλογή ενός κοινού παγκύπριου θέματος, το οποίο κάθε σχολείο μελετά μέσα από τη δική του σκοπιά. Το επιμέρους θέμα που θα αναπτύξει το κάθε σχολείο, επιλέγεται αφού πρώτα γίνει μια διερεύνηση των κύριων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σχολική μονάδα και έχουν σχέση με την υγεία (σωματική, ψυχική, συναισθηματική, κοινωνική). Αφού επιλεγεί το επιμέρους θέμα, θα πρέπει να αναγνωριστούν τα πιθανά αίτιά του και να καταρτιστεί ένα πρόγραμμα δράσης για αντιμετώπισή τους. Στην αρχή κάθε σχολικού έτους, το κάθε σχολείο που λαμβάνει μέρος στο πρόγραμμα ετοιμάζει το σχέδιο δράσης, το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους σχετικά με το επιμέρους θέμα που έχει επιλεγεί, καθώς και τις δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 (2^η χρονιά του διετούς κύκλου), συνεχίστηκε η μελέτη του προγράμματος «Η ευκαιριακή και άμετρη κατανάλωση αλκοόλ από τους Κύπριους εφήβους (binge drinking)». Το θέμα επιλέχθηκε μετά από πρόσφατες σχετικές παγκύπριες και πανευρωπαϊκές μελέτες που είδαν το φως της δημοσιότητας και οι οποίες αναδείκνυαν το μέγεθος του προβλήματος ανάμεσα στους Κύπριους εφήβους. Στο πλαίσιο του Προγράμματος υπήρξε στενή συνεργασία με τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, του Υπουργείου Υγείας, για τη διεξαγωγή βιωματικών εργαστηρίων στα σχολεία που μετέχουν στο Πρόγραμμα ΕΔΣΠΥ.

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται στη Μέση Γενική Εκπαίδευση και εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιολογικών/Βιολογίας/Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν 11 Γυμνάσια και 11 Λύκεια.

6.1.8 Πρόγραμμα «ΕΥ ΖΗΝ»

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «ΕΥ ΖΗΝ» εντάσσεται στο πλαίσιο των αντιστοίχων προγραμμάτων Αγωγής Υγείας Κύπρου-Ελλάδας βάσει Πρωτοκόλλου, που υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και του αντίστοιχου Υπουργείου της Ελλάδας. Το πρόγραμμα άρχισε να λειτουργεί τη σχολική χρονιά 1998 και διεξάγεται σε κύκλους. Ο κάθε κύκλος διαρκεί δύο σχολικές χρονιές και στο τέλος κάθε διετίας οργανώνεται Ημερίδα, στο πλαίσιο της οποίας τα σχολεία που συμμετέχουν παρουσιάζουν τις δράσεις τους. Η σχολική χρονιά 2017-18, ήταν η δεύτερη χρονιά του 9ου κύκλου του προγράμματος «ΕΥ ΖΗΝ».

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν 13 σχολεία από την Κύπρο. Η κάθε σχολική μονάδα εντοπίζει τις ειδικές της ανάγκες μέσω της επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας στην οποία συμμετέχει και ο εκάστοτε υπεύθυνος εκπαιδευτικός για το κάθε σχολείο. Με βάση αυτές τις ανάγκες, ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός του προγράμματος επιλέγει την ομάδα μαθητών/τριών οι οποίοι εκδηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή στην ομάδα ΕΥ ΖΗΝ και συζητούν και συναποφασίζουν Σχέδιο Δράσης για τη διετία. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν συγκεκριμένες ομάδες μαθητών/τριών, ή και όλο το σχολείο, και γίνονται με μακροπρόθεσμο προγραμματισμό, ώστε να

έχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, κάθε κυπριακό σχολείο που συμμετέχει δημιουργεί ομάδα από μαθητές/τριες και εκπονεί σχέδιο δράσης που εκπονείται μέσα σε δύο σχολικά έτη.

Οι σχεδιαζόμενες δράσεις στοχεύουν σε βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των παιδιών στη σχολική μονάδα και απαντούν στα κυρίαρχα ζητήματα – προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σχολική μονάδα, όπως το κάπνισμα, το αλκοόλ, τα ναρκωτικά, η διατροφή, η παραβατικότητα, η συναισθηματική και κοινωνική αγωγή.

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται στη Μέση Γενική Εκπαίδευση και εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν 12 Γυμνάσια και 1 Λύκειο.

6.1.9 «Μαθητικά Σεμινάρια Αγωγής Υγείας» ενάντια στις ουσίες εξάρτησης

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διοργανώνει, από το 1995, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας (Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας), το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών), τα «Μαθητικά Σεμινάρια Αγωγής Υγείας» (ΜΣΑΥ) ενάντια στις ουσίες εξάρτησης.

Ανά διετία συμμετέχουν περίπου:

- 450 μαθητές/τριες και 30 εκπαιδευτικοί, από όλα τα Γυμνάσια της Κύπρου σε 16 τριήμερα
- 70 Βοηθοί Διευθυντές και μέλη της επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας, σε δύο (2) διήμερα βιωματικά σεμινάρια.

Σκοπός των ΜΣΑΥ είναι να εμπεδώσουν την εθνική προληπτική πολιτική για τα ναρκωτικά στο εκπαιδευτικό σύστημα, συμβάλλοντας στη μείωση του ποσοστού των μαθητών/τριών που καπνίζει ή που πρόκειται να δοκιμάσει καπνικά προϊόντα και άλλες εξαρτησιογόνες ουσίες. Τα ΜΣΑΥ έχουν τρεις βασικούς στόχους:

(α) Ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη δημιουργία αποτρεπτικού περιβάλλοντος ως προς τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.

(β) Στήριξη ευάλωτων ομάδων ως προς την αποτροπή της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών.

(γ) Στήριξη της εφαρμογής της νομοθεσίας για την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στο σχολείο.

Από τα τέλη του 2018 έχει ξεκινήσει συνεργασία με την Έδρα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου για την εφαρμογή στα ΜΣΑΥ, και κατ' επέκταση και στα σχολεία, προγράμματος ευαισθητοποίησης και παρέμβασης (Flexiquit), που συμπεριλαμβάνει πρόγραμμα διακοπής του καπνίσματος. Το πρόγραμμα έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου και εφαρμόστηκε με επιτυχία, πιλοτικά, σε διάφορα σχολεία της Κύπρου. Το πρόγραμμα αποτελείται από τις ακόλουθες δράσεις:

1. Δράση ευαισθητοποίησης

Στη δράση ευαισθητοποίησης θα δώσουμε πληροφορίες και ενημερωτικό υλικό στους μαθητές. Επίσης, θα χρησιμοποιήσουμε ειδικούς μετρητές, έτσι ώστε με φύσημα να καταγράφεται η παρουσία ουσιών που προέρχονται από τσιγάρα στην αναπνοή των μαθητών. Με αυτό τον τρόπο θα εξηγηθεί στους μαθητές η βλαβερή επίδραση που έχει το ενεργητικό ή παθητικό κάπνισμα στην υγεία τους. Για αυτό στη δράση αυτή είναι σημαντικό να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές, είτε είναι καπνιστές είτε όχι. Όσοι ενδιαφέρονται καπνιστές ή όχι, μπορούν να συμμετάσχουν και στη δεύτερη φάση, για την διακοπή του καπνίσματος.

2. Παρέμβαση για τη διακοπή του καπνίσματος

Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται σε έξι (6) ηλεκτρονικές συναντήσεις διάρκειας 25 λεπτών και θα διεξαχθεί σε πρωινές ή απογευματινές ώρες για τους μαθητές που ενδιαφέρονται. Οι μαθητές θα καλούνται να συνδέονται με την ιστοσελίδα, χρησιμοποιώντας τον κωδικό πρόσβασης που θα έχουν στην κατοχή τους. Η παρέμβαση μέσω του διαδικτύου αποτελείται από εξάσκηση τεχνικών για απεξάρτηση από το κάπνισμα (δεν περιλαμβάνει φάρμακα ή ιατρικές διαδικασίες), που έχει φέρει υψηλά ποσοστά επιτυχίας σε περιπτώσεις όπου εφαρμόστηκε στο εξωτερικό. Το πρόγραμμα υλοποιείται από ειδικά εκπαιδευμένους συνεργάτες, κάτω από την εποπτεία της Εγγεγραμμένης Κλινικής Ψυχολόγου, Δρος Μαρίας Καρεκλά.

Το πρόγραμμα ΜΣΑΥ εφαρμόζεται στη Μέση Γενική Εκπαίδευση και εποπτεύεται από την Επιθεώρηση Φυσιογνωστικών/Βιολογίας/ Γεωγραφίας και σ' αυτό συμμετέχουν όλα τα Γυμνάσια της Κύπρου.

6.1.10 Προληπτικό παρεμβατικό Πρόγραμμα «Viennese Social Competence Program» (ViSC)

Το πρόγραμμα, που εφαρμόζεται σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, στοχεύει στην ενδεδειγμένη προληπτική προσέγγιση, στον χώρο της εκπαίδευσης, για την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στην αντικοινωνική συμπεριφορά, στην επιθετικότητα, στην παραβατικότητα και ειδικότερα στις στρατηγικές αντιμετώπισης και διαχείρισης της εκφοβιστικής συμπεριφοράς (bullying) μέσω καθορισμένων δράσεων, που αφορούν στην ανάπτυξη κοινωνικών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, για την ενδυνάμωση του εαυτού και την αντιμετώπιση φαινομένων βίας, κοινωνικού αποκλεισμού και ρατσισμού.

Το πρόγραμμα εφαρμόζει μια συστημική προσεγγίση, η οποία εμπλέκει τους/τις εκπαιδευτικούς, τους/τις μαθητές/τριες και τους γονείς. Αποτελείται από μια σειρά καθορισμένων δράσεων οι οποίες υλοποιούνται μέσω μιας κλιμακωτής εκπαίδευσης των εκπαιδευτών, μέσω ενδοσχολικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών μιας σχολικής μονάδας, μέσω διδασκαλίας μίας προληπτικής σειράς μαθημάτων στην τάξη και μέσω της εφαρμογής του *Οδηγού* για χειρισμό των περιστατικών εκφοβισμού.

Το πρόγραμμα ViSC έχει αξιολογηθεί με τυχαίοποιημένο δείγμα ομάδων παρέμβασης και ελέγχου στην Αυστρία και με πιλοτικό πειραματικό σχέδιο σε έξι (6) Γυμνάσια στην Κύπρο (3 εφαρμογής και 3 ελέγχου). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το πρόγραμμα μειώνει την επιθετικότητα και τη θυματοποίηση ανάμεσα στους/στις μαθητές/τριες και βελτιώνει τις ικανότητες χειρισμού περιστατικών βίας ανάμεσα στους/στις εκπαιδευτικούς στα σχολεία εφαρμογής. Το πρόγραμμα ViSC αποτελεί ένα από τα πλέον επιτυχημένα εφαρμοσμένα προγράμματα πρόληψης και διαχείρισης του σχολικού εκφοβισμού.

Κατά τη **σχολική χρονιά 2017-18** το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε **οκτώ σχολεία** της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Δράσεις που αναπτύχθηκαν/στηρίχθηκαν υπό την αιγίδα της ΣΕΑΥΠ

1. Σχολικές Κοινότητες Αναγνώστων

Στα πλαίσια της προώθησης της φιλιαναγνωσίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης, κάτω από το πρόγραμμα της εν λόγω Εταιρείας «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ», προκήρυξε διαγωνισμό με θέμα «Σχολικές Κοινότητες Αναγνώστων». Η Δράση αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του πρώτου υπό έμφαση στόχου της σχολικής χρονιάς 2017-18 («Η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με έμφαση στην εφαρμογή κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας των Αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων και, ιδιαίτερα, των Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας»). Οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες και οι όροι συμμετοχής στους διαγωνισμούς εμπεριέχονται σε σχετικές εγκυκλίους του Υ.Π.Π. (γπρ6378 και γπρ6376).

2. Ηλεκτρονικό Εγχειρίδιο για την πρόληψη χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών

Η πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών στο σχολείο, όπως καταδεικνύεται ερευνητικά, συνδέεται μεταξύ άλλων και με τη συστηματική και διαβαθμισμένη διδασκαλία Αγωγή Υγείας. Στο πλαίσιο αυτό, η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ) προώθησε τη συγγραφή του εγχειριδίου με τίτλο «Ευχαριστώ που με σκέφτεσαι», το οποίο περιλαμβάνει διαβαθμισμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες με απώτερο στόχο την πρόληψη εξαρτησιογόνων ουσιών. Οι δραστηριότητες αυτές αναφέρονται σε μαθητές/τριες ηλικίας 6-13 χρόνων και αφορούν, μεταξύ άλλων, στα θέματα της φύλαξης φαρμάκων, του παθητικού καπνίσματος, των λόγων έναρξης καπνίσματος από νεαρά άτομα, των λόγων χρήσης αλκοόλ από ανήλικους, του ρόλου των φίλων στη χρήση ουσιών εξάρτησης, των συσχετιζόμενων νομοθεσιών, της προώθησης περιβάλλοντος χωρίς καπνό κ.ά.

3. Ένταξη Ευρωπαϊκής Χάρτας Δικαιωμάτων των Ασθενών στα Σχολεία

Η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (ΣΕΑΥΠ) προώθησε σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, σχετικό έντυπο στο οποίο καταγράφονται τα 14 Θεμελιώδη Δικαιώματα των Ασθενών, όπως αυτά έχουν συνταχθεί από το Active Citizenship Network (CAN) από το 2002, σε συνεργασία με 12 άλλες ευρωπαϊκές οργανώσεις. Το έντυπο διανεμήθηκε στους/στις μαθητές/τριες των σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων, με στόχο να ενημερωθούν έγκυρα και σφαιρικά τόσο οι ίδιοι/ες, όσο και οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς/κηδεμόνες τους.

4. Προμήθεια αθλητικού υλικού σε αθλητές και αθλήτριες που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού

Η δράση εφαρμόζεται από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ) και στηρίζεται από τη ΣΕΑΥΠ. Στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ), ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (ΚΟΑ) μέσα από το Σχεδιασμό «Αντιμετώπιση Εξαρτησιογόνων Ουσιών» στήριξε κατά τη **σχολική χρονιά 2017-18** με δωρεάν προμήθεια αθλητικού υλικού, **60 μαθητές/τριες**, οι οποίοι/ες είναι αθλητές και αθλήτριες και ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

5. iDecide-«An innovative toolkit for inclusive decision making policies»

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συντόνισε το τριετές πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «EACEA 33/2014 - Key action 3: Support for policy reform – Initiatives for policy innovation», με τίτλο “An innovative toolkit for inclusive decision making policies – iDecide”. Το Έργο βασίζεται στην Προτεραιότητα 1 του Education, Audiovisual and Education, Audiovisual and

Culture Executive Agency (EACEA) «Μείωση των ανισοτήτων σε μαθησιακά αποτελέσματα που επηρεάζουν τους μαθητές από μειονεκτικά περιβάλλοντα».

Στο πλαίσιο του προγράμματος αναπτύχθηκε ηλεκτρονική εφαρμογή όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βρουν πρακτικές συμβουλές για 23 τομείς αποφάσεων, οι οποίοι αφορούν στην καθημερινή ζωή του σχολείου (π.χ. διδασκαλία, διάλειμμα, εκδρομές, συνεργασία με γονείς/κηδεμόνες, πειθαρχία, σχολικές εκδηλώσεις) και για 73 υποκατηγορίες μαθητών/τριών, που πιθανόν να περιθωριοποιούνται στο σχολείο (π.χ. μαθητές/τριες με θέματα υγείας, αναπηρία, μαθησιακών δυσκολιών, φτώχειας, θρησκευτικών και άλλων μειονοτήτων κ.ά.). Η ηλεκτρονική εφαρμογή δίνει, επίσης, τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς, μαθητές/τριες και γονείς/κηδεμόνες για συλλογικές αποφάσεις μέσα από δημοσκοπήσεις, δημόσιες συζητήσεις κ.λπ.

Στο πλαίσιο ολοκλήρωσης του Έργου, διοργανώθηκε ευρωπαϊκό συνέδριο στην Κύπρο (25 Οκτωβρίου 2018), με σκοπό την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του.

6.2 ΜΟΝΑΔΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΜΟΝΑΔΑ Τ.Π.Ε.)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) θέτει σε προτεραιότητα την ενσωμάτωση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ανάπτυξη τεχνολογιών που συμβάλλουν στη αυτοματοποίηση των διοικητικών διαδικασιών στις σχολικές μονάδες και στη βελτίωση της επικοινωνίας τους με το Υ.Π.Π.. Η Μονάδα Τ.Π.Ε. στοχεύει στην καλύτερη οργάνωση και συντονισμό των προγραμμάτων Τ.Π.Ε. που ήδη λειτουργούν, αλλά και στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών, των διαδικασιών και των υπηρεσιών του Υ.Π.Π.. Επίσης, παρέχει εξοπλισμό και αναπτύσσει τεχνολογίες, για να υποστηρίξει τις διοικητικές διεργασίες των σχολικών μονάδων και για να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη διδασκαλία και μάθηση.

Η δομή της Μονάδας Τ.Π.Ε. συντονίζεται από έναν Προϊστάμενο και αποτελείται από τέσσερις επιμέρους τομείς:

- Τομέας Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών
- Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη Μαθησιακή Διαδικασία
- Τομέας Υλικοτεχνικής Υποδομής
- Τομέας Συμβάσεων και Προσφορών

Το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (Τ.Υ.Π.) στο Υ.Π.Π., θα εντάσσεται στον Τομέα Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών.

6.2.1 Τομέας Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών και Υπηρεσιών 6.2.1.1 Υπηρεσία Διαδικτύου και Επικοινωνίας

Η Υπηρεσία Διαδικτύου και Επικοινωνίας (ΥΔΕ) της Μονάδας Τ.Π.Ε. είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και παρουσίαση στο Διαδίκτυο όλων των πληροφοριών που αφορούν στο έργο των διευθύνσεων, υπηρεσιών, μονάδων, τμημάτων και προγραμμάτων του Υ.Π.Π., καθώς και του συνόλου του Εκπαιδευτικού Υλικού για τη Δημοτική και τη Μέση Γενική Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, η ΥΔΕ προβαίνει στην καθημερινή ενημέρωση όλων των ιστότοπων του Υ.Π.Π. (www.moec.gov.cy, [περισσότεροι από 80 ιστότοποι](http://www.moec.gov.cy/περισσότεροι_από_80_ιστότοποι/)), της Εκπαιδευτικής Πύλης (www.schools.ac.cy, [περισσότεροι από 40 ιστότοποι](http://www.schools.ac.cy/περισσότεροι_από_40_ιστότοποι/)), καθώς και των ιστότοπων των προγραμμάτων του Υ.Π.Π. ([περισσότεροι από 10 ιστότοποι](http://www.kysats.ac.cy)) και αριθμού ανεξάρτητων υπηρεσιών (π.χ. www.kysats.ac.cy, www.geonoma.gov.cy, www.dipae.ac.cy, κ.α.).

Επίσης, η ΥΔΕ είναι υπεύθυνη για την προβολή και διάδοση του έργου του Υ.Π.Π. στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

Facebook: <https://www.facebook.com/ypourgeiopaideias>,

YouTube: <https://www.youtube.com/user/cymoec>,

Twitter: <https://www.youtube.com/user/cymoec>

Επιπρόσθετα, η ΥΔΕ είναι υπεύθυνη για την παροχή υπηρεσιών διαδικτύου, σχεδιασμού, οργάνωσης και φιλοξενίας των ιστότοπων στα Δημόσια Σχολεία όλων των βαθμίδων. Επίσης, παρέχει επιμόρφωση σε εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν τον ρόλο του διαχειριστή σχολικού ιστότοπου μέσω ατομικών και ομαδικών βιωματικών εργαστηρίων, καθώς και υποστήριξη μέσω διαδικτυακών οδηγιών και βοηθημάτων (π.χ. βιντεοπαρουσιάσεις, οδηγοί βήμα-προς-βήμα). Παράλληλα, η Υπηρεσία διαχειρίζεται τους λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κάτω από τον τομέα www.schools.ac.cy.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ολοκληρώθηκαν τα πιο κάτω έργα:

- Επανασχεδιασμός, ανάπτυξη και ενημέρωση νέων ιστοτόπων, προσβάσιμων και σε φορητές συσκευές, με τη χρήση του Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου (ΣΔΠ) Joomla για τα γνωστικά αντικείμενα Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης (συνολικά: 29 και 45 ιστοτόποι), σε συνεργασία με τους συμβούλους και τους επιθεωρητές των μαθημάτων.
- Τεχνική υποστήριξη σχολείων και εκπαιδευτικών σε θέματα σχεδιασμού, ανάπτυξης και διαχείρισης σχολικών ιστοτόπων (Συστήματα Διαχείρισης Περιεχομένου: Joomla, GetSimple)
- Σχεδιασμός, ανάπτυξη και ενημέρωση νέων ιστοτόπων για υπηρεσίες και προγράμματα του Υ.Π.Π.:
  - Εθνική Πύλη Ενημέρωσης για την Εκπαίδευση: <http://www.epee.gov.cy>
  - Content Language Integrated Learning (CLIL): <http://clil.schools.ac.cy>
  - Εξετάσεις Διορίσιμων Εκπαιδευτικών: <http://diorisimoi.moec.gov.cy>
  - Εξετάσεις για Πρόσληψη στο Δημόσιο: <http://epd.moec.gov.cy>
  - Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων: <http://mdet.moec.gov.cy>
  - Πρόγραμμα «Φιλαναγνωσία»: <http://filanagnosia.schools.ac.cy>
  - Σχολική Παραβατικότητα: http://www.moec.gov.cy/dme/programmata/scholiki_paravatikitita/
  - Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας (Σ.Ε.Α.Υ.Π.): <http://www.moec.gov.cy/seayp/>
  - Μουσικακή Αγωγή – Δημοτική Εκπαίδευση: <http://mousagd.schools.ac.cy>
- Διαχείριση και καθημερινή ενημέρωση των λογαριασμών του Υ.Π.Π. στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:
  - Facebook: <https://www.facebook.com/ypourgeiopaideias>
  - Twitter: <https://twitter.com/cymoec>
  - YouTube: <http://www.youtube.com/cymoec/>
- Σχεδιασμός, δημιουργία και αναβάθμιση διαδικτυακών εφαρμογών για συμπλήρωση εντύπων, υποβολή αιτήσεων, ενημέρωση εγκυκλίων.
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για διαχείριση δεδομένων και υποβολή αιτήσεων για συμμετοχή στα Επιμορφωτικά Κέντρα με δυνατότητα πληρωμής μέσω JCC Smart (μαθητές)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για υποβολή αιτήσεων για τη θέση του Τοπικού Υπεύθυνου για τα Επιμορφωτικά Κέντρα (Τοπικοί Υπεύθυνοι)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για διαχείριση δεδομένων και υποβολή αιτήσεων για διδασκαλία στα Επιμορφωτικά Κέντρα (εκπαιδευτικοί)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για υποβολή αιτήσεων για διδασκαλία στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία (Ε.Ο.Σ.) (εκπαιδευτικοί)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για υποβολή αιτήσεων για διδασκαλία στα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία (Π.Ο.Σ.) (εκπαιδευτικοί)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για υποβολή αιτήσεων για διδασκαλία στα Απογευματινά και Βραδινά Μαθήματα Τεχνικών Σχολών (Μ.Τ.Ε.Ε.) (εκπαιδευτικοί)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας αίτησης για θέσεις απόσπασης, ειδικών συμβούλων και συνδεδετικών λειτουργιών (εκπαιδευτικοί)
  - Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας διαχείρισης ανακοινώσεων και εγκυκλίων Υ.Π.Π. (Δημοτική, Μέση Γενική, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική, Ιδιωτική Εκπαίδευση)
    - Σύστημα Διαχείρισης Ενημερώσεων
    - Σύστημα Προβολής Ενημερώσεων

- Σχεδιασμός και ανάπτυξη πλατφόρμας παρουσίασης ανακοινώσεων και εγκυκλίων Υ.Π.Π. (Δημοτική, Μέση Γενική, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική, Ιδιωτική Εκπαίδευση) σε κινητές εφαρμογές
- Αναβάθμιση συστήματος Διαχείρισης Εσωτερικής Αλληλογραφίας του Υ.Π.Π. (Σ.Δ.Ε.Α.)
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας αίτησης φοιτητών/τριών, δασκάλων και νηπιαγωγών για στελέχωση των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων και δυνατότητα πληρωμής μέσω JCC Smart
- Αναβάθμιση διαδικτυακών φορμών αίτησης για εργασία θεματοθετών και βαθμολογητών για στελέχωση των Παγκύπριων Εξετάσεων (Υπηρεσία Εξετάσεων)
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας αίτησης για φοίτηση στα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας αίτησης για διδασκαλία στα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακής φόρμας αίτησης για Βοηθούς Εργαστηρίων στα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακής φόρμας αίτησης για διδασκαλία στο πρόγραμμα για «Κατ' οίκον Εκπαίδευση»
- Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας για διαχείριση δεδομένων και υποβολή αιτήσεων για διδασκαλία στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (Κ.Ι.Ε.).
- Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας Διαχείρισης Μουσικών Αρχείων Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας αίτησης για δήλωση συμμετοχής στην Ημερίδα με θέμα «Ασφάλεια στο Διαδίκτυο»
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας για αγορά υπηρεσιών από εκπαιδευτές και ειδικούς στη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία
- Αναβάθμιση διαδικτυακής φόρμας για δήλωση συμμετοχής στις εξετάσεις ECDL
- Αναβάθμιση διαδικτυακής πλατφόρμας με στόχο τη διαχείριση όλων των χρηστών διαβαθμισμένης πρόσβασης των πιο πάνω διαδικτυακών εφαρμογών
- Διαδικτυακή εφαρμογή που χρησιμοποιείται από την ΥΔΕ με σκοπό την καλύτερη οργάνωση και διαχείριση αρχείων του Υ.Π.Π.
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας διαχείρισης και παρουσίασης πληροφοριών που σχετίζονται με βαθμολογίες και αποτελέσματα των Παγκύπριων Εξετάσεων σε κινητές εφαρμογές
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας συλλογής και διαχείρισης αιτήσεων, πληρωμής εξετάσεων, παρουσίασης δελτίων υποψηφίων, ενημέρωσης για τις Εξετάσεις για Πρόσληψη στο Δημόσιο
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας συλλογής και διαχείρισης αιτήσεων για στελέχωση εξεταστικών κέντρων για τις Εξετάσεις για Πρόσληψη στο Δημόσιο.
- Διαχείριση πληρωμών μέσω JCC Smart για τις Κατασκηνώσεις του εξωτερικού
- Διαχείριση πληροφοριών που αφορούν το Υ.Π.Π. στην πλατφόρμα Ανοικτών Δεδομένων που υπάγεται στην Εθνική Διαδικτυακή Πύλη Ανοικτών Δεδομένων Κύπρου.
- Διαχείριση λογαριασμών υπηρεσιών του Υ.Π.Π. στο σύστημα διαδικτυακής πληρωμής JCCSmart
- Τοπική εφαρμογή (MS Access) με στόχο τη διαχείριση εσωτερικών πληροφοριών της ΥΔΕ

- Τοπική εφαρμογή για τη διαχείριση αιτήσεων που συλλέγονται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συλλογής αιτήσεων του κοινού για τις ανάγκες των Επιμορφωτικών Κέντρων του Υ.Π.Π.
- Αναβάθμιση λογισμικών για υποστήριξη του Λογιστηρίου του Υ.Π.Π.

6.2.1.2 Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού (Σ.Ε.Π.)

Το μηχανογραφικό Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού (Σ.Ε.Π.) είναι ένα σύστημα το οποίο χρησιμοποιείται (α) από τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Εκπαίδευσης για την υποβολή διάφορων αιτήσεων, (β) από τις σχολικές μονάδες για την καταχώριση στοιχείων που αφορούν μαθητές, εκπαιδευτικούς και στοιχεία σχολείου και (γ) από τα Επαρχιακά Γραφεία, Τμήματα και Υπηρεσίες του Υ.Π.Π. για την επεξεργασία και διαχείριση των στοιχείων που συλλέγονται μέσω Σ.Ε.Π..

Περιλαμβάνει αριθμό λειτουργιών μεταξύ των οποίων το σύστημα υποβολής και διαχείρισης των αδειών ασθενοείας και αδειών απουσίας των εκπαιδευτικών, την πλατφόρμα διαχείρισης των στοιχείων σίτισης μαθητών, την υποβολή αιτήσεων τοποθέτησης/μετακίνησης και ενστάσεων από τους εκπαιδευτικούς και τη διαχείριση των αιτήσεων από τα αντίστοιχα Επαρχιακά Γραφεία, την καταχώριση των εγγραφών των μαθητών, κ.ά.

Η ομάδα ανάπτυξης του Σ.Ε.Π. είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη νέων λειτουργιών στο Σ.Ε.Π. με βάση τις ανάγκες του Υ.Π.Π., την αναβάθμιση υφιστάμενων λειτουργιών ώστε να ικανοποιούν τις τρέχουσες απαιτήσεις των χρηστών και του Υπουργείου και την τεχνική υποστήριξη και εύρυθμη λειτουργία του Σ.Ε.Π..

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά σε όλες τις βαθμίδες οι λειτουργίες υποβολής και διαχείρισης των αδειών ασθενοείας και αδειών απουσίας των εκπαιδευτικών στο Σ.Ε.Π., καταργώντας έτσι πλήρως τη διαχείριση των αδειών ασθενοείας και αδειών απουσίας σε έντυπη μορφή.

Επίσης, επεκτάθηκαν οι υφιστάμενες λειτουργίες του Σ.Ε.Π. σύμφωνα με τις ανάγκες των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υπουργείου ως ακολούθως:

- α. αναβάθμιση των λειτουργιών υποβολής και διαχείρισης των αιτήσεων μετακίνησης/τοποθέτησης και ενστάσεων των εκπαιδευτικών.
- β. αναβάθμιση των λειτουργιών υποβολής και διαχείρισης των αδειών ασθενοείας και αδειών απουσίας των εκπαιδευτικών, σύμφωνα με εισηγήσεις που λήφθηκαν κατά τη λειτουργία του συστήματος.
- γ. αναβάθμιση της πλατφόρμας σίτισης.
- δ. σχεδιασμός και ανάπτυξη νέας λειτουργίας διαθέσιμη σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων για διαχείριση της στελέχωσης του σχολείου.
- ε. αναβάθμιση της διαδικασίας εγγραφής των εκπαιδευτικών στο Σ.Ε.Π. για περαιτέρω διασφάλιση των δεδομένων των εκπαιδευτικών.
- στ. αναβάθμιση των λειτουργιών καταγραφής και διαχείρισης στοιχείων που αφορούν το Γραφείο Ασφάλειας και Υγείας του Υπουργείου.

6.2.1.3 Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κήρυξε επίσημα την έναρξη του έργου για τον σχεδιασμό και υλοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-Government) στην Κυπριακή Εκπαίδευση, πραγματοποιώντας στις 25 Ιουνίου 2018 την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο φορέα για παροχή υπηρεσιών Συμβούλου Υλοποίησης του έργου «Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης» (ΣΥΥ).

Το ΣΥΥ είναι ένα σύγχρονο μηχανογραφικό σύστημα που αποσκοπεί στην τυποποίηση και επιτάχυνση των γραφειοκρατικών διαδικασιών. Η εισαγωγή του στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι καίριας και πρωταρχικής σημασίας, αφού αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αναδόμησης του Υ.Π.Π.

Στην εναρκτήρια συνάντηση μαζί με τον ανάδοχο φορέα, που είναι η εταιρεία KPMG Ltd, έγινε και επίσημα η έναρξη του έργου και τέθηκαν ήδη τα πρώτα χρονοδιαγράμματα.

Αναμενόμενα αποτελέσματα και παραδοτέα εντός του 2018:

Παραδοτέο 1: Εργαλείο Διαχείρισης Έργου (Clarizen)

Παραδοτέο 2 (α): Έγγραφο Λεπτομερούς Ανάλυσης Αναγκών (Detail Analysis Report)

Παραδοτέο 2 (β): Έγγραφο Αναδόμησης Διοικητικών Διαδικασιών (Process Re-Engineering)

Παραδοτέο 2 (γ): Έγγραφο Λειτουργικών και Τεχνικών Προδιαγραφών

Παραδοτέο 3: Έγγραφο Σχεδιασμού Γενικής Πολιτικής για την Ασφάλεια και Προστασία του προς Υλοποίησης Ηλεκτρονικού Συστήματος

Παραδοτέο 4: Έγγραφο Εισηγήσεων/Λύσεων για τη Διασύνδεση των προς Υλοποίηση Υφιστάμενων και Νέων Υποσυστημάτων

Γενικός στόχος του ΣΥΥ είναι η δημιουργία ενός προηγμένου πληροφοριακού συστήματος που θα εξασφαλίσει τη σωστή διαχείριση των πληροφοριών και αυτοματισμού των διαδικασιών, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της γραφειοκρατίας και του υψηλού διοικητικού κόστους και θα διασφαλίσει την άμεση ενημέρωση, συνεργασία και παροχή υποστήριξης των πιο κάτω εμπλεκόμενων φορέων:

- Σχολικές Μονάδες
- Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων
- Διευθύνσεις και Υπηρεσίες ΥΠΠ
- Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας
- Εκπαιδευτικούς
- Γονείς και Μαθητές
- Συνδικαλιστικές οργανώσεις
- Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας
- Σχολικές Εφορείες
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Οι διάφορες υπηρεσίες του έργου θα προσφέρονται στους χρήστες σταδιακά, ενώ η παροχή του συνόλου των προγραμματισμένων υπηρεσιών θα ολοκληρωθεί μέχρι το 2023.

Το συνολικό ποσό για την υλοποίηση του ΣΥΥ ανέρχεται σε € 9,000,000, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Το έργο συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και συγκεκριμένα από τον ειδικό στόχο που αφορά στην αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των υπηρεσιών που διατίθενται ηλεκτρονικά σε πολίτες και επιχειρήσεις και στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας.

6.2.2 Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη Μαθησιακή Διαδικασία

Ο Τομέας Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, στο πλαίσιο της Μονάδας Τ.Π.Ε. του Υ.Π.Π., έχει ως στόχο την προώθηση των ψηφιακών τεχνολογιών για την υποστήριξη της μάθησης.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού προωθεί προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής μάθησης, διατηρεί διαδικτυακές πύλες με ανοικτό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, παρέχει ευκαιρίες για εξ' αποστάσεως μάθηση μέσα από διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης και διαδικτυακές κοινότητες εκπαιδευτικών, προσφέρει προγράμματα και διαγωνισμούς, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, προωθεί την ασφαλή χρήση του διαδικτύου και γενικότερα προωθεί καινοτομίες που αφορούν στην αξιοποίηση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην εκπαίδευση. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2018, ο στόχος του Τομέα Ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. της Μονάδας Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία ενισχύεται από τις δράσεις του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Παράλληλα, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης του Υ.Π.Π., διαμορφώνεται πολιτική για την υποδομή του διαδικτύου στα σχολεία με εφαρμογή φίλτρου ασφαλούς πρόσβασης και μετρήσεις εκπομπών ιονίζουσας ακτινοβολίας σε ασύρματα δίκτυα στα σχολεία. Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τη Microsoft, προωθήθηκε εκπαίδευση για σχολεία-ακαδημίες.

Οι δράσεις του Τομέα επικεντρώνονται στις προτεραιότητες της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2020 και στην Ψηφιακή Στρατηγική για την Κύπρο.

Τον Δεκέμβριο 2018, η Εθνική Στρατηγική για ένα «Καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά στην Κύπρο» εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται οι πιο κάτω δράσεις για το Άνοιγμα της εκπαίδευσης μέσω των νέων τεχνολογιών και ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, καλύπτοντας τις περιοχές:

- Δημιουργική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση
- Δημιουργική αξιοποίηση του διαδικτύου με ασφάλεια και υπευθυνότητα
- Ανάπτυξη οριζόντιων κομβικών δεξιοτήτων από μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Επιπρόσθετα έχει τεθεί ως στόχος η ανάπτυξη και υποστήριξη:

- Ψηφιακά ικανού μαθητή
- Ψηφιακά ικανού εκπαιδευτικού
- Ψηφιακά ικανού σχολείου

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ, ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

- Αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδασκαλία και μάθηση
- Εξειδικευμένα σεμινάρια για θέματα Πληροφορικής
- Εργαστήρια ρομποτικής και προγραμματισμού
- Ασφαλής αξιοποίηση του διαδικτύου
- Παιδεία για τα Μέσα
- Βιωματικά εργαστήρια για τη «Δημιουργική και Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου» σε θερινές κατασκηνώσεις μαθητών (<https://internetsafety.pi.ac.cy/summer-camps>)

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ 1480

<https://www.cybersafety.cy/helpline>, <https://www.cybersafety.cy/hotline>

Από τον Μάιο 2016 λειτουργεί η υποστηρικτική Γραμμή 1480. Η Γραμμή 1480 λειτουργεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έργου CYberSafety - Ένα καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά στην Κύπρο, προσδοκώντας να διασφαλίσει ότι όλοι οι χρήστες θα μπορούν να λαμβάνουν συμβουλές και υποστήριξη από εξειδικευμένους υποστηρικτές, σε πραγματικό χρόνο, σε θέματα που

σχετίζονται με τη χρήση του Διαδικτύου και των ψηφιακών τεχνολογιών. Οι υπηρεσίες της Γραμμής 1480 απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους, γονείς, εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες, παρέχοντας υποστήριξη και συμβουλές σε θέματα που σχετίζονται με την ασφαλή, υπεύθυνη και ηθική χρήση του Διαδικτύου και άλλων ψηφιακών μέσων. Παράλληλα, η Γραμμή παρέχει την υπηρεσία καταγγελιών, η οποία προσφέρει ένα άμεσο, εύκολα προσβάσιμο και υπεύθυνο σημείο επαφής για τους χρήστες, ώστε να καταγγέλλουν παράνομο περιεχόμενο ή ενέργειες. Οι υπηρεσίες της γραμμής καταγγελιών παρέχουν κατάλληλο χειρισμό πληροφοριών που καταχωρούνται από το κοινό και οι οποίες σχετίζονται με παράνομες αναφορές και δεδομένα για σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, ρατσισμό και ξενοφοβία.

3. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ

- Διαδικτυακές πύλες - Αποθετήρια Ανοικτού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου με επιμορφωτικό υποστηρικτικό υλικό για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, με δυνατότητες διερεύνησης, υποβολής νέων μαθησιακών εισηγήσεων και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών. (<https://www.e-epimorfosi.ac.cy>, <http://photodentro.pi.ac.cy>)
- Διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης για την υποστήριξη επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης με σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία (Moodle: <http://elearn.pi.ac.cy>, Mahara: <https://mahara.ats2020.eu>, Office 365: <http://o365.ats2020.eu>)
- Σύγχρονη και ασύγχρονη πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης για την εξ αποστάσεως εκμάθηση ηλεκτρονικών εργαλείων και ανοικτή πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές. (<http://www.pi-elearning.ac.cy>)
- Διαδικτυακό εκπαιδευτικό παιχνίδι *Happy Onlife* το οποίο αναπτύχθηκε από το Joint Research Centre της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το παιχνίδι στοχεύει, μέσα από παιγνιώδη μορφή, παιδιά ηλικίας 8-12 να μάθουν να συμπεριφέρονται με ασφάλεια στο Διαδίκτυο (https://web.jrc.ec.europa.eu/happyonlife/webgame_en.html)

4. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

- Διαγωνισμός για την παραγωγή σύντομου βίντεο από μαθητές για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου με θέμα «Μαζί για ένα καλύτερο διαδίκτυο» - "Together for a better internet". (<https://internetsafety.pi.ac.cy/competitions>)
- Μαθητικός Διαγωνισμός Ραδιοφωνικού Μηνύματος και Τραγουδιού «Κάν' το ν' ακουστεί 2018» με θέμα: «Δημιουργώντας για την Πολιτιστική μας Κληρονομιά». Ο Διαγωνισμός απευθύνεται στις σχολικές μονάδες της Ελλάδας, της Κύπρου, της Ομογένειας, αλλά και τις υπόλοιπες σχολικές μονάδες διεθνώς. Ο διαγωνισμός συνδιοργανώνεται από την Επιστημονική Εταιρεία «Διαθεματικό, Διαπολιτισμικό Ραδιόφωνο της Εκπαιδευτικής Κοινότητας με τον διακριτικό τίτλο: European School Radio, το Πρώτο Μαθητικό Ραδιόφωνο», την Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου. (<http://www.pi.ac.cy/kantonakoustei>)
- Μαθητικός διαγωνισμός για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού από μαθητές για την ασφαλή αξιοποίηση του διαδικτύου, στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Μικροί εκπαιδευτές» και «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο».

5. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Ημερίδα για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία (<http://www.pi.ac.cy/imeridaTPE2018>)
- Ημερίδα και ενημερωτικές εκδηλώσεις για τη Διεθνή Μέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (<https://internetsafety.pi.ac.cy/saferinternetday>, <https://internetsafety.pi.ac.cy/SID2018>)

- Ημερίδα για τη βράβευση μαθητών για τον διαγωνισμό παραγωγής σύντομου βίντεο από μαθητές (<https://internetsafety.pi.ac.cy/conferences-details/is-short-video-event-2018>)

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Τ.Π.Ε. ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- Πρόγραμμα «Καινοτόμων Σχολείων και Εκπαιδευτικών Πυρήνων» για την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στη μαθησιακή διαδικασία εντός της σχολικής μονάδας

<https://innovativeschools.pi.ac.cy>

Ετήσιο επαναλαμβανόμενο Πρόγραμμα από το 2008. Το Πρόγραμμα έχει ως στόχο την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα και ενσωμάτωσή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Στο πλαίσιο του Προγράμματος, κάθε σχολική μονάδα καλείται να αναπτύξει σχέδιο δράσης για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, υλοποιούνται δράσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Παράλληλα, αριθμός επιλεγμένων εκπαιδευτικών τυγχάνουν συνεχούς επιμόρφωσης μέσα από προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης, ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές και υποστηρικτές της προσπάθειας της σχολικής μονάδας για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

- Εργαλείο αυτό-αξιολόγησης της ψηφιακής ικανότητας της σχολικής μονάδας SELFIE

<https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital>, <https://innovativeschools.pi.ac.cy/selfie>

Το SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering Innovation through Educational Technology) είναι ένα δωρεάν, εύκολο στη χρήση, διαδικτυακό εργαλείο αυτοαξιολόγησης το οποίο έχει αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να βοηθήσει τα σχολεία στην Ευρώπη να αξιολογήσουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες για καινοτόμο και αποτελεσματική μάθηση.

Με το SELFIE ένα σχολείο έχει μια απεικόνιση για το πού βρίσκεται ως προς τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των στελεχών του σχολείου. Αυτή η διαδικασία αυτοαξιολόγησης μπορεί να βοηθήσει στην έναρξη ενός διαλόγου ανάμεσα στα στελέχη του σχολείου, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, με στόχο τη βελτίωση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών. Το SELFIE δίνει, επίσης, τη δυνατότητα στο σχολείο να παρακολουθεί την πρόοδό του με την πάροδο του χρόνου. Το SELFIE χρησιμοποιείται από τα σχολεία στο πλαίσιο του προγράμματος Καινοτόμα Σχολεία.

- Πρόγραμμα «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο»

<https://esafeschools.pi.ac.cy>

Ετήσιο επαναλαμβανόμενο Πρόγραμμα από το 2013. Το Πρόγραμμα έχει ως στόχο τη διαμόρφωση κουλτούρας ασφαλούς και δημιουργικής χρήσης του διαδικτύου στην ευρύτερη σχολική κοινότητα. Με το Πρόγραμμα αυτό δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, αλλά και στην ευρύτερη κοινότητα ενός σχολείου, να συμμετάσχουν ενεργά στον σχεδιασμό και ανάπτυξη δράσεων που θα τους βοηθήσουν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του διαδικτύου με ασφαλή, καινοτόμο και δημιουργικό τρόπο προς όφελος της εκπαίδευσης. Πρόθεση του Προγράμματος είναι η βελτίωση των δεξιοτήτων ψηφιακού και επικοινωνιακού γραμματισμού των μαθητών, ώστε να αναγνωρίζουν τις δυνατότητες και τις προκλήσεις του διαδικτύου και γενικότερα των σύγχρονων τεχνολογιών, για να τις χρησιμοποιούν αποτελεσματικά και με υπευθυνότητα, με απώτερο στόχο να λειτουργούν ενεργά ως πολίτες του 21ου αιώνα.

- **Πρόγραμμα «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο»**

<https://youngcoaches.pi.ac.cy>

Ετήσιο επαναλαμβανόμενο Πρόγραμμα από το 2013. Το Πρόγραμμα έχει ως στόχο την εμπλοκή των μαθητών και μαθητριών ενός σχολείου στην εκπαίδευση των συμμαθητών τους, αλλά και της ευρύτερης σχολικής κοινότητας, για τη δημιουργική αξιοποίηση και ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Οι Μικροί εκπαιδευτές καλούνται να αναπτύξουν σχέδιο δράσης για τη σχολική τους μονάδα και να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις, για να ενημερώσουν σε θέματα που αφορούν στο διαδίκτυο. Καλούνται, επίσης, να εκπαιδεύσουν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διαδικτύου, με άριστο, συνετό, δόκιμο αλλά και ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, και να δώσουν εισηγήσεις για προστασία από πιθανές προκλήσεις και κινδύνους. Τέλος, καλούνται να ευαισθητοποιήσουν και να εκπαιδεύσουν άλλα παιδιά, συμμαθητές και φίλους τους, καθώς επίσης τους γονείς και εκπαιδευτικούς στο σχολείο τους.

- **Ευρωπαϊκό Έργο CYberSafety**

<https://www.cybersafety.cy>

Διάρκεια έργου: 1/7/2016 – 31/12/2018. Το έργο έχει ως στόχο τη Δημιουργία κουλτούρας ασφαλούς διαδικτύου, ενδυναμώνοντας δημιουργικούς, καινοτόμους και κριτικά σκεπτόμενους πολίτες στην ψηφιακή κοινωνία. Το έργο CYberSafety στοχεύει στη δημιουργία μιας πλατφόρμας ευαισθητοποίησης, όπου οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να βρουν πληροφορίες, πηγές και να χρησιμοποιήσουν εργαλεία, αλλά και να μοιραστούν εμπειρίες, εμπειρογνωμοσύνη και καλές πρακτικές. Παράλληλα, παρέχοντας ενημέρωση και ευαισθητοποίηση προς μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς, συμβάλλει στην ανάπτυξη κουλτούρας αποτελεσματικής, ασφαλούς και υπεύθυνης αξιοποίησης του Διαδικτύου.

- **Ευρωπαϊκό Έργο NESTOR**

www.pi.ac.cy/nestor, <http://europeanschoolradio.eu>

Διάρκεια έργου: 1/10/2016 – 30/9/2018. Το ευρωπαϊκό Έργο NESTOR έχει ως στόχο τη δημιουργία Ευρωπαϊκού μαθητικού διαδικτυακού ραδιοφώνου ως ενός καινοτόμου εκπαιδευτικού εργαλείου για τα σχολεία, μέσα από εκπομπές τις οποίες δημιουργούν τα ίδια τα παιδιά. Το Διαδικτυακό Ραδιόφωνο προωθεί καινοτόμες προσεγγίσεις μάθησης και παρέχει τη δυνατότητα για ανάπτυξη πολλαπλών δεξιοτήτων. Επίσης, δημιουργεί ένα πλαίσιο συνεργασίας και αμφίδρομης επικοινωνίας ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα, προσφέροντας ευκαιρίες για αλληλεπίδραση. Μέσω του Διαδικτυακού Ραδιοφώνου μαθητές και εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται το σχολείο ως ένα συμμετοχικό χώρο αυτοέκφρασης και δημιουργικότητας.

- **Ευρωπαϊκό Έργο EduWeb**

www.pi.ac.cy/eduweb, www.eduweb-project.eu

Διάρκεια έργου: 1/10/2016 – 30/9/2018. Στο πλαίσιο του έργου, τα παιδιά εκπαιδεύουν ψηφιακά αναλφάβητους ενήλικες στην ασφαλή και δημιουργική χρήση του Διαδικτύου. Το έργο έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων / ινστιτούτων με σκοπό την καταπολέμηση του ψηφιακού αποκλεισμού των ενηλίκων όσον αφορά στη χρήση του Διαδικτύου. Οι ίδιοι οι μαθητές λειτουργούν ως εκπαιδευτές των ψηφιακά αναλφάβητων ενηλίκων μελών των οικογενειών τους, στην ασφαλή και δημιουργική χρήση του Διαδικτύου.

- **Ευρωπαϊκό Έργο ATS2020 - Assessment of Transversal Skills 2020**

<http://ats2020.eu>

Διάρκεια έργου: 1/3/2015 - 1/3/2018. Το ευρωπαϊκό έργο ATS2020 έχει ως στόχο την αξιοποίηση

των Τ.Π.Ε. για την ανάπτυξη και αξιολόγηση κομβικών δεξιοτήτων των μαθητών για τον 21ο αιώνα, μέσα από ένα μαθησιακό μοντέλο βασισμένο στον ηλεκτρονικό φάκελο επιτευγμάτων. Το ευρωπαϊκό έργο ATS2020, αφορά μια πειραματική εφαρμογή με σκοπό την αποστολή εισηγήσεων πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το έργο προτείνει ένα καινοτόμο μοντέλο μάθησης για την ανάπτυξη και αξιολόγηση των απαραίτητων κομβικών δεξιοτήτων των μαθητών (στο πλαίσιο του υπάρχοντος Αναλυτικού προγράμματος). Στο έργο αυτό συμμετείχαν 17 ευρωπαϊκοί οργανισμοί από 11 ευρωπαϊκές χώρες.

- **Ευρωπαϊκό Έργο MENTEP – MENToring Technology Enhanced Pedagogy**

<https://mentep.pi.ac.cy>, <http://mentep.eun.org>

Διάρκεια έργου: 1/3/2015 - 28/2/2018. Το ευρωπαϊκό έργο MENTEP έχει ως στόχο την ανάπτυξη και αξιολόγηση ψηφιακών δεξιοτήτων εκ μέρους των ίδιων των εκπαιδευτικών, μέσα από τη χρήση εργαλείου αυτοαξιολόγησης. Το MENTEP παρέχει ένα νέο διαδικτυακό εργαλείο αυτοαξιολόγησης που βοηθάει τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στη χρήση και ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία τους για να βελτιώσουν τη μάθηση των μαθητών τους. Επιδιώκει να αξιολογήσει σε ποιον βαθμό η χρήση ενός ερωτηματολογίου-εργαλείου αυτοαξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς αναπτύσσει την ικανότητά τους να χρησιμοποιούν τις Νέες Τεχνολογίες με ασφάλεια και με τρόπο ουσιαστικό για τη διδασκαλία. Στο έργο συμμετείχαν 16 εταίροι από 13 ευρωπαϊκές χώρες.

- **Πιστοποίηση eSafetyLabel**

<https://www.esafetylabel.eu>

Η πιστοποίηση eSafety label υποστηρίζει τα σχολεία να δρομολογήσουν δράσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, αξιολογώντας την υποδομή, την πολιτική και την πρακτική των σχολείων με ένα εξατομικευμένο σχέδιο δράσης.

6.2.3 Τομέας Υλικοτεχνικής Υποδομής

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2017–2018 συνεχίστηκε η προσπάθεια αξιοποίησης στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό του εξοπλισμού που υπάρχει ήδη στα σχολεία. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής, επισκευάζονται και αναβαθμίζονται όσο το δυνατόν περισσότεροι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, γίνεται αξιοποίηση του εξοπλισμού από σχολεία που έκλεισαν καθώς και αναβάθμιση του λειτουργικού συστήματος και εγκατάσταση εφαρμογών γραφείου.

Χρησιμοποιώντας τη Συμφωνία Πλαίσιο για τη δημιουργία Ηλεκτρονικών Καταλόγων Προϊόντων Πληροφορικής του Γενικού Λογιστηρίου, παραγγέλθηκαν για τα σχολεία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης 1081 προσωπικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές γραφείου, 100 φορητοί υπολογιστές, 70 βιντεοπροβολείς, 146 έγχρωμοι εκτυπωτές και 755 μονόχρωμοι εκτυπωτές. Επιπλέον, έχουν παραγγελθεί για τα ΜΙΕΕΚ και ΝΣΜ, 22 φωτοτυπικές μηχανές, 250 έγχρωμοι εκτυπωτές, 8 μονόχρωμοι εκτυπωτές, 19 βιντεοπροβολείς, 47 επιτραπέζιοι και 15 φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, και έγινε διαχείριση της προετοιμασίας των υπολογιστών και της παράδοσης του εξοπλισμού στα σχολεία.

Συνεχίστηκε η παροχή δωρεάν λογισμικών του Office 365 για όλους τους εκπαιδευτικούς και μαθητές. Έχει συνεχιστεί, επίσης, η δημιουργία Ειδώλων Αποκατάστασης (Recovery Images) για όλες τις μεγάλες παραλαβές Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, έτσι ώστε οι υπεύθυνοι συντήρησης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών να είναι σε θέση να εγκαταστήσουν τα νέα λογισμικά. Τα είδωλα, που είχαν δημιουργηθεί κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά, βελτιώθηκαν σε σημαντικό βαθμό, ενώ

έχει γίνει αρκετή δουλειά για την σταθεροποίησή τους και την αντιμετώπιση προβλημάτων συμβατότητας που είχαν παρουσιαστεί κατά το μεταβατικό στάδιο από τα Windows 7.

Συνεχίζεται, επίσης, η λειτουργία της υποδομής στο Κέντρο Δεδομένων, με τον υπάρχοντα εξοπλισμό και χωρίς επιπλέον κόστος, για τη δημιουργία, διαχείριση και προώθηση των Ειδώλων Αποκατάστασης.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η διαδικασία για απόσυρση και ορθή περιβαλλοντική διαχείριση του πεπαλαιωμένου μηχανογραφικού εξοπλισμού των σχολείων.

Δομημένη Καλωδίωση

Συνολικά, μέχρι αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 89 σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με οπτικές ίνες και δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο από κάθε αίθουσα του σχολείου (διοικητικές αίθουσες, αίθουσες διδασκαλίας και εργαστήρια). Οι οπτικές ίνες που έχουν εγκατασταθεί προσφέρουν υψηλής ταχύτητας τοπικό δίκτυο για γρήγορη μεταφορά μεγάλου όγκου δεδομένων. Κατά τη διάρκεια του έτους ξεκίνησε η καλωδίωση 10 σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού που είχε διεκπεραιωθεί κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά. Ξεκίνησε, επίσης, η μελέτη του έργου δομημένης καλωδίωσης στα 22 εναπομείναντα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, της οποίας ο διαγωνισμός ολοκληρώθηκε κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά. Τόσο για τη μελέτη όσο και για την υλοποίηση του έργου εγκατάστασης δικτύου δομημένης καλωδίωσης, αξιοποιήθηκε η συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

6.2.4 Τομέας Συμβάσεων και Προσφορών

Τρέχουσες Συμβάσεις:

- Τοπικά Δίκτυα Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης: Παροχή Υπηρεσιών Σχεδιασμού και Επίβλεψης Εγκαταστάσεων Δομημένης Δικτύωσης σε 22 σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης (Φάση Ε')
- Λογισμικά Microsoft: Προμήθεια Αδειών Χρήσης Λογισμικών Microsoft για τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές της Δημόσιας Εκπαίδευσης για περίοδο τριών ετών. Η σύμβαση ανανεώθηκε και προσφέρονται πλέον τα προϊόντα της Microsoft σε μαθητές και εκπαιδευτικούς.
- Προμήθεια Μηχανογραφικού Εξοπλισμού: Η προμήθεια εξοπλισμού έγινε με διάφορες συμβάσεις που σύναψε το Υ.Π.Π. και παραγγελίες που έγιναν μέσω της Συμφωνίας Πλαίσιο του Γενικού Λογιστηρίου για υπολογιστές, εκτυπωτές και βιντεοπροβολείς.
- Προμήθεια ψηφιακών συσκευών τύπου ταμπλέτας σε μαθητές Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης για αποφόρτωσή τους από τη σχολική τσάντα, για βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας και για ενδυνάμωση των ψηφιακών τους δεξιοτήτων, στα ευρύτερα πλαίσια της προώθησης της Ψηφιακής Στρατηγικής της Κύπρου.
- Προμήθεια μηνιών και μητρικών καρτών για αναβάθμιση των υπολογιστών του κλάδου των Εφαρμοσμένων Τεχνών για εκμάθηση και χρήση της Σουίτας Adobe.

6.3 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

6.3.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (Υ.Ε.Ψ.) είναι η διασφάλιση, προαγωγή και προώθηση της ψυχικής υγείας όλων των παιδιών, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη, τη λειτουργικότητα και τη μάθηση σε ένα σχολικό περιβάλλον που να παρέχει σεβασμό και ασφάλεια. Η Υ.Ε.Ψ. μεταφέρει με αντικειμενικότητα, αμεροληψία και συνέπεια τις αρχές της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας στον χώρο του σχολείου.

Στο πλαίσιο της αποστολής της, η Υ.Ε.Ψ. συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της πολιτείας για την παιδεία που αφορούν στη δημιουργία ενός δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου, ενός σχολείου που να ικανοποιεί τις ανάγκες όλων των παιδιών με σεβασμό στη διαφορετικότητα του καθενός.

6.3.1.1 ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Η Υ.Ε.Ψ. στοχεύει στη δημιουργία ενός υγιούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος στον σχολικό χώρο και ευρύτερα στην κοινωνία.

Ασχολείται κυρίως με τη διαχείριση ατομικών περιπτώσεων παιδιών με προβλήματα μάθησης και προσαρμογής που παραπέμπονται στην Υπηρεσία από τα σχολεία, τις κατά τόπους Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, τους γονείς και άλλους αρμόδιους φορείς. Τα τελευταία χρόνια οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι επενδύουν περισσότερο σε δράσεις, παρεμβάσεις και προγράμματα που στοχεύουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση μαθησιακών προβλημάτων και γενικότερα προβλημάτων ψυχικής υγείας.

Οι δράσεις της Υ.Ε.Ψ. απευθύνονται στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παρεμβάσεις πρόληψης και αντιμετώπισης της σχολικής αποτυχίας, της σχολικής βίας και παραβατικότητας, καθώς και στην ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στα συνηθισμένα σχολεία.

Αναλυτικότερα, οι δραστηριότητες της Υ.Ε.Ψ. στοχεύουν στα ακόλουθα:

- Ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών για διαχείριση της σχολικής μονάδας
- Ενδυνάμωση των γονιών για διαχείριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο οικογενειακό πλαίσιο
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, προαγωγή αγωγής υγείας και πολιτότητας
- Πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας, καθώς και της χρήσης και κατάχρησης ουσιών
- Πρόληψη της σχολικής διαρροής
- Πρώιμη ανίχνευση και αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών
- Στήριξη παιδιών με δυσκολίες μάθησης ή/και προσαρμογής μέσα στο σχολείο
- Στήριξη παιδιών με αναπηρίες, ένταξη και ενσωμάτωση τους στις συνηθισμένες τάξεις.

Από το 2014, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και κατ' επέκταση η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας έχουν συμπεριληφθεί στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ως αποτέλεσμα, όπως όλες οι υπηρεσίες του Υ.Π.Π. έτσι και η Υ.Ε.Ψ. σε συνεργασία με τον Υπουργό, τη Γενική Διευθύντρια και τη Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού, συνεχίζει να εφαρμόζει τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Υ.Π.Π.

Στο πλαίσιο αυτό η Υ.Ε.Ψ. έχει καθορίσει ως Στρατηγικό Στόχο την Ενίσχυση της Θετικής Συμπεριφοράς και την Αντιμετώπιση της Αντικοινωνικής Συμπεριφοράς. Οι τρεις δραστηριότητες που συνδέονται με τον Στρατηγικό Στόχο είναι :

- 1) Τα προληπτικά προγράμματα και οι παρεμβάσεις
- 2) Οι αξιολογήσεις και επαναξιολογήσεις μαθητών/τριών
- 3) Η παροχή συστηματικής Συμβουλευτικής στο χώρο του σχολείου.

6.3.1.2 ΔΟΜΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια. Είναι διατμηματική και οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων (Ε.Ψ.) απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, δηλαδή την Προδημοτική, Δημοτική, Μέση και Τεχνική.

Κατά την υπό ανασκόπηση σχολική χρονιά, στην Υ.Ε.Ψ. υπηρετούσαν συνολικά 47 Λειτουργοί.

Η σημερινή Δομή της Υπηρεσίας είναι η ακόλουθη:

- Ένας Πρώτος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος (Προϊστάμενος Υ.Ε.Ψ.)
- Τρεις Ανώτεροι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι (Υπεύθυνοι Επαρχιακών Γραφείων Υ.Ε.Ψ.)
- Ένας Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος Α΄

Πέρα από τους πιο πάνω Λειτουργούς, σαράντα τέσσερις (44) Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι βάσης στελέχωναν τα τρία Επαρχιακά Γραφεία της Υπηρεσίας, στη Λευκωσία, Λεμεσό – Πάφο και Λάρνακα –Αμμόχωστο. Από αυτούς οι είκοσι δύο (22) είναι μόνιμοι, είκοσι-δύο (21) αορίστου χρόνου.

Εδώ και μερικά χρόνια λειτουργούν παραρτήματα τόσο στην επαρχία Πάφου όσο και στην επαρχία Αμμοχώστου για κάλυψη των τοπικών αναγκών και διευκόλυνση του κοινού.

Όλοι οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι της Υ.Ε.Ψ. κατέχουν πρώτο πτυχίο στην Ψυχολογία και μεταπτυχιακό δίπλωμα σε μια από τις ειδικότητες της Κλινικής, της Εκπαιδευτικής ή της Σχολικής Ψυχολογίας. Αρκετοί Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι διαθέτουν και διδακτορικό δίπλωμα.

Στον κάθε Εκπαιδευτικό Ψυχολόγο ανατίθεται η ευθύνη αριθμού σχολείων και μαθητών. Σήμερα, ο κάθε Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος που υπηρετεί στην Υ.Ε.Ψ. έχει την ευθύνη για 3,000 περίπου μαθητές. Παρά τη σημαντική μείωση που παρατηρείται σε σχέση με το παρελθόν, σε σύγκριση με άλλες χώρες, ο φόρτος αυτός εξακολουθεί να είναι αρκετά υψηλός. Ο αριθμός των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων που απασχολούνται στην Υπηρεσία θεωρείται μη ικανοποιητικός σε σχέση με τις υπάρχουσες ανάγκες και με τον μέσο όρο διεθνώς (1/1000). Ένας σημαντικός αριθμός περιπτώσεων που παραπέμπονται στην Υ.Ε.Ψ. χρήζει συστηματικής παρακολούθησης λόγω της σοβαρότητας και πολυπλοκότητας των προβλημάτων (απόπειρες, χρήση βίας, κακοποίηση), ενώ ταυτόχρονα τα αιτήματα από τα σχολεία για ανάπτυξη περισσότερων προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων συνεχώς αυξάνονται. Παράλληλα, η ποιότητα των προβλημάτων στη σύγχρονη πολυπολιτισμική Κυπριακή κοινωνία διαφοροποιείται, οι περιπτώσεις παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες και πολυπλοκότητα με αποτέλεσμα να χρειάζεται συστηματικότερη παρακολούθηση και στήριξη.

Για τους σκοπούς των προληπτικών και άλλων προγραμμάτων ή δραστηριοτήτων που αναπτύσσει η Υ.Ε.Ψ., διατέθηκε χρόνος ως ακολούθως:

- Χρόνος δύο Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων για την εκτέλεση καθηκόντων στην Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης (Ο.Α.Π.), η οποία στηρίζει τις σχολικές μονάδες για την άμεση αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών ή/και φαινομένων παραβατικότητας.

- Χρόνος δύο Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων για τις ανάγκες των Ζωνών Εκπαιδευτικής προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)/(ΔΡΑΣΕ).
- Χρόνος τριών Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων για τις ανάγκες του Προγράμματος Κλινικής Άσκησης των φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

6.3.1.3 ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η εργασία των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων και τα καθήκοντα τα οποία καλούνται να διεκπεραιώσουν μπορούν να ενταχθούν σε *πέντε βασικούς τομείς*: 1) τον τομέα των Ατομικών Περιπτώσεων, 2) τον τομέα των Ειδικών Προγραμμάτων και Προληπτικών Παρεμβάσεων, 3) τη συμμετοχή Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων σε διάφορες μόνιμες ad-hoc επιτροπές με σκοπό τον σχεδιασμό, συντονισμό και εφαρμογή προγραμμάτων, αλλά και πολιτικής, 4) την εκπαίδευση διαφορετικών ομάδων, όπως μαθητών, εκπαιδευτικών και γονιών σε θέματα σχολικής ψυχολογίας 5) την εποπτεία της πρακτικής άσκησης μεταπτυχιακών φοιτητών Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Οι λειτουργοί της Υ.Ε.Ψ. σε συνεργασία με σχολεία όλων των βαθμίδων εφαρμόζουν τη Νέα Διαδικασία Παρέμβασης στο Σχολείο για Χειρισμό Παιδιού με Πιθανές Μαθησιακές, Συναισθηματικές ή άλλες Δυσκολίες (Μηχανισμός Εντοπισμού και Στήριξης). Με απόφαση της Γενικής Διευθύντριας, από τον Σεπτέμβριο 2014, τέθηκε σε εφαρμογή η πιο πάνω διαδικασία σε όλα τα σχολεία παγκύπρια.

6.3.2 ΤΟΜΕΑΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ο Τομέας των Ατομικών Περιπτώσεων Μαθητών είναι ο τομέας που παραδοσιακά απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων. Στους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους μπορούν να αποταθούν εκπαιδευτικοί, γονείς/κηδεμόνες για παροχή εξειδικευμένης βοήθειας για αντιμετώπιση μεγάλου φάσματος δυσκολιών, όπως μαθησιακές, συναισθηματικές δυσκολίες, δυσκολίες συμπεριφοράς και προσαρμογής, σωματικές και άλλες αναπηρίες. Οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι εργάζονται εντός του σχολικού συστήματος, σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο, με το ίδιο το παιδί, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και, όπου θεωρείται αναγκαίο, με άλλους ειδικούς επαγγελματίες ή φορείς.

Στους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους παραπέμπονται, επίσης, από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τον περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο 113(Ι)/1999, περιπτώσεις μαθητών με σκοπό την αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων/εισηγήσεων για ικανοποίηση των αναγκών και ιδιαιτεροτήτων τους.

Κάθε χρονιά η Υ.Ε.Ψ. παρουσιάζει το έργο της στον τομέα αυτό μέσα από περιγραφικά στατιστικά στοιχεία. Η συλλογή των δεδομένων γίνεται με βάση το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων της Υ.Ε.Ψ. που συμπληρώνουν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι και τυγχάνουν επεξεργασίας σε ειδικό Πρόγραμμα. Να σημειωθεί ότι λόγω των αλλαγών, αλλά και τη διαδικασία εναρμόνισης της υπηρεσίας μας στο πλαίσιο του νόμου προσωπικών δεδομένων (Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679), κατά τη φετινή σχολική χρονιά, αφαιρέθηκαν αρκετά δεδομένα και συνεπώς, οι πίνακες είναι επίσης μειωμένοι.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, ο συνολικός αριθμός των παραπομπών που χειρίστηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι έχει αυξηθεί στις 6,761. Αν ληφθεί υπόψη ότι ο μειωμένος αριθμός περιπτώσεων της προηγούμενης σχολικής χρονιάς οφείλεται στη μη συμπερίληψη όλων των

περιπτώσεων και λαμβάνοντας υπόψη την ανοδική πορεία όλων των προηγούμενων χρόνων, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι παραπομπές στην υπηρεσία παρουσιάζουν μια σταθερή ανοδική πορεία.

Πίνακας 1. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Περίοδος Παραπομπής (Σχολική Χρονιά)	Αριθμός Παραπομπών
2006 -2007	2970
2007 -2008	3470
2008 -2009	3828
2009 -2010	4690
2010 -2011	4746
2011 -2012	4996
2012 -2013	5489
2013-2014	6036
2014-2015	6149
2015-2016	6197
2016-2017	5509*
2017-2018	6761

*Η μείωση στον αριθμό παραπομπών τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά, οφείλεται στη μη συμπερίληψη στατιστικών δεδομένων, για λόγους που αφορούν στην υπηρεσία εκπαιδευτικής ψυχολογίας και τη διαδικασία εναρμόνισής της με τον Νόμο Προσωπικών Δεδομένων και συνεπώς δεν αντικατοπτρίζει τον πραγματικό αριθμό παραπομπών. (Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679)

Στον επόμενο Πίνακα αρ. 2, καταγράφεται ο αριθμός περιπτώσεων κατά την περίοδο παραπομπής και οι νέες περιπτώσεις σε σχέση με τις παλιές. Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά, το ποσοστό των νέων παραπομπών και το ποσοστό των παραπομπών από προηγούμενες σχολικές χρονιές παραμένει σχεδόν το ίδιο σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά της προηγούμενης σχολικής χρονιάς (2016-2017).

**Πίνακας 2. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ
(ΠΑΛΙΕΣ – ΝΕΕΣ)**

Περίοδος Παραπομπής 2017 -2018	Αριθμός περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Νέες παραπομπές	2601	38.47
Παραπομπές από προηγούμενες χρονιές	4160	61.53
ΣΥΝΟΛΟ	6761	100

Στο Πίνακα Αρ. 3, που ακολουθεί, φαίνεται η κατανομή των παραπομπών κατά Επαρχία. Όπως διαφαίνεται μέσα από τον σχετικό πίνακα, στις Επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού-Πάφου υπήρξε περίπου παρόμοιο ποσοστό παραπομπών, με την Επαρχία Λάρνακας – Αμμοχώστου να ακολουθεί με μειωμένο ποσοστό κατά 6%.

Πίνακας 3. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Επαρχία	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων*
Λευκωσίας	2380	35.20
Λεμεσού-Πάφου	2416	35.70
Λάρνακας- Αμμοχώστου	1965	29.10
ΣΥΝΟΛΟ	6761	100

*Στρογγυλοποιημένα ποσοστά

Στον επόμενο Πίνακα Αρ. 4, παρουσιάζεται ο αριθμός των παραπομπών κατά Επαρχία. Όπως διαφαίνεται, υπήρξε αύξηση στον αριθμό των περιπτώσεων που έτυχαν διαχείρισης από την ΥΕΨ σε όλες τις επαρχίες.

Η Επαρχία Λευκωσίας, σύμφωνα με τον σχετικό Πίνακα, φαίνεται να σημειώνει τη μεγαλύτερη αύξηση σε ποσοστό (2.95%). Αυτό πιθανόν να οφείλεται στη μη καταγραφή όλων των περιπτώσεων την προηγούμενη σχολική χρονιά, όπως έχει αναφερθεί προηγουμένως.

Όσον αφορά στην υπόλοιπη αύξηση των περιπτώσεων, φαίνεται ότι αυτή κατανεμήθηκε περίπου ισότιμα σε όλες τις επαρχίες.

Πίνακας 4. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

Επαρχία	Αριθμός Περιπτώσεων		% του συνόλου των περιπτώσεων	
	(2016 – 2017)	(2017-2018)	(2016 – 2017)	(2017-2018)
Λευκωσία	1777	2380	32.25	35.20
Λεμεσός	1347	1680	24.45	24.85
Πάφος	660	736	11.99	10.89
Λάρνακα	1369	1555	24.85	23.00
Αμμόχωστος	356	410	6.46	5.27
ΣΥΝΟΛΟ	5509	6761	100	100

Στον επόμενο Πίνακα Αρ. 5, παρουσιάζεται ο αριθμός παραπομπών κατά εκπαιδευτική βαθμίδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των περιπτώσεων (62.31%) προέρχεται από τη Δημοτική/Προδημοτική Εκπαίδευση.

Ακολουθούν τα Γυμνάσια (21.12%), τα Λύκεια (9.3 0%) και οι Τεχνικές (5.28%). Συνολικά το ποσοστό των περιπτώσεων που προέρχεται από τη Μέση Εκπαίδευση και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση, ανέρχεται στο 35.60%.

Πίνακας 5. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Εκπαιδευτική Βαθμίδα	Αριθμός Περιπτώσεων		% του συνόλου των περιπτώσεων	
	2016 – 2017	(2017-2018)	(2016- 2017)	(2017-2018)
<i>Νηπιαγωγείο</i>	641	852	11.64	12.60
Δημοτικό	2834	3361	51.44	49.71
Γυμνάσιο	1310	1428	23.78	21.12
<i>Λύκειο</i>	411	629	7.46	9.30
Τεχνική Σχολή	247	357	4.66	5.28
Ειδικό Σχολείο	33	67	0.60	1.0
Δεν φοιτά	8	51	0.15	0.75
Κατ'οίκον Εκπαίδευση	15	16	0.27	0.24
ΣΥΝΟΛΟ	5449	6761	100	100

Όπως και τις προηγούμενες σχολικές χρονιές, οι κυριότερες πηγές παραπομπών στην Υ.Ε.Ψ. παραμένουν τα σχολεία και η Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Α.Ε.). Συγκριτικά, οι περισσότερες παραπομπές γίνονται απευθείας από τα σχολεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι περισσότερες παραπομπές που προέρχονται από την Ε.Ε.Ε.Α.Ε., αφορούν κυρίως επαναξιολογήσεις που διά νόμου γίνονται τουλάχιστον με την αλλαγή εκπαιδευτικής βαθμίδας των παιδιών. Στην υπό επισκόπηση σχολική χρονιά, οι παραπομπές προς την Υ.Ε.Ψ. προέρχονταν από τα σχολεία, τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, καθώς και σε κάποιες περιπτώσεις απευθείας από τους ίδιους τους γονείς. Οι διάφοροι «άλλοι» ειδικοί που αναφέρονταν σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις, μπορούσαν να στείλουν αιτήματα απευθείας στις Επαρχιακές Επιτροπές και στη συνέχεια, ανάλογα με την περίπτωση, οι Επαρχιακές Επιτροπές μπορούσαν να αποστείλουν τα αιτήματα αυτά στην Υ.Ε.Ψ. Συνεπώς, από τη φετινή σχολική χρονιά δεν θα συμπεριλαμβάνονται ως διαφορετική πηγή παραπομπής.

Πίνακας 6. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Πηγές Παραπομπής 2017 – 2018	Αριθμός Περιπτώσεων	% Του Συνόλου των Περιπτώσεων
Απευθείας στην Υ.Ε.Ψ. από το σχολείο	3434	50.79
Απευθείας στην Υ.Ε.Ψ. από γονείς	155	2.29
Από Ε.Ε.Ε.Α.Ε.	3172	46.92
Σύνολο	6761	100

Ο Πίνακας αρ. 7, που ακολουθεί δείχνει τον αριθμό παραπομπών κατά φύλο. Τα ποσοστά είναι περίπου τα ίδια με αυτά της προηγούμενης σχολικής χρονιάς (2016-2017), 68.70% των παραπομπών αφορούν αγόρια και 31,30 % κορίτσια.

Επιβεβαιώνεται, δηλαδή μια διαπίστωση που γίνεται διαχρονικά είναι ότι παραπέμπεται διπλάσιος αριθμός αγοριών παρά κοριτσιών. Οι λόγοι μπορεί να είναι διάφοροι, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που σχετίζονται με αυξημένη εξωστρέφεια και υπερκινητικότητα στα αγόρια που δεν γίνεται εύκολα αποδεκτή στο σχολικό χώρο, αλλά και πιθανώς με σύνδρομα στα οποία παρατηρείται μεγαλύτερη συχνότητα στον ανδρικό πληθυσμό.

Πίνακας 7. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Φύλο	Αριθμός Περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Αγόρια	4645	68.70
Κορίτσια	2116	31.30

Ακολουθως, παρατίθεται ενδεικτικός πίνακας που αναφέρεται, κυρίως, στους Παράγοντες και στις Συνθήκες του Περιβάλλοντος των παιδιών που έτυχαν χειρισμού, κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018. Γίνεται αναφορά στις κυριότερες διαπιστώσεις που γίνονται διαχρονικά από την Υ.Ε.Ψ. με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται .

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για λόγους που πιθανόν να εμπíπτουν σε θέματα προσωπικών δεδομένων, η Υ.Ε.Ψ. διαφοροποίησε τις συγκεκριμένες μεταβλητές για τη φετινή σχολική χρονιά τουλάχιστον. Συγκεκριμένες μεταβλητές, όπως διαζύγια, τραυματικά γεγονότα, εκφοβισμοί, κακοποιήσεις, αποκλίνουσες συμπεριφορές κ.λπ., έχουν ταξινομηθεί σε γενικότερους παράγοντες (οικογενειακούς, κοινωνικούς σχολικούς).

Από τον πίνακα αυτό διαφαίνεται ότι το 30.37% των περιπτώσεων που έχουν παραπεμφθεί στην υπηρεσία μας δεν φαίνεται να βιώνουν κάποιο επιβαρυντικό παράγοντα. Βέβαια, στο ποσοστό αυτό εμπíπτουν και οι επαναξιολογήσεις υφιστάμενων περιπτώσεων, όπου η διαδικασία είναι περισσότερο τυπική (π.χ. αλλαγή βαθμίδας) και περιορίζεται στην μαθησιακή κυρίως αξιολόγηση, εκτός και αν προκύψει ξεχωριστό και συγκεκριμένο αίτημα. Επιπλέον, στο ποσοστό αυτό πιθανόν να εμπíπτουν, επίσης, περιπτώσεις όπου υπάρχει κάποια μαθησιακή διαταραχή (π.χ. δυσλεξία), χωρίς απαραίτητα αυτό να είχε, ή να έχει κάποια άλλη επίδραση στο άτομο, από άποψη κοινωνικής, σχολικής, ή οικογενειακής.

Παρόλα αυτά, ένα σημαντικό ποσοστό παιδιών, φαίνεται να βιώνουν κάποιο επιβαρυντικό παράγοντα που αφορά καθαρά στο σχολικό περιβάλλον (22.91%), με τους επιβαρυντικούς παράγοντες που αφορούν καθαρά στην οικογένεια να ακολουθούν με ποσοστό 18.36%.

Οι διάφοροι άλλοι συνδυασμοί επιβαρυντικών παραγόντων, σε σειρά εμφάνισης, αφορούν στους κοινωνικούς-οικογενειακούς παράγοντες με ποσοστό 7.48%, τους σχολικούς-οικογενειακούς-κοινωνικούς παράγοντες με ποσοστό 6.82% και στους σχολικούς-οικογενειακούς παράγοντες με ποσοστό 6.82%

6.4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

6.4.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ως κύριο στόχο έχει την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών και άλλων ατόμων. Η Υ.Σ.Ε.Α. λειτουργεί Γραφεία Συμβουλευτικής σε όλα τα σχολεία της Δημόσιας Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στα Κεντρικά Γραφεία σε επιτελικό επίπεδο στο Υ.Π.Π., καθώς και στα Επαρχιακά Γραφεία στη Λεμεσό, Λάρνακα/Αμμόχωστο και Πάφο, τα οποία λειτούργησαν για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Με βασική αρχή την ιδιαιτερότητα του κάθε ατόμου, τις δυνατότητες και την ελευθερία της βούλησής του, η Υ.Σ.Ε.Α. προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές και άλλους νέους:

- α) Να γνωρίσουν εξελικτικά και να αποδεχθούν τον εαυτό τους και να διαμορφώσουν υγιείς στάσεις ζωής.
- β) Να αναπτύξουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια, για να αντιμετωπίζουν τα προσωπικά, οικογενειακά ή/και κοινωνικά προβλήματα της ζωής.
- γ) Να προσαρμοστούν στο σχολικό περιβάλλον, με στόχο την εκπαιδευτική και κοινωνική τους πρόοδο και εξέλιξη.
- δ) Να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν τη λήψη ορθολογιστικών αποφάσεων είτε αυτές αφορούν εκπαιδευτικά/επαγγελματικά, είτε προσωπικά θέματα.
- ε) Να αναγνωρίσουν τις ατομικές τους δυνατότητες, ενδιαφέροντα, δεξιότητες και κλίσεις, να γνωρίσουν τη φύση και τις απαιτήσεις διαφόρων επαγγελμάτων, καθώς και τις σύγχρονες κοινωνικό-οικονομικές και πολιτισμικές εξελίξεις, ώστε να οδηγηθούν σε ορθές εκπαιδευτικές επιλογές.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Υ.Σ.Ε.Α. πραγματοποίησε κατά το σχολικό έτος 2017-2018 τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Συμβουλευτική στα Σχολεία, στα Κεντρικά και Επαρχιακά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α.
- Χορήγηση ψυχομετρικών εργαλείων
- Εκδόσεις
- Διοργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων, επισκέψεων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, και συνεδρίων της Υ.Σ.Ε.Α. προς τους καθηγητές Σ.Ε.Α.
- Ενημερωτικές συναντήσεις γονέων
- Εφαρμογή του προγράμματος «Fred Goes to School» στα σχολεία
- Εφαρμογή του προγράμματος «Διαμεσολάβηση» στα σχολεία
- Εκπαίδευση των καθηγητών Σ.Ε.Α. στο πρόγραμμα «Ενδυνάμωσης»
- Ενημερώσεις για την εφαρμογή της εγκυκλίου «Πολιτική σε σχέση με τη διαχείριση αναφοράς περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης στα σχολεία»
- Παρουσίαση πρωτοκόλλου για τις «Διατροφικές Διαταραχές».

Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των πιο πάνω δραστηριοτήτων.

6.4.2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Οι μαθητές που βοηθήθηκαν από τους Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α.) με Ατομική Συμβουλευτική ήταν 43640, 84% του συνόλου (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΝΣΜ, ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α.* ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018

Σχολείο	*Μαθητές/τριες που βοηθήθηκαν	Συνολικός Αριθμός μαθητών/τριών του σχολείου	Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν
Γυμνάσια	15283	20845	73%
Λύκεια	13921	17354	80%
Τεχνικές Σχολές	3048	3951	77%
Εξατάξια Σχολεία	746	790	94%
Εσπερινές Σχολές	258	353	73%

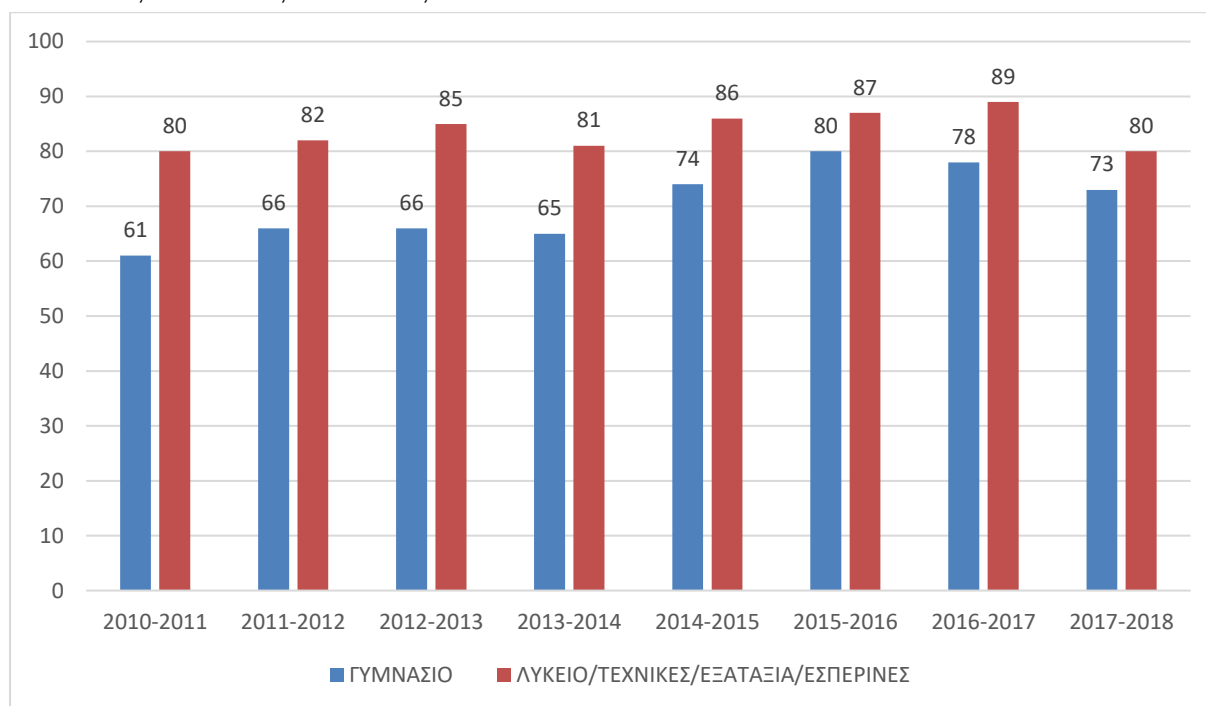
* Είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

Σημ: Βλέπε Πίνακα 1

Αναλυτικά ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν κατά φύλο και τύπο σχολείου φαίνεται στον Πίνακα 1.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται συγκριτικά το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν με Ατομική Συμβουλευτική, κατά τις σχολικές χρονιές 2010-2011 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 : ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α., ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΕΣ 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018.

*Σημ: Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούσαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλους συγγενείς, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, επισκέπτριες υγείας κ.ά. (Πίνακας 7).

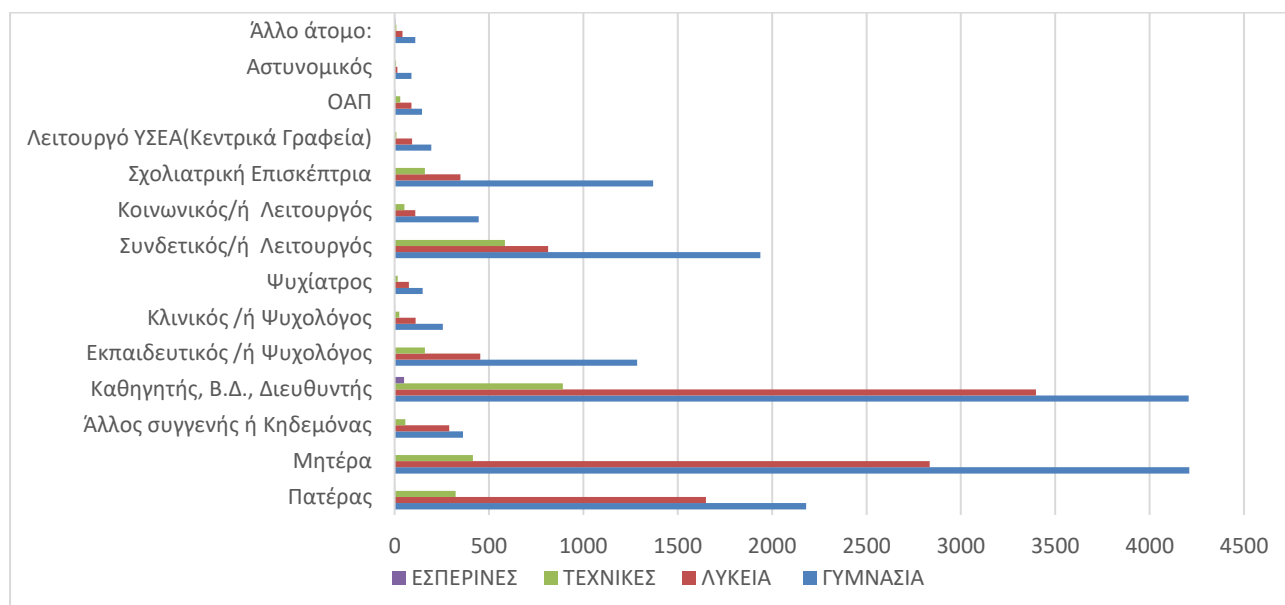
Τα προβλήματα των μαθητών αντιμετωπίστηκαν από τους Καθηγητές Σ.Ε.Α. στο πλαίσιο Ατομικής και Ομαδικής Συμβουλευτικής. Τα προβλήματα ήταν εκπαιδευτικής/επαγγελματικής φύσεως, όπως επιλογή τύπου σχολείου μετά τη Γ' Γυμνασίου, επιλογή μεταλυκειακού κλάδου/επαγγέλματος και χώρας σπουδών, ή προσωπικής / οικογενειακής φύσεως, όπως διαπροσωπικές σχέσεις, σχολική συμπεριφορά, ψυχοσυναισθηματικές καταστάσεις, βία στην οικογένεια, χρήση ουσιών εξάρτησης κ.λπ. (αναλυτικά τα στοιχεία στον πίνακα 3).

6.4.2.1 ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.

Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχόλησαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλα άτομα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, επισκέπτριες υγείας κ.ά.

Αναλυτικά ο αριθμός και η ιδιότητα των ατόμων που συνεργάστηκαν με τον Καθηγητή Σύμβουλο στο Διάγραμμα 3.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑ Σ.Ε.Α. ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ ΤΟ 2017-2018.

Ιδιότητα Ατόμων	Γυμνάσια	Λύκεια	Τεχνικές Σχολές	Εσπερινές Σχολές
Πατέρας	2181	1650	323	3
Μητέρα	4211	2835	414	2
Άλλος συγγενής ή Κηδεμόνας	362	290	57	3
Καθηγητής, Β.Δ., Διευθυντής	4207	3398	892	50
Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος	1284	453	160	0
Κλινικός Ψυχολόγος	255	111	25	2
Ψυχίατρος	149	76	17	0
Συνδεδετικός Λειτουργός	1937	813	584	1
Κοινωνικός Λειτουργός	446	109	52	1
Σχολιατρική Επισκέπτρια	1370	349	160	0
Λειτουργό Υ.Σ.Ε.Α. (Κεντρικά Γραφεία)	195	92	9	0
Ο.Α.Π.	145	90	30	5
Αστυνομικός	90	15	8	0
Άλλο άτομο:	109	42	10	4
Γενικό Σύνολο	16941	10323	2741	71

6.4.2.2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, λειτούργησαν για πρώτη φορά σε πιλοτική βάση Επαρχιακά Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε τρεις Επαρχίες: Λεμεσό, Λάρνακα/ Αμμόχωστο, Πάφο. Τα Γραφεία λειτουργούσαν κάθε Τετάρτη (10.00 π.μ. -3.00 μ.μ.) και στελεχώνονταν από Καθηγητές Σ.Ε.Α. που ήταν τοποθετημένοι στα Κεντρικά Γραφεία στη Λευκωσία. Μετά από την πολύ θετική ανταπόκριση που υπήρξε, αποφασίστηκε η επέκταση της λειτουργίας των Επαρχιακών Γραφείων σε τακτική βάση για 2 μέρες της εβδομάδας.

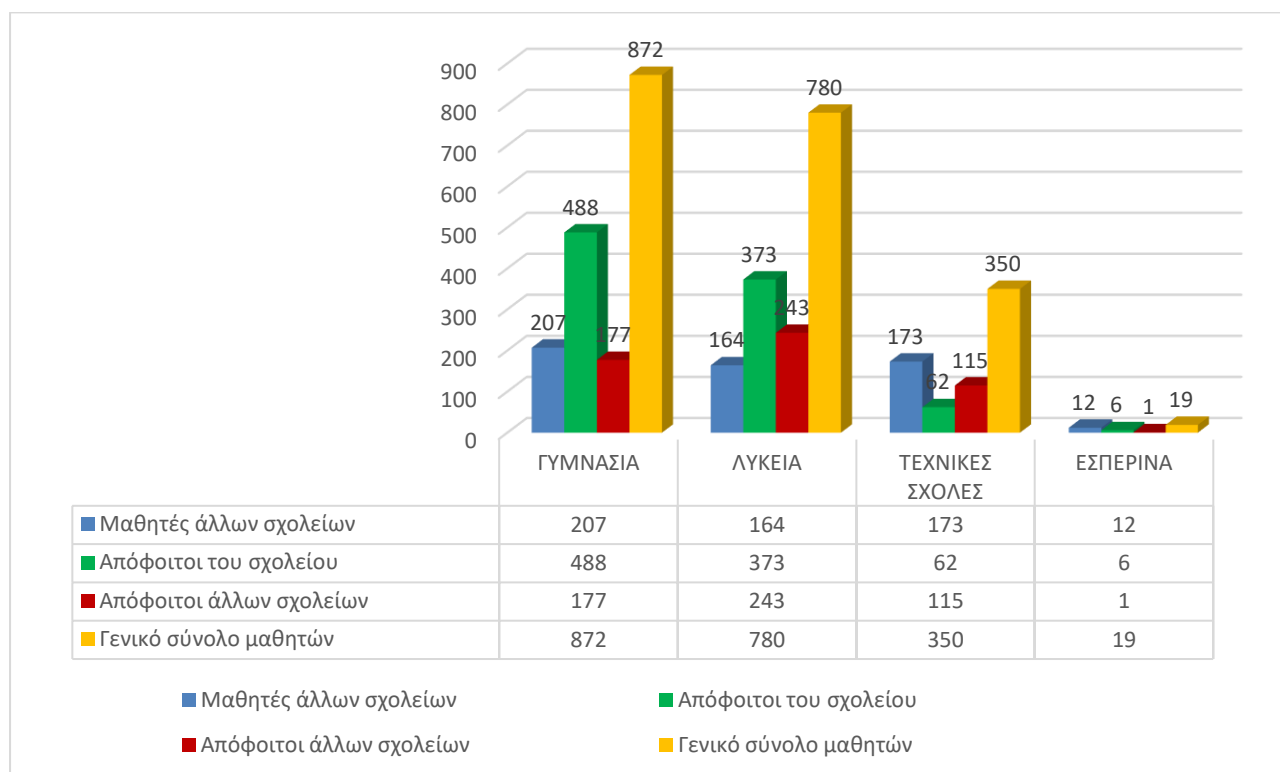
Κατά το έτος 2017-2018, τα Επαρχιακά και Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. πρόσφεραν βοήθεια μέσω τηλεφώνου και ατομικών συνεντεύξεων για παρόμοια θέματα με αυτά που απασχόλησαν τους μαθητές των σχολείων, σε 4829 άτομα (εργαζόμενους, γονείς, στρατιώτες, φοιτητές κολεγίων ή πανεπιστημίων καθώς και μαθητές).

Στο Διάγραμμα 4 φαίνεται παραστατικά το ποσοστό των ατόμων που βοηθήθηκαν από τα Επαρχιακά και Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α., κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ* ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΣ** ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ Υ.Σ.Ε.Α., ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Αριθμός
Μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης	2076
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	512
Σπουδαστές/Φοιτητές	296
Γονείς	1965
Σύνολο	4849

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ Η/ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΣΕΑ* ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

Σημείωση: Οι καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α. εξυπηρετούν απόφοιτους του σχολείου τους, όπως επίσης και απόφοιτους άλλων σχολείων ή/και μαθητές/τριες που φοιτούν σε άλλα σχολεία.

6.4.2.3 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Στο πλαίσιο της παροχής Εκπαιδευτικής/Επαγγελματικής Συμβουλευτικής χορηγήθηκαν τόσο στα Σχολεία Μ.Ε., όσο και στα Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. στο Υ.Π.Π. τα ακόλουθα αυτοματοποιημένα τεστ: το ΑΡΙΣΤΟΝ τεστ και το ΑΡΙΑΔΝΗ.

Ο πίνακας που ακολουθεί αντιπροσωπεύει τον αριθμό των μαθητών/τριών του σχολείου στους οποίους χορηγήθηκαν τα ψυχομετρικά τεστ κατά τάξη και τύπου σχολείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ / ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΑ ΤΕΣΤ* ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ, 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΕΣΤ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ			ΣΥΝΟΛΑ ΤΩΝ ΤΕΣΤ
	Α	Β	Γ	Α	Β	Γ	Α	Β	Γ	
Άριστον (ΟΜΠ, Bronze, Gold)	1	2	63	56	34	86	0	6	2	250
ΑΡΙΑΔΝΗ	0	0	473	326	17	25	1	0	4	846
Άλλα*:	3	3	312	204	0	1	0	0	10	533
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4	5	848	586	51	112	1	6	16	1629

Σημείωση: Δεν δόθηκαν τεστ στις Εσπερινές Σχολές

6.4.3 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Για την επίτευξη των στόχων της, η Υ.Σ.Ε.Α. εκδίδει πληροφοριακού και διδακτικού περιεχομένου βιβλία, μερικά από τα οποία αναθεωρούνται για λόγους εναρμόνισης του περιεχομένου τους με τις αλλαγές, καινοτομίες, μεταρρυθμίσεις, κ.λπ. που, κατά καιρούς, επιχειρούνται στη δημόσια εκπαίδευση. Τα βιβλία που εξέδωσε η Υ.Σ.Ε.Α. κατά τη περσινή σχολικά χρονιά είναι τα ακόλουθα:

- Πλαίσια Πρόσβασης στη Δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση Κύπρου και Ελλάδας 2018
- Παγκύπριες Εξετάσεις - Επιστημονικά Πεδία και Πλαίσια Πρόσβασης 2018
- Προσανατολισμοί μετά το Γυμνάσιο
- Κατευθύνσεις και Περιγραφές Μαθημάτων στο Λύκειο
- Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο
- Υποτροφίες για Μεταλυκειακές Σπουδές
- Τρίπτυχο Νέας Σύγχρονης Μαθητείας

6.4.4 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Στο πλαίσιο της συνεχούς επιμόρφωσης των Καθηγητών Σ.Ε.Α., στην οποία στοχεύει η ΥΣΕΑ, διοργανώθηκαν και φέτος κατά επαρχία σεμινάρια πάνω σε θέματα που απασχολούν τον κλάδο. Η Υ.Σ.Ε.Α. συμμετείχε στη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση Κύπρου-Εκπαίδευση και Καριέρα 2018, που συνδιοργάνωσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ), την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ), και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου (ΕΓΚ).

6.4.5 ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

Πραγματοποιήθηκαν από τους Καθηγητές Σ.Ε.Α. οι καθιερωμένες συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Γ΄ τάξης όλων των Γυμνασίων για ενημέρωσή τους σχετικά με τη Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο (Λύκειο, Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, Σύστημα Μαθητείας). Επίσης, διοργανώθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Α΄ τάξης όλων των Λυκείων για ενημέρωσή τους σχετικά με τα επιλεγόμενα μαθήματα στο Λύκειο και τον ρόλο τους όσον αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων και σε άλλα ειδικά θέματα, σχετικά με την εκπαίδευση, τις προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης, τις σχέσεις γονέων-μαθητών, τις ουσίες εξάρτησης, κ.ά.

6.4.6 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Προσωπικό:

Ο συνολικός αριθμός των διορισμένων καθηγητών Σ.Ε.Α. είναι **170**

α) Σχολεία: 148 Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στα σχολεία

β) Κεντρικά Γραφεία: 7 Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής

γ) Επαρχιακά γραφεία: Λειτουργούν 3 επαρχιακά γραφεία Σ.Ε.Α. στις Επαρχίες Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου, τα οποία στελεχώνονται δύο ημέρες την εβδομάδα από καθηγητές ΣΕΑ.

δ) Άλλες Υπηρεσίες: 13 Καθηγητές Σ.Ε.Α. εργάζονται με απόσπαση σε άλλες υπηρεσίες (4 Ο.Α.Π., 1 Παρατηρητήριο για τη Βία, 1 ΔΜΕ, 1 Υπηρεσία Εξετάσεων, 4 ΚΕΠΑ, 2 ΚΙΕ)

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018 παρατηρήθηκαν τα εξής:

- Οι Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α. των σχολείων βοήθησαν με ατομικές συνεντεύξεις 33244 μαθητές/τριες που αντιστοιχούν στο 77% του συνόλου των μαθητών/τριών.
- Στα γραφεία Σ.Ε.Α. των σχολείων βοηθήθηκαν 1098 μαθητές/τριες απόφοιτους του σχολείου τους, όπως επίσης και απόφοιτους άλλων σχολείων ή/και μαθητές/τριες που φοιτούν σε άλλα σχολεία.
- Στα Κεντρικά και Επαρχιακά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. εξυπηρετήθηκαν 4849 άτομα, από τα οποία 2076 ήταν μαθητές/τριες Μέσης Εκπαίδευσης, 512 Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης, 269 ήταν φοιτητές, και 1965 ήταν γονείς ή άλλοι. Από τον συνολικό αριθμό τα 1213 ήταν προσωπικά ραντεβού.
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των σχολείων Μέσης Γενικής, Τεχνικής Εκπαίδευσης και Εσπερινών Σχολών προς τον γενικό αριθμό των μαθητών/τριών αυτών των σχολείων είναι 1:293 ($43289/148=293$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. προς τον αριθμό των μαθητών/τριών των πιο πάνω σχολείων που βοηθήθηκαν από τους/τις Καθηγητές/τριες Σ.Ε.Α. των σχολείων τους είναι 1:225 ($33244/148=225$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Γυμνασίων προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι 1:321 ($20845/65=321$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Γυμνασίων προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι 1:235 ($15283/65=235$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Εξατάξιων σχολείων προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών Γυμνασίου που βοηθήθηκαν είναι 1:263 ($790/3=263$).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Εξατάξιων σχολείων προς τον αριθμό

- των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι 1: 248 (746/ 3 =248).
- Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Λυκείων προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι 1: 280 (17354/ 62 = 280).
  - Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Λυκείων προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι 1: 225 (13921/62 =225).
  - Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Τεχνικών Σχολών προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι 1: 282 (3951/14 =282).
  - Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Τεχνικών Σχολών προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι 1: 218 (3048/14= 218).
  - *Η αναλογία του αριθμού των Καθηγητών/τριών Σ.Ε.Α. των Εσπερινών Σχολών προς τον αριθμό του συνόλου των μαθητών/τριών είναι 1:118 (353/ 3=118).
  - *Η αναλογία του αριθμού των Συμβούλων-Καθηγητών των Εσπερινών Σχολών προς τον αριθμό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν είναι 1: 86 (258 / 3=86).

*ΣΗΜ: Ο σύμβουλος στις Εσπερινές Σχολές πάει μόνο μια μέρα.

6.4.7 ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ / ΤΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ, ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α.* ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018 ΚΑΙ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ					
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΓΟΡΙΑ	2814	1995	2883	7692	10855
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	2662	2016	2913	7591	9990
Γενικό Σύνολο	5476	4011	5796	15283	20845
ΛΥΚΕΙΟ					
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΓΟΡΙΑ	2222	1719	2454	6395	7727
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	2643	2173	2710	7526	9627
Γενικό Σύνολο	4865	3892	5164	13921	17354
ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ					
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧ.ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ
ΑΓΟΡΙΑ	885	582	798	2265	2987
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	305	199	279	783	964
Γενικό Σύνολο	1190	781	1077	3048	3951

ΕΞΑΤΑΞΙΑ										
ΦΥΛΟ	A	B	Γ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΤΑΞΙΑ					
ΑΓΟΡΙΑ	104	79	174	357	384					
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	106	91	192	389	406					
Γενικό Σύνολο	210	170	366	746	790					
ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ										
ΦΥΛΟ	A	B	Προπ.Εσπ.	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΓΟΡΙΑ	19	26	32	34	30	27	168	232	19	26
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	6	17	14	16	30	90	121	7	6
Γενικό Σύνολο	26	32	49	48	46	57	258	353	26	32

*Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ' ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΑ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ	ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ
	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.
Οικονομικά	2650	159	813	53	159
Υγείας του μαθητή/τριας	2325	92	499	39	92
Οικογενειακά	3480	149	906	51	149
Απειθαρχία του/της μαθητή/τριας στο σχολείο	1733	60	361	20	60
Συστηματικές απουσίες	1032	35	442	9	35
Διαπροσωπικές σχέσεις του /της μαθητή/τριας	2263	113	325	43	113
Επίδοση/μαθησιακά προβλήματα	3158	125	716	87	125
Σταδιοδρομία	6152	368	1828	291	368
Εκφοβισμός(Bullying):	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.
Σωματικός: σπρωξίματα, σκουντήματα, αγκωνιές, γροθιές και κλοτσιές, χτυπήματα με αντικείμενα	514	22	89	11	22
Λεκτικός: συστηματική χρησιμοποίηση υβριστικών εκφράσεων, απειλών, ειρωνείας, χρήση παρατσουκλιών.	917	38	140	15	38

Εκφοβισμός με εκβιασμό: εκούσια απόσπαση χρημάτων ή προσωπικών αντικειμένων	84	0	15	1	0
Έμμεσος ή κοινωνικός: προσπάθεια για κοινωνική απομόνωση ή αγνόηση ατόμου	255	29	55	7	29
Ηλεκτρονικός: αποστολή απειλητικού ή υβριστικού υλικού μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	189	7	20	2	7
Ρατσιστικός: διάδοση αρνητικών σχολίων εξαιτίας της καταγωγής, της κοινωνικής τάξης, της οικονομικής κατάστασης, της διαφορετικότητας.	153	2	30	0	2
Σεξουαλικός: υβριστικά σχόλια, σκίτσα και γκράφιτι με σεξουαλικό περιεχόμενο, ανήθικες χειρονομίες, ανεπιθύμητο άγγιγμα, μέχρι και σοβαρές σεξουαλικές επιθέσεις.	131	2	18	2	2
Παραβάσεων του Νόμου εκτός του σχολείου	514	159	813	53	159
Άλλο**:	917	92	499	39	92

Σημείωση: Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

**Άλλο όπως: Εργαστήρι μελέτης και οργανωτικής σκέψης, Συναισθηματικές δυσκολίες, Κουπόνια, Διήμερο εργασίας, Διατροφικές διαταραχές, Διαχείριση θυμού / άγχους κ.α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2^α (συνέχεια): ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΟΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α. ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ¹ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ	ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ
	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.
Κάπνισμα	528	20	253	33	21
Αλκοόλ	34	0	6	9	1
Άλλες μη νόμιμες ψυχοδραστικές ουσίες	20	1	5	0	1
Υποψίες για χρήση ουσιών	118	5	35	3	3

ΠΙΝΑΚΑΣ 2^β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΑΠΕΜΦΕΙ ΓΙΑ ΣΧΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΣΕ ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΕΞΡΤΗΣΗΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ	ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ	ΣΥΝΟΛΟ
	5	9	2	0	0	16

ΠΙΝΑΚΑΣ 3α: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΗΤΑΝ ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ ΠΟΥ ΑΣΚΗΘΗΚΕ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ
ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ				
Ψυχολογική	609	189	80	28
Σωματική	303	67	39	4
Σεξουαλική	18	8	2	0
Υποψίες Σεξουαλικής	7	1	3	1
ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ				
Ψυχολογική	182	92	21	13
Σωματική	88	18	20	1
Σεξουαλική	7	7	5	0
Υποψίες Σεξουαλικής	12	0	5	2

Σημείωση: 1. Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.
2. Δεν υπήρξαν περιστατικά από τις Εσπερινές Σχολές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3β: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ /ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΗΤΑΝ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ Σ.Ε.Α. ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΟΡΦΗ ΒΙΑΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ
ΑΓΟΡΙΑ				
Ψυχολογική	329	68	40	8
Σωματική	175	43	19	3
Σεξουαλική	13	4	0	0
Υποψίες Σεξουαλικής	4	0	1	0
ΚΟΡΙΤΣΙΑ				
Ψυχολογική	234	82	44	69
Σωματική	51	18	22	0
Σεξουαλική	15	10	3	2
Υποψίες Σεξουαλικής	11	1	0	0

Ο πίνακας 3^α παρουσιάζει τα περιστατικά που αφορούσαν όλες τις μορφές βίας που εμπλέκονταν άμεσα ή έμμεσα μαθητές/τριες από όλες τις σχολικές βαθμίδες, τα οποία συνοψίζονται στα 1832. Από αυτά τα περιστατικά τα 1257 αφορούσαν μαθητές/μαθήτριες που ήταν τα άμεσα εμπλεκόμενα (ήταν θύματα) (πίνακας 3^β). Από τις πιο πάνω περιπτώσεις σεξουαλικής βίας οι 6 οδηγήθηκαν στο δικαστήριο, στις 3 ο/η Καθηγητής/τρια Σ.Ε.Α. κλήθηκε ως μάρτυρας σε δικαστήριο και στις 11 ο/η Καθηγητής/τρια Σ.Ε.Α. κλήθηκε να συνεργαστεί με λειτουργούς από το «Σπίτι του Παιδιού» (Hope for Children).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΡΙΘΜΟ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΟΙ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΕ Ο/Η ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ/ΤΡΙΑ ΣΕΑ 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ			ΕΞΑΤΑΞΙΑ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ							
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ Εσπ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z
Στήριξης	544	566	535	493	397	450	13	28	17	0	0	0	0	0	0	0	2
Αλφαριθμητικού	430	170	152	7	3	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Αλλόγλωσσων	128	97	59	54	12	17	17	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ειδικής Μονάδας	60	52	220	13	28	26	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Ακροατές	6	13	7	19	2	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κατ' οίκον Εκπαίδευση	23	24	34	13	13	21	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες Υπηρεσίες*	73	54	19	27	17	26	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0
Γενικό Σύνολο	1264	976	1026	626	472	546	33	36	22	0	0	1	1	1	1	1	2

*Άλλες Υπηρεσίες εννοούμε ιδιωτική εκπαίδευση, Μητρόπολη, Συμβ. Σταθμός ΙΘΑΚΗ, ΟΝΕΚ, ΠΕΡΣΕΑΣ, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ/ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.Ε.Α.Ε. 2017-2018

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΕΕΑΕ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΕΞΑΤΑΞΙΑ	ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΕΕΑΕ	1595	1594	82	8	3279
ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΕΕΕΑΕ	999	413	18	15	1445
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2594	2007	100	23	4724

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΦΕΩΝ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ Σ.Ε.Α. ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ ΕΠΙΣΚΕΦΗΣ, 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΠΙΣΚΕΦΕΙΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ			ΕΞΑΤΑΞΙΑ						ΣΥΝΟΛΟ
							ΓΥΜΝΑΣΙΑ			ΛΥΚΕΙΑ			
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	
Κατατόπιση για το σχολείο ή και ξενάγηση σ' αυτό	202	20	31	88	7	1	8	0	1	0	0	0	358
Συμπλήρωση ερωτηματολογίων Σ.Ε.Α.	260	42	146	194	41	29	5	0	4	4	0	0	358

Εισαγωγικές εξετάσεις για τα Α.Α.Ε.Ι. της Κύπρου και της Ελλάδας	27	31	147	114	146	704	0	0	2	4	3	18	716
Εισαγωγή σε εκπαιδευτικά ιδρύματα διαφόρων χωρών εκτός Κύπρου και Ελλάδας	0	11	80	46	76	202	0	0	2	1	1	7	1432
Υποτροφίες	7	0	38	13	21	291	0	0	3	0	0	12	2864
Επιλογή Τύπου Σχολείου	7	14	276	117	10	8	0	1	12	0	0	0	5728
Ενημέρωση για ΟΜΠ	0	11	520	282	68	22	0	1	13	0	0	0	
Ενημέρωση για Τεχνική Σχολή (Κλάδοι-Ειδικότητες)	23	27	231	58	14	12	0	1	8	1	0	0	375
Προβλήματα πειθαρχίας	92	83	61	44	17	16	5	1	2	1	2	1	375
Θέματα κοινωνικής αγωγής	49	31	62	24	8	8	6	1	2	1	1	0	750
Θέματα Εκφοβισμού(Bullying)	74	36	203	37	29	78	5	0	1	0	0	0	1500
Ενημερωτικά Φυλλάδια	100	101	396	263	261	427	2	1	17	6	5	10	3000
Άλλα θέματα	25	26	148	69	53	39	0	0	0	4	0	1	6000
Γενικό Σύνολο	866	433	2339	1349	751	1837	31	6	67	22	12	49	12000

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ* ΓΙΑ ΟΜΑΔΕΣ ΓΟΝΕΩΝ ή/και ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΘΕΜΑ, 2017-2018

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ \ ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ /ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΕΞΕΤΑΣΕΙΑ			ΕΣΠΕΡΙΝΕΣ ΣΧΟΛΕΣ								Σύνολο
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ.Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z	
Επισκέψεις σε τόπους εργασίας	7	0	102	152	13	11	0	0	0	0	0	0	0	0	285
Επισκέψεις σε Εκπαιδευτικά ιδρύματα	0	0	86	40	19	48	0	0	0	0	0	0	0	0	193
Άλλες επισκέψεις	36	7	131	1	3	10	0	0	0	0	0	0	0	1	189

Διαλέξεις για σπουδές	0	0	127	60	24	84	0	0	0	0	0	0	1	2	298
Διαλέξεις για επαγγέλματα	0	1	190	217	15	43	0	0	0	0	0	0	0	0	466
Διαλέξεις για το ΝΩΠ και τις ΟΜΠ	0	2	185	102	12	11	0	0	0	0	0	0	0	0	312
Διαλέξεις για Προγράμματα Τεχνικών Σχολών	0	1	142	16	2	6	0	0	0	1	0	0	0	0	168
Διαλέξεις για Αθλητικά και Μουσικά Σχολεία	0	1	71	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	74
Διαλέξεις για ΟΜΠ, Τεχνικές και Αθλητικά και Μουσικά Σχολεία	0	1	100	14	1	12	0	0	0	0	0	0	0	0	128
Διαλέξεις για κοινωνικά θέματα, θέματα αγωγής υγείας, κ.λπ.	15	14	40	30	18	21	0	0	0	0	0	0	0	0	138
Άλλες διαλέξεις /εκδηλώσεις	23	6	17	13	7	10	0	0	0	0	0	0	0	0	76
Γενικό Σύνολο	81	33	1191	646	114	257	0	0	0	1	0	0	1	3	2327

* Υπολογίζονται όλες οι εκδηλώσεις ακόμη κι αν έχουν το ίδιο περιεχόμενο, εφόσον πραγματοποιήθηκαν σε διαφορετικό χρόνο για διαφορετικά τμήματα της ίδιας τάξης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΔΙΕΚΟΨΑΝ ΤΗ ΦΟΙΤΗΣΗ ΤΟΥΣ ΑΛΛΑ ΕΙΧΑΝ ΒΟΗΘΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑ Σ.Ε.Α., 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ / ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ			ΕΞΑΤΑΞΙΑ			ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ							
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Πρ Εσ	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Z
Αγόρι	23	23	23	72	44	27	0	1	0	0	0	0	2	6	2	0	0
Κορίτσι	4	22	20	37	15	9	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	27	45	43	109	59	36	0	1	0	0	0	0	3	6	2	1	0

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ / ΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΑ ΤΕΣΤ* ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ, 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ / ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΞΑΤΑΞΙΑ		
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ
Άριστον (ΟΜΠ, Bronze, Gold)	2	2	63	48	40	68	0	0	11
ΑΡΙΑΔΗΝΗ	0	0	464	307	17	20	12	0	63
Άλλα*:	2	2	63	204	1	11	0	0	0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4	4	590	559	58	99	12	0	74

Σημείωση: Δεν δόθηκαν τεστ στις Εσπερινές Σχολές

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΠΟ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ/ΤΡΙΑ Σ.Ε.Α. ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ, 2017-2018.

ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΕΣΤ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ / ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ/ΝΣΜ			ΕΞΑΤΑΞΙΑ		
	A	B	Γ	A	B	Γ	A	B	Γ
Διαμεσολάβησης	123	148	149	61	52	43	0	0	0
FRED goes to school	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SAP	21	19	12	28	10	11	8	4	1
VOICES	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Άλλα*:	164	150	183	101	157	24	5	13	10
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	308	317	344	190	219	78	13	17	11

*Άλλα: Συζητήσεις Εφήβων, Σκέψου Πρώτα, Στηρίζομαι στα πόδια μου, Τρόπος διαβάσματος

6.5 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

6.5.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας έχει ως αποστολή του τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες που φοιτούν στα δημόσια σχολεία, τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και για τους εργαζομένους στα κεντρικά και σε άλλα κτήρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, που στεγάζουν εκπαιδευτικά τμήματα και υπηρεσίες. Παράλληλα, μεριμνά για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντίδραση των σχολείων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Κύριο μέλημα του Γραφείου είναι η διασφάλιση ασφαλών συνθηκών εργασίας που να ανταποκρίνονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, καθώς και στην αντίστοιχη νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

6.5.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια.

Έχει οριζόντια δομή, εφόσον το προσωπικό της εκπροσωπεί όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, δηλαδή τη Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Το Γραφείο στελεχώνουν τρεις Λειτουργοί, ένας από κάθε βαθμίδα Εκπαίδευσης.

6.5.3 ΔΡΑΣΕΙΣ

- Επιμορφωτικά Σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών σε λειτουργούς Δημοτικής Εκπαίδευσης παγκύπρια
- Επιμόρφωση Διευθυντών Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στο Σύστημα Διαχείρισης Κινδύνων
- Επιμόρφωση Πρώτων Βοηθών και Εκκενωτών στα Κεντρικά Κτήρια του Υπουργείου
- Άσκηση Εκκένωσης Κεντρικών Κτηρίων
- Πρόγραμμα προμήθειας απινιδωτών στα σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Επισκέψεις σε δημόσια σχολεία και σε κτήρια που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις για:
  - Ετοιμασία Έκθεσης για θέματα Ασφάλειας και Υγείας
  - Παρακολούθηση Ασκήσεων Έκτακτης Ανάγκης, με στόχο την αξιολόγηση και τη βελτίωση του υφιστάμενου Σχεδίου Δράσης
  - Παροχή συμβουλών σε θέματα Πολιτικής Άμυνας ή Ασφάλειας και Υγείας
  - Εξέταση παραπόνων
  - Διερεύνηση ατυχημάτων
  - Παροχή υλικών πολιτικής άμυνας
  - Διενέργεια Σεμιναρίων προς το προσωπικό, τους μαθητές και τους γονείς.

7.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

7.1 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

7.1.1 ΟΡΑΜΑ

Συμβολή στην παροχή υψηλού επιπέδου και ποιότητας εκπαίδευσης με τη δημιουργία ενός σύγχρονου, δημιουργικού και ευχάριστου σχολικού περιβάλλοντος.

7.1.2 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι η εξασφάλιση στη Δημόσια Εκπαίδευση όλης της ενδεδειγμένης υλικοτεχνικής υποδομής μέσα από διαβούλευση και συνεργασία με όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη Δημόσια Εκπαίδευση.

Στη Δημόσια Εκπαίδευση εντάσσονται όλες οι σχολικές μονάδες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού: Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές και Ειδικά Σχολεία.

Στην υλικοτεχνική υποδομή περιλαμβάνονται τα κτήρια, τα τεχνικά έργα και ο εξοπλισμός.

7.1.3 ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Τα βασικά καθήκοντα του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι:

1) Η υλοποίηση των κατασκευαστικών έργων που περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Στον ετήσιο προϋπολογισμό περιλαμβάνονται έργα ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων, αναβάθμισης υφιστάμενων σχολικών κτηρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων, επέκτασης υφιστάμενων σχολικών μονάδων, καθώς και έργα μικρής κλίμακας.

2) Γενική εποπτεία για συντήρηση ή βελτίωση της υφιστάμενης υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης

Περιλαμβάνει έργα για κάλυψη νέων αναγκών που προέρχονται από την αύξηση του μαθητικού πληθυσμού ή από αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και εργασίες συντήρησης, επισκευής και βελτίωσης της υφιστάμενης υποδομής. Η εποπτεία υλοποιείται με επανασχεδιασμό, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σχεδιασμό πρόσθετων αιθουσών διδασκαλίας, δημιουργία υποδομής για άτομα με αναπηρίες

(Α.ΜΕ.Α.), κατασκευή πρόσθετων χώρων για δευτερεύουσες χρήσεις, επανασχεδιασμό και αναβάθμιση ηλεκτρολογικών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων, αντισεισμική αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, αναβάθμιση ενεργειακής απόδοσης, εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προμήθεια νέου σχολικού εξοπλισμού.

3) Τεχνική υποστήριξη προς τις Σχολικές Εφορείες

Περιλαμβάνει επιθεωρήσεις των σχολικών κτηρίων, μετά την υποβολή αιτημάτων από τις Σχολικές Εφορείες, ετοιμασία σχεδίων, μελετών και τεχνικών προδιαγραφών, όπου απαιτείται, καθώς και επίβλεψη της κατασκευής των έργων που υλοποιούνται από τις Σχολικές Εφορείες.

4) Τεχνική υποστήριξη προς τη Διεύθυνση του Υπουργείου

Παρέχεται συμβουλευτική υποστήριξη προς τη Διεύθυνση του Υπουργείου σε σχέση με δημόσιους οργανισμούς που βρίσκονται υπό την εποπτεία του Υπουργείου.

5) Διεξαγωγή έρευνας για εισαγωγή καινοτομιών και προσπάθεια βελτίωσης υφιστάμενων προτύπων

Διεξαγωγή έρευνας και δημιουργία προτύπων για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον υλικών και δημιουργία «πράσινου» περιβάλλοντος εντός των σχολείων.

Για την άσκηση των πιο πάνω καθηκόντων, το προσωπικό του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών ασχολείται επιπλέον με:

- Συντονισμό και Διαχείριση Συμβάσεων,
- Επίβλεψη κατασκευαστικών έργων,
- Ετοιμασία Αρχιτεκτονικών, Στατικών, Ηλεκτρολογικών και Μηχανολογικών μελετών,
- Ετοιμασία προϋπολογισμού,
- Ετοιμασία εγγράφων και προκηρύξεις διαγωνισμών,
- Προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις Αρμόδιες Αρχές άσκησης ελέγχου ανάπτυξης σε σχέση με Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια,
- Στελέχωση θεματικών Επιτροπών.

7.1.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

Οι βασικότερες επιδιώξεις του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι:

1) Δημιουργία ενός ασφαλούς, δημιουργικού και ευχάριστου σχολικού περιβάλλοντος

Η πιο πάνω επιδίωξη επιτυγχάνεται με τη διασφάλιση όλων των σύγχρονων υποδομών για τις μαθησιακές ανάγκες που προκύπτουν από τους στρατηγικούς στόχους της εκπαίδευσης. Προτεραιότητες:

- Εκσυγχρονισμός των κτηριολογικών προγραμμάτων και των προτύπων, μετά από διαβούλευση με τις Διευθύνσεις της Εκπαίδευσης

- Παιδαγωγικός ανασχεδιασμός με βάση τα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα
- Ολοκλήρωση της αντισεισμικής αναβάθμισης των υφιστάμενων σχολείων
- Ανέγερση και επέκταση σχολείων σε αναπτυσσόμενες περιοχές
- Ανέγερση περιφερειακών σχολείων
- Δημιουργία υποδομής για άτομα με αναπηρίες (Α.ΜΕ.Α.).

2) Δημιουργία σχολικών κτηρίων με δυνατότητα πρόσβασης από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο

Στόχος είναι η εκμετάλλευση των υποδομών των σχολείων για βελτίωση της ποιότητας ζωής του κοινωνικού συνόλου από άτομα πέραν του μαθητικού πληθυσμού. Προτεραιότητες:

- Δημιουργία προϋποθέσεων και επανασχεδιασμός των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών για χρήση από την Κοινότητα, εκτός των ωρών λειτουργίας των σχολείων, με στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους προς την κοινωνία από τις σχολικές υποδομές,
- Δημιουργία προϋποθέσεων για χρήση των αιθουσών πολλαπλών χρήσεων και της ευρύτερης κτηριακής υποδομής για κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, καθώς και για ενίσχυση της ιδέας της «διά βίου μάθησης».

3) Δημιουργία περιβαλλοντικά και ενεργειακά αναβαθμισμένων σχολείων

Το σύγχρονο σχολείο θα πρέπει να είναι παράδειγμα αειφόρου ανάπτυξης και μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης και να συμβάλλει στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης. Προτεραιότητες:

- Μελέτη και ανάπτυξη αειφόρων κατασκευών για τα σχολικά κτήρια
- Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των σχολικών κτηρίων με στόχο την επίτευξη μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης
- Επέκταση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Δημιουργία περιβαλλοντικού μικροκλίματος στον σχολικό χώρο με εφαρμογή αντισταθμιστικών περιβαλλοντικών μέτρων.

7.1.5 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ / ΔΟΜΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

7.1.5.1 Η Υπηρεσία διαθέτει το ακόλουθο προσωπικό:

	Εγκεκριμένη Στελέχωση			Υφιστάμενη Στελέχωση	
	Μόνιμες θέσεις	Έκτακτες		Μόνιμοι	Έκτακτοι
		Έναντι κενών	Πρόσθετες		
Προϊστάμενος	1	-	-	1	-
Ανώτεροι Μηχανικοί	2	-	-	-	-
Μηχανικοί	20	-	11	19 ^α .	9 ^β .

Ανώτεροι Τεχνικοί Επιθεωρητές	1	-	-	1	-
Τεχνικοί Επιθεωρητές	2	-	-	-	-
Ανώτεροι Τεχνικοί	4	-	-	3	-
Τεχνικοί	12	-	-	9	-
Ανώτεροι Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	-	-
Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	1	-
Βοηθό Γραμματειακοί Λειτουργοί	3	-	3	3	2
Βοηθό Γραφείου	1	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	48	-	14	37	11

α. Από τους δεκαεννέα (19) μόνιμους Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, έξι (6) είναι Αρχιτέκτονες, οκτώ (8) Πολιτικοί Μηχανικοί, δύο (2) Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί, δύο (2) Μηχανολόγοι Μηχανικοί και ένας (1) Επιμετρητής Ποσοτήτων.

β. Από τους εννέα (9) έκτακτους Μηχανικούς των Τεχνικών Υπηρεσιών, τέσσερις (4) είναι Αρχιτέκτονες, τέσσερις (4) Πολιτικοί Μηχανικοί και ένας (1) Ηλεκτρολόγος Μηχανικός.

Η οργάνωση του Τμήματος γίνεται με βάση τις δραστηριότητες και το αντικείμενο. Ο γεωγραφικός παράγοντας λαμβάνεται υπόψη μόνο για τη δημιουργία των επαρχιακών κλιμακίων, τα οποία όμως διοικητικά δεν αποτελούν αυτόνομους τομείς.

7.1.5.2 Οργανωτική Υποδομή

α) Πρότυπα σχεδιασμού

Με την ολοκλήρωση των προτύπων μελέτης για σχολικά κτήρια όλων των βαθμίδων με πρότυπα σχέδια για τους επιμέρους χώρους, ένας μεγάλος στόχος έχει επιτευχθεί. Επίσης, έχει ετοιμαστεί πρότυπο μελέτης αναβάθμισης σχολικών κτηρίων που μαζί με τα πρότυπα αντισεισμικής αναβάθμισης αποτελούν το πλαίσιο σχεδιασμού αναβάθμισης των σχολικών κτηρίων. Έχει, επίσης, ετοιμαστεί τεύχος προτύπων κατασκευαστικών προδιαγραφών για όλους τους τύπους οικοδομικών και τεχνικών έργων, καθώς και τυπικά κατασκευαστικά σχέδια για τις επί μέρους εργασίες.

β) Μηχανογράφηση

Έχει γίνει εγκατάσταση και έναρξη χρήσης ενός περιεκτικού και ευέλικτου μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης. Το σύστημα παρέχει δυνατότητα ελέγχου όλων των δράσεων του Τμήματος. Βασικές λειτουργίες του συστήματος περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, καταχώριση και διαχείριση αιτημάτων από τις Σχολικές Εφορείες και μετατροπή τους σε Έργα και Εντολές

Εργασίας. Παρέχεται πλήρης έλεγχος της διαδικασίας Έργου και Εντολής Εργασίας από το στάδιο της δημιουργίας μέχρι και την ολοκλήρωσή της. Μέσω της ανάθεσης κόστους και δαπάνης, γίνεται έλεγχος και κατανομή του προϋπολογισμού. Εκτελούνται, επίσης, λειτουργίες καταχώρισης και διαχείρισης παγίων και εξοπλισμού, καθώς και δημιουργία μητρώου συντηρήσεων.

γ) Συνεργασία με άλλους φορείς

Τα τελευταία χρόνια έχει καταβληθεί προσπάθεια αποκέντρωσης του τομέα συντήρησης των σχολικών κτηρίων με την ανάληψη αυτής της δράσης από τις Σχολικές Εφορείες και απευθείας χρηματοδότηση από το Υπουργείο. Ήδη, εφαρμόζεται στην πράξη η αποκέντρωση του μηχανισμού προμήθειας σχολικών επίπλων με την ετοιμασία πρότυπων εγγράφων προσφορών για τις Σχολικές Εφορείες και την προκήρυξη διαγωνισμών από αυτές. Επίσης, έχει καθιερωθεί η παρουσίαση των προσχεδίων σε τοπικές συσκέψεις, τις οποίες οργανώνουν οι οικείες Σχολικές Εφορείες και στις οποίες συμμετέχουν οι οργανωμένοι τοπικοί φορείς.

7.2 ΚΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

7.2.1 Προγράμματα ανάπτυξης υλικοτεχνικής υποδομής

Ο προγραμματισμός αφορά στη μακροχρόνια εκτίμηση των αναγκών, στην ετοιμασία προγράμματος ικανοποίησής τους και στην ετοιμασία προτάσεων για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό. Ο μακροχρόνιος προγραμματισμός αφορά στην ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και στην επέκταση και αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Η συμπερίληψη της δαπάνης ενός έργου στον Κρατικό Προϋπολογισμό προϋποθέτει την ετοιμασία σχεδίων. Για τον σκοπό αυτό, τα έργα προτείνονται αρχικά στον Προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους για εξασφάλιση του χώρου και για ετοιμασία σχεδίων και η υλοποίησή τους συμπεριλαμβάνεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του επόμενου έτους, ανάλογα με την πρόοδο των μελετών.

Οι επεκτάσεις μικρής κλίμακας και οι βελτιώσεις επείγουσας φύσης προτείνονται αμέσως για συμπερίληψη στον Προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Επειδή ο Προϋπολογισμός του επόμενου έτους οριστικοποιείται τον Ιούλιο, οι μελέτες των έργων, για τις οποίες απαιτείται η ολοκλήρωσή τους, πριν την επόμενη σχολική χρονιά, αρχίζουν από το Σεπτέμβριο.

Οι προτάσεις για νέες σχολικές μονάδες και επεκτάσεις των διδακτικών χώρων προέρχονται από τις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης. Οι προτάσεις για βελτιώσεις προτείνονται από το Τμήμα, μετά από αξιολόγηση αιτημάτων των διαφόρων εκπαιδευτικών φορέων και εκθέσεων του προσωπικού του Τμήματος.

Οι Σχολικές Εφορείες συλλέγουν από τις Διευθύνσεις των σχολείων τις ανάγκες τους σε υλικοτεχνική υποδομή, και αφού τις αξιολογήσουν, τις υποβάλλουν στο Υπουργείο Παιδείας στις αρχές κάθε χρόνου. Τα διάφορα αιτήματα και προτάσεις καταχωρίζονται στο αρχείο αναγκών και οι προτάσεις ετοιμάζονται και υποβάλλονται τον Μάιο κάθε χρόνου. Για τον καλύτερο προγραμματισμό των έργων, καταβάλλεται προσπάθεια ετοιμασίας βάσης δεδομένων για όλα

τα σχολεία. Ειδικά για εργασίες συντήρησης, θα ετοιμαστεί ειδικό πρόγραμμα περιοδικής συντήρησης σχολικών κτηρίων.

Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες, σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων. Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκαν όλα τα προϋπάρχοντα προγράμματα ανάπτυξης που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη. Τα επιμέρους προγράμματα ανάπτυξης της υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης ανά βαθμίδα, τα οποία περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό, είναι τα ακόλουθα:

- α) Ανέγερση κτηρίων των νέων σχολικών μονάδων
- β) Γενική βελτίωση κτηρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων
- γ) Επέκταση των κτηρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων
- δ) Βελτίωση αθλητικής υποδομής υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Για τη βελτίωση των υφιστάμενων σχολικών υποδομών, υλοποιούνται τα ακόλουθα επιμέρους έργα:

- Αντισεισμική ενίσχυση φέροντος οργανισμού
- Λειτουργικός ανασχεδιασμός, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα κτηριολογικά προγράμματα
- Προσθήκη αιθουσών γενικής διδασκαλίας και εργαστηρίων
- Ανέγερση Αιθουσών Πολλαπλών Χρήσεων
- Ανέγερση υποδομής για την Ειδική Εκπαίδευση
- Προσθήκη βοηθητικής υποδομής (κυλικείων, ιατρείων και χώρων υγιεινής)
- Δημιουργία υποδομής για διακίνηση αναπήρων (ράμπες, ανελκυστήρες, κ.λπ.)
- Ανακατασκευή και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων.

7.2.2 Στεγαστικές ανάγκες

Παρά τη μείωση του μαθητικού πληθυσμού, παρατηρείται αύξηση των στεγαστικών αναγκών, λόγω διακίνησης, ιδιαίτερα στη Δημοτική Εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, υπάρχει η ανάγκη για αντικατάσταση σχολείων, καθώς και η δημιουργία περιφερειακών σχολείων.

Στα έργα αναβάθμισης περιλαμβάνεται γενικός ανασχεδιασμός και συνολική αναβάθμιση. Στα σχολεία των οποίων η αναβάθμιση σχεδιάστηκε πριν το 2007, αφορούσε μόνο αναβάθμιση του φέροντος οργανισμού. Σε αυτά τα σχολεία θα πρέπει να επανέλθουμε σταδιακά, ώστε η αναβάθμιση να περιλαμβάνει και παιδαγωγικό ανασχεδιασμό. Στο μέλλον, θα υπάρξουν αυξημένες ανάγκες αντικατάστασης των παλαιών σχολικών κτηρίων.

Η αναβάθμιση των παλαιών σχολικών κτηρίων, σύμφωνα με τον κώδικα που εγκρίθηκε, επιτυγχάνει επέκταση της ζωής τους κατά 10 έως 20 χρόνια, ανάλογα με την κατάστασή τους. Αν ληφθεί υπόψη, ότι το μεγαλύτερο κτηριακό δυναμικό των σχολείων έχει ανεγερθεί μεταξύ 1960-1985, τότε στο προσεχές μέλλον θα πρέπει να αρχίσει η αντικατάσταση των παλαιότερων κτηρίων.

α. Προδημοτική Εκπαίδευση – Νηπιαγωγεία

Η πολιτική για την ανάπτυξη της κτηριακής υποδομής της Προδημοτικής Εκπαίδευσης προβλέπει δημιουργία Νηπιαγωγείου σε κάθε σχολική μονάδα της Δημοτικής Εκπαίδευσης, είτε με ανέγερση νέου κτηρίου, είτε με διαμόρφωση πλεονάζουσας υποδομής του υφιστάμενου σχολείου.

Στόχος είναι η δημιουργία υποδομής για όλα τα παιδιά προδημοτικής ηλικίας. Για τον σκοπό αυτό ετοιμάστηκε μακροχρόνιο πρόγραμμα ανάπτυξης, το οποίο έχει υλοποιηθεί σε σημαντικό βαθμό.

Με την οικονομική κρίση παρατηρείται αύξηση της ζήτησης στα δημόσια Νηπιαγωγεία, καθώς και η ανάγκη μεγάλου αριθμού επεκτάσεων των υφιστάμενων Νηπιαγωγείων.

β. Δημοτική Εκπαίδευση

Με βάση το μακροχρόνιο προγραμματισμό φαίνεται, ότι στα επόμενα πέντε χρόνια θα υπάρχει ανάγκη ανέγερσης νέων Δημοτικών Σχολείων.

γ. Μέση Εκπαίδευση

Στη Μέση Εκπαίδευση δεν υπάρχουν, στο παρόν στάδιο, σημαντικές στεγαστικές ανάγκες. Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες και σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων.

7.2.3 Χώροι ανέγερσης νέων σχολείων – επιλογή – απόκτηση

Η χωροθέτηση των σχολείων έχει τεθεί πάνω σε ορθολογιστική και προγραμματισμένη βάση, στο πλαίσιο της Πολεοδομικής Νομοθεσίας και, κυρίως, κατά την ετοιμασία των τοπικών σχεδίων.

Η επιλογή του χώρου ανέγερσης μιας νέας σχολικής μονάδας γίνεται σε συνεργασία και συνεννόηση με την οικεία Σχολική Εφορεία, το οικείο Τμήμα Εκπαίδευσης και το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών.

Η κύρια ευθύνη για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών απαλλοτρίωσης ανήκει στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και στο Υπουργείο Οικονομικών.

7.2.4 Περιφερειακά Δημοτικά σχολεία

Προτεραιότητα στο κτηριακό πρόγραμμα αποτελεί η δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων. Διεργασίες για τη δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων βρίσκονται σε εξέλιξη στην περιοχή Αρεδιού, για τις Κοινότητες Αρεδιού, Μαλούντας, Αγ. Ιωάννη, Αγροκηπιάς, περιοχή Πάνω Σολέας, για τις Κοινότητες Γαλάτας, Κακοπετριάς, Σπήλιων, Σινά Όρους, Καλιάνων, περιοχή Βασιλικού για τις Κοινότητες Καλαβασού, Τόχνης, Μαρί και Ζυγίου, περιοχή Ακάμα, για τις Κοινότητες Κάθηκα, Δρούσιας, Ίνιας, Αρόδων, Κρήτου Τέρας, Θελέτρας και περιοχή Κάτω Μονής, για τις Κοινότητες Αγ. Μαρίνας Ξυλιάτου, Ορούντας, Κάτω Μονής, Λαγουδερών, Σαραντίου και περιοχή Κουκλιών, για τις Κοινότητες Κουκλιών, Μανδριών.

7.2.5 Πρότυπα Σχεδιασμού - Καινοτομίες

Η αναβάθμιση των προτύπων σχεδιασμού αποτελεί τον βασικότερο λόγο της αύξησης των δαπανών ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων. Τόσο επειδή διαπιστώνεται μία μη παραγωγική αξιοποίηση των χώρων των σχολείων, όσο και για περιορισμό των δαπανών, έγιναν οι πιο κάτω αναθεωρήσεις στα κτηριολογικά προγράμματα των σχολείων:

α. Λύκεια

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων και περιορισμός των αιθουσών γενικής διδασκαλίας, με την προϋπόθεση κατάργησης της μίας αίθουσας διδασκαλίας ανά τμήμα.

β. Γυμνάσια

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων με παράλληλο περιορισμό των αιθουσών γενικής διδασκαλίας, με την προϋπόθεση τα τμήματα των ανώτερων τάξεων να είναι διακινούμενα.

γ. Δημοτικά Σχολεία

Περιορισμός των εργαστηρίων στα απολύτως απαραίτητα, δηλαδή, Οικιακής Οικονομίας, Επιστήμης και Σχεδιασμού, Τεχνολογίας, Τέχνης, Μουσικής και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, καθώς και αναβάθμιση των αιθουσών διδασκαλίας σε πολυδύναμες. Με τα νέα πρότυπα σχεδιασμού έχουν εισαχθεί καινοτομίες στον σχεδιασμό των νέων σχολικών κτηρίων, τόσο λειτουργικές, όσο και κατασκευαστικές.

1) Λειτουργικές καινοτομίες

- Στα νέα σχολικά κτήρια των Λυκείων, Γυμνασίων και Δημοτικών έχει προστεθεί χώρος μαθητικής λέσχης.
- Στα Λύκεια και Γυμνάσια έχει προστεθεί χώρος Υπεύθυνων Τμημάτων.
- Στις αίθουσες διδασκαλίας των τριών πρώτων τάξεων των Δημοτικών Σχολείων έχει προστεθεί καθιστικός χώρος.

2) Κατασκευαστικές καινοτομίες

- Σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας εγκαθίσταται σύστημα δομημένης καλωδίωσης και υποδομές για ηλεκτρονικό προβολέα και διαδραστικό πίνακα.
- Τα νέα σχολικά κτήρια που ανεγείρονται, καθώς και τα υφιστάμενα, τα οποία αναβαθμίζονται, αναβαθμίζονται και ενεργειακά.

3) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Στα νέα σχολικά κτήρια, καθώς και στα υφιστάμενα κτήρια, στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης ή επεκτάσεις, λαμβάνεται πρόνοια για μελλοντική εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Συστήματα συνολικής ισχύος 966KW έχουν εγκατασταθεί σε 111 σχολεία.

4) Πράσινο

Στα νέα σχολικά κτήρια, καθώς και στα υφιστάμενα κτήρια, στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης ή επεκτάσεις ή σε αυτά που υλοποιούνται έργα αθλητικής υποδομής, ενισχύεται η φύτευση δέντρων και η εγκατάσταση συστημάτων άρδευσης, με στόχο τη δημιουργία «πράσινου» περιβάλλοντος εντός των σχολείων.

5) Ασφάλεια και υγεία στον σχολικό χώρο

Για την ασφάλεια και υγεία στον χώρο των σχολείων, κατά τον σχεδιασμό, λαμβάνονται υπόψη τα αναγκαία μέτρα για δυνατότητα ασφαλούς διαφυγής, μέτρα αντιπυρικής προστασίας, συστήματα εντοπισμού διαρροής υγραερίου κ.λπ.

6) Διακίνηση Α.ΜΕ.Α. (Ατόμων με Αναπηρία)

Στα σχολικά κτήρια κατασκευάζεται υποδομή για Α.ΜΕ.Α. (Άτομα με Αναπηρία)

7) Συστήματα ασφάλειας σχολικών κτηρίων

Στα κατασκευαστικά σχέδια των νέων σχολείων και στα σχέδια αναβάθμισης υφιστάμενων, περιλαμβάνονται εγκατάσταση συστήματος ασφαλείας έναντι διάρρηξης (συναγερμός) και εξωτερικός φωτισμός.

7.2.6 Συντήρηση υλικοτεχνικής υποδομής σχολείων

Οι Σχολικές Εφορείες αναλαμβάνουν τη συντήρηση της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων (λειτουργικές επισκευές και συντήρηση). Η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών γίνεται από το Κτηριακό Πρόγραμμα των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου και από τους Προϋπολογισμούς των Σχολικών Εφορειών. Από την αρχή του 2018 έχουν εξεταστεί και εγκριθεί για υλοποίηση από τις Σχολικές Εφορείες πάνω από 718 έργα με χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συνολικής δαπάνης πέραν των €6.002.598,00.

7.2.7 Υλοποίηση κτηριακού προγράμματος

1. Μελέτες

Η πλειοψηφία των έργων ανατίθεται για μελέτη και επίβλεψη σε ιδιώτες Συμβούλους Αρχιτέκτονες, Πολιτικούς Μηχανικούς, Τοπογράφους, Γεωτεχνικούς, Μηχανολόγους, Ηλεκτρολόγους και Επιμετρητές Ποσοτήτων.

Το επίπεδο προσφοράς υπηρεσιών στον τομέα των μελετών, παρά το ότι παρουσιάζει αδυναμίες, κρίνεται ικανοποιητικό. Αυτό οφείλεται στη δυνατότητα ελέγχου και στην υποστήριξη που δίδεται από την Υπηρεσία.

2. Εργοληπτικοί διαγωνισμοί

α) Ανοικτή διαδικασία

Το 2018 προκηρύχθηκαν 33 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία. Εκδήλωσαν ενδιαφέρον συνολικά 290 οικονομικοί φορείς, οι οποίοι προμηθεύτηκαν τα έγγραφα ηλεκτρονικά

μέσω του Συστήματος Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας στο www.eprocurement.gov.cy. Για τους διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία που έχουν ανοιχθεί, υποβλήθηκαν συνολικά 185 προσφορές.

Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

β) Συνοπτικές διαδικασίες

Το 2018 προκηρύχθηκαν 55 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με συνοπτικές διαδικασίες. Οι συνοπτικές διαδικασίες αφορούν σε έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €50.000,00 + Φ.Π.Α. Στην κατηγορία αυτή κλήθηκαν για να προσφοροδοτήσουν 238 οικονομικοί φορείς και υποβλήθηκαν συνολικά 174 προσφορές. Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

3. Αποτελέσματα υλοποίησης κτηριακού προγράμματος 2018

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο υλοποίησης του κτηριακού προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, κατά το έτος 2018, υπέγραψαν 41 Συμβάσεις που προέκυψαν από διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία, συνολικής δαπάνης €18.744.373,05 + Φ.Π.Α. Οι σημαντικότερες Συμβάσεις κτηριακής υποδομής που υπογράφηκαν το 2018 είναι: Α΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Λαζάρου Λάρνακας – Αντικατάσταση, Αντισεισμική Αναβάθμιση Υφιστάμενων Κτηρίων και Γενική Βελτίωση (€2.879.968,89 + Φ.Π.Α.), Α΄ Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς – Επέκταση, Αντισεισμική Αναβάθμιση και Γενική Βελτίωση (€2.758.000,00 + Φ.Π.Α.), Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς – Αντισεισμική Αναβάθμιση, Επεκτάσεις, Μετατροπές (€1.850.850,00 + Φ.Π.Α.), Α΄ Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Παλλουριώτισσας – Επεκτάσεις, Βελτιώσεις (€1.848.000,00 + Φ.Π.Α.), Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς (ΚΑ) – Αντικατάσταση Πτέρυγας, Επέκταση, Αναβάθμιση, Μετατροπές (€1.262.502,86 + Φ.Π.Α.) και Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας – Αθλητική Υποδομή (€943.000,00 + Φ.Π.Α.). Επίσης, από την αρχή του 2018 μέχρι σήμερα, έχουν ανατεθεί 46 έργα με συνοπτικές διαδικασίες συνολικής δαπάνης €1.089.294,50 + Φ.Π.Α.

Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός των Συμβάσεων που έχουν ανατεθεί ανά κατηγορία (σύμφωνα με την κωδικοποίηση των έργων στον ετήσιο προϋπολογισμό):

Έργα με ανοικτή διαδικασία:	
Προδημοτική Εκπαίδευση	
08.041 - Ανεγέρσεις	3
08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	1
Δημοτική Εκπαίδευση	
08.042 - Επεκτάσεις	11
08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	19
04.335 - Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	1
Μέση Εκπαίδευση	
08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	2
04.335 - Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	3
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	
08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	1
	Σύνολο: 41
Έργα με συνοπτικές διαδικασίες:	
08.043 - Έργα μικρής κλίμακας έργα βελτιώσεων	46
	Σύνολο: 46

4) Εργολαβικές Συμβάσεις 2018 - Αναλυτικά

α) Εργολαβικές Συμβάσεις που προέκυψαν από διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία

ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

08.041 - Ανεγέρσεις	Δαπάνη (€)
Λεμεσός	
Β΄ Δημοσιο Νηπιαγωγείο Κολοσσίου	465.000,00
Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ζακακίου	398.850,00
Αμμόχωστος	
Β΄ Νηπιαγωγείο Δερύνειας	507.980,00
Σύνολο: 3 έργα	1.371.830,00
08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
Νηπιαγωγείο Κοινωνικής Μέριμνας Αγ. Ομολογητών	39.800,00
Σύνολο: 1 έργο	39.800,00

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

08.042 - Επεκτάσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
Δημοτικό Σχολείο Λυθροδόντα	106.469,00
Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Λατσιών	193.937,00
Β΄ Δημοτικό Σχολείο Κοκκινοτριμιθιάς	238.450,00
Δημοτικό Σχολείο «Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος»	435.000,00
Λεμεσός	
Α΄ Δημοτικό Σχολείο Κολοσσίου	222.000,00
Α΄ Δημοτικό Σχολείο Τραχωνίου	266.900,00
Λάρνακα	
Δημοτικό Σχολείο Αθηνού	408.000,00
Δημοτικό Σχολείο Κιτίου	234.037,30
Α΄ Δημοτικό Σχολείο Δρομολαξιάς	209.580,00
Αμμόχωστος	
Α΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίας Νάπας	165.880,00
Πάφος	
Θ΄ Δημοτικό Σχολείο Πάφου (Κουπάτειο)	199.000,00
Σύνολο: 11 έργα	2.679.253,30

08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
Δ' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς	1.850.850,00
Δ' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς (Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις)	184.000,00
Δ' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς (Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις)	80.990,00
Α' Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Παλουριώτισσας	1.848.000,00
Α' Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Παλουριώτισσας (Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις)	155.000,00
Α' Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο Παλουριώτισσας (Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις)	72.400,00
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς	2.758.000,00
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς (Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις)	173.000,00
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς (Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις)	118.000,00
Λεμεσός	
Θ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού	149.000,00

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις (συνέχεια)	Δαπάνη (€)
Λάρνακα	
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγίου Λαζάρου	2.879.968,89
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγίου Λαζάρου (Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις)	127.800,00
Α' Δημοτικό Σχολείο Αγίου Λαζάρου (Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις)	103.000,00
Δημοτικό Σχολείο Δροσιάς (ΚΑ)	1.262.502,86
Δημοτικό Σχολείο Λειβαδιών	76.000,00
Αμμόχωστος	
Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γεωργίου, Βρυσούλλων, Αχερίτου	816.000,00
Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γεωργίου, Βρυσούλλων, Αχερίτου (Ηλεκτρολογικές Εγκαταστάσεις)	80.950,00
Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γεωργίου, Βρυσούλλων, Αχερίτου (Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις)	69.900,00
Α' Δημοτικό Σχολείο Σωτήρας	64.080,00
Σύνολο: 19 έργα	12.869.441,75
04.335 – Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
Δημοτικό Σχολείο Λυκαβητού	54.500,00
Σύνολο: 1 έργο	54.500,00

ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
Γυμνάσιο και Λύκειο Κάτω Πύργου Τηλλυρίας	89.000,00
Πάφος	
Γυμνάσιο Παναγιάς	296.700,00
Σύνολο: 2 έργα	385.700,00
04.335 – Έργα Υποδομής Σχολικού Αθλητισμού	Δαπάνη (€)
Λάρνακα	
Γυμνάσιο Φανερωμένης	191.000,00
Λύκειο Αγίου Γεωργίου	943.000,00
Πάφος	
Γυμνάσιο Πόλης Χρυσοχούς	79.900,00
Σύνολο: 3 έργα	1.213.900,00

ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

08.043 - Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	Δαπάνη (€)
Λεμεσός	
Β' Τεχνική Σχολή Λεμεσού	129.948,00
Σύνολο: 1 έργο	129.948,00

Σύνολο: 41 Συμβάσεις με ανοικτή διαδικασία	€18.744.373,05

β) Εργολαβικές Συμβάσεις που προέκυψαν από διαγωνισμούς με συνοπτικές διαδικασίες (έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €50.000,00)

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
1. Δημοτικό Σχολείο Μενοίκου Ανέγερση Μεταλλικού Στεγάστρου-Βελτιώσεις	36.500,00
2. Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Αγίας Μαρίας Ξυλιάτου Συντήρηση	27.750,00
3. Δημοτικό Σχολείο Κοφίνου Ανακαίνιση Κυλικείου	4.250,00
4. Σχολή Τυφλών Λευκωσίας Βελτιώσεις στην Αίθουσα Τελετών	13.230,00
5. Β΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αραδίππου Νέοι Χώροι Υγιεινής	8.900,00
6. Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού Ανακαίνιση Χώρων Υγιεινής	38.890,00
7. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγίων Ομολογητών Διαμόρφωση των υφιστάμενων χώρων του Δημοτικού σε νηπιαγωγείο	48.369,00
8. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Τύχωνα, Λεμεσός Μετατροπές και ανακαινίσεις	28.780,00
9. Γυμνάσιο Καλογεροπούλου Μέσα Γειτονιάς Λεμεσός Υγρομόνωση Θερμομόνωση	30.340,50
10. Γυμνάσιο Ομόδους Λεμεσού Αντικατάσταση Κουφωμάτων	37.335,00
11. Γυμνάσιο Ύψωνα Λεμεσού Συντήρηση Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	39.850,00
12. Ειδικό Σχολείο Λευκωσίας Εγκατάσταση Κλιματιστικών Συσκευών - Αναβάθμιση Ηλεκτρολογικών Εγκαταστάσεων	19.500,00
13. Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού Επιδιόρθωση Σκυροδέματος Αντεστραμμένων Δοκών - Υγρομόνωση	3.600,00
14. Β' Δημοτικό Σχολείο Πέρα Χωριό Νήσου Αναβάθμιση Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	48.000,00
15. Ξενοδοχειακή Σχολή Πόλης Χρυσοχούς Πάφος Αναβάθμιση Συστήματος Παροχής Και Ανίχνευσης Υγραερίου	4.000,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
16. Β΄ Δημοτικό Σχολείο & Δημόσιο Νηπιαγωγείο (Κολούμπια) Ποταμού Γερμασόγειας Λεμεσός Συντήρηση	31.940,00
17. Δημοτικό Σχολείο Κυβίδων Λεμεσού Συντήρηση	10.789,00
18. Δημοτικό Σχολείο Παλώδειας Λεμεσού Κατασκευή Μεταλλικού Στεγαστρου	11.980,00
19. Γυμνάσιο Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου Λακατάμειας - Λευκωσία Βελτίωση Οροφής Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	4.065,00
20. Γυμνάσιο Λευκάρων - Λάρνακα Βελτίωση Οροφής Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	7.025,00
21. Δημοτικό Σχολείο Πάνθεα - Λεμεσός Εγκατάσταση Ανελκυστήρα	22.850,00
22. Γυμνάσιο Γερίου Αντικατάσταση Στεγάνωσης και Συντήρηση	30.218,00
23. Α' Δημοτικό Σχολείο Γερίου Αντικατάσταση Στεγάνωσης και Εξωτερικές Εργασίες	23.225,00
24. Λύκειο Πολεμιδιών Λεμεσού Συντήρηση Στίβου, Γηπέδου Ποδοσφαίρου και Αυλής	39.579,00
25. Δημοτικό Σχολείο Κοφίνου - Μιχαλοπούλειο Αναβάθμιση Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	41.180,00
26. Περιφερειακό Γυμνάσιο Λιβαδιών Μετατροπές - Ειδική Εκπαίδευση	12.000,00
27. Δημοτικό Σχολείο Κλήρου Μετατροπή Μέρους Αίθουσας Δασκάλων σε Αίθουσα Ειδικής Εκπαίδευσης	9.650,00
28. Γ' Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δομετίου Εσωτερικές και Εξωτερικές Διαμορφώσεις και Ηλεκτρολογική Αναβάθμιση Υφιστάμενης Πτέρυγας	31.884,00
29. Λανίτιο Γυμνάσιο Λεμεσού Εγκατάσταση Ανελκυστήρα	24.350,00
30. Γ' Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς Συντήρηση	30.880,00
31. Β' Δημοτικό Σχολείο Γερίου Συντήρηση	32.420,00

Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες	Δαπάνη (€)
32. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αλεθρικού Βαφές - Εργασίες Συντήρησης	11.945,00
33. Δημοτικό Σχολείο Ανθούπολης Συντήρηση	18.618,00
34. Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου Προμήθεια και Εγκατάσταση Ηλεκτρικού Ανελκυστήρα	22.800,00
35. Δημοτικό Σχολείο Βορόκλινης – Λάρνακα Εργασίες Συντήρησης	19.400,00
36. Γ' Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας Αντικατάσταση Μόνωσης	47.980,00
37. Νέα Τεχνική Σχολή Λάρνακας Υγρομόνωση Δωματίων	16.332,00
38. Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής Εγκατάσταση Ανελκυστήρα	23.200,00
39. Β' Δημοτικό Σχολείο Λιοπετρίου Διαμόρφωση Γηπέδων Αθλοπαιδιών	24.500,00
40. Ειδικό Σχολείο Λευκωσίας Τοποθέτηση Μembrάνων Ασφαλείας σε Υαλοπίνακες	9.150,00
41. Γυμνάσιο Γεροσκήπου - Πάφος Αντικατάσταση Υφιστάμενων Μηχανημάτων Κεντρικής Θέρμανσης	23.500,00
42. Δημοτικό Σχολείο Επισκοπής Αναβάθμιση Ηλεκτρολογικής Εγκατάστασης	4.000,00
43. Α' Δημοτικό Σχολείο Παλιομετόχου Επισκευές και Συντήρηση Κτιρίων	28.350,00
44. Β' Δημοτικό Σχολείο Λιοπετρίου - Αμμόχωστος Σκίαστρα	15.600,00
45. Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας Συντήρηση Προκατασκευασμένων Αιθουσών και Κτηρίου	45.690,00
46. Τεχνική Σχολή Αυγόρου Κατασκευή Στεγάστρου	24.900,00
Σύνολο: 46 έργα με Συνοπτικές Διαδικασίες	€1.089.294,50

8.

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αποτελεί μετεξέλιξη της αποτελούμενης από Διοικητικούς Λειτουργούς Γενικής Διοίκησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και έχει συσταθεί στη βάση των εισηγήσεων της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η Μονάδα είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή των στρατηγικών σχεδιασμών του Υπουργείου και την υλοποίηση του οράματός του για τα θέματα που εμπίπτουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού στελεχώνεται κυρίως από Διοικητικούς Λειτουργούς, οι οποίοι πλαισιώνουν τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου για τον χειρισμό θεμάτων πολιτικής, στρατηγικής και συντονισμού και επιτελούν συμβουλευτικό ρόλο σε σχέση με τη Νομοθεσία και τις ισχύουσες διαδικασίες. Πρόσθετα, οι Λειτουργοί αυτοί είναι αρμόδιοι για τη διαχείριση θεμάτων τόσο του δημοσιοϋπαλληλικού προσωπικού του Υπουργείου όσο και των εκπαιδευτικών λειτουργών.

Η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού υποδιαιρείται στους ακόλουθους Τομείς:

Τομέας (1): Γενική Διοίκηση

Τομέας (2): Ανθρώπινο Δυναμικό

Κλάδος Α: Δημοσιοϋπαλληλικό Προσωπικό

Κλάδος Β: Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Επιπρόσθετα με τους πιο πάνω Τομείς, η Μονάδα Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει το Αρχείο, την Αποθήκη, την Περιουσία και τα Κληροδοτήματα και το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών.

8.1 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ο Τομέας της Γενικής Διοίκησης περιλαμβάνει τον προγραμματισμό, την οργάνωση, την εποπτεία, τον συντονισμό και τον έλεγχο των ακόλουθων θεμάτων: Σχολικά Κτήρια, Κληροδοτήματα, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Προγράμματα Κατάρτισης Συμβουλίου της Ευρώπης, Διμερείς Συμφωνίες, Κρατικές Χορηγίες/Επιχορηγήσεις, Σχολικές Εφορείες, Θέματα Γενικού Ελεγκτή, Εκθέσεις Επιτρόπου Διοικήσεως και Επιτρόπου Νομοθεσίας, Σωματεία και Ιδρύματα, Απαλλοτριώσεις, Μονάδα Ευρυδίκη και άλλα συναφή θέματα.

Όσον αφορά στον χειρισμό των πιο πάνω, ο Τομέας Γενικής Διοίκησης μεριμνά για την εφαρμογή της σχετικής Νομοθεσίας και τη δρομολόγηση των σχετικών διαδικασιών μέσω της σύνταξης σημειωμάτων, επιστολών, εκθέσεων και πρακτικών, ενώ ταυτόχρονα συντονίζει τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, και διεκπεραιώνει τη διαδικασία υποβολής προτάσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο και υποβολής απαντήσεων στα Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων που θέτουν Ερωτήσεις στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για τα θέματα αυτά, στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.

Όσον αφορά στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Γενικής Διοίκησης, αυτά είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού (Κ.Ο.Α.), ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (Θ.Ο.Κ.) και ο Οργανισμός Νεολαίας (Ο.ΝΕ.Κ.). Ο Τομέας της Διοίκησης είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία διαμόρφωσης και οριστικοποίησης των ετήσιων Προϋπολογισμών τους

σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, για την εφαρμογή της διαδικασίας για πιθανές τροποποιήσεις στις αντίστοιχες Νομοθεσίες τους, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, για την υποβολή Προτάσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο και τη διαμόρφωση των απαντήσεων σε ερωτήσεις των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ταυτόχρονα, η Διοίκηση επιβλέπει την υλοποίηση των προϋπολογισμών τους και αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στους εν λόγω Οργανισμούς και το Υπουργείο. Ο Τομέας της Διοίκησης είναι, επίσης, υπεύθυνος για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, οι οποίοι λαμβάνουν κρατική χορηγία, όπως είναι η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή (Κ.Ο.Ε.) και η Κυπριακή Αρχή Αντι-Ντόμπινγκ (Κ.Α.ΑΝ).

8.2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

8.2.1 Κλάδος Α: Δημοσιοϋπαλληλικό Προσωπικό

Ο Κλάδος Α του Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει τα θέματα του δημοσιοϋπαλληλικού προσωπικού, όπως για παράδειγμα τους όρους υπηρεσίας του μόνιμου, έκτακτου και ωρομίσθιου προσωπικού του Υ.Π.Π. και των Σχολικών Μονάδων, στη βάση της σχετικής Νομοθεσίας, των Κανονισμών και των σχετικών εγκυκλίων. Ταυτόχρονα, χειρίζεται θέματα διαδικασιών πρόσληψης, προαγωγής, μετακίνησης, μετάθεσης, αφυπηρέτησης, καθώς και πειθαρχικών διαδικασιών.

8.2.2 Κλάδος Β: Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Ο Κλάδος Β του Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού περιλαμβάνει τα θέματα οργάνωσης και διοίκησης του εκπαιδευτικού προσωπικού. Οι Λειτουργοί του Κλάδου τηρούν στοιχεία για όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου, παρακολουθούν και μεριμνούν για την εφαρμογή της σχετικής εκπαιδευτικής Νομοθεσίας και των Κανονισμών και υποβάλλουν εισηγήσεις για νομοθετικά ζητήματα. Μέσω του Κλάδου, και σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις εκπαίδευσης του Υ.Π.Π., παρακολουθούνται και ελέγχονται οι οργανικές θέσεις, υλοποιείται η διαδικασία για την πλήρωση των κενών θέσεων και την εξασφάλιση νέων θέσεων για τις ανάγκες της εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, παρακολουθεί τους όρους απασχόλησης, τις άδειες, τις απουσίες και αφυπηρετήσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού. Αναλαμβάνει τη διαδικασία διεξαγωγής πειθαρχικών ερευνών και συμβουλεύει τους ερευνητές λειτουργούς για πειθαρχικά ζητήματα. Περαιτέρω, χειρίζεται τα θέματα της Μικτής Επιτροπής Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Μ.Ε.Π.Ε.Υ.), που είναι το επίσημο όργανο μεταξύ κυβερνητικής πλευράς και συνδικαλιστικών εκπαιδευτικών οργανώσεων.

8.3 ΑΠΟΘΗΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Βασικός σκοπός της Αποθήκης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η αποστολή σχολικών χρωματιστών και η ολόχρονη εξυπηρέτησή τους.

Σε ό, τι αφορά στη Δημοτική Εκπαίδευση η Αποθήκη, σε συνεργασία με τους Επιθεωρητές και Συμβούλους, ετοιμάζουν και διαβιβάζουν τις προδιαγραφές για γραφική ύλη, υλικά τέχνης, διδακτικά μέσα, μουσικά όργανα, αθλητικό υλικό και υλικό σχεδιασμού και τεχνολογίας προς την ομάδα προσφορών του Υπουργείου για έγκριση και προκήρυξη προσφορών. Στη συνέχεια, η Αποθήκη με τη συνεργασία των επιτυχόντων προσφοροδοτών φροντίζει για την παραλαβή και αποθήκευση των ειδών αυτών καθώς και βιβλίων.

Σε ό, τι αφορά στη Μέση Εκπαίδευση, η Αποθήκη, σε συνεργασία και πάλι με τους επιτυχόντες προσφοροδοτές, φροντίζει για την παραλαβή και αποθήκευση των υλικών χημείας, φυσικής, βιολογίας, οικιακής οικονομίας, σχεδιασμού και τεχνολογίας, καθώς και βιβλίων, μέχρι την αποστολή τους στα

σχολεία. Η Αποθήκη αναλαμβάνει τόσο για τη Δημοτική όσο και για τη Μέση Εκπαίδευση, την παρακολούθηση τήρησης των συμβολαίων και την ετοιμασία ενταλμάτων πληρωμής για κάθε παραλαβή και σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας προωθεί τις πληρωμές.

Ο προγραμματισμός ετοιμασίας των αποστολών γίνεται από την Αποθήκη σε στενή συνεργασία με τα σχολεία, τις σχολικές εφορείες και τις κοινοτικές αρχές.

Με την ετοιμασία χρονοδιαγράμματος η Αποθήκη αναλαμβάνει να εξυπηρετήσει όλα τα δημόσια σχολεία Δημοτικής, Μέσης Γενικής, Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ιδιωτικές Σχολές Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και σχολεία του εξωτερικού (Παροικίες), κατόπιν παραγγελιών τους. Γίνεται κατά επαρχία παράδοση από συμβασιούχο μεταφορέα και προσωπικό της Αποθήκης.

Επίσης, γίνονται και αρκετές αποστολές εγκεκριμένων βιβλίων ή και βιβλίων που παραχωρούνται δωρεάν από συγγραφείς για τις βιβλιοθήκες των σχολείων. Εκτός αυτών, η Αποθήκη πωλεί βιβλία εκδόσεως Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων σε ιδιώτες.

Για το 2018 η Αποθήκη έχει εξυπηρετήσει περίπου 1 000 εκπαιδευτικές μονάδες.

8.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών, με Προϊστάμενο/Προϊσταμένη τον/την Πρώτο/η Επιμελητή/τρια, υπάγεται στον/στη Γενικό/ή Διευθυντή/ντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και αποτελεί μέρος της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Είναι ένας χώρος εφαρμοσμένης διοικητικής παρουσίας, απόλυτα αναγκαίος και απόλυτα συμβατός με τους στόχους της πολιτείας για τη συνεχή ανάπτυξη του κεφαλαίου που λέγεται «Παιδεία».

Είναι αρμόδιο για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και στελέχωσης του προσωπικού 112 Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, 5 Εσπερινών Γυμνασίων-Λυκείων, 13 Τεχνικών Σχολών, 2 Εσπερινών Τεχνικών Σχολών, 8 Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, 44 Σχολικών Εφορειών, 42 Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης (Κ.Ι.Ε.), 5 Μουσικών Σχολείων, 4 Δημόσιων Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.) και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Τηρεί στοιχεία για όλους τους/τις Επιμελητές/τριες – 429 περίπου – (Προσωπικούς Φακέλους και Φακέλους Αδειών). Παρακολουθεί και ελέγχει τις οργανικές θέσεις και φροντίζει για την πλήρωση των κενών θέσεων. Φροντίζει, επίσης, για τις άδειες ανάπαυσης, ασθένειας, μητρότητας, ιατροσυμβούλια, εμπιστευτικές εκθέσεις και τις αφυπηρετήσεις.

Υποβάλλει εισηγήσεις προς τον/τη Γενικό/ή Διευθυντή/ντρια για την καλύτερη στελέχωση των Σχολείων, των Γραφείων των Σχολικών Εφορειών, των Κ.Ι.Ε., των Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, των Μουσικών Σχολείων, των Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την εποπτεία της εργασίας των Επιμελητών/τριών.

Ετοιμάζει προς το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού τον ετήσιο προϋπολογισμό για πρόσληψη έκτακτων Επιμελητών, σύμφωνα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας.

Από τον Ιούνιο του 2005 ανατέθηκε στο Γραφείο η Διαδικασία Πρόσληψης Έκτακτων Επιμελητών/τριών. Καθορίζει κριτήρια, αξιολογεί αιτήσεις υποψηφίων, ετοιμάζει και δημοσιεύει προκαταρκτικούς και τελικούς καταλόγους και προβαίνει σε προσλήψεις Έκτακτων Επιμελητών/τριών (σε Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, Σχολικές Εφορείες, Κ.Ι.Ε., Απογευματινά/Βραδινά Τμήματα Τεχνικών Σχολών, Μουσικά Σχολεία και Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.), ανάλογα με τις ανάγκες που υποβλήθηκαν.

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών στην προσπάθειά του για αναβάθμιση της υπηρεσίας γενικά, προγραμματίζει Σεμινάρια, όπου και όταν είναι εφικτό, για επιμόρφωση των Επιμελητών/τριών.

Τα σχολικά έτη 2017-18 και 2018-19 πραγματοποίησε τις πιο κάτω δραστηριότητες:

- α) Σεμινάριο με θέμα «Οργάνωση Γραφείου Γραμματείας Σχολείων και Διαχείριση Γραφείου» για τους/τις Επιμελητές/τριες Α2-5-7⁽ⁱⁱ⁾ των Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών παγκύπρια, σε συνεργασία με την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2018).
- β) Σεμινάρια για το πρόγραμμα ΥLATIS για τους/τις Επιμελητές/τριες των Σχολικών Εφορειών επαρχίας Λευκωσίας (Απρίλιος-Μάιος-Ιούλιος 2018).
- γ) Σεμινάριο για λογιστικά θέματα για τους/τις Επιμελητές/τριες των Κ.Ι.Ε. και Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών παγκύπρια, σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υ.Π.Π. (Σεπτέμβριος 2018).

Το Γραφείο Διοίκησης Επιμελητών διαθέτει τη δική του ιστοσελίδα, στην οποία καταχωρούνται χρήσιμες πληροφορίες, έντυπα, βοηθήματα, κ.λπ. για τους/τις Επιμελητές/τριες των Σχολείων, Σχολικών Εφορειών, Κ.Ι.Ε., Απογευματινών/Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, Μουσικών Σχολείων και Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι: http://www.moec.gov.cy/grafeio_dioikisis_epimeliton/

9.

ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ Υ.Π.Π.

9.1 ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ (Μονάδα Δ.Ε.Τ.)

Η Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (Μονάδα Δ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) είναι αρμόδια για τη διαχείριση και την εποπτεία των συγχρηματοδοτούμενων έργων, την υλοποίηση των οποίων, ως δικαιούχος, έχει αναλάβει το Υ.Π.Π.

Ο ρόλος της Μονάδας Δ.Ε.Τ. είναι σημαντικός, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι δρα καταλυτικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Ε.Ε., όσο και σε εθνικό επίπεδο, αφού με την υλοποίηση των έργων που αναλαμβάνει, εισρέουν στη Δημοκρατία σημαντικά κονδύλια, τα οποία αξιοποιούνται για:

- την Προώθηση της διά βίου μάθησης,
- την Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- την Ενίσχυση της κοινωνικοοικονομικής συνοχής
- την Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
- τη Βελτίωση της πρόσβασης σε τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), καθώς και της χρήσης και ποιότητας αυτών.
- την παροχή υλικής βοήθειας σε απόρους.

ΔΟΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ

Προϊστάμενος

Ως Προϊστάμενος της Μονάδας Δ.Ε.Τ. έχει οριστεί από τον Μάρτιο του 2018, με Υπουργική Απόφαση, ο Δρ Νικόλας Γιασουμής, Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης. Ο Προϊστάμενος της Μονάδας έχει την ευθύνη ετοιμασίας των προτάσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για συγχρηματοδότηση, καθώς, επίσης, και την ευθύνη διαχείρισης και ολοκλήρωσης των έργων, που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους.

Λειτουργοί της Μονάδας

Η Μονάδα Δ.Ε.Τ. απαρτίζεται από πέντε λειτουργούς σε πλήρη ή μερική απόσπαση, μία γραμματειακό λειτουργό και μία βοηθό λογιστικό λειτουργό. Οι εν λόγω λειτουργοί, συνεργάζονται στενά με τους φορείς που υλοποιούν τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, το λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, άλλους φορείς εμπλεκόμενους στη συγχρηματοδότηση, τη Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης, την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Κυπριακής Δημοκρατίας, την Ελεγκτική Υπηρεσία και το Γενικό Λογιστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, η οποία ξεκίνησε με διαθέσιμο ποσό τα **€32.483.941** και ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η Μονάδα Δ.Ε.Τ. ολοκλήρωσε με επιτυχία έξι (6) συγχρηματοδοτούμενα έργα με απορρόφηση **€50.486.070**.

Για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η Μονάδα Δ.Ε.Τ. είχε αρχικά πέντε (5) νέα συγχρηματοδοτούμενα έργα με αρχικό διαθέσιμο ποσό στα **€37.050.000**. Σήμερα η Μονάδα Δ.Ε.Τ. διαχειρίζεται ποσά πέραν των **€72.000.000**, αυξάνοντας παράλληλα τα έργα από πέντε (5) σε οκτώ (8). Πέντε από τα Έργα που είναι σε εξέλιξη υλοποιούνται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρωπικοί Πόροι Και Κοινωνική Συνοχή», ένα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής και δύο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη».

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο:

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) είναι ένα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει ως πρώτιστο στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Το Ε.Κ.Τ. είναι το κύριο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη βελτίωση της αγοράς εργασίας. Συνδράμει ουσιαστικά στην κάλυψη των αναγκών που αφορούν στην κατάρτιση και απασχόληση των Ευρωπαίων πολιτών σε όλη την Ευρωπαϊκή επικράτεια. Ειδικότερα, το Ε.Κ.Τ. προωθεί τις δράσεις που υλοποιούνται κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής και ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διορθώνοντας ανισοροπίες μεταξύ περιφερειών. Το Ε.Τ.Π.Α. επικεντρώνει τις επενδύσεις του σε αρκετούς βασικούς τομείς προτεραιότητας. Αυτή η πρακτική του είναι κυρίως γνωστή ως «θεματική επικέντρωση» και αφορά:

- στην έρευνα και την καινοτομία,
- στο ψηφιακό θεματολόγιο,
- στη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων,
- στην οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα.

Οι πόροι του Ε.Τ.Π.Α κατανέμονται σε αυτές τις προτεραιότητες, ανάλογα με την κατηγορία της κάθε περιφέρειας.

Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA)

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) στηρίζει τις δράσεις των χωρών της ΕΕ για παροχή υλικής βοήθειας στους απόρους. Η υλική αυτή βοήθεια συνίσταται στη διανομή τροφίμων, ρουχισμού και άλλων αναγκαίων ειδών ατομικής χρήσης, π.χ. παπούτσια, σαπούνι και σαμπουάν. Η παροχή υλικής βοήθειας πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως καθοδήγηση και στήριξη, για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να βγουν από τη φτώχεια. Οι εθνικές αρχές μπορούν επίσης να στηρίζουν την παροχή μη υλικής βοήθειας προς τους απόρους, ώστε να τους βοηθούν να ενσωματωθούν καλύτερα στην κοινωνία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2007 – 2013:

Έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ε.Κ.Τ.:

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013, η Μονάδα Δ.Ε.Τ. διαχειρίστηκε, με απόλυτη επιτυχία και βαθμό υλοποίησης πέραν του 90%, τα ακόλουθα έργα:

1. Πρόγραμμα Ενδοϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης

Το έργο «Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης» αφορούσε στην επιμόρφωση που έλαβαν οι εκπαιδευτικοί της Μέσης Εκπαίδευσης και υλοποιήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

Το έργο με αυξημένο συνολικό προϋπολογισμό €15.078.478,00, συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο κατά 85%. Η συνολική απορρόφηση του έργου ανήλθε στο 97.62%.

2. Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών αποτελεί μια από τις πιο κρίσιμες παραμέτρους που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την απόδοση ενός εκπαιδευτικού συστήματος, αφού είναι γενικά αποδεκτό ότι η βελτίωση της ποιότητας της προσφερόμενης προς τους μαθητές εκπαίδευσης περνά μέσα από τη βελτίωση των εκπαιδευτικών. Η λειτουργία του Προγράμματος Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για υποψήφιους εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης στοχεύει στην παιδαγωγική κατάρτιση και προετοιμασία αποφοίτων Πανεπιστημίων για την ανάληψη διδακτικού έργου. Βασίζεται στη θεώρηση ότι η γνωσιολογική επάρκεια σε ένα θεματικό αντικείμενο δεν μπορεί να αποτελέσει από μόνη της τη βάση για ποιοτική διδασκαλία και μάθηση. Το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης καλούνται να παρακολουθήσουν όλοι οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, οι οποίοι πρέπει να παρουσιάσουν το Πιστοποιητικό Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης, όπως προνοείται από τον Νόμο, ως προαπαιτούμενο προσόν για σκοπούς διορισμού στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Το ετήσιο πρόγραμμα, με έμφαση στο διδακτικό, παιδαγωγικό και ψυχοπαιδαγωγικό περιεχόμενο, οδηγεί σε πιστοποίηση της εκπαιδευτικής επάρκειας των υποψήφιων εκπαιδευτικών, ως προϋπόθεση για την άσκηση του εκπαιδευτικού έργου. Το έργο είχε προϋπολογισμό €16.117.028 και σημείωσε ποσοστό απορρόφησης της τάξης του 99.79%.

3. Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)

Το έργο αφορούσε στην υλοποίηση δράσεων υποστήριξης και ενίσχυσης Σχολικών Μονάδων που εντάσσονταν σε περιοχές που είχαν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.). Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα αποτέλεσε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές που εφαρμόζεται στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου για την επίτευξη του στόχου που έχει τεθεί στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μείωση του ποσοστού των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε λιγότερο από 10% έως το 2020. Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Προγράμματος των Ζ.Ε.Π., το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Κύπρο μειώθηκε από το 20,6% το έτος 2004 στο 9,1% το 2013.

Μέχρι και τη λήξη του έργου (ήτοι, τις 31/12/2015) ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα €10.533.794 ευρώ. Το εν λόγω ποσό αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 100,18% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

4. Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού

Μετά την επιτυχή λειτουργία της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 07 Δεκεμβρίου 2011, προχώρησε στην ίδρυση Εσπερινής Τεχνικής Σχολής και στη Λεμεσό. Το έργο «Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού» συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Κυπριακή Δημοκρατία. Ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα €1.885.101,00, ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 100%. Σκοπός του έργου ήταν η παροχή

δεύτερης ευκαιρίας σε άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους στη Μέση Γενική ή Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

5. Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Ε.Κ.)

Το συγχρηματοδοτούμενο έργο «Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης» (ΜΙΕΕΚ), με αρχικό συνολικό προϋπολογισμό €4.411.696, δημιουργήθηκε με στόχο την προσφορά εξειδικευμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα Μ.Ι.Ε.Ε.Κ. βρίσκονται κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο των μηχανισμών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Με το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου και την αναθεώρηση του συνολικού προϋπολογισμού, η απορρόφηση έφτασε στο 99%.

6. Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες και Ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου

Το εν λόγω έργο αφορούσε στην υλοποίηση δωρεάν προγραμμάτων επιμόρφωσης για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ηλικίας 15 ετών και άνω. Βασικός στόχος του έργου ήταν η ενίσχυση της προσπάθειας για αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της αγοράς εργασίας. Παράλληλα, η εφαρμογή του Προγράμματος στόχευσε στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Το έργο υλοποιήθηκε από τα Επιμορφωτικά Κέντρα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και ο συνολικός προϋπολογισμός του ανήλθε στα €2.459.973, ενώ η απορρόφηση έφτασε στα 100%.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020:

Έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Κ.Τ.:

Κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, το Υ.Π.Π. επιδιώκει τη συγχρηματοδότηση έργων που συνάδουν και υποβοηθούν στην υλοποίηση του Στρατηγικού του Σχεδιασμού. Η αξιοποίηση των πόρων, που θα διατεθούν στην Κυπριακή Δημοκρατία από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ε.Δ.Ε.Τ.) για την περίοδο 2014-2020, θα γίνεται πλέον στη βάση της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης με κεντρικούς άξονες τα επιμέρους Επιχειρησιακά Προγράμματα. Συγκεκριμένα, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή 2014-2020» το Υ.Π.Π. κατάφερε να εντάξει για χρηματοδότηση τέσσερα (4) Έργα, τα οποία σχετίζονται άμεσα με τους σχεδιασμούς του για πρακτική εφαρμογή αλλαγών και μετουσίωση σε πράξη των εξαγγελιών για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Τα έργα αφορούν στα ακόλουθα προγράμματα:

1. Τίτλος Έργου: Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης

Το Έργο είχε αρχικό προϋπολογισμό €12.000.000, σήμερα αγγίζει τα **€29.900.000** με το ποσό της υπερδέσμευσης.

Η εφαρμογή του Προγράμματος «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» αποσκοπεί στη συνέχιση, διεύρυνση και βελτίωση της λειτουργίας του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) και, συγκεκριμένα, του έργου «Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας», του οποίου η υλοποίηση έχει ολοκληρωθεί στις 30 Δεκεμβρίου 2015, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Κατά τη σχολική χρονιά 2015-2016, το νέο Έργο «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης», λειτούργησε παράλληλα και συμπληρωματικά ως προς το προηγούμενο Πρόγραμμα, σε 42 σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και, σταδιακά, στο Πρόγραμμα θα ενταχθούν πρόσθετες σχολικές μονάδες, όπως Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές. Στόχος του έργου είναι να καλύψει συνολικά το 15% του μαθητικού πληθυσμού.

Κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017, το εν λόγω Πρόγραμμα άρχισε να προσφέρει δράσεις σχολικής και κοινωνικής ένταξης σε 89 σχολικές μονάδες. Σημειώνεται ότι τα νέα σχολεία επιλέγονται στη βάση συγκεκριμένων αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκονται. Συνεπώς, στο νέο έργο δεν εντάσσονται μόνο Ζώνες, όπως συνέβαινε μέχρι τώρα, αλλά και μεμονωμένα σχολεία, με γνώμονα τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους, καθώς και τη βούλησή τους να συμμετάσχουν στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα. Καινοτομία του νέου Προγράμματος αποτελεί η ένταξη για πρώτη φορά και των Τεχνικών Σχολών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2017-2018, το εν λόγω Πρόγραμμα θα διευρυνθούν και θα προστεθούν πρόσθετες σχολικές μονάδες στο πρόγραμμα με βάση τα κοινωνικοοικονομικά κριτήρια του πληθυσμού που ανήκει εκπαιδευτικά στις δικαιούχες σχολικές μονάδες.

Οι στόχοι του Προγράμματος θα επιτευχθούν μέσα από την εφαρμογή ποικίλων δράσεων, στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης στους μαθητές (σε πρωινό και απογευματινό χρόνο και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες), η προσφορά πρόσθετης ψυχοκοινωνικής στήριξης στους μαθητές από ειδικούς επιστήμονες και η προσφορά σχετικών, με τους στόχους του Προγράμματος, σεμιναρίων εκπαίδευσης και κατάρτισης στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς.

Τα κύρια οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από την εφαρμογή του έργου είναι η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, η στήριξη ευάλωτων ομάδων του μαθητικού πληθυσμού, που πλήττονται ιδιαίτερα από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και η πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων παραβατικότητας, σχολικής αποτυχίας και πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Το έργο θα συμβάλει στην άμεση αξιοποίηση και απορρόφηση των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων λόγω του υψηλού βαθμού ωριμότητάς του.

2. Τίτλος Έργου: Θέσπιση Μηχανισμών για την Επικύρωση της Μη Τυπικής / Άτυπης Μάθησης και Πιλοτική Εφαρμογή

Προϋπολογισμός Έργου: €1.400.000

Το έργο έχει ως επιδίωξή του τη χαρτογράφηση της τρέχουσας κατάστασης στη χώρα μας σε σχέση με την επικύρωση της μη τυπικής (=εκπαίδευση, η οποία παρέχεται σε οργανωμένο πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο) και της άτυπης μάθησης (=μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, στο πλαίσιο του ελεύθερου χρόνου ή επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και συμπεριλαμβάνει κάθε είδους δραστηριότητες αυτομόρφωσης). Το Πρόγραμμα προνοεί την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη δημιουργία μηχανισμών επικύρωσης της γνώσης που αποκτάται μέσω αυτών των μορφών μάθησης, καθώς επίσης και την πολιτική εφαρμογή των μηχανισμών αυτών, οι οποίοι θα επικεντρώνονται σε πρώτο στάδιο στην εκπαίδευση ενηλίκων, στη νεολαία και στον εθελοντισμό.

Το Υπουργείο προχώρησε και ολοκλήρωσε τη χαρτογράφηση και στην παρούσα φάση ξεκινά την εφαρμογή των μηχανισμών που απαιτούνται για την επιτυχή επικύρωση των προαναφερθέντων μορφών μάθησης

3. Τίτλος Έργου: Ανάπτυξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
Προϋπολογισμός Έργου: €15.900.000

Το Έργο υλοποιείται από τη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.), με όραμα την εξασφάλιση ενός ολοκληρωμένου, ελκυστικού, ευέλικτου και υψηλής ποιότητας συστήματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, που να ανταποκρίνεται στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες της Κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας, όπως προκύπτουν μέσα από το συνεχώς μεταβαλλόμενο τοπικό και διεθνές οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον.

Με κύριο γνώμονα την εκπαίδευση και ενδυνάμωση των ατόμων (μαθητών και ενηλίκων) σε βασικές ικανότητες, αλλά και σε ειδικές επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για καλύτερη αξιοποίηση ευκαιριών και αντιμετώπιση προκλήσεων στην κοινωνία, οικονομία και χώρο εργασίας, καθώς και δημιουργία κατάλληλου υπόβαθρου για περαιτέρω τεχνικές και τεχνολογικές σπουδές, το Έργο εστιάζει στα ακόλουθα Προγράμματα:

1. Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (κανονική πρωινή φοίτηση)
2. Νέα Σύγχρονη Μαθητεία (ως εταίρος με το ΥΕΠΚΑ)
3. Εσπερινές Τεχνικές Σχολές (σχολεία δεύτερης ευκαιρίας επιπέδου ΜΤΕΕ)
4. Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα Τεχνικών Σχολών
5. Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ)

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Κύπρο, επωφελούμενη από τη συγχρηματοδότηση ενός πολύ μεγάλου μέρους των πιο πάνω Προγραμμάτων, αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, σε εκστρατείες ενημέρωσης και πληροφόρησης του κοινού, ιδιαίτερα των μαθητών του Γυμνασίου και των γονέων/κηδεμόνων τους και στην ενθάρρυνση των μαθητών για τοποθέτησή τους σε μεγάλες επιχειρήσεις και πρόσβαση σε κατάλληλο σύγχρονο τεχνικό εξοπλισμό, εκπαιδευτικό υλικό και υποδομές. Μέσα από την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου Έργου, επιδιώκεται η οργάνωση ενός σύγχρονου μοντέλου εξάσκησης στη βιομηχανία, με παροχή κινήτρων σε αξιόλογες βιομηχανικές μονάδες, η οργάνωση εθνικού συστήματος παρακολούθησης (national monitoring system) της πρόσβασης των αποφοίτων της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας, καθώς και η ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, που να είναι προσανατολισμένα στα μαθησιακά αποτελέσματα και έτοιμα να ανταποκριθούν στις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς εργασίας. Γίνεται επέκταση και δίδεται περαιτέρω ευελιξία στον θεσμό των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών. Προσφέρεται οριζόντια διακίνηση μεταξύ του θεσμού αυτού, με αυτόν των Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών και του Συστήματος Μαθητείας και ενισχύεται περισσότερο ο θεσμός των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Μ.Ι.Ε.Κ.), με εξασφάλιση της αντιστοιχίας τους στο επίπεδο 5 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.

Το δεύτερο, εξίσου σημαντικό σκέλος του Έργου, αφορά στη διεύρυνση της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, με την οποία προσφέρεται διέξοδος σε παιδιά, τα οποία για διάφορους λόγους καταλήγουν εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος Μέσης Εκπαίδευσης και επεκτείνεται η παραμονή τους στο σχολείο, με αποτέλεσμα τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Κύριοι στόχοι της υλοποίησης του Έργου είναι η Σύνδεση με τη βιομηχανία, η Διασφάλιση της Ποιότητας της παρεχόμενης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, η Ολοκλήρωση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, η Βελτίωση της ποιότητας και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, ο αποτελεσματικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, η Σύνδεση όλων των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, η Αναβάθμιση και Ευελιξία των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών και γενικότερα, η βελτίωση της ποιότητας, της ελκυστικότητας και της αποτελεσματικότητας της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο.

4. Τίτλος Έργου: Συμβουλευτική και Επαγγελματική Καθοδήγηση για άτομα NEET

Προϋπολογισμός Έργου: €1.200.000

Στόχος του έργου είναι η αναβάθμιση των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού που προσφέρονται σε άτομα ηλικίας 15-24, τα οποία δεν εργάζονται, ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης «Not in Employment, Education, or Training» (άτομα NEET). Το Πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της Σύστασης του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία. Πρόκειται για τη δέσμευση Youth Guarantee που ανέλαβαν όλα τα κράτη μέλη, για να διασφαλίσουν ότι όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών θα λαμβάνουν ποιοτική προσφορά εργασίας, συνεχή εκπαίδευση και μαθητεία ή πρακτική άσκηση από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται της επίσημης εκπαίδευσης, με στόχο την απαλλαγή από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Κατά την υλοποίηση του έργου, θα παρέχεται ατομική συμβουλευτική και επαγγελματική καθοδήγηση σε άτομα NEETs ηλικίας 15-24 ετών. Οι υπό εισήγηση υπηρεσίες αφορούν σε 12000 συμβουλευτικές συναντήσεις με άτομα NEETs και σε χορήγηση τουλάχιστον 3000 δοκιμών αξιολόγησης/ ερωτηματολογίων επαγγελματικού προσανατολισμού σε ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο επωφελούμενος πληθυσμός υπολογίζεται να είναι 4000 άτομα NEETs ηλικίας 15-24 ετών.

Το Πρόγραμμα συμπεριλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση των Νέων (ηλικίας 15-29 ετών), όπως αυτό έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2013.

5. Τίτλος Έργου: Παροχή δωρεάν πρωινού σε όλους τους απόρους στη δημόσια εκπαίδευση

Προϋπολογισμός Έργου: €10.000.000

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) διαπίστωσε ότι πολλοί μαθητές δεν λάμβαναν πρόγευμα πριν ή μετά την άφιξή τους στο σχολείο. Αυτό το γεγονός ήταν δυνατόν να επηρεάσει την απόδοσή τους και να συμβάλει στη δημιουργία αρνητικών συναισθημάτων θλίψης, να οδηγήσει σε απομόνωση, αυξάνοντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και κοινωνικού αποκλεισμού. Με αυτά τα καινούργια δεδομένα το Υ.Π.Π. προχώρησε στην εφαρμογή προγράμματος παροχής δωρεάν προγεύματος σε άπορους μαθητές σε παγκύπρια κλίμακα και για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Από το πρόγευμα εξαιρέθηκαν τα σχολεία που ήδη επωφελήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους (TEBA), που συγχρηματοδοτεί παρόμοια δράση, όπως επίσης τα σχολεία που παίρνουν χορηγίες-δωρεές.

Οι επωφελούμενοι άποροι μαθητές παίρνουν δωρεάν πρόγευμα από το κυλικείο του σχολείου τους. Για αποφυγή στιγματισμού τους, παίρνουν το πρόγευμα όπως και οι υπόλοιποι μαθητές. Η διαφορά είναι ότι οι επωφελούμενοι μαθητές παίρνουν το πρόγευμά τους δωρεάν.

Μέσω της Παροχής Σχολικού Πρωινού το Υ.Π.Π. έχει στόχο την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και τη στοχοποίηση των παιδιών, όπως επίσης την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.

Έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Τ.Π.Α.:

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 το Υ.Π.Π. λαμβάνει για πρώτη φορά συγχρηματοδότηση και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.).

Τα έργα αφορούν στα ακόλουθα Προγράμματα:

1. Τίτλος Έργου: Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (Σ.Υ.Υ.)

Προϋπολογισμός Έργου: €9.000.000

Το έργο έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει συμπεριληφθεί για χρηματοδότηση κάτω από τον Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ2. Με την υλοποίησή του, το Υ.Π.Π. αναμένει να αποκτήσει ένα ολοκληρωμένο eGovernment ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών (Turnkey eGovernment Solution). Το Σ.Υ.Υ. έχει ως σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Σχολικές Μονάδες, Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων, Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, Διευθύνσεις και Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Συνδικαλιστικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικούς, Γονείς και Μαθητές) βελτιωμένων ποιοτικά υπηρεσιών όσον αφορά στη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων τους ή/και στην επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υ.Π.Π. σε οποιαδήποτε αιτήματα των πιο πάνω φορέων.

Σημαντικό στοιχείο της υλοποίησης είναι και η προσβασιμότητα του συστήματος – δηλαδή η πρόσβαση στις υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται και του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιούν οι χρήστες (Η/Υ, ηλεκτρονικές ταμπλέτες και “έξυπνα” τηλέφωνα). Το σύστημα θα αναγνωρίζει τον κάθε χρήστη – διοικητικό προσωπικό, καθηγητές, μαθητές, γονείς, Υ.Π.Π. – και θα του δίνει την κατάλληλη πρόσβαση, ανάλογα με τις επιτρεπόμενες γι’ αυτόν ενέργειες στο σύστημα μέσα από εξειδικευμένες διαδικτυακές πύλες (Portals) για κάθε κατηγορία χρηστών.

Το Σ.Υ.Υ. αποτελείται από τρία (3) επιμέρους τμήματα:

- Το Τμήμα Υποστήριξης Εκπαιδευτικής Διοίκησης (Σ.Υ.Υ.-Ε.Δ.)
- Το Τμήμα Υποστήριξης Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Σ.Υ.Υ.-Υ.Π.Π.)
- Το Τμήμα Υποστήριξης Εξειδικευμένων Διαδικασιών (Σ.Υ.Υ.-Τ.Υ.Ε.Δ.)

Σε γενικές γραμμές, οι κύριοι στόχοι του Σ.Υ.Υ. είναι η ενίσχυση των διοικητικών δομών, η ενίσχυση των τμημάτων, όπου λαμβάνονται αποφάσεις, η μείωση του διοικητικού κόστους, η μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης εργασιών και ο καλύτερος συντονισμός μεταξύ των τμημάτων του Υ.Π.Π., αλλά και ο καλύτερος συντονισμός με άλλα τμήματα της Κυβέρνησης.

2. Τίτλος Έργου: Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Προϋπολογισμός Έργου: €3.500.000

Το Υ.Π.Π. στοχευμένα έθεσε ως προτεραιότητα να ολοκληρωθεί σε όλα τα σχολεία της Μέσης εκπαίδευσης η ενσύρματη-δομημένη καλωδίωση και με αυτό το έργο ολοκληρώνεται μία δεκαετία προσπαθειών.

Ο σκοπός του Υπουργείου είναι να παρέχει σε ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα (Μαθητές, και Εκπαιδευτικούς) υπηρεσίες Διαδικτύου με τρόπο που να ενισχύουν και να στηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσω του έργου της ασύρματης δικτύωσης, παρέχεται η δυνατότητα για υλοποίηση της υποδομής, έτσι ώστε ολόκληρη η εκπαιδευτική κοινότητα να συνεργαστεί αποδοτικά σε ένα κοινό δίκτυο, που θα επιτρέπει την απρόσκοπτη ανταλλαγή

πληροφοριών ανάμεσα στον πληθυσμό της. Επίσης, παρέχεται η ευκαιρία σε όλους ανεξαρτήτως τους μαθητές για πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες και υπηρεσίες διαδικτύου εντός και εκτός των σχολικών μονάδων.

1. Ενσύρματη-δομημένη καλωδίωση (Structure cabling).

Η υλοποίηση της υποδομής στις σχολικές μονάδες έχει φτάσει για τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση σε ποσοστό 80%. Παραμένει το υπόλοιπο 20% των σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης, για να ολοκληρωθεί το έργο της ενσύρματης καλωδίωσης. Με το έργο αυτό, το Υπουργείο θα μπορέσει να ολοκληρώσει και τους τρεις στόχους που έχει θέση σε σχέση με την υποδομή των σχολείων.

2. Ασύρματη δικτύωση

Η ευκολία χρήσης, η απρόσκοπτη σύνδεση με τον παγκόσμιο ιστό, το χαμηλό κόστος, η ασφάλεια και η εύκολη ρύθμιση θα βοηθήσει όλους τους εμπλεκόμενους σε μια σχολική μονάδα (μαθητές, εκπαιδευτικούς, διοικητικό προσωπικό, γονείς κ.ά.) να διεκπεραιώνουν τις εργασίες τους εύκολα και εποικοδομητικά.

Έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Τ.Ε.Β.Α.:

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 το Υ.Π.Π. λαμβάνει για πρώτη φορά συγχρηματοδότηση και από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.)

1. Τίτλος Έργου Ενίσχυση του Προγράμματος Δωρεάν Σίτισης σε Άπορους Μαθητές

Προϋπολογισμός Έργου: €805.000

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, μετά τη διαπίστωση ότι πολλοί μαθητές δεν παίρνουν πρόγευμα πριν ή μετά την άφιξή τους στο σχολείο, προχώρησε στην εφαρμογή προγράμματος παροχής δωρεάν προγεύματος σε μαθητές που χρήζουν βοήθειας. Για αποφυγή στιγματισμού τους, οι επωφελούμενοι μαθητές παίρνουν πρόγευμα από το κυλικείο του σχολείου τους, ακριβώς όπως και οι υπόλοιποι μαθητές. Η μόνη διαφορά είναι ότι οι επωφελούμενοι παίρνουν το πρόγευμά τους δωρεάν. Το συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα θα καλύψει πρόσθετες ανάγκες που προέκυψαν σε σχέση με το πρόγραμμα παραχώρησης δωρεάν προγεύματος που ήδη εφαρμόζει το Υ.Π.Π., λόγω του τερματισμού ή της μείωσης χορηγιών κατά τις σχολικές χρονιές 2016-2017 και 2017-2018, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, χωρίς ταυτόχρονη μείωση των αναγκών. Η υλοποίηση του έργου ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2017 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2018.

Ο αριθμός των επωφελούμενων μαθητών είναι γύρω στους 2000 παγκύπρια σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια Λύκεια).

9.2 ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Γενικά

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει ως στόχο να διατηρήσει και να ενισχύσει τις σχέσεις με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Με την εξωστρεφή αυτή προσέγγιση αποσκοπεί στο να μεγιστοποιήσει τα οφέλη σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων του, δηλαδή την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό. Το 2018, το Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων (Γ.Ε.Δ.Υ.) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη και τον συντονισμό πολιτικών, στην ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων του Υπουργείου και στην εφαρμογή επωφελών πολιτικών με ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση.

9.2.1 Δραστηριότητα 1: Ευρωπαϊκός και διεθνής συντονισμός πολιτικών

Το Γ.Ε.Δ.Υ. προώθησε την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών και Διεθνών πολιτικών στην Κύπρο, σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες, μέσω του τακτικού συντονισμού των Σημείων Επαφής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για Ευρωπαϊκά και Διεθνή Θέματα όλων των Διευθύνσεων/Υπηρεσιών και Συνεργαζόμενων Οργανισμών. Υποστήριξε και συντόνισε επίσης το έργο των Ομάδων Εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) και άλλων ομάδων εμπειρογνομώνων. Εργάστηκε για την ενίσχυση της συνεργασίας με άλλους κυβερνητικούς φορείς, καθώς και με μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Κύπρο και στο εξωτερικό, οι οποίοι ασχολούνται με ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα. Συνεργάστηκε με όλες τις Διευθύνσεις/Τμήματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (Κ.Ο.Α.), τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου (Ο.ΝΕ.Κ.), τον Επίτροπο Εθελοντισμού και άλλα Κυβερνητικά Τμήματα και μη κυβερνητικές οργανώσεις, τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στις Βρυξέλλες, στο Στρασβούργο, στη Γενεύη και αλλού, καθώς και με τις πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.) στο εξωτερικό και τις πρεσβείες ξένων χωρών στην Κύπρο. Συντόνισε/ετοίμασε εκθέσεις /αναφορές για θέματα που απορρέουν από τις συμβατικές υποχρεώσεις της Κ.Δ. ως Κράτος Μέλος της Ε.Ε. και άλλων διεθνών οργανισμών. Επιπρόσθετα, προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και άλλων αξιωματούχων του Υπουργείου σε συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό, καθώς και συναντήσεις του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού με ξένους αξιωματούχους στην Κύπρο. Παράλληλα, προώθησε πολιτικές αποφάσεις, συστάσεις και συμπεράσματα που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στις αρμόδιες εθνικές αρχές με στόχο την ενίσχυση των εθνικών πολιτικών. Το ΓΕΔΥ συντόνισε τη σύναψη και την ανανέωση των διμερών και τριμερών Συμφωνιών, Μνημονίων και Εκτελεστικών Προγραμμάτων Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και των αντίστοιχων φορέων. Τέλος, συντόνισε τη συνεισφορά του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την ετοιμασία του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

9.2.1.1 Συμμετοχή στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)

Μια από τις σημαντικότερες διεθνείς δράσεις ανώτατου επιπέδου είναι η συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού στο Συμβούλιο Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Νεολαίας και Αθλητισμού της Ε.Ε. Τα έγγραφα πολιτικής που υιοθετούνται από τους αρμόδιους υπουργούς προετοιμάζονται από τεχνοκράτες, οι οποίοι συμμετέχουν στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου (Επιτροπή Παιδείας, Ομάδα Εργασίας για τον Αθλητισμό, Επιτροπή Πολιτιστικών Υποθέσεων, Ομάδα Εργασίας για τα Οπτικοακουστικά, Ομάδα Εργασίας για τη Νεολαία). Το Γ.Ε.Δ.Υ. συντόνισε τη συμμετοχή των εκπροσώπων του Υπουργείου σε συνεργασία με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στις Βρυξέλλες και προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού στα Συμβούλια, επίσημα και άτυπα, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Βουλγάρικης προεδρίας (Ιανουάριος-Ιούνιος 2018) και της Αυστριακής Προεδρίας (Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018).

9.2.1.2 Επίσημες αποστολές στο εξωτερικό

Η συμμετοχή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και άλλων αξιωματούχων του Υπουργείου σε συναντήσεις στο εξωτερικό, καθώς και η οργάνωση επίσημων επισκέψεων διεθνούς χαρακτήρα έχει κομβική σημασία, για την εδραίωση διεθνών σχέσεων, τη συνομολόγηση συμφωνιών και την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Κατά το 2017, αντιπροσωπείες του Υ.Π.Π., με επικεφαλής τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, πραγματοποίησαν τις πιο κάτω επίσημες επισκέψεις/αποστολές:

- Επίσημη επίσκεψη στη Γεωργία, 12 – 13 Φεβρουαρίου 2018
- Επίσημη επίσκεψη στην Αθήνα, 9 Μαΐου 2018
- Συμμετοχή στη Σύνοδο του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Βρυξέλλες – Βέλγιο, 22 & 23 Μαΐου 2018.
- Συμμετοχή στην Υπουργική Διάσκεψη για τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτερης Εκπαίδευσης, Παρίσι – Γαλλία, 24 – 26 Μαΐου, 2018 και συνάντηση με τον Πρύτανη της Σορβόνης και Καγκελάριο της Ακαδημίας του Παρισιού.
- Επίσημη Επίσκεψη στη Χίο, Ελλάδα 18 -21 Ιουλίου 2018
- Συμμετοχή στην Υπουργική Διάσκεψη των χωρών της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής για την Τεχνολογία και την Καινοτομία στην Εκπαίδευση, Κάιρο - Αίγυπτος, 29 – 31 Ιουλίου 2018
- Συμμετοχή στην Κυπρίων Συναυλία, Βιέννη – Αυστρία, 24 Νοεμβρίου 2018
- Συμμετοχή στη Σύνοδο του Συμβουλίου Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Βρυξέλλες – Βέλγιο, 26 & 27 Νοεμβρίου 2018

Επίσης, το 2018 η Γενική Διευθύντρια συμμετείχε στις πιο κάτω επίσημες επισκέψεις/αποστολές:

- Συμμετοχή στην Άτυπη Συνάντηση Υψηλού Επιπέδου για την Εκπαίδευση, Βιέννη – Αυστρία, 11-12 Ιουνίου 2018.

9.2.1.3 Επίσημες επισκέψεις αντιπροσωπειών από ξένες χώρες

Οι πιο κάτω ξένοι αξιωματούχοι πραγματοποίησαν επίσημη επίσκεψη στην Κύπρο και είχαν συνάντηση με τον Υπουργό:

- Εκπρόσωποι Ινστιτούτου Εκπαίδευσης του Πεκίνου και εκπρόσωποι του Ινστιτούτου Κομφούκιος, 16 Ιανουαρίου 2018.
- Η Κύπρια εκπαιδευτικός που βραβεύτηκε με το «Global teacher Award», κ. Άντρια Ζαφειράκου, 29 Μαΐου 2018.
- Ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Μιχάλης Μπόλαρης, 6 Νοεμβρίου 2018.
- Η κ. Θέμις Χριστοφίδου – Γενική Διευθύντρια της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, 19 Απριλίου 2018.

9.2.1.4 Υπογραφές Μνημονίων και Προγραμμάτων Συνεργασίας

Η υπογραφή ή η ανανέωση Διεθνών Συμφωνιών, Εκτελεστικών Προγραμμάτων και Μνημονίων μεταξύ του Υ.Π.Π. και αντίστοιχων κυβερνητικών φορέων είναι μια συνήθης πρακτική ενίσχυσης και εδραίωσης των σχέσεων με άλλες χώρες στον τομέα της Εκπαίδευσης, του Πολιτισμού του Αθλητισμού και της Νεολαίας. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προωθεί, επιπλέον, τη συμπερίληψη αυτών των θεμάτων στις τριμερείς συμφωνίες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το Γ.Ε.Δ.Υ., σε συνεργασία με αρμόδιους λειτουργούς εντός και εκτός του Υ.Π.Π., προβαίνει σε κατάλληλες ενέργειες, για την προώθηση των πιο πάνω.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν υπογραφεί τα ακόλουθα:

Κύπρος – Γεωργία

Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εκπαίδευσης και Επιστημών της Γεωργίας για συνεργασία στον τομέα της Εκπαίδευσης και των Επιστημών. Υπογράφηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2018 στην Τιφλίδα.

Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού της Γεωργίας για συνεργασία στον τομέα του Πολιτισμού για τα έτη 2018-2022. Υπογράφηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2018 στην Τιφλίδα.

Κύπρος – Σερβία

Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εκπαίδευσης, Επιστημών και Τεχνολογικής Ανάπτυξης της Δημοκρατίας της Σερβίας, για συνεργασία στους τομείς της Εκπαίδευσης για τα έτη 2019-2022.

Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Νεολαίας και Αθλητισμού της Δημοκρατίας της Σερβίας για συνεργασία στον τομέα του Αθλητισμού.

Τα πιο πάνω Μνημόνια υπογράφηκαν στις 30 Νοεμβρίου 2018 στη Λευκωσία.

Κύπρος – Ελλάδα - Αίγυπτος

Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Υπουργείου Ανώτερης Εκπαίδευσης και Επιστημονικής Έρευνας και του Υπουργείου Εκπαίδευσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου και του Υπουργείου Παιδείας, έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελληνικής Δημοκρατίας, για συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης για τα έτη 2019-2022.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αναμένεται, επίσης, να υπογράψει Τριμερή Μνημόνια Συναντίληψης στον τομέα της εκπαίδευσης (Ανώτερη Εκπαίδευση, Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη), στο πλαίσιο των τριμερών συνεργασιών Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ, Κύπρου – Ελλάδας – Ιορδανίας και Κύπρου – Ελλάδας – Λιβάνου.

Κύπρος - Ιορδανία

Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κύπρου και του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας σχετικά με την Αμοιβαία Αναγνώριση Ακαδημαϊκών Τίτλων Σπουδών για την Πρόσβαση και τη Συνέχιση των Σπουδών σε Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης των δύο χωρών. Υπογράφηκε στη Λευκωσία στις 16 Ιανουαρίου 2018.

Κύπρος – Ισραήλ

Συμφωνία για τη συμπαραγωγή Ταινιών μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Κράτους του Ισραήλ. Υπογράφηκε στη Λευκωσία στις 8 Μαΐου 2018.

Κύπρος – Σεϋχέλλες

Πρωτόκολλο της 4ης Συνόδου της Διακυβερνητικής Επιτροπής των Σεϋχελλών-Κύπρου, για Οικονομική, Επιστημονική, Τεχνική και Βιομηχανική Συνεργασία. Υπογράφηκε στη Βιτόρια στις 3-4 Ιουλίου 2018.

9.2.1.5 Συντονισμός των Ομάδων Εμπειρογνομώνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ε.Ε.)

Το Γ.Ε.Δ.Υ. συντόνισε την εκπροσώπηση της Κύπρου στις νέες Ομάδες Εργασίας της ΕΕ για τα έτη 2018-2020. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποίησε συναντήσεις με τους νέους εκπροσώπους των Ομάδων Εμπειρογνομώνων που συστάθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υλοποίηση του Στρατηγικού Πλαισίου για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στους τομείς της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΚ 2020). Στόχος των συναντήσεων ήταν η αλληλοενημέρωση των εκπροσώπων των Ομάδων Εργασίας για την πορεία εργασιών και η διάδοση των αποτελεσμάτων των Ομάδων Εργασίας στους λειτουργούς των Διευθύνσεων/Τμημάτων/Υπηρεσιών του Υ.Π.Π., ούτως ώστε να επιτευχθεί η μεγιστοποίηση των οφελών από τη συμμετοχή στις Ομάδες Εργασίας και η ενίσχυση του διαλόγου για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να γίνει η διάχυση των αποτελεσμάτων αυτών στις εθνικές πολιτικές.

Οι επτά Ομάδες Εργασίας της ΕΕ που συστάθηκαν για τα έτη 2018-2020 είναι οι ακόλουθες:

- Προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα,
- Σχολεία,
- Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση,
- Ανώτερη Εκπαίδευση,
- Κοινές Αξίες και την Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς,
- Εκπαίδευση Ενηλίκων και
- Ψηφιακή Εκπαίδευση: Διδασκαλία και Αξιολόγηση.

Παράλληλα, το ΓΕΔΥ, με την ολοκλήρωση του κύκλου εργασιών των προηγούμενων Ομάδων Εργασίας για τα έτη 2016-2018, οργάνωσε ενημερωτικές παρουσιάσεις προς όλους τους λειτουργούς του ΥΠΠ, στις οποίες οι επικεφαλής των Ομάδων Εργασίας παρουσίασαν το Έργο των Ομάδων τους, τις απορρέουσες ενέργειες και έκανα εισηγήσεις για τους τρόπους αξιοποίησης των τελικών προϊόντων κάθε Ομάδας.

9.2.1.6 Σύνταξη εκθέσεων/εγγράφων

Από τη συμμετοχή της Κύπρου σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης, η UNESCO, τα Ηνωμένα Έθνη, η Κοινοπολιτεία, ο Διεθνής Οργανισμός της Γαλλοφωνίας κ.λπ. προκύπτουν υποχρεώσεις για υποβολή περιοδικών ή έκτακτων εκθέσεων από την πλευρά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι πιο σημαντικές εκθέσεις που εκπονήθηκαν, κατά το 2018 ήταν:

- (α) Συμβολή στην Έκθεση για το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα (για την υλοποίηση της εφαρμογής της Στρατηγικής Ευρώπη 2020).
- (β) Συμβολή στην Αναθεώρηση του Σχεδίου Δράσης για την Ανάπτυξη
- (γ) Συντονισμός της Εθνικής Συνεισφοράς για την Έκθεση της UNESCO '4th Global Report on Adult Learning and Education'(GRALE 2018).
- (δ) Προετοιμασία της Fiche του Υ.Π.Π. για την Κοινή Έκθεση της Επιτροπής Παιδείας και της Επιτροπής Απασχόλησης (Joint Committee EMCO – EDUC)
- (ε) Ετήσια Έκθεση Fundamental Rights (FRA) 2018.

Επίσης, το ΓΕΔΥ συντόνισε τη συνεισφορά των Διευθύνσεων και Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την ετοιμασία Εθνικών Εκθέσεων που απορρέουν από τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως η Ενδιάμεση Έκθεση για την Εθνική Στρατηγική Διά Βίου Μάθησης 2014-16.

9.2.1.7 Θέματα Νεολαίας

Το Γ.Ε.Δ.Υ. εκπροσώπησε το Υ.Π.Π. στην Εθνική Ομάδα Εργασίας (Ε.Ο.Ε.) για τον Διαρθρωμένο Διάλογο με τους νέους και τις οργανώσεις νεολαίας. Στην Ομάδα Εργασίας συμμετέχει επίσης ο Οργανισμός Νεολαίας (Ο.ΝΕ.Κ.) και το Συμβούλιο Νεολαίας, το οποίο και προεδρεύει. Από το Διάλογο της περιόδου 2017-18 διαμορφώθηκαν οι Στόχοι Νεολαίας (Youth Goals) από αποτελούν βασικό πυλώνα για τη νέα Στρατηγική για τη Νεολαία που υιοθετήθηκε για την περίοδο 2019-2027. Ο διάλογος στη νέα περίοδο έχει μετονομαστεί σε Ευρωπαϊκό Διάλογο με την Νεολαία και επιδιώκει να έχει μια προσέγγιση από τα κάτω προς τα πάνω.

Σε συνεργασία με τους αρμόδιους λειτουργούς του Ο.ΝΕ.Κ. έγιναν οι κατάλληλες ενέργειες για εκπροσώπηση του τομέα Νεολαίας στην Ε.Ε., στην Κοινοπολιτεία, στα Ηνωμένα Έθνη κ.λπ. Πολύ θετικές εντυπώσεις άφησε η συμμετοχή της Κύπρου σε δράση μάθησης μεταξύ ομοτίμων του ΣτΕ για θέματα πολιτικής για τη νεολαία, στην Πράγα 12-15 Ιουνίου 2018. Επίσης, το Γ.Ε.Δ.Υ. εκπροσωπείται στη Διευθύνουσα ομάδα για την παρακολούθηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία, ούτως ώστε να αξιοποιηθούν οι Ευρωπαϊκές και Διεθνείς καλές πρακτικές στον τομέα αυτό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Το 2018 ολοκληρώθηκε η διαμόρφωση τριετούς σχεδίου δράσης για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία.

9.2.1.8 Θέματα Αθλητισμού

Το Γ.Ε.Δ.Υ., σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού και άλλα αρμόδια Τμήματα και Υπηρεσίες, συντονίζει θέματα που αφορούν στον Αθλητισμό και απορρέουν από το έργο των διαφόρων Ομάδων Εργασίας και Επιτροπών της ΕΕ και του ΣτΕ.

9.2.2 Δραστηριότητα 2: Αύξηση της ικανότητας των λειτουργών για αξιοποίηση ευκαιριών χρηματοδότησης/δράσεων από ευρωπαϊκά προγράμματα

Το Γ.Ε.Δ.Υ. οργανώνει δράσεις για ενίσχυση της ικανότητας των λειτουργών του Υ.Π.Π. να αξιοποιούν τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα για υλοποίηση πολιτικών, μεταξύ άλλων, με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης για τους λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Επίσης, εργάζεται για τη δημιουργία των δομών που θα ενθαρρύνουν τη στοχευμένη υποβολή προτάσεων, σύμφωνα με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό και τις προτεραιότητες του Υ.Π.Π. και θα αυξήσουν τις πιθανότητες εκπόνησης επιτυχημένων προτάσεων. Στο πλαίσιο αυτό έχει συστήσει τη Διατμηματική Ομάδα Εργασίας για αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και άλλων πόρων για υλοποίηση πολιτικών του Υ.Π.Π., με εκπροσώπους των Διευθύνσεων/Υπηρεσιών του Υ.Π.Π., στους οποίους διαβιβάζεται η σχετική πληροφόρηση. Παράλληλα, παρέχει πληροφορίες και διοικητική υποστήριξη που συνδέεται με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, χαρτογραφεί την υφιστάμενη κατάσταση για σκοπούς ανατροφοδότησης, παρακολουθεί την υλοποίηση έργων, έτσι ώστε να διασφαλίσει την εφαρμογή των δραστηριοτήτων των Σχεδίων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ενώ διατηρεί ένα ισχυρό δίκτυο δυνητικών εταίρων. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενημερώνεται σχετικά κάθε έτος.

Για το 2018, το Υ.Π.Π. υλοποιεί εννέα (9) εγκεκριμένες προτάσεις, οι δύο (2) εκ των οποίων αφορούν σε Ανταγωνιστικά Προγράμματα της Βασικής Δράσης 3 (KA3), μετά από προτάσεις που υπέβαλε στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+ για το 2018. Οι προτάσεις αυτές υποβλήθηκαν απευθείας στον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency) της ΕΕ. Η Ο συνολικός προϋπολογισμός των δύο αυτών Ανταγωνιστικών Προγραμμάτων ανέρχεται σε €1,108,660 εκ των οποίων οι €116,234 αφορούν στο μερίδιο της κυβερνητικής υπηρεσίας. Αυτό το ποσό περιλαμβάνει έξοδα των προγραμμάτων, όπως μερική κάλυψη μισθών, έξοδα υλοποίησης δραστηριοτήτων καθώς και διακρατικές κινητικότητες λειτουργών του ΥΠΠ. Στις πιο πάνω Προτάσεις, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχει ως Εταίρος. Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει

εξασφαλίσει επίσης επτά (7) Ευρωπαϊκά Προγράμματα της Βασικής Δράσης 1 (KA1) και της Βασικής Δράσης 2 (KA2), στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (ΙΔΕΠ) Διά Βίου Μάθησης. Ο συνολικός προϋπολογισμός των εγκεκριμένων Έργων αυτών ανέρχεται σε €1,047,741 εκ των οποίων οι €346,983 αφορούν στο μερίδιο της κυβερνητικής υπηρεσίας που καλύπτει όλα τα έξοδα των προγραμμάτων, όπως μερική κάλυψη μισθών, έξοδα υλοποίησης δραστηριοτήτων καθώς και διακρατικές κινητικότητες. Στα τρία (3) εγκεκριμένα Προγράμματα της Βασικής Δράσης 2 (KA2), το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχει ως εταίρος.

Για επίτευξη των πιο πάνω, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προέβη στην ενίσχυση της ικανότητας των λειτουργών του για αξιοποίηση ευκαιριών χρηματοδότησης μέσω των πιο κάτω δραστηριοτήτων:

- Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης που καλύπτει τους τομείς: (α) Παροχή πληροφοριών και συνεχής ενημέρωση για τις προσφερόμενες ευκαιρίες χρηματοδότησης (β) Επιμόρφωση λειτουργών και επαγγελματική ανάπτυξη (γ) Δημιουργία δομών/διαδικασιών για διοικητική και τεχνική υποστήριξη, και (δ) Παρακολούθηση, αξιολόγηση και δημιουργία υποστηρικτικού κλίματος.
- Ενημέρωση και επιμόρφωση του προσωπικού του Υ.Π.Π. σε συνεργασία με άλλους φορείς όπως για παράδειγμα την ΚΑΔΔ και τη Γ.Δ. ΕΠΣΑ.
- Εκπόνηση *Οδηγού* για εμπλοκή σε ανταγωνιστικά προγράμματα υπό μορφή εγκυκλίου της Γενικής Διευθύντριας προς τις Διευθύνσεις/Υπηρεσίες του Υ.Π.Π., ούτως ώστε να ακολουθούνται οι νενομισμένες διαδικασίες και να διασφαλίζεται η διεκπεραίωση των απαιτήσεων των Προγραμμάτων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.
- Δημιουργία δομών που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη συνεργασιών για την υποβολή προτάσεων, έτσι ώστε να αυξάνονται οι πιθανότητες έγκρισής τους.

9.2.3 Δραστηριότητα 3: Υλοποίηση Σχεδίων/Έργων/Προγραμμάτων

Η εφαρμογή καλών πρακτικών και η μάθηση μεταξύ ομοτίμων είναι μια σημαντική πρακτική που αξιοποιείται από αρκετά Κράτη Μέλη της Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το Γ.Ε.Δ.Υ. υλοποιεί Προγράμματα που προκύπτουν από Διεθνείς και Ευρωπαϊκές συνεργασίες και συντονίζει ή συμμετέχει σε ανάλογες διατμηματικές επιτροπές. Συγκεκριμένα, το ΓΕΔΥ υλοποιεί τα ακόλουθα:

9.2.3.1 Θέσπιση μηχανισμών για την Επικύρωση της μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης

Με βάση το ψήφισμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2012, καλούνται τα Κράτη Μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς, για την επικύρωση αυτών των τύπων μάθησης το αργότερο έως το 2018, στη βάση εθνικών συνθηκών και ιδιαιτεροτήτων/προτεραιοτήτων. Το Γ.Ε.Δ.Υ. έχει καταθέσει Σχέδιο Έργου, για την υλοποίηση της Σύστασης στην Κύπρο, το οποίο έχει συμπεριληφθεί στις δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν κατά την περίοδο 2014-2020 από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το έργο έχει εγκριθεί και η υλοποίησή του ξεκίνησε το 2016.

Σε συνέχεια της χαρτογράφησης της υφιστάμενης κατάστασης στην Κύπρο σε σχέση με την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης ετοιμάστηκε προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης για την Επικύρωση της Μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης, το οποίο παρουσιάστηκε την Πέμπτη 17 Μαΐου 2018 σε Παγκύπριο Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία με θέμα «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Επικύρωση της Μη Τυπικής και Άτυπης Μάθησης στην Κύπρο: Παρουσίαση και Διαβούλευση». Στο συνέδριο παρουσιάστηκε το προτεινόμενο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης που διαμορφώθηκε από ανάδοχο φορέα με βάση τη χαρτογράφηση αναγκών που έγινε σε προηγούμενο στάδιο του έργου. Στο συνέδριο συμμετείχαν εκπρόσωποι Υπουργείων, κοινωνικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και ενδιαφερόμενοι πολίτες και δόθηκε η ευκαιρία για

παραγωγική συζήτηση με όλους τους συμμετέχοντες, οι οποίοι καταθέσαν τις απόψεις τους που θα αξιοποιηθούν για την οριστικοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Η διαβούλευση επί του προτεινόμενου Εθνικού Σχεδίου Δράσης συνεχίστηκε μέχρι τις 29 Μαΐου 2018 και το τελικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης ψηφίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Οκτώβριο του 2018.

9.2.3.2 Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Εκπαίδευση Ενηλίκων 2017-19

Συνεχίζεται η υλοποίηση του Έργου για την προώθηση του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για την Εκπαίδευση Ενηλίκων. Το Έργο, που συντονίζεται από το Γ.Ε.Δ.Υ., Το Έργο έχει ως βασικό στόχο να ενισχύσει τις προσπάθειες του Υπουργείου στην εισαγωγή νέου πλαισίου λειτουργίας των Εσπερινών Γυμνασίων/Λυκείων και των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών (Νέοι Κανονισμοί Λειτουργίας, Αναλυτικά Προγράμματα και Ωρολόγια Προγράμματα). Μια δεύτερη πτυχή του Έργου είναι η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων για την περίοδο 2017-19. Όλοι οι ενήλικες σήμερα χρειάζονται ψηφιακές δεξιότητες, όχι απλώς καλύτερο γραμματισμό αλλά και καλύτερες ψηφιακές γνώσεις. Όλες οι πληροφορίες για το Έργο αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στον σύνδεσμο <http://www.moec.gov.cy/aethee/index.html>.

9.2.3.3 Λειτουργία Διατμηματικής Επιτροπής για την Παγκόσμια Εκπαίδευση

Η Διατμηματική Επιτροπή για την Παγκόσμια Εκπαίδευση δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Γ.Ε.Δ.Υ. το 2009 και έκτοτε αναπτύσσει δράση, ούτως ώστε οι στόχοι της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης να προωθούνται με αποτελεσματικό τρόπο. Κατά το έτος 2018, η Διατμηματική Επιτροπή διευρύνθηκε με νέα μέλη. Τέλος, ετοιμάζεται η εθνική αναφορά με γνώμονα τη συνεισφορά του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης.

9.2.3.4 Λειτουργία Διατμηματικής Επιτροπής Γαλλοφωνίας

Η Επιτροπή Γαλλοφωνίας, που συντονίζεται από το Γ.Ε.Δ.Υ., χειρίζεται όλα τα θέματα αρμοδιότητας του Υ.Π.Π. σε σχέση με τον Διεθνή Οργανισμό της Γαλλοφωνίας, του οποίου η Κύπρος είναι συνδεδεμένο μέλος από το 2006. Επιπρόσθετα, συντονίζει τη συμμετοχή του Υ.Π.Π. και οργανώνει εκδηλώσεις στο πλαίσιο του Διεθνούς Μήνα Γαλλοφωνίας όπως διάσκεψη τύπου, ενδοσχολικό διαγωνισμό, προβολή κυπριακής ταινίας στο φεστιβάλ κινηματογράφου, κονσέρτα, διαλέξεις, εκθέσεις φωτογραφίας και λογοτεχνικές παρουσιάσεις.

9.2.3.5 Συνεργασία με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Για την ακαδημαϊκή χρονιά 2018-2019 τρέχουν στις σχολικές μονάδες τα ακόλουθα προγράμματα/σχολικοί διαγωνισμοί με χρηματοδότηση είτε από το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είτε από την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο:
  - 5^{ος} Εθνικός Σχολικός Διαγωνισμός για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018-2019
  - Δραστηριότητες Ευρωγνωσίας από το Γραφείο Ενημέρωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο
  - Πρόγραμμα «Σχολείο Πρεσβευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου - European Parliament Ambassador School (EPAS)»
  - 3^{ος} Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Παραγωγής Γραπτού Λόγου για τη Β΄ Λυκείου
  - Πρωτοβουλία EU Back to school, η οποία περιλαμβάνει επισκέψεις Κύπριων λειτουργών της Ε.Ε. στα Γυμνάσια ή Λύκεια από τα οποία αποφοίτησαν
  - European Youth Event (EYE) 2017-2018.

9.2.3.6 Συντονισμός της συμμετοχής του Υ.Π.Π. στις επιτροπές διαχείρισης των Ευρωπαϊκών Σχολείων.

Το Γ.Ε.Δ.Υ. συντονίζει τη συμμετοχή της Κύπρου στα σώματα των Ευρωπαϊκών σχολείων.

9.3 ΜΟΝΙΜΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Η Μόνιμη Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων (ΜΚΕΤΓΟ) δημιουργήθηκε αρχικά το 1967 και επισημοποιήθηκε με την απόφαση αρ. 15.769 του Υπουργικού Συμβουλίου στις 21.4.1977. Η Επιτροπή αποτελεί το αρμόδιο όργανο για την τυποποίηση των γεωγραφικών ονομάτων της Κύπρου. Σύμφωνα με τον Νόμο Ν.66(Ι)/98 και τους κανονισμούς ΚΔΠ 443/2001, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, ως η Αρμόδια Αρχή, διορίζει τον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής κάθε πέντε χρόνια. Η Επιτροπή αποτελείται από τον Πρόεδρο και εννέα μέλη.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο των καθηκόντων της, ασχολείται κυρίως με τα ακόλουθα θέματα:

1. Επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων των σχετικών προς την τυποποίηση γεωγραφικών ονομάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.).
2. Καταγράφει τα γεωγραφικά ονόματα της Κ.Δ., μελετά και υποβάλλει στην Αρμόδια Αρχή για έγκριση τις εισηγήσεις της για την τυποποίηση και κωδικοποίηση των γεωγραφικών ονομάτων.
3. Εκπροσωπεί την Κ.Δ. στις διεθνείς διασκέψεις και συνόδους του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) σε θέματα της αρμοδιότητάς της και συνεργάζεται με τον ΟΗΕ και με άλλους διεθνείς οργανισμούς, καθώς και με τις αντίστοιχες εθνικές επιτροπές άλλων χωρών, προς επίτευξη των σκοπών που προβλέπονται στη νομοθεσία. Στον ιστότοπο του ΟΗΕ έχουν καταχωρηθεί δημοσιεύσεις άρθρων της ΜΚΕΤΓΟ για την Κύπρο, που έγιναν πρόσφατα στα UNGEGN Bulletins με αρ. 49, 51, 52, 53, 54 και 55. Βλ. σύνδεσμο: <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/bulletin.html>
4. Συμβουλεύει τις αρμόδιες τοπικές αρχές για την ονομασία ή μετονομασία οδών, καθώς και τον τρόπο γραφής των ονομάτων.
5. Παρακολουθεί την εφαρμογή της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων και του συστήματος μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου στο ρομανικό σύστημα γραφής του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ 743), που έγινε αποδεκτό από την Πέμπτη Διάσκεψη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ως πρότυπο του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO 843.3) και υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων της, η Επιτροπή επιλέγει από τους υφιστάμενους τύπους γεωγραφικών ονομάτων, ένα μόνο τύπο προς επίσημη και διεθνή χρήση, αφού εξετάσει την σκοπιμότητα επιλογής του συγκεκριμένου αυτού τύπου από γλωσσολογικής, γραμματικής, αισθητικής, κοινωνικής και ιστορικής πλευράς.

Η Επιτροπή συγκεντρώνει στοιχεία από τον χώρο της ιστορίας, γλωσσολογίας, αρχαιολογίας, φιλολογίας, χαρτογραφίας και λαογραφίας, που βοηθούν στην ετυμολόγηση, ορθογράφηση και τυποποίηση των τοπωνυμίων και των ονομάτων των δήμων και κοινοτήτων της Κύπρου.

Βασικό καθήκον της Επιτροπής είναι, επίσης, η αντιμετώπιση της τουρκικής αυθαιρεσίας η οποία, προσπαθεί να επιβάλει καινούργια παράνομα ονόματα, να διαγράψει και να εξαφανίσει τα ιστορικά ονόματα της Κύπρου στις κατεχόμενες περιοχές. Έτσι, σε κάθε διεθνές βήμα, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, όπως επίσης και με καθημερινή επικοινωνία και ενημέρωση μέσω διαδικτύου και άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης, η Επιτροπή αγωνίζεται για τα ιστορικά ονόματα της Κύπρου και καταφέρνει να γίνουν σεβαστά και η Τουρκική αυθαιρεσία να ακυρώνεται.

Στον ιστότοπο της Επιτροπής www.geonoma.gov.cy, έχουν καταχωριστεί πληροφορίες που αφορούν στο ιστορικό, στην νομοθεσία και στους κανονισμούς λειτουργίας της Επιτροπής, πληροφορίες σε σχέση με τη στελέχωσή της, ανακοινώσεις και δραστηριότητες, κείμενα από τη συμμετοχή της σε συνέδρια και εκδηλώσεις, αναφορές στις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση της τουρκικής αυθαιρεσίας για παράνομη αλλοίωση των ιστορικών ονομάτων της Κύπρου, χάρτες, υλικό για τη μεταγραφή των ονομάτων στο ρομανικό αλφάβητο κ.λπ.

Τα γεωγραφικά ονόματα της Κύπρου έχουν τυποποιηθεί (σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έθεσε ο ΟΗΕ) και δημοσιευθεί στο επίσημο Τοπωνυμικό Λεξικό: «A Complete Gazetteer of Cyprus». Το λεξικό αυτό κατατέθηκε από το 1987 στην αρμόδια επιτροπή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και εγκρίθηκε με ευνοϊκότερα σχόλια. Το περιεχόμενο του Τοπωνυμικού Λεξικού είναι αναρτημένο και στον ιστότοπο της Επιτροπής για ευκολότερη χρήση από τους ενδιαφερομένους:

(<http://www.geonoma.gov.cy/myfiles/ekdoseis/cygazetteer/index.html>).

Στην ακόλουθη διεύθυνση του ιστοτόπου της Επιτροπής υπάρχει διαδικτυακή εφαρμογή, στην οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτόματη μεταγραφή των ελληνικών χαρακτήρων σε λατινικούς, σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ 743, (που είναι ταυτόσημο με το Διεθνές Πρότυπο ISO 843) και το οποίο έχει εγκριθεί από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών:

<http://www.geonoma.gov.cy/index.php/typopoiisi/metagrafi-ellnikou-alfavitou>

Τα επίσημα γεωγραφικά ονόματα αποτελούν σημαντικότερο αναπόσπαστο μέρος της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κ.Δ. Τα ονόματα αυτά περιλαμβάνονται στο Τοπωνυμικό Λεξικό, το οποίο κατατέθηκε και έγινε αποδεκτό από τα Ηνωμένα Έθνη, προστατεύονται δε από σειρά ψηφισμάτων των Η.Ε. (III/16, VI/9, VIII/9, IV/19 και IX/4), καθώς και από σχετική νομοθεσία της Κ.Δ. (71(I)/2013). Τα επίσημα γεωγραφικά ονόματα πρέπει να χρησιμοποιούνται και να τυγχάνουν σεβασμού από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Το έργο της Επιτροπής συμπεριλαμβάνει έργα, τα οποία προνοούνται από τα Ηνωμένα Έθνη.

Έτσι η Επιτροπή:

1. Κατήρτισε το σύστημα μεταγραφής ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της Διασκέψεως των Ηνωμένων Εθνών. Πάνω στο σύστημα αυτό κλειδώθηκαν τα επίσημα τοπωνύμια της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα οποία, ως διαβατήριο, μπορούν να ταξιδεύουν και να αναγνωρίζονται σε όλο τον κόσμο.
2. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο υπήρξε η προϋπόθεση έγκρισης της μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό.
3. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Πλήρες Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο κατεγράφη στα Πρακτικά τους, ως «The National Gazetteer of Cyprus», «splendid, excellent, perfect».
4. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη χάρτες της Κύπρου, διοικητικούς, τουριστικούς, και οδωνυμικούς χάρτες, οι οποίοι συντάχθηκαν από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, κατά την τυποποίηση των ονομάτων.
5. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Κατάλογο Ονομάτων Χωρών και Πρωτευουσών (2012).
6. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Αρχές Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία σε προσχέδιο «Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors».
7. Υποβάλλει ανελλιπώς στα Ηνωμένα Έθνη Εκθέσεις για την πρόοδο της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

8. Υποβάλλει τακτικά στα Ηνωμένα Έθνη, σχετικά άρθρα για την Κύπρο, προς δημοσίευση στο περιοδικό (UNGEGN Bulletin) που εκδίδεται κάθε έξι μήνες.
9. Κυκλοφόρησε στην Ελληνική Γλώσσα, όπως προνοείται από τα Ηνωμένα Έθνη, μπροσούρα της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για τα Γεωγραφικά Ονόματα για την καθολική σημασία της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων.
10. Κυκλοφόρησε Οδηγό Τυποποίησης Ονομάτων προς εγχώρια χρήση των δημόσιων υπηρεσιών και των δημόσιων ιδρυμάτων κ.ά.
11. Τυποποίησε τα οδωνύμια πόλεων, κωμών και χωριών της Κύπρου, τα οποία παραδόθηκαν προς αυτήν.
12. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Τοπωνυμικό Λεξικό Θαλασσιών Γεωγραφικών Ονομάτων (2017).
13. Ετοίμασε σχετική ενημερωτική αφίσα, σε σχέση με το έργο της Επιτροπής, για διανομή σε όλα τα σχολεία της Κύπρου.
14. Ετοίμασε σχετικό σελιδοδείκτη, σε σχέση με το έργο της Επιτροπής.

Στους εν εξελίξει στόχους της Επιτροπής συμπεριλαμβάνονται:

1. Επανεκδοση του Συνοπτικού Τοπωνυμικού Λεξικού της Κύπρου προς ευχερή διεθνή χρήση.
2. Συνεχής εκπροσώπηση της Επιτροπής σε όλες τις διασκέψεις, συνόδους και ομάδες εργασίας των Ηνωμένων Εθνών.
3. Συνεχής ενημέρωση για τις δραστηριότητες της Επιτροπής και τη σημασία που έχει η διατήρηση των γεωγραφικών ονομάτων ως βασικό μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.
4. Εξέταση προτεινόμενων ονομάτων οδών και άλλων γεωγραφικών ονομάτων, σε σχέση με τα αιτήματα που υποβάλλονται από τις Επαρχιακές Διοικήσεις και τους δήμους της Κύπρου.
5. Συνεχής ενημέρωση και εμπλουτισμός του ιστοτόπου της Επιτροπής.

Μέρος Β΄

Πολιτισμός

1.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πρώτη υπηρεσία στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) με αποκλειστική αρμοδιότητα τον Πολιτισμό δημιουργήθηκε το 1965 με την ονομασία «Μορφωτική Υπηρεσία», η οποία το 1992, μετά την αναβάθμισή της σε Τμήμα, μετονομάστηκε σε «Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών».

Το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών είναι ο κύριος εκφραστής της πολιτιστικής πολιτικής του Κράτους όσον αφορά στον σύγχρονο πολιτισμό. Έχοντας ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Κύπρο, την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και την προβολή των επιτευγμάτων της πολιτιστικής μας δραστηριότητας στο εξωτερικό, διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Τμήματος (περιλαμβανομένης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και του ΣΙΜΑΕ) ανήλθε στα €15.796.759 (Τακτικές και Αναπτυξιακές Δαπάνες).

1.1 ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1.1.1 Αποστολές Κυπριακών Λογοτεχνικών και Κυπρολογικών Βιβλίων στο εξωτερικό

Το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών απέστειλε σε πολιτιστικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, καθώς και σε πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, σημαντικό αριθμό λογοτεχνικών και άλλων εκδόσεων γενικού ενδιαφέροντος, με στόχο την προβολή της Κύπρου μέσα από έργα Κύπριων συγγραφέων.

1.1.2 Περιοδικές Εκδόσεις Πολιτιστικού Περιεχομένου

Το Τμήμα, μέσω του μέτρου με τίτλο «Ενίσχυση Περιοδικών Εκδόσεων Πολιτιστικού Περιεχομένου» αποσκοπεί στην ενίσχυση της έκδοσης αξιολογών περιοδικών εκδόσεων που δημοσιεύουν άρθρα και μελέτες, τα οποία προβάλλουν θέματα, μορφές και γεγονότα από τον χώρο της κυπριακής λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στις περιοδικές εκδόσεις/ εφημερίδες που ενισχύονται οικονομικά, περιλαμβάνονται περιοδικές εκδόσεις (περιλαμβανομένων και των επετηρίδων που εκδίδονται από μη κερδοσκοπικούς πολιτιστικούς φορείς) που εκδίδονται στην Κύπρο από Κύπριους εκδότες και έχουν ήδη συμπληρώσει τουλάχιστον ένα χρόνο κυκλοφορίας.

Η αξιολόγηση των περιοδικών εκδόσεων γίνεται με βάση τα πιο κάτω κριτήρια:

- α) Η αρτιότητα της έκδοσης (καλλιτεχνική επιμέλεια και εκτύπωση)
- β) Η ποιότητα του περιεχομένου τους
- γ) Η συμβολή τους στη μελέτη και την προβολή της λογοτεχνίας, των τεχνών, της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου
- δ) Η εμβέλεια κυκλοφορίας και η τακτικότητα της έκδοσης.

Κατά το 2018 επιχορηγήθηκαν δώδεκα (12) περιοδικές εκδόσεις με συνολικό ποσό €42.004. Συγκεκριμένα, επιχορηγήθηκαν τα εξής περιοδικά: Διόραμα, Κυπριακή Μαρτυρία, Θέματα, In Focus, Άνευ, Ανέμη, Ακτή, Νέα Εποχή, Μικροφιλολογικά, Cypria Archaeologia VII, Στασίνας και Ανεράδα.

1.1.3 Αγορά εκδόσεων για τον εμπλουτισμό κυπριακών και ξένων βιβλιοθηκών

Το Τμήμα εφάρμοσε το Μέτρο με τίτλο Αγορά Εκδόσεων για τον Εμπλουτισμό Κυπριακών και Ξένων Βιβλιοθηκών, το οποίο αποσκοπεί στην καθιέρωση διαφανούς μεθοδολογίας επιλογής και διαδικασίας αγοράς των εκδόσεων που αγοράζονται από το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Βάσει του Μέτρου αυτού, το 2018 αγοράστηκαν 51 τίτλοι.

1.1.4 Διοργάνωση Λογοτεχνικών Εκδηλώσεων στην Κύπρο

1.1.4.1 Εκδήλωση τιμής για τον Καθηγητή Γιώργο Γεωργή και παρουσίαση του βιβλίου του «Η Ίδρυση και Λειτουργία του Ελληνικού Υποπροξενείου στην Κύπρο 1833-1864: Μια Ενδεικτική Πτυχή των Ελληνοτουρκικών Σχέσεων»

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού τίμησε τον Καθηγητή και μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Νεάπολης, κ. Γιώργο Γεωργή, για την προσφορά του στην παιδεία και τον πολιτισμό και παρουσίασε, σε συνεργασία με τις εκδόσεις Εν Τύποις, το βιβλίο του «Η Ίδρυση και Λειτουργία του Ελληνικού Υποπροξενείου στην Κύπρο 1833-1864: Μια Ενδεικτική Πτυχή των Ελληνοτουρκικών Σχέσεων», την Τρίτη, 20 Μαρτίου 2018, ώρα 19:00, στη Δημοσιογραφική Εστία. Το βιβλίο αποτελεί μια εκτεταμένη μελέτη γύρω από την πρώτη ελληνική διπλωματική παρουσία στην Κύπρο και την δράση των πρώτων Ελλήνων πρόξενων σε περιόδους κρίσεων και διενέξεων του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Για το Βιβλίο μίλησε ο Πρέσβης της Ελλάδας στην Κύπρο, κ. Ηλίας Φωτόπουλος, ενώ χαιρετισμούς απηύθυναν ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστας Χαμπιαούρης, και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών, κ. Μηνάς Χατζημιχαήλ, εκ μέρους του Υπουργού Εξωτερικών, κ. Νίκου Χριστοδουλίδη.

Ακολούθησε προβολή οπτικογραφημένων μηνυμάτων του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Προκόπη Παυλόπουλου, του πρώην προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών, κ. Θανάση Βαλτινού, του Διευθυντή του τμήματος Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Παύλου Παρασκευά, του ποιητή κ. Τίτου Πατρίκιου, των πανεπιστημιακών κ. Παναγιώτη Κοντού, κ. Ανδρέα Βοσκού και κ. Παντελή Βουτουρή, της Φιλολόγου κ. Ελένης Αντωνιάδου και της διευθύντριας των εκδόσεων Εν Τύποις κ. Βούλας Κοκκίνου.

Εν συνεχεία, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού απένειμε Τιμητική Πλακέτα στον κ. Γιώργο Γεωργή, ο οποίος έκλεισε την τιμητική εκδήλωση με την αντιφώνησή του.

1.1.4.2 Εσπερίδα Μνήμης Χριστόφορου Μηλιώνη

Το Τμήμα τίμησε την προσφορά του αείμνηστου λογοτέχνη και εκπαιδευτικού Χριστόφορου Μηλιώνη διοργανώνοντας με μεγάλη επιτυχία την Εσπερίδα Μνήμης Χριστόφορου Μηλιώνη, την Παρασκευή, 23 Νοεμβρίου 2018, στις 19:00, στο κτήριο των Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Η Εσπερίδα άνοιξε με τον χαιρετισμό του Διευθυντή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, κυρίου Παύλου Παρασκευά, ο οποίος τόνισε ότι η Εσπερίδα Μνήμης που διοργάνωσε το Τμήμα αποτελεί ένα ελάχιστο δείγμα ευγνωμοσύνης και τιμής προς τον Χριστόφορο Μηλιώνη, τόσο για το πολυσχιδές και πλούσιο λογοτεχνικό και φιλολογικό του έργο, όσο και για την παρουσία του στο Α΄ Γυμνάσιο Αρρένων Αμμοχώστου σε καιρούς δύσκολους για τη νεοσυσταθείσα Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν προβολή αποσπασμάτων από παραγωγή της ET1 (2004) με τίτλο «Η Ιστορία των Χρόνων μου: Χριστόφορος Μηλιώνης, 1961», στα οποία ο ίδιος ο Χριστόφορος Μηλιώνης αφηγούνταν την εμπειρία του στην Κύπρο, κατά την τετραετία 1960-1964.

Στη συνέχεια, ακούστηκαν εισηγήσεις από μαθητές και μελετητές του έργου του Χριστόφορου Μηλιώνη, οι οποίοι φώτισαν διάφορες πτυχές του: οι μαθητές και φίλοι του μέχρι το τέλος της ζωής του, Νίκος Νικολάου-Χατζημιχαήλ (λογοτέχνης), Χαμπής Τσαγκάρης (χαράκτης) και Γιώργος Γεωργής (καθηγητής Πανεπιστημίου Νεάπολης) μίλησαν για τον Χριστόφορο Μηλιώνη έτσι όπως τον γνώρισαν πίσω από τα μαθητικά θρανία, αλλά και για τα βιώματά του στο νησί μας, τα οποία αποτυπώνονται με γλαφυρότητα στα έργα του. Ακολούθως, ο Jean-Marc Laborie (Νεοελληνιστής/μεταφραστής), ο οποίος ταξίδεψε από το Παρίσι για τις ανάγκες της Εσπερίδας, ανέλυσε την προσωπική επαφή που είχε με τα έργα του Χριστόφορου Μηλιώνη, καθώς και με τον ίδιο τον συγγραφέα, αλλά και για τη μετάφραση του βιβλίου του «Τα Πικρά Γλυκά» στα γαλλικά. Ο Λεύκιος Ζαφειρίου (συγγραφέας) ανέλυσε τη σχέση του Χριστόφορου Μηλιώνη με την Κύπρο, όπως αυτή διαφαίνεται μέσα από το συγγραφικό του έργο, ενώ ο Αλέξανδρος Μπαζούκης ταξίδεψε τους παρευρισκόμενους στα παιδικά και εφηβικά χρόνια του Χριστόφορου Μηλιώνη με αφορμή τη συλλογή διηγημάτων του «Καλαμάς κι Αχέροντας». Η Εσπερίδα Μνήμης έκλεισε με αντιφώνηση από τη σύζυγο του Χριστόφορου Μηλιώνη, κ. Τατιάνα Μηλιώνη.

1.1.5 Εκδόσεις Πολιτιστικών Υπηρεσιών

1.1.5.1 Κυριάκου Θ. Καρνέρα: *Ποιητικά Άπαντα*. Έκδοση Κριτική και Υπομνηματισμένη

Το Τμήμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού εξέδωσε το βιβλίο Κυριάκου Θ. Καρνέρα: *Ποιητικά Άπαντα*. Έκδοση Κριτική και Υπομνηματισμένη, Λευκωσία 2018 – Σειρά Κυπριακή Λαϊκή Ποίηση, αρ.

9. Η έκδοση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Δρα Κ. Γ. Γιαγκουλλή, ο οποίος ανέλαβε την έρευνα και την επιμέλεια του Βιβλίου.

Η έκδοση αποτελείται από 143 ποιήματα του Κυριάκου Θ. Καρνέρα, ο οποίος υπήρξε αναμφίβολα μία από τις πιο γνήσιες ποιητικές φωνές της Κυπριακής λαϊκής ποίησης. Τα ποιήματα του Καρνέρα καταπιάνονται με τα θέματα του έρωτα και της αγροτιάς, καθώς και με την κοινωνική δικαιοσύνη και την ηθική τάξη στον κόσμο μας. Ο Δρ Γιαγκουλλής προχώρησε στην έκδοση των απάντων του λαϊκού ποιητή για τρίτη φορά, μετά και από τις εκδόσεις του 1978 και 1980, που ο ίδιος επιμελήθηκε με στόχο μία κριτική έκδοση λεπτομερώς σχολιασμένη και υπομνηματισμένη.

1.1.6 Σχέδιο Επιχορήγησης Μεταφράσεων Έργων Κυπρίων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε ξένες γλώσσες

Με στόχο την παροχή κινήτρων για την προβολή και διάδοση της κυπριακής λογοτεχνίας στο εξωτερικό και την ενίσχυση της κινητικότητας του κυπριακού λογοτεχνικού βιβλίου και των Κυπρίων λογοτεχνών στον διεθνή χώρο, το Τμήμα εφαρμόζει το Σχέδιο Επιχορήγησης Μεταφράσεων Έργων Κυπρίων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε ξένες γλώσσες. Δικαιούχοι του Σχεδίου είναι εκδοτικοί οίκοι του εξωτερικού και κυπριακοί εκδοτικοί οίκοι, οι οποίοι έχουν εξεύρει εταίρους στο εξωτερικό.

Οι εισηγήσεις της Επιτροπής διαμορφώνονται στη βάση του ελέγχου των εξής προϋποθέσεων:

- α. Το έργο που θα μεταφραστεί είναι αξιόλογο και σημαντικό.
- β. Ο μεταφραστής να έχει την απαιτούμενη σχετική εμπειρία. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος Σχεδίου, τεκμήριο για την κατοχή της απαιτούμενης εμπειρίας αποτελεί η έκδοση τριών (3) τουλάχιστον έργων που έχουν μεταφραστεί από τον ίδιο.
- γ. Ο αιτητής (δηλ. ο εκδοτικός οίκος που υποβάλλει την αίτηση) διαθέτει την κατάλληλη εμπειρία, τα μέσα και την οργανωτική υποδομή, για να προβάλει αποτελεσματικά την έκδοση και να την προωθήσει στην αγορά.

Το Σχέδιο καλύπτει έξοδα μετάφρασης, με ανώτατο όριο €30 ανά σελίδα και €9.000 ανά έργο. Οι αιτήσεις εξετάζονται από ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Οι εισηγήσεις της Επιτροπής υποβάλλονται στην αρμόδια Αρχή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για έγκριση.

Στα πλαίσια εφαρμογής του Σχεδίου, το 2018 εγκρίθηκαν για επιχορήγηση μετάφρασης πέντε αιτήσεις.

1.1.7 Χρηματοδοτήσεις λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό και άλλες δαπάνες λογοτεχνικών σωματείων

1.1.7.1 Χρηματοδοτήσεις λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό στο πλαίσιο του προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» (2015-2020)

Το Τμήμα χρηματοδοτεί φορείς, ομάδες φυσικών προσώπων και φυσικά πρόσωπα για τη διοργάνωση λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και τη συμμετοχή φορέων και ατόμων σε συνέδρια και εκδηλώσεις στο εξωτερικό μέσω του Σχεδίου *Στήριξη Λογοτεχνικών Δραστηριοτήτων* (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Λογοτεχνία). Το 2018 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση δεκαεπτά δραστηριοτήτων λογοτεχνικών σωματείων:

1. aRttitude: 6ο φεστιβάλ ΣΑΡΔΑΜ: Η λογοτεχνία αλλιώς
2. Βιβλιοτρόπιο: Πρόσωπα και εκφάνσεις της λογοτεχνικής δημιουργίας (σειρά 4 διαλέξεων/συναντήσεων)
3. ΑΝ Ιδεόγραμμα Λτδ: 2ο Poetry Slam
4. ΑΝ Ιδεόγραμμα Λτδ: 3ο Διεθνές φεστιβάλ για νεαρούς ποιητές «Στο πρώτο σκαλί»
5. Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο Λτδ: Φιλιαναγνωσία 2018
6. Κυπριακό Κέντρο Συγγραφέων ΠΕΝ: Έκδοση και παρουσίαση 2 λογοτεχνικών πορτρέτων (Αλεξάνδρα Γαλανού, Λίλη Μιχαηλίδου)
7. Σύνδεσμος Αποδήμων και Φίλων Σαλαμιούς: Εκδήλωση με θέμα «Ποίηση, φύση και περιβάλλον»
8. Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου: Συνέδριο με θέμα «Συγγραφή λογοτεχνικού βιβλίου για παιδιά (Οδικός χάρτης για νέους συγγραφείς)»
9. Κυπριακό Κέντρο Συγγραφέων ΠΕΝ: Συμπόσιο «Γυναίκα: Τέχνη-Λογοτεχνία-Κοινωνία»
10. Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο Λτδ: Γραφή 2018
11. Ίδρυμα «Ανδρέας Μαππούρας» Αραδίππου: Καθιέρωση ετήσιου βραβείου και διαγωνισμών
12. Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου: Λογοτεχνική εκδήλωση με τρεις Κύπριους δημιουργούς που ζουν στην Ελλάδα

13. Ελληνικός Πνευματικός Όμιλος Κύπρου (ΕΠΟΚ): Ημερίδα με θέμα: «Λόγος, Τέχνη και Τεχνολογία Σήμερα: Ποια η αλληλεπίδραση;»
14. Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου: Δικονομικός διαγωνισμός διηγήματος για νέους
15. Μουσείο Παραμυθιού (ΜΠ) Λτδ: Δραστηριότητες μιας βδομάδας με θέμα «Τα δικαιώματα του παιδιού και της λογοτεχνίας του»
16. Rectus centrum: Διάλογος με τους ποιητές
17. Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου: Σειρά λογοτεχνικών παρουσιάσεων

Στο πλαίσιο του Σχεδίου χρηματοδοτήθηκαν, επίσης, οι δραστηριότητες 33 φυσικών προσώπων στο εξωτερικό και μίας ομάδας φυσικών προσώπων στην Κύπρο.

1.1.7.2 Σχέδιο Ενίσχυσης Πολιτιστικών Φορέων για Κάλυψη Αναγκών Προβολής, Επικοινωνίας και Διεθνούς Δικτύωσης

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Ενίσχυσης Πολιτιστικών Φορέων για Κάλυψη Αναγκών Προβολής, Επικοινωνίας και Διεθνούς Δικτύωσης, το Τμήμα χρηματοδότησε τις ανάγκες δύο λογοτεχνικών σωματείων για τη δημιουργία και συντήρηση επίσημης ιστοσελίδας, για την ετήσια συνδρομή τους ως μελών σε ευρωπαϊκό ή άλλο διεθνές σώμα και για την εκπροσώπησή τους στις εργασίες ευρωπαϊκού ή άλλου διεθνούς σώματος στο οποίο συμμετέχει ως μέλος.

1.1.8 Διοργανώσεις/επιχορηγήσεις λογοτεχνικών εκδηλώσεων στο εξωτερικό

Το Τμήμα συμμετέχει στο Δίκτυο Εθνικών Πολιτιστικών Ινστιτούτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUNIC) και στις εκδηλώσεις του FICER (Φόρουμ Ξένων Πολιτιστικών Ινστιτούτων στο Παρίσι), καθώς και σε διεθνή φεστιβάλ για την προβολή της Κυπριακής Λογοτεχνίας στο εξωτερικό. Σε αυτό το πλαίσιο η συμμετοχή έγινε με Κύπριους λογοτέχνες στον 5^ο Ευρωπαϊκό Λογοτεχνικό Περίπατο του EUNIC στην Αθήνα μέσω του Σπιτιού της Κύπρου στην Αθήνα, στην Ευρωπαϊκή Νύχτα Λογοτεχνίας 2018 του EUNIC στο Άμστερνταμ και στο Leeuwarden και στο 18^ο Φεστιβάλ Πρώτου Μυθιστορήματος στη Βουδαπέστη.

1.1.9 Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας

Με σκοπό τη στήριξη και ανάδειξη του λογοτεχνικού έργου των Κυπρίων συγγραφέων, το Τμήμα απονέμει τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας σε ετήσια βάση.

1.1.9.1 Τελετή Απονομής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας

Στις 12 Δεκεμβρίου 2018 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στο Κινηματοθέατρο Παλλάς η τελετή απονομής των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας. Τα βραβεία απένειμε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, κ. Κώστας Χαμπιαούρης. Η κ. Κίκα Ολυμπίου, μέλος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας, ανέγνωσε τα σκεπτικά βράβευσης για τις κατηγορίες Ποίηση, Διήγημα/Νουβέλα και Μελέτη (Μονογραφία)/Δοκίμιο για τη Λογοτεχνία. Η Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους, κ. Αναστασία Κατσίκη-Γκίβαλου, ανέγνωσε τα σκεπτικά βράβευσης για τις κατηγορίες Λογοτεχνία για Μικρά Παιδιά και Λογοτεχνία για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους, ενώ η Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Εικονογράφησης Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους, κ. Άρτεμις Ελευθεριάδου, ανέγνωσε το σκεπτικό βράβευσης για την κατηγορία Εικονογράφηση Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους. Κατά τη διάρκεια της τελετής τα βραβευμένα βιβλία εκτέθηκαν στο κοινό.

Απονεμήθηκαν τα ακόλουθα βραβεία για εκδόσεις 2017:

ΠΟΙΗΣΗ: Πίτσα Γαλάζη, *Η φωνή* (εκδόσεις Αρμός)

ΔΙΗΓΗΜΑ/ΝΟΥΒΕΛΑ: Νάσια Διονυσίου, *Περιπή ομορφιά* (εκδόσεις Το Ροδακί)

ΜΕΛΕΤΗ (ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ)/ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: Παντελής Βουτουρής, *Ιδέες της σκληρότητας και της καλοσύνης: Εθνικισμός, σοσιαλισμός, ρατσισμός (1897-1922)* (εκδόσεις Καστανιώτη)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ: Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή, *Άσπρη στολή* (εκδόσεις Τελεία)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ: Άντρη Αντωνίου, *Το καλοκαίρι που μεγάλωσα* (εκδόσεις Κέδρος)

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Ζωή Πίντσιες-Κυριάκου, για την εικονογράφηση του έργου *Λατρεύω τα σύννεφα* (συγγραφέας: Νεοφύτα Πολυδώρου).

1.1.9.1.1 Κριτικές Επιτροπές

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας αποτέλεσαν η Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου (Πρόεδρος), ο Στέφανος Ευθυμιάδης, ο Ανδρέας Μακρίδης, η Κίκα Ολυμπίου και ο Νίκος Ορφανίδης.

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους αποτέλεσαν η Αναστασία Κατσίκη-Γκίβαλου (Πρόεδρος), η Κατερίνα Καρατάσου, η Μαρία Μιχαηλίδου, η Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα και η Φλώρα Τιμοθέου.

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Εικονογράφησης αποτέλεσαν η Άρτεμις Ελευθεριάδου (Πρόεδρος), ο Κωνσταντίνος Γεωργίου, η Σάντρα Ελευθερίου, ο Δημήτρης Κοκκινόλαμπος και η Τερέζα Λαμπριανού.

1.1.10 Κλάδος Βιβλιοθηκών (Κρατικές, Δημοτικές, Κοινοτικές και Σχολικές Βιβλιοθήκες)

Τριάντα δύο βιβλιοθήκες των κρατικών Υπηρεσιών/Κυβερνητικών Τμημάτων συνεχίζουν την καταλογογράφηση των συλλογών τους μέσω του αναβαθμισμένου βιβλιοθηκονομικού συστήματος ΑΒΕΚΤ 5.6.

Σε τριάντα οκτώ δημοτικές και κοινοτικές βιβλιοθήκες έχει εγκατασταθεί το σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.5 και 5.6, στο οποίο παρέχεται βιβλιοθηκονομική και τεχνική υποστήριξη. Όπως κάθε χρονιά, έτσι και φέτος έχει δοθεί οικονομική ενίσχυση στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες, καθώς επίσης και οικονομική βοήθεια στις Κοινοτικές βιβλιοθήκες με τη μέθοδο ισόποσης επιχορήγησης.

Η τελευταία έκδοση ΑΒΕΚΤ 5.5 και 5.6 αναπτύχθηκε με αρχιτεκτονική Client/server, εξ ολοκλήρου σε περιβάλλον Windows 98 / NT / 2000 / XP / 2003. Το userinterface του ΑΒΕΚΤ διατίθεται στην Εκαι στην Αγγλική Γλώσσα.

Κατά το έτος 2016, παρασχέθηκε αναβαθμισμένη τεχνική υποστήριξη στις σχολικές βιβλιοθήκες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Μέχρι σήμερα το σύστημα ΑΒΕΚΤ έχει εγκατασταθεί σε 144 σχολικές βιβλιοθήκες. Οι υπάλληλοι των σχολικών βιβλιοθηκών τυγχάνουν συνεχούς εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης από την ομάδα υποστήριξης του ΑΒΕΚΤ. Η ομάδα υποστήριξης των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, μετά την ολοκλήρωση της μηχανογράφησης της Σεβερείου Βιβλιοθήκης έχει αναλάβει τη μηχανογράφηση της συλλογής της βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και της συλλογής της βιβλιοθήκης του Λυκείου Κύκκου Β΄ στη Λευκωσία. Επίσης, η ομάδα υποστήριξης αναλαμβάνει την εκπόνηση σχεδιασμών χώρων βιβλιοθήκης.

Στο πλαίσιο αναβάθμισης των σχολικών βιβλιοθηκών, η ομάδα υποστήριξης των Π.Υ., σε συνεργασία με τη βιβλιοθήκη του ΤΕΠΑΚ, έχει προχωρήσει στην εισαγωγή του νέου βιβλιοθηκονομικού συστήματος ΚΟΗΑ, σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενιαίου συλλογικού καταλόγου σχολικών βιβλιοθηκών.

Το Δίκτυο Κυπριακών Βιβλιοθηκών (CyprusLibraryNetwork), το οποίο αναπτύχθηκε και εξελίσσεται από το Υ.Π.Π., σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.cln.com.cy/>, παρέχει πρόσβαση στους Καταλόγους Δημόσιων, Δημοτικών, Σχολικών και άλλων Βιβλιοθηκών .

1.1.10.1 Ελπινίκειος Βιβλιοθήκη

Η Ελπινίκειος Βιβλιοθήκη στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο στη Παλουριώτισσα, το οποίο αποκτήθηκε με δωρεά ειδικά για τη δημιουργία βιβλιοθήκης. Αρχισε τη λειτουργία της τον Απρίλιο του 2001 και συνεχίζει να εξυπηρετεί το κοινό της περιοχής της, ενώ συνεχίζεται η αυτοματοποίηση της με το σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.6. Σήμερα έχει 1.347 μέλη. Παράλληλα η βιβλιοθήκη έχει αναλάβει τον διαχωρισμό και την αποστολή βιβλίων προς τις Δημοτικές και Κοινοτικές βιβλιοθήκες, τα οποία αγοράζονται από το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών για στήριξη της συγγραφικής δημιουργίας και εκδοτικής δραστηριότητας, καθώς επίσης και την προώθηση της κινητικότητας του κυπριακού - και ιδιαίτερα του λογοτεχνικού – βιβλίου.

1.1.10.2 Ομάδα Υποστήριξης Βιβλιοθηκών

Η Ομάδα Υποστήριξης Βιβλιοθηκών της Κυπριακής Βιβλιοθήκης με τη διαμόρφωση της απαιτούμενης υποδομής μεταφορώνει μέσω μεταδεδομένων το ψηφιακό υλικό που παράγεται στην Κύπρο προς την Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (Europeana), το οποίο συμβάλλει στην προώθηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας μας.

Επίσης, η ομάδα υποστήριξης ετοιμάζει κάθε χρόνο τον κατάλογο των λογοτεχνικών έργων που προτείνονται για τα ετήσια Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας. Έχει ολοκληρωθεί η οργάνωση του

Λογοτεχνικού Αρχείου του λογοτέχνη Θεοδόση Νικολάου και, παράλληλα, έχει αρχίσει η ψηφιοποίησή του.

1.1.10.3 Κυπριακή Βιβλιοθήκη

Η λειτουργία της Κυπριακής Βιβλιοθήκης διέπεται από τον Νόμο 51/87. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί σε τέσσερα διαφορετικά κτήρια. (Τρία ενοικιαζόμενα και ένα ιδιόκτητο).

Το Κεντρικό Κτήριο (ιδιόκτητο) βρίσκεται στον προμαχώνα Ντ' Αβίλα, δίπλα από το Δημοτικό Μέγαρο Λευκωσίας, στην Πλατεία Ελευθερίας. Εκεί λειτουργούν το Δανειστικό Τμήμα, η Παιδική Βιβλιοθήκη, το Τμήμα Περιοδικών, καθώς και τα Εθνικά Κέντρα Εγγραφής Εντύπων.

Στο ανακαινισμένο κτήριο της πρώην Βιβλιοθήκης Φανερωμένης, το οποίο βρίσκεται πλησίον της Εκκλησίας Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσία, λειτουργεί από τον Απρίλη του 2009 το Αναγνωστήριο και Πληροφοριακό Τμήμα, καθώς επίσης και το Τμήμα Καταλογογράφησης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης.

Τα γραφεία διοίκησης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, όπως και η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Europeana, στεγάζονται στο κτήριο των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Το Τμήμα Ψηφιοποίησης, το Τμήμα Οπτικοακουστικών Μέσων και οι Ερευνητικές Συλλογές (Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας από το 1878 μέχρι σήμερα, Συλλογή Κυβερνητικών Εκδόσεων, όπως Ετήσιες Εκθέσεις Υπουργείων, Στατιστικές Έρευνες, Μουσικές Συλλογές, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη, Κυπριακή Βιβλιογραφία, κ.ά.) στεγάζονται στο Κεντρικό κτήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στην Αποθήκη έχει δημιουργηθεί Βιβλιοστάσιο για τα βιβλία που δεν μπορούν να αποθηκευτούν στα άλλα κτήρια και Εργαστήριο Συντήρησης βιβλίων και περιοδικών. Επίσης, έχει μεταφερθεί και συλλογή Εκδόσεων των Ηνωμένων Εθνών.

1.1.10.3.1 Χωροθέτηση κτηρίου για στέγαση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης

Το Υ.Π.Π. προωθεί τη χωροθέτηση για ανέγερση κτηρίου για στέγαση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης στους χώρους της Αρχιγραμματείας (δυτικά του παλαιού κτηρίου του Υπουργείου Οικονομικών που εφάπτεται της Λεωφόρου Βύρωνος). Έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο η παραχώρηση τεμαχίου γης 3000m².

1.1.10.4 Πληροφοριακό Τμήμα - Αναγνωστήριο Φανερωμένης

Διαθέτει σημαντικό υλικό για έρευνα θεμάτων που έχουν σχέση με την Κύπρο και βιβλία αναφοράς, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλιογραφίες, κ.ά. Στο Αναγνωστήριο υπάρχει δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

1.1.10.5 Τμήμα Περιοδικού Τύπου (Κεντρικό Κτήριο)

Περιλαμβάνει πάνω από 2500 τίτλους κυπριακών, ελληνικών και ξένων περιοδικών και τον ημερήσιο τύπο σε μικροφίλμ από το 1999 μέχρι σήμερα.

1.1.10.6 Κέντρο Εγγραφής Εντύπων (Κεντρικό Κτήριο)

Είναι αρμόδιο για την παραχώρηση αριθμών ISBN, ISSN και ISMN για βιβλία, περιοδικά και παρτιτούρες που εκδίδονται στην Κύπρο.

1.1.10.7 Κέντρο Συνεργασίας Βιβλιοθηκών (Κεντρικό Κτήριο)

Λειτουργεί κέντρο διαδανεισμού και ανταλλαγής υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών. Η Βιβλιοθήκη είναι μέλος του Συμβουλίου των Διευθυντών των Ευρωπαϊκών Εθνικών Βιβλιοθηκών (CENL), της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συνδέσμων Βιβλιοθηκονόμων (IFLA) και πλήρες μέλος του δικτύου της Ευρωπαϊκής Βιβλιοθήκης (TEL).

1.1.10.8 Αρχείο/Μουσείο Λογοτεχνίας

Άρχισαν οι διαδικασίες για λειτουργία του Αρχείου/Μουσείου Λογοτεχνίας. Το Μουσείο στεγάζεται στο Κεντρικό Κτήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Έχει ολοκληρωθεί ο διαχωρισμός των θεματικών ενότητων του αρχείου του λογοτέχνη Θεοδόση Νικολάου που έχει αποκτήσει το Τμήμα.

1.1.10.9 Ψηφιακή Πλατφόρμα

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη έχει προχωρήσει στη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας (www.cyprusdigitallibrary.org.cy), στην οποία παρουσιάζονται σε ψηφιακή μορφή οι συλλογές του περιοδικού CyprusToday από το 1963-σήμερα, η Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (TheCyprusGazette) από το 1878-σήμερα, η συλλογή της Κυανής Βίβλου (CyprusBlueBooks), στην οποία παρουσιάζονται οι δημοσιονομικές και άλλες πτυχές που σχετίζονται με δραστηριότητες και δαπάνες όλων των τμημάτων του κράτους, κατά τη χρονική περίοδο 1886-1946, ψηφιακές συλλογές

από φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, συλλογή της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής Ουνέσκο, έργα τέχνης που ψηφιοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Europeana 280, κυπρολογικό υλικό κ.ά.

1.1.10.10 Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη “Europeana”

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Βιβλιοθήκης Europeana. Η Κύπρος μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, που είναι ο εθνικός συσσωρευτής προώθησης μεταδεδομένων προς την Europeana, έχει αναρτήσει μέχρι σήμερα 25456 αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς στην Συλλογή της Europeana.

1.1.10.11 Το Κέντρο Συντήρησης Βιβλίου (Αποθήκη)

Το Κέντρο δημιουργήθηκε με σκοπό τη συντήρηση των παλαιών βιβλίων και περιοδικών που διαθέτει η Βιβλιοθήκη.

1.1.10.12 Κυπριακή Βιβλιογραφία

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη εξέδωσε το Δελτίο Κυπριακής Βιβλιογραφίας για το 2017. Το Δελτίο, που εκδίδεται από το 1999, καλύπτει την εκδοτική παραγωγή της Κύπρου για το συγκεκριμένο έτος.

1.2 ΜΟΥΣΙΚΗ

1.2.1 Μουσικές Διοργανώσεις στην Κύπρο – Επιχορήγηση Φορέων, Ιδρυμάτων, Καλλιτεχνών και Μουσικών Συνόλων

Η δραστηριότητα στον τομέα της μουσικής έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια με την πραγματοποίηση πολλών παραστάσεων και με διοργανώσεις διαφόρων φορέων, όπως χορωδιών, μουσικών σχημάτων, ιδρυμάτων, σωματείων, συνδέσμων, συλλόγων, πολιτιστικών οργανισμών, μη κερδοσκοπικών εταιρειών κ.λπ., στην υλοποίηση των οποίων η οικονομική στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο. Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της δραστηριότητας στον τομέα της μουσικής, το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών επιχορηγεί, μεταξύ άλλων, χορωδίες, μουσικά σχήματα, ιδρύματα, σωματεία, πολιτιστικούς οργανισμούς, πολιτιστικούς ομίλους και μη κερδοσκοπικές εταιρείες για την υλοποίηση της ετήσιας δράσης τους, με την οποία ουσιαστικά προωθούν σημαντικούς άξονες της δημόσιας κρατικής πολιτιστικής πολιτικής. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και κατά το 2018, επιχορηγήθηκαν για τη διοργάνωση μουσικών προγραμμάτων και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην Κύπρο, 38 πολιτιστικοί φορείς και 11 μουσικά σύνολα. Το σύνολο των επιχορηγημένων δραστηριοτήτων ήταν 49.

1.2.2 Μουσικές Διοργανώσεις στο Εξωτερικό – Επιχορήγηση Φορέων, Ιδρυμάτων, Καλλιτεχνών και Μουσικών Συνόλων

Το Τμήμα επιχορηγεί πολιτιστικούς φορείς, Κύπριους καλλιτέχνες και κυπριακές καλλιτεχνικές ομάδες, για τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή φεστιβάλ στο εξωτερικό, καθώς και για τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων/φεστιβάλ στο εξωτερικό. Κατά το 2018, έλαβαν επιχορήγηση φορείς, μουσικά σχήματα, μουσικές ομάδες, καθώς και άτομα/μουσικές ομάδες που συμμετείχαν σε ή/και πραγματοποίησαν μουσικές εκδηλώσεις στο εξωτερικό. Κατά το 2018, επιχορηγήθηκαν 6 πολιτιστικοί φορείς, 7 μουσικά σύνολα και 9 καλλιτέχνες. Το σύνολο των επιχορηγημένων δραστηριοτήτων ήταν 17.

1.2.3 Επιχορήγηση για συμμετοχή σε μουσικά συνέδρια και Προγράμματα Φιλοξενίας Καλλιτεχνών (residencies) στο εξωτερικό

Το Τμήμα επιχορηγεί Κύπριους καλλιτέχνες και μουσικολόγους για τη συμμετοχή τους σε μουσικά συνέδρια ή συμπόσια στο εξωτερικό. Κατά το 2018, επιχορηγήθηκαν 7 καλλιτέχνες.

1.2.4 Αγορές ψηφιακών δίσκων

Το Τμήμα, στο πλαίσιο της στήριξης των Κυπρίων μουσικών και δημιουργών, έχει καθιερώσει το Μέτρο αγοράς των ψηφιακών τους δίσκων.

Κατά το 2018, αγοράστηκε αριθμός ψηφιακών αντιτύπων από 5 μουσικούς δίσκους.

1.2.5 Επιχορήγηση του Οργανισμού “Pafos Aphrodite Festival”

Για 20^ή συνεχή χρονιά, με βάση Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με αριθμό 47.222 και ημερομηνία 14/01/1998, το Υ.Π.Π. στηρίζει τον θεσμό του «Pafos Aphrodite Festival». Ο θεσμός αυτός είναι από τους πλέον επιτυχημένους και συμβάλλει στην πολιτιστική αποκέντρωση, στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και στην ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού. Τον Σεπτέμβριο του 2018

φιλοξενήθηκε το σπουδαίο αριστούργημα του Gioachino Rossini «Ο Κουρέας της Σεβίλλης», σε παραγωγή του ιταλικού οργανισμού C.I.A.L.M. - Teatro Lirico Italiano, σε συνεργασία με το Θέατρο Ventidio Basso Ascoli Piceno και τη συμμετοχή της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου.

1.2.6 Μουσικές Εκδόσεις και συνδιοργανώσεις

Το Τμήμα, σε συνεργασία με το Κέντρο Κυπρίων Συνθετών και το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης, διοργάνωσε από κοινού το «7ο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής», που πραγματοποιήθηκε στη Μεσαιωνική αίθουσα Καστελιώτισσα από τις 5 μέχρι τις 9 Νοεμβρίου 2018. Στο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής παρουσιάστηκαν σύγχρονα έργα Κυπρίων και άλλων συνθετών, τα περισσότερα σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση. Τα έργα αυτά αποτελούν και την τοπική έκφραση του ήχου πρώτης γραμμής, όπως αυτός εκφράζεται στα ρεύματα της σύγχρονης λόγιας μουσικής σήμερα.

Τη σειρά συναυλιών του Φεστιβάλ άνοιξε το ελληνικό μουσικό σύνολο (Φ) Faos Ensemble, το οποίο φιλοξενήθηκε στην Κύπρο για πρώτη φορά. Στη συνέχεια, η πολύπειρη vocal artist Natalia Pschenitschnikova (Ρωσία / Γερμανία), με σειρά περγαμηνών και συνεργασιών στο ενεργητικό της, έδωσε συναυλία και επιμελήθηκε εργαστήρι στις σύγχρονες φωνητικές τεχνικές. Επίσης, συναυλία έδωσε και το σύνολο ηλεκτροακουστικής μουσικής του Κέντρου Κυπρίων Συνθετών. Τη σειρά συναυλιών του φεστιβάλ ολοκλήρωσε το φημισμένο μουσικό σύνολο με έδρα τη Θεσσαλονίκη και φίλοι του φεστιβάλ, DissonArt Ensemble (Ελλάδα).

Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ, για δεύτερη χρονιά, δόθηκε συναυλία από τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου με πρεμιέρες έργων Κυπρίων συνθετών στις 28 Νοεμβρίου 2018 στο Θέατρο Παλλάς στη Λευκωσία. Επίσης, τη σειρά των εκδηλώσεων του φεστιβάλ ολοκλήρωσε μία ανοιχτή συζήτηση μεταξύ δύο σημαντικών συνθετών και ακαδημαϊκών/επαγγελματιών της σύγχρονης μουσικής, του Frank J. Oteri (New Music USA – ΗΠΑ) και Αθανάσιου Τρικούπη (Ελλάδα), με θέμα τις νέες διεθνείς τάσεις στη σύγχρονη μουσική δημιουργία, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στη δράση του ISCM – International Society of Contemporary Music, ενός διεθνούς δικτύου αφοσιωμένου στην προώθηση και παρουσίαση της σύγχρονης μουσικής τέχνης.

1.2.7 Προβολή της Κυπριακής Μουσικής Δημιουργίας στο Εξωτερικό

Το Τμήμα συμβάλλει στην προώθηση και προβολή της μουσικής δημιουργίας με διάφορους τρόπους, είτε μέσω των προγραμμάτων επιχορήγησης είτε μέσω θεσμικών διοργανώσεων και συμμετοχών. Επιπρόσθετα, ιδιαίτερα για τους σκοπούς της προβολής και προώθησης, το Τμήμα από το 2018 έχει συστήσει το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης, το οποίο έχει αναλάβει αυτή τη δράση σε συνεργασία με το Τμήμα.

1.2.8 Κέντρο Μουσικής Έρευνας, Καινοτομίας και Διεθνούς Δικτύωσης

Τον Ιούλιο του 2008, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ξεκίνησε η λειτουργία του Κέντρου Μουσικής Έρευνας, Καινοτομίας και Διεθνούς Δικτύωσης (Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης), με στόχο να προσφέρει μία πληθώρα υπηρεσιών στους Κύπριους συνθέτες, μουσικούς, εκπαιδευτές, σπουδαστές και γενικότερα στο μουσικόφιλο κοινό της Κύπρου. Το Κέντρο τυγχάνει διαχείρισης από τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου και βρίσκεται κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μέσω των ex officio λειτουργιών του Υπουργείου που συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου. Πρωταρχικό μέλημα του Κέντρου είναι η δημιουργία ενός Αρχείου Κυπριακής Μουσικής. Στόχος του είναι να συγκεντρώνει και να διατηρεί τα έργα των Κυπρίων συνθετών σε μια φιλική προς τον χρήστη βάση δεδομένων, παρέχοντας πρόσβαση σε αυτά στο ευρύτερο κοινό της Κύπρου, προσφέροντας τις παρτιτούρες των έργων αυτών μαζί με οπτικοακουστικό και βιογραφικό υλικό, καθώς και ερευνητικές πηγές. Το Κέντρο, επιπλέον, προσφέρει στο κοινό της Κύπρου πληροφορίες σχετικές με την τοπική μουσική ζωή, συνεισφέρει στην ευρύτερη πολιτιστική ανάπτυξη, ενημερώνει το κοινό για τα επιτεύγματα των τοπικών καλλιτεχνών.

Το Κέντρο είναι επίσημο μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κέντρων Μουσικής Πληροφόρησης (I.A.M.I.C.) από το 2010 και συμμετέχει στις ετήσιες συνδιασκέψεις, καθώς και σε όλες τις εργασίες της, ενώ κατέχει και τη θέση του Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου του οργανισμού από το 2014. Επιπλέον, από τον Μάρτιο του 2016 ο Διαχειριστής του Κέντρου είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του European Music Council.

1.2.8.1 Δραστηριότητες του Κέντρου για το 2018

1.2.8.1.1 Διατήρηση και εμπλουτισμός του αρχείου σύγχρονης κυπριακής μουσικής

Στο πλαίσιο της λειτουργίας του Κέντρου ως ένα ζωντανό, δυναμικό και λειτουργικό αρχείο της σύγχρονης κυπριακής μουσικής συνεχίζονται οι πιο κάτω δράσεις:

- Συνέχιση της καταγραφής και καταλογογράφησης των περιεχόμενων ήδη υφιστάμενων αρχείων (αρχείο Ένωσης Κυπρίων Συνθετών, αρχείο Πολιτιστικών Υπηρεσιών κ.λπ.).
- Επικοινωνία με μεμονωμένους συνθέτες για διευθέτηση παροχής πρόσβασης στο έργο τους.
- Ψηφιοποίηση του υλικού σε υψηλή ανάλυση και φύλαξη σε ψηφιακά αρχεία.
- Εγγραφή του υλικού στη βάση δεδομένων της ιστοσελίδας του Κέντρου και προβολή του.
- Επικαιροποίηση και αναβάθμιση της ιστοσελίδας του ΚΜΠΚ στα σύγχρονα πρότυπα HTML5 και mobile friendly (website redesign).

Η βάση δεδομένων της ιστοσελίδας του Κέντρου έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να καλύπτει τις ανάγκες διάσωσης και προβολής της σύγχρονης κυπριακής μουσικής. Τα έργα των Κυπρίων συνθετών καταλογογραφούνται στη βάση διεθνών πρακτικών (FRBR model, Dublin Core Metadata System). Πέρα από τη συλλογή, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση του ήδη υπάρχοντος υλικού, στόχος του Κέντρου είναι να καλλιεργήσει στη συνείδηση των Κυπρίων μουσικών/δημιουργών την ανάγκη για διαφύλαξη των έργων τους σε ένα λειτουργικά άρτιο ψηφιακό αρχείο, που θα τους παρέχει τη δυνατότητα προβολής και αξιοποίησης του έργου τους από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα χρηστών. Επιπλέον, το Κέντρο μέσα από την ιστοσελίδα του παρέχει τη δυνατότητα στους Κύπριους μουσικούς δημιουργούς να προβάλλουν το έργο τους διεθνώς με τεχνολογικά άρτιο τρόπο.

1.2.8.1.2 Επέκταση θεματικού καταλόγου κυπριακής μουσικής ζωής

Στο πλαίσιο της όσο το δυνατόν μεγαλύτερης προβολής, αλλά και παροχής πληροφοριών σε σχέση με τη μουσική ζωή στην Κύπρο, το Υ.Π.Π., μέσω του Κέντρου, έχει προχωρήσει στη δημιουργία ενός «Θεματικού Καταλόγου» της ευρύτερης Κυπριακής μουσικής ζωής. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει πληροφορίες για το σύνολο των ατόμων, οργανισμών ή εταιρειών που έχουν ενεργή δράση στη μουσική ζωή της Κύπρου. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν στοιχεία επικοινωνίας, καθώς και περιγραφή των υπηρεσιών που προσφέρουν. Στόχος είναι η δημιουργία μιας δυναμικής βάσης δεδομένων που να περιέχει όλες αυτές τις πληροφορίες. Στο πλαίσιο της περαιτέρω επέκτασης και αξιοποίησης του θεματικού καταλόγου, το Κέντρο έχει ξεκινήσει τον σχεδιασμό ενός προγράμματος χαρτογράφησης του ενεργού μουσικού δυναμικού της Κύπρου.

1.2.8.1.3 Ενέργειες προβολής και προώθησης της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας

Κυκλοφορία ψηφιακού δίσκου με έργα μουσικής τζαζ Κυπρίων δημιουργών “Jazz in Cyprus”. Η ψηφιακή συλλογή έχει κυκλοφορήσει σε 500 αντίτυπα και είναι σε μορφή προβολής (promotional) και όχι για εμπορικούς σκοπούς και αποτελείται από έργα που παρουσιάστηκαν στα δύο φεστιβάλ/showcases jazz and world music, που πραγματοποιήθηκαν το 2016 και 2017 στο Θέατρο Ριάλτο. Η έκδοση αυτή θα χρησιμοποιείται για σκοπούς προώθησης της Κυπριακής μουσικής σε Διεθνείς Εκθέσεις Μουσικής και Συνέδρια.

1.2.8.1.4 7^ο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής

Το Τμήμα, σε συνεργασία με το Κέντρο Κυπρίων Συνθετών και το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης, διοργάνωσε το 7^ο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής, από τις 5 μέχρι τις 9 Νοεμβρίου 2018. Στο Φεστιβάλ Νέας Μουσικής παρουσιάστηκαν σύγχρονα έργα Κυπρίων και άλλων συνθετών, τα περισσότερα σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση. Τα έργα αυτά αποτελούν και την τοπική έκφραση του ήχου πρώτης γραμμής, όπως αυτός εκφράζεται στα ρεύματα της σύγχρονης λόγιας μουσικής σήμερα.

Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ, δόθηκαν συναυλίες με πρεμιέρες έργων Κυπρίων συνθετών από τα μουσικά σύνολα dissonArt ensemble (Ελλάδα), Faos Ensemble (Ελλάδα) και την vocal artist Natalia Pschenitschnikova (Ρωσία/Γερμανία). Επιπλέον, δύο διεθνώς διακεκριμένοι συνθέτες και ακαδημαϊκοί/επαγγελματίες της σύγχρονης μουσικής, ο Αθανάσιος Τρικούπης (Ελλάδα) και ο Frank J. Oteri (ΗΠΑ), έκαναν παρουσίαση για τις σύγχρονες εικόνες και τάσεις της μουσικής δημιουργίας στις χώρες καταγωγής τους, μέσα από μια ιστορική αναδρομή στα σύγχρονα ρεύματα, έργα και συνθέτες που διαμορφώνουν τη σημερινή εικόνα.

1.2.8.1.5 5^ο Cyprus Jazz & World Music Showcase

Το Υ.Π.Π., μαζί με το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης και το Θέατρο Ριάλτο, αναγνωρίζοντας την παρουσία και τις επιρροές που η τζαζ και οι μουσικές του κόσμου ασκούν τα τελευταία χρόνια στη σύγχρονη κυπριακή μουσική δημιουργία, διοργάνωσαν τον Νοέμβριο του 2018 το 5ο Cyprus Jazz & World Music Showcase, παρουσιάζοντας σημαντικά έργα, συνθέτες και βιρτουόζους μουσικούς διεθνούς εμβέλειας. Στόχος της διοργάνωσης αυτής είναι να αναδείξει, ενισχύσει και προωθήσει συνθέτες και μουσικούς που ζουν και εργάζονται στην Κύπρο, συμβάλλοντας έτσι στην επικοινωνία του κοινού με τους δημιουργούς και τις μουσικές αυτές, καθώς και στην ανάπτυξη συνεργασιών στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Σημαντικές προσωπικότητες από τον διεθνή μουσικό χώρο προσκλήθηκαν και σε αυτή τη διοργάνωση, διευθύνοντας εργαστήρια και κάνοντας παρουσιάσεις των φορέων που εκπροσωπούν (Plovdiv Jazz Fest, Kaunas Jazz Festival), στοχεύοντας στην προώθηση των σύγχρονων Κυπρίων δημιουργών και αναπτύσσοντας γέφυρες και συνεργασίες με φορείς του εξωτερικού.

1.2.8.1.6 Συμμετοχή σε συνέδρια και διεθνείς εκθέσεις μουσικής

Συμμετοχή του Κέντρου στην διεθνή έκθεση μουσικής Classical Next 2018: παρουσίαση των εργασιών του Κέντρου στο conference session με τίτλο “Information on music! Who needs it: Challenging the music information service model in a data driven society”.

Συμμετοχή του Κέντρου στη διεθνή έκθεση μουσικής World Music Expo 2018: παρουσίαση των εργασιών του Κέντρου στο conference session με τίτλο European Agenda for Music και panel discussion με την Barbara Gessler (Head of Unit Culture at the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency EACEA) και Giambattista Tofoni (Europe Jazz Network Manager).

Συμμετοχή στο Annual Meeting 2018 του International Association of Music Information Centers (IAMIC).

Συμμετοχή στο European Forum on Music 2018: Το Κέντρο συμμετείχε, εκπροσωπώντας το International Association of Music Information Centers, ενώ ο διαχειριστής του Κέντρου έχει επανεκλεγεί στο ΔΣ του οργανισμού.

1.2.9 Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

1.2.9.1 Η Ορχήστρα

Ως το μοναδικό μόνιμο επαγγελματικό συμφωνικό σύνολο στην Κύπρο σήμερα, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου έχει ανελιχθεί ραγδαία εντός της νέας χιλιετίας σε μια σύγχρονη και δυναμική ορχήστρα με έντονη παρουσία στα μουσικά δρώμενα του τόπου. Παράλληλα, αποτελεί εθνικό σύμβολο αντιπροσωπεύοντας την Κύπρο στην Ευρώπη και παραπέρα.

Απευθυνόμενη σε όλους τους Κύπριους, η Σ.Ο.Κ. παρουσιάζει κάθε χρόνο γύρω στα 30 διαφορετικά προγράμματα: τακτικές βραδινές συναυλίες, συναυλίες κοινωνικής προσφοράς, εκπαιδευτικές και οικογενειακές συναυλίες, καθώς και μουσική δωματίου, που φτάνουν τις 80-90 συναυλίες ετησίως και πραγματοποιούνται σε όλες τις πόλεις της Κύπρου. Το ολοένα ευρύτερο και πιστό της ακροατήριο μπορεί να απολαύσει μια ποικιλία μουσικών ειδών από αριστουργήματα του κλασικού ρεπερτορίου όλων των εποχών, οπερατική μουσική, μουσική για μπαλέτο μέχρι ελαφρά κλασική μουσική, ενορχηστρωμένα έντεχνα και δημοτικά τραγούδια, μουσική για τον κινηματογράφο, μιούζικαλ, τζαζ, κ.ά.

Στοχεύοντας διαρκώς στην καλλιτεχνική αριστεία και την κοινωνική δικτύωση, η Σ.Ο.Κ. πραγματοποιεί καινοτόμα καλλιτεχνικά προγράμματα, φιλοξενεί καλλιτέχνες διεθνούς εμβέλειας, προωθεί την κυπριακή δημιουργία και τους Κύπριους σολίστ και επιδιώκει τη συνεργασία με κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς.

Στο πλαίσιο της προώθησης του διεθνούς της προφίλ, η Σ.Ο.Κ. έχει περιοδεύσει πολλές φορές στο εξωτερικό (Σερβία, Ελλάδα, Γερμανία, Δανία, Βουλγαρία, Γαλλία, Μάλτα, Αγγλία), έχει διοργανώσει διεθνείς διαγωνισμούς και masterclass, και προωθεί flashmob και αποσπάσματα από συναυλίες της στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ίδια η Ορχήστρα αποτελεί ένα ζωντανό σύμβολο της πολυπολιτισμικότητας, μια μικρή Ευρώπη αφού τα 41 της μέλη προέρχονται από 16 διαφορετικές χώρες!

Εξέχοντες Κύπριοι και ξένοι μαέστροι και σολίστ έχουν συμπράξει με τη Σ.Ο.Κ. όπως οι Vladimir Ashkenazy, Patrick Gallois, Esa Heikkila, Julius Kalmar, Μάριος Παπαδόπουλος, Λουκάς Καρυτινός, Μίλτος Λογιάδης, Placido Domingo, Δήμητρα Θεοδοσίου, Κλειώ Μυτηλιναίου, Alison Balsom, Κυπριανός Κατσαρής, Μαρτίνος Τιρίμος, Δημήτρης Σγούρος, Χριστόδουλος Γεωργιάδης, Ευγενία Κάνθου, Νικόλας Κωσταντίνου, Μανώλης Νεοφύτου, Χορωδία της ΕΡΤ, Choir of New College Oxford, για να αναφέρουμε μόνο μερικούς από αυτούς.

Από τον Αύγουστο του 2017, Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Μαέστρος της Σ.Ο.Κ. είναι ο Jens Georg Bachmann. Ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Μαέστρος της Σ.Ο.Κ. είναι υπεύθυνος για τη διαμόρφωση του ετήσιου καλλιτεχνικού προγράμματος, την επιλογή των φιλοξενούμενων σολίστ και μαέστρων που συνεργάζονται με την ορχήστρα, καθώς και τη διεύθυνση του μεγαλύτερου μέρους των συναυλιών της.

1.2.9.2 Καλλιτεχνικά Προγράμματα ΣΟΚ 2018

Μέσα στο 2018, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσίασε συνολικά 28 διαφορετικά προγράμματα από Βραδινές Συναυλίες, Εκπαιδευτικές και Οικογενειακές Συναυλίες, «Συναυλίες της Γειτονιάς» και Συναυλίες Μουσικής Δωματίου με μουσικούς της ΣΟΚ. σε όλες τις κύριες πόλεις της

ελεύθερης Κύπρου. Συνολικά δόθηκαν 91 συναυλίες: *Βραδινές Συναυλίες* (19 σειρές, 42 συνολικά συναυλίες/παραστάσεις. Αυτές περιλάμβαναν την περιοδεία της Ορχήστρας στο Βελιγράδι και Καρακούγιεβατς της Σερβίας καθώς και τη συμμετοχή της στην παραγωγή όπερας του 20ού Ραφός Αφροδίτη Festival), *Εκπαιδευτικές και Οικογενειακές Συναυλίες* (5 σειρές, 31 συνολικά συναυλίες – 20 εκπαιδευτικές συναυλίες για επιλεγμένα σχολεία και 11 οικογενειακές απογευματινές συναυλίες), *Συναυλίες της Γειτονιάς* (3 σειρές, 8 συναυλίες σε κοινότητες της υπαίθρου), *Συναυλίες Μουσικής Δωματίου* (5 σειρές, 10 συναυλίες).

1.2.9.2.1 Βραδινές Συναυλίες

Οι βραδινές συναυλίες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των προγραμμάτων της Ορχήστρας και πραγματοποιούνται σε τακτική βάση κάθε 1-2 βδομάδες, σε όλες τις κύριες πόλεις της Κύπρου. Το ρεπερτόριο της Σ.Ο.Κ. κυμαίνεται από αριστουργήματα της δυτικής κλασικής μουσικής από την Αναγέννηση μέχρι και τη σύγχρονη εποχή, καθώς και έργα Κυπρίων συνθετών, οπερατική μουσική, μουσική για μπαλέτο, ενορχηστρωμένα έντεχνα και δημοτικά τραγούδια, μουσική για τον κινηματογράφο και άλλα μουσικά είδη. Απευθύνονται στο ευρύ κοινό και έχουν κερδίσει ένα μεγάλο και πιστό ακροατήριο, το οποίο τις παρακολουθεί τακτικά.

Ανάμεσα στις σημαντικότερες συνεργασίες της Ορχήστρας ήταν η συμμετοχή στο Pafos Aphrodite Festival με την όπερα του Rossini *Ο κουρέας της Σεβίλλης*. Δόθηκαν τρεις συνολικά παραστάσεις στον χώρο μπροστά από το Κάστρο της Πάφου, ο οποίος ήταν κατάμεστος από το κοινό. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν οι πλέον καθιερωμένες σειρές συναυλιών: οι Πρωτοχρονιάτικες Συναυλίες με τίτλο «Καρτποστάλ από τη Βιέννη», οι Πασχαλινές Συναυλίες τις παραμονές της Μεγάλης Βδομάδας καθώς και οι Χριστουγεννιάτικες Συναυλίες που πάντοτε ενθουσιάζουν το κοινό, το οποίο προσέρχεται στο θέατρο με γιορτινή διάθεση.

Από το πρόγραμμα της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου μέσα στο 2018, ξεχώρισαν οι σειρές συναυλιών «Μουσική και Χιούμορ», όπου μέσα από μια βραδιά οπερατικών ντουέτων, ελληνικής οπερέτας και ορχηστρικών έργων, η ορχήστρα, ο μαέστρος της και διακεκριμένοι φιλοξενούμενοι σολίστ προκάλεσαν καταιγισμό γέλιου στο θέατρο, ψυχαγωγώντας το κοινό με «μουσικό» χιούμορ!

Η ορχήστρα, γιορτάζοντας τη Διεθνή Ημέρα Γαλλοφωνίας, προσέφερε στο κοινό της ένα πρόγραμμα αποτελούμενο εξ' ολοκλήρου από Γάλλους συνθέτες, μεταξύ των οποίων κι ο Claude Debussy, από τον θάνατο του οποίου έκλειναν 100 ακριβώς χρόνια το 2018. Έπειτα, η Σ.Ο.Κ. έφερε την Άνοιξη στα μέσα Μαΐου, κάνοντας ένα μουσικό αφιέρωμα σε αυτήν, με έργα Α. Copland, C. Debussy και R. Schumann.

Το TELETHON και την Ιταλική Πρεσβεία στην Κύπρο στήριξε το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, χαρίζοντας μια εξαιρετική οπερατική φιλανθρωπική βραδιά στις 13 Ιουνίου 2019, με τις δημοφιλέστερες άριες ενός από τους πιο αγαπημένους Ιταλούς συνθέτες όπερας, του Gioachino Rossini, επί τη ευκαιρία της 150ής επετείου από τον θάνατό του. Τη Σ.Ο.Κ. πλαισίωσαν τέσσερις διεθνώς καταξιωμένοι Ιταλοί λυρικοί τραγουδιστές της Accademia Rossiniana di Pesaro 2017 και μάγεψαν το κοινό με τις ερμηνείες τους στους κήπους του Προεδρικού Μεγάρου. Συμμετέχοντας στους εορτασμούς του Ετήσιου Φεστιβάλ Γεωργιανής Κουλτούρας στην Κύπρο, η Σ.Ο.Κ. παρουσίασε το άκρως υποβλητικό έργο «Largo και Allegro για έγχορδα, πιάνο και τύμπανα» του Γεωργιανού Giya Alexandrovich Kancheli και φιλοξένησε τον διεθνούς φήμης σολίστ στο πιάνο, Elisso Bolkvadze, στις 7-8 Δεκεμβρίου. Παράλληλα, πλατφόρμα δόθηκε σε δύο ταλαντούχους νεαρούς Κύπριους σολίστ στη σειρά συναυλιών «Ο χορός των μαγισσών», ένα Μουσικό Συναπάντημα των δύο ορχηστρών του Ιδρύματος.

Γιορτάζοντας το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018, η Σ.Ο.Κ. περιόδευσε στη Σερβία, δίνοντας δύο συναυλίες σε Βελιγράδι και Κραγκούγιεβατς στις 11 και 12 Οκτωβρίου αντίστοιχα, αφήνοντας κατενθουσιασμένο το κοινό και κτίζοντας καλλιτεχνικές σχέσεις για μελλοντικές συνεργασίες. Η περιοδεία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ilija M. Kolarac και το Δημαρχείο του Κραγκούγιεβατς, μία σύμπραξη της Σ.Ο.Κ. με τον διεθνούς φήμης πιανίστα Κυπριανό Κατσαρή υπό τη διεύθυνση του Καλλιτεχνικού Διευθυντή και Μαέστρου της Σ.Ο.Κ. Jens Georg Bachmann.

Στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων 2018, και υπό την αιγίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, δόθηκε «Συναυλία Αλληλεγγύης στους πρόσφυγες», στις 20 Ιουνίου, στην Πλατεία Φανερωμένης. Με τη συναυλία αυτή, η Σ.Ο.Κ. τίμησε τη δύναμη, την αντοχή και το κουράγιο των προσφύγων ανά τον κόσμο, στέκοντας μουσικά στο πλευρό τους.

1.2.9.2.2 Εκπαιδευτικές και Οικογενειακές Συναυλίες

Η Ορχήστρα συνεισφέρει στη μουσική παιδεία των νέων, διοργανώνοντας εκπαιδευτικές, οικογενειακές συναυλίες, καθώς και επισκέψεις μουσικών στα σχολεία, σε συνεργασία με τις διευθύνσεις Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Εντός του 2018, πραγματοποιήθηκαν 5 διαφορετικά προγράμματα, ένα σύνολο από 31 εκπαιδευτικές και οικογενειακές συναυλίες. Αναλυτικότερα, 14 συναυλίες δόθηκαν στη Λευκωσία, 4 στη Λεμεσό, 8 στη Λάρνακα, 3 στην Πάφο και 2 στο Παραλίμνι. Όλα τα προγράμματα απευθύνονταν τόσο στη Δημοτική όσο και στη Μέση Εκπαίδευση.

Τη σύλληψη, το κείμενο παρουσίασης και τη διεύθυνση των σειρών οικογενειακών συναυλιών με τίτλο «Ανακαλύψτε τον Μπετόβεν», 3-4 Φεβρουαρίου και εκπαιδευτικών και οικογενειακών συναυλιών «Γαλλικά Παραμύθια», 15-18 Μαρτίου, είχε ο κ. Jens Georg Bachmann. Αυτές περιλάμβαναν προβολές σχετικών εικόνων, καθώς και παρουσίαση από τον Πέτρο Γιωργκάτζη και τη Μαρίνα Κατσαρή αντίστοιχα. Τις υπόλοιπες τρεις σειρές διηύθυναν οι φιλοξενούμενοι μαέστροι Γιάννης Χατζηλοΐζου: εκπαιδευτικές συναυλίες «Καρτποστάλ από τη Βιέννη», 23-25 Ιανουαρίου και Πέτρος Στυλιανού: εκπαιδευτικές και οικογενειακές συναυλίες «Ο κόσμος της Συμφωνίας», 2-4 Μαΐου και «Από τον Μότσαρτ στον Μέντελσον», 31 Οκτωβρίου - 3 Νοεμβρίου.

Επιπλέον, σύνολο από 7 μουσικούς της Σ.Ο.Κ. αποτελούμενο από πνευστά όργανα και τον τυμπανίστα πραγματοποίησε επισκέψεις σε 7 συνολικά δημοτικά σχολεία και λύκεια των επαρχιών Λευκωσίας (26 Μαρτίου), Λάρνακας (27 Μαρτίου), Λεμεσού (28 Μαρτίου και 19 Απριλίου) και Αμμοχώστου (29 Μαρτίου, 18 και 20 Απριλίου). Το σύνολο παρουσίασε έργα για μικρά σύνολα της δικής τους επιλογής, ενώ ο κάθε μουσικός παρουσίασε, επίσης, το μουσικό του όργανο στους μαθητές.

Υπολογίζεται ότι τις εκπαιδευτικές πρωινές συναυλίες, καθώς και τις επισκέψεις του συνόλου μουσικών σε σχολεία παρακολούθησαν γύρω στους 8,000 μαθητές από όλες τις επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου, ενώ συνολικά οι οικογενειακές συναυλίες προσέλκυσαν γύρω στις 2,500 ακροατές.

1.2.9.2.3 «Συναυλίες της Γειτονιάς»

Ένας από τους στόχους της ορχήστρας είναι η προώθηση της ορχηστρικής μουσικής παγκύπρια. Αυτό επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό και μέσω των «Συναυλιών της Γειτονιάς». Στο πλαίσιο αυτό, οι μουσικοί βγαίνουν προς τα έξω και περιοδεύουν σε όλη την Κύπρο. Παιζουν σε πλατείες, υπαίθρια θέατρα και πολιτιστικά κέντρα δήμων και κοινοτήτων, σχολεία, διάφορα ιδρύματα, κέντρα υγείας και φροντίδας ηλικιωμένων και αλλού, φέρνοντας τη χαρά της ορχηστρικής μουσικής κοντά στον κάθε κάτοικο ή επισκέπτη της Κύπρου. Οι συναυλίες στοχεύουν τόσο στην ψυχαγωγία όσο και στην ευαισθητοποίηση του κοινού για την κλασική μουσική και τον θεσμό της συμφωνικής ορχήστρας ως οργανωμένου μουσικού συνόλου. Παράλληλα, συμβάλλουν στην πολιτιστική αναβάθμιση των κοινοτήτων, προσφέροντάς τους ένα μουσικό γεγονός και ένα είδος μουσικής, το οποίο τείνει να συνδέεται, συνήθως, με την κοινωνική ελίτ, ενώ γίνονται και πόλος έλξης τουριστών. Το πρόγραμμα συνθέτουν δημοφιλή κλασικά έργα, έργα ελαφράς ορχηστρικής μουσικής, ενορχηστρωμένα τραγούδια και χοροί από τη λαϊκή μουσική παράδοση κ.λπ., ενώ, ο μαέστρος παρουσιάζει με λίγα λόγια τα έργα στο κοινό. Όλες οι «Συναυλίες της Γειτονιάς» προσφέρονται δωρεάν στο κοινό και πραγματοποιούνται με τη συνεργασία των εμπλεκόμενων κοινοτήτων, Δήμων, ιδρυμάτων και φορέων.

Μέσα στο 2018, η Ορχήστρα πραγματοποίησε τρεις σειρές «Συναυλιών της Γειτονιάς» με τίτλο «Ανακαλύψτε τη Συμφωνία» και οι τρεις με το ίδιο πρόγραμμα, δίνοντας οκτώ συνολικά συναυλίες. Το πρόγραμμα των συναυλιών επιχειρούσε για πρώτη φορά, στο πλαίσιο αυτού του είδους συναυλιών, μία γνωριμία του ευρύτερου κοινού με τη Συμφωνία, το βασικότερο ορχηστρικό μουσικό είδος της κλασικής μουσικής, σε αντίθεση με τα συνηθισμένα προγράμματα αυτού του είδους συναυλιών που περιλαμβάνουν σύντομα δημοφιλή κλασικά έργα ή έργα ελαφράς ορχηστρικής μουσικής. Παρουσιάστηκαν, λοιπόν, δείγματα δημοφιλών συμφωνιών σπουδαίων συνθετών του είδους από τους «κλασικούς» Mozart και Haydn, τους «ρομαντικούς» Beethoven και Schubert μέχρι και τον Prokofiev στις αρχές του 20ού αι.

Η πρώτη σειρά πραγματοποιήθηκε στις 22 και 23 Φεβρουαρίου, υπό τη διεύθυνση του φιλοξενούμενου μαέστρου Γιάννη Χατζηλοΐζου, για τους μαθητές του Εσπερινού Γυμνασίου – Λυκείου Λευκωσίας, καθώς και στο UCLan Cyprus στην Πύλα. Κατόπιν της ενθουσιώδους υποδοχής του κοινού στην πρώτη παρουσίαση του προγράμματος αυτού, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου ανανέωσε την παρουσίασή του σε δύο νέες σειρές που δόθηκαν στις 25-27 Απριλίου και 6-8 Ιουνίου, υπό τη διεύθυνση του φιλοξενούμενου μαέστρου Πέτρου Στυλιανού. Τον Απρίλιο η Ορχήστρα επισκέφθηκε τα ορεινά χωριά Ευρύχου και Κλήρου και το χωριό Αθηνίου, το οποίο για πρώτη φορά επισκεπτόταν, ενώ τον Ιούνιο παρουσιάστηκε με επιτυχία σε Δερύνεια, Αλάμπρα και Δευτερά.

1.2.9.2.4 Συναυλίες Μουσικής Δωματίου

Οι συναυλίες μουσικής δωματίου, με τη συμμετοχή μουσικών της Σ.Ο.Κ., δίνονται περίπου μια φορά τον μήνα, Σάββατο απόγευμα στη Λευκωσία και Κυριακή απόγευμα σε μια άλλη πόλη (Λάρνακα, Λεμεσό ή Πάφο). Απευθύνονται στο κοινό που θα ήθελε να απολαύσει μέσα στο Σαββατοκύριακο μια μουσική εμπειρία ζωντανής κλασικής μουσικής και σε κοινό που δεν έχει τη δυνατότητα να επισκέπτεται βραδινές συναυλίες της ορχήστρας συχνά.

Μέσα στο 2018 δόθηκαν με σημαντική απήχηση πέντε διαφορετικά προγράμματα μουσικής δωματίου, σε 10 συνολικά συναυλίες σε Λευκωσία, Πάφο και Λεμεσό. Η εναρκτήρια και ιδιαίτερα επιτυχής σειρά δόθηκε στις 13 και 14 Ιανουαρίου σε Λευκωσία και Πάφο με τίτλο «Ένα απόγευμα με Mozart κι όχι μόνο...» και δεν ήταν παρά μια συνάντηση του εξάρχοντα Wolfgang Schroeder και του κορυφαίου των β' βιολιών Κύπρου Χριστοδουλίδη με τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή της Σ.Ο.Κ. Jens Georg Bachmann στο πιάνο, για να παρουσιάσουν τις δύο σονάτες για βιολί και πιάνο του Mozart, K. 304 και K. 305. Κατόπιν παράκλησης για επανάληψη της συναυλίας από το κοινό της Πάφου, η συναυλία επαναλήφθηκε στις 9 Ιουνίου, με συντελεστές τον εξάρχοντα και τον καλλιτεχνικό διευθυντή της Σ.Ο.Κ., ενώ στη συναυλία προστέθηκαν, εκτός από τις σονάτες Mozart, και έργα του Εσθονού συνθέτη του 20ού αιώνα Arvo Pärt.

Ένα από τα προγράμματα που αγκαλιάστηκε ιδιαίτερα ήταν το «Αφιέρωμα στον Debussy» που δόθηκε στο πλαίσιο της 100ής επετείου από τον θάνατό του στις 24 και 25 Φεβρουαρίου σε Λευκωσία και Λεμεσό, όπου δημοφιλείς μινιατούρες του Γάλλου συνθέτη παρουσιάστηκαν, μέσα από τον μαγευτικό συνδυασμό φλάουτου, βιόλας και άρπας με τους Virginie Bove (φλάουτο), Krzysztof Wrobel (βιόλα) και τη φιλοξενούμενη αρπίστα Angela Madjarova.

Στις 28 και 29 Απριλίου 2018 κουιντέτο με κλαρινέτο με τους Wolfgang Schroeder, Sorin Alexandru Horlea (βιολιά), Vladimir Tkachenko (βιόλα), Jakub Otčenášek (βιολοντσέλο) και Dusko Žarković (κλαρινέτο) παρουσίασαν συναυλίες σε Λευκωσία και Λεμεσό με «Αριστουργήματα των Debussy και Brahms» και συγκεκριμένα με το Κουαρτέτο εγχόρδων, έργο 10 του Claude Debussy και το Κουιντέτο για κλαρινέτο και έγχορδα, έργο 115 του Johannes Brahms.

Η σεζόν μουσικής δωματίου έκλεισε με τις συναυλίες «Αριστουργήματα για Κουαρτέτο Εγχόρδων» που δόθηκαν στις 24 και 25 Νοεμβρίου σε Λευκωσία και Λεμεσό όπου το κοινό απόλαυσε επιλεγμένες κινήσεις από την Τέχνη της Φούγκας, BWV 1080, του Johann Sebastian Bach και το Κουαρτέτο εγχόρδων αρ. 14, «Ο Θάνατος και η Κόρη», του Franz Schubert, με τους Ayşe Karaođlan, Anna Wrobel (βιολιά), Krzysztof Wrobel (βιόλα) και Μιράντα Παπανεοκλέους (βιολοντσέλο).

1.2.9.2.5 Καλλιτέχνες και Ρεπερτόριο

Εκτός από τον Αρχιμουσικό και Καλλιτεχνικό Διευθυντή της Ορχήστρας κ. Jens Georg Bachmann, την Ορχήστρα διηύθυναν εντός του 2018 οι Κύπριοι μαέστροι Γιάννης Χατζηλοΐζου και Πέτρος Στυλιανού, καθώς και οι διεθνούς φήμης μαέστροι Reinhard Goebel και Esa Heikkila.

Ανάμεσα στους καταξιωμένους σολίστ, με τους οποίους συνεργάστηκε η Ορχήστρα, περιλαμβάνονται οι Cyprien Katsaris, Elisso Bolkvadze, Gina Poulou, Alex Moskofian, Κατερίνα Μηνά, Giovanni Galetti, Aurelien Pascal, Eugenio Maria Fagiani, Francesca Tassinari, Martiniana Antonie, Pietro Adaini, Daniele Antonangeli, George Nouneh, Philip Jundt, Marina Grauman, καθώς και οι νεαροί σολίστ – μέλη της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου Μαρία Πέτρου και Ορέστης Παπατρύφωνος. Επίσης, η Σ.Ο.Κ. συνεργάστηκε με τη χορωδία Cantus Novus Femina της Πολιτιστικής Κίνησης Λεμεσού «Επιλογή», για τις Χριστουγεννιάτικες Συναυλίες, με σολίστ την Κύπρια σοπράνο Αύρα Σιάτη.

Το ρεπερτόριο ήταν ιδιαίτερα ποικίλο με διάφορα είδη της δυτικής κλασικής μουσικής από την αναγέννηση μέχρι τη σύγχρονη εποχή, συμπεριλαμβανομένων και πολλών έργων Κυπρίων συνθετών. Ενδεικτικά, παρουσιάστηκαν, ανάμεσα σε άλλα, και έργα των Weber, Strauss, Sibelius, Beethoven, Tchaikovsky, Anderson, Schubert, Debussy, Ravel, Rossini, Klami, Saint-Saëns, Shostakovich, Mussorgsky, Grieg, Schumann, Prokofiev, Copland, Vasks, Fauré, Paganini κ.ά. Τη σύγχρονη Κυπριακή κλασική μουσική αντιπροσώπευσαν έργα των: Α. Γιαγκόπουλου, Γ. Σταύρου, Α. Σκορδή, Τ. Στυλιανού και Α. Μουστούκη. Παράλληλα, ένα μέρος του ρεπερτορίου αποτέλεσαν άριες, έργα για χορωδία και ορχήστρα και Ελληνική Οπερέττα.

1.2.9.4 Ακροατήριο

Το 2018 τις συναυλίες της ορχήστρας παρακολούθησαν συνολικά γύρω στα 29,100 άτομα. Το κοινό αποτελείται από άτομα όλων των ηλικιών και από όλες τις κοινότητες που ζουν στην Κύπρο. Τις βραδινές συναυλίες παρακολουθούν άτομα από 15 ετών και άνω, αρκετά νεαρά ζευγάρια, νεαρά άτομα και μεσήλικες, καθώς και συνταξιούχοι. Το μεγαλύτερο μέρος το ακροατηρίου των οικογενειακών συναυλιών αποτελείται από παιδιά κάτω των 12 ετών, ενώ τις συναυλίες κοινωνικής προσφοράς και μουσικής δωματίου επισκέπτεται μικτό ακροατήριο.

1.2.10 Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου

1.2.10.1 Η Ορχήστρα

Με γύρω στα 80 μέλη ηλικίας 9-26 ετών, τα οποία επιλέγονται μέσω ακροάσεων, η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου (Σ.Ο.Ν.Κ.) αποτελεί το πιο σημαντικό μουσικό σύνολο νέων στη χώρα μας. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εθνικών Ορχηστρών Νέων, λειτουργεί στα υψηλότερα καλλιτεχνικά επίπεδα, προωθώντας τη μουσική, προετοιμάζοντας τους νεαρούς μουσικούς για τις επαγγελματικές τους σταδιοδρομίες και κτίζοντας το μελλοντικό ακροατήριο. Στη διάρκεια της 26-ετούς της ιστορίας, η Σ.Ο.Ν.Κ. παρουσίασε εκατοντάδες συναυλίες τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, καλύπτοντας ένα μεγάλο φάσμα μουσικού ρεπερτορίου. Από το 2013, Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Μαέστρος της Σ.Ο.Ν.Κ. είναι ο Γιώργος Κουντούρης.

1.2.10.2 Καλλιτεχνικά Προγράμματα 2018

Η Σ.Ο.Ν.Κ. παρουσίασε μια πλούσια δράση μέσα στο 2018. Όλες τις συναυλίες διηύθυνε ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής και Μαέστρος της Γιώργος Κουντούρης και δόθηκαν με μεγάλη προσέλευση του κοινού.

Στην εναρκτήρια συναυλία της χρονιάς, η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου στις 24 Ιανουαρίου ερμήνευσε στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου έργα Offenbach, Paganini, Stravinsky και Tchaikovsky. Ξεχώρισαν η Σουίτα από το Μπαλέτο «Το Πουλί της Φωτιάς» (1919), του Stravinsky, μία σύνθεση-σταθμός για την ιστορία της μουσικής, η Φαντασία-Εισαγωγή «Ρωμαίος και Ιουλιέττα», του Pyotr Ilyich Tchaikovsky, και το άκρως δεξιοτεχνικό Κοντσέρτο για βιολί αρ. 1, έργο 6 τοι Nicolò Paganini που ερμήνευσε ως σολίστ ο ταλαντούχος Κύπριος βιολινίστας και υποκορυφαίος στα β' βιολιά της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, Νίκος Πίπτας.

Η εαρινή συναυλία της Σ.Ο.Ν.Κ. με τίτλο «Νεαροί σολίστ επι σκηνής», που δόθηκε στο Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, στις 23 Απριλίου, έδωσε βήμα σε τρεις ταλαντούχους νεαρούς σολίστ. Οι νεαροί πιανίστες Άννα Αβραμίδου και Στέφανος Θεοχάρους και ο κλαρινετίστας Νικόλα Γιάννιτς διακρίθηκαν για το ταλέντο τους και βραβεύθηκαν στον 1ο και 2ο Παγκύπριο Διαγωνισμό «Σόλων Μιχαηλίδης» 2015 και 2017, στο πλαίσιο των οποίων είχε θεσπιστεί και ειδικό βραβείο για εκτέλεση ως σολίστ πλάι στη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου. Το κοινό απόλαυσε και καταχειροκρότησε μία μουσική επικοινωνία νέων με νέους, μέσα από εμβληματικά κοντσέρτα για πιάνο: το 3ο του Dmitri Kabalevsky και το 2ο του Dmitri Shostakovich, καθώς και το 1ο κοντσέρτο για κλαρινέτο του Carl Maria von Weber. Σημαντικό μέρος της συναυλίας αποτέλεσε και η συνεργασία της Σ.Ο.Ν.Κ. με τη Χορωδία «Άρης» Λεμεσού, πλάι στην οποία συμμετείχε και η Χορωδία Fortis από την Αγία Πετρούπολη, παρουσιάζοντας τους Πολοβτσιανούς χορούς του Alexander Borodin και το 3ο μέρος από την Συμφωνία αρ. 3 του Μίκη Θεοδωράκη.

Ένα συναρπαστικό πρόγραμμα από ρομαντικά αριστουργήματα έδωσε η Σ.Ο.Ν.Κ. στη συναυλία "Il Grande Concerto" στις 24 Σεπτεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, με έργα των Brahms, Rachmaninov και Beethoven. Η συναυλία ξεκίνησε με τον ζωηρό Ουγγρικό χορό αρ. 4 του Johannes Brahms και συνέχισε με το μεγαλειώδες 3ο Κοντσέρτο για πιάνο του Sergei Rachmaninov, με σολίστ τον διακεκριμένο Κύπριο πιανίστα Μανώλη Νεοφύτου. Σε αυτό από τα δυσκολότερα κοντσέρτα του πιανιστικού ρεπερτορίου, όπου το πάθος και ταίνια πιανιστική δεξιοτεχνία γίνονται ένα, ο Μανώλης Νεοφύτου συγκίνησε και ταυτόχρονα κατέπληξε το ακροατήριο. Η Σ.Ο.Ν.Κ. άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις, κλείνοντας τη συναυλία με τη μνημειώδη 5η Συμφωνία του Ludwig van Beethoven.

Επιπλέον, δεκαοκταμελές Κλιμάκιο της Σ.Ο.Ν.Κ. συμμετείχε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, κατόπιν πρόσκλησης του Κυπριακού Πολιτιστικού Κέντρου Βιέννης στην καθιερωμένη ετήσια «Κυπρίων Συναυλία» στην Brahms-Saal του περίφημου Μέγαρου Φίλων της Μουσικής (Musikverein) στη Βιέννη. Η συναυλία δόθηκε στις 24 Νοεμβρίου και σε αυτήν η Σ.Ο.Ν.Κ. ερμήνευσε, πλάι σε διακεκριμένους Κύπριους και Ελλαδίτες λυρικούς τραγουδιστές και τη Χορωδία του Μουσικού Λυκείου Λεμεσού, οπερατικές άριες, έργα σύγχρονων Ελλαδίων και Κυπρίων Συνθετών, αλλά και παραδοσιακά κυπριακά τραγούδια

1.2.10.3 Θερινή και Εαρινή Μουσική Ακαδημία

Η Μουσική Ακαδημία της Σ.Ο.Ν.Κ. είναι ακόμη ένας πολύ σημαντικός θεσμός στα μουσικά εκπαιδευτικά δρώμενα της Κύπρου. Η Ακαδημία οργανώνεται κάθε χρόνο στο ορεινό χωριό Πεδουλάς, κάθε Αύγουστο. Η κοινότητα Πεδουλά έχει ταυτιστεί πλέον με την Ακαδημία (και τις συναυλίες που δίνει η ορχήστρα για το κοινό), η οποία λειτουργεί ως πόλος έλξης τόσο για ξένους όσο και Κύπριους τουρίστες.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μαθήματα για όλα τα μουσικά όργανα, masterclasses ορχήστρα πνευστών, ομαδικές δοκιμές καθώς και μουσική δωματίου, καθώς και προετοιμασία συμφωνικού

προγράμματος. Όλες οι μουσικές δραστηριότητες διδάσκονται από μουσικούς και παιδαγωγούς της Σ.Ο.Κ. και της Μουσικής Σχολής της Σ.Ο.Ν.Κ. Στο τέλος των Ακαδημιών, το συμφωνικό πρόγραμμα παρουσιάζεται σε βραδινή συναυλία για το κοινό στην Αίθουσα Τελετών του Γυμνασίου Πεδουλά και στη συνέχεια σε μεγάλα θέατρα της Κύπρου.

Η φετινή Θερινή Μουσική Ακαδημία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 19- 26 Αυγούστου, όπου οι ταλαντούχοι μουσικοί εργάστηκαν πάνω σε έργα μουσικής δωματίου, αλλά και στο πρόγραμμα για την επικείμενη συναυλία της Σ.Ο.Ν.Κ. "Il Grande Concerto". Στην κατασκήνωση συμμετείχαν 70 συνολικά παιδιά και 10 καθηγητές.

1.2.10.4 Μουσική Σχολή

Η Μουσική Σχολή της Σ.Ο.Ν.Κ. (που ονομαζόταν παλαιότερα Μουσικό Εργαστήριο) ιδρύθηκε στις αρχές του 1990, με στόχο να εκπληρώσει την άμεση ανάγκη των νεαρών μουσικών για εκπαίδευση λόγω της έλλειψης μουσικής εκπαίδευσης από το κράτος. Αρχικά, είχε διοργανωθεί από το Τμήμα με την υποστήριξη και ενός μη κυβερνητικού οργανισμού, το Ταμείο Μουσική και Καλών Τεχνών. Μερικά χρόνια αργότερα, τη διοίκηση και τα οικονομικά του εργαστηρίου τα ανέλαβε ολοκληρωτικά το Τμήμα και από το 2007 πέρασε, μαζί με τη Σ.Ο.Ν.Κ. και τη Σ.Ο.Κ. στα χέρια του νέο-ιδρυθέντος Ιδρύματος Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου.

Επιλεγμένοι υποψήφιοι, οι οποίοι βρίσκονται σε κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσουν (ή να αναπτύξουν περαιτέρω) τη μάθησή τους σε κάποιο όργανο, μετά από προκαταρκτικές συνεντεύξεις, αποκτούν υποτροφία στη Μουσική Σχολή και διδάσκονται από έμπειρους και υψηλά καταρτισμένους εκπαιδευτές. Μέσα στο 2018, 64 υπότροφοι είχαν την ευκαιρία να λάβουν μέρος στο πρόγραμμα.

Κάθε χρόνο, πραγματοποιείται η ετήσια συναυλία της Μουσικής Σχολής στην οποία συμμετέχουν οι πιο ταλαντούχοι υπότροφοι της σχολής καθώς και όλα τα κλιμάκια. Το 2018 η συναυλία έλαβε χώρα στο Πατίτσιο Θέατρο Λεμεσού, στις 26 Μαΐου 2018. Η συναυλία ήταν αφιερωμένη στην Μουσική Μπαρόκ με παρουσιαστή τον δημοσιογράφο Ανδρέα Ιακωβίδη.

1.2.10.5 Κλιμάκια

Η Σ.Ο.Ν.Κ. λειτουργεί διάφορα κλιμάκια όπως το κλιμάκιο εγχόρδων, το κλιμάκιο κρουστών, το κλιμάκιο χάλκινων πνευστών, το κλιμάκιο ξύλινων πνευστών και τη μπάντα. Τα κλιμάκια της Σ.Ο.Ν.Κ. είναι ευρέως γνωστά και δημοφιλή και προσκαλούνται πολύ συχνά να συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις σημαντικών φορέων και οργανισμών. Μέσα στο 2018, τα κλιμάκια έχουν εμφανιστεί σε αρκετές εκδηλώσεις παγκύπρια για εταιρείες και φορείς τόσο από τον δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα.

1.3 ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

1.3.1 Αγορά Έργων Τέχνης

Οι αγορές έργων τέχνης από το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών γίνονται με σκοπό την ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής δημιουργίας και κυρίως τη δημιουργία μιας Κρατικής Συλλογής έργων τέχνης μέσα από την οποία να τεκμηριώνεται, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η πορεία της νεότερης και σύγχρονης κυπριακής τέχνης από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα. Για τον σκοπό αυτό, το Τμήμα διέθετε κατά το έτος 2018 ποσό 125.000€.

Παράλληλα, τα έργα αυτά χρησιμοποιούνται για την οργάνωση εκθέσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και για τη διακόσμηση του Προεδρικού Μεγάρου, των κτηρίων των πρεσβειών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, των Γραφείων των Υπουργών, και των Γενικών Διευθυντών Υπουργείων. Οι αγορές έργων τέχνης γίνονται βάσει εισηγήσεων της Επιτροπής Επιλογής Έργων Τέχνης για Αγορά, η οποία απαρτίζεται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες του χώρου των εικαστικών τεχνών.

Κατά το 2018, αγοράστηκαν τριάντα ένα (31) έργα τέχνης, με στόχο τον εμπλουτισμό της συλλογής της Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης.

1.3.2 Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης

Η Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης στεγάζει σε μόνιμη βάση την Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Στην Πινακοθήκη τηρείται αρχείο καλλιτεχνών, το οποίο περιλαμβάνει βιογραφικά και εργογραφικά τους στοιχεία, αρχείο διαφανειών και αρχείο φωτογραφιών. Λειτουργεί, επίσης, βιβλιοθήκη τέχνης, η οποία εμπλουτίζεται συστηματικά με εκδόσεις του τομέα της ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, καταλόγους μεγάλων διεθνών εκθέσεων, μονογραφίες σημαντικών ιστορικών και σύγχρονων καλλιτεχνών κ.ά.

Κατά το 2018, η Πινακοθήκη δέχθηκε περίπου 6000 χιλιάδες επισκέπτες.

1.3.2.1 Διαδικασία Ίδρυσης Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κύπρου

Με στόχο την καλύτερη διαφύλαξη, παρουσίαση, ανάλυση και προώθηση της Κυπριακής Τέχνης του 20ού και 21ου αιώνα τοπικά και διεθνώς, αλλά και την εγκαθίδρυση μιας θεμελιώδους, συμμετοχικής πλατφόρμας που να ενθαρρύνει τη μάθηση, την έρευνα και τον κριτικό διάλογο γύρω από την τέχνη και τον πολιτισμό, το Τμήμα προωθεί τη δημιουργία του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κύπρου (ΜΟΣΤ Κύπρου).

Για τη διαμόρφωση του καταλληλότερου μοντέλου λειτουργίας και διαχείρισης του Μουσείου, κρίθηκε αναγκαία η διεξαγωγή ειδικής μελέτης, η οποία ανατέθηκε στο Εργαστήριο Οπτικής Κοινωνιολογίας και Μουσειολογίας του Τμήματος Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ, μετά από Διαγωνισμό με τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης (Αρ. Διαγωνισμού Π.Υ. 05/17). Η ανάθεση έγινε το Φεβρουάριο του 2018, με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης 12 μήνες.

Πρόκειται για μια ριζική θεσμική μεταρρύθμιση, στο πλαίσιο της οποίας οι υφιστάμενες μουσειακές υποδομές –οι δύο χώροι της Κρατικής Πινακοθήκης (Majestic και ΣΠΕΛ) στη Λευκωσία και το Μουσείο Κώστα Αργυρού στον Μαζωτό– αναμένεται να ενταχθούν και να λειτουργήσουν υπό το νέο νομικό καθεστώς του ΜΟΣΤ Κύπρου.

1.3.2.2 Νέα Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης (ΣΠΕΛ)

Εντός του 2018, ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε στο Τμήμα ένα πολύ σημαντικό έργο πολιτιστικής υποδομής, το πλήρως ανακαινισμένο κτήριο της ΣΠΕΛ (απέναντι από την Πύλη Αμμοχώστου στην παλιά Λευκωσία), το οποίο θα αποτελέσει τη στέγη της νέας Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Τέχνης.

Το έργο της ανακαίνισης είχαν αναλάβει οι Αρχιτέκτονες Όμηρος Μορφάκης, Γιώργος Γεωργίου και Χρήστος Σάββα, (κοινοπραξία γραφείων Para Architects, D. Michael & Associates και SCP Architects-Engineers), υπό τον συντονισμό των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Κατά τη διάρκεια του έτους, προωθήθηκαν, επίσης, διάφορες εργασίες και αναθέσεις που αφορούν στην εσωτερική διαρρύθμιση των χώρων και ιδιαίτερα της υποδοχής του κτηρίου.

Μέχρι την ίδρυση του ΜΟΣΤ Κύπρου (βλ. παρ. 1.3.2.1), το ανακαινισμένο κτήριο της νέας Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Τέχνης – ΣΠΕΛ θα φιλοξενεί διάφορες εκδηλώσεις, ξεκινώντας με μια μεγάλη ερευνητική έκθεση στις αρχές του 2019, αφιερωμένη στον ιστορικό Κύπριο καλλιτέχνη Χριστόφορο Σάββα (1924 – 1968), με αφορμή και την επέτειο των 50 χρόνων από τον θάνατό του.

1.3.2.3 Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Στην Κρατική Πινακοθήκη (κτήριο Majestic) συνέχισε και κατά το 2018 να εφαρμόζεται εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

1.3.2.4 Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2018

Κατά το 2018, η Κρατική Πινακοθήκη (κτήριο Majestic) συμμετείχε και πάλι στους εορτασμούς για την Διεθνή Ημέρα Μουσείων, που αυτή τη χρονιά είχε το θέμα «Μουσεία και (δια)δίκτυα. Νέες προσεγγίσεις, νέο κοινό».

Με την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) επιδίωκε να καταδείξει ότι τα Μουσεία κατέχουν σήμερα κομβικό ρόλο στις σχέσεις που δημιουργούνται μέσω του διαδικτύου, ενώ παράλληλα αποτελούν το επίκεντρο πολλών και διαφορετικών κοινωνικών δικτύων.

Το Πρόγραμμα Εκδηλώσεων της Κρατικής Πινακοθήκης για τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων, στις 19 Μαΐου 2018, περιλάμβανε διαδραστικό-εικαστικό εργαστήριο για παιδιά με την εικαστικό/εκπαιδευτικό Ρέα Αφαντίτου, με τον τίτλο «Ο Ήχος μιας Τελείας, μιας Γραμμής και μιας Φόρμας». Τα εργαστήρια πρότειναν μια βιωματική εκπαιδευτική προσέγγιση στην εικαστική έκφραση, μέσα από έργα της Κρατικής Πινακοθήκης, με στόχο να ανακαλύψει το παιδί τα πολλά νοήματα που μπορεί να έχουν τα εικαστικά στοιχεία και την μουσικότητα που εκπέμπουν. Το πρόγραμμα περιλάμβανε διαδραστική 'βόλτα' και εικαστικές δραστηριότητες στην Κρατική Πινακοθήκη για παιδιά δύο διαφορετικών ηλικιακών ομάδων.

Στον ίδιο χώρο έγινε παρουσίαση φωτογραφιών με έργα μαθητών/τριών Δ' τάξης Δημοτικών Σχολείων που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα εικαστικής αγωγής Ο Παιδικός Κόσμος της Πινακοθήκης (2017-2018) του Υ.Π.Π. (Διοργάνωση: Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης και Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού).

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, ο εικαστικός καλλιτέχνης PASHIAS παρουσίασε μια ζωντανή περφόρμανς με τίτλο Mountaintop, η οποία αναπτύχθηκε σε διάλογο με επιλεγμένα έργα του Χριστόφορου Σάββα από την Κρατική Συλλογή, με αφορμή την επέτειο των 50 χρόνων από τον θάνατο του ιστορικού καλλιτέχνη.

Ο Κύπριος μουσικός Λευτέρης Μουμτζής, συνθέτης και ιδρυτής του πολιτιστικού οργανισμού ΛΟΥΒΑΝΑ, έδωσε τον χαρακτηριστικό του μουσικό τόνο στην καταληκτική εκδήλωση, στον κήπο της Κρατικής Πινακοθήκης.

1.3.3 Προβολή της Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης στο Εξωτερικό

1.3.3.1 16^η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής της Biennale Βενετίας

Από το 2006 το Τμήμα συμπράττει με τους οργανωμένους φορείς των Κυπρίων αρχιτεκτόνων, Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Κύπρου (ΣΑΚ), για οργάνωση και διεκπεραίωση της συμμετοχής στη Διεθνή Έκθεση Αρχιτεκτονικής της *Biennale* Βενετίας.

Η 16^η εκδοχή του θεσμού έλαβε χώρα από τις 24 Μαΐου μέχρι τις 25 Νοεμβρίου 2018 φέροντας τον τίτλο Freespace. Τον θεματικό άξονα της διοργάνωσης επεξεργάστηκαν οι καλλιτεχνικές διευθύντριες Yvonne Farrell και Shelley McNamara, προσεγγίζοντας την έννοια του Χώρου τόσο ως Υλικότητας όσο και ως Βιώματος-Μνήμης.

Η Κύπρος συμμετείχε στην Μπιενάλε, εκπροσωπούμενη από την επιμελητική πρόταση I Am Where you Are, την οποία εκπόνησε η ομάδα των αρχιτεκτόνων Βερόνικας Αντωνίου, Γιώργου Χατζηχρίστου και Alessandra Swiny.

Η πρόταση πραγματεύεται την έννοια του Χώρου ως ενός κοινωνικά παραγόμενου προϊόντος, αναπτύσσοντας με τον τρόπο αυτό τις αναγκαίες συνάψεις με το θέμα της Μπιενάλε. Υλοποιηθείσα ως μια πλατφόρμα επικοινωνίας και διαντίδρασης, η πρόταση διαρθρωνόταν σε δυο κύριους άξονες: αφενός μεν, μια σειρά δρωμένων και εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στο κυπριακό περίπτερο και, παράλληλα, στην Κύπρο και, αφετέρου δε, μια διαδραστική εγκατάσταση, στην οποία οι επισκέπτες του κυπριακού περιπτέρου διαμόρφωναν τον εκθεσιακό χώρο μέσω υπερμεγεθών γλυπτικών κατασκευών/κοστούμιών.

Η πρόταση επελέγη μέσα από ανοικτή διαδικασία πρόσκλησης για εκδήλωση ενδιαφέροντος την οποία προκήρυξαν το Υ.Π.Π. και ο ΣΑΚ.

1.3.3.2 Συμμετοχή σε δραστηριότητες της Διεθνούς Ένωσης για την Μπιενάλε Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου

Η Διεθνής Ένωση των Νέων δημιουργών της Ευρώπης και της Μεσογείου BJCEM (= Association Internationale pour la Biennale des Jeunes Créateurs de l' Europe et de la Méditerranée), είναι ο οργανωτικός φορέας του ομώνυμου θεσμού (Μπιενάλε Νέων). Πρόκειται για ένα διεθνές δίκτυο, το οποίο σήμερα αριθμεί περί τα 85 μέλη (Κυβερνητικούς Φορείς, Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μουσεία Σύγχρονης και Μοντέρνας Τέχνης, Ιδρύματα και Πολιτιστικούς Οργανισμούς της ευρύτερης Ευρω-Μεσογειακής περιοχής) από 25 χώρες. Η BJCEM ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2001 με σκοπό την προώθηση των δια-πολιτισμικών σχέσεων των νέων δημιουργών, πέρα από πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και στενά γεωγραφικά σύνορα. Η Κύπρος συμμετέχει στο δίκτυο της BJCEM μέσω των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Κατά το έτος 2018, η Κύπρος φιλοξένησε τις εργασίες μιας εκ των συνεδριών του Διοικητικού Συμβουλίου της BJCEM. Η συνεδρία πραγματοποιήθηκε το διήμερο 13-14 Μαρτίου 2018 και έλαβε χώρα στη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρνακας.

Επίσης, στο πλαίσιο συμμετοχής της στην BJCEM, η Κύπρος συμμετείχε με καλλιτέχνες στα ακόλουθα προγράμματα, τα οποία υλοποιήθηκαν υπό την αιγίδα της BJCEM:

- Στο διατομεακό πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών/residency LANDXCAPE: Art, Storytelling, Landscape, το οποίο διοργανώθηκε στην Πούλια της Ιταλίας τον Οκτώβριο του 2018 συμμετείχαν, οι εικαστικοί καλλιτέχνες Μαριάννα Έλληνα και Μιχάλης Χαραλάμπους.
- Στη σειρά εργαστηρίων για νέους επιμελητές A Natural Oasis, τα οποία διοργανώθηκαν στο Παλέρμιο της Σικελίας και έλαβαν μέρος οι: Ντενίζ Αραούζου και Θεόδουλος Πολυβίου. Η Κύπρος, ως ένας εκ των εταίρων οι οποίοι συμμετέχουν στο A Natural Oasis θα φιλοξενήσει τη σειρά εργαστηρίων εντός του 2019.

Και στις δυο περιπτώσεις οι συμμετέχοντες καλλιτέχνες επελέγησαν από τους αντίστοιχους υπευθύνους υλοποίησης των προγραμμάτων.

1.3.3.3 Επιχορήγηση ατομικών εκθέσεων Κύπριων καλλιτεχνών στο εξωτερικό και της συμμετοχής τους σε θεσμοθετημένες και ad hoc εικαστικές δραστηριότητες

Πέρα από την οργάνωση των επίσημων κρατικών συμμετοχών, το Τμήμα επιχορήγησε, κατά τη διάρκεια του 2018, Κύπριους καλλιτέχνες για την παρουσίαση εικαστικών εκθέσεων στο εξωτερικό και για τη συμμετοχή τους σε σημαντικές διεθνείς εικαστικές διοργανώσεις και ομαδικές εκθέσεις. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι περιπτώσεις της ατομικής έκθεσης του φωτογράφου Στέλιου Καλλινίκου στο Μουσείο Φωτογραφίας FOAM του Άμστερνταμ και η συμμετοχή του εικαστικού καλλιτέχνη Ανδρέα

Μαλλουρή στο εργαστήριο Ingruttati Palermo, στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων της Μπιενάλε MANIFESTA 12 στο Παλέρμο.

1.3.4 Επιχορήγηση Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών και Άλλων Εικαστικών Φορέων

Το Τμήμα επιχορήγησε τις δραστηριότητες του Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών (Ε.ΚΑ.ΤΕ.), καθώς και άλλων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης ομάδων δημιουργών, τόσο επαγγελματιών όσο και ερασιτεχνών, όπως της Εταιρείας Κυπρίων Χαρακτών και της Ένωσης Αυτοδίδακτων Ζωγράφων (ΕΝ.Α.Ζ).

Εντός του 2018, επιχορηγήθηκαν για δραστηριότητές τους φορείς όπως: η Εταιρεία Κυπρίων Χαρακτών, το Ίδρυμα Πιερίδη, η μη κερδοσκοπική εταιρεία Undo Point Contemporary Arts, το Πολιτιστικό Ίδρυμα ΑΡΤΟΣ και ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος NeMe.

1.3.5 Καλλιτεχνική Φωτογραφία

Στο πλαίσιο της πολιτικής για στήριξη της καλλιτεχνικής φωτογραφίας, το Τμήμα επιχορήγησε και κατά το 2018 τη δραστηριοποίηση του Σωματίου για την Καλλιτεχνική Φωτογραφία «ΦΩΤΟΔΟΣ», καθώς και τη Φωτογραφική Εταιρεία Κύπρου για δραστηριότητες δικτύωσης (συμμετοχή στις εργασίες της Διεθνούς Ομοσπονδίας Φωτογραφικής Τέχνης), αλλά και ενίσχυσης της καλλιτεχνικής παιδείας (Παγκύπριος Φωτογραφικός Διαγωνισμός).

1.3.7 Εμπλουτισμός των Δημόσιων Κτηρίων με Έργα Τέχνης

Με βάση τον περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημόσιων Κτηρίων με Έργα Τέχνης (Διαδικασίες και Υποχρεώσεις) Νόμο του 2009 [Ν. 57(Ι)/2009], ο κάθε κρατικός φορέας (συμπεριλαμβανομένων και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου) έχει την ευθύνη προκήρυξης δημόσιου διαγωνισμού για τον εμπλουτισμό δημόσιου κτηρίου, το οποίο χρησιμοποιείται από τον φορέα, για τη μόνιμη στέγαση ή προσφορά υπηρεσιών, με έργα τέχνης.

Κατά το 2018, το Πανεπιστήμιο Κύπρου προκήρυξε διαγωνισμό για την τοποθέτηση έργων τέχνης στο κτήριο Κοινωνικών Δραστηριοτήτων στην Πανεπιστημιούπολη. Επελέγησαν τρία έργα των καλλιτεχνών: Θεόδουλου Γρηγορίου, Alexander Welch και Παναγιώτας Ευαγγέλου.

1.3.8 Δημιουργία Πολιτιστικού Χωριού Λέμπας

Τον Απρίλιο 2016 προκηρύχθηκε ανοικτός αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για τη Δημιουργία του Πολιτιστικού Χωριού Λέμπας. Ο διαγωνισμός τελεσφόρησε τον Ιούλιο του 2016 με την επιλογή –από σύνολο σαράντα συμμετοχών– της πρότασης της κοινοπραξίας SCZS ARCHITECTS (αρχιτέκτονες Σπύρος Σπύρου, Χάρης Χριστοδούλου, Αγγελική Ζησιμοπούλου και Χάρης Σολωμού).

Το κτηριολογικό πρόγραμμα του έργου ενσωματώνει τα υφιστάμενα κτήρια, τα οποία χρησιμοποιούνται από το Κυπριακό Κολέγιο Τέχνης, και θα διαλαμβάνει, στην πλήρη του ανάπτυξη, τη δημιουργία εργαστηρίων για καλλιτέχνες, εργαστηρίων για εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και ξενώνων διαμονής.

Εντός του 2018, ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της Οριστικής Μελέτης και τα σχετικά έγγραφα κατατέθηκαν στις αρμόδιες αρχές για απόψεις (πολεοδομική έγκριση και εξασφάλιση συναίνεσης για εργασίες σε διατηρητέα οικοδομή).

Η προκήρυξη προσφορών για τις κατασκευαστικές εργασίες αναμένεται εντός του πρώτου εξαμήνου του 2019.

1.4 ΧΟΡΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) στηρίζει με πολλαπλούς τρόπους την ανάπτυξη του χορού στον τόπο μας μέσα από διάφορες δράσεις, διοργανώσεις και προγράμματα.

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής του Τμήματος στον τομέα του έντεχνου χορού είναι:

- 1) η στήριξη της έρευνας και της καλλιτεχνικής δημιουργίας μέσα από την ενθάρρυνση τόσο της ομαδικής όσο και της ατομικής πρωτοβουλίας,
- 2) η υποκίνηση του ενδιαφέροντος του κοινού για τον χορό μέσα από τη σωστή επιμόρφωση και πληροφόρηση,
- 3) η προώθηση της εκπαίδευσης της νεολαίας σε θέματα κλασικού και σύγχρονου χορού,
- 4) η προβολή του καλλιτεχνικού μας δυναμικού στον τομέα του χορού στην Κύπρο και στο εξωτερικό και
- 5) η ενθάρρυνση ανταλλαγών, επαφών και συνεργασιών των καλλιτεχνών μας με καλλιτέχνες άλλων χωρών. Οι στόχοι αυτοί υλοποιούνται μέσω της ενίσχυσης και στήριξης των πολιτιστικών φορέων και ατόμων που ασχολούνται με τον χορό και αναπτύσσουν δραστηριότητες στον τομέα αυτό με επιχορηγήσεις.

1.4.1 Πλατφόρμα Σύγχρονου Χορού

Το 2001 το Υ.Π.Π. προέβη στην υιοθέτηση του θεσμού «Πλατφόρμα Χορού», που φέτος διοργανώθηκε για δέκατη όγδοη συνεχή χρονιά. Η διοργάνωση, η οποία επιχορηγείται εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, δίνει στους Κύπριους χορογράφους την ευκαιρία να παρουσιάσουν, στο κυπριακό κοινό, αλλά και στους εμπειρογνώμονες του χορού που προσκαλούνται από το εξωτερικό, το δημιουργικό έργο και τη χορογραφική δουλειά τους στον τομέα του σύγχρονου χορού, μέσα σε ένα οργανωμένο πλαίσιο.

Συγκεκριμένα, τη φετινή Πλατφόρμα παρακολούθησαν ο κ. Yair Vardi, Διευθυντής του Suzanne Dellal Center for Dance του Tel Aviv, η κα Χριστιάνα Γαλανοπούλου, Καλλιτεχνική Διευθύντρια του MIR Festival στην Αθήνα, η κα Ann-Elizabeth Wolff, Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Euro-Scene Festival στη Λειψία και ο κ. Δημήτρης Αθηνάκης, συντάκτης στην εφημερίδα «Καθημερινή» της Ελλάδας.

Η 18η Πλατφόρμα Χορού διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο και πραγματοποιήθηκε το τριήμερο 2, 3 και 4 Μαρτίου 2018. Σε αυτήν συμμετείχαν οι ακόλουθες ομάδες και χορογράφοι: Sevim Aknirag, Julia Brendle, ομάδα .pelma, Lia Haraki, Φούλη Στυλιανίδου, Παναγιώτης Τοφή, Ομάδα Transfiguratio (Αλεξία Νικολάου) και Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε (Ρούλα Κλεοβούλου).

Κατά τη διάρκεια της 18ης Πλατφόρμας Χορού, διοργανώθηκε από τη Στέγη Σύγχρονου Χορού Λεμεσού συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με τη συμμετοχή χορευτών, χορογράφων, χοροδιδασκάλων και των προσκεκλημένων από το εξωτερικό. Στο πλαίσιο των παράλληλων εκδηλώσεων της Πλατφόρμας, παρουσιάστηκαν και χορογραφικά έργα από τους Μαρία Κασάπη, Έλενα Αντωνίου, Εύη Δημητρίου και Αριάνα Μαρκουλίδου. Οι παράλληλες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στον χώρο της Στέγης που βρίσκεται δίπλα από το Θέατρο Ριάλτο. Επίσης, στο πλαίσιο του πρότζεκτ Blast from the Past: A retrospective to the future, που επιμελήθηκε η ομάδα Blast, παρουσιάστηκε το έργο της Λίας Χαράκη και του Χριστόδουλου Παναγιώτου Evergreen.

1.4.1.1 Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου

Με πρωτοβουλία του Τμήματος και με στόχο την όσο το δυνατόν καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση του κοινού, όσον αφορά στις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις που κυριαρχούν στον τομέα του σύγχρονου χορού, διεξάγεται από το 1998, σε ετήσια βάση, το Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται από το Τμήμα, σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο και τις πρεσβείες ξένων χωρών στην Κύπρο.

Το φετινό 21ο Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου πραγματοποιήθηκε μεταξύ 11-30 Ιουνίου. Σε αυτό έλαβαν μέρος αντιπροσωπευτικές ομάδες σύγχρονου χορού από τις εξής χώρες: Ισραήλ, Ελβετία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα και Ολλανδία. Οι παραστάσεις έλαβαν χώρα στο Θέατρο Ριάλτο. Την Κύπρο εκπροσώπησαν στο Φεστιβάλ η Φούλη Στυλιανίδου με το έργο Whispers και η ομάδα .pelma. Lia Haraki με το έργο Near Life Experience. Τα κυπριακά χορευτικά έργα παρουσιάστηκαν στο Κινηματοθέατρο Παλλάς.

1.4.2 Πρόγραμμα Τερψιχόρη

Το πρόγραμμα για Ενίσχυση της Δημιουργίας και Έρευνας στον Τομέα του Χορού – Τερψιχόρη στοχεύει στη στήριξη των χορογράφων για νέες παραγωγές και έρευνα στον τομέα του σύγχρονου χορού.

Το 2018 επιχορηγήθηκαν τέσσερις χορογράφοι/ομάδες σύγχρονου χορού για διεξαγωγή έρευνας και παραγωγή νέου έργου:

1. Φώτης Νικολάου: TAMATA
2. Λία Χαράκη (.pelma.Lia Haraki): Gold
3. Μάχη Δημητριάδου Lindahl (Ασώματες Δυνάμεις): ΟΡΟΣ/MOUNTAIN
4. Έλενα Χριστοδουλίδου (Αμφίδρομο Χοροθέατρο): Άλογα.

1.4.3 Επιχορηγήσεις Εκδηλώσεων Χορού στην Κύπρο και στο Εξωτερικό στο Πλαίσιο του Προγράμματος «Πολιτισμός»

Το Τμήμα επιχορηγεί ομάδες χορού και χορογράφους για την παραγωγή νέων χορογραφικών έργων και την οργάνωση δράσεων στον τομέα του χορού στην Κύπρο, καθώς και τη συμμετοχή ομάδων χορού, χορευτών και χορογράφων σε διεθνή φεστιβάλ και συνέδρια στο εξωτερικό μέσω του Σχεδίου Στήριξη Λογοτεχνικών Δραστηριοτήτων (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Χορός). Το 2018 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση είκοσι πέντε (25) αιτήσεων για δραστηριότητες που υποβλήθηκαν από ομάδες χορού, χορευτές και χορογράφους.

Συγκεκριμένα, επιχορηγήθηκαν οι εξής φορείς και ομάδες φυσικών προσώπων για δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο:

- 1) Στέγη Χορού Λεμεσού για το Open House Festival, το In contact with και το πρόγραμμα φιλοξενίας Moving the new,
- 2) Στέγη Σύγχρονου Χορού Λευκωσία για το No Body Festival, το πρόγραμμα φιλοξενίας Artists in progress και το πρόγραμμα επιμόρφωσης Educating the future,
- 3) Σύνδεσμος Χορού Κύπρου για τον Παγκύπριο Διαγωνισμό Μπαλέτου,
- 4) aRtitude για το έργο Wall to Wall,
- 5) Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε για το έργο Ταξίδι στην Ονειρούπολη,
- 6) .relma. Lia Haraki για τη συμμετοχή στο Φεστιβάλ Αθηνών με το έργο Performance Shop,
- 7) CN Dance Lab για το Dance Waves Festival και για το Moving Images International Videodance Festival,
- 8) Νέα Κίνηση Ομάδων Χορού, Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου για το Φεστιβάλ Visibility,
- 9) Echo Arts για το έργο Home as a journey,
- 10) Ομάδα Εν Δράσει για το έργο Genes and Tonic και για τη συμμετοχή στο Stockholm Fringe Festival με το έργο The More You Dance The More You Get, 11) Ανώματες Δυνάμεις για τη συμμετοχή στο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Ζακύνθου με το έργο Όρος,
- 12) Αμφίδρομο Χοροθέατρο για τη συμμετοχή στο International Festival Of Contemporary Dance Mexico με το έργο Frontears και στο International Solo Festival Stuttgart με το έργο Forgot My Soul,
- 13) Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου για τη διοργάνωση της ημερίδας «Η Δραματουργία στον Σύγχρονο Χορό»,
- 14) ομάδα φυσικών προσώπων με επικεφαλής τη Νεφέλη Τσιούτη για το έργο Ενδυμίων.

Επίσης, επιχορηγήθηκαν οι εξής ομάδες φυσικών προσώπων και φυσικά πρόσωπα για δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο εξωτερικό:

- 1) ομάδα φυσικών προσώπων με επικεφαλής τον Παναγιώτη Τοφή για την παρουσίαση του έργου Never Been Missed στο Φεστιβάλ «Akropoditi Dancefest», στη Σύρο,
- 2) Νεφέλη Τσιούτη, για τη συμμετοχή στο International Association for Dance Medicine & Science - 28th Annual Conference, στο Ελσίνκι,
- 3) Αριάννα Μαρκουλίδου για τη συμμετοχή σε Πρόγραμμα Φιλοξενίας, στην Κέρκυρα,
- 4) Αθηνά Γεωργίου για τη συμμετοχή στο Eco Arts Festival - Norway με το έργο Betraying You, Betraying Me.

1.4.4 Σχέδιο Ενίσχυσης Πολιτιστικών Φορέων για Κάλυψη Αναγκών Προβολής, Επικοινωνίας και Διεθνούς Δικτύωσης

Στο πλαίσιο του Σχεδίου, το τμήμα χρηματοδότησε την ομάδα .relma. Lia Haraki, το Αμφίδρομο Χοροθέατρο, τη Στέγη Χορού Λευκωσίας και το Μπαλέτο Νέων Λευκωσίας για τη δημιουργία επίσημης ιστοσελίδας, και τη Στέγη Χορού Λεμεσού για τη δημιουργία επίσημης ιστοσελίδας, την κάλυψη Ετήσιας Συνδρομής στο European Dancehouse Network και για την εκπροσώπησή της στις εργασίες του Aerowaves Dance Network, στο οποίο συμμετέχει ως μέλος.

1.4.5 Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού Νέας Κίνησης

Διοργανώθηκε φέτος στη Λεμεσό για 15η συνεχή χρονιά, από τις 21 έως τις 28 Ιουλίου 2018, το Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού της Νέας Κίνησης Ομάδων Χορού, Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου, το οποίο επιχορηγείται από το Υ.Π.Π. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται σε διάφορους χώρους εντός της πόλης της Λεμεσού. Στη φετινή διοργάνωση συμμετείχαν οι εξής ομάδες και χορογράφοι: Πέτρος Κονναρής, Ελίζα Καποδίστρια, Ρούλα Κλεοβούλου, Νάταλι Τσίγκη, Αριάννα Οικονόμου και Εύη Παναγιώτου.

1.5 ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών προώθησε μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στον Τομέα του Λαϊκού Πολιτισμού, τομέας που γνωρίζει σημαντική και συνεχή ανταπόκριση σε επίπεδο φορέων και ατόμων. Για το 2018, οι επιχορηγήσεις έγιναν στο πλαίσιο του νέου προγράμματος ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Υποπρόγραμμα Λαϊκός Πολιτισμός – Στήριξη δραστηριοτήτων παραδοσιακού πολιτισμού.

1. Επιχορήγηση παραδοσιακών μουσικών και χορευτικών συγκροτημάτων όσον αφορά στη συμμετοχή τους σε εκδηλώσεις με παραδοσιακό χαρακτήρα στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
2. Ενθάρρυνση χοροδιδασκάλων και μελετητών για την παρακολούθηση σεμιναρίων και συμμετοχή σε Διεθνή Συνέδρια στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
3. Επιχορήγηση φεστιβάλ κοινοτήτων και περιοχών της υπαίθρου, με στόχο την πολιτιστική αποκέντρωση.
4. Ενθάρρυνση καλλιτεχνών του Θεάτρου Σκιών.

Ανάμεσα στους φορείς που επιχορηγήθηκαν φέτος ήταν: Λαογραφικός Όμιλος Λεμεσού, Πολιτιστικός Χορευτικός Όμιλος Λεμεσού «Διόνυσος», Πολιτιστικός Όμιλος Βασιλιτζιά και Εργαστήριο Παραδοσιακού Χορού «Αλεξάνδρα». Στήριξαν, επίσης, τους εξής θεσμούς: Διεθνές Παιδικό Φεστιβάλ Λαϊκών Χορών του Λαογραφικού Ομίλου Λεμεσού, Σεμινάρια Λαϊκών Χορών του Λαογραφικού Ομίλου Λεμεσού και του Πολιτιστικού Χορευτικού Ομίλου Λεμεσού «Διόνυσος».

1.6 ΘΕΑΤΡΟ

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον τομέα του θεάτρου είναι η ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας, η αναβάθμιση του ενδιαφέροντος του κοινού για τη θεατρική δημιουργία, η προβολή του κυπριακού καλλιτεχνικού δυναμικού στο εξωτερικό, η ενθάρρυνση του πειραματικού θεάτρου και η εμπλοκή των νέων στη διαδικασία της δημιουργίας.

Τα τελευταία χρόνια η δραστηριότητα στον τομέα του θεάτρου παρουσιάζει συνεχή αύξηση, η οποία εκδηλώνεται με τη διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων, θεατρικών εργαστηρίων και άλλων εκδηλώσεων από διάφορους φορείς. Το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών στηρίζει τις προσπάθειες αυτές που είναι εν δυνάμει φυτώρια νέων ταλέντων και σημαντικής καλλιτεχνικής δημιουργίας. Φέτος οι επιχορηγήσεις έγιναν στο πλαίσιο του νέου προγράμματος ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Υποπρόγραμμα Θέατρο-Στήριξη Θεατρικής Δημιουργίας και Ανάπτυξης.

Ανάμεσα στους φορείς που επιχορηγήθηκαν φέτος ήταν: το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, το Θερινό Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ, το Θέατρο ΕΝΑ, το Θέατρο Αντίλογος, το Θέατρο Ειδεκανού, το Θέατρο Versus, το Fresh Target Theatre Ensemble, η ομάδα Φωταγωγός, το Θεατρικό Εργαστήριο Πίτσας Αντωνιάδου, το Rectus Centrum, η Μπαλωμένη Τσέπη, η Αιώρα Θεατρική Σκηνή και άλλοι φορείς. Επιχορηγήθηκαν, επίσης, δράσεις ομάδων φυσικών προσώπων, όπως π.χ. του Αντρέι Κρουπά, Άγι Παΐκου, Red Stage Acting Studio, της Γιολάντας Χριστοδούλου, Χριστίνας Μαρούχου, Γεωργίας Τάτση, Μαρίας Μίχα Χαραλάμπους, Φανής Πέτσα, και άλλων.

1.6.1 Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος 2018

Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος συγκέντρωσε και φέτος τα βλέμματα χιλιάδων θεατών τόσο από την Κύπρο όσο και από το εξωτερικό και χάρισε μοναδικές στιγμές θεατρικής ποιότητας σε όλους όσοι συνέδρευσαν στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου και στο Αμφιθέατρο «Σκαλί» Αγλαντζιάς, για να απολαύσουν τις παραστάσεις υψηλού επιπέδου που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του Φεστιβάλ.

Το Φεστιβάλ που διοργανώνεται από το Τμήμα, το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου και τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, παρ' όλες τις δύσκολες οικονομικές πραγματικότητες στην Κύπρο, αλλά και διεθνώς, παρουσίασε φέτος ένα ποικιλόμορφο πρόγραμμα παραστάσεων, προσφέροντας στο θεατρόφιλο κοινό και στους φίλους του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος παραστάσεις σε μειωμένες τιμές εισόδου.

Η σημαντική αύξηση εισιτηρίων τόσο στις κυπριακές παραστάσεις όσο και στις ξένες παραγωγές αποδεικνύουν την επιτυχή πορεία του Φεστιβάλ, τη διεύρυνσή του και την καθιέρωσή του ως ένα από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς θεσμούς της Κύπρου.

Και φέτος, το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος αγκάλιασε το πρωτοποριακό μέσα από το διαχρονικό, το σύγχρονο μέσα από το αρχαίο, διεύρυνε το κοινό του τόσο με ντόπιους, αλλά και με ξένους θεατές, με τον υπερπληθισμό των παραστάσεων στην Ελληνική, Αγγλική αλλά και στη Ρώσικη Γλώσσα σε κάποιες περιπτώσεις, έφερε την καλλιτεχνική δημιουργία πιο κοντά στην κοινωνία, αγγίζοντας τα ευρύτερα στρώματα και έδωσε βήμα στην κυπριακή δημιουργικότητα, ανοίγοντας παράλληλα εμποικοδομητικούς διαλόγους με άλλες χώρες.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος 2017, το οποίο πραγματοποιήθηκε από τη 2α έως τις 28 Ιουλίου 2017, φιλοξένησε ξεχωριστές παραστάσεις, από θεατρικά σχήματα εντός και εκτός Κύπρου, με θιάσους υψηλού επιπέδου και με διαφορετικό χαρακτηριστικό ιδίωμα. Συνολικά το Φεστιβάλ παρουσίασε πέντε θεατρικές παραγωγές σε δώδεκα παραστάσεις, οι οποίες προέρχονταν από την Ελλάδα, τη Λετονία, το Ισραήλ και την Κύπρο.

Η αυλαία του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος ανέβηκε με την παράσταση «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή από το Σατιρικό Θέατρο, σε σκηνοθεσία του Νεοκλή Νεοκλέους στο Αμφιθέατρο «Το Σκαλί», Αγλαντζιάς. Ακολούθησαν οι παραστάσεις: «Μήδεια» του Ευριπίδη από το Mikhail Chekhov Riga Russian Theatre της Λετονίας, «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου από το από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, «Οιδίποδας Τύραννος» του Σοφοκλή από το Θέατρο Δέντρο και «Βάκχες» του Ευριπίδη από το Yair Sherman Ensemble του Ισραήλ.

Η φετινή 20ή διοργάνωση του θεσμού αφιερώθηκε στη μνήμη του Νίκου Σιαφκάλη, ο οποίος απεβίωσε λίγες μέρες πριν την έναρξη του Φεστιβάλ, ως ελάχιστος φόρος τιμής στον άνθρωπο που οραματίστηκε το Φεστιβάλ, αλλά και σε έναν άνθρωπο που πρόσφερε τα μέγιστα στην ανάπτυξη και εξέλιξη όχι μόνο του αρχαίου θεάτρου, αλλά και στα θεατρικά πράγματα του τόπου μας γενικότερα.

1.6.2 Χρηματοδοτήσεις θεατρικών δράσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» (2015-2020)

Το Τμήμα χρηματοδοτεί φορείς, ομάδες φυσικών προσώπων και φυσικά πρόσωπα για τη διοργάνωση δράσεων στον τομέα του θεάτρου στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και τη συμμετοχή φορέων και ατόμων σε θεατρικές δράσεις, φεστιβάλ, πλατφόρμες στο εξωτερικό μέσω του Σχεδίου Στήριξης Θεατρικής Δημιουργίας και Ανάπτυξης (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Θέατρο). Το 2018 εγκρίθηκε η χρηματοδότηση συνολικά σαράντα μίας δράσεων στον τομέα του θεάτρου.

Επιχορηγήθηκαν θέατρα για παραγωγή παιδικών και νεανικών θεατρικών έργων, όπως το Ίδρυμα Πολιτιστικής Δημιουργίας για Παιδιά και Νέους στη Λάρνακα, το θέατρο Versus, Αντίλογος, Ειδεκανού, το Π.Α. Θεατρικό Εργαστήρι, καθώς και ομάδες φυσικών προσώπων, όπως η Μπαλωμένη Τσέπη, η Αιώρα, η Never Ending Story, ο Αντρέι Κρουπά, ο Μάριος Κακουλλή.

Επίσης, επιχορηγήθηκαν προγράμματα τα οποία έχουν καθιερωθεί ως θεσμοί στον τομέα των θεατρικών δρώμενων στην Κύπρο, όπως το πρόγραμμα Φιλοξενίας The Yard Residency του Κέντρου Παραστατικών Τεχνών Μίτος και το πρόγραμμα Play On του Κυπριακού Κέντρου Διεθνούς Ινστιτούτου θεάτρου.

Επιπρόσθετα, επιχορηγήθηκαν δράσεις που περιλάμβαναν θεατρικά αναλόγια τόσο από φορείς όσο και από ομάδες φυσικών προσώπων, αλλά και από ηθοποιούς όπως το Θέατρο Ένα, τον Θεατρικό Πολυχώρο ΕΣΤΙΑ, την Υπόγεια Σκηνή, το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών Μίτος, την ομάδα Φωταγωγό, τη Μαρία Μίχα, τη Φανή Πέτσα, καθώς και σειρά επιμορφωτικών εργαστηρίων, σεμιναρίων, ημερίδων στον τομέα του θεάτρου από ακαδημαϊκούς, σκηνοθέτες και πρακτικούς του θεάτρου από το εξωτερικό που διοργανώθηκαν από το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, τη Fresh Target Theatre, το Θερινό Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, την Ομάδα Φωταγωγό, το Ίδρυμα Πολιτιστικής Δημιουργίας για Παιδιά και Νέους στη Λάρνακα, το Κέντρο Rectus, το Θέατρο Ειδεκανού.

Τέλος, στο πλαίσιο του Σχεδίου Στήριξης Θεατρικής Δημιουργίας και Ανάπτυξης (Πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Υποπρόγραμμα Λογοτεχνία) χρηματοδοτήθηκαν, επίσης, οι δραστηριότητες φυσικών προσώπων στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα επιχορηγήθηκε η συμμετοχή δύο ατόμων σε φεστιβάλ θεάτρου στη Νέα Υόρκη, καθώς επίσης και άλλων δύο ατόμων για συμμετοχή σε θεατρική δράση που οργανώθηκε από την πόλη Aarhus της Δανίας, πόλη που μοιράστηκε με την Πάφο τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2017.

1.7 ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΚΥΠΡΙΑ 2018»

Το Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2018», διοργανώθηκε τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο με μεγάλη επιτυχία στο πλαίσιο του οποίου παρουσιάστηκαν 10 παραγωγές υψηλού επιπέδου από την Κύπρο και το εξωτερικό σε 35 συνολικά παραστάσεις με συντελεστές από την Κύπρο, την Ελλάδα, την Αμερική, την Ολλανδία και τον Καναδά. Για τρίτη χρονιά το Φεστιβάλ φιλοξένησε ειδικές παραστάσεις για παιδιά, ενώ για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά προσφέρθηκαν παραστάσεις με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Πρόκειται για αλλαγές των τελευταίων χρόνων που αποσκοπούσαν να κάνουν πιο προσιπή την πρόσβαση του κοινού στο φεστιβάλ.

1.7.1 Πρόγραμμα του Φεστιβάλ 2018

Αναλυτικά, στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ εντάχθηκαν οι εξής εκδηλώσεις:

1.7.1.1 Θέατρο

Έξυπνα Μικρά Ψέματα, του Joe DiPietro, σε σκηνοθεσία Πέτρου Φιλιππίδη, με Κάτια Δανδουλάκη, Γιώργο Παρτσαλάκη κ.ά. (Ελλάδα)

Υπηρέτης Δυο Αφεντάτων, του Κάρλο Γκολντόνι σε σκηνοθεσία Άδωνη Φλωρίδη με τους Ανδρέα Βασιλείου, Ανδρέα Μακρή, Ηλία Ανδρέου, Πολυξένη Σάββα κ.ά. (Κύπρος)

1.7.1.2 Χορός

Martha Graham Dance Company, σε χορογραφίες Martha Graham (USA)

1.7.1.3 Μουσική

Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam, με έργα των Wagner και Mahler, Ολλανδία
Ο Χορός Στη Μουσική, με Μαρτίνο Τιρίμο και Atsuko Kawakami, στη μνήμη Νικόλα Οικονόμου με την ευκαιρία των 25 χρόνων από το θάνατό του, Κύπρος / Ιαπωνία

Captivating Jazz, με το κουαρτέτο Ιοαννου-Vafeas και τον διεθνούς φήμης σαξοφωνίστα Grant Stewart, (Κύπρος / Καναδάς)

1.7.1.4 Παιδικές

Χένσελ Και Γκρέτελ, των Αδελφών Γκριμ σε διασκευή και σκηνοθεσία Κάρμεν Ρουγγέρη, Ελλάδα
Ντενεκεδούπολη, της Ευγενίας Φακίνου, με τους Ειρήνη Ανδρονίκου, Άντону Παπάμιχαηλ, Ήβη Νικολαΐδου κ.ά. (Κύπρος)

1.7.1.5 Ανοικτές Στο Κοινό

Ηχώ, από τους Join the Dots, με Μαριλένα Κυριάκου, Τζωρτζίνα Τάτση κ.ά. (Κύπρος)

Cine Acordes, με το κιθαριστικό σύνολο Acordes (Κύπρος)

1.8 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

1.8.1 Στόχοι

Το Τμήμα, έχοντας επίγνωση της δύναμης της κινηματογραφικής τέχνης, της σπουδαιότητάς της στη διαμόρφωση και διάπλαση των σύγχρονων κοινωνιών, της τεράστιας πολιτισμικής και διαπολιτισμικής της αξίας, αλλά και των πολύπλευρων ωφελημάτων που μπορεί να προσφέρει στην οικονομία και αγορά μιας χώρας, έχει επιδείξει σημαντική δραστηριότητα στις διάφορες πτυχές που τον συγκροτούν, όπως είναι η παραγωγή ταινιών, η κινηματογραφική παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση και η προσφορά κινήτρων για ξένες παραγωγές.

1.8.2 Παραγωγή Ταινιών - Διακρίσεις

1.8.2.1 Παραγωγή

Παρά το μειωμένο κονδύλι για την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών σε σχέση με τα έτη πριν από την οικονομική κρίση που αντιμετώπισε η χώρα, το Τμήμα, σε μία προσπάθεια συνέχισης και ανάπτυξης της κινηματογραφικής δημιουργίας στην Κύπρο, προχώρησε στην ενίσχυση σημαντικού αριθμού ταινιών, με αποτέλεσμα να βρίσκονται σήμερα σε Ανάπτυξη Παραγωγικού Σχεδίου Ταινίας Μυθοπλασίας Χαμηλού Προϋπολογισμού 12 ταινίες, στην Ανάπτυξη Συγγραφής Σεναρίου Ταινίας Μυθοπλασίας 7 ταινίες και σε Παραγωγή 17 ταινίες Μικρού Μήκους.

Εντός του 2018, ολοκληρώθηκαν οι ταινίες μυθοπλασίας μεγάλου μήκους «Smuggling Hendrix» του Μάριου Πιπερίδη, «Παύση» της Τώνιας Μισιαλή και «Μικρά Λευκά Φακελάκια» του Σωτήρη Χρίστου.

Επίσης, ολοκληρώθηκαν οι ταινίες μικρού μήκους «Πέρα από τα Αστέρια» της Στελάνας Κληρή, «Tropical Dream» της Ευαγγελίας Σουμέλη, «QUIDNUNC» του Χάρη Αγιώτη, «Αρια» της Μυρσίνης Αριστείδου, «30» του Κωνσταντίνου Πατσαλίδη και «Transit» της Ιωάννας Τσιλίδου. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι ταινίες «Off Guard» της Ντάινας Παπαδάκη, «Δρακομαγειρέματα» της Μαρίας Παύλου, «Κινήρας» του Σταύρου Παπαγεωργίου, «Miss Asia Cyprus» της Καίτης Παπαδήμα, «SCRATCH» του Πάρη Ερωτοκρίτου, «Μικρός Κυνηγός» του Ντίνου Γρηγορίου, «The Hunt» των Sholeh Zahraei/Kamil Saldun και «Φυστίκια Αιγίνης» του Σάββα Σταύρου.

Επίσης, ολοκληρώθηκαν οι ταινίες ντοκιμαντέρ «Marking Time» της Σύλβιας Νικολαΐδου/Νικόλα Ιορδάνου και «Χρόνια Πολλά» της Δανάης Στυλιανού, οι οποίες είχαν υποβληθεί στο Πρόγραμμα Ανεξάρτητων Παραγωγών.

Σε τελικό στάδιο μεταπαραγωγής βρίσκονται οι ταινίες μεγάλου μήκους «Brothers» της Γιάννας Αμερικάνου, «Ο Άνθρωπος με τις Απαντήσεις» του Στέλιου Καμμίση, και «Πολιορκία στην Οδό Λιπέρτη» του Σταύρου Παμπαλή.

Οι ταινίες «Sunrise in Kimmeria» του Σάιμον Φαρμακά, «Ρόζμαρι» του Άδωνη Φλωρίδη καθώς και το ντοκιμαντέρ «Η Τιμή μιας Θυγατέρας» της Yelis Shukri, συνεχίζουν την πορεία τους σε διάφορα φεστιβάλ.

1.8.2.2 Φεστιβάλ- Βραβεύσεις

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η φετινή χρονιά για τον Κυπριακό Κινηματογράφο, με μεγάλο αριθμό βραβεύσεων και συμμετοχών σε διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου. Η Κυπριακή ταινία «Smuggling Hendrix» του Μάριου Πιπερίδη απέσπασε, μεταξύ άλλων, το βραβείο καλύτερης ξένης ταινίας στο φεστιβάλ Tribeca των Ηνωμένων Πολιτειών, ενώ συνεχίζει την πορεία της σε διάφορα σημαντικά φεστιβάλ. Η ταινία της Τώνιας Μισιαλή «Παύση», έκανε την επίσημη πρώτη της στο διεθνές

διαγωνιστικό μέρος του Φεστιβάλ Karlovy Vary, στη συνέχεια απέσπασε το πρώτο βραβείο στο φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου Βερολίνου Hellas FilmbOX Berlin ενώ η ταινία «Sunrise In Kimmeria» του Σαίμον Φαρμακά, απέσπασε το βραβείο καλύτερου πρωτοεμφανιζόμενου σκηνοθέτη στο 7ο Nachalo Film Festival 2018, στην Αγία Πετρούπολη.

Η ταινία μικρού μήκους της Μυρσίνης Αριστείδου «ΑΡΙΑ», μετά την Παγκόσμια Πρεμιέρα της στο Φεστιβάλ Βενετίας τον Σεπτέμβριο 2017, είχε την αμερικανική πρεμιέρα της στο Φεστιβάλ του Sundance στις Η.Π.Α τον Ιανουάριο 2018. Ανάμεσα σε άλλες συμμετοχές σε διεθνή φεστιβάλ, ξεχωρίζουμε, επίσης, αυτή στο διαγωνιστικό τμήμα του διεθνούς φεστιβάλ Τάμπερε (Φινλανδία). Απέσπασε, επίσης, το πρώτο βραβείο καλύτερης Κυπριακής ταινίας, στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού μήκους της Κύπρου ISFFC 2018.

Πιο συγκεκριμένα η ταινία «Smuggling Hendrix» του Μάριου Πιπερίδη έλαβε τα ακόλουθα βραβεία: 17th Tribeca Film Festival, New York - *Best International Narrative Feature (World Premiere)*, 8th Quebec City Film Festival, Canada - *Best First Feature Award*, 9th Carbonia Film Festival, Italy - *(Opening Film) Best Audience Award*, 59th Thessaloniki International Film Festival (*International Jury Special Mention*), 10th Les Arcs Film Festival, France - *International Competition (Best Audience Award)*, 30th Palm Springs Int. Film Festival, US (*Bridging Borders - Honorable Mention Award*). Συμμετείχε επίσης σε πέραν των 26 διεθνών Φεστιβάλ μεταξύ των οποίων: 32nd Herceg Novi Inter. Film Festival, Montenegro - Competition (Opening Film) / 24th Sarajevo International Film Festival - In Focus, 12th Los Angeles Greek Film Festival, US / 11th International Film Festival "East&West" Orenburg, Russia / 2th Film Festival Oostende, Belgium - International Competition / 19th Calgary International Film Festival, Canada / 12th Greek Film Festival, Australia (Closing Film), 6th Indie Cork, Ireland (Opening Film), 9th Cluj Comedy Film Festival, Romania / 16th Chennai Film Festival, India κ.α.

Η ταινία «Παύση» της Τώνιας Μισιαλή, έκανε την επίσημη Πρεμιέρα της στο Karlovy Vary International Film Festival 2018. Απέσπασε, δε τα ακόλουθα βραβεία: Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2018, Ελλάδα - Βραβείο καλύτερης ταινίας FIPRESCI (Παγκόσμια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου), Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2018, Ελλάδα - Βραβείο ΕΡΤ, Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου 2018 – Ελλάδα - Βραβείο Πανελληνίας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου. Η ταινία συμμετείχε, επίσης, σε πέραν των 8 διεθνών Φεστιβάλ μεταξύ των οποίων: Bergen International Film Festival 2018, Leeds International Film Festival 2018, Stockholm International Film Festival 2018, Cairo International Film Festival 2018, Bratislava International Film Festival 2018 κ.α.

Στο φετινό Φεστιβάλ Δράμας 2018, συμμετείχαν 8 κυπριακές ταινίες: 5 συμπαραγωγές του Υ.Π.Π. και 3 ανεξάρτητες παραγωγές. Πρόκειται για τις συμπαραγωγές «Πέρα από τα Αστέρια» της Στελάνας Κληρή, «Tropical Dreams» της Βαγγελιώς Σουμέλη, «QUIDNUNC» του Χάρη Αγιώτη, «ΑΡΙΑ» της Μυρσίνης Αριστείδου και «30» του Κωνσταντίνου Πατσαλίδη. Ως ανεξάρτητες παραγωγές διαγωνίστηκαν οι ταινίες «Just Love» του Μιχάλη Χαπέση, «Thin Green Line» του Μάριου Ψαρά και «Grief» της Αλεξάνδρας Ματθαίου. Η ταινία «ΑΡΙΑ» της Μυρσίνης Αριστείδου απέσπασε Τιμητική Διάκριση Μοντάζ, η ηθοποιός Νιόβη Χαραλάμπους έλαβε Εύφημο Μνεία για την ερμηνεία της στην ταινία «Quidnunc» του Χάρη Αγιώτη, και η σκηνοθέτιδα της ταινία «Tropical Dreams» Βαγγελιώ Σουμέλη, έλαβε μία από τις τρεις διακρίσεις / κίνητρα του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου σε νέους κινηματογραφιστές.

Στο φετινό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2018 συμμετείχαν 4 κυπριακές ταινίες. Πρόκειται για τις ταινίες «Smuggling Hendrix» του Μάριου Πιπερίδη (ειδική μνεία της Κριτικής Επιτροπής/ συμπαραγωγή Κύπρου – Ελλάδας – Γερμανίας), «Παύση» της Τώνιας Μισιαλή (βραβείο της Κριτικής Επιτροπής της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Κριτικών Κινηματογράφου (FIPRESCI) «Για Ελληνική Ταινία του Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου 2018 (πρεμιέρα) / συμπαραγωγή Κύπρου – Ελλάδας, «Sunrise in Kimmeria» του Σαίμον Φαρμακά και «China Town: Τα τρία καταφύγια» της Αλίκης Δανέζη Κνούστεν.

Επίσης, αρκετές από τις πρόσφατες Κυπριακές ταινίες, συνεχίζουν την πορεία τους σε φεστιβάλ και ειδικά αφιερώματα κινηματογράφου που διοργανώνονται από τις Πρεσβείες της Κύπρου σε διάφορες χώρες του Κόσμου.

Για την προώθηση της Κύπρου ως χώρου γυρισμάτων, αλλά και την προώθηση και προβολή των κυπριακών ταινιών και συμπαραγωγών, το Τμήμα διατηρεί περίπτερο στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου των Καννών και του Βερολίνου.

1.8.2.3 Κίνητρα προς Ξένες Παραγωγές

Το 2018, η Κύπρος προχώρησε στην υιοθέτηση οικονομικών και φορολογικών Κινήτρων που στοχεύουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του εγχώριου κινηματογράφου, την προσέλκυση ξένων κινηματογραφικών παραγωγών στην Κύπρο και την αφύπνιση του ενδιαφέροντος των ιδιωτικών

επιχειρήσεων (ξένων και ντόπιων) για επένδυση στον τομέα των οπτικοακουστικών. Τα Κίνητρα αναμένεται να τεθούν σε εφαρμογή περί τις αρχές του 2019.

1.8.3 Διεθνή και άλλα Φεστιβάλ Κινηματογράφου

1.8.3.1 Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος 2018»

Το Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος» διοργανώνεται από το Τμήμα και το Θέατρο Ριάλτο. Το 2018 πραγματοποιήθηκε για 16η συνεχή χρονιά, από τις 19 μέχρι και τις 28 Απριλίου στη Λεμεσό (Θέατρο Ριάλτο) και τη Λευκωσία (Κινηματογράφος Ζήνα Πάλας). Τα δύο βασικά προγράμματα του φεστιβάλ ήταν και φέτος το Glocal Images (Εθνικό και Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα) και το Viewfinder (Ματιές στο Σύγχρονο Διεθνή Κινηματογράφο). Όλες οι ταινίες των τμημάτων Glocal Images και Viewfinder προβάλλονταν για πρώτη φορά στην Κύπρο.

Την ευθύνη για την επιλογή των ταινιών, τον καταρτισμό του προγράμματος προβολών και των παράλληλων εκδηλώσεων είχε και φέτος η τριμελής Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους Τώνια Μισιαλή (σκηνοθέτη), Δρα Κώστα Κωνσταντινίδη (ακαδημαϊκό), και Μάριο Στυλιανού (σκηνοθέτη).

Το μη διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ Viewfinder περιελάμβανε ταινίες που είχαν διακριθεί κατά τη διάρκεια της φεστιβαλικής χρονιάς, κατόπιν επιλογής της Καλλιτεχνικής Επιτροπής, με κοινό χαρακτηριστικό την έφεση στη δημιουργία και την προώθηση της κριτικής σκέψης.

Για τέταρτη χρονιά φέτος, το Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος» συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά του Παιδικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου, με προβολές ταινιών και εργαστήρια.

1.8.3.1.1 Κριτική Επιτροπή

Abel Ferrara: Πολυβραβευμένος σκηνοθέτης από τις ΗΠΑ, δημιουργός φημισμένων ταινιών όπως Bad Lieutenant, King of New York, και Pasolini.

Ελίνα Ψύκου: Βραβευμένη από το τμήμα Works in Progress του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Karlovy Vary το 2012, και ανάμεσα στους «Δέκα Πιο Υποσχόμενους Ευρωπαίους Σκηνοθέτες»

Olivier Clinckart: Κριτικός κινηματογράφου στο μηνιαίο περιοδικό Grand Angle από το 1996 μέχρι το 2009.

Ralitza Petrova: Πολυβραβευμένη σκηνοθέτις. Οι ταινίες της διακρίθηκαν διεθνώς σε σημαντικά φεστιβάλ κινηματογράφου, όπως για παράδειγμα στο φεστιβάλ των Κανών και του Βερολίνου. Επίσης σε σημαντικές πλατφόρμες σύγχρονης τέχνης/γκαλερί όπως η Tate Modern και το Centre Pompidou

Πέτρος Χαράλαμπος: Κύπριος σκηνοθέτης. Από το 2000 σκηνοθετεί διαφημίσεις, ντοκιμαντέρ, μουσικά και εταιρικά φιλμάκια και ταινίες, για τα οποία έχει αποσπάσει διάφορα βραβεία και διακρίσεις. Η ταινία του Boy on the Bridge βραβεύθηκε σε διάφορα φεστιβάλ ανά τον κόσμο.

1.8.3.1.2 Βραβεία Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος Glocal Images:

Βραβείο Καλύτερης Ταινίας & Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας: Το βραβείο απονεμήθηκε εξ ημισείας σε δύο ταινίες: I Am Not a Witch της Rungano Nyoni (Ναϊρόμπι) και Respeto του Alberto Monteras (Φιλιππίνες).

Ειδικό Βραβείο Κριτικής Επιτροπής: Το βραβείο απονεμήθηκε στην ταινία Too Much Info Clouding Over My Head του Βασίλη Χριστοφιλάκη (Ελλάδα).

1.8.3.1.3 Τιμητικές Διακρίσεις:

1. Στην ταινία **More** του Onur Saylak (Τουρκία), για την εξαιρετική διανομή ρόλων και τη φωτογραφία της.
2. Στην ταινία **Men Don't Cry** του Alen Drljevic (Κροατία), για τις αυθεντικές ερμηνείες των χαρακτήρων.
3. Στην ταινία **The Marriage** της Blerta Zeqiri (Κόσσοβο), για την τολμηρή σκιαγράφηση ενός σημαντικού ζητήματος, με φόντο τη συντηρητική κοινωνία.

1.8.3.1.4 Βραβεία Εθνικού Διαγωνιστικού Τμήματος

Το Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία Sunrise in Kimmeria του Σάιμον Φαρμακά.

Το Βραβείο Καλύτερου Κύπριου Σκηνοθέτη απονεμήθηκε στον Χρίστο Γεωργίου για την ταινία του Happy Birthday.

Τιμητική Διάκριση: Η Κριτική Επιτροπή απένειμε τιμητική διάκριση στον Βλαδίμηρο Σούμποτιτς για τη φωτογραφία του στην ταινία Chinatown: Τα Τρία Καταφύγια της Αλίκης Δανέζη-Κνούτσεν.

Βραβείο Φοιτητικής Επιτροπής: Το βραβείο κέρδισε η ταινία I Am Not a Witch της Rungano Nyoni.

Βραβείο Κοινού Cytavision: Το Βραβείο Κοινού, όπως το ανέδειξαν οι θεατές του Φεστιβάλ σε Λεμεσό και Λευκωσία, κέρδισε φέτος το Respeto του Treb Monteras (Φιλιππίνες).

1.8.3.2 8^ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, ο επίσημος διεθνής διαγωνιστικός θεσμός ταινιών μικρού μήκους της Κύπρου, πραγματοποιήθηκε στο Θέατρο Ριάλτο από τις 13 μέχρι τις 19 Οκτωβρίου 2018, με διοργανωτές το Υ.Π.Π. και το Θέατρο Ριάλτο. Το πρόγραμμα του Φεστιβάλ περιελάμβανε 50 ταινίες στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα του και 20 ταινίες στο Εθνικό Διαγωνιστικό Τμήμα, καθώς και 6 παράλληλα προγράμματα.

1.8.3.2.1 Κριτική Επιτροπή

Η πενταμελής Κριτική Επιτροπή απαρτιζόταν από τις πιο κάτω σημαντικές προσωπικότητες:

Αχιλλέα Κυριακίδη (Πρόεδρος): Βραβευμένος Έλληνας πεζογράφος, μεταφραστής, σεναριογράφος και σκηνοθέτης

Jean Rice: Παραγωγός - Υπεύθυνη Προγραμμάτων στην Εθνική Σχολή Κινηματογράφου της Ιρλανδίας

Daniel Ebner: Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Φεστιβάλ Vienna Shorts από την Αυστρία

Kilian Lilienfeld: Προγραμματιστής κινηματογραφικών φεστιβάλ από την Ελβετία

Ρένο Γάβρη: Κύπριος βραβευμένος σκηνοθέτης

Την ευθύνη για την επιλογή των ταινιών του διεθνούς διαγωνιστικού τμήματος, τον καταρτισμό του προγράμματος προβολών και των παράλληλων εκδηλώσεων είχε η Καλλιτεχνική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους σκηνοθέτες Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μυλωνά, ενώ την επιλογή των Κυπριακών ταινιών έκανε η Προκριματική Επιτροπή Επιλογής Κυπριακών Ταινιών, που φέτος απαρτιζόταν από τους Άδωνι Φλωρίδη, Μάριο Ψαρά και Nicolas Khabbaz.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε ταινίες μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, πειραματικές και ταινίες κινουμένων σχεδίων. Το Φεστιβάλ, φιλόξενο προς τους μικρομηκάδες αλλά και το ευρύ κοινό που πιστά το παρακολουθεί κάθε χρόνο, παρουσίασε μια ποικιλία ποιοτικών ταινιών που πραγματεύονται την ανθρώπινη κατάσταση μέσα από κωμικές, φανταστικές και άλλοτε ρεαλιστικές αφηγήσεις. Το Εθνικό Τμήμα φιλοξένησε εφέτος είκοσι κυπριακές ταινίες, έναν εξαιρετικά σημαντικό αριθμό ταινιών για τη μικρή μας χώρα.

1.8.3.2.2 Βραβεία Διεθνούς Διαγωνιστικού Προγράμματος

Το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία Fauve του Jeremy Comte από τον Καναδά.

Το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας απονεμήθηκε στην ταινία Kiem Holijanda της Sarah Veltmeyer από την Ολλανδία.

Το Δεύτερο Βραβείο Καλύτερης Ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία The Transfer του Michael Grudsky, μια συμπαραγωγή από το Ισραήλ, τη Γερμανία και την Αυστρία.

Το Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ απονεμήθηκε εξ ημισείας στις ταινίες Dark Waves του Ismael Joffroy Chandoutis από τη Γαλλία και Prisoner of Society του Rati Tsiteladze από τη Γεωργία.

1.8.3.2.3 Βραβείο Εθνικού Διαγωνιστικού Τμήματος

Το Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία Άρια της Μυρσίνης Αριστείδου.

Το Δεύτερο Βραβείο Καλύτερης Κυπριακής Ταινίας απονεμήθηκε στην ταινία Πέρα από τ' Αστέρια της Στελάνας Κληρή.

Το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας Ντίνου Κατσουρίδη απονεμήθηκε στον Anthony Πέτρου για την ταινία του The Sound.

Το Βραβείο Καλύτερης Φωτογραφίας απονεμήθηκε στον Stefan Metzner για τη φωτογραφία του στην ταινία Quidnunc του Χάρη Αγιώτη

Το Βραβείο Καλύτερης Ερμηνείας, προσφορά του Δήμου Λεμεσού, απονεμήθηκε στη Μαρία Ζορμπά για την ερμηνεία της στην ταινία Η Τομή της Βαγγελιώς Σουμέλη

Απονεμήθηκε επίσης τιμητική διάκριση στη Σοφία Αναστασίου για την ταινία The Way Things Go.

Για πέμπτη συνεχή χρονιά, φοιτητές από το Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ ψήφισαν το Καλύτερο Μουσικό Βίντεο, αναδεικνύοντας την ταινία Gaia, σε σκηνοθεσία Romain Segaud, από τη Γαλλία.

1.8.3.3 «Το Φεστιβάλ Δράμας Ταξιδεύει στην Κύπρο»

Τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει καθιερωθεί η προβολή στην Κύπρο των βραβευμένων, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, ελληνικών ταινιών μικρού μήκους. Η εκδήλωση πραγματοποιείται σε συνεργασία με τη Διοργανώτρια Αρχή του Φεστιβάλ Δράμας, το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας, το Θέατρο Ριάλτο, τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Λευκωσίας, την Κινηματογραφική Λέσχη Λεμεσού, την Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας και τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Πάφου. Πρόκειται για ένα τριήμερο προβολών, αφιερωμένο στην Ελληνική Ταινία Μικρού Μήκους, ιδιαίτερα αγαπητό στους νέους κινηματογραφιστές.

1.8.3.4 Βραβεία Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου

Το Τμήμα, η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου και το Ίδρυμα ARTos, σε συνεργασία με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου πραγματοποίησε για ενδέκατη συνεχή χρονιά, το Φεστιβάλ Βραβευμένων Ευρωπαϊκών Ταινιών Μικρού Μήκους *Short Matters!* Οι προβολές έλαβαν χώρα στο Ίδρυμα ARTos στη Λευκωσία στις 26, 27 και 28 Σεπτεμβρίου 2018 και στις 29 & 30 Σεπτεμβρίου 2018, στο ΤΕΠΑΚ στη Λεμεσό.

Μέσα από το πρόγραμμα Short Matters παρουσιάζονται ταινίες μικρού μήκους της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, οι οποίες έχουν προταθεί για βράβευση προς την Ακαδημία, από τα δεκαπέντε σημαντικότερα φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους της Ευρώπης.

1.8.3.5 Φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου»

Το Φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου», το οποίο διανύει την 16η χρονιά διοργάνωσής του, μεταφέρθηκε από τον Ιούνιο κατά τον οποίο λάμβανε χώρα μέχρι τότε, στο μήνα Φεβρουάριο (23 Φεβρουαρίου - 1 Μαρτίου 2018).

Το Φεστιβάλ αποτελεί μια πρωτοβουλία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό *Brave New Culture* και πραγματοποιείται στη Λέσχη Βιβλίου «Υφαντουργείο».

Με ένα ακόμη πλουραλιστικό και εναλλακτικό πρόγραμμα προβολών, το Φεστιβάλ παρουσιάζει κινήματα και σκηνοθέτες της πρωτοπορίας και του εν γένει εναλλακτικού και πειραματικού κινηματογράφου, από όλες τις γωνίες του κόσμου. Το Φεστιβάλ έχει ανταποκριθεί με επιτυχία στην απαίτηση του κοινού για μια σύγχρονη εστία, η οποία θα καλλιεργήσει την κινηματογραφοφιλία στην πιο πολυδιάστατη μορφή της.

Κατά το 2018 παρουσιάστηκαν, σε σύντομα αφιερώματα, οι σκηνοθέτες John Waters, Ken Russell και Jessica Hausner, ενώ ο κυπριακός κινηματογράφος ήταν παρών με ένα αφιέρωμα στον Κύριο Παπαβασιλείου και στις πρώτες του κινηματογραφικές εξερευνησεις. Το πρόγραμμα πλαισιώθηκε από ένα θεματικό αφιέρωμα σε πειραματικές ταινίες τύπου 'Western'.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, το Φεστιβάλ μερίμνησε για μια δυναμική σχέση κοινού και εικόνας, με τη διοργάνωση διαλέξεων, εισαγωγών στο έργο των καλλιτεχνών και συζητήσεων, φέρνοντας έτσι σε επαφή επαγγελματίες, κριτικούς και θεωρητικούς του κινηματογράφου, εικαστικούς και άλλους φίλους του εναλλακτικού σινεμά.

1.8.3.5.1 Ασυμβίβαστος: Ένα Αφιέρωμα στον Ken Russell

Ο Ken Russell έγινε παγκόσμια γνωστός για τις αμφιλεγόμενες κινηματογραφικές του ταινίες κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και '70. Με το έργο του πέτυχε να ξεπεράσει τα όρια του εκφραστικού του μέσου και να συμβάλει τα μέγιστα στο να απελευθερωθεί ο κινηματογράφος από την συμβατικότητα. Εισαγωγή έγινε από τον Δώρο Δημητρίου, Ιστορικό Κινηματογράφου και Επιμελητή του Προγράμματος

1.8.3.5.2 John Waters: Χαλκέντρος ο Ταινιολάθας του Ανεξάρτητου Αμερικανικού Σινεμά

John Waters, είναι το τρομερό παιδί του αμερικανικού ανεξάρτητου κινηματογράφου, με το χαρακτηριστικό μουστακάκι και το σαρδόνιο χαμόγελο. Πολλές είναι οι ιδιότητες που χρεώνεται στη μέχρι τώρα καλλιτεχνική πορεία του: Σκηνοθέτης, σεναριογράφος, συγγραφέας, ηθοποιός, stand up comedian, δημοσιογράφος, visual artist και συλλέκτης έργων τέχνης. Εισαγωγή έγινε από τον Αντώνη Μπισκοκίτη, Σκηνοθέτη και Επιμελητή του Προγράμματος.

1.8.3.5.3 Υπερβαίνοντας τα Όρια: Πειραματικές Ταινίες και Αμερικάνικο Γουέστερν

Το γουέστερν, το κατ' εξοχήν αμερικανικό είδος κινηματογράφου, τοποθετεί διαρκώς στο κέντρο της αφήγησής του το «σύνορο» και την «υπέρβαση» αυτού, ως βάση της αμερικανικής λαϊκής κουλτούρας και μυθολογίας. Το σύνορο αναπαριστά τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ «πολιτισμού» και «ερημιάς». Το πρόγραμμα παρουσιάζει το κλασικό γουέστερν του John Ford *The Searchers* μέσα από

πειραματικές ταινίες που ξεπερνούν και 'παίζουν' με τις συμβάσεις και τη μυθολογία του είδους. Εισαγωγή στο πρόγραμμα έγινε από τον Christopher Zimmerman, Θεωρητικό Κινηματογράφου και Επιμελητή του Προγράμματος

1.8.3.5.4 Το Σινεμά της Jessica Hausner: Σιωπηλοί Αφηγητές στην Ταραγμένη "Χώρα των Θαυμάτων"

Η Jessica Hausner ξεκίνησε την καριέρα της με την ταινία μικρού μήκους Flora (1996), η οποία απέσπασε το βραβείο Leopard of Tomorrow, στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο. Λίγα χρόνια αργότερα, το Lovely Rita, η πρώτη της ταινία μεγάλου μήκους παρουσιάστηκε στο πρόγραμμα «Ένα Κάποιο Βλέμμα» στο Φεστιβάλ Καννών, όπως επίσης και η δεύτερη της ταινία με τίτλο Hotel (2004). Η επόμενη ταινία της Lourdes, απέσπασε το βραβείο της FIPRESCI στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βενετίας (2009). Η τελευταία της ταινία Amour Fou, έκανε και πάλι πρεμιέρα στο «Ένα Κάποιο Βλέμμα», του Φεστιβάλ Καννών (2014). Εισαγωγή στο πρόγραμμα έγινε από τον Δρα Κώστα Κωνσταντινίδη, Ακαδημαϊκό και Επιμελητή του Προγράμματος

1.8.3.5.5 Κύρος Παπαβασιλείου - Τα Σημειώνοντα μιας Οντολογικής Αναζήτησης

Ο Κύρος Παπαβασιλείου είναι σκηνοθέτης και σεναριογράφος των ταινιών του. Εργάζεται, επίσης, ως μοντέρ. Αναφέρει ο ίδιος για τις ταινίες του: Αφορμή για τις ταινίες είναι οι εικόνες. Βέβαια, η συνοχή είναι αυτό που τις ολοκληρώνει. Οι αναφορές και οι επιρροές (κινηματογραφικές, λογοτεχνικές και φιλοσοφικές) είναι πάντοτε παρούσες. Στις κινηματογραφικές επιρροές και συγγένειες με το έργο του, αναφέρει τους Λ. Μπουγιουέλ, Μ. Χάνεκε, Γ. Λάνθιμο, Α. Βιρασετάκουν, Σ. Τορνέ και Ι. Μπέργκμαν. Η εναλλακτική προσέγγιση στο σενάριο, η μινιμαλιστική έκφραση και η εξερεύνηση των δυνατοτήτων της αφήγησης, είναι τα βασικά συστατικά του έργου του. Εισαγωγή και συζήτηση με τον Σκηνοθέτη έγινε από τους Δώρο Δημητρίου, Ιστορικό Κινηματογράφου και Επιμελητή του Προγράμματος και Ευαγόρα Δανέζη, Θεωρητικό Τέχνης και Επιμελητή του Προγράμματος.

1.8.3.6 Μαραθώνιος Θερινών Προβολών 2018

Σημαντική ήταν και φέτος η ανταπόκριση του κυπριακού και ξένου κοινού στις προβολές του Μαραθώνιου Θερινών Προβολών. Ο θεσμός, ο οποίος διοργανώθηκε για 20ή χρονιά από το Τμήμα και το Θέατρο Ένα, σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου, μεταξύ 11 Ιουλίου και τις 9 Σεπτεμβρίου 2018, πραγματοποιήθηκε στον αρχαιότερο εν λειτουργία θερινό κινηματογράφο της Λευκωσίας, τον κινηματογράφο «Κωνσταντία».

Ο Μαραθώνιος Θερινών Προβολών είναι ένας από τους σημαντικότερους θεσμούς του Υπουργείου, τόσο στον τομέα του κινηματογράφου, όσο και τον τομέα της αναβάθμισης της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου. Η επιλογή των ταινιών γίνεται με γνώμονα την ποιότητα, την κινηματογραφική αγωγή του κοινού και την τέρψη. Κάτω από το φεγγάρι και με τη νοσταλγική ατμόσφαιρα του καλοκαιρινού κινηματογράφου, ο θεατής θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει ένα μοναδικό πολιτισμικό ψηφιδωτό από όλες τις γωνίες της γης, με ταινίες που πρόσφατα διακρίθηκαν με μεγάλα βραβεία, όπως η βραβευμένη με Όσκαρ ξενόγλωσσης ταινίας «Μια Φανταστική Γυναίκα» / Una Mujer Fantastica (Χιλή), η προτεινόμενη για Όσκαρ καλύτερης ξενόγλωσσης ταινίας, «Ο Λύκος της Ερήμου»/ Theeb (Ιορδανία, Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, Jordan, United Arab Emirates), η προτεινόμενη για Όσκαρ ταινία «Καταπληκτικές Γυναίκες» / 20th Century Women (ΗΠΑ), αλλά και πολλές άλλες πολυβραβευμένες ταινίες. Οι μικροί σινεφίλ είχαν τη χαρά να είναι και φέτος μέρος του Μαραθώνιου, με την εξαίρετη παιδική ταινία Wendy.

Η κυπριακή ταινία υπήρξε παρούσα με την ταινία «Το Αγόρι στη Γέφυρα» / Boy on the Bridge σε σκηνοθεσία Πέτρου Χαραλάμπους, η που έλαβε πολλές διακρίσεις (Best Film Award, 29th European Cinema Panorama Film Festival - 2016 / Best Film Young Jury Cinephile Award, 17th Le Festival de Cinéma du Grain à Démoudre -2016 / Nominated for Best -First Time Director Award, Hellenic Film Academy Awards- 2017 κ.ά)

1.8.4 Άλλες Δράσεις

Πέραν των πιο πάνω, το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τους ακόλουθους θεσμούς και ετήσιες εκδηλώσεις:

1.8.4.1 Επιχορήγηση Κινηματογραφικών Λεσχών

Επιχορηγούνται οι κινηματογραφικές λέσχες για διοργάνωση αφιερωμάτων σε εθνικές κινηματογραφίες και προβολές από τον κλασικό και σύγχρονο ποιοτικό κινηματογράφο.

Ταυτόχρονα επιχορηγούνται πολιτιστικοί φορείς που προωθούν την κινηματογραφική παιδεία και αισθητική.

1.8.4.2 Επιχορήγηση των Δραστηριοτήτων της Ένωσης Σκηνοθετών Κύπρου με σκοπό την Επαγγελματική Κατάρτιση

1.8.4.2.1 Τριήμερο εργαστήριο με την καταξιωμένη Kathleen McInnis

Η Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου φιλοξένησε στις 8 Οκτωβρίου 2018, την καταξιωμένη Kathleen McInnis, η οποία παρουσίασε τριήμερο εργαστήριο φεστιβαλικής στρατηγικής, διεθνούς προώθησης και διανομής κινηματογραφικών ταινιών μικρού και μεγάλου μήκους. Η εκπαιδεύτρια εξήγησε τη διαδικασία, βοήθησε και καθοδήγησε τους συμμετέχοντες σκηνοθέτες/ παραγωγούς / σεναριογράφους, προσφέροντάς τους στρατηγικές και τρόπους προώθησης των έργων τους, ώστε να έχουν προβολή και απήχηση σε διεθνή ακροατήρια παγκοσμίως κινηματογραφικών φεστιβάλ. Επίσης, τους πρόσφερε καθοδήγηση και συμβουλές για τη σημαντική διαδικασία παρουσίασης των ταινιών τους σε sales agents και πώλησης σε εταιρίες διανομής έτσι ώστε, στοχευμένα, το ολοκληρωμένο έργο τους να φτάσει σε διεθνή ακροατήρια και να έχει πιθανότητες διεθνούς διανομής.

1.8.4.2.2 Η χρήση της αλληγορίας στις ταινίες. Masterclass από τον σκηνοθέτη Bartosz Konopka

Η Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου διοργάνωσε την 1η Δεκεμβρίου 2018, Masterclass με τον πολυβραβευμένο Πολωνό σκηνοθέτη Bartosz Konopka με θέμα “Crossing Doc/Fiction boundaries”. Κατά τη διάρκεια του Masterclass ο B. Konopka αναφέρθηκε στις κινηματογραφικές μεθόδους που χρησιμοποιεί και επικεντρώθηκε στη χρήση αλληγορίας μέσω παραδειγμάτων από το έργο του. Προβλήθηκε η πολυβραβευμένη ταινία του “Rabbit à la Berlin” και δείγματα από άλλες ταινίες του.

1.8.4.2.3 Από τη μικρού στη μεγάλου μήκους ταινία: Masterclass από τη σκηνοθέτη Ραλίτσα Πέτροβα

Η Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου παρουσίασε στις 16 Δεκεμβρίου 2018 την αναγνωρισμένη σκηνοθέτη Ραλίτσα Πέτροβα σε ένα ενδιαφέρον και πρωτότυπο Masterclass, το οποίο συνοδεύταν από την προβολή δύο βραβευμένων ταινιών της: “By the grace of God” (2009) και “Godless” (2016 - Χρυσή Λεοπάρδαλη στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο). Το συγκεκριμένο masterclass επικεντρώθηκε στη μετάβαση από την μικρού στη μεγάλου μήκους ταινία, καθώς και στη δημιουργία ενός προσωπικού σκηνοθετικού ύφους και φωνής.

1.8.4.3 Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Με ένα πολυσυλλεκτικό πρόγραμμα από ολόκληρο τον κόσμο, το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού (1-8 Αυγούστου 2018) ολοκλήρωσε τη 13η χρονιά διοργάνωσής του, παρουσιάζοντας 20 και πλέον δημιουργικά ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους, σε πρώτη παγκύπρια προβολή.

Όπως εισηγείται και η αφίσα του Φεστιβάλ, το πρόγραμμα προβολών προτρέπει τον θεατή να δει την πραγματικότητα με άλλο μάτι και να αποκαλύψει νέες οπτικές της σύγχρονης πραγματικότητας. Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ, προβλήθηκαν ντοκιμαντέρ για τη σύγχρονη κοινωνία, την πολιτική, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη συλλογική και την ατομική μνήμη, τον έρωτα, τη διαφορετικότητα, τη μουσική και την τέχνη.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού διοργανώθηκε από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό BraveNew Culture και στηρίχθηκε από το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

1.8.5 Ανάπτυξη Κινηματογράφου στην Ύπαιθρο

Το Τμήμα, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του κινηματογράφου στην ύπαιθρο, έχει να επιδείξει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

1.8.5.1 Ενίσχυση των Αιθουσών της Ύπαιθρου

Ενίσχυση, πάνω σε ετήσια βάση, μέσω ειδικού προγράμματος, της λειτουργίας αιθουσών της υπαίθρου.

1.8.5.2 Προβολή κυπριακών και ευρωπαϊκών ταινιών

Προβολή κυπριακών και ευρωπαϊκών ταινιών στην ύπαιθρο μέσω της επιχορήγησης δήμων/κοινοτήτων της περιφέρειας.

1.8.5.3 Διεθνές Φεστιβάλ Κινούμενων Σχεδίων στην Ύπαιθρο «Όψεις του Κόσμου»

Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός «Όψεις του Κόσμου», σε συνεργασία με τη Σχολή - Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή και τον διεθνή οργανισμό ASIFA, διοργάνωσε το 17ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Κινούμενου Σχεδίου στην ύπαιθρο «Όψεις του Κόσμου». Στο πλαίσιο του Διαγωνιστικού Φεστιβάλ, πραγματοποιήθηκαν προβολές, εκθέσεις (Εκθεση του Georges Schwizgebel), σεμινάρια και εργαστήρια κινούμενου σχεδίου (ένα παιδικό εργαστήριο σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και ένα εργαστήριο για εικονογραφημένο σενάριο σε συνεργασία με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου). Το Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα περιλάμβανε μια επιλογή από ταινίες μικρού μήκους από επαγγελματίες και από σπουδαστές από όλο τον κόσμο, ενώ το Κυπριακό Διαγωνιστικό Τμήμα αποσκοπούσε, όπως κάθε χρόνο, στη στήριξη και ανάδειξη των τοπικών παραγωγών, καθώς και στην ενθάρρυνση και δικτύωση των Κυπρίων σκηνοθετών σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Το διεθνές διαγωνιστικό, με κριτική επιτροπή απαρτιζόμενη από διεθνώς καταξιωμένους επαγγελματίες του χώρου (Elise Labbe, National Film Board of Canada, Georges Schwizgebel, Animation Film Director και μέλος της Ακαδημίας των Όσκαρ, Jan-Luc Slock, founder and director «camera etc») απένειμε Βραβεία και διακρίσεις, ανάμεσα στα οποία και στην κυπριακή Duma του Πασχάλης Πασχάλη.

Τα τελευταία 11 χρόνια το φεστιβάλ τυγχάνει διεθνούς αναγνώρισης και συνεργάζεται με σημαντικά ξένα Φεστιβάλ στη διεθνή Κοινότητα του Animation, καθώς και με Κέντρα Κινηματογράφου. Το Φεστιβάλ έχει ενταχθεί από το 2013 στον διεθνή οργανισμό Animation της UNESCO ASIFA.

1.8.6 Κινούμενα Σχέδια για παιδιά και νέους

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα με τίτλο «Κινούμενα Σχέδια για Παιδιά και Νέους» πραγματοποιείται κάθε χρόνο κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο, ξεκινώντας από τη Λευκωσία, με πρόθεση στη συνέχεια να ταξιδέψει και στις άλλες πόλεις. Η έκδοση αυτή του Φεστιβάλ απευθύνεται σε παιδιά και νέους, καθώς και σε εκπαιδευτικούς και γονείς που ενδιαφέρονται να διευρύνουν τις γνώσεις τους στην τέχνη των κινούμενων σχεδίων (Animation).

Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει εκθέσεις, εργαστήρια και σεμινάρια στις εικαστικές τέχνες και στις τεχνικές του κινηματογράφου animation, έχοντας ως καθοδηγητές έμπειρους συγγραφείς - σεναριογράφους, καλλιτέχνες, εκπαιδευτικούς, και σκηνοθέτες. Η έμφαση δίνεται σε εργαστήρια μαθητών από σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα του τομέα κινούμενων σχεδίων. Επίσης, κατά τη διάρκεια της διοργάνωσης προβλήθηκαν 4 προγράμματα παιδικών ταινιών κινούμενων σχεδίων (πανόραμα) και δύο διαγωνιστικά προγράμματα παιδικών ταινιών κινούμενων σχεδίων διαγωνιστικού χαρακτήρα (βραβείο Κοινού). Τα παιδιά και οι νέοι/νέες ψήφισαν το βραβείο καλύτερης ταινίας.

1.9 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Το Τμήμα μέσω του Σχεδίου «Χρηματοδότηση Πολιτιστικών Φορέων για Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών» επιχορηγεί πολιτιστικούς φορείς για κάλυψη μέρους των ετήσιων λειτουργικών τους δαπανών. Κατά το 2018 επιχορηγήθηκαν 12 πολιτιστικοί φορείς με συνολικό ποσό €67.123.

1.10 ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ – ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Το Τμήμα, μέσω του Σχεδίου «Ενίσχυση Πολιτιστικών Φορέων για Κάλυψη Αναγκών Προβολής, Επικοινωνίας και Διεθνούς Δικτύωσης» επιχορηγεί πολιτιστικούς φορείς για κάλυψη μέρους των ετήσιων αναγκών προβολής, επικοινωνίας και διεθνούς δικτύωσης. Για το 2018 οι διαθέσιμες πιστώσεις ανήλθαν στις €20.000.

1.11 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.11.1 Πρόγραμμα Πολιτιστικής Αποκέντρωσης 2018

Σκοπός του προγράμματος είναι η προώθηση της πολιτιστικής αποκέντρωσης μέσα από μία σειρά ποιοτικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται σε κοινότητες της υπαίθρου. Η εφαρμογή του Σχεδίου αποσκοπεί στην υλοποίηση δραστηριοτήτων που έχουν στόχο την προαγωγή, καλλιέργεια και διάδοση του πολιτισμού και την παροχή ευκαιριών για γνωριμία, κατανόηση, συμμετοχή και δημιουργία σε όσο το δυνατόν ευρύτερα στρώματα της υπαίθρου, την ενθάρρυνση της κινητικότητας των καλλιτεχνών και άλλων επαγγελματιών του πολιτισμού, καθώς και του καλλιτεχνικού τους έργου και τέλος τη διαμόρφωση καλλιτεχνικής αντίληψης και αισθητηρίου τόσο από τη θέση του δημιουργού όσο και από τη θέση του θεατή.

Το 2018, στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτιστικής Αποκέντρωσης, το οποίο γνώρισε μεγάλη επιτυχία, επιχορηγήθηκαν οι εξής φορείς/καλλιτέχνες:

1. Roundcube Hub / Arts and Culture - *Οι Δαιμονισμένοι* του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι (θεατρικές παραστάσεις και θεατρικά εργαστήρια)
  2. Λαογραφικός Όμιλος Λεμεσού σε συνεργασία με τη Σχολή-Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή - *Χαράσσω στο Χωρκόν: Μιαν φοράν τζιαι έναν Τζιαιρόν* (εργαστήρια χαρακτικής)
  3. *Οι Μικροί Συγγραφείς* – Εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής για παιδιά
  4. Θεατρική ομάδα Περι-Οδεύοντες (Συνεργασία Ηθοποιών Πάφου) – *Το Φιόρο του Λεβάντε*
  5. Αλέξια Βασιλείου – Re-Be (εκπαιδευτικό, πολιτιστικό πρόγραμμα μουσικής ακρόασης για παιδιά και εφηβους)
  6. Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ – *Ηλέκτρα* του Ευριπίδη
  7. Έλενα Μουζάλα – 6 συναυλίες υπό τον τίτλο *Ένα Μουσικό Ταξίδι από την Παράδοση στο Σήμερα*
  8. Θεατρική Ομάδα Πολυχώρου ΕΣΤΙΑ – «*Μις Πέπσι*» της Πιερρέ Μπρυνόν
  9. Εύη Παναγιώτου- site-specific παραγωγή σύγχρονου χορού με τον τίτλο -λογοπαίγνιο *Χ(ω)ρ(ι)ογραφίες* (χωριά+χορογραφίες)
  10. Λία Χαράκη - παράσταση σωματικού θεάτρου με τίτλο *Αννητίνια και Εβητίνια: Ιστορίες Φρονιμάδας*
  11. Θεατρικό Εργαστήρι Μπαλωμένη Τσέπτη- θεατρική παράσταση *Το Μυστήριο της Πολιτείας Χάμελιν*
- Οι πιο πάνω δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν σε συνολικά 40 κοινότητες της Κύπρου.

1.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Η ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ»

Το ανταγωνιστικό πρόγραμμα «Ευρώπη για τους Πολίτες» έχει ως στόχο την προώθηση της Ευρωπαϊκής «πολιτότητας»: να φέρει την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της και να τους δώσει τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην οικοδόμησή της. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε τοπικές αρχές και οργανισμούς, δυναμικά εμπειρογνομόνων (think tanks), ομάδες πολιτών, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συνδικαλιστικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οργανώσεις εθελοντών, ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία και δέχεται σχετικές προτάσεις-projects για συγχρηματοδότηση.

1.13 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ / ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.13.1 Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα

Το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο 2018, διοργάνωσε συνολικά 141 εκδηλώσεις.

Αναλυτικότερα το Σπίτι της Κύπρου διοργάνωσε και πραγματοποίησε: 41 παρουσιάσεις βιβλίων, 10 εκθέσεις (εκ των οποίων οι 2 πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης), 5 εκδηλώσεις για το θέατρο και τον κινηματογράφο (οι 2 διοργανώθηκαν σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης), 11 εκδηλώσεις μουσικής (οι 3 πραγματοποιήθηκαν στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης), 1 εκδήλωση χορού, 13 Αφιερώματα για σημαντικούς πνευματικούς ανθρώπους της Ελλάδας και της Κύπρου, 25 διαλέξεις (εκ των οποίων οι 10 σε συνεργασία με την Εταιρεία Μελέτης και Έρευνας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας (EMENSI), οι 8 με το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και τον ΕΠΟΚ), 4 Ημερίδες, 2 Συνέδρια, 12 εκδηλώσεις φιλοξενίας διαφόρων φορέων, Ιδρυμάτων και Πανεπιστημίων της Ελλάδας και της Κύπρου (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Κυπριακές Οργανώσεις, Εκδόσεις κ.ά.), 4 Επισκέψεις Σχολείων.

Συμμετείχε με ενημερωτικές εισηγήσεις σε 3 ημερίδες και συνέδρια για την εκπαίδευση.

Επιπλέον συνδιοργάνωσε και στήριξε 13 εκδηλώσεις διαφόρων φορέων, Ιδρυμάτων, Πανεπιστημίων Ελλάδας-Κύπρου και Μουσείων: Κυπριακές Οργανώσεις Ελλάδας (ΟΚΟΕ και ΕΚΕ) – Εθνική Φοιτητική Ένωση Κυπρίων Αθήνας (ΕΦΕΚ) – Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου – Ένωση Μορφωτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παράρτημα Αθήνας (EUNIC) – Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) – Πανεπιστήμιο Κύπρου – Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου – Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου – Επιτροπή Κατεχομένων Δήμων Κύπρου – 31ο Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου – Μουσείο Μπενάκη – Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης – Πολιτιστικό Ίδρυμα Νέαρχος Κ. Κληρίδης – Σύνδεσμος Υποτρόφων Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη.

Τέλος, το Σπίτι της Κύπρου εκπροσωπήθηκε σε 56 εξωτερικές εκδηλώσεις (εκθέσεις, εκδηλώσεις λόγου, ημερίδες, συνέδρια κ.λπ.).

1.13.2 Γραφείο Μορφωτικού Συμβούλου στην Ύπατη Αρμοστεία της Κύπρου στο Λονδίνο

1.13.2.1 Γενική Δράση

Το Μορφωτικό Γραφείο στην Ύπατη Αρμοστεία της Κύπρου στο Λονδίνο εφαρμόζει μια φιλόδοξη στρατηγική πολιτιστικής διπλωματίας που στόχο έχει την ανάπτυξη εξωστρεφούς πολιτικής διεξαγωγής πολιτιστικών και ακαδημαϊκών δράσεων που προωθούν τον κυπριακό πολιτισμό και κουλτούρα στη Μεγάλη Βρετανία, τόσο στην ιστορική τους διάσταση όσο και στη σύγχρονή τους, όπως αυτή συνδιαλέγεται με τη βρετανική κουλτούρα, τον ευρύτερο ευρωπαϊκό, αλλά και παγκόσμιο πολιτισμό. Η επιτυχής πραγμάτωση αυτού του έργου εξαρτάται αναμφισβήτητα από την αгаστή σχέση εποικοδομητικής συνεργασίας ανάμεσα στο Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών, την Ύπατη Αρμοστεία και το Υπουργείο Εξωτερικών.

Στο πλαίσιο της δράσης του Μορφωτικού Συμβούλου έχουν διεξαχθεί συναντήσεις και επαφές με καλλιτέχνες, επιμελητές, ακαδημαϊκούς, εκπροσώπους πολιτιστικών ή ακαδημαϊκών φορέων, ομολόγους άλλων πρεσβειών, αλλά και εκπροσώπους των ΜΜΕ, τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και στην Κύπρο, για ενημέρωση, σύναψη συμφωνιών, σύνταξη πλαισίων συνεργασίας και διερεύνηση δυνατοτήτων για συνδιοργάνωση πολιτιστικών και ακαδημαϊκών δράσεων. Ανάμεσα στα πολιτιστικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα και θεσμούς με τους οποίους έχουν δρομολογηθεί συνεργασίες περιλαμβάνονται το British Museum, University College London, King's College London, University of Greenwich, University of Westminster, the Oxford Philharmonic Orchestra, the Hellenic Centre, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Photo London, Kendal Comic Arts Festival, European Poetry Festival, European Writer's Tour, London Design Festival, London Craft Week, και Edinburgh Fringe Festival.

Το Μορφωτικό Γραφείο αποτελεί, επίσης, θεσμικό μέλος της EUNIC London, με εκπροσώπηση στις συναντήσεις και συμμετοχή σε επιμέρους επιτροπές, οι οποίες μελετούν δυνατότητες συνδιοργάνωσης εκδηλώσεων. Τέλος, σημαντική είναι και η συνεργασία, η οποία έχει δρομολογηθεί ανάμεσα στο Μορφωτικό Γραφείο του Λονδίνου και το Fitzwilliam Museum του Πανεπιστημίου του Cambridge, στο πλαίσιο της έκθεσης Being an Islander – Η Νησιώτικη Ταυτότητα 2021, στην οποία το γραφείο συμβάλλει οικονομικά, αλλά και μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων, οι οποίες σκοπό θα έχουν τη διάχυση και περαιτέρω δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων του προγράμματος.

1.13.2.2 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις 2018

1. *'Good' and 'bad' Greek in a heritage language setting: transplanted diglossia in London's Greek Cypriot parikia*
22 Ιανουαρίου, King's College London
Δημόσια Διάλεξη από τον ακαδημαϊκό Δρ Πέτρο Καρατσαρέα (University of Westminster)
2. *In Cyprus where copper was first discovered...*
20 Φεβρουαρίου, Ύπατη Αρμοστεία Κύπρου στο Λονδίνο
Δημόσια Διάλεξη από την Καθηγήτρια Βασιλική Κασσιανίδου (Πανεπιστήμιο Κύπρου)
3. *A Real Job is to Make Something*
9 Μαρτίου, Bernie Grant Arts Centre
Ομαδική έκθεση υπό την επιμέλεια των Margot Bannerman και Anna Hart με τη συμμετοχή των Κύπριων εικαστικών, Γιώργου Πέτρου και Ersin Hussein.
4. *Ανδρόνικος ή Ο Ζωγκράφος*
10 Μαΐου, Hellenic Centre
Θεατρικός μονόλογος της Ευρυδίκης Περικλέους Παπαδοπούλου, σκηνοθετημένος από τη Μαρία Μανναρίδου Καρσερά και ερμηνευμένος από τον ηθοποιό Νεκτάριο Θεοδώρου.
5. *Phyle*
31 Μαΐου, Custom Lane – Εδιμβούργο
Εικαστική έκθεση από τον Λεόντιο Τουμπουρή, υπό την επιμέλεια της Eoin Dara.
6. *Moments of Glory*
11-14 Ιουνίου, Hellenic Centre
Έκθεση φωτογραφίας της Σελήνης-Αλεξίας Χριστοδούλου από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο 2016.
7. *Passion Crossroads*
22 Σεπτεμβρίου, Hellenic Centre
Συναυλία με μεσαιωνικά τραγούδια της Κύπρου, παραδοσιακά συμφωνικά και σύγχρονα αργεντίνικα ταγκό από την Κύπρια σοπράνο Βιβιάννα Γιαννάκη και τον Αργεντίνο κιθαρίστα και συνθέτη Μαριάνο Τζίλ. Η εκδήλωση έδωσε την ευκαιρία στον νέο Μορφωτικό Σύμβουλο, Δρα Μάριο Ψαρά, να συστηθεί στο κοινό και να παρουσιάσει τους ανανεωμένους στόχους του Μορφωτικού γραφείου.
8. *CYPRUS CINEMA SERIES: Το Αγόρι στη Γέφυρα*
27 Οκτωβρίου, Hellenic Centre
Εγκαίνια του προγράμματος Cyprus Cinema Series, που στόχο έχει τη δημιουργία μιας πλατφόρμας προώθησης κυπριακών ταινιών μεγάλου μήκους και των δημιουργών τους στο

Λονδίνο. Το πρόγραμμα εγκαινιάστηκε με την προβολή της βραβευμένης ταινίας του Πέτρου Χαράλαμπος “Το αγόρι στη γέφυρα” σε μια κατάμεστη αίθουσα. Μετά την προβολή, ακολούθησε συζήτηση με τον πρωταγωνιστή Ανδρέα Τσέλεπο, στην οποία το κοινό συμμετείχε ενεργά, επιδεικνύοντας το θερμό ενδιαφέρον του για τον σύγχρονο κυπριακό κινηματογράφο και τη θεματολογία του. Η προβολή καλύφθηκε από τα τοπικά μέσα (εφημερίδες, LGR, Hellenic TV).

9. *Cyprus Short Film Day 2018*

11 Νοεμβρίου, The MayFair Theatre

Επιστροφή του ετήσιου φεστιβάλ κυπριακών ταινιών μικρού μήκους Cyprus Short Film Day για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Φέτος, το φεστιβάλ προσέλκυσε το ενδιαφέρον ενός ανανεωμένου κοινού, το οποίο εκτός από την τοπική κοινότητα, περιλάμβανε ακαδημαϊκούς, καλλιτέχνες, κριτικούς, φοιτητές, και σινεφίλ από ποικίλες εθνικές και πολιτισμικές ομάδες του Λονδίνου. Στο φεστιβάλ φιλοξενήθηκε ένας σκηνοθέτης από Κύπρο και δύο σκηνοθέτες από Αγγλία, οι οποίοι συμμετείχαν σε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση με το κοινό, σχετικά με θέματα διασποράς, μετανάστευσης και ταυτότητας, που ήταν η ευρύτερη θεματική της φετινής διοργάνωσης. Η εκδήλωση καλύφθηκε από τα τοπικά μέσα (εφημερίδες, LGR, Hellenic TV), αλλά και από το PIK.

10. *My Cyprus Mandala*

23 Νοεμβρίου, Ύπατη Αρμοστεία Κύπρου στο Λονδίνο

24 Νοεμβρίου, ΕΠΣ Αγίου Δημητρίου Edmonton

Παρουσίαση της σειράς βιβλίων *My Cyprus Mandala* της συγγραφέως Μελίσσας Χέκκερς. Η βιβλιοπαρουσίαση διεξήχθη στον χώρο της ΥΑ, παρουσία εικαστικών, ακαδημαϊκών και μελών της τοπικής κοινότητας με εισαγωγικό χαιρετισμό από τον Ύπατο Αρμοστή. Την επόμενη μέρα διεξήχθη εργαστήριο *Μαντάλα* στο ελληνικό παροικιακό σχολείο Άγιος Δημήτριος στο Edmonton, με τη συμμετοχή 40 μαθητών, οι οποίοι μέσα από την πρακτική ενασχόληση με την τεχνική μαντάλα, άντλησαν πληροφορίες για την ιστορία, τη χλωρίδα και την πανίδα της Κύπρου.

1.13.2.3 Άλλες Δραστηριότητες

Η δραστηριότητα του Μορφωτικού Γραφείου στο Λονδίνο γενικότερα, και του Συμβούλου ειδικότερα, δεν εξαντλείται βέβαια στη διοργάνωση εκδηλώσεων, αλλά εκτείνεται σε μια σειρά από πολιτιστικές και ακαδημαϊκές δράσεις και επαφές που στόχο έχουν την προώθηση της πολιτιστικής διπλωματίας και την εξυπηρέτηση των καλώς νοούμενων συμφερόντων της Κύπρου και της ομογένειάς μας. Στα πλαίσια αυτής της δραστηριότητας, ο Μορφωτικός Σύμβουλος έχει εκπροσωπήσει την Ύπατη Αρμοστεία σε ποικίλες εκδηλώσεις της τοπικής κοινότητας, της εκκλησίας, των ελληνικών παροικιακών σχολείων, ακαδημαϊκών και πολιτιστικών ιδρυμάτων, αλλά και άλλων πρεσβειών, είτε ως κύριος ομιλητής είτε ως επίσημος προσκεκλημένος.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της προώθησης της δραστηριότητας του γραφείου δόθηκαν συνεντεύξεις σε London Greek Radio, Hellenic TV, Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, τοπικές και παγκύπριες εφημερίδες, ηλεκτρονικές εφημερίδες και μπλογκ, ενώ έχει ανανεωθεί εξ ολοκλήρου η διαδικτυακή εικόνα του γραφείου με μια ολοκαίνουργια ιστοσελίδα (www.culturalchc.co.uk), με ενισχυμένη δράση στο Twitter, ανανεωμένο Facebook, και δημιουργία λογαριασμού στο Instagram.

Τέλος, επιπρόσθετες δραστηριότητες, στις οποίες εμπλέκεται το Μορφωτικό Γραφείο στο Λονδίνο, αφορούν:

1. Διευκόλυνση της διεξαγωγής εξετάσεων τριτοβάθμιων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της Κύπρου στο οίκημα της Ύπατης Αρμοστείας.
2. Παροχή βεβαιώσεων και πιστοποιητικών σε Κύπριους φοιτητές και εκπαιδευτικούς σε ακαδημαϊκά θέματα, σε συνεργασία με τον Γενικό Πρόξενο.
3. Παροχή πληροφοριών σε ενδιαφερόμενους φοιτητές και γονείς για θέματα που αφορούν κυπριακά ακαδημαϊκά ιδρύματα.
4. Παροχή πληροφοριών σε ενδιαφερόμενους καλλιτέχνες για θέματα που αφορούν σχέδια και προγράμματα των Πολιτιστικών Υπηρεσιών.
5. Παροχή πληροφοριών σε ενδιαφερόμενους ακαδημαϊκούς, καλλιτέχνες και παράγοντες των τεχνών και των γραμμάτων της ευρύτερης βρετανικής κοινότητας για θέματα που αφορούν στον κυπριακό πολιτισμό και την ιστορία.
6. Συντονισμός μεταξύ Υ.Π.Π. και ΥΑ για θέματα που αφορούν επισκέψεις ανώτατων αξιωματούχων και λειτουργών του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο και διαχείριση έκτακτων ζητημάτων.
7. Συμβουλευτική δράση εντός της ΥΑ σε θέματα ακαδημαϊκά και πολιτιστικά.

1.13.3 Γραφείο Μορφωτικού Ακόλουθου στην Πρεσβεία της Κύπρου στο Βερολίνο

Στις αρχές του 2005 δημιουργήθηκε πολιτιστικό γραφείο, που έχει την έδρα του στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Βερολίνο.

Ένα από τα χαρακτηριστικά των πολιτιστικών προγραμμάτων είναι και η συμμετοχή καλλιτεχνών άλλων εθνικοτήτων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολυπολιτισμικά προγράμματα, με επίκεντρο την Κύπρο.

Ένας άλλος, επίσης, σημαντικός στόχος είναι το να γίνουν γνωστά έργα Κυπρίων συνθετών σε μουσικούς και μουσικά σχήματα στη Γερμανία.

Επιδιώκοντας, μεταξύ άλλων, συνεργασίες με γερμανικούς φορείς και συμπεριλαμβανώ Κύπριους καλλιτέχνες σε γερμανικές εκδηλώσεις.

Προτείνονται προγράμματα σε καλλιτέχνες και κάνω εισηγήσεις για πιθανές συνεργασίες μεταξύ καλλιτεχνών, έτσι δημιουργούνται πολλές φορές νέα πρότζεκτς και νέα σχήματα με νέα δυναμική.

Το έτος 2018, διοργανώθηκαν οι τρεις σειρές πολιτιστικών εκδηλώσεων *Κυπριακές Μινιατούρες* (Βερολίνο), *Κυπριακή Άνοιξη* (Μόναχο) *Κυπριακές Στιγμές* (Κολωνία) που αποτελούν πλέον πολιτιστικούς θεσμούς στη Γερμανία.

Εκτός από τις διοργανώσεις πολιτιστικών εκδηλώσεων, μεταξύ άλλων δόθηκε βοήθεια σε διάφορους καλλιτέχνες, όπως π.χ. τον μουσικό Σάββα Θωμά, σε θέματα που αφορούσαν στη συμμετοχή του σε ένα διεθνές θεατρικό πρότζεκτ, το *Our Lives*, μέρος του οποίου διοργανώθηκε και στο Βερολίνο.

Πρωθώθηκε η συμμετοχή της ταινίας του Ανδρέα Πάντζη «η Σφαγή του Κόκορα» και της ταινίας του Ηλία Δημητρίου, *Fish n' Chips*, σε ημέρες ελληνικού κινηματογράφου, που διοργανώθηκαν στη Στουτγκάρδη.

Δόθηκε βοήθεια στις εργασίες του περιπτέρου, που για πρώτη φορά διέθετε η Κύπρος στο Film Market του φεστιβάλ κινηματογράφου *Berlinale*.

1.13.3.1 Οι τρεις πολιτιστικοί Θεσμοί

1. Κυπριακές Μινιατούρες, Βερολίνο
2. Κυπριακή Άνοιξη, Μόναχο
3. Κυπριακές Στιγμές, Κολωνία

Χαρακτηριστικό όλων των θεσμών είναι ότι τα πολιτιστικά προγράμματά τους αποτελούνται συχνά από πρεμιέρες που έτυχαν της επιμέλειάς μου, σε συνεργασία με τους καλλιτέχνες, με αφορμή ειδικά τους πολιτιστικούς αυτούς θεσμούς.

1.13.3.1.1 *Κυπριακές Μινιατούρες, Βερολίνο, 22.04-7.6.2018*

Η πολιτιστική σειρά «Κυπριακές Μινιατούρες», διοργανώθηκε για 6^η χρονιά στο Βερολίνο.

Στόχος είναι να καθιερωθεί αυτή η πολιτιστική σειρά και να δημιουργηθεί ένας θεσμός στην πρωτεύουσα της Γερμανίας, που να αποτελέσει εφαλτήριο για μελλοντικές παραστάσεις Κυπρίων καλλιτεχνών.

- Μινιατούρα 1: 22.4.2018 - Εκκλησία των Παθών- Αλκίνοος Ιωαννίδης, κιθάρα και Φωνή
Σόλο πρόγραμμα του Αλκίνοου Ιωαννίδη.

- Μινιατούρα 2: 6.5.2018 Kulturbrauerei (πολιτιστικό Ζυθοποιείο)

«Let the spirit flower», ένα μουσικό ταξίδι σύγχρονης ευρωπαϊκής τζαζ, με έντονα έθνικ στοιχεία και εμπρεσιονιστική αυτοσχεδιαστική διάθεση. Οι Ανδρέας Γεωργίου (8χορδη κλασική και 16χορδη ακουστική κιθάρα), Παυλίνα Κωνσταντοπούλου (φωνητικά), Ρόδος Παναγιώτου (τύμπανα και κρουστά) και Rodrigo Caceres (ηλεκτρικό μπάσο), ανέπτυξαν συνθέσεις του Ανδρέα Γεωργίου, ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της ευρωπαϊκής ethnic-Jazz.

- Μινιατούρα 3: 7 μέχρι 10.6.2018 - Πολιτιστικό Κέντρο Μπεθάνιεν (Kunstquartier Bethanien) – Εγκαίνια των φωτογραφικών εκθέσεων «Αλμύρα» και «Green Room», σε συνεργασία με το «Sophia Foundation for Children». Η δεύτερη έκθεση φωτογραφίας «Green Room», της φωτογράφου Μαρίας Σιακόλα, παρουσιάζει ασπρόμαυρα πορτρέτα παιδιών του ορφανοτροφείου Μακάριος, στην Κένυα.

- Μινιατούρα 4: 8 Ιουνίου 2018 - Schwartzsche Villa, διπλό κλασικό πρόγραμμα.

Στο πρώτο μέρος, ο νεαρός πιανίστας Λάμπης Παύλου, ερμήνευσε έργα των Φρανς Σούμπερτ, Ιγκορ Στραβίνσκι und Καρλ Ράινικε εμπνευσμένα αντίστοιχα από φανταστικές φιγούρες: τη Ροζαμούντε, πριγκίπισσα της Κύπρου, τον Πετρούσκα, τη μαριονέτα του ρωσικού κουκλοθεάτρου και τη νύμφη Ουντίνε. Στη σονάτα «Ούντινε» για φλάουτο και πιάνο, στο φλάουτο ήταν η Άννα Παύλου. Στο δεύτερο μέρος ο κιθαρίστας Δημήτρης Ρεγγίνος, εκτέλεσε έργα των Κυπρίων συνθετών Kemal Belevi, Ευαγόρα Καραγιώργη, Φαίδρου Καβαλλάρη, Γιώργου Κάρβελλου και Νικόλα Οικονόμου.

- Μινιατούρα 5, 16 Ιουνίου 2018 - Kulturbrauerei (πολιτιστικό Ζυθοποιείο)

Το πολυεθνικό, ως επί το πλείστον νεαρό κοινό, που παρευρέθηκε στη συναυλία στο Βερολίνο, αποθέωσε το νεο-ρεμπέτικο σχήμα Τρίο Τεκκέ & Dave De Rose (Λευτέρη Μουμτζή φωνή και κιθάρα, Αντώνη Αντωνίου, φωνή και τζουρά, Colin Somervell μπάσο και Dave De Rose τύμπανα).

1.13.3.1.2 *Κυπριακή Άνοιξη - Μόναχο, 22.4-4.5.2018*

Ανάμεσα στις κορυφαίες διοργανώσεις περιλαμβάνεται και η σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων *Κυπριακή Άνοιξη*, διοργανώθηκε για 13^η χρονιά στο γνωστό Πολιτιστικό Κέντρο «Gasteig» του Μονάχου.

- 22.4.2018 *Duo Aura, ο Σταύρος Λάντσιας και έργα κυπρίων συνθετών*

Έναρξη της πολιτιστικής σειράς, στην αίθουσα κοντσέρτων του Πολιτιστικού Κέντρου Gasteig στο Μόναχο, με το μουσικό πρόγραμμα *Duo Aura, Σταύρος Λάντσιας και Κύπριοι Συνθέτες*.

Το Duo Aura για το συγκεκριμένο κοντσέρτο στο Μόναχο επέλεξε και ερμήνευσε έργα του Μιχάλη Ανδρόνικου, του Κώστα Κακογιάννη, του Χριστόδουλου Γεωργιάδη, της Σάββιας Κοζάκου και του Σταύρου Λάντσια. Ο Κύπριος συνθέτης Σταύρος Λάντσιας συμμετείχε κι ο ίδιος στη συναυλία, ερμηνεύοντας σόλο, καθώς επίσης μαζί με το ντουέτο δικές του συνθέσεις για πιάνο, τσέλο και κρουστά με έντονες τζαζ πινελιές αλλά και στοιχεία αυτοσχεδιασμού.

- 22-27.4.2018 Στο Φουαγιέ του Πολιτιστικού Κέντρου, δεξίωση και τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας *Green Room* της φωτογράφου Μαρίνα Σιακόλας.

- 24.4.2018 Αλκίνοος Ιωαννίδης, σόλο πρόγραμμα, κιθάρα και Φωνή

- 27.4.2018 *Lingua Franca Ensemble*, το σχήμα συγκροτούν μουσικοί από την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Γερμανία, όλοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου τεχνών Codarts του Ρότερνταμ.

- 4.5.2018 «Let the spirit flower», μουσικό ταξίδι σύγχρονης ευρωπαϊκής τζαζ, με έντονα έθνικ στοιχεία και εμπρεσιονιστική αυτοσχεδιαστική διάθεση.

1.13.3.1.3 *Κυπριακές Στιγμές, Κολωνία/Βοννη, 16–29.11.2018*

Οι εκδηλώσεις διοργανώθηκαν για 11^η χρονιά και πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια στους γνωστούς, κυρίως για τζαζ κοντσέρτα, χώρους του Άλτες Φάντχαουζ (Altes Pfandhaus), παλιό Ενεχυροδανειστήριο.

- 16.11.2018: **Εγκαίνια (κοντσέρτο)**

«Let the spirit flower», μουσικό ταξίδι σύγχρονης ευρωπαϊκής τζαζ, με έντονα έθνικ στοιχεία και εμπρεσιονιστική αυτοσχεδιαστική διάθεση. Εκτελέστηκαν συνθέσεις των τελευταίων είκοσι χρόνων, αλλά και πιο πρόσφατες του Ανδρέα Γεωργίου, ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της ευρωπαϊκής ethnic-Jazz.

- 17.11.2018: Βόννη

Σε συνεργασία με τον πολιτιστικό σύλλογο In Situ Art Society, παρουσιάστηκε ένα πρόγραμμα ηλεκτροακουστικής μουσικής με τους Γιάννη Κυριακίδη και Γιώργο Παύλο Τυμπανίδη.

- 24.11.2019: *Diary of Dreams*, στο πρόγραμμα συμμετείχαν τέσσερις χαρισματικοί καλλιτέχνες, με συναρπαστική ευχέρεια στον αυτοσχεδιασμό. Ο Σταύρος Λάντσιας στο πιάνο και κρουστά, η Ελεονώρα Ρούσου, φωνή, φλάουτο, μεταλλόφωνο, ο Ανδρέας Πολυζωγόπουλος τρομπέτα και φλικόρνο και ο Μιχάλης Καλκάνης, κοντραμπάσο. Οι συνθέσεις ήταν του Σταύρου Λάντσια και της Ελεωνόρας Ρούσου.

- 29.11.2018: ΤΡΙΟ ΤΕΚΚΕ & Dave De Rose, με τους Λευτέρη Μουμτζή φωνή και κιθάρα, Αντώνη Αντωνίου, φωνή και τζουρά, Colin Somervell μπάσο και Dave De Rose τύμπανα.

1.13.3.2 *Μεμονωμένες εκδηλώσεις, συμμετοχή κ.α.*

1.13.3.2.1 *HELLAS FILMBOX BERLIN, Βερολίνο, 24-28.1.2018*

Σε συνεργασία με τους διοργανωτές σχεδιάσαμε και παρουσιάσαμε αφιέρωμα για τον Κυπριακό κινηματογράφο. Συμμετοχή με ταινίες αλλά και την παρουσία των συνθετών Ανδρέα Πάντζη, Χρήστου Γεωργίου, Γιώργου Κούμουρου, Ηλία Δημητρίου, Μάριου Ιωάννου Ηλία, Νικόλα Κώστη και το συγκρότημα των Human Touch. Επίσης προβλήθηκαν οι ταινίες των Γιάννη Οικονομίδη, «Ψυχή στο Στόμα», της Αλέξιας Röider, «Conveyor Belt» και Πέτρου Χαραλάμπους «Το Αγόρι στη Γέφυρα».

1.13.3.2.2 *Φεστιβάλ Delicanto, Βερολίνο, 22.4.2018*

Συμμετοχή στο φεστιβάλ Delicanto, όπου συμμετέχουν διάφορες διπλωματικές αποστολές με καλλιτεχνικό πρόγραμμα και συγκεκριμένα με το θέατρο Μαριονετών του Μιχάλη Κακούρη, με το έργο Οδύσσεια.

1.13.3.2.3 *5^ο Τζαζ Φεστιβάλ της EUNIC, Βερολίνο, 9-20.5.2018*

Κύριος στόχος του φεστιβάλ της EUNIC (Ένωση Ευρωπαϊκών Μορφωτικών Ινστιτούτων Βερολίνου) είναι η ανάδειξη της ποικιλομορφίας της ευρωπαϊκής τζαζ, οι ιδιαιτερότητες και εξελίξεις αλλά και η δημιουργία γεφυρών συνεργασίας. Συμμετοχή με το κουιντέτο LP5 που απαρτίζεται από τους Λοΐζο Παφίτη / κιθάρα, Νικόλα Μελή / πιάνο, Ανδρέα Ροδοσθένους / μπάσο, Ηλία Ιωάννου / τρομπέτα και Ρόδο Παναγιώτου / ντραμς.

1.13.3.2.4 Fête de la Musique, Βερολίνο, 20–21.6.2018

Συμμετοχή στις 20 Ιουνίου στην εναρκτήριο εκδήλωση του *Fête de la Musique* στο Βερολίνο, με τους μουσικούς Ελένη Ηρακλέους(φωνή, πλήκτρα, σύνθεση), Λευτέρη Μουμτζή (φωνή, κιθάρα) και τον Δημήτρη Χατζηζήση (κιθάρα).

1.13.3.2.5 Η Ευρώπη μας, Βερολίνο, 26.6.2018,

Συμμετοχή με φωτογραφίες του Μάριου Αποστολίδη, Γιάννου Ζαχαρία και Ελένης Περικλέους – Κέστα στην έκθεση φωτογραφίας του Βουλγαρικού Ινστιτούτου στο Βερολίνο

1.14 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

1.14.1 Συμφωνίες Και Προγράμματα Πολιτιστικής Συνεργασίας

Η Κύπρος, με στόχο τη συνεργασία της με άλλες χώρες στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των επιστημών έχει μέχρι σήμερα συνάψει πάρα πολλές διμερείς Συμφωνίες. Για την υλοποίηση των Συμφωνιών αυτών καταρτίζονται και υπογράφονται από τα συμβαλλόμενα μέρη τα Εκτελεστικά Προγράμματα Εκπαιδευτικής, Πολιτιστικής και Επιστημονικής Συνεργασίας. Οι Συμφωνίες και τα Προγράμματα με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν παρέχουν το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται οι πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές της Κύπρου με άλλες χώρες. Το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών έχει την αρμοδιότητα του καταρτισμού και της εφαρμογής του μέρους εκείνου των διατάξεων των Προγραμμάτων που διέπει την πολιτιστική συνεργασία και τις πολιτιστικές ανταλλαγές της Κύπρου με την εκάστοτε συμβαλλόμενη χώρα (με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν τη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς). Στο πλαίσιο της εν λόγω αρμοδιότητας, το Τμήμα μεριμνά για τη διοργάνωση στο εξωτερικό εκδηλώσεων, με σκοπό την προβολή του σύγχρονου κυπριακού πολιτισμού, καθώς και για τη διοργάνωση από άλλες χώρες πολιτιστικών εκδηλώσεων στην Κύπρο. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων πραγματοποιούνται, επίσης, ανταλλαγές ειδικών, με σκοπό την αλληλοενημέρωση και τη συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού.

1.14.2 Υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» του Προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από το 2014, το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη», έχει αντικαταστήσει το Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2007-2013», το Πρόγραμμα «MEDIA» και το Πρόγραμμα «MEDIA Mundus». Το νέο Πρόγραμμα στηρίζει καλλιτέχνες, επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα και πολιτιστικούς οργανισμούς σε τομείς, όπως οι τέχνες του θεάματος, οι καλές τέχνες, οι εκδόσεις, ο κινηματογράφος/οπτικοακουστικά, η τηλεόραση, η μουσική, οι πολυτομεακές μορφές τέχνης, η πολιτιστική κληρονομιά και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, προκειμένου να λειτουργήσουν σε άλλες χώρες και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που είναι αναγκαίες στην ψηφιακή εποχή. Με την αύξηση της προβολής των ευρωπαϊκών πολιτιστικών έργων σε άλλες χώρες, προάγεται, επίσης, η πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία. Στην Κύπρο λειτουργούν γραφεία του Προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (Γραφείο Culture και Γραφείο MEDIA) με γενικό στόχο την παροχή βοήθειας στους πολιτιστικούς και δημιουργικούς φορείς σχετικά με το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη». Η συνολική ευθύνη για τη λειτουργία των Γραφείων έχει ανατεθεί σε «Συντονιστικό Φορέα (Co-ordinating Body) για το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη». Ο Συντονιστικός Φορέας του προγράμματος στην Κύπρο για το 2018 ήταν ο Οργανισμός TALOS RTD.

1.14.3 Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018

Το 2018 ήταν το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Κύριοι στόχοι του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018) ήταν να δοθεί έμφαση στην πολιτιστική κληρονομιά ως βασική συνιστώσα της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου, να αναδειχθεί η συμβολή της στην οικονομία και να τονιστεί η σημασία της ως συστατικό στοιχείο των σχέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών. Τη διοργάνωση του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και το ρόλο των Εθνικών Συντονιστών για την Κύπρο, ανέλαβαν η Διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Δρ Μαρίνα Σολομίδου-Ιερωνυμίδου, και ο Διευθυντής του Τμήματος Πολιτιστικών Υπηρεσιών, κ. Παύλος Παρασκευάς. Τον συντονιστικό ρόλο ανάμεσα στα δύο Υπουργεία είχε το Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η τελετή έναρξης του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Κύπρο πραγματοποιήθηκε, σε συνεργασία με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, με την συμμετοχή της κ. Θέμιδας Χριστοφίδου, Γενικής Διευθύντριας της Γενικής Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Κύπρος πραγματοποίησε Πρόγραμμα εκδηλώσεων που συμπεριλάμβανε συνέδρια, παρουσιάσεις, φωτογραφικές εκθέσεις, μουσικές εκδηλώσεις, και φεστιβάλ.

1.14.4 Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης (Cultural Routes Of The Council Of Europe)

Από την 1 Ιανουαρίου 2011 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχει στο Πρόγραμμα για τις Πολιτιστικές Διαδρομές και στο Διοικητικό Συμβούλιο της Μερικής Συμφωνίας για τις Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης [Enlarged Partial Agreement on Cultural Routes (EPA)] που συστάθηκε τον Απρίλιο 2011. Το Πρόγραμμα των Πολιτιστικών Διαδρομών θεωρεί ότι οι πολιτιστικές διαδρομές είναι πολύ σημαντικά εργαλεία για την ανάπτυξη του διαπολιτισμικού διαλόγου, την προσέγγιση των πολιτισμών, την αιεφόρο ανάπτυξη, την προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού αλλά και τη διευκόλυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι υπεύθυνοι φορέων ευρωπαϊκών πολιτιστικών διαδρομών, οι οποίες έχουν ανακηρυχθεί ως «Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Διαδρομές», λαμβάνουν το σήμα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση ηθικού και υπεύθυνου τουρισμού που σέβεται τις τοπικές κοινωνίες και την πολιτιστική τους ταυτότητα και ιδιομορφία.

1.15 ΘΕΣΜΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τόσο κατά την Βουλγαρική, όσο και την Αυστριακή Προεδρία, πληθώρα σημαντικών θεμάτων είχαν προωθηθεί και η Κυπριακή πλευρά ανέπτυξε έντονη δράση και συμμετοχή στη διαμόρφωση σε θέματα, όπως το Πρόγραμμα Εργασιών για τον Πολιτισμό, την Θέσπιση του Προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» 2021-2027, τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου για μια συμμετοχική διακυβέρνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018). Η εργασία που επιτελέστηκε από την Κυπριακή Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012) έθεσε τα θεμέλια για μια νέα προσέγγιση σε θέματα στρατηγικής και ανάπτυξης για τον πολιτισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη βάση αυτή, αρκετές είναι οι Προεδρίες που η εργασία τους βασίστηκε στα συμπεράσματα της Κυπριακής Προεδρίας για την Πολιτιστική Διακυβέρνηση.

1.16 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά δίκτυα, όπως το δίκτυο EUNIC, European Union Youth Orchestra, Επιτομή Πολιτιστικών Πολιτικών της Ευρώπης.

1.17 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ UNESCO ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ.

Στο πλαίσιο της Σύμβασης, πραγματοποιείται συστηματική κωδικοποίηση των δράσεων που συμβάλλουν στην εφαρμογή της Σύμβασης. Το 2018 πραγματοποιήθηκε εκδήλωση για παρουσίαση της έκδοσης τις Πολιτιστικές Εκφράσεις και Πλουραλισμός-Όψεις της σύγχρονης κυπριακής δημιουργίας»

1.18 ΜΟΥΣΕΙΑ

1.18.1 Νομοθεσία για την Αναγνώριση Μουσείων

Ο προσανατολισμός και οι επιδιώξεις του Νόμου 58 (I) / 2009 – Ο περί της Αναγνώρισης των Ιδιωτικών Μουσείων και των Μουσείων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διαδικασία και Προϋποθέσεις) Νόμος – είναι καθαρά ρυθμιστικής φύσης. Απώτερος στόχος του Νόμου είναι η βελτίωση των συνθηκών και των επιπέδων λειτουργίας των ιδιωτικών μουσείων και των μουσείων των τοπικών αρχών και η αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν και του έργου που επιτελούν. Στον Νόμο καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει απαραίτητα να πληρούνται, ώστε τα μουσεία που ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες να μπορούν, εφόσον τα ίδια το επιδιώξουν, να αναγνωριστούν από το κράτος. Ο Νόμος παρέχει, επίσης, τα κατάλληλα κίνητρα στα μουσεία για να επιδιώξουν την αναγνώρισή τους, αφού τα αναγνωρισμένα μουσεία θα μπορούν να λαμβάνουν κρατική χορηγία, υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται σε ειδικό χρηματοδοτικό εργαλείο (Σχέδιο για την Παραχώρηση Κρατικής Χορηγίας σε Αναγνωρισμένα Μουσεία). Το 2018 αναγνωρίστηκε από την Επιτροπή Μουσείων το Μουσείο Βυζαντινής Κληρονομιάς Παλαιχωρίου.

1.18.2 Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών

Το Τμήμα συνέχισε και κατά το 2018 να μισθώνει οικήματα στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα και την Πάφο, με σκοπό την παροχή στέγης σε σωματεία τα οποία υπηρετούν τα γράμματα και τις τέχνες. Οι Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών χρησιμοποιούνται από τα στεγαζόμενα Σωματεία για την πραγματοποίηση συνελεύσεων, συνεδριών, εικαστικών εκθέσεων, λογοτεχνικών εκδηλώσεων, κινηματογραφικών προβολών, θεατρικών δοκιμών κ.ά.

Το Τμήμα συνεχίζει να στηρίζει τη διαχείριση, τη λειτουργία και την πολιτιστική δραστηριότητα των Στεγών Γραμμάτων και Τεχνών με πάγιο στόχο τη λειτουργία τους ως σημαντικών πολιτιστικών πνευμόνων των αστικών κέντρων της Κύπρου.

1.18.3 Μουσείο Αγώνος

Το Μουσείο Αγώνος λειτουργεί στο νέο του κτήριο, δίπλα από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, το οποίο εγκαινιάστηκε στις 30 Απριλίου 2001. Κατά το 2018 δέχτηκε είκοσι μία χιλιάδες επισκέπτες περίπου, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μαθητές Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, φοιτητές Πανεπιστημίων από την Κύπρο και το εξωτερικό, οργανωμένα σύνολα, καθώς και ξένοι περιηγητές.

Ο εκθεσιακός χώρος του Μουσείου περιλαμβάνει πλούσιο υλικό, όπως ιστορικά κειμήλια, φυλλάδια, διαταγές, εντολές, οδηγίες, φωτογραφίες, άρθρα από τον τύπο της εποχής και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με τον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59.

Φέτος, το Μουσείο έλαβε μέρος την 1η Απριλίου στους εορτασμούς για την επέτειο έναρξης του Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959. Επίσης, συμμετείχε στη «Διεθνή Ημέρα Τουρισμού» και στους πανευρωπαϊκούς εορτασμούς για τη «Διεθνή Ημέρα και την Ευρωπαϊκή Νύκτα Μουσείων 2018, διοργανώνοντας ημερίδα με τίτλο: «Μνημεία και Χώροι Μνήμης» σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Παράλληλα, συνεχίστηκαν κανονικά οι δραστηριότητες του Μουσείου, όπως ξεναγήσεις, προβολές ντοκιμαντέρ, εκπαιδευτικές διαλέξεις σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, καθώς και παροχή πληροφοριών και στοιχείων στους διάφορους ερευνητές για την περίοδο 1955-1959.

1.19 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ UNESCO

Το Ίδρυμα «Κυπριακή Εθνική Επιτροπή για την UNESCO» αποτελεί το ζωτικό σύνδεσμο ανάμεσα στο κράτος, την κοινωνία των πολιτών και την UNESCO και λειτουργεί ως συμβουλευτικό σώμα έναντι του Κράτους.

Η Επιτροπή προωθεί την εφαρμογή των Συμβάσεων και των Προγραμμάτων της UNESCO στην Κύπρο σε συνεργασία με όλα τα Υπουργεία και τις Υπηρεσίες της Κυβέρνησης, καθώς και με Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς των οποίων οι δραστηριότητες σχετίζονται με αυτές της UNESCO, δηλαδή την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, τις φυσικές επιστήμες και την επικοινωνία και πληροφόρηση.

Λειτουργεί ως σημείο ενημέρωσης του κοινού για τους σκοπούς και τα προγράμματα της UNESCO και διανέμει έντυπα, βιβλία, αφίσες και ψηφιακό υλικό σχετικά με τον Οργανισμό. Επίσης, διατηρεί και προάγει τις επαφές με άλλες Εθνικές Επιτροπές κρατών-μελών της UNESCO, με στόχο την ανταλλαγή απόψεων και τη διεύρυνση της συνεργασίας για την επίτευξη κοινών στόχων.

1.19.1 Προώθηση Συμβάσεων της UNESCO

Η Επιτροπή προωθεί ενεργά την υλοποίηση των πολιτιστικών συμβάσεων της UNESCO που έχει κυρώσει η Κύπρος, ιδιαίτερα σε αυτές που αφορούν στην προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (1972), της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003) και της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων (2005), σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υ.Π.Π. και άλλους φορείς των οποίων οι στόχοι συνάδουν με τις αρχές των Συμβάσεων.

Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή δραστηριοποιείται ενεργά στην προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, τόσο με την παρουσία της σε περιφερειακές και διεθνείς συναντήσεις της UNESCO, όσο και με την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων σε εθνικό επίπεδο, ιδιαίτερα για την προβολή των τριών στοιχείων που η Κύπρος έχει εγγράψει στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς: το λευκαρίτικο κέντημα (2009), τα τσιαπιστά (2011), τη μεσογειακή διατροφή (2013) και την τέχνη της ξερολιθιάς (2018).

1.19.1.1 Εθνικός Κατάλογος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η Επιτροπή συντόνισε τη διαδικασία για εμπλουτισμό του Εθνικού Καταλόγου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΑΠΚ), με σκοπό την καταγραφή και διατήρηση των παραδοσιακών πολιτιστικών εκφράσεων που αποτελούν μέχρι σήμερα κομμάτι της ζωής των κατοίκων της Κύπρου, μέσα από μια δημοκρατική διαδικασία στην οποία εμπλέκονται κρατικές υπηρεσίες, τοπική αυτοδιοίκηση, πολιτιστικοί οργανισμοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς. Οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν εξετάστηκαν από την Ειδική Επιτροπή ΑΠΚ, η οποία απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και εκπροσώπους των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, του Τμήματος Αρχαιοτήτων και της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO. Μετά την

ολοκλήρωση της διαδικασίας, αποφασίστηκε η εγγραφή των ακόλουθων στοιχείων στον Εθνικό Κατάλογο ΑΠΚ:

- *Αθηνίτικο Λουκούμι του Γάμου* (Αιτητές: Δήμος Αθηνών και Καλλινίκειο Δημοτικό Μουσείο Αθηνών)
- *Κυπριακή χαρουπιά: παραδοσιακές τεχνικές καλλιέργειας, συγκομιδής, επεξεργασίας* (Αιτητές: Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής, Κοινότητα Ανώγυρας και Πανεπιστήμιο Κύπρου)
- *Πασχαλινά έθιμα* (Αιτητές: Λαογραφικός Όμιλος «Κτήμα» Πάφου)
- *Λαϊκά παραμύθια της Κύπρου* (Αιτητές: Μουσείο Παραμυθίου (ΜΠ) ΛΤΔ, Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού-Νεανικού Βιβλίου και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου)
- *Πανηγύρι της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας* (Αιτητές: Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ιερού Σπηλαίου Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας Κάτω Δευτεράς, Εκκλησιαστική Επιτροπή Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Κάτω Δευτεράς, Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Δευτεράς, Χριστιανικός Σύνδεσμος Γυναικών «Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα» και Λαογραφικός Όμιλος Ενορίας «Παναγία Χρυσοσπηλιώτισσα»)
- *Πανηγύρι του Αποστόλου Λουκά στην Αραδίππου* (Αιτητές: Δήμος Αραδίππου)
- *Πανηγύρι του Αγίου Γεωργίου στο Παραλίμνι* (Αιτητές: Εκκλησιαστική Επιτροπή Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου)

1.19.1.2 Εκδήλωση παρουσίασης των νέων εγγραφών στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Πραγματοποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2018, στην Αίθουσα Τελετών του Πολιτιστικού Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', η εκδήλωση παρουσίασης των εγγραφών του έτους 2017 στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και η επίδοση των σχετικών πιστοποιητικών. Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, το Πολιτιστικό Κέντρο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' και η Κυπριακή Επιτροπή Βυζαντινών Σπουδών. Στην εκδήλωση παρευρέθηκε και η Διευθύντρια της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελλάδας, η οποία αναφέρθηκε στη σημασία εγγραφής της ψαλτικής τέχνης στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της UNESCO. Το πρόγραμμα πλαισίωσαν καλλιτεχνικά με βυζαντινούς ύμνους ο Χορός Ψαλτών «Κύπριοι Μελωδοί και ο Χορός Ιεροψαλτών της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου «Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός».

1.19.1.3 Έγκριση εγγραφής της «τέχνης της ξερολιθιάς» στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO

Την εγγραφή της *Τέχνης της Ξερολιθιάς* στον *Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας* ενέκρινε η Διακυβερνητική Επιτροπή της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) στην 13η ετήσια συνεδρία της Πορ-Λουί, Δημοκρατία του Μαυρίκιου (26 Νοεμβρίου – 1^η Δεκεμβρίου 2018), με βάση τον πλήρη φάκελο υποψηφιότητας που υπέβαλε η Κύπρος, σε συνεργασία με τη Γαλλία, την Ελβετία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, την Κροατία και τη Σλοβενία. Η τέχνη της ξερολιθιάς αναφέρεται στην κατασκευή κτισμάτων με λίθους χωρίς κανένα συνδετικό κονίαμα (εν ξηρώ). Συνδέεται με έθιμα και πρακτικές που σχετίζονται με την παραδοσιακή οργάνωση του αγροτικού κυρίως χώρου, με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε περιοχής (ορεινής, ημιορεινής, παράλιας) και με τη λειτουργία της κατασκευής. Η γνώση για την τέχνη της ξερολιθιάς μεταβιβάζεται με τρόπο προφορικό από γενιά σε γενιά, παράλληλα με την πρακτική της εφαρμογή στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε τόπου.

1.19.1.4 Υποβολή αίτησης για εγγραφή της ψαλτικής τέχνης (Βυζαντινής μουσικής) στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO

Τον Απρίλιο του 2018 υποβλήθηκε από κοινού με την Ελλάδα αίτηση για εγγραφή της ψαλτικής τέχνης (Βυζαντινή μουσική) στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας. Η αίτηση ετοιμάστηκε από την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Νεότερου Πολιτιστικού Αποθέματος & Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ελλάδας και το Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η αίτηση θα εξεταστεί από την Διακυβερνητική Επιτροπή για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στην ετήσια συνεδρία της τον Νοέμβριο/Δεκέμβριο 2019.

1.19.1.5 Παραγωγή σύντομης ταινίας για την «Ψαλτική τέχνη» (Βυζαντινή μουσική)

Με αφορμή την πρωτοβουλία για την υποβολή αίτησης για εγγραφή της «Ψαλτικής Τέχνης» (Βυζαντινή μουσική) στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 29 Μαΐου 2018, στο Αμφιθέατρο UNESCO του

Πανεπιστημίου Λευκωσίας, η πρώτη δημόσια προβολή σύντομης ταινίας που ετοίμασε για το σκοπό αυτό η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, σε συνεργασία με την Έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και το *Mediazone*-Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Η ταινία είναι διαθέσιμη στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=HsmWsDdUINU>

1.19.1.6 Σύμβαση της UNESCO για την Προστασία και Προώθηση της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων (2005).

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συνεργάζεται στενά με το Εθνικό Σημείο Επαφής για την εφαρμογή των σκοπών της Σύμβασης της UNESCO του 2005. Σε συνέχεια της έκδοσης του βιβλίου *Πολιτιστικές Εκφράσεις και Πλουραλισμός: Όψεις της σύγχρονης δημιουργίας στην Κύπρο / Cultural Expressions and Pluralism: Aspects of contemporary creativity in Cyprus*, πραγματοποιήθηκε σχετική εκδήλωση στις 25 Απριλίου 2018, στη Λεβέντειο Πινακοθήκη στη Λευκωσία. Στη διάρκεια της εκδήλωσης παρουσιάστηκαν το πλαίσιο της σύγχρονης πολιτιστικής πολιτικής στην Κύπρο και ενδεικτικές δράσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενώ η εκπρόσωπος της UNESCO αναφέρθηκε στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που διανοίγονται για τα κράτη και την κοινωνία των πολιτών μέσα από τη Σύμβαση της UNESCO για την Προστασία και Προώθηση της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων. Για σκοπούς προβολής των βασικών μηνυμάτων της έκδοσης, δημιουργήθηκε ένα σύντομο βίντεο, το οποίο είναι προσβάσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://vimeo.com/266649334>.

1.19.1.7 Ευρωπαϊκές Ημέρες Κληρονομιάς 2018

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συμμετείχε στις εργασίες της Ειδικής Επιτροπής Κύπρου για τη διοργάνωση των Ευρωπαϊκών Ημερών Κληρονομιάς, με συντονιστή το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως. Το θέμα που επιλέχθηκε για το 2018 ήταν «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

1.19.2 Προώθηση Προγραμμάτων της UNESCO

Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την προώθηση των στόχων του Οργανισμού μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και κυρίως με τις δραστηριότητες των σχολικών δικτύων και των δικτύων UNITWIN που λειτουργούν υπό την αιγίδα της UNESCO:

1.19.2.1 Δίκτυο Εταιρικών Σχολείων UNESCO

Ο θεσμός του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO (ASPnet) δημιουργήθηκε το 1953, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση της επικοινωνίας και στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις μαθητικές κοινότητες των κρατών μελών του Οργανισμού, ώστε να προωθούνται αποτελεσματικότερα οι στόχοι της UNESCO στους νέους. Το Δίκτυο δραστηριοποιείται στην Κύπρο από τη σχολική χρονιά 1969-70, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Δίκτυο περιλαμβάνει δημόσια και ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που δραστηριοποιούνται με ποικίλους τρόπους, όπως διοργάνωση συνεδρίων και συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργανώνουν άλλα Εταιρικά Σχολεία στο εξωτερικό.

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και των προτεραιοτήτων της UNESCO, η ΚΕΕ UNESCO σε συνεργασία με τον Εθνικό Συντονιστή του Δικτύου ASPnet ετοίμασαν ένα διετές πρόγραμμα δράσεων του Δικτύου γύρω από τη γενική θεματική: «Παγκόσμια Πολιότητα και Εκπαίδευση για την Πολιτιστική Κληρονομιά» (2018-2019). Στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

1.19.2.1.1 Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Εταιρικών Σχολείων UNESCO στη χρήση σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συνδιοργάνωσαν στις 15 Φεβρουαρίου 2018 σεμινάριο στη Λεβέντειο Πινακοθήκη στη Λευκωσία, το οποίο απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης του Δικτύου ASPnet. Το Σεμινάριο είχε σκοπό όπως οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες αντλήσουν καλές πρακτικές για ανάληψη καινοτόμων δράσεων και προσεγγίσεων σχετικά με τη διδασκαλία για την πολιτιστική κληρονομιά και τη σύζευξη της με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.

1.19.2.1.2 41^ο Παγκύπριο Συμπόσιο του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO

Το 41^ο Παγκύπριο Συμπόσιο του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO, με θέμα «Πολιτιστική Κληρονομιά: όταν το παρελθόν συναντά το μέλλον» διεξάχθηκε στις 19-20 Απριλίου 2018 στη Λευκωσία, με τη συμμετοχή περίπου 350 μαθητών και εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης

Εκπαίδευσης από σχολεία της Κύπρου και της Ελλάδας. Την ευθύνη της διοργάνωσης είχαν η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, το Παγκύπριο Γυμνάσιο και το Λύκειο Κύκκου Α΄. Το Συμπόσιο εντασσόταν στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 και κατά τη διάρκειά του οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και πρωτότυπα βιωματικά εργαστήρια και ειδικές ξεναγήσεις. Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου και σε συνεργασία με ποικίλους πολιτιστικούς φορείς, ιδρύματα, μουσειοπαιδαγωγούς, ιστορικούς και καλλιτέχνες, οι οποίοι υλοποίησαν τα εργαστήρια και τις ξεναγήσεις του προγράμματος.

1.19.2.1.3 Συμμετοχή των Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου (Λυκείων) σε εργαστήρια δημιουργίας ντοκιμαντέρ μικρού μήκους

Σε συνεργασία με την εταιρεία παραγωγής πολιτιστικών ντοκιμαντέρ Τετρακτύς Φιλμς και με την υποστήριξη του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, πραγματοποιήθηκε σειρά εργαστηρίων για μαθητές και καθηγητές λυκείων του δικτύου ASPnet Κύπρου, με στόχο την εκπαίδευσή τους για την παραγωγή σύντομων ντοκιμαντέρ (διάρκειας 10-15 λεπτών), με ιστορικό ή εθνογραφικό περιεχόμενο. Τα πέντε δεκάλεπτα ντοκιμαντέρ που δημιουργήθηκαν από ισάριθμα σχολεία του δικτύου ASPnet προβλήθηκαν στο «Σκαλί» Αγλαντζιάς στις 23 Σεπτεμβρίου 2018, στο πλαίσιο του 1ου Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαιολογικού, Εθνογραφικού και Ιστορικού Ντοκιμαντέρ στην Κύπρο. Σε συνέχεια της πιο πάνω δράσης, στις 19 Οκτωβρίου 2018, τα Εταιρικά σχολεία UNESCO Κύπρου σε συνεργασία με την Τετρακτύς Φιλμς και την έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας διοργάνωσαν επιμορφωτική ημερίδα με τίτλο: «Αρχαιολογία – Εθνογραφία – Ιστορία: Η εκπαίδευση των μαθητών στην παραγωγή ταινιών μικρού μήκους». Η ημερίδα εντασσόταν στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Ημερών Κληρονομιάς 2018 και την παρακολούθησαν περισσότεροι από 200 μαθητές και εκπαιδευτικοί από όλη την Κύπρο.

1.19.2.1.4 Συμμετοχή μαθητών της Κύπρου στο ΙΗ΄ Συμπόσιο Συνεργαζόμενων Λυκείων ASPnet UNESCO Αττικής

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου και Ελλάδας, ομάδα μαθητών του Λυκείου Αποστόλων Πέτρου και Παύλου συμμετείχε στο ΙΗ΄ Μαθητικό Συμπόσιο του Δικτύου Λυκείων του προγράμματος UNESCO ASPnet Αττικής. Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στις 22-23 Φεβρουαρίου 2018 στο Λεόντειο Λύκειο Νέας Σμύρνης και είχε το γενικό θέμα «Ολιστική Ανθρωποκεντρική Εκπαίδευση». Οι μαθητές του Λυκείου Αποστόλων Πέτρου και Παύλου παρουσίασαν σχετική εργασία τους ενάντια στην ξενοφοβία, έλαβαν μέρος στις ομάδες συζήτησης και πραγματοποίησαν εκπαιδευτικές επισκέψεις στο πλαίσιο της Μουσειακής Αγωγής και της γενικότερης θεματικής του Δικτύου ASPnet Κύπρου «Παγκόσμια Πολιότητα και Εκπαίδευση για την Πολιτιστική Κληρονομιά».

1.19.2.1.5 Δίκτυο SEMEP

Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα South Eastern Mediterranean Environment Project (SEMEP), το οποίο συντονίζεται από την UNESCO, έχει ως στόχο τη μελέτη τεχνολογικών, οικονομικών, ιστορικών, κοινωνικών και πολιτιστικών θεμάτων και την προώθηση της επιστημονικής μελέτης και έρευνας σε περιβαλλοντικά θέματα. Το πρόγραμμα SEMEP στην Κύπρο συμμετέχει στα Ευρωπαϊκά προγράμματα «Ark of Inquiry» και «PLATON» (<http://platon-project.eu/>), καθώς και στον διαγωνισμό «Μαθητές στην Έρευνα - ΜΕΡΑ» που προκηρύσσει και οργανώνει το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Με γενική ευθύνη της Επιθεώρησης Φυσιογνωστικών / Βιολογίας / Γεωγραφίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, διοργανώθηκε το 9ο μαθητικό συνέδριο του προγράμματος SEMEP στην Κύπρο με θέμα: «Συνεργασία για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, μέσω της κουλτούρας και της επιστήμης, για αειφόρο ανάπτυξη». Στο συνέδριο παρευρέθηκαν οι υπεύθυνοι καθηγητές μαζί με μαθητές από κάθε εμπλεκόμενο σχολείο και παρουσίασαν την έρευνα που διεξήγαγαν στη διάρκεια του έτους. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στις 30 Μαρτίου 2018.

1.19.2.1.6 UNESCO / UNITWIN Chairs

Οι Έδρες UNESCO αποτελούν από το 1992 το σημαντικότερο πρόγραμμα της UNESCO σε ακαδημαϊκό επίπεδο, και στοχεύουν στην ενίσχυση της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και στην ενθάρρυνση ανταλλαγών σε ακαδημαϊκό επίπεδο. Πέρα από τις ερευνητικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν, οι Έδρες UNESCO παρέχουν ευκαιρίες επιμόρφωσης σε τομείς που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού και των ιδιαίτερων θεμάτων που η κάθε έδρα έχει αναλάβει να προωθήσει, διοργανώνουν και συμμετέχουν σε συνέδρια και δραστηριότητες εκπαιδευτικών

ιδρυμάτων άλλων κρατών που φιλοξενούν Έδρες UNESCO και υπόκεινται σε αξιολόγηση και έλεγχο του έργου τους από τον ίδιο τον Οργανισμό.

Σήμερα στο πρόγραμμα δραστηριοποιούνται περισσότεροι από 700 οργανισμοί σε 116 κράτη-μέλη του Οργανισμού, στους τομείς της φυσικών και κοινωνικών επιστημών, του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και της πληροφόρησης.

Η Επιτροπή διατηρεί πολυετή συνεργασία με τις δύο Έδρες UNESCO («Η πολιτισμική Ετερότητα και ο Διαπολιτισμικός Διάλογος για έναν Πολιτισμό Ειρήνης» στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και «Ισότητα και Ενδυνάμωση των Φύλων» στο Πανεπιστήμιο Κύπρου), για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, τη διάχυση πληροφοριών, την ανταλλαγή απόψεων και την ετοιμασία εκθέσεων προς την UNESCO γύρω από εξειδικευμένα θέματα που άπτονται του ερευνητικού πεδίου των Εδρών UNESCO.

Το 2018 ενεκρίθη από τον αρμόδιο Τομέα της UNESCO για την Ανώτατη Εκπαίδευση η δημιουργία μιας τρίτης έδρας UNESCO στην Κύπρο με θέμα την «Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά», στο Εργαστήριο Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Η επιλογή του Εργαστηρίου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου για τη δημιουργία της μίας και μοναδικής ανά το παγκόσμιο έδρας UNESCO στον τομέα της Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αποτελεί διεθνή αναγνώριση της σημαντικής συνεισφοράς του στον τομέα της ψηφιοποίησης, διάσωσης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ανθρωπότητας.

1.19.3 Άλλες Δραστηριότητες

1.19.3.1 Διεθνής Ημέρα Μουσείων

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συμμετείχε φέτος στους εορτασμούς της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, αναλαμβάνοντας τη διοργάνωση βιωματικών εργαστηρίων με τίτλο «Γνωρίζοντας την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Κύπρου» στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου την Κυριακή 20 Μαΐου, σε συνεργασία με την Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών.

1.19.3.2 Διεθνής Ημέρα Φωτός

Σε συνέχεια του επιτυχημένου Διεθνές Έτους Φωτός 2015, η UNESCO ενέκρινε μια ημέρα για να γιορτάζεται η Διεθνής Ημέρα Φωτός, στις 16 Μαΐου, κάθε χρόνο, ξεκινώντας από το 2018. Η Πρόεδρος της Επιτροπής συμμετείχε με παρουσίασή της στην ειδική εκδήλωση που διοργάνωσε το SESAME Synchrotron και το Cyprus Institute.

1.19.3.3 Διεθνής Ημέρα Γραμματισμού

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO σε συνεργασία με την Παγκύπρια Οργάνωση Προώθησης Γραμματισμού ετοίμασαν και προώθησαν μήνυμα στα Μ.Μ.Ε. για τη Διεθνή Ημέρα Γραμματισμού, η οποία γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 8 Σεπτεμβρίου. Ο εορτασμός έχει ως κύριο στόχο την ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων και του ευρύτερου κοινού για τα επίπεδα γραμματισμού σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

1.19.3.4 Βιβλιοθήκη

Στα γραφεία όπου στεγάζεται η Επιτροπή έχει δημιουργηθεί βιβλιοθήκη με εκδόσεις της UNESCO, η οποία είναι ανοικτή για το κοινό που επιθυμεί να τη συμβουλευτεί. Η συλλογή περιλαμβάνει μέχρι στιγμής 1200 τίτλους βιβλίων και περιοδικών και τα θεματικά αντικείμενα που καλύπτουν σχετίζονται με τις βασικές δράσεις της UNESCO στους τομείς της Εκπαίδευσης, του Πολιτισμού, των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, των Φυσικών Επιστημών, και της Επικοινωνίας και Πληροφόρησης. Πρωταρχική αποστολή της Βιβλιοθήκης είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών μάθησης και πληροφόρησης των αρμόδιων φορέων για τις δραστηριότητες και προγράμματα της UNESCO, ώστε η Κύπρος να επωφελείται από αυτές, και των αναγκών ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού για ό,τι αφορά στην UNESCO. Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτή στο κοινό για επιτόπια χρήση. Ο κατάλογος της βιβλιοθήκης είναι διαθέσιμος μέσω διαδικτύου (www.unesco.org.cy).

1.19.4 Διαδίκτυο

Η Επιτροπή διατηρεί δικό της ιστοχώρο (www.unesco.org.cy) και σελίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, YouTube: Cyprus National Commission for UNESCO), με στόχο την άμεση και αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού για θέματα που αφορούν στα προγράμματα της Επιτροπής και της UNESCO στην Κύπρο.

1.19.5 Διεθνείς Σχέσεις

Η Επιτροπή εκπροσωπείται σε διακυβερνητικές επιτροπές, καθώς και περιφερειακές και διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια, με σκοπό την ενημέρωση γύρω από προγράμματα της UNESCO, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας:

1.19.5.1 Φεστιβάλ Παραδοσιακών Παιχνιδιών και Αθλημάτων Tocati

Λειτουργός της Επιτροπής και εκπρόσωποι του Λαογραφικού Ομίλου «Κτήμα» Πάφος συμμετείχαν στην πιο πάνω συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου στην Βερόνα, Ιταλία. Σκοπός της συνάντησης η υποβολή πολυεθνικής αίτησης για εγγραφή του Δικτύου Παραδοσιακών Παιχνιδιών Tocati στον Κατάλογο Best Safeguarding Practices of Intangible Cultural Heritage της UNESCO, καθώς και η δημιουργία δικτύου Παραδοσιακών Παιχνιδιών και Αθλημάτων με τη συμμετοχή κρατών-μελών που έχουν εγγράψει στον Εθνικό τους Κατάλογο Παραδοσιακά Παιχνίδια και Αθλήματα.

1.19.5.2 12^η Ετήσια Περιφερειακή Συνάντηση Εμπειρογνομόνων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΑΠΚ) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη

Λειτουργός της Επιτροπής και η Έφορος του Καλλινίκειου Δημοτικού Μουσείου Αθένου συμμετείχαν στην πιο πάνω συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 25-26 Οκτωβρίου 2018, στην Λιουμπλιάνα της Σλοβενίας. Το θέμα της συνάντησης ήταν «». Η συνάντηση οργανώθηκε από την Εθνική Επιτροπή UNESCO της Σλοβενίας, σε συνεργασία με το Περιφερειακό Γραφείο UNESCO στη Βενετία. Οι συναντήσεις εμπειρογνομόνων για την ΑΠΚ ξεκίνησαν το 2007, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών της περιοχής για την εφαρμογή της Σύμβασης της UNESCO για την προστασία της ΑΠΚ.

1.19.5.3 13^η Συνάντηση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για τη Σύμβαση της UNESCO για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Οι δύο εμπειρογνώμονες της Επιτροπής για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και η Αναπληρώτρια Μόνιμη Αντιπρόσωπος της Κύπρου στην UNESCO συμμετείχαν στην πιο πάνω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε 26 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2018, στην πόλη Πορ-Λουί, στη Δημοκρατία του Μαυρίκιου. Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίας της Επιτροπής εγκρίθηκε η εγγραφή του στοιχείου «Η τέχνη της ξερολιθιάς» (πολυεθνική αίτηση: Κύπρος, Γαλλία, Ελβετία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, και Σλοβενία).

2.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

2.1 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥΣ

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Κ.Ε.Ε.) ιδρύθηκε το 1964 με σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας σε θέματα που αφορούν στην ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου και την έκδοση των πορισμάτων αυτής της έρευνας πάνω σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που σχετίζονται άμεσα με τους βασικότερους τομείς της Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Λαογραφία, Γλωσσολογία, Λογοτεχνία, Εθνογραφία και Κοινωνιολογία της Κύπρου, καθώς και με άλλα θέματα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες του τόπου και μέσα σε ένα ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

Τα πιο πάνω ερευνητικά προγράμματα ανατίθενται στο μόνιμο ερευνητικό προσωπικό του Κ.Ε.Ε. και σε εξωτερικούς συνεργάτες, εντός και εκτός Κύπρου. Στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας το Κ.Ε.Ε. συνεργάζεται με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα της Κύπρου και του εξωτερικού, ενώ τα μέλη του μόνιμου ερευνητικού προσωπικού λαμβάνουν μέρος σε επιστημονικά συνέδρια που σχετίζονται με το γνωστικό τους αντικείμενο και πραγματοποιούν ερευνητικές αποστολές σε αρχεία του εξωτερικού. Επιπρόσθετα, το Κ.Ε.Ε. σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς οργανώνει συνέδρια εντός και εκτός Κύπρου.

2.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΑ

Το Κ.Ε.Ε. διαθέτει εξειδικευμένη βιβλιοθήκη, η οποία περιλαμβάνει εγκυκλοπαίδειες, επιστημονικές σειρές, δημοσιευμένες αρχειακές πηγές και άλλα έργα αναφοράς, που καλύπτουν την ιστορία και τον πολιτισμό όχι μόνο της Κύπρου αλλά και της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής γενικότερα. Η μηχανογράφηση της βιβλιοθήκης έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.

Στο Κ.Ε.Ε. υπάρχουν και διάφορες συλλογές πρωτογενούς αρχειακού υλικού, αποτελούμενες από χειρόγραφα, φωτοτυπίες και φωτογραφικά ανάπτυπα ιστορικών πηγών και εγγράφων, μικροταινίες, κασέτες και ψηφιακούς δίσκους. Αυτό το υλικό είναι καταχωρισμένο σε διάφορα αρχεία: το Ιστορικό Αρχείο, το Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών, το Λαογραφικό Αρχείο και το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης. Για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης, του Λαογραφικού Αρχείου και του Αρχείου Παλαιών Πολεμιστών το Κ.Ε.Ε. προχώρησε, σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου, στη μεταγραφή των κασετών που είχε το καθένα από αυτά τα τρία αρχεία πάνω σε ψηφιακούς δίσκους, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μίας Ενιαίας Βάσης Δεδομένων Προφορικής Ιστορίας.

2.3 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Από το 1965 μέχρι σήμερα το Κ.Ε.Ε. έχει δημοσιεύσει αριθμό σημαντικών έργων που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών θεμάτων. Πρόκειται για επιστημονικές μονογραφίες, εκδόσεις εγγράφων και άλλων πηγών της ιστορίας της Κύπρου, μεταφράσεις ιστορικών πηγών, επανεκδόσεις, πρακτικά

συνεδρίων και επιστημονική Επετηρίδα. Από την ίδρυσή του το Κ.Ε.Ε. έχει δημοσιεύσει 191 επιστημονικά έργα, στα οποία περιλαμβάνονται 38 Επετηρίδες, 8 πρακτικά συνεδρίων, 4 συναγωγές μελετών και ένα ψηφιακό δίσκο με παραδοσιακά κυπριακά τραγούδια. Οι εργασίες του Κ.Ε.Ε. εκδίδονται στην Ελληνική ή Αγγλική ή Γαλλική ή Γερμανική ή Ιταλική ή Ισπανική Γλώσσα.

Τα πορίσματα των βραχυπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων δημοσιεύονται στην Επετηρίδα του Κ.Ε.Ε., ενώ αυτά των μακροπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων δημοσιεύονται σε αυτοτελείς εκδόσεις οι οποίες εντάσσονται σε μια από τις ακόλουθες σειρές:

- Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας
- Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών
- Πρακτικά Συμποσίων του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών
- Δημοσιεύματα του Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών
- Ψηφιακοί Δίσκοι
- Συναγωγή Μελετών

Οι πιο πάνω εκδόσεις διατίθενται προς πώληση από τα γραφεία του Κ.Ε.Ε., καθώς και από βιβλιοπωλεία της Κύπρου και του εξωτερικού.

2.4 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ 2018

Το έτος 2018 το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών εξέδωσε τα ακόλουθα τέσσερα βιβλία:

1. *Chypre au temps de la Révolution Grecque d' après la correspondance consulaire et diplomatique française -Année 1821-* επιμ. Anna Pouradier Duteil-Loizidou
2. *Νίκος Νικολαΐδης ο Κύπριος: Αλληλογραφία και άλλο αρχειακό υλικό*, επιμ. Λευτέρης Παπαλεοντίου,
3. Laura Balletto, *Aspetti e Momenti della Storia di Cipro (secc. XIII-XV)*, Συναγωγή Μελετών, αρ. 4
4. Gérard Dédéyan, *Les Arméniens en Chypre (577-1211) de Justin II à Hugues Ier de Lusignan*

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της προβολής των πορισμάτων της κυπρολογικής έρευνας, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, σε συνεργασία με το Σπίτι της Κύπρου και το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, παρουσίασε στις 8 Μαΐου 2018 τις εκδόσεις του Κ.Ε.Ε. για το έτος 2017 στο βιβλιοπωλείο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης στη Θεσσαλονίκη και τις ίδιες εκδόσεις στις 10 Μαΐου 2018 στο Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα του Κ.Ε.Ε.: www.moec.gov.cy/kee

3.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

3.1 ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου άρχισε το δημιουργικό ταξίδι του το 1971, με στόχο «την προαγωγή της θεατρικής τέχνης στην Κύπρο και την καλλιέργεια του θεατρικού καλλιτεχνικού συναισθήματος του λαού και των καλλιτεχνικών σχέσεων μεταξύ του κυπριακού θεατρικού κόσμου, της Ελλάδας και άλλων χωρών».

Ο Θ.Ο.Κ. ως ημικρατικός οργανισμός έχει καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο για θητεία τριάντα μηνών. Ο προϋπολογισμός του Οργανισμού υποβάλλεται προς έγκριση από το αρμόδιο Υπουργείο και το Υπουργικό Συμβούλιο και ψηφίζεται σε νόμο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο Οργανισμός διευθύνεται από Γενικό Διευθυντή για θητεία πέντε ετών, ύστερα από προκήρυξη της θέσης και απόφαση του Δ.Σ. Από το 2017 ο Οργανισμός έχει προβλέψει και καλύπτει θέση Καλλιτεχνικού Διευθυντή, με 3ετή θητεία, ύστερα από προκήρυξη της θέσης και απόφαση του Δ.Σ. Η πολιτική του Οργανισμού αποφασίζεται από το Δ.Σ.

Ως Κρατικό Θέατρο προσφέρει στο κοινό θεατρικές παραστάσεις μέσα από τέσσερις σκηνές:

- Η Κεντρική Σκηνή ανεβάζει μεγάλες παραγωγές κλασικού, σύγχρονου ρεπερτορίου και αρχαίου δράματος.
- Η Νέα Σκηνή δίνει στο κοινό την επιλογή ολιγοπρόσωπων έργων, σε πιο μικρό και ατμοσφαιρικό χώρο, φέρνοντας τη δράση πιο κοντά στον θεατή, με επίκεντρο το παγκόσμιο σύγχρονο ρεπερτόριο με κοινωνικούς προβληματισμούς.
- Η Σκηνή 018 στοχεύει στο ευαίσθητο παιδικό κοινό και δίνει παραστάσεις σε όλη την Κύπρο, σε σχολεία και κοινότητες με δύσκολη πρόσβαση των παιδιών στο θέατρο.
- Το Θέατρο Αποθήκες έχει ως στόχο την έρευνα και τις σύγχρονες αναζητήσεις του θεάτρου, τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς. Δείχνει εμπιστοσύνη σε νέους, ταλαντούχους δημιουργούς, δίνοντάς τους πλήρη ελευθερία καλλιτεχνικής έκφρασης.

Οι αλλαγές που έφεραν τον Θ.Ο.Κ. τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού θεατρικού γίνεσθαι και προκάλεσαν την ολοφάνερη αλλαγή στάσης στο κοινό της Κύπρου προς τον Οργανισμό, συνεχίστηκαν με την ίδια ζέση και επίγνωση του στόχου: θέατρο για τον κόσμο της Κύπρου με ανοίγματα προς το εξωτερικό και διαρκείς επιρροές από αυτό.

Θέατρο κοντά στους ανθρώπους, με προσεκτικά επιλεγμένο ρεπερτόριο, με τακτικές παραστάσεις, συμπεριλαμβανομένων υπερπτιλισμένων παραστάσεων στα Αγγλικά και Τουρκικά για το ξενόγλωσσο κοινό, με περιοδείες σε αστικά και αγροτικά κέντρα, με καλοκαιρινές παραστάσεις σε δεκάδες απομακρυσμένα σημεία της υπαίθρου, με παραστάσεις μέσα στα σχολεία, θέατρο σχεδιασμένο, με βάση τις ανάγκες των ανθρώπων της Κύπρου είναι μόνο μερικοί από τους στόχους που επιτεύχθηκαν.

Ο Θ.Ο.Κ. καθιερώθηκε στη συνείδηση των Κυπρίων ως ένας Οργανισμός δημιουργικός, παραγωγικός, με κύρος, ο οποίος κέρδισε την εμπιστοσύνη ανθρώπων του θεάτρου από την Ελλάδα και άλλες χώρες του εξωτερικού, που κατά καιρούς συνεργάζονται με το θέατρο της Κύπρου. Όλα αυτά συμβάλλουν στη θετικότερη ανταπόκριση του κοινού και στην εδραίωση του Οργανισμού ως ενός θεατρικού σχήματος με διεθνή εμβέλεια.

Επίσης, αναπτύχθηκαν προγράμματα συνεργασίας με άλλα κρατικά θέατρα της Ευρώπης, εισήχθησαν καινοτόμες πρακτικές, όπως τα δραματουργικά εργαστήρια στα σχολεία και οι ανοιχτές σε νέους δοκιμές, με ανταλλαγή συντελεστών και νέες προσκλήσεις, νέες προσεγγίσεις στο παιδικό/εφηβικό θέατρο, τα οποία έδωσαν την ευκαιρία για ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και πρακτικών.

Η προσεκτική επιλογή των αλλαγών που έγιναν τα τελευταία χρόνια σε διάφορα επίπεδα, από τα ενημερωτικά και τα έντυπα προγράμματα του Θ.Ο.Κ. μέχρι το νέο του κτήριο, που ολοκληρώθηκε στις 28 Μαρτίου 2012, και τη φιλοξενία γεγονότων, όπως η Γενική Συνέλευση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης, βοήθησε, ώστε το Διοικητικό Συμβούλιο να παραλάβει έργο στο οποίο να μπορεί να ρυθμίσει καθοριστικές λεπτομέρειες και, με βάση αυτό, να προχωρήσει δραστικά στο μέλλον.

Για την περίοδο 2017-2018, διατηρήθηκαν θεσμοί που δοκιμάστηκαν και συνδέθηκαν με τις σκηνές του Θ.Ο.Κ.: σειρά μεταδόσεων του National Theatre Live (επιλεγμένες παραγωγές του Εθνικού Θεάτρου της Αγγλίας), φιλοξενίες και μετακλήσεις σημαντικών καλλιτεχνών από την Ελλάδα και το εξωτερικό στηριζόμενες επίσης στα πρωτόκολλα συνεργασίας που υπογράφηκαν με τα Κρατικά Θέατρα της Ελλάδας (Εθνικό Θέατρο και Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος), θέατρο για παιδιά (όπου εκτός από την παράσταση που παρουσιάστηκε εντός του Θ.Ο.Κ., στη Σκηνή 018, για τα σχολεία της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, ενεργοποιήθηκε και το Θέατρο-Βαλίτσα, με μια παράσταση ειδικά κατασκευασμένη, για να παρουσιάζεται σε τάξεις σχολείων και που απευθύνθηκε σε παιδιά του νηπιαγωγείου).

Επίσης, ο Οργανισμός προχώρησε με την ανανέωση του θεσμού των Βραβείων Θεάτρου Θ.Ο.Κ., τροποποιώντας τη φιλοσοφία και τον τρόπο απονομής τους, αφού μετά από 20 χρόνια ζωής, θεωρήθηκε ότι η ανανέωση της μορφής και των κριτηρίων απονομής θα ενίσχυε το ενδιαφέρον των καλλιτεχνών και του κοινού και θα ισχυροποιούσε το κύρος τους.

Μια αναδρομή στο έργο του Θ.Ο.Κ., κατά τα σαράντα επτά χρόνια λειτουργίας του, θα εντυπωσίαζε και τους πλέον διστακτικούς ή και «αδιάφορους» για το θέατρο θεατές: Υψηλό επίπεδο παραστάσεων, ανάδειξη σημαντικών καλλιτεχνικών δυνάμεων του τόπου – ηθοποιών, σκηνοθετών, συνθετών, σκηνογράφων-ενδυματολόγων, χορογράφων. Η Σκηνή του Θ.Ο.Κ. ταξίδεψε σε τέσσερις ηπείρους και έγινε δεκτή ως μια θεατρική μονάδα με άποψη και ποιότητα, που συμβάλλει τόσο στην πλούσια ελληνική θεατρική κληρονομιά, όσο και στη γεφύρωση των πολιτισμών. Στον τομέα αυτό, ο Οργανισμός μπόρεσε να καθιερωθεί και να δώσει παραστάσεις που τίμησαν το θέατρο και την Κύπρο.

Τέλος, ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους του Θ.Ο.Κ., στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής του προσφοράς, είναι η ενεργοποίηση των διαδικασιών για τη λειτουργία κρατικής σχολής θεάτρου, που θα προσφέρει δωρεάν παιδεία σε υποψήφιους ηθοποιούς. Στην κατεύθυνση αυτή, γίνεται ήδη η σχετική προεργασία και ευελπιστούμε ότι σύντομα η Κύπρος θα έχει τη δική της Δημόσια Σχολή Υποκριτικής.

Σήμερα, ο Θ.Ο.Κ. αποτελεί αναμφίβολα έναν από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς φορείς της Κύπρου και τον πυρήνα του θεατρικού γίνεσθαι του τόπου, με διεθνή καλλιτεχνική παρουσία αξιώσεων, με παραστάσεις και δράσεις υψηλής αισθητικής, χωρίς ποιοτικές εκπτώσεις, καθώς και ευρεία δραστηριότητα στον τομέα της ανάπτυξης. Συνεχίζει την πολιτιστική προσφορά του στον τόπο μας, έχοντας στο κέντρο της στόχευσής του τον άνθρωπο και προσφέροντας ένα πολυσχιδές καλλιτεχνικό και εκπαιδευτικό έργο απευθυνόμενο στο ευρύ κοινό και σε νέους θεατές.

Θεατρική Ανάπτυξη

Πρόκειται για έναν τομέα νευραλγικής για την Τέχνη του Θεάτρου στην Κύπρο σημασίας, και ως τέτοιος έχει αντιμετωπιστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Θ.Ο.Κ. από την ανάληψη των καθηκόντων του.

Ο Τομέας -από το 1979 που έχει εισαχθεί στην οργανωτική δομή του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου- έχει την ευθύνη της προώθησης, στήριξης και ενδυνάμωσης της ιδιωτικής θεατρικής δράσης καθώς και την ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών και τη συμμετοχή/εκπροσώπηση της Κύπρου σε προγράμματα και δράσεις στο εξωτερικό.

Ο Οργανισμός προκειμένου να επιτελέσει τον στόχο του, όπως αυτός αναφέρεται στον Ιδρυτικό νόμο, συνέχισε να αναπτύσσει δραστηριότητα και πέραν των Κρατικών σκηνών όπως τα ακόλουθα:

- Επιχορήγηση και στήριξη της Θεατρικής δημιουργίας από ανεξάρτητους Φορείς
- Διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων για το θέατρο
- Θέατρο στα σχολεία: Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Θεάτρου, εργαστήρια για επαγγελματίες του θεάτρου και για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για την ενίσχυση και προώθηση της θεατρικής ανάπτυξης μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος
- Ερασιτεχνικό θέατρο: Διοργάνωση του Παγκύπριου Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου, εργαστήρια, δικτύωση κ.ά.
- Προώθηση της τέχνης του θεάτρου
- Επιμόρφωση γύρω από θέματα θεάτρου
- Στήριξη και ανάπτυξη θεατρικής συγγραφής
- Οικονομική στήριξη οργανωμένων συνόλων (π.χ. Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ένωση Ηθοποιών Κύπρου, Εταιρεία Θεατρικών Συγγραφέων κ.ά.)
- Ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεργασίες.

Οι βασικές δραστηριότητες σήμερα:

Επιχορήγηση και στήριξη της θεατρικής δημιουργίας-Σχέδιο ΘΥΜΕΛΗ:

Έπειτα από σοβαρή και εμπειριστατωμένη αξιολόγηση του προηγούμενου τρόπου επιχορηγήσεων, διαπιστώθηκε πως τα προηγούμενα Σχέδια Επιχορηγήσεων Θεατρικής Δημιουργίας είχαν επιτελέσει τους στόχους που είχαν τεθεί κατά την υιοθέτησή τους (αύξηση του αριθμού των σχημάτων, πολυφωνία, ευκαιρίες δραστηριοποίησης συντελεστών θεάτρου κ.λπ.) και έχρηζαν ανανέωσης και εκσυγχρονισμού.

Έτσι, τα τελευταία χρόνια ξεκίνησε μία διαδικασία επεξεργασίας των αναγκών και διαβουλεύσεων με τα θέατρα για καταρτισμό ενός νέου, ανανεωμένου τρόπου διάθεσης των χορηγιών με επανατοποθέτηση στόχων, που να συνάδει και με τις σύγχρονες ανάγκες και τις νέες τάσεις του θεάτρου και των θεατρικών σχημάτων που δραστηριοποιούνται σήμερα στην Κύπρο.

Το σχέδιο ΘΥΜΕΛΗ (πρώτη εφαρμογή 2015 για τις επιχορηγήσεις του 2016) αφορά στο αποτέλεσμα μακρών διαβουλεύσεων με ενδιαφερόμενους φορείς, δημιουργούς, κρατικές υπηρεσίες και θεσμούς, που έγιναν σε πλαίσιο απόλυτης διαφάνειας και με γνώμονα πάντα, τη θεατρική ανάπτυξη του τόπου. Είναι ένα ενιαίο σχέδιο χορηγιών που αφορά όλους τους επαγγελματικούς Θεατρικούς Φορείς και Ομάδες και, σε αντίθεση με το προηγούμενο σχέδιο που διέκρινε Φορείς, κρίνει την κάθε θεατρική παραγωγή στη βάση μετρήσιμων κριτηρίων αντιμετωπίζοντας ισότιμα και δίκαια τους δημιουργούς. Μεταξύ άλλων σημαντικών, το Σχέδιο αυτό δίνει έμφαση στην ποιότητα αλλά και στην οργάνωση,

προσφέρει στήριξη και κίνητρα στους Φορείς/Ομάδες προκειμένου να προσφέρουν θεατρική δημιουργία και μέσω αυτής, την ανάπτυξη της τέχνης του θεάτρου στην Κύπρο, επιβραβεύοντας μεταξύ άλλων την ικανότητα προσέλκυσης κοινού, την αποκέντρωση, τον επαγγελματισμό κ.ά. Όλα τα σχετικά με το ΘΥΜΕΛΗ δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΘΟΚ, στο <https://www.thoc.org.cy/theatre-development/epichorigisi-theatrikis-dimioyrgias-theatrikes-chorigies-thymeli,el-theatredev-01,el>

Προκειμένου να καταστεί το σχέδιο ΘΥΜΕΛΗ όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικό και λειτουργικό αναπτύχθηκε σε βάθος διαδικασία αξιολόγησης και αναδιαμόρφωσης του Σχεδίου της πρώτης τριετίας εφαρμογής του. Λήφθηκαν κυρίως υπόψη οι απόψεις που τέθηκαν δημόσια από τα θέατρα αλλά και τα στοιχεία που είχε ενώπιον του ο Θ.Ο.Κ. Τούτο έγινε επειδή και η ίδια η θεατρική κοινότητα παρουσιάστηκε έτοιμη και διατεθειμένη να συνεργαστεί, ώστε να καταστεί το ΘΥΜΕΛΗ όσο το δυνατό πιο δίκαιο και δημοκρατικό, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των θεατρικών φορέων στην Κύπρο.

Αποδέκτες: Υπολογίζεται πως μέσα από τη δραστηριότητα αυτή επωφελούνται άμεσα κατά μέσο όρο κάθε χρονιά περί των 500 επαγγελματιών του θεάτρου και επηρεάζονται άμεσα τουλάχιστον 200,000 θεατές όλων των ηλικιών. Κόστος: €1.138.000 ετησίως διατίθενται σε θεατρικούς Φορείς με βάση το ΘΥΜΕΛΗ.

Θέατρο στα σχολεία: Συνέχιση της υποστήριξης και προώθησης της ποικιλόμορφης ένταξης του θεάτρου στο σχολείο ως θεατρικού παιχνιδιού μέσα σε διαφορετικά μαθήματα, ως αυτούσιου μαθήματος, αλλά και ως μέσου αυτοβελτίωσης και αγωγής, συνδιοργάνωση με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού των Παγκύπριων Σχολικών Αγώνων Θεάτρου (των 30ων φέτος), προσφορά συμβουλευτικής για το θέατρο σε σχολεία της Κύπρου, διοργάνωση σεμιναρίων επιμόρφωσης και εργαστηρίων για εκπαιδευτικούς που ασχολούνται με το θέατρο κ.ά.

Σε ό,τι αφορά στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αυτή επιτυγχάνεται κυρίως μέσα από τα Εργαστήρια της Τετάρτης, που προσφέρονται με πολύ χαμηλό αντίτιμο, σε θεματικές που αντλούνται ως επί πλείστον από τις ανάγκες των ίδιων των εκπαιδευτικών

(<https://www.thoc.org.cy/theatre-development/ergastiria-tis-tetartis-sto-theatriko-katafygio-thok,el-theatredev-03-04,el> =).

Στους Παγκύπριους Σχολικούς Αγώνες Θεάτρου, που συνδιοργανώνονται με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ο Θ.Ο.Κ. συνδιοργανώνει και εργαστήρια επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν το ανέβασμα των παραστάσεων, αλλά ενισχύει τα σχολεία και οικονομικά. Η διοργάνωση αναλαμβάνεται κυρίως από το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης του ΘΟΚ, όμως οι αποφάσεις παίρνονται από την Ειδική Επιτροπή Θ.Ο.Κ.-Υ.Π.Π. για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, στην οποία μετέχουν 3 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Θ.Ο.Κ. και η Λειτουργός Θεατρικής Ανάπτυξης, μαζί με άλλα 3 μέλη που διορίζονται από το Υ.Π.Π. Την Προεδρία έχει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (Περισσότερα για τους Αγώνες στο <https://www.thoc.org.cy/theatre-development/theatro-sta-scholeia,el-theatredev-02,el>)

Οι Αγώνες φέτος κλείνουν τα τριαντάχρονά τους, γεγονός που θα πρέπει να εορταστεί δεόντως. Πρόσθετα, προσφέρουμε επισκέψεις, ξεναγήσεις και εργαστήρια στον χώρο του Κτηρίου Θ.Ο.Κ. για οργανωμένες ομάδες μαθητών και, ενίοτε, επισκέψεις σε σχολεία για παρουσιάσεις, ομιλίες κ.λπ.

Αποδέκτες: κατά μέσον όρο ετησίως: 200 εκπαιδευτικοί, 1.200 μαθητές που λαμβάνουν μέρος στους αγώνες, οι ενήλικες θεατές των 60 περίπου παραστάσεων που ανεβαίνουν στο πλαίσιο των Αγώνων υπολογίζονται πολύ συντηρητικά γύρω στις 20-25.000. Σε αυτό τον αριθμό προστίθενται όλοι οι

μαθητές των σχολείων που λαμβάνουν μέρος, οι οποίοι παρακολουθούν τις παραστάσεις. Η δραστηριότητα αυτή αγγίζει όλο το φάσμα του εκπαιδευτικού συστήματος αλλά και της κοινωνίας εφόσον με την εμπλοκή και των γονιών γίνεται θέμα της κοινότητας.

Εκπαιδευτικά Προγράμματα: Κάτω από το Θεατρικό Καταφύγιο έχουν διοργανωθεί από το 2014 κατά μέσο όρο 30 βιωματικά εργαστήρια ετησίως, αλλά και πρόσθετος αριθμός masterclasses, εκπαιδευτικές επισκέψεις σχολείων στον χώρο του Θεάτρου Θ.Ο.Κ. και ενημερωτικές ημερίδες γύρω από θέματα που αφορούν τους ανθρώπους του Θεάτρου. Επιπρόσθετα, διοργανώνονται ειδικά προγράμματα για ομάδες περιορισμένης προσβασιμότητας, όπως π.χ. το «Δείτε μας Αλλιώς» για άτομα με προβλήματα όρασης.

Αποδέκτες, το ευρύ κοινό, οι επαγγελματίες του θεάτρου, μαθητές, φοιτητές, επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων που ασχολούνται με το θέατρο, ειδικές ομάδες κ.λπ.

Ερασιτεχνικό θέατρο: Διοργάνωση ετήσιου Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου, παροχή βοήθειας σε σχήματα, κατά καιρούς διοργάνωση εργαστηρίων επιμόρφωσης κ.λπ. Το 2018 διοργανώθηκε το 31ο Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου. Επιδιώκοντας την περαιτέρω στήριξη και ενδυνάμωση του θεσμού καθώς και την επιβράβευση των ανθρώπων εκείνων που αφιλοκερδώς αφιερώνουν τον ελεύθερο τους χρόνο στο θέατρο, ο Οργανισμός προχώρησε πρόσφατα σε αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης του Φεστιβάλ, με βάση τα όσα διατυπώθηκαν σε διαβούλευση με τα ίδια τα σχήματα.

Αποδέκτες: Στο μητρώο ερασιτεχνικών σχημάτων υπάρχουν πέραν των 60 σχημάτων παγκύπρια με τα οποία υπάρχει ανοικτή επικοινωνία. Υπολογίζεται πως κάθε σχήμα έχει τουλάχιστον 20 μέλη (κάποια μέχρι και 60) και τις παραστάσεις τους παρακολουθούν αρκετές χιλιάδες θεατές κάθε χρόνο. Το σημαντικότερο όμως στοιχείο είναι οι «πρεσβείες» θεάτρου που δημιουργούνται σε κοινότητες, πολλές από αυτές απομακρυσμένες, όπου οι παραστάσεις είναι συλλογική προσπάθεια, με σαφείς και χειροπιαστές αποδείξεις θεατρικής ανάπτυξης.

Στήριξη της θεατρικής συγγραφής:

Καθορισμός πολιτικής ενθάρρυνσης και προσφορά κινήτρων σε όλα τα θέατρα για το ανέβασμα κυπριακού έργου, έτσι ώστε η κυπριακή γραφή να βρίσκει δίοδο προς το ευρύτερο κοινό.

Ο Θ.Ο.Κ. στηρίζει την Ένωση Κυπρίων Θεατρικών Συγγραφέων με ετήσιο συμβολικό ποσό χορηγίας. Περαιτέρω, τα τελευταία χρόνια, καθοριστική διαφορά στον τομέα της συγγραφής του τόπου μας, έκανε το πρόγραμμα Play, το οποίο ήταν συνδιοργάνωση Θ.Ο.Κ. και Κυπριακού Κέντρου Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, με στόχο την επεξεργασία και το ανέβασμα νέων Κυπριακών έργων και κατ'επέκταση την ανάδειξη της Κυπριακής γραφής, αναδεικνύοντας τη διαδικασία συγγραφής μέσα από τον διάλογο συγγραφέων και ανταλλαγής πρακτικών του θεάτρου. Το πρόγραμμα δεν συνδιοργανώνεται πια, όμως, διατυπωμένη κοινή πεποίθηση των δύο Οργανισμών είναι πως θα πρέπει να αναληφθεί εκ νέου δράση, προκειμένου ο τομέας της συγγραφής να στηριχθεί και να αναπτυχθεί περισσότερο. Προς τούτο υπάρχουν ήδη σκέψεις και διαβουλεύσεις που γίνονται ανάμεσα με τους Φορείς.

Ο Θ.Ο.Κ. συνεχίζει, επίσης, την προσφορά πρόσθετης οικονομικής ενίσχυσης των συγγραφέων, έργα των οποίων ανεβάζονται από επιχορηγούμενους θιάσους.

Αποδέκτες: Θεατρικοί συγγραφείς και το θεατρόφιλο κοινό των επιχορηγούμενων θεάτρων.

Θεατρικό Μουσείο Κύπρου: Το Θεατρικό Μουσείο Κύπρου ιδρύθηκε το 2012 μετά από μακρόχρονες προσπάθειες που έκαναν από κοινού ο Δήμος Λεμεσού και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για διαφύλαξη της θεατρικής ιστορίας του τόπου. Μετά από τη

γενναιόδωρη δωρεά του Πάνου Σολομωνίδη προς τον Δήμο Λεμεσού, το λιθογραφείο Κουβά στη Λεμεσό ανακαινίστηκε και έγινε το Πολιτιστικό Κέντρο Πάνος Σολομωνίδη, το οποίο εγκαινιάστηκε το 2010 και στεγάζει σήμερα το Θεατρικό Μουσείου Κύπρου.

Τα εκθέματα που συνθέτουν τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου, που περιλαμβάνει έντυπο υλικό αλλά και κοστούμια, μακέτες, σκηνικά αντικείμενα, σκίτσα σκηνικών και κοστούμιών και αναπαραστάσεις σκηνικού, συμπληρώθηκαν με τη συλλογή υλικού από επαγγελματίες του θεάτρου και θιάσους που δώρισαν ή παραχώρησαν επί δανειώ αντικείμενα από τα αρχεία τους.

Ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεργασίες:

- Επιμέλεια της Εθνικής Συμμετοχής της Κύπρου στην Κουατριενάλε Πράγας που αποτελεί τη μεγαλύτερη έκθεση Σκηνογραφίας παγκόσμια, ήδη η προεργασία άρχισε από το 2017 και συνεχίζεται. Στην PQ19, τον επόμενο Ιούνιο, η χώρα μας θα εκπροσωπηθεί με εγκατάσταση (installation) των Έλενας Κοτασβήλι και Αλέξη Βαγιανού, με κεντρικό άξονα το Κύμα (σε όλες του τις εκφάνσεις και τους συμβολισμούς). Παράλληλα, στα Fragments της έκθεσης, θα εκπροσωπηθούμε με γλυπτό του Άντη Παρτζίλη από τους Επτά επί Θήβας.
- Συμμετοχή στο πολυετές Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα EMERGENCE με κεντρικό άξονα τη Σκηνογραφία
- Μετά την απόφαση από το Δ.Σ. του Θ.Ο.Κ. να αποχωρήσουμε από τη Σύνοδο των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC) αναμενόταν έγκριση της αίτησής μας για προσχώρηση στην Ένωση των Θεάτρων της Ευρώπης (UTE). Αυτό φαίνεται να ναυαγεί για διάφορους λόγους, οπότε εισηγούμαστε επανένταξή μας στη Σύνοδο, εφόσον μας είχε αποφέρει μόνο κέρδη τόσο οικονομικά όσο και ποιοτικά. Εξάλλου, η συμπερίληψή μας σε δίκτυο κρίνεται απαραίτητο μέτρο κατά της εσωστρέφειας και του αποκλεισμού μας από την ευρωπαϊκή συνέργεια.
- Η πολύπλευρη συνεργασία μας με θέατρα του εξωτερικού αποτελεί αφετηρία για ανταλλαγές, επιμόρφωση προσωπικού, προγράμματα προώθησης της θεατρικής ανάπτυξης σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο κ.λπ.

Αποδέκτες: Οι επαγγελματίες του θεάτρου στην Κύπρο, τόσο σε καλλιτεχνικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο, και το κοινό γενικότερα.

Οικονομική στήριξη οργανωμένων συνόλων:

Παρά τις δυσκολίες που προκαλούν τα περιορισμένα κονδύλια, τα εκάστοτε Διοικητικά Συμβούλια του Θ.Ο.Κ., αναγνωρίζοντας τη σημασία των χορηγιών που ο Οργανισμός προσφέρει σε Φορείς με σημαντική θεατρική δράση, συνεχίζει την οικονομική στήριξη σε οργανωμένα σύνολα, όπως το Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, η Ένωση Ηθοποιών Κύπρου, η Εταιρεία Θεατρικών Συγγραφέων, το Θεατρικό Μουσείο κ.ά.

Αποδέκτες: Το θεατρόφιλο κοινό που επωφελείται από τη δραστηριότητα των πιο πάνω συνόλων (π.χ. Φεστιβάλ αρχαίου δράματος), όλοι οι επαγγελματίες ηθοποιοί της Κύπρου και οι συγγραφείς. Κόστος: Περίπου €60.000 ετησίως

Ανταλλαγές με φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού:

Τα πρωτόκολλα συνεργασίας που υπογράφηκαν με τα Κρατικά Θέατρα της Ελλάδας, η πολύπλευρη συνεργασία μας με θέατρα του εξωτερικού αποτελούν αφετηρία για ανταλλαγές, επιμόρφωση προσωπικού, προγράμματα προώθησης της θεατρικής ανάπτυξης σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο κ.λπ.

Αποδέκτες: Οι επαγγελματίες του θεάτρου στην Κύπρο, τόσο σε καλλιτεχνικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο (π.χ. ανταλλαγή φωτιστών, ηχοληπτών κ.λπ.)

Δικτύωση και ενημέρωση: Συνεχίζεται η παροχή πληροφοριών παντός είδους για το θέατρο γενικά (για υποψήφιους φοιτητές, γονείς, επαγγελματίες, οργανισμούς που ενδιαφέρονται για το θέατρο στην Κύπρο, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οργανωμένα σύνολα κ.λπ.) αλλά και η παροχή βοήθειας και υλικού σε μελετητές και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Κοινωνική παρέμβαση:

- Μέσα από θεματικές δραστηριότητες, όπως π.χ. η διοργάνωση σειράς Εργαστηρίων για την αντιμετώπιση της ομοφοβίας στην εκπαίδευση, μέσα από θεατρικές τεχνικές
- Μέσα από την ενεργό συμμετοχή σε καλέσματα όπως π.χ. η συγγραφή της Εθνικής Πολιτικής Νεολαίας, η συνεργασία και το πρωτόκολλο με την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων και η προσφορά ενεργειών σε ευπαθείς ομάδες.

3.2 ΣΚΗΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1.10.17-30.9.18

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Α/Α	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	Η ΚΥΡΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ του Ερρίκου Ίψεν Μετάφραση: Μαργαρίτα Μέλμπεργκ Σκηνοθεσία: Χάινς-Ούβε Χάους Περίοδος: 11.11.17-30.12.17	25	3.296
2.	Η ΣΤΕΛΛΑ ΜΕ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΓΑΝΤΙΑ του Ιάκωβου Καμπανέλλη Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης Περίοδος: 20.1.18-30.3.18	32	6.347
3.	ΠΟΙΟΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ ΣΚΥΛΟ ΤΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ του Σάιμον Στήβενς Μετάφραση/Σκηνοθεσία: Λέα Μαλένη Περίοδος: 21.4.18-26.5.18	18	3.568
4.	ΟΙ ΠΕΡΣΕΣ του Αισχύλου Σκηνοθεσία: Άρης Μπινιάρης Περίοδος: 30.5.18-7.6.18	5	2.307
5.	ΜΙΣΤΕΡΟ ΜΠΟΥΦΟ του Ντάριο Φο Μετάφραση: Θωμάς Μοσχόπουλος Σκηνοθεσία: Κώστας Γάκης Περίοδος: 22.6. -27.7.18	11	3.236
	ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ	91	18.754
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.16 - 30.9.17	62	13.508
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.15 - 30.9.16	91	34.345

Ν Ε Α Σ Κ Η Ν Η

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	COCK του Μάικ Μπάρτλετ Μετάφραση: Κατερίνα Ευαγγελάτου Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος Περίοδος: 20.10.17-13.1.18	36	4.118
2.	ΦΥΛΕΣ της Νίνα Ρέιν Μετάφραση: Έρι Κύργια Σκηνοθεσία: Αθηνά Κάσιου Περίοδος: 2.2.18-24.3.18	25	2.722
3.	ΤΟ ΚΕΛΥΦΟΣ της Κωνσταντίας Σωτηρίου Σκηνοθεσία: Ανδρέας Αραούζος Περίοδος: 13.4.18 -19.5.18	22	2.168
4.	DUBITANDA Καλλιτεχνική επιμέλεια: Σ. Δρουσιώτης Περίοδος: 10ος-12ος 2017	41	2.077
5.	ΤΟ ΣΑΛΟΝΙ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ Καλλιτεχνική επιμέλεια: Π. Λάρκου Περίοδος: 2ος-5ος 2018	18	1.182
	ΣΥΝΟΛΟ ΝΕΑΣ ΣΚΗΝΗΣ	142	12.267
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.16 - 30.9.17	88	8.134
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.15 - 30.9.16	75	6.141

Σ Κ Η Ν Η 018

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ της Άλκης Ζέη Σκηνοθεσία: Τάκης Τζαμαργιάς Περίοδος: 15.10.17-31.3.18	69	18.559
2.	ΣΟΦΙΑ Η ΜΕΛΙΣΣΑ Δημήτρη Μπασλάμ Σκηνοθεσία: Δημήτρης Μπασλάμ Περίοδος: 9.1.18-30.3.18	74	5.890
	ΣΥΝΟΛΟ ΣΚΗΝΗΣ 018	143	24.449
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.16 - 30.9.17	105	38.482
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.15 - 30.9.16	131	43.458

NATIONAL THEATRE LIVE

1.	ΠΟΙΟΣ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗ ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ	1	147
2.	Ο ΡΟΖΕΝΓΚΡΑΝΤΖ ΚΑΙ Ο ΓΚΙΝΝΤΕΡΣΤΕΡΝ ΕΙΝΑΙ ΝΕΚΡΟΙ	1	53
3.	ΓΕΡΜΑ	1	167
4.	ΠΗΤΕΡ ΠΑΝ	1	151
5.	ΑΓΓΕΛΟΙ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ	2	124
6.	ΣΑΛΩΜΗ	1	73
7.	FOLLIES	1	75
8.	ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ ΓΑΤΑ	1	107
9.	ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΑΣ	1	34
	ΣΥΝΟΛΟ	10	931
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	386	56.401
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.16 - 30.9.17	267	62.543
	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.15 - 30.9.16	303	85.274

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ Α.Ε. ΤΑ ΕΤΗ 2018, 2017 ΚΑΙ 2016

	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
2018	ΠΕΡΣΕΣ του Αισχύλου	2	8.800
2017	ΠΕΡΣΕΣ του Αισχύλου	3	13.910
2016	Σοφοκλή "ΑΝΤΙΓΟΝΗ" Συμπαραγωγή Εθνικό Θέατρο, Κ.Θ.Β.Ε, Θ.Ο.Κ.	-	-

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΡΓΩΝ, ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.10.17-30.9.18	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	5	1	91	12	18.754	16.960	35.714
Νέα Σκηνή	5	-	142	-	12.267	-	12.267
Σκηνή 018	2	-	143	-	24.449	-	24.449
ΣΥΝΟΛΟ	12	1	376	12	55.470	16.960	72.430

1.10.16-30.9.17	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	3	1	62	6	13.508	16.039	29.547
Νέα Σκηνή	4	-	88	-	8.134	-	8.134
Σκηνή 018	1	-	105	-	38.482	-	38.482
ΣΥΝΟΛΟ	8	1	255	6	60.124	16.039	76.163

1.10.15-30.9.16	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	1	91	-	34.345	-	34.345
Νέα Σκηνή	3	2	75	2	6.141	100	6.241
Σκηνή 018	1	-	131	-	43.458	-	43.458
ΣΥΝΟΛΟ	8	3	297	2	83.944	100	84.044

* Τα στοιχεία της στήλης αυτής περιλαμβάνουν παραγωγές των σκηνών του Θ.Ο.Κ., που περιόδευσαν στο εξωτερικό

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Θ.Ο.Κ. ΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στο πλαίσιο συνεργασίας, ανταλλαγών και φιλοξενίας, ο Θ.Ο.Κ. κατά το 2018 παρουσίασε τα πιο κάτω έργα:

Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1. ΓΚΙΑΚ	3	453
2. ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΙΜΗΣΟΥ	3	416
ΣΥΝΟΛΟ	6	869

3.3 ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΘΥΜΕΛΗ

	2018 €	2017 €	2016 €
ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	140.000	179.000	196.915
ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ	165.250	130.000	165.500
ΕΘΑΛ	180.000	178.000	206.800
ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΑΛΑ	110.000	155.000	174.000
ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ	100.000	175.000	116.416
ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΕΜΩΝΑ	120.000	128.000	54.000
ΘΕΑΤΡΟ VERSUS	70.000	20.000	20.000
ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ	80.000	20.000	-
PARAVAN PROACTIONS	-	-	14.000
ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ	-	-	14.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ PERSONA	20.000	-	20.000
ΑΝΩ ΘΡΩΣΚΩ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ	10.000		
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ POINT 2	-	10.000	-
ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	10.000	10.000	-
ENACT THEATRE	10.000	-	-
FRESH TARGET THEATRE	5.000	55.000	39.200

ΘΕΑΤΡΟ ΕΡΩΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		10.000	-
ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΩΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ	10.000	-	17.800
ΜΑΡΙΟΣ ΜΕΤΤΗΣ	-	-	10.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΟΛΟ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ	40.000	-	28.000
ALPHA SQUARE ORGANISATION LTD	30.000	10.000	41.272
ΜΑΡΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ	-		
OPEN ARTS	-		10.000
ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ	17.500	-	10.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ LIBERTAD	-	-	10.000
PRIMA LUX	-	-	10.980
ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΜΙΤΟΣ	-	-	14.000
ΘΕΑΤΡΟ ΤΣΕΠΗΣ	10.000	24.000	-
ΣΥΝΟΛΟ	1.127.750	1.104.000	1.172.883

3.4 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	2018 €	2017 €	2016 €
• ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΗΡΙΟΥ Θ.Ο.Κ.	47.588	130.793	139.584
• ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ Θ.Ο.Κ.	8.932	11.280	24.568
• ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄	1.299	3.486	6.769
• ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΥΡΙΟΥ	-	3.332	-
ΣΥΝΟΛΟ	57.819	148.891	170.921

3.5 ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	2018 €	2017 €	2016 €
31° ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	26.892	-	-
30° ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	1.493	22.866	-
29° ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	-	3.107	20.330
28° ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	-	-	468
ΣΥΝΟΛΟ	28.385	25.973	20.798

ΣΧΟΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	2018 €	2017 €	2016 €
ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	29.592	28.760	27.323
ΣΥΝΟΛΟ	29.592	28.760	27.323

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	2018 €
ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	40.000
ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	35.000
ΕΝΩΣΗ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	5.125
ΕΝΩΣΗ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	4.000
ΣΗ.ΔΗ.Κ.Ε.Κ	2.000
ΣΥΝΟΛΟ	86.125

ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2018 €
ΒΡΑΒΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ	19.273
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	13.160
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	12.611
ΧΟΡΗΓΙΑ ΣΕ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΠΟΥ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΒΗΚΑΝ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΑ ΘΕΑΤΡΑ	10.800
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ Κ.Θ.Β.Ε. "ΓΚΙΑΚ"	10.525
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ EMERGENCE	1.631
ΣΥΝΟΛΟ	68.000

4.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με τα Μέλη της Ιδρυτικής Επιτροπής της Ακαδημίας, ανέλαβε και δημιούργησε το νομοθετικό πλαίσιο για την ίδρυση της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Στις 10 Νοεμβρίου 2017 ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων «Ο περί της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών Νόμος του 2017», βάσει του οποίου ιδρύεται η Ακαδημία ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με έδρα τη Λευκωσία.

Σύμφωνα με τον Ιδρυτικό Νόμο η Ακαδημία είναι ανεξάρτητη και πλήρως αυτόνομη ως προς τους σκοπούς και το έργο της.

Αποτελεί το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της Κύπρου στις επιστήμες, τα γράμματα και τις τέχνες και είναι η εστία των πλέον διακεκριμένων επιστημόνων, λογίων και καλλιτεχνών.

Οι βασικοί σκοποί της Ακαδημίας είναι η προώθηση της αριστείας, η καλλιέργεια και η προαγωγή των επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών, η συμβολή στην ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας και η προβολή του έργου των επιστημόνων της Δημοκρατίας, η υποστήριξη της Παιδείας και η ενδυνάμωση της συνεργασίας των Πανεπιστημίων, των Κέντρων Ερευνών και της Βιομηχανίας· η παροχή επιστημονικά έγκυρης πληροφόρησης και γνωμοδότησης στη Δημοκρατία και τους θεσμούς επί επιστημονικών, τεχνολογικών θεμάτων και θεμάτων τέχνης, καθώς και η ενεργός συμμετοχή της Δημοκρατίας σε Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Ενώσεις Ακαδημιών.

Το Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου, διόρισε με αριθμό Απόφασης 84.185, 17/1/2018, τετραμελή Ιδρυτική Επιτροπή αποτελούμενη από τους κ.κ. Λουκά Χριστοφόρου, Χριστόφορο Πισσαρίδη, Κυριάκο Νικολάου και Βάσο Καραγιώργη, διακεκριμένες προσωπικότητες στον χώρο των επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών που είναι πολίτες της Δημοκρατίας, με σκοπό την οργάνωση και την έναρξη λειτουργίας της Ακαδημίας.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Μέλος της Ιδρυτικής Επιτροπής της Ακαδημίας, Ακαδημαϊκό Λουκά Χριστοφόρου, προχώρησε στη συγγραφή σχεδίου Κανονισμών με τίτλο «Οι περί της λειτουργίας της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών Κανονισμοί», οι οποίοι απορρέουν από τον «περί της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών Νόμο του 2017».

Για την τελική διαμόρφωση του σχεδίου των Κανονισμών λήφθηκαν υπόψη οι εισηγήσεις που υποβλήθηκαν γραπτώς από διακεκριμένες προσωπικότητες των επιστημών, των γραμμάτων και των τεχνών αλλά και από εκπροσώπους επιστημονικών και ερευνητικών κέντρων της Κύπρου ή διατυπώθηκαν κατά τη δημόσια διαβούλευση, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο.

Το σχέδιο των Κανονισμών, αφού έτυχε νομοτεχνικού ελέγχου από τη Νομική Υπηρεσία, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και υποβλήθηκε στην Επιτροπή Παιδείας της Βουλής των

Αντιπροσώπων για την κατ' άρθρο συζήτηση και έγκρισή του από την Ολομέλεια της Βουλής, εντός του πρώτου εξαμήνου του 2019.

Παράλληλα, τον Νοέμβριο του 2018, η Ιδρυτική Επιτροπή της Ακαδημίας δημοσιοποίησε την προκήρυξη υποβολής υποψηφιοτήτων για την κάλυψη των δώδεκα (12) θέσεων των Ιδρυτικών Μελών της Ακαδημίας, τέσσερα (4) Μέλη για κάθε Τάξη, στα έντυπα, τηλεοπτικά και ηλεκτρονικά μέσα. Η διαδικασία εκλογής των Ιδρυτικών Μελών της Ακαδημίας αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2019. Η ημερομηνία εκλογής των Ιδρυτικών Μελών θα αποτελεί την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Ακαδημίας.

Η Κύπρος θα μπορεί πλέον να εκπροσωπείται στις ευρωπαϊκές, καθώς και σε άλλες διεθνείς ενώσεις Ακαδημιών και το έργο των επιστημόνων και των ερευνητικών της κέντρων θα προβάλλεται διεθνώς, καθιστώντας την ταυτόχρονα ικανή να συμμετέχει στη διαμόρφωση του επιστημονικού, ερευνητικού, καλλιτεχνικού και κοινωνικού γίνεσθαι εντός ή εκτός της Δημοκρατίας.

Μέρος Γ΄

Αθλητισμός

1.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Κ.Ο.Α.)

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού ως η Ανώτατη Αθλητική Αρχή στον χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει, σύμφωνα με τον Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμο 69-96, την ευθύνη της αθλητικής ανάπτυξης του εξωσχολικού αθλητισμού, καθώς και του προγράμματος «Αθλητισμός Για Όλους» (ΑΓΟ).

Η λειτουργική διάρθρωση του Κ.Ο.Α. είναι:

- 1.1 Ο Τομέας του Αθλητισμού
- 1.2 Ο Τομέας των Τεχνικών Υπηρεσιών και του ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής
- 1.3 Ο Τομέας της Διαχείρισης και Συντήρησης των Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων
- 1.4 Ο Κλάδος της Οικονομικής Διαχείρισης
- 1.5 Οι Διεθνείς Αθλητικές Σχέσεις, Διακρατικές Συμφωνίες και τα Ευρωπαϊκά Θέματα
- 1.6 Η Ακαδημία Αθλητισμού
- 1.7 Θέματα Προσωπικού
- 1.8 Αρχείο / Γραμματεία
- 1.9 Το Κέντρο Αθλητικών Ερευνών (ΚΑΕΚ)
- 1.10 Το Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών (ΑΣΥΑ) - Δελτία Υγείας Αθλητών

Ο Τομέας του Αθλητισμού έχει υπό την ευθύνη του τον Αγωνιστικό Αθλητισμό και τον Αθλητισμό για Όλους, καθώς επίσης και όλα τα επιμέρους προγράμματα του Οργανισμού (Σχέδιο Υψηλής Επίδοσης, Εθνικό Σχέδιο Ταλέντων ΕΣΥΑΑ, Βίας κ.λπ.).

Ο Τομέας των Αθλητικών Χώρων & Τεχνικών Υπηρεσιών έχει υπό την ευθύνη του τη δημιουργία ή /και τη βελτίωση της αθλητικής υποδομής.

Ο Τομέας της Διαχείρισης και Συντήρησης των Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων έχει υπό την ευθύνη του τον προγραμματισμό χρήσης των ιδιόκτητων εγκαταστάσεων, καθώς επίσης και την επίβλεψη και συντήρηση όλων των ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων.

Ο Κλάδος της Οικονομικής Διαχείρισης έχει την ευθύνη όλου του οικονομικού προγραμματισμού του Κ.Ο.Α., καθώς και τον έλεγχο των οικονομικών διαδικασιών και τη διαχείριση των ιδιόκτητων αθλητικών χώρων.

Ο Κλάδος του Ανθρώπινου Δυναμικού και ΚΑΕΚ έχει υπό την ευθύνη του την εκπαίδευση όλων των μόνιμων υπαλλήλων του Οργανισμού, την παρακολούθηση του Κέντρου Αθλητικών Ερευνών και Συντεχνιακών Σχέσεων.

Ανάλυση των Τομέων και Κλάδων

1.1 Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ο Τομέας Αθλητισμού λειτούργησε σε δύο κατευθύνσεις, στην κατεύθυνση του Αγωνιστικού Αθλητισμού και στην κατεύθυνση του Μαζικού Αθλητισμού.

Ο Αγωνιστικός Αθλητισμός στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους €10.020.500 σε σύγκριση με €9.948.000 το 2017. Με το πιο πάνω ποσό το 2018 επιχορηγήθηκαν οι ακόλουθοι τομείς:

- **Προγράμματα ΚΟΑ - €1.885.000:** Ασφάλιση, Βία και Τίμιο Παιγνίδι, ΕΣΥΑΑ, Εθνικό Σχέδιο Ταλέντων, Σχεδιασμός Αθλητών Υψηλής Επίδοσης, Έρευνες, Εθελοντισμός και Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού)

- **Επιχορηγήσεις:** Κατεύθυνση Α΄ Αθλητισμός Βάσης (Σωματεία) - €2.317.095

- **Προγράμματα ΚΟΑ- Ποσό €1.885.000**

Τα προγράμματα ΚΟΑ, στην ουσία είναι εθνικά προγράμματα τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και σε αυτό εντάσσονται τα πιο κάτω επιμέρους προγράμματα:

- **Ασφάλιση €133.500:** Αφορά στο ασφαλιστικό σχέδιο υψηλής επίδοσης μέσα από το οποίο επωφελούνται πέραν των 800 αθλητών και αθλητριών των Εθνικών Ομάδων.

- **Επιχορηγήσεις Αθλητικών Φορέων €8.135.500**

Ο πιο πάνω τομέας χωρίζεται σε δύο κατευθύνσεις:

Κατεύθυνση Α΄ – Αθλητισμός Βάσης €2.317.095

Αφορά στις επιχορηγήσεις που απευθύνονται προς τα σωματεία, ομίλους, συλλόγους κ.λπ. Η κατεύθυνση λειτουργεί με έξι (6) βασικούς σχεδιασμούς.

- **Προπονητικό €350.000,00:**

Κάλυψη μέρους των εξόδων για την εργοδότηση προπονητών σε Σωματεία Ατομικών Αθλημάτων, Γυμναστικούς Συλλόγους και Ναυτικούς Ομίλους.

- **Επιβράβευση Πρωταθλητών Σωματείων Ομαδικών Αθλημάτων €100.000:**

Οικονομική στήριξη των σωματείων ομαδικών αθλημάτων καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας, χειροσφαίρισης, επιτραπέζιας αντισφαίρισης, γυναικείου ποδοσφαίρου και futsal για τη συμμετοχή τους στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές διοργανώσεις με συγκεκριμένο σχεδιασμό.

- **Προσφυγική Βοήθεια €783.665:**

Ενίσχυση των προσφυγικών μας σωματείων, όλων των αθλημάτων τα οποία ήταν ενεργοποιημένα πριν το 1974 και συνεχίζουν την αγωνιστική τους δραστηριότητα και μετά. Το πρόγραμμα λειτουργεί σε τρεις κατευθύνσεις:

- Στήριξη σωματείων ποδοσφαίρου
- Στήριξη σωματείων άλλων ομαδικών και ατομικών αθλημάτων πέραν του ποδοσφαίρου
- Παραχώρηση εφάπαξ ποσού σε σωματεία μέλη της ΣΤΟΚ
- Κάλυψη δανείου προσφυγικών Σωματείων ΚΟΠ

- **Επιχορήγηση ομαδικών αθλημάτων €324.092:**

Ενίσχυση των σωματείων καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας, χειροσφαίρισης, με βάση την αγωνιστική τους δραστηριότητα σε επίπεδα Ανδρών/Γυναικών. Ποσό ύψους €140,000 αφορά τον ημιεπαγγελματισμό.

- **Σωματεία ΣΤΟΚ €330.000,00:**

Οικονομική ενίσχυση τόσο της Ομοσπονδίας όσο και των σωματείων του αγροτικού ποδοσφαίρου και στήριξη των Ακαδημιών και των αναπτυξιακών προγραμμάτων των σωματείων του αγροτικού ποδοσφαίρου.

- Ατομικά €323.798.00:

Οικονομική ενίσχυση με βάση την αγωνιστική αξιολόγηση των σωματείων των ατομικών αθλημάτων, Ναυτικών Ομίλων και Γυμναστικών Συλλόγων. Στόχος είναι η περαιτέρω οικονομική στήριξη των σωματείων ατομικών αθλημάτων, που κατά κύριο λόγο δεν έχουν άλλους πόρους εσόδων (εισιτήρια αγώνων κ.λπ.).

- Απρόβλεπτα €105.540:

Κρίνεται αναγκαίο όπως ποσό €105.540 παραμείνει ως «Απρόβλεπτα» για κάλυψη μη προβλεφθεισών αναγκών που τυχόν θα παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια του έτους από τους αθλητικούς μας φορείς.

Κατεύθυνση Β - Αθλητισμός Κορυφής €5.818.404:

Αφορά κυρίως τη στήριξη των Ομοσπονδιών μας και λειτουργεί με έντεκα (11) βασικούς σχεδιασμούς. Οι έντεκα σχεδιασμοί – σε σχέση με δεκαπέντε (15) που λειτουργούσαν το 2012 προέκυψαν μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. ημερομηνίας 15/5/12, στους οποίους έγιναν ενοποιήσεις σχεδιασμών, χωρίς να καταργηθούν, αλλά να λειτουργούν ως υποκεφάλαια. Σκοπός της ενοποίησης είναι η πιο ευέλικτη λειτουργία των Ομοσπονδιών. Με νέα απόφασή του το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού στη συνεδρία του 13/1/2015, αναίρεσε την απόφασή του για ενοποίηση των Σχεδιασμών Εγκεκριμένου Προσωπικού και Λειτουργικών και τα δυο πιο πάνω κεφάλαια λειτουργούν ως αυτόνομοι Σχεδιασμοί.

- Σχεδιασμός Αποδοχές Εγκεκριμένου Προσωπικού €919.208:

Αφορά στην κάλυψη των εξόδων της μισθοδοσίας του προσωπικού των Ομοσπονδιών.

- Λειτουργικά έξοδα €371.950:

Αφορά στη στήριξη των Ομοσπονδιών για κάλυψη των Λειτουργικών τους εξόδων. Συγκεκριμένα, καλύπτει τόσο το προσωπικό των Ομοσπονδιών όσο και τα άλλα Λειτουργικά Έξοδα, όπως Τ.Τ.Τ, Διακίνηση Μελών ΔΣ, έξοδα λειτουργίας γραφείου, εξοπλισμό γραφείου, γραφική ύλη κ.λπ.

- Κίνητρα αθλητών €521.000:

Οικονομική στήριξη των πρωταθλητών των Ομοσπονδιών με βάση τις επιδόσεις τους κατ' έτος. Το ποσό των κινήτρων καλύπτει αθλητές Ολυμπιακών αθλημάτων, οι οποίοι σύμφωνα με τα κριτήρια των Ομοσπονδιών βρίσκονται στην κατηγορία των ελίτ αθλητών και ταυτόχρονα αποτελούν τα μέλη των εθνικών μας ομάδων. Η κατανομή των ποσών γίνεται με ειδικό σύστημα βαθμολόγησης των αθλητών σε συνάρτηση με τις επιδόσεις τους. Το Σχέδιο ετοιμάζεται από τις Ομοσπονδίες ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε αθλήματος, το οποίο κοινοποιείται και εγκρίνεται από τον Οργανισμό.

- Ομοσπονδιακοί Προπονητές €743.400:

Αφορά στην εργοδότηση, μέσω των Ομοσπονδιών, προπονητών που έχουν την ευθύνη των εθνικών μας ομάδων.

Συγκεκριμένα, η κάθε Ομοσπονδία ορίζει εθνικούς προπονητές και βοηθούς εθνικούς προπονητές, οι οποίοι έχουν την ευθύνη υλοποίησης του προγραμματισμού των εθνικών μας ομάδων.

Σημειώνεται ότι οι Ομοσπονδιακοί Προπονητές είναι προσοντούχοι εξειδικευμένοι σε κάθε άθλημα.

- Σχεδιασμός Εθνικών Ομάδων €1.511.900:

- Διεθνείς Αγώνες στην Κύπρο €121.500

Στήριξη των Ομοσπονδιών για διοργάνωση διεθνών αγώνων στην Κύπρο. Συγκεκριμένα μέσα στον Ευρωπαϊκό και Διεθνή χώρο οι Ομοσπονδίες είναι μέλη Ευρωπαϊκών και Διεθνών σωματείων και μέσα από αυτή τους την ιδιότητα έχουν την υποχρέωση ή την ευχέρεια να διεκδικούν και να αναλαμβάνουν διάφορες ευρωπαϊκές ή και παγκόσμιες διοργανώσεις. Αυτό υποβοηθά τόσο αθλητικά με την απόκτηση εμπειριών εκ μέρους των αθλητών, όσο και οργανωτικά σε θέματα διοργάνωσης διεθνών αγώνων, ενώ παράλληλα προβάλλει την Κύπρο στο εξωτερικό. Τονίζεται ότι ο Οργανισμός αξιολογεί

ότι η διοργάνωση διεθνών αγώνων στην Κύπρο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα, στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στον τόπο μας.

- Διεθνείς Συμμετοχές €950.000:

Οικονομική στήριξη των Ομοσπονδιών για συμμετοχή σε διεθνείς αγώνες.

Οι Ομοσπονδίες μας είναι μέλη Ευρωπαϊκών και διεθνών σωμάτων και μέσα από τις υποχρεώσεις τους έχουν την ευθύνη να λαμβάνουν μέρος σε διεθνείς αγώνες, οι οποίοι διοργανώνονται από τα εν λόγω διεθνή σώματα.

Σκοπός του Οργανισμού είναι όπως η συμμετοχή μας στις διεθνείς διοργανώσεις, είναι ουσιαστικές με απώτερο στόχο τη διάκριση των αθλητών και όχι την απλή συμμετοχή για την απόκτηση εμπειριών.

- Εξειδικευμένη Προετοιμασία αθλητών €336.300:

Αφορά ειδικά προγράμματα για προετοιμασία των διεθνών αθλητών για συγκεκριμένους διεθνείς αγώνες. Συγκεκριμένα, για τη συμμετοχή αθλητών μας σε μεγάλους αγώνες, απαιτείται ειδική προετοιμασία, ούτως ώστε να βρεθούν στην κορύφωση της φόρμας τους και για τον λόγο αυτό διεξάγουν την προετοιμασία τους σε χώρους – περιοχές που έχουν το κατάλληλο περιβάλλον αγώνων, αλλά και σε χώρους όπου μπορούν να προπονηθούν με αθλητές άλλων χωρών ίδιας δυναμικότητας, έτσι που να αυξάνεται το επίπεδο ανταγωνισμού. Το 2018, ο Οργανισμός επιχορήγησε με επιπλέον ποσό ύψους €100.000 τις Ομοσπονδίες για την προετοιμασία των αθλητών για τους Κοινοπολιτειακούς και Μεσογειακούς Αγώνες.

- Ιατροφαρμακευτικό €104.100:

Κάλυψη με φαρμακευτική αγωγή (βιταμίνες κ.λπ.) των αθλητών των Ομοσπονδιών. Ταυτόχρονα μέσω του εν λόγω Σχεδιασμού δίνεται η ευχέρεια στις Ομοσπονδίες να καλύψουν ασφαλιστικά επιπλέον αθλητές πέραν του αριθμού των αθλητών που είναι ήδη ενταγμένοι στο Ασφαλιστικό Σχέδιο του Οργανισμού και ταυτόχρονα να στηρίζουν τους αθλητές με προγράμματα αποθεραπείας όπως μασάζ, φυσιοθεραπείες, υδροθεραπείες κ.λπ.

Τονίζεται ότι η ραγδαία ανάπτυξη του αθλητισμού απαιτεί πλέον επιστημονική στήριξη των αθλητών μας και ένας μεγάλος τομέας της στήριξης αυτής είναι η ιατρική και φαρμακευτική αγωγή.

- Σχεδιασμός Αναπτυξιακών προγραμμάτων €384.440

• Ανάπτυξη Ταλέντων €124.570

Στήριξη ειδικών προγραμμάτων της Ομοσπονδίας για ανάπτυξη ταλέντων, τα οποία θα αποτελέσουν τους μελλοντικούς πρωταθλητές.

Οι Ομοσπονδίες, μέσα από τους Σχεδιασμούς εκπονούν ειδικά προγράμματα για την εξεύρεση και την αξιοποίηση νέων αθλητών – ταλέντων, που θα αποτελέσουν τις μελλοντικές εθνικές ομάδες της χώρας μας.

Ο υπό αναφορά σχεδιασμός, καλύπτει εξειδικευμένα κάμπινγκ τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό από προσοντούχους προπονητές οι οποίοι είναι καταρτισμένοι τόσο παιδαγωγικά όσο και στην ψυχολογία του παιδιού, έτσι ώστε ο εν λόγω σχεδιασμός να λειτουργεί σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της παιδικής και εφηβικής ηλικίας.

Ο Σχεδιασμός ανάπτυξης ταλέντων, αξιολογείται από τον Οργανισμό ως η μελλοντική επένδυση των Ομοσπονδιών για την ανάπτυξη όλων των αθλημάτων.

• Ανάπτυξη Βάσης και υλικό €259.870:

Πρόγραμμα των Ομοσπονδιών για ένταξη νέων παιδιών / αθλητών στο άθλημα.

Παράλληλα με την αγωνιστική ανάπτυξη των αθλημάτων της κάθε Ομοσπονδίας, οι Ομοσπονδίες έχουν την ευθύνη για ένταξη νέων αθλητών, με σκοπό να διευρύνεται η βάση του κάθε αθλήματος. Ο Σχεδιασμός εξυπηρετεί ταυτόχρονα τόσο τις αγωνιστικές επιδιώξεις των Ομοσπονδιών όσο και τη μαζικοποίηση του αθλήματος. Μέρος του πιο πάνω ποσού παραχωρείται στις Ομοσπονδίες για κάλυψη των αναγκών τους σε εξειδικευμένο αθλητικό υλικό.

• **Επαγγελματική Αποκατάσταση €871.148:**

Ένταξη και εργοδότηση των ελίτ αθλητών που κατέλαβαν μεγάλες διακρίσεις στον διεθνή χώρο.

• **Αγώνες Εσωτερικού €297.400:**

Ενίσχυση των Ομοσπονδιών για την ομαλή διεξαγωγή των Παγκύπριων Πρωταθλημάτων.

Ως γνωστό, για τη διεξαγωγή των εθνικών πρωταθλημάτων απαιτείται μεγάλη οργάνωση η οποία προϋποθέτει οικονομικά κόστη, τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν από το διοργανωτή όπου στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι Ομοσπονδίες. Τέτοια έξοδα είναι η προετοιμασία των χώρων, οι αποζημιώσεις κριτών/διαιτητών/γραμματείας και παρατηρητών. Η διεξαγωγή των παγκύπριων πρωταθλημάτων, γίνεται πάντοτε με βάση τους διεθνείς κανονισμούς της κάθε Ομοσπονδίας, έτσι ώστε να είναι έγκυρη και αξιόπιστη.

• **Κογκρέσα Εξωτερικού €79.400:**

Για τη συμμετοχή εκπροσώπων των Ομοσπονδιών στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά και Παγκόσμια συνέδρια. Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Ομοσπονδιών μας, τα οποία συμμετέχουν στα αντίστοιχα διεθνή σώματα, απαιτείται να παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις των αντίστοιχων διεθνών σωμάτων, για στήριξη των θέσεων και συμφερόντων του Κυπριακού Αθλητισμού. Ταυτόχρονα, πολλά από τα μέλη διεκδικούν και εκλέγονται ως μέλη στα Δ.Σ. των διεθνών σωμάτων, πράγμα που δίνει οντότητα στον Κυπριακό Αθλητισμό και στην Κυπριακή Δημοκρατία γενικότερα.

• **Επιβραβεύσεις (Χαριστικές Παροχές) €548.480 :**

Ο Κ.Ο.Α. λειτουργεί το Σχέδιο Χαριστικών παροχών μέσα από το οποίο επιχορηγούνται με χρηματικά ποσά αθλητές που έχουν καταλάβει αξιολογούμενες θέσεις σε μεγάλες διεθνείς διοργανώσεις. Ο Οργανισμός εφαρμόζει το «Σχέδιο Χαριστικών Παροχών» για υψηλές αθλητικές επιδόσεις αριμελών αθλητών και αθλητών με αναπηρία, στη βάση του οποίου επιβραβεύονται αθλητές και προπονητές με αξιόλογα χρηματικά ποσά για τις διακρίσεις τους σε κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις.

Αναλυτικά οι σημαντικότερες επιτυχίες των αθλητισμού μας κατά το έτος 2018:

A/A	ΟΝΟΜΑ	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	ΑΓΩΝΕΣ	ΘΕΣΗ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ
1	ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ	ΚΙΟ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ 4ΕΤΙΑΣ	1η	LASER
2	ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ	ΚΙΟ	ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΕΤΗΣΙΟ	1η	LASER
3	ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ	ΚΙΟ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	2η	LASER
4	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΥΝΘΕΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ
5	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΜΠΑΛΑ
6	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΤΕΦΑΝΙ
7	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	2η	ΚΟΡΔΕΛΑ

8	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	3η	ΚΟΡΙΝΕΣ
9	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΟΜΑΔΙΚΟ ΡΥΘΜΙΚΗΣ
10	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΕΔΑΦΟΣ
11	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΔΙΖΥΓΟ
12	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	3η	ΣΥΝΘΕΤΟ
13	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	1η	ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΟΝΟΖΥΓΟ
14	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	1η	ΣΥΝΘΕΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ
15	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΟΣ	ΚΟΓ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	2η	ΑΤΟΜΙΚΟ ΔΙΖΥΓΟ
16	ΠΑΡΕΛΜΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΚΟΕΑΣ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	1η	ΔΙΣΚΟΒΟΛΙΑ
17	ΠΑΡΕΛΜΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΚΟΕΑΣ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	3η	ΔΙΣΚΟΒΟΛΙΑ
18	ΑΡΤΥΜΑΤΑ ΕΛΕΝΗ	ΚΟΕΑΣ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	1η	400Μ
19	ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΣΚΟΚ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΚΗΤ
20	ΑΝΤΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ	ΣΚΟΚ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΚΗΤ
21	ΑΝΤΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ	ΣΚΟΚ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΣΚΗΤ 4ΕΤΙΑΣ	6η	ΣΚΗΤ
22	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΥΝΘΕΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ
23	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΜΠΑΛΑ
24	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1η	ΣΤΕΦΑΝΙ
25	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ	2η	ΚΟΡΔΕΛΑ

			ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ		
26	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	3 ^η	ΚΟΡΙΝΕΣ
27	ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ	ΚΟΓ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1 ^η	ΟΜΑΔΙΚΟ ΡΥΘΜΙΚΗΣ
28	ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΡΕΣΤΗΣ	ΚΕΠΕ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΣΤΙΒΟΥ IPC - ΒΕΡΟΛΙΝΟ	2 ^η	400Μ
29	ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΡΕΣΤΗΣ	ΚΕΠΕ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΣΤΙΒΟΥ IPC - ΒΕΡΟΛΙΝΟ	2 ^η	200Μ
30	ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΠΕΛΕΝΔΡΙΤΟΥ	ΚΕΠΕ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ IPC - ΔΟΥΒΛΙΝΟ	2 ^η	100Μ ΠΡΟΣΘΙΟ

• **Συνδρομές €96.280:**

Μέχρι το 2005 οι Ομοσπονδίες για τις συνδρομές τους στην Παγκόσμια και Πανευρωπαϊκή Ομοσπονδία, απέστειλαν στον Οργανισμό τα σχετικά έντυπα και ο Οργανισμός αναλάμβανε να πληρώνει τις συνδρομές. Από το 2006 για μεγαλύτερη ευελιξία τα ποσά παραχωρούνται στις Ομοσπονδίες, οι οποίες αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση της εργασίας.

• **Απρόβλεπτα €9.278:**

Κρίνεται αναγκαίο όπως το πιο πάνω ποσό παραμείνει ως «Απρόβλεπτα» για κάλυψη τυχόν μη προβλεφθεισών αναγκών που τυχόν θα παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια του έτους, από τους αθλητικούς μας φορείς.

• **Αθλητισμός ατόμων με αναπηρίες και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού 2018**

Ο Κοινωνικός Αθλητισμός (Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρίες και Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού) στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους €360.000,00, αυξημένο κατά €15.000 σε σχέση με το 2017. Με το πιο πάνω ποσό το 2018 επιχορηγήθηκαν οι ακόλουθοι τομείς:

- Τακτική ετήσια επιχορήγηση αθλητικών φορέων, οι οποίοι στηρίζουν τον αθλητισμό στην Κύπρο, ατόμων παραπληγικών και αναπήρων, με ειδικές ανάγκες, μεταμοσχευμένων, κωφών και τυφλών. Το συνολικό ποσό για το 2018 ανήλθε στις €271,773.00, αυξημένο κατά €23,530 σε σχέση με το 2017.
- Ειδικούς σχεδιασμούς βασισμένους σε κριτήρια και προϋποθέσεις που στόχο έχουν να στηρίξουν διάφορα οργανωμένα σύνολα, ενισχύοντας την ενασχόληση με την άσκηση στοχευόμενων ομάδων πληθυσμού. Το συνολικό ποσό ανήλθε για το 2018 στις €55.000 σε σχέση με €67.00,00 το 2017.

Οι σχεδιασμοί αναλυτικά έχουν ως ακολούθως:

- Σχεδιασμός «Αντιμετώπιση της Εξάρτησης από Νόμιμες και Παράνομες Ουσίες»
- Εθνικός Σχεδιασμός Θρησκευτικών Ομάδων
- Σχεδιασμός «Στήριξη Ευάλωτων Ομάδων Πληθυσμού»
- Ποσό της τάξεως των €25.000,00 χρησιμοποιείται για κάλυψη εξόδων παρα-ολυμπιονικών αθλητών στο εξωτερικό.

• **Αθλητικός Τουρισμός - €15.000**

Ο Αθλητικός Τουρισμός στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους €15.000, για το έτος 2018.

Έχει προχωρήσει στην αναβάθμιση του αθλητικού χάρτη, επιχορηγεί τις Ομοσπονδίες μέλη του Οργανισμού για τη διοργάνωση διεθνών αγώνων στην Κύπρο, για διεθνείς συμμετοχές του σωματειακού αθλητισμού στο εξωτερικό και στην Κύπρο, όπως, επίσης, επιχορηγεί και Μέλη των Ομοσπονδιών για τη συμμετοχή τους σε Πανευρωπαϊκά και Παγκόσμια Συνέδρια. Συνεργάζεται με τα Πανεπιστήμια και τον ΚΟΤ για τη διεξαγωγή συνεδρίων και εκδηλώσεων που αφορούν στον Αθλητικό Τουρισμό στην Κύπρο, αλλά επιμορφώνει και υποστηρίζει τους αθλητικούς φορείς σε θέματα αθλητικού τουρισμού.

Διατηρεί κοινή Επιτροπή Αθλητικού Τουρισμού ΚΟΑ-ΚΟΤ, συνεχίζει τη συνεργασία της με στόχο τον συντονισμό των ενεργειών των δυο φορέων για προσέλκυση αθλητικού τουρισμού στην Κύπρο, όπου και πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα συναντήσεις με σκοπό την κωδικοποίηση κοινών ενεργειών των δυο Οργανισμών. Επίσης, ο Οργανισμός συμμετείχε στη Δημόσια Διαβούλευση για τη μελέτη διαμόρφωσης της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού για την περίοδο 2017-2030 της Κυπριακής Προεδρίας, όπου και παρέθεσε τις θέσεις του.

• **Επιχορήγηση Σχολικών Εφορειών - €245.000**

Ο Οργανισμός αποδέσμευσε σε 47 Σχολικές Εφορείες (91 σχολικές αίθουσες) το ποσό των €245.000 ευρώ, για τη χρήση των σχολικών αιθουσών κατά τις απογευματινές ώρες από αναγνωρισμένα Σωματεία, Ομοσπονδίες και Εθνικά Προγράμματα ΚΟΑ (185 τμήματα σωματείων, ομοσπονδιών και εθνικά προγράμματα), με βάση κριτηρίων των οποίων συμφωνήθηκαν από κοινού με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τον ΚΟΑ και τη Συντονιστική Επιτροπή Σχολικών Εφορειών.

Η Αθλητική Συνεργασία με όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες έχει θετικά αποτελέσματα και βοηθά στην ανάπτυξη του αθλητισμού και σε μελλοντικές αθλητικές επιτυχίες σε μεγάλες διοργανώσεις.

- **ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΑ**

• **Σχεδιασμός Υψηλής Επίδοσης**

Σκοπός του Σχεδιασμού ήταν και παραμένει η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σε αριθμό εκπροσώπηση και διάκριση της Κύπρου σε μεγάλες διεθνείς διοργανώσεις με αποκορύφωμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες του "ΤΟΚΙΟ 2020". Ο τρόπος λειτουργίας του Σχεδίου βασίστηκε εξ ολοκλήρου στον Οδηγό Λειτουργίας και τα Αγωνιστικά Κριτήρια Ένταξης και θα κορυφωθεί κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων "ΤΟΚΙΟ 2020", στη διάρκεια των οποίων προσδοκούμε οι αθλητές μας να εξασφαλίσουν επιτυχίες, όπως έγινε και κατά τους προηγούμενους αγώνες του "ΡΙΟ 2016".

Ο Σχεδιασμός λειτούργησε για έντεκα μήνες (Ιανουάριο – Νοέμβριο) με εγκεκριμένο προϋπολογισμό €423,500 και τελική δαπάνη €684,895 και σε αυτόν εντάχθηκαν 45 αθλητές/τριες σε 4 κατηγορίες και 33 προπονητές.

• **Σχέδιο Στήριξης Νεαρών Πρωταθλητών Ατομικών Ολυμπιακών Αθλημάτων**

Το Σχέδιο που καταπιάνεται με τη στήριξη των νεαρών πρωταθλητών μέσα από την παροχή κάθε δυνατής επιστημονικής, τεχνικής, ψυχολογικής, και οικονομικής υποστήριξης συνέχισε τη λειτουργία ως είχε με ανεπαίσθητες αλλαγές. Ουσιαστικά, συνεχίστηκαν οι παροχές προς τους αθλητές για την κάλυψη των απαιτήσεων του σύγχρονου αθλητισμού, έτσι ώστε οι νεαροί πρωταθλητές μας να μπορούν να ανταγωνιστούν τους συνομήλικους αθλητές άλλων προηγμένων αθλητικά χωρών.

Ο Σχεδιασμός λειτούργησε για εννέα μήνες (Ιανουάριο – Σεπτέμβριο) με εγκεκριμένο προϋπολογισμό €180,000 και τελική δαπάνη €221,762 και σε αυτόν εντάχθηκαν 60 αθλητές/τριες σε 2 κατηγορίες και 49 προπονητές.

-**Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού (Ε.Σ.Υ.Α.Α.)**

Το Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού συστάθηκε από τον ΚΟΑ το 1998 με σκοπό να υποστηρίξει τον αθλητισμό βάσης και συγκεκριμένα τις οργανωμένες αναπτυξιακές ηλικίες του

αθλητισμού μέσω των Σωματείων/Συλλόγων/Ομίλων, ενισχύοντάς τους σε συγκεκριμένους τομείς. Ως τεχνοκρατικός αγωνιστικός Σχεδιασμός το 2018 κάλυψε δύο τομείς: Τον ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ για στήριξη παιδιών μέχρι 16 χρόνων, και το ΕΦΗΒΙΚΟ για στήριξη παιδιών 16-18 χρόνων. Ο Σχεδιασμός καλύπτει και επιμέρους τομείς, όπως είναι η επιμόρφωση, η επιστημονική στήριξη, η αξιολόγηση, η αξιοποίηση και τα κίνητρα. Η λειτουργία του Σχεδίου βασίστηκε στον “Οδηγό Λειτουργίας”, καθώς και κριτήρια και προϋποθέσεις για την επιχορήγηση προπονητών των Σωματείων/Συλλόγων/Ομίλων. Ο προϋπολογισμός του Ε.Σ.Υ.Α.Α. για το 2018 ήταν €1,231,248 και η τελική δαπάνη ανήλθε στο €1,231,624.

- Βία στον Αθλητισμό

• Κάρτα Φιλάθλο

Στο πλαίσιο των προσπάθειών της πολιτείας για την εφαρμογή του Περί της Πρόληψης και Καταστολής της Βίας Νόμου του 2008 48(Ι)/2008 – 132(Ι)/2014, ο Οργανισμός έχει αναλάβει την υλοποίηση αλλά και τη δαπάνη για την αγορά και την εγκατάσταση των πιο κάτω συστημάτων που αφορούν στην εφαρμογή του θεσμού του μητρώου κατόχων κάρτας φιλάθλου:

- σύστημα ελέγχου εισόδων
- σύστημα οπτικοακουστικής ειδοποίησης
- τηλεοπτικό σύστημα κλειστού κυκλώματος
- σύστημα επεξεργασίας οπτικοακουστικών παραστάσεων
- σύστημα έλεγχου έκδοσης εισιτηρίων
- μητρώο κατόχων κάρτας φιλάθλου
- σύστημα έκδοσης κάρτας φιλάθλου
- προληπτικά μέτρα & μέτρα παρέμβασης.

Κατά το 2018 ο Οργανισμός προχώρησε στην υλοποίηση ενός από τα μέτρα που προνοούνται από τη νομοθεσία με τη δημιουργία, τη φύλαξη και τη διαχείριση του μητρώου κατόχων κάρτας φιλάθλου.

• Επιτηρητές Σταδίων

Με βάση του Κανονισμούς των Επιτηρητών Σταδίων της κείμενης νομοθεσίας, οι οποίοι προβλέπουν την εμπλοκή του Οργανισμού σε ό, τι αφορά στο κόστος εκπαίδευσης των επιτηρητών, την αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού και τη δημιουργία, τη τήρηση και τη διαχείριση Μητρώου Επιτηρητών Σταδίων, ο Οργανισμός συμμετέχει στην Επιτροπή Επιτηρητών Σταδίων, όπως αυτή ορίζεται από τους Κανονισμούς, και συνέχισε τη στήριξη του θεσμού.

Η υλοποίηση και εφαρμογή του θεσμού μέσα από την κυρίαρχη συμβολή του ΚΟΑ έχει συμβάλει στην αποφόρτωση της αστυνομίας από συγκεκριμένα καθήκοντα, γεγονός που συμβάλλει στη μείωση του αριθμού των αστυνομικών που χρησιμοποιούνται στα γήπεδα και κατ' επέκταση του κόστους αστυνόμευσης αθλητικών εκδηλώσεων.

Η Επιτροπή συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με σκοπό να εξετάσει προβλήματα που αναφέρονται κατά τη λειτουργία του θεσμού ή να εξετάσει καταγγελίες που αφορούν επιτηρητές και/ή υπεύθυνους ασφάλειας σταδίου ή για τη διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων.

- Αρχή Αδειοδότησης Σταδίων

Μέσα από τις πρόνοιες του Περί της Πρόληψης και Καταστολής της Βίας Νόμου του 2008 48(Ι)/2008 – 132(Ι)/201, ο ΚΟΑ συμμετέχει ενεργά στη νεοσυσταθείσα (2014) Αρχή Αδειοδότησης Σταδίων, με την υπόδειξη δυο ατόμων οι οποίοι προέρχονται από τον Οργανισμό, ως προνοείται από την κείμενη Νομοθεσία. Βασική και πρωταρχική της ευθύνη σε πρώτο στάδιο είναι να εγκρίνει μέσα από καθορισμένες διαδικασίες, πιστοποιητικά λειτουργίας και ασφάλειας για τα στάδια, όπου πραγματοποιούνται αγώνες πρωταθλήματος Α' κατηγορίας ομαδικών αθλημάτων. Τη λειτουργία της Αρχής, τόσο από οικονομικής πλευράς όσο και από γραμματειακής υποστήριξης, καθώς και στέγασης, έχει ο Οργανισμός.

- Βία & Τίμιο Παιχνίδι

Το πρόγραμμα λειτουργεί κάτω από την εποπτεία της Επιτροπής “Ευ Αγωνίζεσθαι” , η οποία μέσα από τις δράσεις της, σε συνεργασία με τον εκάστοτε Πρεσβευτή FAIR PLAY, διοργανώνει συναντήσεις-συζητήσεις και άλλες εκδηλώσεις με αθλητικούς φορείς και οργανωμένα σύνολα για τα θέματα που αφορούν στην πρόληψη της βίας στα γήπεδα.

- Ευρωπαϊκά

- **Ευρωπαϊκή Ένωση (Expert Group)**
- **Skills & Human Resources Development in Sports**

Η ομάδα των ειδικών ασχολείται με τον ρόλο του αθλητισμού στις βασικές ικανότητες, όπως:

- των κοινωνικών και πολιτικών ικανοτήτων
- της μη Τυπικής Μάθησης

Κατά το 2018 ο Οργανισμός συνέχισε την ενεργή παρουσία του στην ομάδα ειδικών, εξασφαλίζοντας πρόσκληση για τον Ολυμπιονίκη Παύλο Κοντίδη, ο οποίος συμμετείχε σε συζήτηση στρογγυλής τράπεζας με θέμα τη διπλή εκπαίδευση (αθλητική και ακαδημαϊκή).

- Συμβούλιο της Ευρώπης

- **Treaty for the Reduction of Violence**

Ο Οργανισμός έχει ενεργή παρουσία στην Επιτροπή από το 2004 με παρεμβάσεις, αλλά και παρουσιάσεις των ενεργειών που γίνονται στην Κύπρο σε ό, τι αφορά στην αντιμετώπιση της βίας σε αθλητικές εκδηλώσεις και ειδικότερα σε ποδοσφαιρικούς αγώνες.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής τον Δεκέμβριο του 2018, έγινε ειδική παρουσία για τις ενέργειες που έγιναν για την εφαρμογή του Μητρώου Κατόχων Κάρτας Φιλάθλου, τις απαιτήσεις για την εφαρμογή του, τα προβλήματα που ανέκυψαν, καθώς και τις μετέπειτα ενέργειες για την εφαρμογή της νομοθεσίας στην ολότητα της.

Για το θέμα επεδείχθη ιδιαίτερο ενδιαφέρον από κράτη/μέλη του Συμβουλίου και αναμένεται η εξέλιξη της εφαρμογής για περαιτέρω ενημέρωση, έτσι ώστε αν κριθεί αποδοτικό πιθανόν να ζητηθεί η εφαρμογή του και σε άλλα κράτη/μέλη.

Υπενθυμίζουμε ότι το 2017 η Κύπρος υπέγραψε τη νέα Σύμβαση “**Convention on an integrated safety, security and service approach at football matches and other sport events**”, η οποία θα αντικαταστήσει αυτήν του 1985, μόλις αυτή επικυρωθεί από δέκα (10) χώρες και η Επιτροπή θα ονομάζεται «European Committee on Safety, Security & Services in Sports Events».

Κατά τις συνεδρίες μελετώνται τα προβλήματα που έχουν σχέση με τη βία στα γήπεδα και ετοιμάζονται οι διάφορες Συμβάσεις. Στηριζόμενος σε αυτές τις Συμβάσεις, ο ΚΟΑ ετοίμασε προσχέδια νομοθετημάτων βάσει των οποίων στη συνέχεια έγινε ο Περί της Βίας Νόμος του 2008 και οι Κανονισμοί Επιτηρητών Σταδίων.

Η τελευταία Σύμβαση που υπέγραψε η Κύπρος τον Μάιο του 2017, αφορούσε το «Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events» και το “Convention on the Manipulation of Sports Competitions”» (Macolin Convention).

- **Match Fixing**

Από το 2013 , ο Οργανισμός συμμετέχει στην Επιτροπή Ειδικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία ετοίμασε τη Σύμβαση για τη Χειραγώγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων, η οποία και υπεγράφη από τον Υπουργό Παιδείας & Πολιτισμού τον Μάιο του 2017 και στη συνέχεια σε προγράμματα του ΣΤΕ (Συμβουλίου της Ευρώπης) για το θέμα όπως το KCOOS και KCOOS+.

Μέσα από τις εμπειρίες μας στην Ομάδα Ειδικών παρείχαμε συστηματική πληροφόρηση προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης & Δημοσίας Τάξεως, καθώς και τεχνογνωσία/εμπειρίες υποβοηθητικά στην ετοιμασία του Νομοσχεδίου για τη Χειραγώγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων, το οποίο και ψηφίστηκε σε Νόμο τον Δεκέμβριο του 2017.

- **KCOOS+**

Ο Οργανισμός συμμετέχει στο πρόγραμμα KCOOS+, το οποίο ξεκίνησε από το 2016 ως KCOOS αρχικά με τη συμπλήρωση εξειδικευμένου ερωτηματολογίου για τη Χειραγώγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων, το οποίο έδινε το δικαίωμα για συμμετοχή σε περιφερικό σεμινάριο. Για τις χώρες των Βαλκανίων αυτό διεξήχθη στην Αθήνα. Μέσα από το πρόγραμμα και τη ενεργή συμμετοχή του ΚΟΑ έγινε κατορθωτό η Κύπρος μαζί με τη Λάτβια να επιλεγούν για συμμετοχή σε πιλοτικό πρόγραμμα το οποίο περιελάμβανε:

- Διήμερη συνάντηση με την Εθνική Πλατφόρμα της Γαλλίας στο Παρίσι
- Επίσκεψη ομάδας ειδικών του KCOOS στην Κύπρο για επαφές με:

- Επιτροπή Παιδείας της Βουλής
- Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Αστυνομία
- Εθνική Αρχή Στοιχημάτων
- ΚΟΠ

Μέσα από την ενεργή συμμετοχή του ΚΟΑ στα πιο πάνω, υπήρξε σημαντική πληροφόρηση προς τους εμπλεκομένους με την ΧΑΕ φορείς στην ετοιμασία του Νόμου για την ΧΑΕ (Χειραγώγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων), αλλά και για τον τρόπο που λειτουργεί η Εθνική Πλατφόρμα

- **National Platforms**

Με βάση τη Σύμβαση «Convention on the Manipulation of Sports Competitions» (Macolin Convention), οι συνεδρίες του ΣΤΕ αποσκοπούν στην παρακολούθηση της εφαρμογής και λειτουργίας των Εθνικών Πλατφόρμων ανά χώρα για την καταπολέμηση της ΧΑΕ (Χειραγώγησης Αθλητικών Εκδηλώσεων). Κατέληξαν, έτσι, μέσα από την ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας στη σύσταση της Ομάδας της Κοπεγχάγης για μια πιο ευέλικτη λειτουργία μακριά από τις προϋποθέσεις και γραφειοκρατικούς όρους που διέπεται το ΣΤΕ.

- **Group of Copenhagen**

Από το 2017 η Κύπρος συμμετέχει στην Ομάδα της Κοπεγχάγης (**ΟτΚ**) του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία συστάθηκε το 2016 με σκοπό να επενεργεί ως ομάδα συντονισμού, πληροφόρησης και επέκτασης του θεσμού της Εθνικής Πλατφόρμας (**ΕΠ**), η οποία προνοείται από τη Σύμβαση για τη Χειραγώγηση Αθλητικών Εκδηλώσεων, αλλά πλέον και από τον Νόμο για τη ΧΑΕ. Στην ομάδα συμμετέχουν εκπρόσωποι των 12 Εθνικών Πλατφόρμων (**ΕΠ**) που ήδη λειτουργούν στον Ευρωπαϊκό Χώρο, αλλά και χωρών οι οποίες βρίσκονται στη διαδικασία της σύστασης **ΕΠ**, στην προκειμένη περίπτωση και η Κύπρος.

Περαιτέρω η **ΟτΚ** λειτουργεί ως συμβουλευτικό στοιχείο προς τις χώρες που λειτουργούν **ΕΠ** και οι οποίες θα πρέπει να λειτουργούν μέσα από τα τρία βασικά της στοιχεία που καθορίζουν την **ΟτΚ** και είναι:

- Ομάδα ανακύκλωσης, προώθησης και ανταλλαγής πληροφοριών
- Ομάδα επιτάχυνσης διαδικασιών
- Ομάδα καινοτομίας στην λειτουργία των **ΕΠ**.

- **Μαζικός Αθλητισμός**

Το Πρόγραμμα «Αθλητισμός Για Όλους», έχει συμπληρώσει 33 χρόνια συνεχούς επιτυχίας.

Το Πρόγραμμα του Μαζικού Αθλητισμού «Αθλητισμός Για Όλους», επιτελεί ένα πολύ σημαντικό έργο και έχει πολύχρονο σταθερό προσανατολισμό στην εκπλήρωση της αθλητικής, της κοινωνικής, της πολιτιστικής, της εκπαιδευτικής και ταυτόχρονα της ψυχαγωγικής αποστολής του.

Το Πρόγραμμα «ΑΓΟ», αναβαθμίζεται συνεχώς και στηρίζεται στην εφαρμογή αυστηρά δομημένων γενικών και ειδικών προγραμμάτων, τα οποία δημιουργήθηκαν με βάση τις ανάγκες της σύγχρονης ζωής και της παγκόσμιας αθλητικής πραγματικότητας και που υπαγορεύει τη συνειδητή επιλογή της κίνησης – άθλησης όχι για την αντιπαλότητα ή τον ανταγωνισμό αλλά για την άσκηση, τη συνάσκηση,

την ανθρώπινη επικοινωνία και για τη βελτίωση της ψυχοσωματικής υγείας όλων των ατόμων. Η άθληση είναι δικαίωμα για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, προέλευσης, σωματικής διάπλασης, μόρφωσης, οικονομικής ισχύος και σωματικής ακεραιότητας. Η αξία της σωματικής άσκησης αναγνωρίζεται και τεκμηριώνεται όχι μόνο για τη διατήρηση της υγείας, αλλά χρησιμοποιείται η κίνηση ως προληπτική θεραπευτική και αποθεραπευτική αγωγή για την υγεία. Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, αναγνωρίζοντας τα επιστημονικά τεκμηριωμένα αποτελέσματα της άθλησης και του ευεργετικού ρόλου της στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου, εφάρμοσε και στην Κύπρο το Πρόγραμμα «Αθλητισμός Για Όλους» με ειδικά προγράμματα για όλα τα άτομα και για όλες τις ηλικίες. Η εφαρμογή του Προγράμματος στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, στα άτομα της τρίτης ηλικίας, στα άτομα με ειδικές ικανότητες και σε πληθυσμιακές μειονότητες αποτελούν δραστηριότητες, οι οποίες υλοποιούνται με σκοπό την «δια βίου άσκηση».

• Όραμα

Όραμα του Προγράμματος είναι η ενασχόληση της μεγάλης μάζας του πληθυσμού της Κύπρου με τον αθλητισμό, η αποκόμιση των οφελών της άσκησης και η παροχή ίσων ευκαιριών άθλησης σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης, πνευματικής ή φυσικής κατάστασης, μόρφωσης, σωματικής ακεραιότητας, οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής τάξης.

• Στόχοι

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος είναι :

- Η διά βίου άσκηση και η άσκηση ως μέρος της ζωής
- Η βελτίωση της σωματικής και πνευματικής υγείας του ατόμου
- Η καλλιέργεια χαρακτήρα και προσωπικότητας. στο πλαίσιο του ευ αγωνίζεσθε και της ευγενούς άμιλλας
- Η αθλητική διαπαιδαγώγηση των ατόμων και ειδικά των παιδιών με απώτερο στόχο την εξάλειψη της βίας από τον αθλητισμό
- Η υγιής ενασχόληση της νεολαίας και η αποφυγή κακών συνθηκών, η μείωση της εγκληματικότητας, τα ναρκωτικά και άλλα κοινωνικά προβλήματα
- Η κοινωνική συνοχή, η ανοχή και κατανόηση μεταξύ των πολιτών μέσα από τα προγράμματα άσκησης.

• Προγράμματα για Παιδιά

- Το Πρόγραμμα «Γενικής Άθλησης» απευθύνεται σε όλα τα παιδιά της Δημοτικής Εκπαίδευσης και έχει βασικό στόχο τον προσανατολισμό και τη γνωριμία με την άθληση.
- Τα Εξειδικευμένα Προγράμματα απευθύνονται σε παιδιά που θέλουν να ασχοληθούν επισταμένα με το άθλημα της αρεσκείας τους και γίνεται η επιλογή των παιδιών που είναι προικισμένα με ιδιαίτερα αθλητικά προσόντα. Με αυτό το Πρόγραμμα παρέχονται οι ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε αγώνες επί περιφερειακής, επαρχιακής και παγκύπριας βάσης.
- Το Πρόγραμμα «Παιδί και Κολύμπι» γίνεται τους καλοκαιρινούς μήνες, δίνει την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με το υγρό στοιχείο με σκοπό να μάθουν να κολυμπούν σωστά.
- Το Πρόγραμμα «Προδημοτικής Εκπαίδευσης» απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με στόχο τη γνωριμία με την άθληση με παιγνιώδη μορφή.

• Προγράμματα για Ενήλικες

Το Πρόγραμμα λειτουργεί σε όλη την επικράτεια της ελεύθερης Κύπρου, σε αστικές και σε αγροτικές περιοχές, δίνοντας την ευκαιρία σε κάθε πολίτη να επιλέξει το πρόγραμμα που του ταιριάζει καλύτερα και την περιοχή που τον βολεύει καλύτερα για να συμμετέχει.

Τα Προγράμματα που λειτουργούν είναι τα ακόλουθα:

Αεροβική Γυμναστική, Pilates, Yoga, Zumba, Round, Προσαρμοσμένη Γυμναστική, Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα, Κολύμβηση, Αντισφαίριση, Futsal, Hapkido.

• **Επιμόρφωση Προσωπικού**

Οι Γυμναστές του Προγράμματος επιμορφώνονται συνεχώς σε θέματα που αφορούν την άσκηση, τον αθλητισμό αλλά και την παιδαγωγική σε νέους τρόπους και νέες μεθόδους άσκησης και σε νέα προγράμματα. Η επιμόρφωση γίνεται με ποικίλους τρόπους, όπως με επαρχιακά ή παγκύπρια σεμινάρια, με τη δημιουργία ομάδων κοινών ειδικοτήτων αλλά και με τη παρακολούθηση εξωτερικών σεμιναρίων. Η συνεχής επιμόρφωση επιτυγχάνεται με τη συμβολή εσωτερικών και εξωτερικών ομιλητών και βασίζεται σε θεωρητικό αλλά κυρίως σε πρακτικό επίπεδο με τη συμμετοχή όλων των Γυμναστών σε πρακτική εφαρμογή και εξάσκηση. Σε αυτή την επιμόρφωση περιλαμβάνεται, επίσης, η συνεχής ανανέωση των διπλωμάτων Πρώτων Βοηθειών, της χρήσης απινιδωτή και της Ναυαγοσωστικής από όλους τους Γυμναστές.

• **Εκδηλώσεις**

Πολύ σημαντικό μέρος των προγραμμάτων του « ΑΓΟ» αποτελούν οι εκδηλώσεις. Στις εκδηλώσεις του Προγράμματος συμμετέχουν περίπου κάθε χρόνο γύρω στα 10.000 άτομα. Σε αυτές παρουσιάζονται από τα μέλη του ΑΓΟ τα προγράμματα που διδάχθηκαν και δίνεται η ευκαιρία και σε άλλους πολίτες να τα γνωρίσουν και να ενταχθούν σε αυτά.

Μέσα από τις εκδηλώσεις ενδυναμώνονται οι υφιστάμενες συνεργασίες με τους διάφορους φορείς, όπως για παράδειγμα είναι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπου δημιουργούνται νέες συνεργασίες.

Δίνεται σε όλους η ευκαιρία της συμμετοχής, της χαράς και της κοινωνικοποίησης με τον πιο ευχάριστο αλλά ταυτόχρονα επαγγελματικό τρόπο. Από το Πρόγραμμα οργανώνονται και παρουσιάζονται πέραν των 80 εκδηλώσεων το χρόνο, άλλες μικρές και άλλες μεγάλες. Οι εκδηλώσεις μπορεί να αφορούν παρουσιάσεις προγραμμάτων, αγώνες, πρωταθλήματα, ομιλίες και σεμινάρια.

• **Μέλη – Δαπάνες – Έσοδα**

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν περίπου 15.000 άτομα (παιδιά και ενήλικες) σε περισσότερα από 540 κέντρα και εργάστηκαν σε αυτό 94 Γυμναστές και Διοικητικοί.

Η συνολική δαπάνη του Προγράμματος είναι €2.000.000 περίπου.

Τα έσοδα του Προγράμματος φθάνουν το €1.150.000.

- **Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά και Σώματα Ασφαλείας**

Το Πρόγραμμα λειτουργεί από το 1999 με ιδιαίτερη επιτυχία, εκπληρώνοντας με τον καλύτερο τρόπο τον κύριο σκοπό του, που είναι η στελέχωση της Εθνικής Φρουράς με εθνοφρουρούς που να είναι ικανοί και να μπορούν να αντεπεξέλθουν σε οποιαδήποτε στρατιωτική αποστολή.

Ο αθλητισμός είναι ένα σημαντικό κοινωνικό φαινόμενο γι ' αυτό κρίνεται αναγκαία η συνέχιση του προγράμματος και στο στρατό, όπου δίνεται η δυνατότητα της σταθεροποίησης και της βελτίωσης της φυσικής κατάστασης των εθνοφρουρών.

• **Άθληση στην Εθνική Φρουρά**

Σήμερα στο Πρόγραμμα αυτό εργοδοτούνται 25 καθηγητές Φυσικής Αγωγής (εκ των οποίων 2 Συντονιστές-ένας για τις επαρχίες Λευκωσίας-Λάρνακας και ένας για τις Λεμεσού-Πάφου).

Ο αριθμός των στρατιωτών που γυμνάζονται καθημερινά στα στρατόπεδα παγκύπρια είναι γύρω στους 2500. Ο αριθμός αυτός αυξάνεται στο διπλάσιο την περίοδο κατάταξης των νεοσύλλεκτων και ο αριθμός υπερβαίνει τους 5000 στρατιώτες, ανάλογα με τον αριθμό των νεοσύλλεκτων.

Επιπλέον, από το 2017 οι Καθηγητές Φυσικής Αγωγής έχουν την ευθύνη εκγύμνασης των ΣΥΟΠ, ο αριθμός των οποίων φτάνει γύρω στα 400 άτομα ανά εξάμηνο.

Οι Γυμναστές παρέχουν επιστημονικές και μεθοδευμένες μεθόδους γύμνασης και σε συνεργασία με τα μόνιμα στελέχη επιτυγχάνουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Επίσης, οι γυμναστές εκτός από την άθληση που παρέχουν στις μονάδες που είναι διορισμένοι, καλύπτουν και άλλες ανάγκες που παρουσιάζονται όπως :

- τη διοργάνωση τοπικών στρατιωτικών πρωταθλημάτων μεταξύ των μονάδων, καθώς για τους παγκύπριους στρατιωτικούς αγώνες στίβου
- την οργάνωση και εποπτεία στα τεστ επιλογής υποψηφίων Αξιωματικών εθελοντών (ΕΠΥ) και των υποψηφίων βαθμοφόρων και ειδικών δυνάμεων
- την αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης των μονίμων στελεχών που γίνεται μια φορά τον χρόνο
- τη βοήθεια στην εκπαίδευση των νεοσύλλεκτων στα ΚΕΝ
- την εκγύμναση των ΣΥΟΠ
- τα εξειδικευμένα προγράμματα, τα οποία στη βάση των απαιτήσεων και των ιδιοτήτων κάθε ειδικής μονάδας διδάσκονται από εξειδικευμένους γυμναστές του προγράμματος:
- Μαχητικές τέχνες
- Βάρη
- Κολύμβηση.

- Οι σκοποί της Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά είναι:

- η βελτίωση της Φυσικής κατάστασης των εθνοφρουρών
- η επιλογή και αξιοποίηση των στρατιωτών που έχουν ιδιαίτερες ικανότητες από τις ομάδες της Εθνικής Ενόπλων.
- ο συνδυασμός της γύμνασης και της ψυχαγωγίας των στρατιωτών μέσω των αθλοπαιδιών
- η προαγωγή του δίκαιου παιχνιδιού (fair play), όπου αναπτύσσει την ηθικότητα και τη σωστή, δίκαιη συμπεριφορά.
- η συνέχιση της αγωνιστικής δραστηριότητας των αθλητών - στρατιωτών.
- τελικός σκοπός, η στελέχωση της Εθνικής Φρουράς με εθνοφρουρούς, οι οποίοι θα είναι ικανοί να αντεπεξέλθουν και να φέρουν σε πέρας οποιαδήποτε στρατιωτική αποστολή.

Το πρωινό πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- βελτίωση της φυσικής κατάστασης (αερόβιας ικανότητας)
- βελτίωση κινητικών δεξιοτήτων
- βελτίωση της γενικής δύναμης

Τα απογευματινά πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- Αθλοπαιδιές - οι στρατιώτες διδάσκονται τις βασικές τεχνικές και τους κανονισμούς για αθλοπαιδιές και ομαδικά αθλήματα, όπως Καλαθοσφαίρα, Πετοσφαίρα, Ποδόσφαιρο, Χειροσφαίριση.
- Άλλες μορφές άσκησης σε παιγνιώδη μορφή (π.χ. Fitness relays)

- Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας

Το Πρόγραμμα ξεκίνησε πιλοτικά από τον Οκτώβριο του 2009, με την εκγύμναση διαφόρων μελών των Σωμάτων Ασφαλείας (π.χ. Αστυνομία, Πυροσβεστική, κ.ά). Από τον Φεβρουάριο του 2011 ορίστηκε αντίτιμο €20 το δίμηνο, το οποίο ισχύει έως σήμερα. Για το 2018 λειτούργησαν τα εξής προγράμματα ανά επαρχία:

Λευκωσία: Κολύμπι

Λάρνακα : Κολύμπι, άσκηση με βάρη, Φούτσαλ

Λεμεσός : Κολύμπι, Πετοσφαίριση, Καλαθοσφαίριση

Πάφος : Κολύμπι, Καλαθοσφαίριση, Φούτσαλ, Βάρη

- Άθληση στις Κεντρικές Φυλακές

Στα Σώματα Ασφαλείας, εντάσσεται και το πρόγραμμα «Άθληση στις Κεντρικές Φυλακές», στο οποίο δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον κοινωνικό ρόλο του αθλητισμού. Το Πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί και ενισχυθεί περαιτέρω μέσα από τη Στρατηγική Συνεργασία που έχει υπογραφεί μεταξύ του ΚΟΑ και του Τμήματος Φυλακών (από το 2016). Το πρόγραμμα παρέχει εξειδικευμένα προγράμματα άθλησης προς τους κρατούμενους σε όλες τις Πτέρυγες των Κεντρικών Φυλακών με την παραχώρηση εννέα (9) καθηγητών Φυσικής Αγωγής και τη λειτουργία πέντε (5) σύγχρονων Γυμναστηρίων.

- Κύριοι Πυλώνες Συνεργασίας ΚΟΑ-Κεντρικών Φυλακών:

- Εμπλουτισμός των προγραμμάτων Άθλησης στις Κεντρικές Φυλακές με περισσότερες δραστηριότητες και την εισαγωγή νέων προγραμμάτων, όπως Αεροβική Γυμναστική, Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα και Ασκήσεις με όργανα (TRX, λάστιχα, μπάρες).
- Επιμόρφωση, με τη διοργάνωση σεμιναρίων και διαλέξεων.
- Διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων – εσωτερικά πρωταθλήματα και συναντήσεις με άλλες ομάδες εκτός φυλακών.
- Παραχώρηση αθλητικού υλικού και αθλητικού εξοπλισμού.
- Ειδικό πρόγραμμα για δεσμοφύλακες στις Κεντρικές Φυλακές.
- Ένταξη των δεσμοφυλάκων στο πρόγραμμα Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας.
- Παρακίνηση περισσότερων φυλακισμένων για άθληση.

- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus “Ready ... Go Project”

Σημειώνεται, ότι πέντε Γυμναστές συμμετέχουν ως εμπειρογνώμονες στο εν λόγω Ευρωπαϊκό πρόγραμμα, το οποίο τρέχει για την περίοδο 2018 – 2019 με εξαιρετική επιτυχία. Οι Γυμναστές συμμετείχαν σε διακρατικές συναντήσεις στο εξωτερικό, μαζί με τους υπόλοιπους εταίρους, και είχαν την ευκαιρία να εισάγουν νέες μορφές άθλησης στις φυλακές. Τα επακόλουθα του προγράμματος είναι η προσθήκη νέων αθλητικών δραστηριοτήτων, πέραν των υφιστάμενων, είτε διαχρονικά είτε μέσω αθλητικών ημερίδων, μέσω των οποίων θα εντοπιστούν και θα καταγραφούν οι βασικές ικανότητες της Διά Βίου Μάθησης “Key Competences”, οι οποίες θα βοηθήσουν στην επανένταξη των κρατούμενων στην κοινωνία.

• Προγράμματα Κοινωνικού Αθλητισμού

Το Πρόγραμμα «Αθλητισμός Για Όλους» προσφέρει τεράστιο κοινωνικό έργο, αφού όχι μόνο δεν αποκλείει κανένα από τη συμμετοχή του στο Πρόγραμμα, αλλά σχεδιάζει και εκπονεί πληθώρα προγραμμάτων που διαμορφώνονται ανάλογα, για να ικανοποιούν όλες τις κατηγορίες πολιτών. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται στα άτομα Τρίτης Ηλικίας, στα Άτομα με διάφορες Αναπηρίες ΑμεΑ, όπως σωματική, κινητική ή αισθητηριακή αναπηρία, είτε είναι παιδιά είτε ενήλικες, σε άτομα με ψυχολογικά προβλήματα, σε άτομα με χρόνιες παθήσεις, σε άτομα που βρίσκονται στο στάδιο της απεξάρτησης ή παιδιά των οικογενειών αυτών. Επιπρόσθετα, οι πιο πάνω ευάλωτες ομάδες μπορούν να συμμετέχουν δωρεάν στα προγράμματα.

1.2 ΤΟΜΕΑΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Ο Τομέας των Τεχνικών Υπηρεσιών και του Ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής χωρίζεται σε δύο βασικούς κλάδους:

- Τον Κλάδο Δημιουργίας Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων και επιχορήγησης Μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων.
- Τον Κλάδο Ελέγχου Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής.

- Κλάδος Δημιουργίας Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Επιχορήγησης Μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων

Ο κλάδος αυτός έχει την ευθύνη για τη δημιουργία νέων ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων, την αναβάθμιση των υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων και την εποπτεία έργων μη ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων, που επιχορηγούνται από τον Οργανισμό.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Οργανισμού δεν έχουν τη δυνατότητα της απευθείας υλοποίησης των έργων αυτών με πόρους του Οργανισμού (λόγω του μικρού μεγέθους τους), ούτε για τη μελέτη αλλά ούτε και για την κατασκευή. Οι Τεχνικές Υπηρεσίες λειτουργούν επιτελικά, συντονιστικά και εποπτικά, αγοράζοντας υπηρεσίες από εξωτερικούς συνεργάτες (μελέτη, κατασκευή, κ.λπ.), που επιλέγονται με βάση τον Περί Προσφορών Νόμο Ν73(Ι)/2016 και τις κατά καιρούς εγκυκλίους και υποδείξεις της Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Πέραν τούτων, ακολουθούνται οι εσωτερικές διαδικασίες με βάση τη νομοθεσία του Οργανισμού και γενικά όλες τις νομοθεσίες του κράτους που αφορούν στην κάθε περίπτωση. Η υλοποίηση των έργων μέσω αγοράς υπηρεσιών είναι και η σημερινή πρακτική λειτουργίας του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι, για σκοπούς επιχορήγησης, ο Οργανισμός μεταξύ άλλων που προνοούνται στα κριτήριά του, δίδει ιδιαίτερη σημασία και στην αναγκαιότητα για την προώθηση και την υλοποίηση της κάθε αθλητικής ανάπτυξης.

Για την ανάπτυξη της αθλητικής υποδομής στον Τομέα των έργων κατά το 2018 έχει δαπανηθεί το ποσό των €2.000.000 περίπου, το οποίο είναι σημαντικά μειωμένο σε σχέση με προηγούμενους προϋπολογισμούς λόγω οικονομικής στενότητας.

- Έργα που ολοκληρώθηκαν ή ευρίσκονται σε εξέλιξη

- Γήπεδα και Εγκαταστάσεις Ομίλου Αντισφαίρισης Λάρνακας
- Βοηθητικό Γήπεδο ΑΕΚ Λάρνακας
- Αντικατάσταση Δαπέδου Αθλητικής Αίθουσας Παλουριώτισσας
- Αντικατάσταση Δαπέδου Αθλητικής Αίθουσας Αναγέννησης Δερύνειας
- Εργασίες Συντήρησης Χιονοδρομικού Κέντρου Χαράλαμπος Κουκουλαρίδης
- Χορτοτάπητες Ποδοσφαιρικών Γηπέδων: Νέα Σαλαμίνα, Κ.Σ. Ψευδά, Ολυμπιακός Λευκωσίας, Ροσιδίης Μάμμαρι, ΑΤΕ ΠΕΚ Εργατών, ΠΑΕΕΚ Κερύνειας
- Τα έγγραφα Προσφορών & Συμβολαίων για τη Στατική Επάρκεια και Ενίσχυση των Κερκίδων και Στεγάστρου του Τσιρείου Σταδίου ευρίσκονται σε τελική φάση και σύντομα θα προκηρυχθεί ο διαγωνισμός κατασκευής, νοουμένου ότι θα εξευρεθεί η χρηματοδότηση (εκτίμηση €3.310.000).
- Τα έγγραφα Προσφορών & Συμβολαίων για την ανακατασκευή του συνθετικού στίβου του σταδίου «Στέλιος Κυριακίδης» στην Πάφο, επίσης, ευρίσκονται σε τελική φάση και σύντομα θα προκηρυχθεί ο διαγωνισμός κατασκευής, νοουμένου ότι θα εξευρεθεί η χρηματοδότηση (προεκτίμηση €960.000 + ΦΠΑ).
- Οι μελέτες για την αντικατάσταση των συνθετικών στίβων των σταδίων ΓΣΖ και ΓΣΠ ευρίσκονται σε εξέλιξη.
- Έχουν δοθεί επιχορηγήσεις για διάφορα μικρά έργα που αφορούν σε βελτιώσεις εγκαταστάσεων αθλητικής υποδομής.

- Έργα Μαζικού/Κοινωνικού Αθλητισμού που ολοκληρώθηκαν ή ευρίσκονται σε εξέλιξη

- Γήπεδα Αντισφαίρισης Δήμου Γεροσκήπου
- Τρία Γήπεδα Αθλοπαιδιών στο Δήμο Λειβαδιών
- Γήπεδο Futsal στο Δήμο Τσερίου.

- Ποδοσφαιρικό Γήπεδο Λεμεσού στο Κολότσι

Μετά το στάδιο προσφοροδότησης και αξιολόγησης των προσφορών (δύο προσφοροδότες), ο Οργανισμός απέστειλε Επιστολή Προκαταρκτικής Ενημέρωσης του Επιτυχόντος Προσφέροντα. Στην εξέλιξη ο ένας εκ των δύο προσφοροδοτών προσέφυγε στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών. Η Απόφαση της Αρχής ήταν υπέρ του Οργανισμού (31/12/2018) και έτσι το κατασκευαστικό έργο ήδη ευρίσκεται σε πορεία υλοποίησης. Το ποσό του κατασκευαστικού συμβολαίου ανέρχεται σε €31.333.000 και η συμβατική διάρκεια είναι 28 μήνες.

- Υπηρεσία Κατάθεσης Κτηριολογικών Απόψεων για Αθλητικές Αναπτύξεις

Η υπηρεσία, στο πλαίσιο του ελέγχου και της εποπτείας της δημιουργίας αθλητικών εγκαταστάσεων (Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής και άλλες Αθλητικές Ανάπτυξης), εκφράζει απόψεις τόσο προς τις Αρμόδιες Αρχές όσο και προς τους Μελετητές ή/και Αιτητές, σύμφωνα με τον Νόμο και τους Κανονισμούς του Οργανισμού.

Η Υπηρεσία αυτή συμβάλλει στη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων, οι οποίες συμμορφώνονται με τη σχετική νομοθεσία και ως εκ τούτου δύνανται να εξασφαλίσουν τη νόμιμη λειτουργία τους. Για το 2018, οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Οργανισμού έχουν εκφράσει 125 γραπτές και πολύ περισσότερες προφορικές απόψεις.

- Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Θα υποβληθεί σχετική ενημέρωση από την Υπεύθυνη Λειτουργό των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής.

- Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Ο Οργανισμός, με βάση το άρθρο 5 (2) (κα) του Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμου και των συναφών με αυτόν Κανονισμών, έχει καθιερώσει και εφαρμόζει διαδικασία παρακολούθησης, ελέγχου και αδειοδότησης των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής.

Η εφαρμογή του Νόμου και των Κανονισμών διενεργείται στη βάση συγκεκριμένου μηχανισμού που εφαρμόζεται από την Υπηρεσία του Κ.Ο.Α., με κύριο στόχο τη νομιμοποίηση των Σχολών που προσφέρουν υπηρεσίες γυμναστικής ή υπηρεσίες εκμάθησης αθλήματος.

Επίσης, στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού έχει θεσμοθετηθεί και καθιερωθεί διαδικασία, με βάση τα προσόντα που καθορίζονται στους Περί Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής Κανονισμούς, για την τήρηση του μητρώου εγκεκριμένων γυμναστών/εκπαιδευτών, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εργοδοτηθούν στις Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής.

Αναλυτική πληροφόρηση των δραστηριοτήτων του τομέα για το έτος 2018 παρατίθεται στη συνέχεια.

- Παρακολούθηση Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Η παρακολούθηση των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής γίνεται με λογισμικό πρόγραμμα. Η ταξινόμηση των 870 Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής, που έχουν καταγραφεί από τον Οργανισμό μέχρι τις 31/12/18, παρουσιάζεται στον πιο κάτω Πίνακα.

Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που αδειοδοτήθηκαν το 2018.	126
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί και δεν έχουν καταβάλει τα τέλη έκδοσης άδειας λειτουργίας για το έτος 2018.	3
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί, αλλά δεν έχουν αιτηθεί για επανέκδοση/ανανέωση άδειας το 2018.	24
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί στο παρελθόν, υπέβαλαν αίτηση για επανέκδοση/ανανέωση άδειας λειτουργίας το 2018 και στάλθηκε επιστολή συμμόρφωσης.	6
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί, αλλά στη συνέχεια έχουν τερματίσει τη λειτουργία τους.	14

Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που έχουν εγκριθεί, αλλά στη συνέχεια ο φάκελός τους στάλθηκε στο Νομικό Σύμβουλο του Οργανισμού για λήψη μέτρων.	5
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που υπέβαλαν διαχρονικά αιτήσεις και στάλθηκε επιστολή συμμόρφωσης.	56
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που ο φάκελός τους είναι ενώπιον του Νομικού Συμβούλου για λήψη μέτρων.	97
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που ο φάκελος τους επιστράφηκε από τον Νομικό Σύμβουλο για περαιτέρω έρευνα.	12
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που δεν λειτουργούν.	235
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που είναι υπό μελέτη, εάν εμπίπτουν στα πλαίσια της νομοθεσίας.	83
Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής που λειτουργούν και δεν έχουν υποβάλει αίτηση στον Οργανισμό για εξασφάλιση άδειας.	209
ΣΥΝΟΛΟ	870

Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Οι έλεγχοι των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής (αδειούχων και μη) διενεργούνται από τους Επιθεωρητές του Οργανισμού, οι οποίοι αναλαμβάνουν να πραγματοποιούν προγραμματισμένους και αιφνίδιους ελέγχους. Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν το 2018 και συγκεκριμένα μέχρι τις 31/12/18 παρουσιάζονται κατά επαρχία στον πιο κάτω Πίνακα:

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	Λ/ΣΙΑ	Λ/ΣΟΣ	Λ/ΚΑ	ΑΜΜ/ΣΤΟΣ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	225	179	48	24	76	552

- Αδειοδότηση Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής

Οι επιθεωρήσεις για σκοπούς αδειοδότησης διεξάγονται μετά από αίτηση των ιδιοκτητών των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής και νοουμένου ότι η αίτηση που υποβλήθηκε είναι πλήρης. Οι επιθεωρήσεις επικεντρώνονται σε ελέγχους του αθλητικού εξοπλισμού, των εκπαιδευτών της σχολής και στους κτιριολογικούς ελέγχους. Ο έλεγχος του αθλητικού εξοπλισμού και των εκπαιδευτών διενεργείται από τους Επιθεωρητές των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής και ο κτιριολογικός έλεγχος από Λειτουργούς των Τεχνικών Υπηρεσιών του Οργανισμού.

Η άδεια λειτουργίας είναι ετήσια, εκπνέει την 31^η Δεκεμβρίου του χρόνου έκδοσής της και εκδίδεται για το συγκεκριμένο είδος γύμνασης ή αθλήματος που προσφέρει η συγκεκριμένη σχολή. Οι αδειοδοτημένες Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής κατατάσσονται στο σχετικό Μητρώο που τηρείται από τον Οργανισμό.

Το έτος 2018 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στις Αδειοδοτημένες Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής. Συγκεκριμένα το έτος 2018 αδειοδοτήθηκαν από τον Οργανισμό 126 Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής. Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζεται ο αριθμός των Αδειοδοτημένων Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής από το 2013 μέχρι το 2018.

- Λήψη δικαστικών μέτρων

Εάν μια Ιδιωτική Σχολή Γυμναστικής δεν πληροί τις υποχρεώσεις της, τότε ο Οργανισμός κινείται νομικά εναντίον του προσώπου (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) που ιδρύει και λειτουργεί Ιδιωτική Σχολή Γυμναστικής, χωρίς Άδεια Λειτουργίας. Μέχρι τις 31/12/18 είχαν σταλεί 460 υποθέσεις στον Νομικό Σύμβουλο εκ των οποίων, οι 198 έχουν εκδικασθεί, οι 21 έχουν επιστραφεί στον Οργανισμό από τον Νομικό Σύμβουλο, ο οποίος αιτείται πρόσθετων στοιχείων, οι 85 είναι στη διαδικασία εκδίκασης, οι 17 είναι στη διαδικασία έκδοσης και επίδοσης της κλήσης και 139 αποσύρθηκαν για τους πιο κάτω λόγους:

- 60 εξασφάλισαν τη σχετική άδεια λειτουργίας.
- 57 ανέστειλαν τη λειτουργία τους.
- 21 δεν κατέστη δυνατή η επίδοση του κατηγορητηρίου από τον Επιδότη.
- δεν κατέστη δυνατή, μέχρι σήμερα, η έκδοση κατηγορητηρίου.

- Μητρώο γυμναστών/εκπαιδευτών

Παράλληλα με την τήρηση μητρώου αδειών λειτουργίας, οι Κανονισμοί προνοούν την τήρηση μητρώου στο οποίο εγγράφονται, μετά από αίτησή τους προς τον Οργανισμό, οι γυμναστές/εκπαιδευτές που ενδιαφέρονται να εργοδοτηθούν σε Ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής. Μέχρι σήμερα έχουν υποβάλει αίτηση για εγγραφή στο μητρώο 1099 άτομα, από τα οποία τα 899 έχουν εγκριθεί, τα 52 έχουν απορριφθεί ενώ τα 148 εξακολουθούν να είναι υπό εξέταση.

- Εκσυγχρονισμός των Περί Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής Κανονισμών

Είναι σε εξέλιξη η επεξεργασία των Τροποποιητικών Κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της αθλητικής βιομηχανίας και να καλυφθούν τα κενά που εντοπίστηκαν διαχρονικά.

Ένα από τα σημαντικά θέματα που χρήζουν βελτίωσης στους Κανονισμούς των Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής είναι τα προσόντα των Εκπαιδευτών. Ο Οργανισμός, αναγνωρίζοντας αυτή την αναγκαιότητα, έχει συμβληθεί κατόπιν διαγωνισμού, με ιδιωτικό οίκο για τη διεξαγωγή μελέτης για τον Εκσυγχρονισμό των Προσόντων των Εκπαιδευτών Γυμναστικής, όπως αυτά καθορίζονται στους Περί Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής Κανονισμούς του 1995 και 2012.

Η μελέτη ολοκληρώθηκε και υιοθετήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού. Με βάση τους όρους της Σύμβασης, έγινε η χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης, των ιδιαιτεροτήτων, των προβλημάτων και των προοπτικών του κλάδου του Εκπαιδευτή Γυμναστικής και υποβλήθηκε Σχέδιο Δράσης για τον εκσυγχρονισμό των προσόντων.

- Υλοποίηση Σχεδίου Δράσης για τον Εκσυγχρονισμό των Προσόντων των Εκπαιδευτών Φυσικής Κατάστασης

Σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης, της πιο πάνω μελέτης, ο Οργανισμός συνεργάζεται με την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), με στόχο να αναπτύξει Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων για τις κύριες θέσεις εργασίας του Κλάδου του Εκπαιδευτή Φυσικής Κατάστασης και να αναπτύξει σύστημα αξιολόγησης και πιστοποίησης προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Με την υλοποίηση της εν λόγω μεταρρύθμισης, ο κλάδος του Εκπαιδευτή Φυσικής Κατάστασης θα ρυθμιστεί με βάση τις Ευρωπαϊκές και Εθνικές Πολιτικές, με σκοπό να διασφαλιστούν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και ασφάλειας στον χώρο του Fitness, να αυξηθεί η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού του κλάδου από και προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να μειωθεί το ποσοστό ανεργίας και να συνδέσει τον κόσμο της εκπαίδευσης με τον κόσμο της εργασίας.

- Δημιουργία Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων για Προπονητές/ Εκπαιδευτές Αθλημάτων

Επίσης η συνεργασία του Κ.Ο.Α. με την ΑνΑΔ επεκτείνεται και στους Προπονητές Αθλημάτων και θα δημιουργηθεί σε 1^η φάση Πρότυπο Επαγγελματικών Προσόντων για Προπονητή/Εκπαιδευτή Αθλήματος.

1.2 ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Το Τμήμα Διαχείρισης & Συντήρησης των Ιδιόκτητων Εγκαταστάσεων έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Την παραχώρηση των αθλητικών χώρων σε αθλητικούς και μη φορείς για τη διεξαγωγή των διοργανώσεών τους είτε είναι αγώνες διεθνούς επιπέδου, εθνικού, σωματειακού είτε είναι προπονήσεις ή διεξαγωγή άλλων κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται: χρηματιστηριακές εκθέσεις, μουσικές συναυλίες, προεκλογικές συγκεντρώσεις, ανακηρύξεις προέδρων, τέλεση ιεροτελεστιών από διάφορες θρησκευτικές ομάδες. Το 2018 είχε παραχωρηθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών το Κλειστό Στάδιο «ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» για τη διοργάνωση της Ανακήρυξης του Πρόεδρου της Δημοκρατίας. Η όλη διαχείριση των αιτημάτων παραχώρησης με τους φορείς γίνεται μέσω απλής αλληλογραφίας, καθώς και της υποβολής ηλεκτρονικού αιτήματος. Η Διαχείριση επιλαμβάνεται, επίσης, όλων των θεμάτων που αφορούν στη διαβούλευση με πελάτες που ζητούν τη διεξαγωγή εκδηλώσεων, διαχείρισης προσωπικού, αγοράς προμηθειών και αναλώσιμων. Οι εγκαταστάσεις στελεχώνονται, κατά χώρο, από Λειτουργούς και κατάλληλο εργατικό προσωπικό για σκοπούς εξυπηρέτησης των χρηστών και λειτουργούν σχεδόν επτά (7) ημέρες την εβδομάδα από τις 06:30–22:30.
- Την καθημερινή συντήρηση των Αθλητικών Χώρων, έτσι ώστε να διατηρούνται σε υψηλό επίπεδο ασφάλειας και καταλληλότητας για τους χρήστες (εργαζόμενους, αθλητές, προπονητές, επισκέπτες κλπ). Η Συντήρηση περιλαμβάνει καθημερινό, εβδομαδιαίο και μηνιαίο έλεγχο καθεμιάς εγκατάστασης ξεχωριστά. Οι έλεγχοι επεκτείνονται στις μηχανολογικές εγκαταστάσεις κάθε κτηρίου, π.χ. καθημερινός έλεγχος μηχανοστασίου στα κολυμβητήρια, οικοδομικός έλεγχος (τοιχοποιίες, θύρες) και έλεγχος στον

μόνιμο εξοπλισμό (δάπεδα συνθετικά και/ή ξύλινα). Η Συντήρηση επιτελείται μέσω ενός συμβολαίου αξίας €4.000.000 περίπου και διάρκειας τεσσάρων ετών.

Για να λειτουργούν οι Εγκαταστάσεις ορθά και να επιτυγχάνουν όλες οι διοργανώσεις επιβάλλεται:

- Ο συνεχής και αδιάλειπτος έλεγχος των εγκαταστάσεων, ούτως ώστε να συμμορφώνεται με τις ισχύουσες νομοθεσίες σε θέματα καταλληλότητας της υποδομής.
  - Ο εξειδικευμένος έλεγχος των διοργανώσεων που δεν εμπίπτουν στις συνήθεις ειδικές παγκόσμιες αθλητικές διοργανώσεις και διοργανώσεις εμπορικού και/ή κοινωνικού περιεχομένου.
  - Η εφαρμογή της Τιμολογιακής Πολιτικής Χρέωσης των χρηστών, η τιμολόγηση των διοργανώσεων και η ετοιμασία καταστάσεων για έκδοση τιμολογίων από το Λογιστήριο.
- Η κατάλληλη οργάνωση και εκπαίδευση του προσωπικού που στελεχώνει τις αθλητικές εγκαταστάσεις, ούτως ώστε να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την ομαλή διεξαγωγή των διοργανώσεων.
- Η συνεχής αναπροσαρμογή των ετήσιων αγωνιστικών προγραμμάτων των ομοσπονδιών, για να λειτουργήσουν παράλληλα με τις κοινωνικές εκδηλώσεις και/ή να φιλοξενήσουν έκτακτες (αναβληθείσες) διοργανώσεις.
  - Η συμμόρφωση των τρίτων φορέων που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση εκδηλώσεων (αθλητικών και μη) με τους όρους και προϋποθέσεις που θέτει ο Κ.Ο.Α. στα συμβόλαια παραχώρησης.

- ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Οργανισμού έχουν αξία €111.000.000 περίπου (βάσει εκτίμησης που διενεργήθηκε το 2018) και είναι οι ακόλουθες:

- Δύο στάδια Ποδοσφαίρου με στίβο:
«ΜΑΚΑΡΕΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ» στη Λευκωσία και «ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ» στην Πάφο
- Τρία κλειστά στάδια διεθνών προδιαγραφών:
«ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥΛΟΣ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» στη Λευκωσία, «ΣΠΥΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ» στη Λεμεσό και «ΚΙΤΙΟΝ» στη Λάρνακα
- Το Πολυπροπονητήριο «ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΦΛΩΡΑΚΗΣ» στη Λευκωσία
- Τέσσερα κλειστά στάδια εθνικών προδιαγραφών:
«ΛΕΥΚΟΘΕΟ» στη Λευκωσία, «ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ» στον Αγρό, «ΑΦΡΟΔΙΤΗ» στην Πάφο, «ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ» στη Λάρνακα
- Τρία προπονητικά γήπεδα ποδοσφαίρου με φυσικό χορτοτάπητα στο Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο
- Δύο κολυμβητήρια 50m με προπονητικές δεξαμενές 20m + 23m αντίστοιχα:
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ και ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ.
Επίσης, το ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, το οποίο διαχειρίζεται, βάσει σχετικής συμφωνίας, με τον Δήμο Λευκωσίας.
- Δύο κλειστά κολυμβητήρια 25m:
«ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ» στον Αγρό και ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
- Δύο αθλητικά πάρκα:
Το ΠΑΛΑΙΟ ΓΣΟ στη Λεμεσό και το ΠΑΛΑΙΟ ΓΣΖ στη Λάρνακα (τον Αύγουστο του 2018 δόθηκε σε ιδιώτη μέσω ανοικτού διαγωνισμού για πενταετή διαχείριση)
- Το Ιστιοπλοϊκό Κέντρο στη Λεμεσό.

- Εργασίες / Ενέργειες του 2018

Οι σημαντικότερες εργασίες / ενέργειες που έγιναν από το Τμήμα το 2018 είναι:

- Επιδιόρθωση εκδοτηρίων Μακαρείου Σταδίου, Κεντρικής Εισόδου και Βόρειας Κερκίδας.

- Τοποθέτηση προστατευτικών πυράντοχων σφουγγαριών στις αίθουσες του Τζούντο στο «ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», «ΚΙΤΙΟΝ», στην αίθουσα Τζούντο στο «ΑΦΡΟΔΙΤΗ» και στα γήπεδα καλαθόσφαιρας στο «ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΦΛΩΡΑΚΗΣ».
  - Μερική παρέμβαση στις κολυμβητικές δεξαμενές του Ολυμπιακού Κολυμβητηρίου Λευκωσίας προς υποστήριξη του Δήμου Λευκωσίας στις διορθωτικές εργασίες που εκτελέστηκαν από μέρους του ως ιδιοκτήτη του χώρου.
  - Ανάθεση, μέσω ανοικτού διαγωνισμού, σε εταιρεία για την ετοιμασία προγράμματος κρατήσεων των αθλητικών εγκαταστάσεων του Κ.Ο.Α.
  - Ενίσχυση των υπηρεσιών καθαρισμού και εργατικής υποστήριξης των Αθλητικών Εγκαταστάσεων, μέσω ανοικτής διαδικασίας μίσθωσης υπηρεσιών εργατών και καθαριστριών, για την καλύτερη στελέχωση, καθαριότητα και εξυπηρέτηση των εγκαταστάσεων.
  - Προκήρυξη διαγωνισμού για τη Μίσθωση Υπηρεσιών Συμβούλων για την αναβάθμιση του Αθλητικού Κέντρου «ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ».
  - Ολοκλήρωση Διαγωνισμού για τις Ασφαλιστικές καλύψεις του Κ.Ο.Α. (Εγκαταστάσεις, οχήματα, Αστική Ευθύνη).
  - Επανεκτίμηση της Αξίας των ιδιόκτητων Εγκαταστάσεων του Κ.Ο.Α.
  - Συντήρηση & Διαχείριση των νερών των Κολυμβητικών Δεξαμενών του Κ.Ο.Α. μέσω συμβολαίου παροχής υπηρεσιών. Συνεργασία Κ.Ο.Α. με ιδιωτική εταιρεία κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού.
  - Εξασφάλιση ετήσιων αδειών λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων.
  - Συντήρηση των φυσικών χορτοταπήτων – συνεργασία Κ.Ο.Α. με ιδιωτικές εταιρείες, κατόπιν ανοικτών διαγωνισμών – των Σταδίων «ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ» & Μακάρειο Στάδιο, περιλαμβανομένων και των τριών (3) Βοηθητικών Γηπέδων.
  - Ολοκλήρωση της διαδικασίας απαλλοτρίωσης της γης του δρόμου που οδηγεί στο Ολυμπιακό Σκοπευτήριο Λευκωσίας.
  - Ολοκλήρωση της διαδικασίας παραχώρησης του ΠΑΛΑΙΟΥ ΓΣΟ στη Λεμεσό στον Δήμο Λεμεσού, όπου εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί εντός του 2019 και θα γίνει επίσημα η παραχώρησή του.
  - Ολοκλήρωση της διαδικασίας του ανοικτού διαγωνισμού για παραχώρηση άδειας χρήσης του ΠΑΛΑΙΟΥ ΓΣΖ στη Λάρνακα. Έχει ανατεθεί σε ιδιώτη για διαχείριση μέχρι και το 2023.
- Οι συνολικές δαπάνες σε εργασίες συντήρησης στις Αθλητικές Εγκαταστάσεις ανήλθαν σε €1.200.000 για τις εργασίες συντήρησης και €4.000.000 περίπου τα διαχειριστικά έξοδα των 19 Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων περιλαμβανομένων και των μισθών του προσωπικού.

1.3 ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ				
		<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
	Έσοδα κατά Κεφάλαιο	Πραγματικά Έσοδα €	Εγκριμένος Προϋπ/σμος €	Προϋπ/σμός €
01	Κρατική Χορηγία	28.000.000	36,403,600	34,903,600
02	Έσοδα από Ιδιόκτ. και άλλους Αθλητ. Χώρους	1,035,228	797,070	1,018,040
04	Άλλα Έσοδα	1,826,548	1,977,060	2,277,080
09	Εθνική Αρχή Στοιχημάτων	889,565	2,500.000	2,500,000

011	Εφαρμογή Νόμου Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους	---	50	50
	Σύνολο Εσόδων	31,751,341	41,677,780	40,698,770
ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ				
		<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
	Δαπάνη κατά Κεφάλαιο	Πραγματικά Έξοδα €	Εγκριμένος Προϋπ/σμός €	Προϋπ/σμός €
0 1	Τακτική-Διαχειριστικά Έξοδα/Συντήρηση	12,388,304	13,062,312	13,550,590
0 2	Τακτική-Χορηγίες	13,710,117	14,176,588	14,302,010
0 3	Αναπτυξιακή-Δημιουργία & Βελτιώσεις Αθλητικών Χώρων	2,933,339	11,813,850	10,271,140
0 4	Τακτική-Αποπληρωμή Δανείων & Άλλων Υποχρεώσεων	---	2,225,000	2,175,000
0 6	Τακτική-Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες	---	400,000	400,000
0 7	Τακτική-Εφαρμογή Νόμου Πρόληψης και της Καταστολής της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους	---	20	20
0 8	Τακτική-Προγράμματα Κατά της Βίας	---	10	10
	Σύνολο Δαπανών	31,187,274	41,677,780	40,698,770

1.4 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Οι Διεθνείς Αθλητικές Σχέσεις διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο τόσο για τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού όσο και για τον αθλητισμό της Κύπρου γενικά. Είναι ένας από τους βασικούς σκοπούς της ίδρυσης του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού και έχει ως στόχο την προώθηση και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Κύπρου και άλλων Χωρών, μέσω της επιχορήγησης της φιλοξενίας και της αποστολής:

- Αθλητών & Ομάδων Εθνικού Επιπέδου για προπόνηση, προετοιμασία και συμμετοχή σε αγώνες/τουρνουά
- Ειδικών & Τεχνοκρατών για την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων σε αθλητικά θέματα.

- Πρωτόκολλα, Μνημόνια Συνεργασίας/Συναντίληψης & Προγράμματα Συνεργασίας με άλλα Κράτη για το 2018

Το 2018, ο Οργανισμός ολοκλήρωσε με επιτυχία το πρόγραμμα αθλητικών ανταλλαγών με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) της Ελλάδας, που αφορούσε τα έτη 2017 – 2018. Επίσης, το 2018

συμφωνήθηκε η ανανέωση της διαχρονικής αθλητικής συνεργασίας μεταξύ του Κ.Ο.Α. και της ΓΓΑ της Ελλάδας, με τη σύναψη νέου Πρωτοκόλλου Αθλητικής Συνεργασίας για τα έτη 2019 – 2021, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα μακροχρόνιας συνεργασίας και μειώνοντας παράλληλα τις χρονοβόρες διαδικασίες ετοιμασίας και υπογραφής πρωτοκόλλων. Τονίζεται ότι η νέα συνεργασία, είναι αναβαθμισμένη, καθότι αυξήθηκαν οι πρόνοιες και οι ανταλλαγές αθλημάτων.

Επίσης, είναι σε ισχύ από το 2017 το Πρόγραμμα Συνεργασίας με την Ιορδανία για τα έτη 2017 – 2020, το οποίο έχει υπογράψει το Υπουργείο Εξωτερικών και στο οποίο προνοείται συνεργασία σε θέματα αθλητισμού. Περαιτέρω, ο Οργανισμός το 2018 έχει συνάψει συνεργασία με την Αθλητική Αρχή του Ισραήλ για τα έτη 2018 – 2021, η οποία είναι σε εξέλιξη και αναβαθμίζεται συνεχώς. Τον Νοέμβριο του 2018 το Υπουργείο Παιδείας & Πολιτισμού έχει συνάψει Μνημόνιο Συναντίληψης με το Υπουργείο Νεολαίας και Αθλητισμού της Σερβίας για τα έτη 2018 – 2022.

- Προτεραιότητες και Δράσεις Αθλητικών Συμφωνιών

Σε όλες τις Αθλητικές Συμφωνίες έχει δοθεί προτεραιότητα στη διεξαγωγή αθλητικών ανταλλαγών που αφορούν κυρίως προπονητικές προετοιμασίες, όπως επίσης και τη συμμετοχή σε θεσμοθετημένους επίσημους και φιλικούς αγώνες.

Επιπρόσθετα, σε όλα τα προγράμματα πλέον έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε πρόνοιες που προωθούν τη συνεργασία των χωρών σε θέματα εκπαίδευσης, επιστημονικής έρευνας, ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειρογνωμοσύνης και τεχνογνωσίας σε θέματα αγωνιστικού αθλητισμού. Σημαντικό, επίσης, είναι ότι προβλέπεται η ανάπτυξη δράσεων μεταξύ των χωρών, οι οποίες ενθαρρύνουν στην προώθηση της ειρήνης, της ανεκτικότητας, και της αρμονικής συνύπαρξης μέσω του αθλητισμού.

Η Αθλητική Συνεργασία, με όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες, έχει θετικά αποτελέσματα και βοηθά στην ανάπτυξη του αθλητισμού σε μελλοντικές αθλητικές επιτυχίες σε μεγάλες διοργανώσεις.

- Μνημόνια Συνεργασίας με Τοπικούς Φορείς

Μια άλλη μορφή συνεργασίας που έχει επιτευχθεί από τον Οργανισμό είναι η υπογραφή σχετικών Μνημονίων Συνεργασίας μεταξύ του Οργανισμού και του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Ρ.Ι.Κ.), του Frederick University, του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΠΑ.ΚΥ), του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕ.ΠΑ.Κ.), του Πανεπιστημίου UCLan και την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ). Με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ο Οργανισμός θα συνεργαστεί για την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού του, των αθλητικών στελεχών και παραγόντων των τοπικών αθλητικών ομοσπονδιών, καθώς επίσης και θα συμμετάσχει σε έρευνες και ερευνητικά προγράμματα που προγραμματίζουν τα υπό αναφορά Ιδρύματα. Υψίστης σημασίας για τον Οργανισμό είναι οι πρόνοιες των συμφωνιών με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα που αφορούν στην προσφορά αθλητικών υποτροφιών σε αθλητές εθνικών ομάδων.

Με τη σύναψη Μνημονίου Συνεργασίας με την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου (ΑΑΕΚ), ο Οργανισμός έχει ετοιμάσει στρατηγικό πλαίσιο συνεργασίας, στο οποίο θα δοθεί προτεραιότητα στην ενίσχυση των ευκαιριών υγιούς απασχόλησης των μαθητών των σχολείων του Ριζοκαρπάσου, στη δωρεάν συμμετοχή σε υφιστάμενες αθλητικές δραστηριότητες/ προγράμματα του ΑΓΟ ή/και παροχή δωρεάν αθλητικού εξοπλισμού για παιδιά και νέους που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα σε γυμναστές, καθώς επίσης και σε πολλές άλλες δράσεις.

- ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΘΕΜΑΤΑ

Ο Κ.Ο.Α. παρακολουθεί και συμμετέχει ενεργά στο ευρωπαϊκό και διεθνές αθλητικό γίγνεσθαι, σε συνεργασία και συντονισμό με το Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το 2018 πραγματοποιήθηκαν οι πιο κάτω δράσεις:

• Συμμετοχή στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο Κ.Ο.Α. συμμετείχε με εθνικούς αντιπροσώπους του στο προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου για τον αθλητισμό (Ομάδα Εργασίας για τον Αθλητισμό) μαζί με τη Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας και Αθλητισμού στην Μόνιμη Αντιπροσωπεία στις Βρυξέλλες και συμβάλλει στη διαμόρφωση των εκάστοτε ευρωπαϊκών πολιτικών και αποφάσεων, οι οποίες υιοθετούνται από τους Υπουργούς Αθλητισμού στο Συμβούλιο. Επιπλέον, προετοίμασε τη συμμετοχή του Υπουργού στα επίσημα Συμβούλια που πραγματοποιήθηκαν κατά τις Προεδρίες της Βουλγαρίας και της Αυστρίας.

• Συμμετοχή στις Ομάδες Εμπειρογνομόνων για τον Αθλητισμό

Ο Κ.Ο.Α. συμμετείχε σε Ομάδες Εμπειρογνομόνων για τον Αθλητισμό που έχουν συσταθεί με βάση το Σχέδιο Εργασίας για τον Αθλητισμό 2017 - 2020. Εμπειρογνώμονες Λειτουργοί του Οργανισμού συμμετείχαν στις ακόλουθες ομάδες:

- Ακεραιότητα στον αθλητισμό
- Δεξιότητες και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού στον αθλητισμό.

Επιπλέον, ο Οργανισμός έχει ορίσει εμπειρογνώμονα Λειτουργό ως Σημείο Επαφής της Ομάδας HEPA Focal Points, ο οποίος παρακολουθεί την υλοποίηση των δεικτών της Σύστασης Συμβουλίου για την προώθηση της σωματικής άσκησης για βελτίωση της υγείας.

• Συνέδριο Ευρωπαίων Διευθυντών Αθλητισμού

Ο Οργανισμός εκπροσωπήθηκε στα δύο Συνέδρια Ευρωπαίων Διευθυντών Αθλητισμού που πραγματοποιήθηκαν από τις Προεδρίες της Βουλγαρίας και της Αυστρίας.

• Συμμετοχή του ΚΟΑ σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα ως Συντονιστής

4^η Ετήσια Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού

Η καθιέρωση της πρώτης Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού (ΕΕΑ) το 2015, αποτελεί πρωτοβουλία της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνεται στο έγγραφο των Συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της σωματικής δραστηριότητας για τη βελτίωση της υγείας, της 27ης Νοεμβρίου 2012.

Η υλοποίηση μιας τέτοιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας αποσκοπεί στη λήψη δραστικών μέτρων ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των πολιτών στην άσκηση και στην ανατροπή της ανησυχητικής τάσης για τη μειωμένη ενασχόληση των Ευρωπαίων πολιτών με τη φυσική δραστηριότητα, όπως καταδεικνύουν έρευνες τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών της ΕΕ.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, στο πλαίσιο της υλοποίησης της ευρύτερης πολιτικής του για την προώθηση της φυσικής δραστηριότητας και του αθλητισμού, με στόχο την υιοθέτηση ενός ενεργού και υγιούς τρόπου ζωής από τους πολίτες αλλά και των συναφών Ευρωπαϊκών πολιτικών για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας μέσω της φυσικής δραστηριότητας, διοργάνωσε υπό την ιδιότητα του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα την 4^η ετήσια Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού (23 - 30 Σεπτεμβρίου 2017).

Στόχος της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, με σύνθημα #BeActive, είναι η αύξηση της συμμετοχής όλων των πολιτών στη φυσική δραστηριότητα και στον αθλητισμό σε όλα τα επίπεδα, έτσι ώστε να υιοθετήσουν έναν ενεργό και υγιή τρόπο ζωής.

Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού επιδιώκει να δημιουργήσει μια εθνική δια-τομεακή πλατφόρμα, στην οποία έχουν εμπλακεί και δραστηριοποιούνται εθελοντικά φορείς προερχόμενοι από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθώς επίσης και μη-κυβερνητικές οργανώσεις που σχετίζονται με τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό (αθλητισμός, εκπαίδευση, υγεία, τοπική αυτοδιοίκηση, νεολαία, εργασιακό περιβάλλον, διακινήσεις, ιδιωτικές επιχειρήσεις, κ.ά.), προωθώντας μέσα από τις διάφορες δράσεις που διοργανώνουν τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό, με στόχο την αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης για άθληση.

Συγκεκριμένα, η εν λόγω ευρωπαϊκή εκστρατεία, λειτουργεί ως Ανοικτή Αγορά, στην οποία ο κάθε φορέας που εμπλέκεται έχει την ευκαιρία να προωθήσει και προβάλλει σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο τις υφιστάμενες αθλητικές δραστηριότητες και προγράμματα του, να διοργανώσει νέες ή/και συνδιοργανώσει δραστηριότητες με άλλους φορείς κάτω από την ομπρέλα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού. Το γεγονός αυτό, θα έχει ως κύριους αποδέκτες τους πολίτες, οι οποίοι μέσα από τη δωρεάν συμμετοχή τους στις διάφορες αθλητικές δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν, θα έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για τα υφιστάμενα προγράμματα και υπηρεσίες και να γνωρίσουν και να δοκιμάσουν διάφορες μορφές άθλησης και να επιλέξουν αυτήν η οποία τους ταιριάζει ως τρόπος αθλητικής ενασχόλησης.

Ο Κ.Ο.Α. έχει οριστεί ως ο Εθνικός Συντονιστικός Φορέας της εκστρατείας για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού στην Κύπρο, έχοντας τον γενικό συντονισμό και υλοποίηση της εκστρατείας σε παγκύπρια βάση.

Οι δράσεις της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα από το Ευρωπαϊκό Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Erasmus +. Ο Κ.Ο.Α. υπέβαλε πρόταση με προϋπολογισμό συνολικού ποσού €224,676,75 (80% χρηματοδοτείται από την ΕΕ και 20% από τον Κ.Ο.Α.).

Στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Αθλητισμού ενεργοποιήθηκαν συνολικά 51 φορείς, οι οποίοι ήταν και οι κύριοι διοργανωτές των διαφόρων εκδηλώσεων και δράσεων. Οι φορείς προήλθαν από τους ακόλουθους τομείς:

- Αθλητισμός
- Κ.Ο.Α., Πρόγραμμα Αθλητισμός Για Όλους.
- Αθλητικές Ομοσπονδίες, Αθλητικά Σωματεία/Ομιλοι/Ακαδημίες
- Γυμναστήρια (αδειούχα από τον Κ.Ο.Α.)
- Εκπαίδευση
- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
- Μέση, Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
- Δημοτική εκπαίδευση
- Προδημοτική Εκπαίδευση
- Υπουργείο Υγείας
- Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμοι)
- Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
- Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Για τη διοργάνωση των δράσεων, οι κύριοι διοργανωτές ενέπλεξαν με τη σειρά τους και άλλους φορείς που σχετίζονται με τη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό, αναδεικνύοντας και αποδεικνύοντας έτσι ότι η δια-τομεακή συνεργασία και οι συνέργειες επιφέρουν τα καλύτερα και επιθυμητά αποτελέσματα, που στην προκειμένη περίπτωση είναι η ευαισθητοποίηση και εμπλοκή ΟΛΩΝ των πολιτών στη φυσική δραστηριότητα και τον αθλητισμό.

Κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, πραγματοποιήθηκαν σε παγκύπρια βάση συνολικά 150 δραστηριότητες και εκδηλώσεις, μέσα από τις οποίες υπολογίζεται ότι συμμετείχαν ΔΩΡΕΑΝ περίπου 190,000 πολίτες.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και συγκεκριμένα οι Δήμοι διοργάνωσαν πληθώρα δράσεων, ευαισθητοποιώντας και ενεργοποιώντας την τοπική κοινωνία και τους τοπικούς φορείς.

Οι 150 δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού χαρακτηρίζονται από πολυμορφία, καινοτομία και προσβασιμότητα, διεξήχθησαν χωρίς ή με ελάχιστο κόστος και στηρίχθηκαν στην εθελοντική συμμετοχή τόσο των φορέων όσο και στην εθελοντική εργασία και προσφορά των ανθρώπων που εργάστηκαν για την υλοποίηση των δράσεων.

Ενδεικτικά, το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού επικεντρώθηκε κυρίως σε πέντε θεματικές εστίασης Εκπαίδευση, Εργασιακός Χώρος, Άσκηση σε εξωτερικούς χώρους, Αθλητικά Σωματεία και Γυμναστήρια, Άτομα τρίτης ηλικίας/ Άτομα με Ειδικές Ικανότητες/Άτομα με αναπηρίες. Όσον αφορά στα είδη των δράσεων, αυτά περιλάμβαναν αθλητικές δραστηριότητες, ενημερωτικές ημερίδες και διαλέξεις.

Καινοτομία της διοργάνωσης το 2018, όχι μόνο για την Κύπρο αλλά για όλες τις χώρες που συμμετέχουν στην εκστρατεία, ήταν η διοργάνωση της πανευρωπαϊκής βραδινής εκδήλωσης #BeActive Night. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεσμοθέτησε το 2018 την εν λόγω δράση, θέλοντας έτσι να δώσει το στίγμα μιας εκδήλωσης, η οποία θα πραγματοποιείται ταυτόχρονα το βράδυ σε όλες τις χώρες. Η εκδήλωση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου στην Πλατεία Ευρώπης στη Λάρνακα και υπολογίζεται ότι σε αυτήν συμμετείχαν 4000 πολίτες και συγκαταλέγεται, σύμφωνα με την αξιολόγηση της Επιτροπής, στις πιο επιτυχημένες διοργανώσεις.

- Good Governance enhancement through e-Learning for Sport Volunteer Board Members – (GReFORM 2018 - 2020)

Η Χρηστή Διακυβέρνηση των αθλητικών οργανισμών αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει ο σύγχρονος αθλητισμός. Στο πλαίσιο αυτό, ο Κ.Ο.Α., τα τελευταία χρόνια, έχει προχωρήσει στην υλοποίηση σημαντικών μέτρων που μπορούν να συμβάλουν και να διασφαλίσουν την εφαρμογή της χρηστής διακυβέρνησης στις αθλητικές ομοσπονδίες. Καθοριστικός παράγοντας για την ορθολογιστική λειτουργία των αθλητικών οργανισμών είναι η σωστή εκπαίδευση και κατάρτιση σε θέματα και αρχές που διέπουν τη διοίκηση και διαχείριση.

Στόχοι του Προγράμματος GReFORM είναι:

- Εντοπισμός των εκπαιδευτικών αναγκών των στελεχών αθλητικής διοίκησης
- Παροχή στοχευόμενης ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, άμεσα και σε σύντομο χρονικό διάστημα, μέσα από τη διαδικτυακή πλατφόρμα εκπαίδευσης.

Ο Κ.Ο.Α. ηγείται και συντονίζει το Πρόγραμμα, το οποίο θα διαρκέσει τρία χρόνια (2018 -2020) και είναι το μεγαλύτερο σε διάρκεια και σε προϋπολογισμό πρόγραμμα. Ο Οργανισμός έχει εξασφαλίσει συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+. Το συνολικό ύψος της χρηματοδότησης του προγράμματος είναι 419.000 ευρώ.

Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν 11 εταίροι από 6 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βέλγιο, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Λιθουανία και Κύπρος). Η κοινοπραξία των εταίρων του Προγράμματος περιλαμβάνει εθνικούς και ευρωπαϊκούς αθλητικούς οργανισμούς και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Πέραν της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Αθλητισμού, ο Οργανισμός συμμετέχει ως Εταίρος σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω των προγραμμάτων:

- Πρόγραμμα: «iSport – Investment in Sport»
- Πρόγραμμα: «National Sports Governance Observer: Benchmarking sports governance across national boundaries»
- Πρόγραμμα: «SafeYou Plus»
- Πρόγραμμα: «Fix the Fixing: Proactive quelling of sports events manipulation»
- Πρόγραμμα: «Whistle Blowing»
- Πρόγραμμα: «Game»
- Πρόγραμμα: «EPASMOS»

1.5 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η Ακαδημία Αθλητισμού είναι ο Σχεδιασμός του Οργανισμού, ο οποίος έχει συσταθεί με σκοπό την προώθηση της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης σε θέματα Αθλητισμού. Η υλοποίηση του Σχεδιασμού της Ακαδημίας Αθλητισμού διενεργείται από Επιτροπή, η οποία διορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού και αποτελείται από Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Ακαδημία Αθλητισμού κατά το 2018, ανταποκρίθηκε στις ανάγκες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των προπονητών, διαιτητών, κριτών και παραγόντων του αθλητισμού, μέσω της επιχορήγησης επιμορφωτικών προγραμμάτων που διεξήχθησαν τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, και ενεργώντας πάντοτε μέσα στα πλαίσια του σκοπού και των στόχων λειτουργίας της.

- Τροποποίηση Οδηγού Πολιτικής και Διαδικασιών για Προγράμματα Επιμόρφωσης

Έχοντας ως στόχο τη διασφάλιση των αρχών της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, η Επιτροπή Ακαδημίας Αθλητισμού τροποποίησε το 2018 τον Οδηγό Πολιτικής και Διαδικασιών για Προγράμματα Επιμόρφωσης.

Στη βάση της εν λόγω τροποποίησης, η Επιτροπή έθεσε στους Αθλητικούς Φορείς, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:

- Να θεσπίσουν μετρήσιμα κριτήρια για την υποβολή αιτημάτων, προς την Ακαδημία, που έχουν ως στόχο τη συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης στο εξωτερικό.
- Να ενημερώνουν έγκαιρα όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς για τα προγράμματα επιμόρφωσης που προγραμματίζονται να διοργανωθούν από την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή ή/και Παγκόσμια Ομοσπονδία.

- Επιχορήγηση Επιμορφωτικών Προγραμμάτων

Η Επιτροπή Ακαδημίας Αθλητισμού κατά το έτος 2018, έχει επιχορήγηση με το ποσό των €50.000,00 τα ακόλουθα:

- Πέραν των τριάντα πέντε (35) επιμορφωτικών προγραμμάτων που διοργανώθηκαν στην Κύπρο.
- Τη συμμετοχή προπονητών, διαιτητών, κριτών και παραγόντων τριάντα (30) Αθλητικών Ομοσπονδιών σε επιμορφωτικά προγράμματα που διοργανώθηκαν στο εξωτερικό. Ενδεικτικά επιχορηγήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι Αθλητικές Ομοσπονδίες Αντισφαίρισης, Καλαθόσφαιρας, Πυγμαχίας, Θαλάσσιου Σκι, Ιστιοπλοΐας, Τοξοβολίας, Τζούντο, Χάντμπολ και Πετόσφαιρας.

- Προγραμματισμός.

Η Επιτροπή Ακαδημίας Αθλητισμού έχει αξιολογήσει το 2018 τις αδυναμίες που αντιμετώπισε και με απώτερο στόχο τον καλύτερο προγραμματισμό έχει θέσει τις πιο κάτω προτεραιότητες για το 2019:

- Τη διεξαγωγή σειράς εκπαιδευτικών σεμιναρίων από την Ακαδημία Αθλητισμού, που θα απευθύνεται στο ανθρώπινο δυναμικό και τα στελέχη των Αθλητικών Ομοσπονδιών και Σωματείων του τόπου στη θεματική ενότητα «Βέλτιστες Πρακτικές Χρηστής Διοίκησης για την Καλύτερη Λειτουργία των Αθλητικών Οργανισμών».

Την επανεξέταση και αναβάθμιση του *Οδηγού Πολιτικής και Διαδικασιών για Προγράμματα Επιμόρφωσης*, λαμβάνοντας υπόψη τον Κώδικα Χρηστής Διακυβέρνησης στον Αθλητισμό.

- Την ψηφιακή αναβάθμιση των εντύπων και γενικά όλων των διαδικασιών που αφορούν στη λειτουργία του Σχεδιασμού της Ακαδημίας Αθλητισμού.

1.6 ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Στον Οργανισμό εργοδοτούνται είκοσι εννέα (29) μόνιμοι υπάλληλοι, πενήντα δύο (52) τακτικοί ωρομίσθιοι (εργάτες, φροντιστές & καθαρίστριες), τριάντα τέσσερις (34) έκτακτοι (λειτουργοί, γραφείς κ.α.), είκοσι τρεις (23) γυμναστές στο Πρόγραμμα «Άθληση Στα Σώματα Ασφαλείας» / Εθνική Φρουρά, ενενήντα επτά (97) Γυμναστές στο Πρόγραμμα «Αθλητισμός για Όλους», δώδεκα (12) συντονιστές ΕΣΥΑΑ (υπεύθυνοι αθλημάτων & εξωτερικοί επιθεωρητές), δέκα (10) συνεργάτες (δύο στην Αρχή Αντιντόπινγκ, τέσσερις εξωτερικοί επιθεωρητές ιδιωτικών σχολών γυμναστικής, τρεις επιστημονικοί συνεργάτες ΚΑΕΚ και ένας εξωτερικός συνεργάτης στην Εθνική Φρουρά.

Στις 16/4/2018, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού, καθώς επίσης και έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο οργανισμός προχώρησε στην πλήρωση της Κενής Θέσης του Γενικού Διευθυντή, με πενταετή διορισμό διά συμβολαίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού μέσω της Επιτροπής Προσωπικού, η Γενική Διευθύντρια και η Διεύθυνση του Οργανισμού, μέσα από τακτικές συνεδριάσεις ανταποκρίθηκε, διόρθωσε και έδωσε λύσεις σε διάφορα θέματα και προβλήματα του προσωπικού, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία του Οργανισμού.

Επιπρόσθετα διά μέσου συναντήσεων, συζητήσεων και διαβουλεύσεων με το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού και με τις Συντεχνίες του Προσωπικού, έγινε κατορθωτή η εδραίωση μιας στενής, αγαστής, επικοινωνιακής και ειλικρινούς συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών.

1.7 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Βασικές εργασίες του Τμήματος της Γραμματείας και κατ' επέκταση του Αρχείου είναι οι ακόλουθες:

- Εισερχόμενη αλληλογραφία από το ταχυδρομείο, μέσω e-mail, μέσω φαξ και με το χέρι:

Καταχωρείται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος και παραπέμπεται στον κάθε αρμόδιο Λειτουργό που χειρίζεται το ανάλογο θέμα. Η καινοτομία του ηλεκτρονικού αρχείου έχει δημιουργηθεί από το 2009 και έχει εξαιρετικά αποτελέσματα. Ο κάθε Λειτουργός έχει τη δυνατότητα να εξεύρει οποιονδήποτε φάκελο και οποιοδήποτε έγγραφο από το γραφείο του, χωρίς να είναι υποχρεωμένος (όπως γινόταν στο παρελθόν) να μεταβαίνει στο αρχείο ή/και στις αποθήκες για να ψάχνει φακέλους και έγγραφα. Ο Κ.Ο.Α. είναι από τους λίγους Οργανισμούς που έχει καινοτομήσει σ' αυτό τον τομέα.

Ο σκοπός και ο στόχος ήταν να επιταχυνθούν οι διαδικασίες καταχώρησης όλων των εγγράφων κάτι που έχει επιτευχθεί, αλλά και να απλοποιηθεί το σύστημα για καλύτερη λειτουργία του αρχείου και γρήγορη εξυπηρέτηση του προσωπικού.

- Εξερχόμενη αλληλογραφία

Η αποστολή εγγράφων προς τα έξω, διεκπεραιώνεται με τους πιο κάτω τρόπους:

- Με το ταχυδρομείο
- Με το χέρι
- Με τηλεομοιότυπο
- Με το ταξί

Τηρείται βιβλίο εξερχόμενης αλληλογραφίας με τα ανάλογα στοιχεία.

- Αρχαιοθέτησης αποφάσεων – πρακτικά συνεδριάσεων Δ.Σ.

Γίνεται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Όσον αφορά το ευρετήριο, καθώς και τα πρακτικά αποστέλλονται για βιβλιοδεσία.

- Διαδικασία Προσφορών (αγορά υπηρεσιών/προμηθειών που αφορούν αναλώσιμα, εκτυπωτικά, γραφική ύλη, βιβλιοδεσία πρακτικών ΔΣ κ.λπ.)

Ακολουθείται η διαδικασία σύμφωνα με τη Δημόσια Υπηρεσία μέσω του Γενικού Λογιστηρίου. Για οποιοσδήποτε άλλου είδους παραγγελίες εφόσον διαπιστωθεί η ανάγκη, ακολουθείται διαδικασία σύμφωνα με τον περί προσφορών νόμο Ν.73(Ι)/2016.

- Εφαρμογή προγράμματος Διαχείρισης Αρχείου με Κρατικό Αρχείο

Ο Οργανισμός έχει εφαρμόσει το πιο πάνω πρόγραμμα από το 2017. Συγκεκριμένα γίνεται καταγραφή, τοποθέτηση και μεταφορά των φακέλων που βρίσκονται στις αποθήκες του Οργανισμού και αποστέλλονται στο Κρατικό Αρχείο της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Είναι μία νενομισμένη διαδικασία που ακολουθείται από όλο τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Είναι χρονοβόρα, αλλά ένας από τους σκοπούς και στόχους είναι σε κάποιο χρονικό στάδιο να εξοικονομηθεί αρκετός χώρος στις αποθήκες του Οργανισμού και ο κενός αυτός χώρος που θα υπάρχει να χρησιμοποιηθεί για οποιονδήποτε άλλο σκοπό και όχι για φύλαξη φακέλων.

- Εφαρμογή ηλεκτρονικής χρονοκάρτας/timecard

Η εφαρμογή προγράμματος ηλεκτρονικής χρονοκάρτας (παντός είδους άδειες, διακινήσεις που αφορά το προσωπικό), είναι μία μεγάλη καινοτομία του Οργανισμού και αυτό φαίνεται από την εξοικονόμηση μεγάλου χρόνου σε σύγκριση με το παρελθόν και όχι μόνο αυτό. Στο παρελθόν απασχολούνταν τουλάχιστο δυο άτομα του Οργανισμού στον υπολογισμό των ωρών του κάθε υπαλλήλου. Με αυτή την καινοτομία καταργήθηκε η τήρηση φακέλων που είχε ο κάθε υπάλληλος. Βασικότερο, όμως, στοιχείο είναι ο έλεγχος που γίνεται αυτόματα με τη χρήση της χρονοκάρτας.

Από τις 2/1/2019 έχει τεθεί νέο πρόγραμμα που αφορά το time off/αποζημίωση σε ελεύθερο χρόνο κάτι που και σ' αυτή την περίπτωση γίνεται εξοικονόμηση χρόνου, δηλαδή δεν χρειάζεται ο υπάλληλος να υπολογίζει τον χρόνο απασχόλησής του κατά τις απογευματινές ώρες που εργάζεται, ούτε η

λειτουργός να προβαίνει σε έλεγχο. Σκοπός και στόχος ήταν η απλοποίηση της όλης διαδικασίας, αλλά και η εξοικονόμηση χρόνου που γινόταν μέχρι σήμερα, κάτι που έχει επιτευχθεί.

1.8 ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΛΗΤΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΑΕΚ)

Η ίδρυση του ΚΑΕΚ βασίζεται στο ψήφισμα (73) 27 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με την απόφαση των Ευρωπαίων Υπουργών Αθλητισμού στις 26/10/1973, στην οποία υποχρεώνει τα Κράτη Μέλη να διαθέτουν τουλάχιστο ένα Εθνικό Κέντρο Αθλητιατρικών Ερευνών.

Η λειτουργία του ΚΑΕΚ αποβλέπει στη βελτίωση της αγωνιστικής απόδοσης των αθλητών με βάση την επιστημονική γνώση και έρευνα, καθώς και στη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της φυσικής δραστηριότητας.

Μέσα από τον εργομετρικό και αθλητιατρικό έλεγχο, την επιστημονική ενημέρωση και πληροφόρηση, μέσα από επιμορφωτικές διαλέξεις και την καθημερινή επαφή με τους προπονητές και τους αθλητές, το ΚΑΕΚ δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την θεμελίωση της επιστημονικής υποδομής στον Κυπριακό Αθλητισμό, καλύπτοντας μια μεγάλη αθλητική ανάγκη στον τόπο μας, ανταποκρινόμενο πλήρως στις διεθνείς απαιτήσεις του διαρκώς εξελισσόμενου σύγχρονου επιστημονικού αθλητισμού. Μέσα στο 2018 διενεργήθηκαν 1189 εργομετρικές εξετάσεις σε Αθλητές και Αθλουμένους όλων σχεδόν των αθλημάτων και κατηγοριών, συμπεριλαμβανομένων και των ομάδων ελέγχου για σκοπούς έρευνας.

Αναλυτικά ο αριθμός των αθλητών και αθλητριών που εξετάστηκαν εργαστηριακά ήταν ως ακολούθως:

- Αθλητές και Αθλήτριες Εθνικών Ομάδων (265)
- Αθλητές και Αθλήτριες Σωματείων (763)
- Ερευνητικό Πρόγραμμα Eurofit (161)

Τα άτομα που εξετάζονται στο Ερευνητικό Πρόγραμμα Eurofit αφορούν μετρήσεις του γενικού πληθυσμού για την αξιολόγηση της φυσικής τους κατάστασης και των παραγόντων υγείας τους. Συγκεκριμένα, εξετάζονται διάφορες ομάδες του πληθυσμού με διαφορετική επαγγελματική απασχόληση και κινητική δραστηριότητα, όπως για παράδειγμα οι Μονάδες Ασφαλείας του Κράτους Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΜΜΑΔ, Αντιπρομοκρατικός Ουλαμός, Ειδικές Δυνάμεις του Στρατού, καθιστικά επαγγέλματα, συνταξιούχοι αθλούμενοι και μη, άτομα με χρόνιες παθήσεις, άτομα με κινητικές δυσκολίες, καθώς και ομάδες ελέγχου του πληθυσμού.

Η πιο πάνω πληροφόρηση και καταγραφή στοιχείων για τη φυσική δραστηριότητα διαφόρων ομάδων του πληθυσμού αποτελεί δέσμευση του Κ.Ο.Α. προς τις συστάσεις του τομέα Αθλητισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO), μέσα από το πρόγραμμα Health Enhancement Physical Activity (HEPA), δηλαδή, προαγωγή της υγείας μέσω της φυσικής δραστηριότητας.

Από πλευράς στελέχωσης, το ΚΑΕΚ αριθμεί σήμερα επτά (7) άτομα. Ένα μόνιμο υπάλληλο, πέντε (5) έκτακτους συνεργάτες αορίστου χρόνου και έναν (1) εξωτερικό συνεργάτη, που καλύπτουν διάφορες επιστημονικές ειδικότητες και εργασίες εντός των τμημάτων και εργαστηρίων του Κέντρου. Εντός του 2019 αναμένεται η ολοκλήρωση των ερευνητικών εργασιών και των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων Erasmus, που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη και αφορούν τις παραμέτρους που σχετίζονται με τη δημόσια υγεία και την παρουσίασή τους σε διεθνή και τοπικά αθλητικά και αθλητιατρικά συνέδρια.

1.9 ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΩΝ (Α.Σ.Υ.Α.)

Παρατίθενται πιο κάτω τα στοιχεία που αφορούν στο Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών και τις δράσεις του για το έτος 2018:

• Σκοπός και αρμοδιότητες Α.Σ.Υ.Α.

Το Ανώτατο Συμβούλιο Υγείας Αθλητών είναι ο Συμβουλευτικός Επιστημονικός Φορέας, καθώς και ξεχωριστό Τμήμα του Κ.Ο.Α., το οποίο επιλαμβάνεται θέματα προληπτικής εξέτασης των αθλουμένων και είναι υπεύθυνο για την έκδοση Δελτίου Υγείας με την επωνυμία Δελτία Υγείας Α.Σ.Υ.Α., το οποίο ασχολείται κατά κύριο λόγο με την πρόληψη του αιφνίδιου καρδιακού θανάτου σε αθλητές. Το Α.Σ.Υ.Α., επίσης, μεριμνά για την επιμόρφωση των ιατρικών, παραϊατρικών και άλλων υπηρεσιών που έχουν σχέση με τους αθλουμένους. Διοργανώνει σεμινάρια, διαλέξεις που έχουν σχέση με αθλητιατρικά θέματα. Επιλαμβάνεται θέματα Πρώτων Βοηθειών και οτιδήποτε άλλο έχει σχέση με την ιατρική φροντίδα του αθλητή. Εκδίδει και δημοσιοποιεί έντυπο υλικό που αφορά στην επιμόρφωση, την πρόληψη και την παροχή συμβουλών όσον αφορά στην προστασία του αθλητή στους αθλητικούς χώρους.

• Δελτίο Υγείας

Ένας από τους κύριους σκοπούς του Α.Σ.Υ.Α. είναι η έκδοση Δελτίου Υγείας σε όλους τους αθλητές, οι οποίοι λαμβάνουν μέρος στις επίσημες εγχώριες διοργανώσεις των Αθλητικών Ομοσπονδιών που τυγχάνουν αναγνώρισης από τον Κ.Ο.Α. Μέσα από πρόνοιες, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στα καταστατικά όλων των Ομοσπονδιών ομαδικών και ατομικών αθλημάτων, κανένας αθλητής δε μπορεί να αγωνιστεί, αν δεν παρουσιάσει το Δελτίο Υγείας, πριν την έναρξη κάθε αγώνα.

• Διαδικασία Έκδοσης Δελτίων Υγείας

- Συμπλήρωση του ειδικού εντύπου Α.Σ.Υ.Α. από ιατρό σωματείου ή άλλο ιατρό
- Συμπλήρωση του «Εντύπου Υποβολής Αιτήσεων» για σκοπούς έκδοσης Απόδειξης Είσπραξης
- Καταβολή «Τελών Υπηρεσιών» (€5 για κανονική έκδοση, €30 για έκδοση με επίστευση, και €3 για επανεκτύπωση ισχύοντος δελτίου).
- Υποβολή σε προαπαιτούμενες παρακλινικές εξετάσεις
- Αξιολόγηση ευρημάτων από ομάδα ιατρών, η οποία αποφασίζει κατά πόσο θα εκδοθεί το Δελτίο Υγείας του αθλητή. Σε περίπτωση που κρίνει σκόπιμο η ομάδα αξιολόγησης ιατρών, ο αθλητής παραπέμπεται σε επιπρόσθετες εξετάσεις.
- Αφού υπογραφεί η φόρμα αξιολόγησης από την ομάδα ιατρών και πιστοποιηθεί ότι ο αθλητής μπορεί να αγωνίζεται, εκδίδεται ειδική ταυτότητα Α.Σ.Υ.Α. (πλαστική μορφή)
- Το Δελτίο Υγείας έχει ισχύ τρία (3) χρόνια για αθλητές κάτω των 35, και 2 χρόνια για αθλητές άνω των 35 ετών.

Μέρος Δ΄

Νεολαία

1.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

1.1 ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ) είναι δημόσιος οργανισμός, αρμόδιος για θέματα νεολαίας. Λειτουργεί από το 1994, συμβάλλοντας ενεργά και ποικιλοτρόπως στην ενδυνάμωση των νέων της Κύπρου.

Διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Όραμα

Να εδραιωθούμε ως ο Οργανισμός που θέτει τους Νέους στο επίκεντρο, τους εμπνέει και τους ενδυναμώνει, για να επιδιώξουν τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους.

Αποστολή

Πιστεύουμε στη δύναμη των Νέων. Τους προφέρουμε τη δυνατότητα να φθάσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους μέσα από σύγχρονες πολιτικές, καινοτόμα προγράμματα και ποιοτικές υπηρεσίες, σήμερα, για ένα καλύτερο αύριο.

1.2 ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Πρώτιστος σκοπός του ΟΝΕΚ είναι η δημιουργική συμβολή στη διαμόρφωση πολιτικών για τη νεολαία, εστιασμένων στις σύγχρονες προκλήσεις και με το μεγαλύτερο δυνατό θετικό αντίκτυπο στους νέους. Η πολιτεία μπορεί να προσφέρει αποτελεσματικές λύσεις στα προβλήματα των νέων μόνο όταν γνωρίζει καλά τις πραγματικές τους ανάγκες. Ο ΟΝΕΚ, έχοντας την ευθύνη διαβίβασης προς το κράτος προτάσεων πολιτικής για την ενδυνάμωση των νέων, διεξάγει εξειδικευμένες μελέτες και βρίσκεται σε συνεχή επαφή και διαβούλευση με τους νέους, χρησιμοποιώντας πολλαπλά εργαλεία, όπως η ενεργοποίηση των Συμβουλευτικών του Σωμάτων, η Εθνική Ομάδα Διαρθρωμένου Διαλόγου, οι ανοιχτές συζητήσεις και δημόσιες διαβουλεύσεις.

Ως εκ τούτου, κατά το 2018, υλοποιήθηκαν τα πιο κάτω:

Έρευνες:

Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία που ενισχύουν το έργο του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου στο θέμα χάραξης πολιτικών και παράλληλα σχεδιασμού νέων προγραμμάτων είναι ο τομέας των ερευνών. Λαμβάνοντας υπόψη τα σημαντικά θέματα και ανάγκες που προβληματίζουν σήμερα τη νεολαία μας, ο ΟΝΕΚ επέλεξε για το 2017 και το 2018 όπως ασχοληθεί με τις εξής βασικές θεματικές: (α) Project Based Learning, (β) Positive Youth Development, (γ) Skills Gap.

Τα πορίσματα των πιο πάνω ερευνών μαζί με τις εισηγήσεις των νέων που προέκυψαν από την 3^η Εθνική Σύνοδο Νέων αποτέλεσαν τη βάση για την πρόταση πολιτικής που υπέβαλε ο ΟΝΕΚ στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού με τίτλο «**Γνώσεις & Δεξιότητες με χαρακτήρα: Το σχολείο που θέλουμε**».

Τα αποτελέσματα των ερευνών παρουσιάστηκαν μαζί με την πρόταση του ΟΝΕΚ σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2018 στη Λεβέντιο Πινακοθήκη. Ο ΟΝΕΚ, μέσα από την παρουσίαση, ανέδειξε τις προσδοκίες των νέων για το σχολείο, τη διαδικασία μάθησης και τους

προσανατολισμούς τους για επιτυχή επαγγελματική σταδιοδρομία. Η εκδήλωση στόχευε μέσα από τις τεκμηριωμένες έρευνες που παρουσιάστηκαν και τον διαδραστικό διάλογο να εμβολιάσει τις δημόσιες πολιτικές με την οπτική γωνιά της νέας γενιάς.

3^η Εθνική Σύνοδος Νέων

Η Σύνοδος έχει καθιερωθεί ως ο πλέον συμμετοχικός θεσμός διαβούλευσης των νέων με την πολιτεία και τελεί πάντα υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Στόχο έχει να θέσει τους νέους στο επίκεντρο, αφού βασική αρχή της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία είναι η συμμετοχή των ιδίων των νέων στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων σε όλα τα θέματα που τους αφορούν.

Η 3η Εθνική Σύνοδος Νέων με τίτλο «Challenge your future: Δεξιότητες, Τάσεις, Ευκαιρίες», ασχολήθηκε με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι αναφορικά με τη μετάβασή τους στην αγορά εργασίας, καθώς η απασχόληση συνεχίζει να αποτελεί το κύριο θέμα που τους προβληματίζει σήμερα.

Οι νέοι, κλήθηκαν να καταθέσουν τις απόψεις τους και να διαμορφώσουν προτάσεις προς την κυβέρνηση, στις ακόλουθες θεματικές:

- Γνώσεις - Αυτά που πρέπει να γνωρίζουμε (βασικά μαθήματα του εκπαιδευτικού συστήματος και σύγχρονες θεματικές που πρέπει να συμπεριλάβει),
- Δεξιότητες - Πώς χρησιμοποιούμε αυτά που γνωρίζουμε (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, επικοινωνία, συνεργασία),
- Χαρακτήρας - Πώς συμπεριφερόμαστε ως μέλη τοπικής και παγκόσμιας κοινωνίας (ήθος, ηγεσία, προσφορά),
- Μάθηση (Meta-Learning) - Πώς συνειδητοποιούμε τι μαθαίνουμε και πώς καλλιεργούμε την πεποίθηση ότι μέσα από σκληρή δουλειά μπορούμε να αναπτύξουμε τις ικανότητές μας.

300 νέοι από όλη την Κύπρο κατέληξαν στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Αναγνωρίζοντας ότι, οι εξελίξεις που συντελούνται σε παγκόσμιο επίπεδο με τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και της επιστήμης θα επηρεάσουν τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες κάθε χώρας και θα δημιουργήσουν παράλληλα ευκαιρίες για ανάπτυξη, οι νέοι, εντοπίζουν την κύρια καινοτόμα αλλαγή που πρέπει να επέλθει, που δεν είναι άλλη από τη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος. Ο λόγος έγκειται στο γεγονός ότι, το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί αναμφισβήτητα τον κύριο θεσμό που συμβάλλει στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των νέων και συνακόλουθα στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία ως ενεργών πολιτών. Η προσαρμογή στις ανάγκες του 21ου αιώνα σημαίνει την επανεξέταση και αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των διαστάσεων που πρέπει να περιλαμβάνει η εκπαίδευση: τη Γνώση, τις Δεξιότητες, τον Χαρακτήρα και τη (Μετα)Μάθηση.

Στον τομέα, επομένως, των **γνώσεων** οι νέοι εισηγούνται κυρίως την επανεξέταση της σημαντικότητας και σχετικότητας του τι διδάσκεται σήμερα στα σχολεία και την εισαγωγή νέων σύγχρονων μαθημάτων, με στόχο να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ της θεωρίας και της πράξης. Προτείνεται, λοιπόν, ο επαναπροσδιορισμός της διδακτέας ύλης (τόσο των γνωστικών αντικειμένων όσο και των διδακτικών περιόδων), σύμφωνα με τις ανάγκες του μέλλοντος. Κατ' επέκταση, οι νέοι ζητούν την πιο άμεση επαφή και κατανόηση της διδακτέας ύλης μέσω έξυπνων

εφαρμογών που είναι πιο φιλικές προς αυτούς. Θεωρούν, επίσης, απαραίτητη τη βελτίωση των υπηρεσιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο σχολείο, ούτως ώστε να δίνεται καθοδήγηση που να ενθαρρύνει τους νέους να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και τις γνώσεις τους γύρω από τα επαγγέλματα του μέλλοντος.

Όσον αφορά στις **δεξιότητες**, προτείνεται ο εμπλουτισμός του σχολικού προγράμματος με επιπλέον στοιχεία που στοχεύουν στην προσωπική ανάπτυξη των μαθητών και την ανάπτυξη εγκάρσιων δεξιοτήτων (όπως η δημιουργικότητα, κριτική σκέψη, συνεργασία και επικοινωνία), κυρίως μέσω της μη τυπικής μάθησης και συνεργειών με άλλους φορείς που συνδράμουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων. Προτείνεται, επίσης, όπως δίνονται κίνητρα στους μαθητές για να συμμετέχουν σε μια γκάμα από εξωσχολικές δραστηριότητες και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Μέσα από τα όσα συζητήθηκαν, αναδεικνύεται πως η καλλιέργεια της δεξιότητας της συμμετοχής χρειάζεται να προωθηθεί με καινοτόμους τρόπους τόσο εντός όσο και εκτός της σχολικής μονάδας και πως η ένταξη της τεχνολογίας στα σχολεία και η καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων αποτελούν επιτακτικές ανάγκες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος.

Στον τομέα του **χαρακτήρα**, προτείνεται μια σειρά από μέτρα που προάγουν την καλλιέργεια ενός ολοκληρωμένου χαρακτήρα μέσα από το σχολείο, δίνοντας έμφαση και στην ανάλογη κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ξεπροβάλλουν έντονα η ανάγκη για καλλιέργεια συναισθηματικής νοημοσύνης και ενός χαρακτήρα σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας. Προτείνεται όπως η καλλιέργεια του χαρακτήρα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες αυτού του αιώνα γίνεται μέσω μη τυπικής μάθησης και μέσω της ολιστικής εκπαίδευσης. Προτείνεται, επίσης, η ανάπτυξη κέντρων για νέους (Youth Centres) που να προάγουν τον χαρακτήρα των νέων μέσω εξωσχολικών δραστηριοτήτων.

Τέλος, όσον αφορά στη **μάθηση**, οι νέοι ζητούν την υιοθέτηση του βιωματικού τρόπου μάθησης, μιας προσέγγισης που δημιουργεί ένα δραστήριο, δια-δραστικό και ενδιαφέρον μάθημα για τους μαθητές. Οι νέοι υποστηρίζουν πως μέσω της ανάληψης ευθυνών και πρωτοβουλιών από νωρίς, μπορούν να πάρουν μαθήματα ζωής, καθώς έτσι προετοιμάζονται ουσιαστικά για το μέλλον. Επιπλέον, η ένταξη εναλλακτικών τρόπων μάθησης στο εκπαιδευτικό σύστημα, είναι εκ των ων ουκ άνευ, προσφέροντας μια γκάμα από μαθησιακές μεθόδους που διευρύνουν τις ικανότητες των νέων. Οι εναλλακτικοί τρόποι μάθησης, σε συνδυασμό με την εξατομικευμένη μάθηση και τη μόνιμη παροχή στήριξης σε άτομα με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες, αποτελούν καινοτόμες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που προάγουν τα ταλέντα του κάθε νέου. Παράλληλα, οι νέοι δίνουν βαρύτητα στον εκσυγχρονισμό της αξιολόγησης των μαθητών και στην εισαγωγή του αναστοχασμού στο σχολικό πλαίσιο, μέσω του οποίου μπορούν να επεξεργαστούν τις εμπειρίες που είχαν και να ανακαλύψουν αυτά που αποκόμισαν και με ποιο τρόπο μαθαίνουν καλύτερα. Τέλος, από το πεδίο της μάθησης, δεν θα μπορούσε να λείπει η αναβάθμιση του τρόπου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, με σκοπό τη συνολική βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Όλες οι πιο πάνω εισηγήσεις αναγνωρίζουν τις δυστοκίες του παρόντος εκπαιδευτικού συστήματος και λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των νέων του παρόντος και του μέλλοντος. Αξιοποιώντας τις για τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος και τη δημιουργία πολιτικών, είναι εφικτή η δημιουργία ενός συνόλου νέων που είναι ικανοί και έχουν όλα τα εφόδια για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη σε ένα ραγδαίως μεταβαλλόμενο κόσμο.

Η Έκθεση με τα πορίσματα και όλες τις εισηγήσεις των νέων βρίσκονται στη σελίδα του οργανισμού Νεολαίας Κύπρου.

Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία:

Κατά το 2018 ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός του Α΄ Σχεδίου Δράσης της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία (ΕΣΝ) της Κύπρου, το οποίο αποτελεί την αφετηρία για την εφαρμογή της Στρατηγικής στην πράξη.

Για την ανάπτυξη του Σχεδίου συνεργάστηκαν από κοινού πάνω από 20 δημόσιες υπηρεσίες που συμμετέχουν στη Δια-υπηρεσιακή Ομάδα Εργασίας για τη Νεολαία, καταγράφοντας σε ένα ενιαίο έγγραφο τα μέτρα που υλοποιούνται ήδη ή προγραμματίζονται άμεσα, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι προτεραιότητας ανά θεματική Ενότητα της ΕΣΝ (οι οποίοι έχουν τεθεί από τους ίδιους τους νέους). Στο Σχέδιο περιλαμβάνονται συνάμα τα νέα μέτρα του ΟΝΕΚ, τα οποία υλοποιούν από τη μία συγκεκριμένους στόχους της Στρατηγικής και ταυτόχρονα, ενισχύουν τη θεσμοθέτηση των ενεργειών και εργαλείων του Μηχανισμού Παρακολούθησης της ΕΣΝ.

Το Σχέδιο παρέχει πλήρεις και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις που υλοποιούν τις στρατηγικές προτεραιότητες ανά μέτρο, τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης, τον αρμόδιο φορέα υλοποίησης, καθώς και τους εμπλεκόμενους φορείς, τον προσδιορισμό των πηγών χρηματοδότησης και την ενδεικτική κατανομή του προϋπολογισμού. Συνακόλουθα, για να μπορεί να εκτιμηθεί κατά πόσο και με ποιο τρόπο έχουν επιτευχθεί οι στρατηγικοί στόχοι, έχουν τεθεί από την κάθε υπηρεσία, σε αρκετά μέτρα, δείκτες απόδοσης.

Τα υπό αναφορά μέτρα δεν εξαντλούν το σύνολο των πιθανών δράσεων που μπορούν να ενταχθούν στην ΕΣΝ. Η στρατηγική θα εξελίσσεται και προσαρμόζεται ετησίως στη βάση ανάπτυξης δια-τομεακής συνεργασίας, η οποία έχει μακροπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς οι τομείς ενδιαφέροντος των νέων άπτονται των αρμοδιοτήτων πολλών κρατικών υπηρεσιών. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της, μέσω της αξιολόγησης και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων και μέσω του διαλόγου με τους νέους, θα προκύπτουν νέα στοιχεία αναπροσαρμογής των εν λόγω μέτρων, αλλά και νέα μέτρα προς υλοποίηση.

Η εν λόγω Στρατηγική ακολουθεί έναν όχι τόσο παραδοσιακό τρόπο σχεδιασμού, αφού βασίζεται στη λογική της συμμετοχικής ανάπτυξης και του μοντέλου συν-διαμόρφωσης, τόσο με τις κρατικές υπηρεσίες όσο και με τους ίδιους τους νέους. Επομένως, ο διάλογος με τους νέους, ο οποίος έθεσε το θεμέλιο λίθο της Στρατηγικής, συνεχίσθηκε κατά το 2018 μέσα από τις τοπικές διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν σε όλη την ελεύθερη Κύπρο σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Κέντρων Νεότητας, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας και μέλη οργανώσεις του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου. Η συζήτηση αφορούσε στη συλλογή των απόψεων των νέων για τα μέτρα της Στρατηγικής, με σκοπό τη βελτίωσή τους, αλλά και τον εμπλουτισμό του Σχεδίου Δράσης με νέα. Τα πορίσματα του διαλόγου με τους 150 νέους που συμμετείχαν, θα αποτελέσουν τη βάση συζήτησης με τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους φορείς, η οποία θα οδηγήσει στο επόμενο τριετές Σχέδιο και στην ολοκλήρωση της Στρατηγικής στο βάθος της εξαετίας, με απώτερο σκοπό την από κοινού πλέον θέσπιση στρατηγικών στόχων.

1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Συμμετοχή στις Ομάδες Εργασίας για τη Νεολαία:

Ο ΟΝΕΚ συμμετέχει στις Ομάδες Εργασίας για τη Νεολαία που πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο εκάστης Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως και στα συνέδρια

Νεολαίας και τις Συναντήσεις των Γενικών Διευθυντών που διεξάγονται σε κάθε χώρα που προεδρεύει. Κατά το 2018 ο Οργανισμός Νεολαίας συμμετείχε στις Ομάδες Εργασίας για τη νεολαία στις οποίες προέδρευε η Βουλγαρία το πρώτο εξάμηνο και η Αυστρία το δεύτερο εξάμηνο. Τα πορίσματα και τα κείμενα των συναντήσεων των εν λόγω συναντήσεων από κάθε Προεδρία κατέληξαν στο Συμβούλιο των Υπουργών για τελική έγκριση.

Διαρθρωμένος Διάλογος: Κατά το 2018 συνεχίστηκε η διαδικασία του Διαρθρωμένου Διαλόγου με βάση και τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Διευθύνουσας Επιτροπής για τον Διαρθρωμένο Διάλογο (European Steering Committee for Structure Dialogue), στην οποία συμμετέχουν: το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας, η Προεδρία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η όλη διαδικασία εμπλέκει όλα τα Κράτη-Μέλη τα οποία διαθέτουν και την Εθνική Ομάδα για τον Διαρθρωμένο Διάλογο. Στην Κύπρο, η Εθνική Ομάδα του Διαρθρωμένου Διαλόγου συντονίζεται από το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου και συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας και του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου και του Συμβουλίου Νεολαίας Κύπρου. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2018 διαβουλεύσεις σε πόλεις και χωριά, έγιναν εκδηλώσεις για την περαιτέρω προώθηση του Διαρθρωμένου Διαλόγου και έγιναν παράλληλα συναντήσεις μεταξύ των εκπροσώπων της Ομάδας του Διαρθρωμένου Διαλόγου για τον σχεδιασμό δράσεων και την ανάλυση των αποτελεσμάτων των Διαβουλεύσεων. Η διαδικασία του Διαρθρωμένου Διαλόγου λειτούργησε κατά το 2018 με βάση και τις προτεραιότητες του *Τρίο Προεδρίας* και περαιτέρω συζητήσεις έγιναν στις Ευρωπαϊκές Συνόδους Νεολαίας, στο πλαίσιο των Προεδριών της Βουλγαρίας και της Αυστρίας που είχαν και αντίστοιχα την Προεδρία ανά εξάμηνο.

Youth Wiki:

Ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού, κάτω από τον στόχο του Ανανεωμένου Πλαισίου για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον Τομέα της Νεολαίας για καλύτερη γνώση και κατανόηση των πολιτικών για τη νεολαία, έχει δημιουργήσει το δίκτυο Youth Wiki. Σκοπός του είναι η συλλογή δεδομένων αναφορικά με τις εν λόγω πολιτικές των κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, ανέπτυξε συγκεκριμένη πλατφόρμα που στόχο έχει να βελτιώσει την πρόσβαση στην πληροφόρηση, τη δημοσιότητα, την αξιοποίηση και ανανέωση των πολιτικών αυτών και ταυτόχρονα των αποτελεσμάτων τους.

Συμμετέχοντας στο Δίκτυο ο ΟΝΕΚ, κατά το 2018, με τη στενή συνεργασία της Δια-υπηρεσιακής Ομάδας Εργασίας για τη Νεολαία, συμπλήρωσε (ως και οι συμβατικές του υποχρεώσεις με την ΕΕ) το περιεχόμενο των κεφαλαίων Υγεία και Ευεξία, Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Δημιουργικότητα και Πολιτισμός και Νέοι και Κόσμος, και ανανέωσε τις πληροφορίες για τα κεφάλαια: Εθνική Πολιτική για τη Νεολαία, Εθελοντικές Δραστηριότητες, Συμμετοχή, Κοινωνική Ενσωμάτωση, Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα.

Το 2018 η ΕΕ ανέλυσε το περιεχόμενο του Κεφαλαίου Εθελοντισμός και ανακοίνωσε την πρώτη συγκριτική αναφορά για τον εν λόγω Τομέα, την οποία μπορεί κάποιος να αναζητήσει στην σελίδα του Youth Wiki.

Συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Διευθύνουσα Επιτροπή για τη Νεολαία του Συμβουλίου της Ευρώπης (CDEJ):

Ο ΟΝΕΚ συμμετέχει, δύο φορές σε ετήσια βάση, στις συναντήσεις της Ευρωπαϊκής Διευθύνουσας Επιτροπής για τη Νεολαία του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς επίσης και στις συναντήσεις του Προεδρείου της Επιτροπής, στο οποίο είναι μέλος ο Εκτελεστικός Διευθυντής του ΟΝΕΚ. Στο πλαίσιο

αυτό συζητούνται πολιτικές και άλλα θέματα που αφορούν στις χώρες μέλη της CDEJ και εφαρμόζονται στην πορεία οι ανάλογες στρατηγικές.

Οι εργασίες της Επιτροπής για το 2018, εστίασαν στην ετοιμασία προσχεδίου Σύστασης για στήριξη των νέων προσφύγων κατά τη μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή.

Ευρωπαϊκό Κέντρο Γνώσης για την Πολιτική για τη Νεολαία (European Knowledge Centre on Youth Policy - EKCYP) του Συμβουλίου της Ευρώπης

Ο ONEK συμμετείχε στις εργασίες των εθνικών ανταποκριτών του Κέντρου, με σκοπό την παρακολούθηση της σύστασης και εφαρμογής εθνικών πολιτικών για τη νεολαία.

Η δουλειά του Κέντρου φέτος επικεντρώθηκε στην τεκμηρίωση των πολιτικών για τη νεολαία και πώς αξιοποιείται η έρευνα για τον σκοπό αυτό.

Ηνωμένα Έθνη:

Ο ONEK συμμετέχει σε ετήσια βάση σε διεθνή συνέδρια και φόρουμ που είναι υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, δεδομένου ότι οι πολιτικές για τη νεολαία αλλά και άλλες πρωτοβουλίες των Ηνωμένων Εθνών λαμβάνονται υπόψη στην Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία του Οργανισμού Νεολαίας. Με βάση τα πιο πάνω, ο Οργανισμός Νεολαίας και εκπρόσωποι νεολαίας συμμετείχαν και το 2018 σε συνέδρια /φόρουμ νεολαίας των Η.Ε. και συγκεκριμένα: α) Στο UN Winter Youth Assembly που πραγματοποιήθηκε στις 14-16 Φεβρουαρίου και στο οποίο συμμετείχαν δύο νέοι από οργανώσεις νεολαίας, β) Στο 7^ο Φόρουμ Νεολαίας της ECOSOC που διεξήχθη στη Νέα Υόρκη τον Ιανουάριο του 2018 με τη συμμετοχή του Προέδρου του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου, γ) Σε συνάντηση/φόρουμ υψηλού επιπέδου με θέμα τον Διάλογο Νεολαίας στις 30 Μαΐου με τον Πρόεδρο του Οργανισμού Νεολαίας και ένα Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού.

Κοινοπολιτεία:

Στο πλαίσιο της Κοινοπολιτείας, ο ONEK καλύπτει σε ετήσια βάση την οικονομική συνεισφορά του για το Πρόγραμμα της Κοινοπολιτείας για τη Νεολαία και παράλληλα λαμβάνει υπόψη τα σχετικά προγράμματα που υπάρχουν και αφορούν στους νέους. Σημειώνεται, παράλληλα, ότι ενισχύει τη συμμετοχή των νέων για συμμετοχή στο Φόρουμ Νεολαίας της Κοινοπολιτείας με οικονομική και άλλη στήριξη.

Κατά το 2018, ο ONEK συμμετείχε σε δύο δραστηριότητες της Κοινοπολιτείας που αφορούσαν στους νέους, με σκοπό τη διαμόρφωση οδικού χάρτη για την ολιστική ανάπτυξη και προώθηση του τομέα εργασίας για τη νεολαία στην Κύπρο. Οι δραστηριότητες αυτές ήταν:

1. Εργαστήριο του Commonwealth Higher Education Youth Work Consortium που πραγματοποιήθηκε από τις 25 – 27 Ιουνίου 2018.
2. 3rd Commonwealth Conference on Youth Work που πραγματοποιήθηκε από τις 06 μέχρι τις 08 Νοεμβρίου 2018.

Μνημόνια Συνεργασίας:

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου, στο πλαίσιο της ανάπτυξης συνεργασιών με άλλους Φορείς, Οργανισμούς και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα στην Κύπρο, με σκοπό την ανάπτυξη των μεταξύ τους σχέσεων προς αμοιβαίο όφελος και προς όφελος της κοινωνίας και ειδικά της νεολαίας, προχώρησε κατά το 2018 στην υπογραφή νέων Μνημονίων Συνεργασίας: α) Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, β) Ινστιτούτο Ερευνών Προμηθέας, γ) Cyprus International Institute of Management, δ) Cyprus Integrity Forum.

Δημοτικά & Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας:

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας (ΔΚΣΝ) αποτελούν ένα θεσμό που υπηρετεί τη συνεχή και ουσιαστική σύνδεση και διάλογο της νεολαίας με τις Δημοτικές και Κοινοτικές Αρχές. Στο πλαίσιο του θεσμού αυτού, δίνεται η δυνατότητα στους νέους και στις οργανώσεις τους να έχουν ενεργό συμμετοχή στα θέματα που τους αφορούν και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων εντός του Δήμου ή της Κοινότητάς τους. Ο ρόλος του ΟΝΕΚ έχει χαρακτήρα οικονομικής, τεχνικής και συμβουλευτικής στήριξης προς τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας.

Κατά το 2018, ιδρύθηκαν δύο νέα Κοινοτικά Συμβούλια Νεολαίας, των κατεχόμενων κοινοτήτων Βατυλής και Πεντάγυιας.

Ο ΟΝΕΚ συνέχισε τη στήριξη των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων Νεολαίας τόσο σε συμβουλευτικό επίπεδο, αναφορικά με το ρόλο τους, συμμετέχοντας ενεργά στις Γενικές Συνελεύσεις και συνεδριάσεις των σωμάτων, αλλά και μέσα από το Πρόγραμμα Πρωτοβουλίες Νέων, επιχορηγώντας τη δράση τους. Το 2018 αιτήθηκαν 32 ΔΚΣΝ από τα οποία επιχορηγήθηκαν 8, με το συνολικό ποσό των 14,664.00€.

1.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Πρωτοβουλίες Νέων:

Το Πρόγραμμα «Πρωτοβουλίες Νέων» επιχορηγεί δραστηριότητες που υλοποιούνται από νέους και οργανωμένα σύνολα νέων. Στόχος του είναι να συμβάλει στη δημιουργία ενεργών πολιτών μέσω του εθελοντισμού, παρέχοντας κίνητρα στους νέους, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στα πολιτιστικά, αθλητικά, πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα της Κύπρου.

Συγκεκριμένα, το 2018 ίσχυσαν τρεις περίοδοι υποβολής αιτήσεων που απευθύνονταν στις ακόλουθες ομάδες / κατηγορίες δικαιούχων:

1. Άτυπη Ομάδα Νέων
2. Νέος/α μέχρι 35 χρόνων
3. Οργανώσεις Νεολαίας με αποδεδειγμένη παγκύπρια δράση
4. Οργανώσεις Νεολαίας χωρίς παγκύπρια δράση
5. Κέντρα Νεότητας
6. Συντονιστικά Σώματα Νεολαίας.

Κατά τη διάρκεια του 2018, στο Πρόγραμμα υπεβλήθηκαν 750 αιτήσεις με αιτούμενο ποσό πέραν των €2.000,000. Από αυτές εγκρίθηκαν οι **490 για ποσό ύψους €1,408,000**.

Το τελικό επιχορηγούμενο ποσό ανήρθε στο €1.160,000. Οι δράσεις που επιχορηγήθηκαν αφορούσαν μεταξύ άλλων πολιτιστικές δραστηριότητες (θεατρικές, μουσικοχορευτικές παραστάσεις, συναυλίες, ατομικές εκθέσεις, φεστιβάλ νεολαίας κ.ά), εκπαιδευτικές εκδρομές, συνέδρια, σεμινάρια και εργαστήρια, αθλητικές δραστηριότητες, ενίσχυση των Οργανωμένων Συνόλων Νεολαίας με Τεχνολογικό και άλλο εξοπλισμό, καθώς και ενίσχυση των Συντονιστικών Σωμάτων Νεολαίας. Επίσης, μέσω του Προγράμματος στηρίζονται και οι Απόδημοι Κύπριοι Νέοι (ΝΕΠΟΜΑΚ) για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας, καθώς και για τη γνωριμία τους με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου.

Φοιτητές σε Δράση:

Το Πρόγραμμα «Φοιτητές σε Δράση» αποτελεί Πρόγραμμα Επιχορηγήσεων, το οποίο υλοποιείται από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά.

Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση της φοιτητικής κοινότητας μέσα από δύο πυλώνες:

- (α) Την παραχώρηση υποτροφιών για τη διεξαγωγή έρευνας με σκοπό την ενίσχυση της έρευνας και την τεκμηρίωση σε θέματα νεολαίας και συγκεκριμένα σε θέματα που σχετίζονται σε θεματικές της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία.
- (β) Την ενίσχυση της φοιτητικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, με σκοπό την παροχή επιχορηγήσεων σε φοιτητές και ομάδες φοιτητών για την υλοποίηση επιχειρηματικών ιδεών, την ανάπτυξη σχεδίων καινοτομίας, καθώς και πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και της επιχειρηματικής κουλτούρας ανάμεσα στους φοιτητές.

Το 2018, το συνολικό ποσό για την παραχώρηση υποτροφιών που εγκρίθηκε και αφορά σε 49 αιτήσεις ανέρχεται στις **€128,465**. Το συνολικό ποσό για ενίσχυση της φοιτητικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας που εγκρίθηκε και αφορά σε 12 αιτήσεις ανέρχεται στις **€50,470**.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ Νεολαία

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ επιχορηγεί δραστηριότητες στους τομείς της εκπαίδευσης, κατάρτισης, νεολαίας και αθλητισμού για την περίοδο 2014-2020. Ο ΟΝΕΚ είναι η Εθνική Υπηρεσία για τη διαχείριση του κεφαλαίου της νεολαίας και της μη τυπικής μάθησης. Όλες οι πληροφορίες για το Πρόγραμμα Erasmus+, βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.erasmusplus.cy.

Αξίζει να σημειωθεί ότι και για το 2018 επιτεύχθηκε πλήρης δέσμευση των κονδυλίων που διατέθηκαν στον ΟΝΕΚ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαχείριση του Προγράμματος Erasmus+ Νεολαία. Εντός του 2018, υποβλήθηκαν συνολικά 241 αιτήσεις, από τις οποίες, με βάση το διαθέσιμο κονδύλι της Ε.Ε., εγκρίθηκαν οι 76. Από το σύνολο των εγκεκριμένων σχεδίων, τα 60 αφορούσαν σχέδια κινητικότητας στον τομέα της νεολαίας, τα 6 σχέδια Στρατηγικών Συμπράξεων και τα 10 συναντήσεις στο πλαίσιο του Διαρθρωμένου Διαλόγου.

Σημειώνεται ότι στα εγκεκριμένα σχέδια Κινητικότητας για το 2018, ο αριθμός των νέων συμμετεχόντων ανέρχεται στους 1.664 και ο αριθμός των ατόμων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της νεολαίας (youth workers) στους 469.

Ανάμεσα στους δικαιούχους για το 2018, περιλαμβάνονται μη κυβερνητικές/μη κερδοσκοπικές οργανώσεις από όλη την Κύπρο, οργανώσεις νεολαίας, άτυπες ομάδες νέων, πανεπιστήμια, ινστιτούτα ερευνών, ιδιωτικοί οργανισμοί κ.ά.

Για τους δύο πρώτους κύκλους υποβολής αιτήσεων του 2018 έλαβαν επιχορήγηση 13 Σχέδια Εθελοντισμού, στο πλαίσιο των οποίων εγκρίθηκαν για να υλοποιήσουν την εθελοντική τους υπηρεσία στην Κύπρο 92 ξένοι εθελοντές.

Παρόλο που τα Σχέδια Εθελοντισμού μεταφέρθηκαν από τον τρίτο κύκλο υποβολής αιτήσεων του 2018, στο νέο Πρόγραμμα της Ε.Ε. το «Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης» κάποια από αυτά εξακολουθούν να υλοποιούνται. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του Κύκλου Εκπαίδευσης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Εθελοντισμού του Erasmus+ (VP-TEC), η Εθνική Υπηρεσία διοργάνωσε εντός του 2018, 13 εκπαιδεύσεις (On-arrival trainings, Mid-term evaluations και Annual VP event). Τα δυο πρώτα είδη εκπαιδεύσεων αφορούσαν στους ξένους εθελοντές που υλοποιούν την εθελοντική τους υπηρεσία στην

Κύπρο για περίοδο από δύο μήνες και άνω και σκοπό είχαν να βοηθήσουν στον σχηματισμό ενός άτυπου δικτύου εθελοντών, στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα προωθήσει τη μάθηση, αλλά και στην αξιολόγηση των εμπειριών των εθελοντών. Η Ετήσια Εκδήλωση Σχεδίων Εθελοντισμού αφορούσε Κύπριους πρώην εθελοντές, καθώς και νέους και νέες που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε σχέδια εθελοντισμού και είχε ως στόχο να δώσει την ευκαιρία στους πρώην εθελοντές να αξιολογήσουν την εμπειρία και τα μαθησιακά αποτελέσματα που απέκτησαν από τη συμμετοχή τους στα εν λόγω σχέδια, αλλά και να τους φέρει κοντά στους ενδιαφερόμενους νέους, δίνοντας τους την ευκαιρία να τους μεταδώσουν τις εμπειρίες και τις γνώσεις τους, σε μια προσπάθεια προώθησης της δράσης αυτής.

Κατά το 2018, η Υπηρεσία διοργάνωσε ή συμμετείχε σε πολλές ενημερωτικές εκδηλώσεις. Κορυφαία εκδήλωση της χρονιάς ήταν το «Erasmus Festival – Από το Παρελθόν στο Μέλλον» που διοργανώθηκε από κοινού με το ΙΔΕΠ Διά Βίου μάθηση. Το φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στην πλατεία Φανερωμένης στη Λευκωσία και επιχείρησε να ταξιδέψει τους παρευρισκομένους από το παρελθόν στο μέλλον, μέσα από την πολιτιστική μας κληρονομιά. Το φεστιβάλ περιλάμβανε μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων, από ενημερωτικά περίπτερα, μέχρι παραδοσιακού χορούς, εργαστήρια χαρακτικής και ζωγραφικής, μέχρι διεξαγωγή επιμορφωτικών παιγνιδιών και διαγωνισμών. Η Υπηρεσία συμμετείχε με ενημερωτικό περίπτερο και στο μεγάλο φεστιβάλ του ONEK «Up To You(th)», όπου και συγκέντρωσε μεγάλο πλήθος ενδιαφερομένων. Η συνεχής παρουσία της Υπηρεσίας σε όλα τα μεγάλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και ΜΜΕ, ήταν ολόχρονη, προσφέροντας άμεση πληροφόρηση και ενημέρωση με φιλικό προς τους νέους τρόπο. Τέλος, όπως κάθε χρόνο, η Υπηρεσία, συνεργάστηκε με άλλες υπηρεσίες και φορείς, όπως το ΙΔΕΠ Διά Βίου Μάθηση, την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, Ιδιωτικά και Δημόσια Πανεπιστήμια για τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων και ενημερωτικών διαλέξεων, όπως εκπαιδευτικών εκθέσεων και εκθέσεων καριέρας, εορτασμούς για την Ημέρα της Ευρώπης και την εκδήλωση διάδοσης καλών πρακτικών του Erasmus+.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης»

Το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης είναι το νέο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θα υλοποιείται μέχρι το 2020.

Το Σώμα προσφέρει σε νέους ηλικία 18-30 ετών, υπηκόους ενός από τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ευκαιρίες για εθελοντισμό, πρακτική άσκηση ή εργασία, στη χώρα τους ή στο εξωτερικό, για περίοδο από 2 μέχρι 12 μήνες.

Στο πλαίσιο του Σώματος, υλοποιούνται προγράμματα που καταπιάνονται με ένα ευρύ φάσμα θεματικών, όπως η πρόληψη φυσικών καταστροφών, η παροχή βοήθειας σε κέντρα όπου φιλοξενούνται αιτητές ασύλου και η αντιμετώπιση διάφορων κοινωνικών προβλημάτων.

Ο ONEK έχει οριστεί ως η Εθνική Υπηρεσία στην Κύπρο, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του Προγράμματος. Όλες οι πληροφορίες για το Πρόγραμμα, βρίσκονται στην ιστοσελίδα <http://eusolidaritycorps.onek.org.cy/>.

Ο πρώτος κύκλος υποβολής αιτήσεων του εν λόγω Προγράμματος, ήταν στις 16 Οκτωβρίου 2018 και ήταν ο μοναδικός για το 2018. Σε αυτόν υποβλήθηκαν 14 αιτήσεις, από τις οποίες οι 11 αφορούσαν Σχέδια Εθελοντισμού (Volunteering Project), η 1 αφορούσε Σχέδιο Αλληλεγγύης (Solidarity Project) και οι 2 Συνεργασίες Εθελοντισμού (Volunteering Partnership).

Από το σύνολο των αιτήσεων εγκρίθηκαν οι 11, καθότι 3 Σχέδια Εθελοντισμού δεν προχώρησαν σε ποιοτικό έλεγχο, εφόσον, βάσει των κανονισμών του Προγράμματος, όταν μια οργάνωση εγκρίνεται στη Συνεργασία Εθελοντισμού, αυτόματα απαγορεύεται να εγκριθεί και στα Σχέδια Εθελοντισμού.

Σημειώνεται ότι όλα τα εγκεκριμένα σχέδια του συγκεκριμένου κύκλου υποβολής αιτήσεων μπορούν να ξεκινήσουν να υλοποιούνται από την 01/01/2019, ως εκ τούτου δεν υπήρχαν καθόλου συμμετέχοντες του Προγράμματος εντός του 2018.

Ανάμεσα στους αιτητές για το 2018 περιλαμβάνονταν μη κυβερνητικές/μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, οργανώσεις νεολαίας και άτυπη ομάδα νέων, από διάφορες περιοχές της Κύπρου.

Με την έναρξη του εν λόγω Προγράμματος, τα Σχέδια Εθελοντισμού (πρώην Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία), εντάχθηκαν στο πλαίσιο του Σώματος.

Τα έξοδα διαμονής, διακίνησης και διατροφής του εθελοντή, καθώς και το μεγαλύτερο μέρος του κόστους αεροπορικών εισιτηρίων καλύπτονται από το Πρόγραμμα, ενώ δίνεται ένα μηνιαίο επίδομα για βασικά προσωπικά του έξοδα. Επιπλέον, ο εθελοντής εγγράφεται σε ειδικό σχέδιο ασφάλισης, ενώ λαμβάνει και μαθήματα της γλώσσας που χρησιμοποιείται στην Οργάνωση.

Επίσης, το 2018 ο αριθμός των διαπιστευμένων Κυπριακών οργανώσεων ανήλθε στις 20, ενώ μια ακόμα οργάνωση εκδήλωσε ενδιαφέρον για απόκτηση του Σήματος Ποιότητας (Quality Label) του Σώματος (αντίστοιχο της διαπίστευσης του Erasmus+), το οποίο αποτελεί προαπαιτήση για οποιονδήποτε φορέα επιθυμεί να εμπλακεί στο Πρόγραμμα. Σημειώνεται ότι φορείς που κατέχουν διαπίστευση στο πλαίσιο του Erasmus+ μπορούν αυτόματα να συμμετέχουν σε σχέδια εθελοντισμού του Σώματος.

Δραστηριότητες Διακρατικών Συνεργασιών

Οι Δραστηριότητες Διακρατικών Συνεργασιών είναι εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή σεμινάρια που προωθούν τις προτεραιότητες και τους στόχους του Προγράμματος Erasmus+. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, τόσο οι Υπηρεσίες όσο και οι ίδιοι οι συμμετέχοντες, αναπτύσσουν συνεργασίες και ανταλλάζουν καλές πρακτικές, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση του αντίκτυπου του Προγράμματος στην ευρύτερη κοινωνία. Αυτές οι δραστηριότητες απευθύνονται σε άτομα που δραστηριοποιούνται στον τομέα νεολαίας, ανήκουν δηλαδή σε κάποια οργάνωση ή άτυπη ομάδα νέων και υλοποιούν δραστηριότητες (π.χ. σεμινάρια, φόρουμ, εκπαιδεύσεις), για τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχου.

Εντός του 2018 συμμετείχαν πέραν των 150 ατόμων σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και σεμινάρια που έλαβαν χώρα στην Κύπρο και στο εξωτερικό, στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+. Παράλληλα, ο Οργανισμός Νεολαίας, ως η Υπηρεσία που χειρίζεται το Πρόγραμμα Erasmus+: Νεολαία, διοργάνωσε στην Κύπρο δύο δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν συνολικά 91 άτομα από διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και χώρες της Μεσογείου: Το Ευρω-μεσογειακό Φόρουμ Νεολαίας, με τίτλο “Sustainable Participation and Active Citizenship”, είχε ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Μεσογείου, και την εκπαιδευτική δραστηριότητα “Using Social Entrepreneurship in Erasmus+”. Σε αυτήν οι συμμετέχοντες διερεύνησαν τρόπους με τους οποίους το Πρόγραμμα Erasmus+ μπορεί να ενισχύσει την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Επιπρόσθετα, εντός του 2018 υλοποιήθηκε από την Υπηρεσία η Πρωτοβουλία LifeStories, μέσα από την οποία θέλαμε να εμπνεύσουμε και να ενδυναμώσουμε τους νέους και την κυπριακή κοινωνία ευρύτερα, αλλά και να συμβάλουμε στην ανάδειξη των αξιών του σεβασμού, της δημοκρατίας και της

αποδοχής στη σημερινή πολυπολιτισμική κοινωνία. Η εκστρατεία έλαβε μέρος σε 10 δραστηριότητες, οι οποίες εστιάζονταν σε ενδιαφέροντα της νεολαίας, όπως μουσική, ποίηση, άσκηση σώματος, και ενημερωτικά φεστιβάλ. Μέσα από αυτές τις δράσεις δόθηκε η ευκαιρία να επιμορφωθεί το κοινό, αναπτύσσοντας γνώσεις και δεξιότητες για το πώς η ψηφιακή αφήγηση, η μουσική και η γυμναστική μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία κοινωνικής ένταξης, ενώ παράλληλα ευαισθητοποιήθηκαν και προβληματίστηκαν οι νέοι για τα δικά τους πρότυπα και τη σημασία αυτών στη ζωή τους. Μέσα από τις δράσεις, τα εργαστήρια, τα φεστιβάλ, τις εκδηλώσεις και τα ΜΚΔ του LifeStories «αγγίξαμε» συνολικά 150,000 άτομα.

1.5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Πρόγραμμα Ενδυνάμωσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας:

Το 2018 συνεχίστηκε η υλοποίηση του εν λόγω Προγράμματος, το οποίο άρχισε τη λειτουργία του 2017. Αποστολή του εν λόγω Προγράμματος είναι η υποστήριξη άνεργων νέων 15 μέχρι 29 ετών που θέλουν να αναλάβουν επιχειρηματική πρωτοβουλία και παράλληλα η προώθηση της επιχειρηματικής κουλτούρας στην Κύπρο.

Κατά το 2018, υλοποιήθηκαν τέσσερις κύκλοι σεμιναρίων του εν λόγω Προγράμματος στη Λευκωσία και στη Λεμεσό και έγιναν διευθετήσεις για την υλοποίηση άλλων κύκλων στις υπόλοιπες πόλεις, καθώς και στην ύπαιθρο. Πραγματοποιήθηκαν δύο σεμινάρια για απόφοιτους δευτεροβάθμιας και δύο σεμινάρια για απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συμμετείχαν 26 συνολικά νέοι. Ο κάθε κύκλος σεμιναρίου έχει διάρκεια 28 συνολικά ώρες, δηλαδή τέσσερις μέρες, και παρακολουθώντας το οι συμμετέχοντες γνωρίζουν μεταξύ άλλων όλα τα στάδια που χρειάζονται για να δημιουργηθεί μία επιχείρηση ή δομή αυτοαπασχόλησης, ενημερώνονται για τις διαδικασίες ίδρυσης επιχείρησης, αποκτούν τις δεξιότητες που χρειάζονται για τη δημιουργία επιχειρηματικού πλάνου, τη διοίκηση/ διαχείριση έργου, αποκτούν δεξιότητες τεχνικών πωλήσεων και επικοινωνίας, ενημερώνονται για τη διαδικασία πώλησης μια εταιρείας και τις μεθόδους διεύρυνσης μια εταιρείας. Με την ολοκλήρωση της παρακολούθησης του τετραήμερου σεμιναρίου οι νέοι έλαβαν υποστήριξη στα πρώτα επιχειρηματικά τους βήματα από έμπειρους επιχειρηματίες Μέντορες διάρκειας έξι μηνών.

Μέσα από τον νέο αυτό υποστηρικτικό μηχανισμό θα παρέχεται η ευκαιρία στους νέους με περιορισμένες γνώσεις και δίκτυα να ανακαλύψουν τις επιχειρηματικές τους δυνατότητες, να αναπτύξουν βιώσιμες επιχειρήσεις και να δημιουργήσουν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας για τους ίδιους, αλλά και για άλλους συνομήλικούς τους.

Ταυτόχρονα, ο ONEK προχώρησε στη δημιουργία μιας εξειδικευμένης πλατφόρμας για το νέο αυτό Πρόγραμμα, www.youthentrepreneurshipcy.eu, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν περισσότερες πληροφορίες για το Πρόγραμμα, τις ημερομηνίες και επαρχίες υλοποίησης του κάθε κύκλου σεμιναρίων και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης.

Το έργο χρηματοδοτείται 85% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων.

“Youth Guarantee to ACTIVate and EmpowerYOUTH in Cyprus: an integrated communications campaign” (Project Acronym: “Active Youth”)

Το Προγράμμα αυτό του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου άρχισε να υλοποιείται το 2017 και ολοκληρώθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2018. Στόχος του ήταν να ενημερώσει και να «ενεργοποιήσει» τους νέους (κυρίως τους NEETs- Not in Education, Employment or Training) για τα σχέδια απασχόλησης που υπάρχουν διαθέσιμα προς αξιοποίηση, να τους οδηγήσει για εγγραφή στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και να τους βοηθήσει επί της ουσίας στην αναζήτησή τους για απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση μέσα από τα Σχέδια που εμπίπτουν στη Σύσταση «Εγγύηση για τη Νεολαία» της Ε.Ε. Απώτερος στόχος του προγράμματος ήταν η καταπολέμηση της ανεργίας των νέων και η εκπαίδευση τόσο των νέων όσο και άλλων φορέων που εμπλέκονται με τη νεολαία μέσα από τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά εργαστήρια και σεμινάρια.

Η Σύσταση «Εγγύηση για τη νεολαία» θεσπίστηκε από την ΕΕ με σκοπό όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών να λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός περιόδου 4 μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Σχεδίου, πραγματοποιήθηκαν δύο μεγάλες έρευνες γνώμης και δέκα ομάδες εστίασης για ανίχνευση της παρούσας κατάστασης και του επιπέδου γνώσης των νέων για το Youth Guarantee. Παράλληλα, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε μια μεγάλη εκστρατεία σε όλα τα ΜΜΕ, ενώ παράλληλα επιλέγησαν νέοι ως πρεσβευτές του youth guarantee, οι οποίοι συμμετείχαν σε αυτή την εκστρατεία μέσω των διαφημιστικών σποτς που προβλήθηκαν σε τηλεοπτικούς σταθμούς, αλλά και σε τηλεοπτικές εκπομπές, κ.λπ. Ταυτόχρονα, υλοποιήθηκαν τέσσερα παγκύπρια εκπαιδευτικά εργαστήρια, τα οποία απευθύνονταν σε τρεις διαφορετικές ομάδες στόχο: συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, νέους φοιτητές, εργαζομένους με τη νεολαία και κρατικούς υπαλλήλους. Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα, www.youthguarantee.org.cy, στην οποία παρέχονται περισσότερες πληροφορίες για το Πρόγραμμα και επίσης συγκεντρώνονται ευκαιρίες για κατάρτιση, εκπαίδευση και απασχόληση στην Κύπρο.

Εταίροι του ONEK για την υλοποίηση του Active Youth ήταν το Τμήμα Εργασίας -Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Συμβούλιο Νεολαίας Κύπρου και ο Κυπριακός Οργανισμός Κέντρων Νεότητας.

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πρόγραμμα «Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας»:

Ο ONEK στηρίζει ενεργά το Πρόγραμμα «Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας» του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, παρέχοντας πληροφόρηση για το Πρόγραμμα, καθώς και υποστήριξη των νέων, ηλικίας 20 – 40 ετών, για την υποβολή αιτήσεων. Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω χρηματοδότησης και εκπαιδευτικών σεμιναρίων κατάρτισης, για τη δημιουργία νέων και βιώσιμων μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η 2^η Πρόσκληση για υποβολή αιτήσεων έληξε στις 2 Απριλίου 2018. Για σκοπούς αξιολόγησης των αιτήσεων η Επιτροπή Αξιολόγησης ξεκίνησε τις συναντήσεις τον Ιούνιο του 2018.

1.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Κέντρα Πληροφόρησης Νέων (ΚΕΠΛΗ):

Βασικός σκοπός των Κέντρων είναι να παρέχουν στους νέους γενική πληροφόρηση για θέματα που τους ενδιαφέρουν, καθοδηγώντας τους προς την πλήρη ένταξή τους στην κοινωνία ως ανεξάρτητα άτομα.

Παρέχουν ουσιαστικά one stop-shop υπηρεσίες στους νέους:

1. Συμβουλευτικές υπηρεσίες, όπως επαγγελματικός προσανατολισμός και καθοδήγηση καριέρας, η ψυχολογική στήριξη, υποστήριξη νέων στα θέματα επιχειρηματικότητας κ.ά.
2. Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων των νέων.
3. Πληροφόρηση για ευκαιρίες απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτιση, ευρωπαϊκών προγραμμάτων κ.ά.
4. Πληροφόρηση για πολιτικές και ευκαιρίες που υπάρχουν στην Ευρώπη για τους νέους, αφού τα ΚΕΠΛΗ αποτελούν σημεία επαφής του δικτύου Eurodesk Κύπρου.

Υπάρχουν Κέντρα Πληροφόρησης Νέων στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο και Αγρό. Εξαιρετικά σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι κατά το 2018 ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου, σε συνεργασία με το Δήμο Σωτήρας, εγκαινίασε το νέο Κέντρο Πληροφόρησης Νέων Επαρχίας Αμμοχώστου, επεκτείνοντας, έτσι, τη φυσική παρουσία του Οργανισμού Νεολαίας και καλύπτοντας πλέον γεωγραφικά όλες τις επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου.

Όλα τα ΚΕΠΛΗ λειτουργούν με βάση τα πρότυπα και τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής Νέων (ERYICA). Με τα ΚΕΠΛΗ μπορεί κάποιος να επικοινωνήσει μέσω των emails που θα βρει στην ιστοσελίδα του ΟΝΕΚ, μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και στον Παγκύπριο αριθμό 77 77 27 57.

Το 2018 τα ΚΕΠΛΗ πραγματοποίησαν 38 εκδηλώσεις στους χώρους τους σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου και συμμετείχαν σε φεστιβάλ, εκπαιδευτικές εκθέσεις, σχολικές ημερίδες και παρουσιάσεις, οι οποίες ανέρχονται συνολικά στις 24 με κύριες θεματικές την Εργασία, Κινητικότητα, Ανάπτυξη Δεξιοτήτων, Επιχειρηματικότητα, Εκπαίδευση, Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Στις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν στους χώρους των Κέντρων Πληροφόρησης Νέων και σε αυτές που συμμετείχαν τα ΚΕΠΛΗ παρευρέθηκαν πέραν των 4000 ατόμων.

«Καλοκαιρινές Σχολές Ενδυνάμωσης Μαθητών»

Τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων Λευκωσίας, Λάρνακας και Λεμεσού διοργάνωσαν τις Καλοκαιρινές Σχολές Ενδυνάμωσης Μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου. Οι Σχολές είχαν διάρκεια δυο εβδομάδων και υλοποιήθηκαν στους χώρους των Κέντρων Πληροφόρησης. Σε αυτές συμμετείχαν 48 συνολικά μαθητές, οι οποίοι, μέσα από τη συμμετοχή στις πολλές δράσεις, εργαστήρια και εκπαιδευτικές εξορμήσεις είχαν την ευκαιρία για προσωπική και συναισθηματική ανάπτυξη και απόκτηση δεξιοτήτων, ώστε να γίνουν πιο αποδοτικοί τόσο ως μαθητές αλλά και ως ενεργοί πολίτες στη σύγχρονη κοινωνία.

EURODESK Κύπρου

Σκοπός του Eurodesk είναι να πληροφορεί τους νέους και τα άτομα τα οποία ασχολούνται με τη νεολαία σχετικά με ευρωπαϊκές πολιτικές και ευκαιρίες, προσφέροντας άμεση πρόσβαση σε εξειδικευμένες και ακριβείς πληροφορίες για θέματα όπως εργασία, σπουδές, κινητικότητα,

εθελοντισμός, χρηματοδότηση, ανταλλαγές, μη τυπική μάθηση κ.ά.. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στο euodeskcy@euodesk.eu, στην Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη Νεολαίας μέσω της υπηρεσίας “Ask a question”, ή στα τηλέφωνα 22402613/641. Το Eurodesk συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λειτουργεί σε 35 ευρωπαϊκές χώρες και αρμόδια υπηρεσία για τη διαχείρισή του στην Κύπρο είναι ο Οργανισμός Νεολαίας.

Ενημέρωση για ευκαιρίες κινητικότητας:

Κατά το 2018, το Eurodesk Κύπρου συμμετείχε σε φεστιβάλ, ημερίδες, ενημερωτικές εκδηλώσεις των Εθνικών Υπηρεσιών του Erasmus+, εκπαιδευτικές εκθέσεις και εκδηλώσεις οργανώσεων νεολαίας και πανεπιστημίων, παρέχοντας ενημέρωση και πληροφόρηση σε νέους/νέες, αλλά και σε όσους εργάζονται με τη νεολαία. Το Δίκτυο είχε, επίσης, έντονη παρουσία στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, όπου αναρτώνται ποικίλες ευκαιρίες για νέους, σχολεία, εκπαιδευτές και οργανώσεις.

Το Eurodesk παρείχε, επίσης, ενημέρωση σε ενδιαφερομένους για τη νέα Πρωτοβουλία της Ε.Ε. “Discover EU”, η οποία απευθύνεται σε νέους/νέες 18 ετών, όπως επίσης και για το νέο Πρόγραμμα της Ε.Ε. “Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης», στο οποίο μπορούν να συμμετάσχουν άτομα 18-30 ετών.

Ευρωπαϊκή Εκστρατεία «Time to Move»:

Η εκστρατεία «Time to Move» είναι η μεγαλύτερη πανευρωπαϊκή εκστρατεία του δικτύου Eurodesk, η οποία υλοποιείται κάθε Οκτώβριο. Πρόκειται για μια συλλογή από διάφορες δραστηριότητες και εκδηλώσεις που αφορούν τους νέους και στόχο έχει την ενημέρωσή τους για ευκαιρίες κινητικότητας.

Στην Κύπρο, η εκστρατεία αυτή πραγματοποιήθηκε κατά το 2018, όπως και κάθε χρόνο από το Eurodesk Cyprus, καθώς και τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων του ONEK και οργανώσεις νεολαίας, που αποτελούν τους πολλαπλασιαστές του Eurodesk. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της εκστρατείας, διοργανώθηκαν διαδραστικές δραστηριότητες, όπως κυνήγι γνώσεων και θησαυρού, παρουσιάσεις σε σχολεία και ενημερωτικές δραστηριότητες σε Πανεπιστήμια, ενώ το Eurodesk συμμετείχε και στο Φεστιβάλ Erasmus, που διοργανώθηκε από τις δύο Υπηρεσίες του Erasmus+, τον Οργανισμό Νεολαίας και το ΙΔΕΠ Διά Βίου Μάθηση. Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων, παρουσιάστηκαν στο κοινό οι εκατοντάδες των δυνατοτήτων μέσω των οποίων μπορεί κάποιος να μεταβεί στο εξωτερικό, να λάβει μέρος σε ένα διεθνές πρόγραμμα και να εξερευνησει την Ευρώπη.

Στο πλαίσιο της Εκστρατείας Time to Move, διοργανώθηκε, επίσης, Παγκύπριος Διαγωνισμός Φωτογραφίας “M.O.V.E”, ο οποίος αποσκοπούσε στο να κινητοποιήσει τους νέους, ώστε να εκφραστούν μέσα από μια δημιουργική, καλλιτεχνική διαδικασία. Ο Διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε εις μνήμη του Θρασύβουλου Θρασυβούλου, Εκτελεστικού Γραμματέα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου.

Όλες οι εκδηλώσεις παρουσιάζονται στη σελίδα <http://onek.org.cy/timetomove2018>.

Φωτογραφικός διαγωνισμός «MOVE – Motivating Others through Voices of Experience»

Στο πλαίσιο της Εκστρατείας Time to Move, τα ΚΕΠΛΗ διοργάνωσαν παγκύπριο ερασιτεχνικό φωτογραφικό διαγωνισμό με θέμα «Motivating Others Through Voices of Experience», ο οποίος αποσκοπούσε στο να δώσει τη δυνατότητα στους νέους ηλικίας 15-30 χρόνων που ζουν στη Κύπρο, να εκφράσουν και να αποτυπώσουν μέσα από τον φωτογραφικό φακό, την καθημερινότητά τους, τα ταξίδια, τις εξερευνήσεις, τους προβληματισμούς και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, καθώς και όλα όσα θέλουν να μοιραστούν. Ο Διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε εις μνήμη του Θρασύβουλου Θρασυβούλου, Εκτελεστικού Γραμματέα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου.

Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη Νεολαίας:

Η Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη Νεολαίας περιέχει χρήσιμες πληροφορίες και ευκαιρίες που ενδιαφέρουν τους νέους που ζουν, σπουδάζουν και εργάζονται στην Ευρώπη. Υπάρχουν εννέα βασικές κατηγορίες πληροφοριών, όπως εθελοντισμός, κοινωνική ενσωμάτωση, δημιουργικότητα και πολιτισμός, απασχόληση κ.ά. Η Πύλη Νεολαίας είναι διαθέσιμη σε 29 γλώσσες και ο ONEK είναι αρμόδιος για τη διαχείριση του περιεχομένου που αφορά στην Κύπρο.

1.7 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Συμβουλευτικές υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Διαχείρισης Σταδιοδρομίας:

Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Διαχείρισης Σταδιοδρομίας παρέχονται σε νέους μέχρι 35 χρονών, με στόχο να τους βοηθήσουν να κάνουν όσο το δυνατόν καλύτερες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές, στο στάδιο σχεδιασμού της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, αλλά και κατά την αναζήτηση εργασίας. Παρέχουν καθοδήγηση και στήριξη, η οποία αφορά στην ανάπτυξη προσωπικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, τον εντοπισμό ή και δημιουργία ευκαιριών, την ετοιμασία βιογραφικού σημειώματος, τους τρόπους αναζήτησης εργασίας, τη συνέντευξη εργασίας, την ανάληψη επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, την ενημέρωση για ευρωπαϊκές και εθνικές ευκαιρίες κ.ά.. Κατά το 2018, στο πλαίσιο παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου παρέιχε, επίσης, στους συμβουλευομένους δωρεάν τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού. Συνολικά κατά το 2018 πραγματοποιήθηκαν πέραν των 1.600 εξατομικευμένων συναντήσεων των Συμβούλων του ONEK με νέους για τα πιο πάνω θέματα. Επιπλέον, ο Οργανισμός Νεολαίας διοργάνωσε ενημερωτικές διαλέξεις με ομιλητές τους Συμβούλους Επαγγελματικού Προσανατολισμού με τους οποίους συνεργάζεται. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων επικεντρώθηκαν σε θέματα όπως: ετοιμασία και υποβολή αιτήσεων στις Παγκύπριες Εξετάσεις, ετοιμασία βιογραφικού σημειώματος, επιλογή κλάδου στο Λύκειο, τα επαγγέλματα του μέλλοντος και άλλα.

Τηλεφωνική Γραμμή 1410 & Συμβουλευτική μέσω διαδικτύου:

Στη γραμμή 1410 μπορούν να καλούν οι νέοι που αναζητούν υπεύθυνες απαντήσεις για θέματα που αφορούν στην καθημερινότητά τους, αλλά και για πιο σύνθετα θέματα όπως ουσίες εξάρτησης, θέματα σεξουαλικότητας, διατροφικές διαταραχές κ.ά.. Οι Σύμβουλοι της 1410 χειρίζονται όλα τα περιστατικά με τον ίδιο επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις, τηρούν την αρχή της ανωνυμίας και δεν ζητούν οποιαδήποτε προσωπικά στοιχεία. Η γραμμή λειτουργεί ολόχρονα από Δευτέρα μέχρι Κυριακή και οι κλήσεις προς αυτήν είναι δωρεάν.

Ο διαδικτυακός χώρος της Υπηρεσίας 1410, που βρίσκεται στην ιστοσελίδα www.onek.org.cy, χειρίζεται τα ίδια θέματα και ακολουθεί τις ίδιες αρχές και δεοντολογία με τη Γραμμή 1410. Η συνομιλία που γίνεται με τον Σύμβουλο μέσω του λογισμικού είναι εμπιστευτική και δεν έχει πρόσβαση σ' αυτήν κανένας άλλος, πέραν του καλούντα και του συμβούλου.

Τα δύο προγράμματα δέχθηκαν περισσότερες από 1000 κλήσεις. Οι καλούντες ήταν στην πλειοψηφία τους γυναίκες, ενώ ηλικιακά το μεγαλύτερο μέρος των κλήσεων προήλθε από έφηβους και νεαρούς ενήλικες (ηλικίες 15 – 29 ετών). Η ΓΡΑΜΜΗ 1410 φαίνεται να καθιερώνεται στη συνείδηση του μαθητικού πληθυσμού, ως ένας χώρος όπου μπορούν να αντλήσουν πληροφόρηση και να εκφράσουν τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες τους. Τα κυριότερα θέματα εστίασης των μαθητών που κάλεσαν τη ΓΡΑΜΜΗ αφορούσαν στις οικογενειακές σχέσεις, τις σχέσεις ομοτίμων, το άγχος και τις

φοβίες, τον σχολικό εκφοβισμό, τη σωματική και ψυχολογική βία και την αυτοπεποίθηση και αυτοεικόνα.

Ως θέματα εστίασης ή προβληματισμού εντοπίζονται, όπως και σε προηγούμενες χρονιές, η Συμβουλευτική Γονέων (απορίες και προβληματισμοί αναφορικά με τις εξαρτήσεις στους εφήβους, διαχείριση ανεπιθύμητων συμπεριφορών και διαχείριση ζητημάτων όπως το διαζύγιο και τα παιδιά), τα ερωτήματα αναφορικά με τις ουσίες εξάρτησης, τα προβλήματα σχέσεων και η ψυχική υγεία των καλούντων.

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες «Πρόταση»:

Σκοπός των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών «Πρόταση» είναι η παροχή στήριξης και συμβουλευτικής σε νεαρά άτομα, ζευγάρια και οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και επιθυμούν να μοιραστούν τις προσωπικές τους ανησυχίες εμπιστευτικά με κάποιον εξειδικευμένο Σύμβουλο για θέματα όπως: (α) Δυσκολίες στις σχέσεις (φιλικές, ερωτικές ή συζυγικές), (β) Προβληματισμοί για θέματα εξαρτήσεων, (γ) Βία στην οικογένεια, (δ) Αντικοινωνική/παραβατική συμπεριφορά, (ε) Οτιδήποτε άλλο απασχολεί και προβληματίζει.

Οι Σ.Υ. «ΠΡΟΤΑΣΗ» εξυπηρετήσαν συνολικά 265 άτομα, με το ποσοστό γυναικών να φτάνει το 80% . Διεξήχθησαν 998 συναντήσεις κατά τη διάρκεια του 2017 έναντι 724 που διεξήχθησαν το 2016. Αναλυτικά έγιναν με αναλογία: 64,5% Ατομικές, 23% Γονιών, 7% Ζεύγους και 1,5% Οικογενειακή Συνάντηση (με τη συμμετοχή γονιών και παιδιών). Αναφορικά με την έκβαση των περιστατικών, καταμετρήθηκαν 55 διακοπές της συνεργασίας (ποσοστό 20%) 85 περιστατικά ολοκλήρωσαν τη διαδικασία (ποσοστό 32%) και 125 ήταν σε εξέλιξη με αναμενόμενη ολοκλήρωση μέσα στο 2018 (ποσοστό 48%). Η διαχείριση του Άγχους και των Αρνητικών Συναισθημάτων ήταν το κυριότερο αίτημα, αφού αναφέρθηκε από 124 περιστατικά. Ως δεύτερο σε συχνότητα αίτημα παρουσιάζεται η Συμβουλευτική Γονιών (περιλαμβάνει τη διαχείριση ανεπιθύμητων συμπεριφορών παιδιών και εφήβων), το οποίο αναφέρθηκε από 118 περιστατικά. Τρίτο σε συχνότητα αίτημα, το οποίο προβάλλεται από 104 περιστατικά είναι τα προβλήματα σχέσεων. Συνοψίζοντας, τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά που αφορούν σε δημογραφικά στοιχεία φαίνεται ότι 54% των ατόμων ζήτησαν υπηρεσίες από το Σύμπλεγμα Λεμεσού – Πάφου και το υπόλοιπο 46% από το σύμπλεγμα Λευκωσίας – Λάρνακας Ποσοστό 16,2% ήταν έφηβοι 15 έως 18 ετών και 51,5% ήταν νεαροί ενήλικες 19 έως 35 ετών. Τα άτομα που δεν βρίσκονταν σε κάποια σταθερή σχέση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποτελούσαν το 44,5%. Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 41,1% ολοκλήρωσαν κάποια σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διάρκειας τουλάχιστον 3 ετών και 43,4% των συμβουλευομένων εργάζεται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης, ενώ «Άνεργος» δηλώνει το 18,5% .

Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης «Μικρή Άρκτος»:

Σκοπός του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης Νέων «Μικρή Άρκτος» είναι η ανάπτυξη και ενδυνάμωση της προσωπικότητας, η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων, η ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης και η ενδυνάμωση του ατόμου, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις προκλήσεις της καθημερινότητας.

Μέσα από τις ομάδες ψυχοεκπαίδευσης και τα βιωματικά εργαστήρια, οι νέοι που συμμετέχουν, έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν και να αναδείξουν τις προσωπικές τους ικανότητες και δεξιότητες, να εντοπίσουν και να διορθώσουν τυχόν αδυναμίες, να συζητήσουν τους προβληματισμούς τους και να αναζητήσουν λύσεις για αυτά που τους απασχολούν.

Οι δράσεις του Προγράμματος απευθύνονται σε νέους ηλικίας 16 έως 35 ετών, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετέχουν ως άτομα, αλλά και σε οργανωμένα σύνολα και ομάδες.

Το 2017 διεξήχθησαν 15 Προγράμματα Ομαδικών συναντήσεων όπου συμμετείχαν συνολικά 177 άτομα και 87 αποσπασματικές δράσεις, όπου συμμετείχαν συνολικά 1405 άτομα. Συνολικά από τη «Μικρή Άρκτο» εξυπηρετήθηκαν 1582 άτομα έναντι 667 που εξυπηρετήθηκαν το 2016.

Η πλειοψηφία των δράσεων έγινε σε χώρους του Οργανισμού Νεολαίας, όμως ένας πολύ σημαντικός αριθμός διεξήχθη σε Κέντρα Νεότητας και σε σχολεία. Η «Μικρή Άρκτος» συμμετείχε στην Εβδομάδα για το Αλκοόλ που διοργάνωσε το ΑΣΚ, καθώς και σε δράσεις γνωστοποίησης που διοργάνωσε ο ΟΝΕΚ στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο ΤΕΠΑΚ και στο Mall of Cyprus.

Δημιουργική Απασχόληση «The STEAMers»

Το νέο πρόγραμμα του Οργανισμού Νεολαίας με την ονομασία «The STEAMers» συνέχισε κανονικά τη λειτουργία του το 2018. Το Πρόγραμμα που απευθύνεται σε παιδιά και νέους ηλικίας από 6 μέχρι και 36 ετών προσφέρει εργαστήρια σε διάφορες θεματικές, όπως εργαστήρια Ρομποτικής, Προγραμματισμού, Film Making, Φωτογραφίας, Graphic Design, Δημιουργικής Γραφής, Μουσικής, Θεάτρου και Τέχνης από επαγγελματίες και έμπειρους εκπαιδευτές.

Στόχος των εργαστηρίων είναι η υγιής απασχόληση, η ψυχαγωγία και εκμάθηση, η καλλιέργεια της εκφραστικότητας και της δημιουργικότητας, καθώς επίσης η ψυχοσυναισθηματική ενδυνάμωση και η προσωπική ανάπτυξη των συμμετεχόντων. Για ορισμένους από αυτούς τους νέους, η συμμετοχή στα διάφορα εργαστήρια μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα για τη συμμετοχή τους σε πιο τυπικά προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ακόμα και απασχόλησης.

Το πρόγραμμα φιλοδοξεί να καλλιεργήσει την κριτική σκέψη των νέων μας συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην προσωπική τους ανάπτυξη και ευεξία. Στο πλαίσιο, επίσης, της συμμετοχής των νέων στα διάφορα εργαστήρια ο σκοπός είναι να ενισχύεται η νοημοσύνη, η δημιουργικότητα και άλλες χρήσιμες δεξιότητες των νέων, ικανές να τους βοηθήσουν στην καθημερινότητα, αλλά και στην επαγγελματική τους πορεία και ανέλιξη

Κατά την περίοδο 2017-2018 (ακαδημαϊκό έτος) μέσω του Προγράμματος διεξήχθησαν τα εξής εργαστήρια:

<u>Πολύκεντρο</u>	<u>Αριθμός Εργαστηρίων</u>	<u>Αριθμός συμμετεχόντων</u>
Λευκωσίας	27	240
Λεμεσού	5	39
Πάφου	45	310

Youth Makerspace Larnaka

Το Youth Makerspace Larnaka είναι βασισμένο στα πρότυπα των Makerspaces, τα οποία αναπτύσσονται από πανεπιστημιακά ιδρύματα ή κοινότητες στο εξωτερικό και παρέχει πρόσβαση στους νέους σε υψηλού επιπέδου και τελευταίας τεχνολογίας εξοπλισμό για την ανάπτυξη πρωτοτύπων και υλοποίηση των επιχειρηματικών τους ιδεών. Οι χώροι τύπου «makerspaces» αντιπροσωπεύουν τον εκδημοκρατισμό του σχεδιασμού, μηχανοποίησης, κατασκευής και εκπαίδευσης.

Το νέο αυτό Πρόγραμμα του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου εγκαινιάστηκε στις 10 Μαρτίου 2018 και αναπτύσσεται σε συνεργασία με τον Δήμο Λάρνακας.

Στον νέο αυτό χώρο οι νέοι μπορούν να μάθουν για την τεχνολογία, χειροτεχνίες (crafts) και άλλες δημιουργικές κατασκευαστικές διαδικασίες και μεθόδους, να μοιραστούν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους και να εφαρμόσουν στην πράξη τη γνώση και τις δεξιότητες αυτές. Το δημιουργικό φάσμα που καλύπτεται είναι τεράστιο! Ο εξοπλισμός περιλαμβάνει 3D printers, laser cutters, drones, virtual reality, ρομποτική, arduino, raspberry pi και πολλά άλλα. Ταυτόχρονα, στον χώρο πραγματοποιούνται διάφορα εργαστήρια είτε για εκμάθηση της χρήσης του συγκεκριμένου εξοπλισμού, αλλά και για ανάπτυξη ιδεών, projects, κ.λπ.

Επίσης, ο χώρος αυτός λειτουργεί και ως Κέντρο Επιχειρηματικής Ανάπτυξης των Νέων του αντίστοιχου Προγράμματος του ΟΝΕΚ.

Το Youth Makerspace Larnaka απευθύνεται σε παιδιά και νέους ηλικίας 6 – 35 χρόνων, καθώς και σε οργανωμένα σύνολα νέων, τάξεις ή ομίλους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και σχολείων και άλλους.

Στους επτά μήνες λειτουργίας του το Youth Makerspace, απαριθμεί ήδη 289 μέλη. Τον χώρο έχουν ήδη επισκεφθεί ορισμένες ομάδες μαθητών από Δημόσια και Ιδιωτικά Σχολεία της Επαρχίας Λάρνακας και άλλων επαρχιών, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον νέο αυτό χώρο και τον καινοτόμο εξοπλισμό, όπως 3D printer, 3D scanner, drones, εικονική πραγματικότητα και πολλά άλλα. Επίσης, τον περασμένο Ιούλιο πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις ομάδων νέων από τις κατασκηνώσεις της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Γονέων, οι οποίοι συμμετείχαν σε εργαστήρια με θέμα τον εξοπλισμό Virtual Reality και 3D printing. Ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκαν πάμπολλες ομαδικές επισκέψεις οργανωμένων συνόλων, όπως είναι πρόσκοποι, ομάδες του Ανοικτού Σχολείου του Δήμου Λάρνακας καθώς και επισκέψεις μεμονωμένων ατόμων. Κατά τη διάρκεια του 2018, επισκέφθηκαν τον χώρο του Youth Makerspace Larnaka 1.139 άτομα από όλη την Κύπρο είτε μεμονωμένα είτε μέσω οργανωμένων συνόλων.

Επιπλέον, ο Οργανισμός Νεολαίας διοργανώνει κάθε μήνα εργαστήρια και εκπαιδεύσεις στο Youth Makerspace σχετικά με την τεχνολογία, την εκμάθηση χρήσης του εξοπλισμού και άλλα συναφή θέματα. Έχουν πραγματοποιήσει εργαστήρια και διαλέξεις γνωστοί στο είδος τους ακαδημαϊκοί και άτομα που ασχολούνται με την τεχνολογία τόσο από την Κύπρο όσο και από το εξωτερικό. Ο Οργανισμός Νεολαίας έχει επιδιώξει και αναπτύξει επίσης συνέργειες και συνεργασίες με διάφορους φορείς, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του εν λόγω Προγράμματος. Συγκεκριμένα, ο Ψηφιακός Πρωταθλητής Κύπρου και Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, κ. Χειμώνας, έχει δωρίσει στο Makerspace οκτώ φορητούς υπολογιστές τελευταίας τεχνολογίας, γεγονός το οποίο σηματοδότησε την αρχή μιας δυναμικής συνεργασίας μεταξύ του Ψηφιακού Πρωταθλητή και του Makerspace, με στόχο την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων και της επιχειρηματικότητας στη χώρα μας.

Ταυτόχρονα, ο ΟΝΕΚ προχώρησε στην ετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού από ακαδημαϊκό με εξειδίκευση στα παιδαγωγικά και στην τεχνολογία, το οποίο βασίζεται στα αναλυτικά προγράμματα και επίπεδο κάθε τάξης του Γυμνασίου και Λυκείου. Το υλικό αυτό μπορεί να εφαρμοστεί σε μορφή εργαστηρίων από το προσωπικό του Youth Makerspace και απευθύνεται στους μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων. Σημειώνεται ότι τα εν λόγω εργαστήρια μπορούν να ενταχθούν στην εφαρμογή της διδακτέας ύλης κάθε τάξης.

Τον Ιούλιο 2018 ο ONEK, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Κύπρου, φιλοξένησε στο Youth Makerspace τις εργασίες του Θερινού Εργαστηρίου που διοργανώνει ετησίως ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων για φοιτητές αρχιτεκτονικής. Οι εργασίες διήρκησαν 15 μέρες και οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να εμπλακούν σε όλα τα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας, που αρχίζει από τη σύλληψη της αρχικής ιδέας, την επεξεργασία ψηφιακών μέσων σχεδιασμού και αναπαράστασης, τη διαχείριση υλικότητας και ολοκληρώθηκε με την υλοποίηση της τελικής κατασκευής στον χώρο που επιλέχθηκε. Εν ολίγοις, το εργαστήριο αυτό αποτελεί ένα ξεκάθαρο παράδειγμα του τι είναι το Makerspace και τι προσφέρει τους νέους μας. Οι νέοι αρχιτέκτονες είχαν να αντιμετωπίσουν ένα πρόβλημα (δημιουργία μια εξωτερικής κατασκευής στον χώρο του Makerspace, τον οποίο θα χρησιμοποιούν οι νέοι που θα επισκέπτονται τον χώρο) και για την εξεύρεση λύσης έκαναν συζητήσεις υπό τη μορφή «ιδεοθύελλας», κατέληξαν στην επικρατέστερη ιδέα, την σχεδίασαν ηλεκτρονικά στους υπολογιστές του Makerspace, την προγραμματίσαν και την «είδαν» εικονικά στον χώρο, όπου θα παρουσιαζόταν μέσω του virtual reality, σχεδίασαν και εκτύπωσαν τη μακέτα στον εκτυπωτή 3D printer και ακολούθως την κατασκεύασαν στο εργαστήριο ξυλουργικής που διαθέτει το Makerspace. Η τελική κατασκευή βρίσκεται πλέον μόνιμα στον χώρο και χρησιμοποιείται από άλλους νέους που επισκέπτονται το Makerspace.

Επίσης, διοργανώθηκαν έξι εκπαιδευτικά εργαστήρια για εκμάθηση των τεχνολογιών και εξοπλισμού που διατίθενται στον χώρο και φιλοξενήθηκαν 12 εκδηλώσεις/εργαστήρια που διοργάνωσαν τρίτοι φορείς στον χώρο του Makerspace, στις οποίες συμμετείχαν 505 άτομα. Τέλος, το Makerspace Λαπακα συμμετείχε σε 10 εκπαιδευτικές εκθέσεις, εκθέσεις και διαγωνισμούς τεχνολογίας STEM και άλλες δράσεις, με στόχο την ενημέρωση του κοινού για το νέο αυτό Πρόγραμμα και τις ευκαιρίες που προσφέρει στους νέους.

1.8 ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων:

Η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων, για νέους από 13 μέχρι 30 χρόνων, παρέχει ωφελήματα και εκπτώσεις σε διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες τόσο στην Κύπρο, όσο και σε άλλες 37 χώρες της Ευρώπης. Επιπρόσθετα, ο ONEK, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναλαμβάνει την έκδοση και δωρεάν παραχώρηση της Φοιτητικής Ταυτότητας, η οποία είναι συνδεδεμένη με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων και παραχωρείται σε όλους τους φοιτητές αξιολογημένων και πιστοποιημένων προγράμματα σπουδών.

Κατά το 2018, εκδόθηκαν συνολικά **8500** κάρτες για νέους και φοιτητές. Παράλληλα, στο πλαίσιο της συμφωνίας μεταξύ του Οργανισμού Νεολαίας και του Υπουργείου Άμυνας, εκδόθηκαν και παραχωρήθηκαν και αυτή τη χρονιά δωρεάν **4500** κάρτες για νεοσύλλεκτους εθνοφρουρούς. Ακόμη, κατά το 2018 ο Οργανισμός Νεολαίας συμμετείχε στις εργασίες της 34^{ης} Γενικής Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Κάρτας Νέων (EYCA), η οποία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο στην Πορτογαλία (Λισαβόνα- Cascais).

Τέλος, στο πλαίσιο της παραχώρησης πρόσθετων ωφελημάτων προς τους κατόχους, ο Οργανισμός προχώρησε στην παραχώρηση χρήσιμων δώρων για τους κατόχους (tablets, smartphones, laptops κ.α.), αλλά και εισιτηρίων για καλλιτεχνικά γεγονότα (συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις κ.ά.) και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια μέσα από διαγωνισμούς στο διαδίκτυο.

Υπαίθριος Χώρος Εκδηλώσεων Νεολαίας:

Ο ΟΝΕΚ έχει εξασφαλίσει τον σχετικό εξοπλισμό και έχει εγκαταστήσει την αναγκαία υποδομή στην Τάφρο της Πύλης Αμμοχώστου στη Λευκωσία, ώστε να μπορούν να διοργανώνονται δραστηριότητες από νέους και οργανωμένα σύνολα νεολαίας. Ο ΟΝΕΚ μπορεί να παραχωρήσει δωρεάν τον εξοπλισμό που διαθέτει σε οργανώσεις νεολαίας και έναντι χρέωσης σε τρίτους φορείς. Ο εξοπλισμός παραχωρείται, επίσης, για δραστηριότητες που διοργανώνονται και σε άλλους χώρους, πέραν της Τάφρου της Πύλης Αμμοχώστου.

Φεστιβάλ Νέων:

Για τέταρτη συνεχή χρονιά, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου διοργάνωσε το Φεστιβάλ Νέων, ένα φεστιβάλ το οποίο όχι απλώς απευθύνεται στους νέους, αλλά και στο οποίο οι νέοι πρωταγωνιστούν αποκλειστικά, παρουσιάζοντας το έργο τους, εμπλουτίζοντας τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, και φυσικά διασκεδάζοντας.

Το Φεστιβάλ, πραγματοποιήθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου στο Πάρκο Ακροπόλεως, και σε αυτό νέοι δημιουργοί και οργανώσεις νεολαίας συναντήθηκαν, αλληλοεπίδρασαν και ψυχαγωγήθηκαν μέσα από εκθέσεις, εργαστήρια, εγκαταστάσεις, κατασκευές, παιχνίδια, συναυλίες και πολλές άλλες δραστηριότητες.

Στόχος του Φεστιβάλ είναι να αναδείξει τους νέους ως το πιο ζωντανό και ελπιδοφόρο κομμάτι του τόπου μας και ταυτόχρονα να εμπνεύσει ακόμα περισσότερους νέους να εμπλακούν ενεργά σε δημιουργικούς τομείς της κοινωνικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας.

Με το σύνθημα *Up to You(th)*, το Φεστιβάλ έστειλε το μήνυμα πως η δύναμη και η ελπίδα βρίσκονται στα χέρια της νέας γενιάς και πως από τους νέους, όλους μαζί και τον καθένα χωριστά, εξαρτάται το τώρα και το αύριο.

Συνολικά, πέρα από 70 οργανώσεις και οργανισμοί φιλοξενήθηκαν και παρουσίασαν το έργο τους, ενώ πάνω από 4000 άτομα επισκέφθηκαν το Φεστιβάλ.

3η Καλοκαιρινή Ηγεσίας και Δημιουργικότητας - Youth Leadership Academy

Ο ΟΝΕΚ διοργάνωσε τη 3η Καλοκαιρινή Σχολή Ηγεσίας και Δημιουργικότητας στις 8-12 Ιουνίου 2018 στο χωριό Πλάτρες, της ορεινής περιοχής Τροόδους. Σε αυτήν συμμετείχαν 25 νέοι και νέες από όλη την Κύπρο ηλικίας 18 με 30 ετών.

Οι νέοι που συμμετείχαν, είχαν την ευκαιρία να εμπλακούν σε ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο δομήθηκε με τέτοιο τρόπο, ώστε οι νέοι μας να δημιουργήσουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα τις δικές τους προτάσεις για τις αλλαγές που χρειάζεται η κοινότητα των Πλατρών για να ευημερήσει και να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις που την περιβάλλουν.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος και με την συνεχή καθοδήγηση των έμπειρων εκπαιδευτών τους οι νέοι μας είχαν την ευκαιρία να δουλέψουν σε ομάδες και να εμπλακούν ενεργά σε συλλογικές δράσεις δημιουργικού χαρακτήρα. Παράλληλα, δέχθηκαν ερεθίσματα με σκοπό την ενίσχυση των ηγετικών στοιχείων του χαρακτήρα τους. Η ομαδικότητα, η ανταλλαγή ιδεών και απόψεων γύρω από πραγματικά προβλήματα και εν τέλει η υποβολή εισηγήσεων για άμβλυνση των προβλημάτων αυτών ενίσχυσαν την αυτοπεποίθησή τους και ενδυνάμωσαν την πίστη στις δυνατότητές τους.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε και ποικίλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως παιχνίδια προσανατολισμού, επιτραπέζια παιχνίδια μνήμης και φαντασίας, μουσικές βραδιές και ομαδικές εξορμήσεις στη φύση. Σκοπός όλων των δραστηριοτήτων ήταν να ενισχυθεί η μνήμη, η φαντασία, η

αυτοπεποίθηση και η ομαδικότητα των νέων που συμμετείχαν. Με αβίαστο τρόπο οι νέοι μας ήρθαν σε επαφή με τον καλύτερό τους εαυτό και με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την κοινωνία και τους ίδιους. Η μεταξύ τους γνωριμία που έγινε φιλία θα καταχωρισθεί στην βαλίτσα των εμπειριών τους και θα τους συνοδεύει για πάντα, κάνοντας τους να νιώθουν περήφανοι για την προσπάθεια που κατέβαλαν, ώστε να γίνει ο κόσμος καλύτερος!

